

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการการศึกษาข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนา
ในพื้นที่โครงการหลวง

โดย

รศ. ดร. นรินทร์ชัย พัฒนพงศา

และ

อาจารย์ ดร. กมล งามสมสุข

คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เสนอต่อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © กองพัฒนาเกษตรที่สูง

All rights reserved

สำนักงานปลัดกระทรวงและสหกรณ์

กันยายน 2541

คำขอบคุณ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณ สุทัศน์ ปลื้มปัญญา ท่านผู้อำนวยการกองพัฒนาเกษตรกรรมที่สูงที่กรุณาร่วมวางแผนและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการศึกษาเพื่อหาความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงครั้งนี้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้เจ้าหน้าที่กองพัฒนาเกษตรที่สูง 3 ท่าน คือ คุณ วินัย สุขสำราญ คุณ อินทร มาสุวรรณ และคุณ กษิธิฐ วิจิฉัยกุล ที่ร่วมอำนวยความสะดวกอย่างดียิ่ง ในการออกเก็บข้อมูล

สำคัญมาก คือเกษตรกรทั้ง 630 รายใน ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 35 ศูนย์ ที่กรุณาตอบข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความต้องการในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ตลอดจนท่านเจ้าหน้าที่และหัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้งหมด ที่ทั้งกรุณาช่วยอำนวยความสะดวก และให้ข้อมูลซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้เป็นกรอบเพื่อวางแผนพัฒนาต่อไป

สำหรับผู้ช่วยวิจัย ที่มี คุณ พชรินทร์ ประสณฑ์ คุณ ปฐม มีแก้ว คุณ สุพรรณพรณ ไชยเฉพา คุณ กนกวรรณ มุลละ คุณ น้ำทิพย์ จันทรมหเสถียร คุณ วาสนา แซ่แต้ และ คุณ พชรา เตจ๊ะสา ที่ร่วมเก็บข้อมูลกับผู้วิจัยและร่วมวิเคราะห์ อย่างมุ่งมั่น ทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพเพื่อการใช้งานครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างมาก

รศ. ดร. นรินทร์ชัย พัฒนพงศา

อ. กมล งามสมสุข

กันยายน 2541

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
Highland Research and Development Institute (Public Organization)

สารบัญ

หัวข้อเรื่อง	หน้า
คำขอบคุณ	ข
สารบัญ	ค
สรุปย่อและข้อเสนอแนะ	จ
Executive Summary	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 เหตุผลและความจำเป็น	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 วิธีการศึกษา	2
1.4.1 การรวบรวมข้อมูล	2
1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	4
1.4.3 ระยะเวลาในการดำเนินงาน	5
บทที่ 2 ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	6
สรุปสาระสำคัญและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์กลุ่มที่ 1	7
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์สระโงะ	13
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์หมอกจำน	26
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์พระบาทห้วยต้ม	38
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่ทาเหนือ	48
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ห้วยลึก	60
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่สะป๊อก	74
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ห้วยเลี้ยว	86
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ทุ่งเริง	97
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ปางคำ	112
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่หลอด	127
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ห้วยผักไผ่	138
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ตีนตก	152
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ทุ่งเรา	164

สารบัญ (ต่อ)

หัวข้อเรื่อง	หน้า
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ห้วยโป่ง	175
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์หนองเขียว	185
สรุปสาระสำคัญและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์กลุ่มที่ 2	197
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่สะเรียง	203
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ปางตะ	213
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ป่าเมี่ยง	225
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์วัดจันทร์	236
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ทุ่งหลวง	250
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่สาใหม่	266
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ห้วยน้ำริน	277
สรุปสาระสำคัญและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์กลุ่มที่ 3	288
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่ลาน้อย	294
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แก๋น้อย	306
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ขุนแปะ	318
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ห้วยน้ำขุน	336
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่ปูลหลวง	349
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่โก	359
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์หนองหอย	368
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์แม่แย	386
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ขุนวาง	402
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์อินทนนท์	417
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ม่อนเงาะ	432
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ปางคั้ง	446
ข้อมูลและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์อ่างช้าง	458
บรรณานุกรม	475
ภาคผนวก	476

สรุปย่อและข้อเสนอแนะ

โครงการการศึกษาข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาในพื้นที่โครงการหลวง

โดย นรินทร์ชัย พัฒนพงศา และ กมล งามสมสุข

รายงานฉบับย่อนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อมูลแก่บุคคลระดับบริหาร ที่จะใช้เวลาที่มีจำกัดให้ทราบผลการศึกษาข้อมูล อันจะมองความต้องการและข้อเสนอแนะโดยรวมๆ เพื่อพิจารณาว่าศูนย์ต่างๆ ควรมุ่งช่วยแก้ปัญหาของเกษตรกรในภาพกว้างอย่างไร แต่ถ้าจะพิจารณาเจาะจงแต่ละศูนย์แล้ว ขอกรุณาดูภาพสรุปความต้องการ 5 หมวดในแต่ละศูนย์ ตลอดจนข้อเสนอแนะที่คณะผู้วิจัยนำเสนอโดยเฉพาะศูนย์นั้นๆ โดยตรง หรือหากจะพิจารณาตาม 3 กลุ่มระดับความสูงก็มีข้อเสนอแนะในแต่ละกลุ่มเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลหลายด้านประกอบกันคือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลหัตถภูมิด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ประชากร การผลิตพืชต่างๆ และจากเอกสารอื่น ๆ ส่วนต่อมาเป็นข้อมูลจากการสำรวจจากหัวหน้าศูนย์ เจ้าหน้าที่ รวม 105 ราย และจากเกษตรกรทั้ง 35 ศูนย์ จำนวน 630 ราย ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งมาจากประสบการณ์การทำงานบนพื้นที่สูงของผู้วิจัย และหลักการทางด้านการพัฒนาชนบทซึ่งใช้เพื่อประกอบการวิเคราะห์ และเสนอแนะ

จากแนวทางข้างต้น มีสภาพข้อมูลที่พบและข้อเสนอแนะจากคณะผู้วิจัยคือ

1. สำหรับเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ไม่มีฐานะดีนักและในเกือบทุกศูนย์ (30จาก35ศูนย์) ต่างให้น้ำหนักของพืชยังชีพในระดับสูง (อยู่ในลำดับ1ใน5) ต่อมาเป็นเรื่องสุขภาพอนามัยมีการระบุตามศูนย์ต่าง ๆ เป็นลำดับที่ 2 รองลงมาคือการปลูกผักเพื่อการค้า การปลูกไม้ผลเพื่อการค้า และเรื่องของงานสาธารณูปโภคตลอดจนปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4 ในภาคผนวก) จากสภาพที่พบ จึงเป็นข้อคำนึงว่า ถ้าจะช่วยเกษตรกรให้ตรงความต้องการให้มากแล้ว ควรพิจารณาลำดับความรีบด่วนต่างๆนี้ด้วย
2. ปัญหาพืชยังชีพที่ควรช่วยแก้ไขคือปัญหาดินปลูกข้าวเสื่อมลง เป็นผลให้ดินไม่เก็บความชุ่มชื้นทั้งฝนอาจตกน้อยลง (เพราะป่าถูกทำลาย) การบำรุงดินด้วยวิธีการอนุรักษ์ต่างๆที่จะรักษาหน้าดินยังทำกันไม่มากนัก นอกจากนี้การแก้ปัญหาหนอนกอและดวงบางชนิดทำลายต้นข้าว - รากข้าว ตลอดจนมีหนูทำลายข้าวและข้าวโพด (ดังตารางผนวกที่ 5) ควรเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

เมื่อกล่าวถึงพืชยังชีพ ก็พบว่าสัตว์ที่เลี้ยงไว้ยังชีพ หรือบริโภคในครัวเรือนก็มีปัญหาเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาไก่เป็นโรคหวัด/นิวคาสเซิล มีกล่าวถึงใน 35 ศูนย์ฯ และเกี่ยวกับพันธุ์ไก่ 3 สายเลือดที่มีเลือดชิดใช้เป็นหลักที่จะให้ตัวใหญ่ น้ำหนักดีนั้น เกษตรกรเห็นว่าไก่นี้การรอดตายมีต่ำ จึงน่าจะต้องหาพันธุ์ใหม่และก่อนแจกจ่ายต้องปรับสภาพลูกไก่ให้เหมาะกับสภาพการเลี้ยงดูแบบชาวบ้าน(ที่เลี้ยงปล่อย)และมักไม่มีอาหารที่จะได้สัดส่วนอาหารถูกต้อง

สุกรพบว่าเป็นโรคหวัดอยู่บ่อยมาก อีกประเด็นหนึ่งคือเมื่อซื้ออาหารมาเลี้ยง ก็สิ้นเปลืองสูงมาก การใช้พันธุ์ เหมยซาน แม้จะมีความทนทานพอใช้ มีลูกดก แต่ก็ให้มันมาก อีกทั้งโตช้าไม่ค่อยคุ้มค่าอาหาร จึงควรจัดพันธุ์สุกรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเช่นกัน

3. ด้านสุขภาพอนามัย มีเรื่องของยาเสพติดอยู่ในลำดับต้น (16 ศูนย์ฯจาก 35 ศูนย์ฯ) นอกจากนี้โรคมาลาเรีย การได้รับบริการอนามัยไม่สะดวก การมีโรคปอดบวม และโรคเอดส์ ก็เป็นสิ่งที่เกษตรกรเห็นว่าควรเร่งแก้ไขตามลำดับ

ในส่วนของปัญหายาเสพติดนี้ นอกจากเกษตรกร/เยาวชนผู้ติดยามักเสียอนาคต แล้วครอบครัวก็จะเดือดร้อนจากค่าใช้จ่ายยาเสพติดและการรักษาพยาบาล นอกจากนี้เมื่อไม่มีเงินมาเสพยา ก็มีการลักขโมยทรัพย์สิน หรือผลิตผลการเกษตรหรือก้าวไปสู่การเป็นผู้จำหน่าย จนภาคเกษตรอ่อนแอลงมาก (กรณีที่ศูนย์ช่วยเหลือ และช่วยเหลือของเกษตรกรบางแห่ง เป็นตัวอย่างที่ยาเสพติดเข้าไปมากพอควรจนเป็นปัญหาสังคมอื่นๆอย่างมาก)

ทั้งยาเสพติดและโรคต่างๆ การป้องกันนับเป็นเรื่องสำคัญ ส่วนการบำบัด/รักษามักมีค่าใช้จ่ายสูง การรณรงค์ป้องกันโรคต่างๆที่กล่าวมาควบคู่กับการบำบัดจึงควรให้สำคัญให้มากขึ้น

4. การปลูกผักเพื่อการค้า ที่ปลูกผักกาดหอมหรืออย่างแพร่หลาย (และระบุปัญหานี้ในหลายศูนย์ฯ) ควรเร่งแก้ปัญหาหนอนชอนใบ หนอนชนิดนี้นอกจากทำลายผักกาดหอมแล้วยังทำลายเซเลอรี่ด้วย นอกจากศัตรูดังกล่าวปัญหาสำคัญที่ควรคำนึงถึงลำดับต่อมาคือทุกนี้เป็นโรคใบหงิก และกะหล่ำปลี (ส่วนใหญ่ชาวบ้านปลูกเอง - ขายเอง) มีหนอนใยผักทำลาย

5. การปลูกไม้ผลเพื่อการค้า ที่เป็นปัญหามากคือลิ้นจี่ ที่ไม่ออกดอก และติดผลเท่าที่ควร อาจเนื่องจากในหลายๆศูนย์ฯเกษตรกรปลูกลิ้นจี่ในพื้นที่ที่แห้งแล้งและความอุดมสมบูรณ์ของดินไม่ดี ซึ่งสภาพเช่นนี้ ยากที่ลิ้นจี่จะติดผล หรือติดผลบ้างก็น้อยและไม่ค่อยมีคุณภาพ นอกจากนี้มีผู้ระบุปัญหาลิ้นจี่มีครั้งดูน้ำเลี้ยง และใบเป็นก้ามมะหยี่อันทำให้ลิ้นจี่อ่อนแอ เพื่อขอให้แนะนำแก้ไขเช่นกัน

ผลไม้ชนิดที่กล่าวถึงมากคือ บัวย มีจำหน่ายได้ราคาต่ำ เกษตรกรบางรายจะตัดทำลายเพื่อไปปลูกพืชอื่นๆ เช่น พลับ หรือ ท้อ อย่างไรก็ตามมีการกล่าวถึงผลผลิตไม้ผลที่ตกเกรดที่มีมากจึงไม่อาจจำหน่ายให้โครงการหลวงได้ และไม่อาจไปจำหน่ายที่ใดได้ ต้องทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์มากมาย สมควรสนับสนุนการแปรรูปส่วนนี้ให้มีคุณค่า เช่น อโวคาโด ทำเป็นแยมพู ผลไม้อื่นอาจดองหรือทำแห้งหรือทำไวน์ หรือน้ำผลไม้ เป็นต้น

6. ปัญหาสิ่งของสาธารณะโดยเฉพาะด้านการปลูกป่า รักษาป่าไม้ ควรปฏิบัติให้ได้ผลจริงจัง เพราะทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่ระบุว่ามีการปลูกป่าโดยทั่วไป(ยกเว้นป่าชาวบ้าน) ยังไม่ค่อยได้ผล กลุ่มอนุรักษ์ก็ไม่อาจปกป้องรักษาป่าได้ดีนัก ตลอดจนได้พบว่ายังปลูก ขิง กันมากซึ่งมักทำลายป่าเพื่อการปลูก ทางที่ดีฝ่ายป้องกันรักษาป่าควรร่วมมือกับศูนย์พัฒนาโครงการหลวงต่างๆ เพราะอาจเกิดกรณีเจ้าหน้าที่ในศูนย์ไม่มีหน้าที่ดำเนินการกับผู้บุกรุกได้โดยตรง ขณะเดียวกันกับฝ่ายป้องกันรักษาป่า ก็ไม่เข้ามาข้องแวะกับเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง จึงเป็นช่องว่างที่ยังมีการทำลายป่าอยู่ตลอดมา

อีกประการหนึ่ง โครงการป่าชาวบ้าน ซึ่งอยู่ในพระราชูปถัมภ์ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ควรปฏิบัติให้แน่นหนามากขึ้น เพราะเกษตรกรยังคงใช้ฟันจากป่าเพื่อหุงต้มและให้ความอบอุ่น(ในช่วงอากาศหนาวเย็น) การใช้ก๊าซมีไม่มาก การสำรวจการใช้พื้นที่ครอบครองที่ใช้ถึง 6.11 ลูกบาศก์เมตร (กมล และนรินทร์ชัย 2539 หน้า 58) ก็คงอยู่ในระดับนี้เช่นเดิม การปลูกป่าชาวบ้านเช่นเกษตรกรปลูกไม้เมเปิล เพื่อจะใช้เพาะเห็ดหอม ปลูกต้นกระถินดอย ต้นพะโลเณีย เพื่อใช้ส่วนกิ่งก้านทำฟืน/ถ่าน หรือต้นอายุมาก 10-20 ปีก็ใช้แกะสลักหรือทำเฟอร์นิเจอร์ หรือทำแผ่นกระดานต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ไม่ดังกล่าว (เป็นกลุ่ม exotic) อยู่นอกการควบคุม จึงสามารถตัดมาใช้ได้ในพื้นที่ โดยไม่ผิดกฎหมายป่าไม้

การปลูกต้นไม้ใช้ประโยชน์เองนี้ ศูนย์ฯ ทางพื้นที่ต่ำกว่า 800 เมตรจากระดับน้ำทะเล อาจเน้นปลูกไม้ มะม่วง อโวคาโด มะขามฯลฯ หรือที่ศูนย์ฯ ที่สูงขึ้นมาปลูกท้อ พลับ พลัม สาลี่ ฯลฯ ก็ถือว่าเป็น "ป่าเศรษฐกิจเทียม" ที่ดี ส่วนจะปลูกไม้ป่าโดยตรงผสมกับพืชเกษตรในที่ทำกินของเกษตรกรยิ่งทำได้เท่าไรยิ่งดีเท่านั้น ทั้งนี้ควรจะใช้วิธีใดที่เหมาะสมกับแต่ละศูนย์ฯ พยายามปลูกไม้ป่า 3 ชนิดให้ได้ประโยชน์ 4 อย่าง ตามแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ได้พระราชทานไว้ นั่นคือ 1) ปลูกไม้ป่าที่กินได้ (คงอนุโลมใช้ไม้ผลได้บ้าง - ผู้วิจัย) สำหรับการบริโภค 2) ปลูกไม้ป่าที่ใช้ทำฟืนได้เพื่อหุงหาอาหารและให้ความอบอุ่น 3) ปลูกไม้ป่าใช้ทำไม้กระดานสร้างที่อยู่อาศัย การมีป่าเพื่อ 3 วัตถุประสงค์นี้ก็เกิดประโยชน์ที่ 4) คือป่าปกคลุมดิน ช่วยอนุรักษ์ดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อม (เอกสารโครงการป่าชาวบ้าน ไม่ระบุปี)

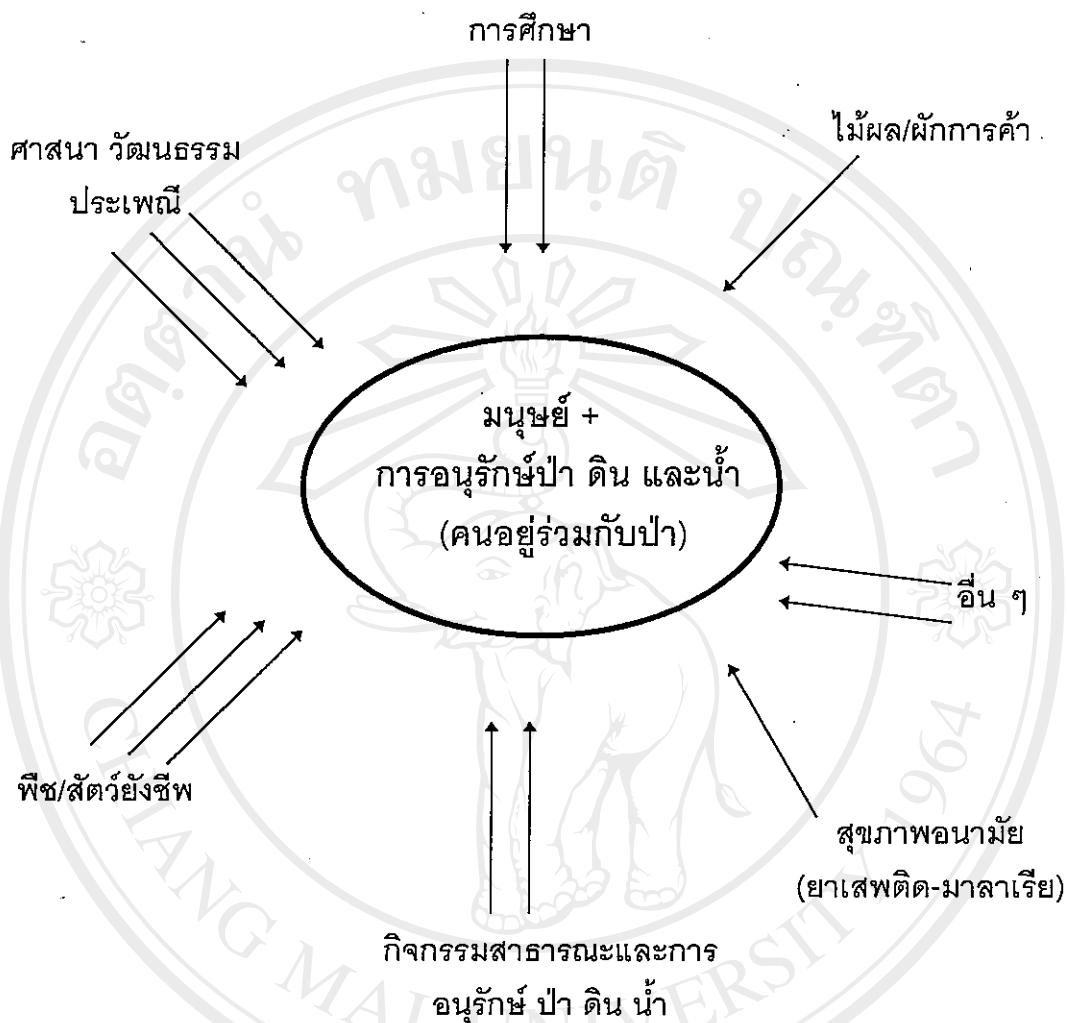
สิ่งสำคัญที่มุ่งเน้นในการปลูกไม้ป่า ไม้ผล และการอนุรักษ์ดินน้ำป่า ที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง คือการให้สิทธิทำกิน (แก่ผู้มีสัญชาติไทย) ที่ชัดเจนแก่ผู้ที่ปฏิบัติในการปลูกป่าได้ข้างต้น เช่นปลูกไว้จนมีไม้ป่า/ไม้ผลอายุได้ 6 ปีขึ้นไป ก็ให้สิทธิทำกินในขนาดพื้นที่แปลงที่ทำนั้นให้ (มีจำนวน)เหมาะสมกับแต่ละครอบครัว เช่น 3-5 ไร่ เป็นต้น ทั้งนี้จะสอดคล้องกับกระแสการเรียกร้องสิทธิมนุษยชนทางด้านนี้ที่กำลังมีมากขึ้น

7. การให้ความสำคัญกับปัญหาทางด้านการได้รับการศึกษา/การนับถือศาสนา การยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม แม้เกษตรกรจะไม่ระบุปัญหาในข้อนี้ชัดเจนนัก แต่ผู้วิจัยเห็นว่ามีมีความสำคัญอย่างมาก เริ่มจากปัญหาการศึกษาที่เคยมีการศึกษาไว้ว่าประชาชนในศูนย์ฯ วัย 13 ปี ขึ้นไปกว่า 50 % ไม่จบชั้นประถมศึกษาหรือไม่ได้รับการศึกษา (กมล และ นรินทร์ชัย 2539 หน้า 27) ย่อมส่งผลต่อการเป็นพลเมืองที่ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์และการแนะนำความรู้กระทำได้อย่างขึ้น จึงควรเน้นให้การศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้กิจกรรมทางศาสนาโดยจะเป็นพุทธศาสนา หรือศาสนาหลักอื่นใด ตลอดจนการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดี ก็ควรให้ความสำคัญเช่นกัน

8. การมีเป้าหมายในอนาคต 5-6 ปีข้างหน้า(vision) ที่ชัดเจน เพื่อจะได้กำหนดการวางแผนเน้นหนักในการกิจ(mission) แต่ละปีให้สอดคล้องกับเป้าหมายได้จริงจึงมากขึ้น ดังตัวอย่างสภาพปัญหาหลัก 7 ประการข้างต้น อาจแสดงดังภาพท้ายนี้เพื่อทุกฝ่ายเห็นภาพ Vision ของงานพัฒนาโดยรวมได้คือ (แต่ละศูนย์ฯ คงต้องพิจารณาข้อมูลของศูนย์ฯ ตน และอาจร่วมกับชุมชนเช่น อบต. กำหนด Vision ในช่วง 5-6 ปีข้างหน้าที่เหมาะสมกับศูนย์ฯ ได้เช่นกัน)

ตัวอย่างการกำหนด Vision เช่น "ให้ชาวบ้านน้ำใสด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม"

ความหมาย	
→	หมายถึง จุดเน้นมาก
→	หมายถึง จุดเน้นปานกลาง
→	หมายถึง จุดเน้นน้อย

EXECUTIVE SUMMARY

**THE STUDY OF KEY INFORMATION FOR DEVELOPMENT PLANNING
IN ALL THE ROYAL PROJECT'S DEVELOPMENT CENTERS**

Narinchai Patanaponsa
Kamol Ngamsomsuke

This report was conducted to provide needed information for planning in all development centers of the Royal Project. Three types of information were available for those involve in the planning process. First, overall crucial aspects of all project centers were examined and summarized to provide key problems and recommendations for high rank planners. Second, all the project centers were divided into three groups according to the height of each center above the sea level (i.e., 800 meters and lower, 800-1,000 meters, and above 1,000 meters). Problems and recommendations for each group were provided. And third, problems and recommendations for each development center were outlined in more detail and specific such that each center can utilize.

The study gathered data from three main sources. The first source was from all available secondary data about each development center including issues of activities to assist the project population. The second source of data came from the interviewing of 105 project chief and his staffs and 630 rich and poor farmers in the project centers. The third one was base on some keys rural development principles and researchers' experiences on highland development in the Northern Thailand.

From the above basis, the following conclusions are crucial problems and some alternative solutions for appropriate actions of the executives of the concerned institutions.

1. Most farmers, especially the poor in almost all centers (30 out of 35 centers) ranked subsistence crops and animals at the top. The second rank found health issues as needed activities to be tackled. Vegetable production, fruit tree growing (both for cash) and also issue of public activities particularly forest conservation were ranked at third, fourth and fifth, respectively.

2. The declining of rice yield was the main concern among all subsistence crops. Various soil conservation practices should be encouraged and disseminated to farmers to protect top soil. Various researches on slope land in Northern Thailand has shown that there was about one inch of top soil loss annually. This problem should be cordially addressed. Other problems about rice included the damage from insects, worms and rat. Yet corn was also damaged by rat.

Chicken was a domestic animals that the majority of farm households raise for home consumption. Spread of diseases such as cholera and newcastle were the major killers of this poultry. Knowledge to vaccinate the chicken is necessary for those who received chicken

(especially from the Livestock Department). After experiencing with the chicken from the Department for 3-4 years, farmers expressed that this chicken breed might not suitable to raise on the highland and conformed to their practices. Most of them raise chicken like stray animals. They provided grain for chicken only 2-3 times a week.

Swine on the highland also faced with the spread of cholera. Farmers also expressed that the breed of swine they received is of slow growing type.

Effort to solve these problems should be undertaken. These subsistence crops and animals are the main source of carbohydrate and protein for most of the highland people.

3. Issue of good health was dominated by narcotic. While lung disease and HIV/aids were also on the high ranking. Problem of narcotic was serious in most centers. Many addicts stole personal properties and also farm produces. Effort to combat with this vice is difficult but with a comprehensive approach many communities has already claimed as addict free area.

4. In commercial vegetable production, most development centers grew lettuce. In the past 2-3 years, leaf minor attacked lettuce and also celery seriously.

5. In many centers, lichee was grown on poor soil and lack of adequate irrigation system. It was mentioned by most farmers of the poor yield or even not bearing fruit. They should be motivated to practices more of soil conservation measures. Organic matter should be applied. At the same time, effort to give water to lichee during dry season should be encouraged at certain extent.

As far as temperate-zone fruit crops were concerned, supply of Japanese apricot was so great that the price drop dramatically. Peach, pear, plum and persimmon are going to bear fruit more and more. These might pull the price down in the next 2-3 years if no appropriate measures were enforced. Therefore, the training of fruit preservation and processing in various forms should be introduced.

6. Forest – soil and water conservation was also a major problem. Most of public forest or tree planting activities were failure. The most acceptable form of tree growing is agroforestry in the private land. Still many farmers clear forest land to grow ginger and cabbage. And most farmers used fire or charcoal for cooking and heating. Tree planting in various forms should be encouraged. Fruit tree growing may be appropriate as a form of "artificial forest."

Remembering , the King has suggested all people to plant trees of 3 types to benefit 4 categories. The concept consists of planting 1) tree that provide something to eat 2) tree that provide firewood 3) tree that provide wood and 4) tree that can cover and conserve soil and water the ultimately benefit the environment. This valuable suggestion should be practice whenever possible in all the so called "King's Project."

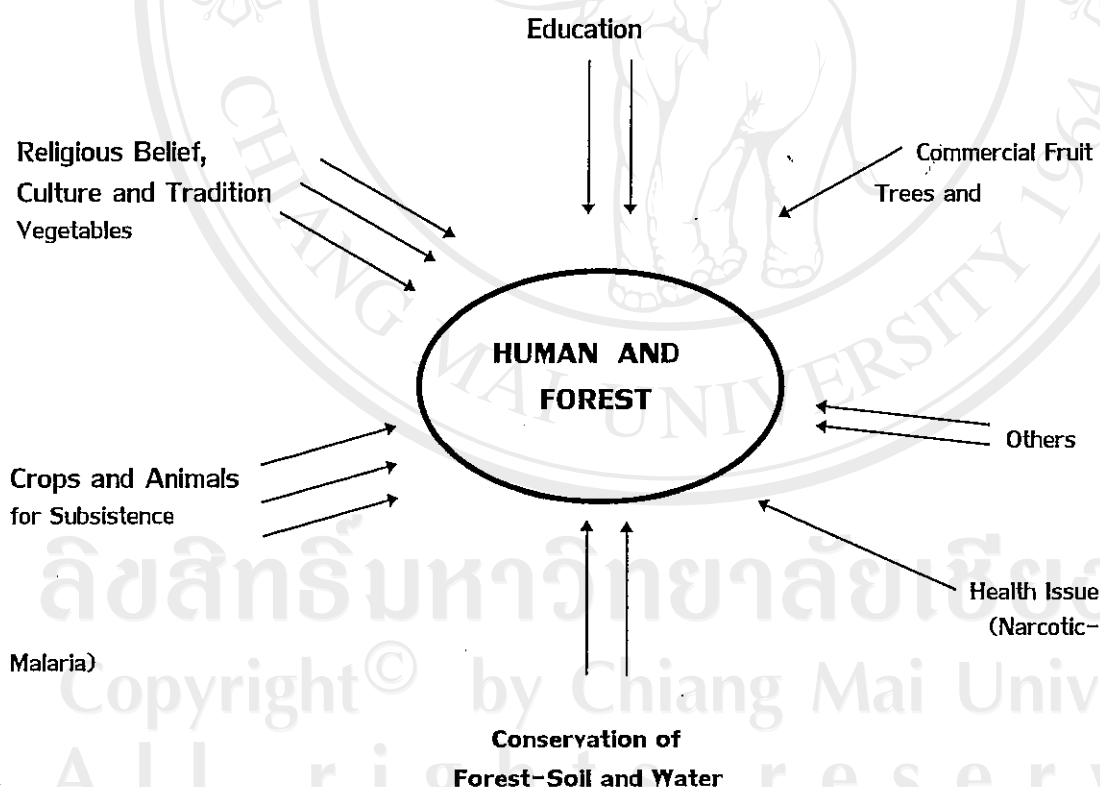
For those who planted fruit trees or forest trees until these trees are big to protect the soil, and if they have Thai citizenship, they should have the legal right to own that peice of land. At present, there is a strong demand for human right in many aspects. Therefore, the legal right to the land will be a good and major incentive for them to conserve their land.

However, care should be given to the issue of land transfer. It is necessary to make sure that farmers can transfer their land to their children but not to sell to other people.

7. Education, religious belief, and practice of existing tradition and culture should be promoted. For education, the survey in 1996 showed that more than 50 percent of people over 13 years of age were illiterate. Therefore, formal and informal education should be available to them. And also religious and major traditional activities should be promoted.

8. There is a need to set up a clear goal or vision for each development center. If in the next 5-6 years all the centers have a clear goal and suitable to its context, synergism from all parties i.e. the chief, his staff, and legal groups will be easily developed. The following figure gives an example of a hypothetical goal/vision of a center.

Example of a Vision : "farmers having a good living standard by promoting cultural diversity"

Note : The numbers of arrow represent the weight giving to each key indicators, the more the arrows the more the emphasis. Therefore, more resource should go to those emphasized activities.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 เหตุผลและความจำเป็น

นับตั้งแต่โครงการหลวงได้เริ่มดำเนินงานเมื่อปี พ.ศ. 2512 และได้เปลี่ยนสถานภาพเป็น "มูลนิธิโครงการหลวง" ในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการขยายพื้นที่การดำเนินการโดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จนถึงปี 2541 มูลนิธิโครงการหลวงมีพื้นที่การดำเนินงานครอบคลุมศูนย์พัฒนาจำนวนทั้งสิ้น 35 ศูนย์ในเขต 20 อำเภอของ 5 จังหวัดภาคเหนือตอนบนคือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แม่ฮ่องสอน และพะเยา พื้นที่ดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงประกอบด้วยประชากรชาวไทยภูเขาจำนวน 14,109 ครัวเรือน คิดเป็นประชากรทั้งสิ้นประมาณ 73,425 คน (มูลนิธิโครงการหลวง, 2538) ประชากรชาวไทยภูเขาเหล่านี้แบ่งออกเป็นเผ่าต่าง ๆ ประมาณ 11 เผ่า คือ ม้ง กะเหรี่ยง มูเซอ อีก้อ จีนฮ่อ ละว้า ลีซอ ปะหล่อง เย้า คะฉิ่น และชาวไทยพื้นเมือง

เมื่อโครงการหลวงเปลี่ยนสถานภาพเป็นมูลนิธิโครงการหลวงในปี พ.ศ. 2535 แล้ว ได้มีส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจหลายหน่วยงานเข้ามารองรับและสนับสนุนงานของมูลนิธิโครงการหลวงโดยมีกองพัฒนาเกษตรที่สูงเป็นหน่วยประสานงานในด้านการวางแผนพัฒนาและใช้งบประมาณในชื่อ "งานพัฒนาเกษตรที่สูง"

การวางแผนพัฒนาในศูนย์โครงการหลวงซึ่งรับผิดชอบและประสานงานโดยกองพัฒนาเกษตรที่สูงยังขาดข้อมูลและตัวชี้วัดที่สำคัญ (Key Performance Indicators : KPI) และจำเป็นต้องการวางแผนและการประเมินผลโดยเฉพาะข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ การขาดข้อมูลในลักษณะดังกล่าวทำให้การวางแผนพัฒนาและการปฏิบัติตามแผนไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอ อีกทั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรผู้ซึ่งรับผลกระทบจากการพัฒนาโดยตรง การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาที่ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ (KPI) และจำเป็นตลอดจนปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะการพัฒนาจากเกษตรกรในพื้นที่ต่างๆ ของแต่ละศูนย์พัฒนาเพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนในระดับศูนย์พัฒนาและมูลนิธิโครงการหลวงจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงทั้ง 35 ศูนย์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อรวบรวมและจัดระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนา ซึ่งกองพัฒนาเกษตรที่สูงรวบรวมไว้แล้ว
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการพัฒนาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแต่ละแห่ง
3. เพื่อศึกษาปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะการพัฒนาจากเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแต่ละแห่ง

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้จำกัดขอบเขตดังนี้

1. ครอบคลุมศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 35 แห่ง
2. ครอบคลุมเฉพาะข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิเท่าที่กองพัฒนาเกษตรที่สูงมีอยู่ และสามารถจัดหาให้ได้เท่านั้น
3. การสำรวจข้อมูลจากเกษตรกรในแต่ละศูนย์จะจำกัดการกระจายของตัวอย่างไม่เกิน 2 เผ่า แต่ให้ครอบคลุมกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์ในระดับต่าง ๆ และกลุ่ม เกษตรกรที่มีฐานะดีและฐานะยากจนกลุ่มละ 10 คน

1.4 วิธีการศึกษา

1.4.1 การรวบรวมข้อมูล

ด้วยการศึกษานี้มีข้อจำกัดด้านระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจะใช้ข้อมูลของกองพัฒนาเกษตรที่สูงเก็บรวบรวมไว้ในรูปแบบต่างๆ ส่วนการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและเกษตรกรจะใช้วิธีการสัมภาษณ์

แบบเจาะจงกลุ่มที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมใกล้เคียงกัน (Focus Group Interview : FGI) เป็นสำคัญ ซึ่งวิธีการการศึกษาที่รายละเอียดดังนี้

1) การทำ FGI

- ก. สัมภาษณ์เกษตรกรแบบเจาะจงกลุ่มๆ ละ 8-10 คนโดยใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง
- ข. นักวิจัยหรือผู้ช่วยวิจัย (ระดับปริญญาโท) ที่ได้รับการฝึกฝนแล้วเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์
- ค. การจัดกลุ่มเกษตรกรเพื่อเข้ารับการสัมภาษณ์กลุ่มในแต่ละศูนย์พัฒนา เนื่องจากปัญหาและความต้องการของเกษตรกรมักจะแตกต่างกันตามระดับการได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์ ฐานะของเกษตรกร และการเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ ดังนั้นการจัดกลุ่มเกษตรกรเข้ารับการสัมภาษณ์จะดำเนินการดังนี้
 - จำแนกเกษตรกรตามเผ่า และเลือกเผ่าที่มีประชากร จำนวนมากไม่เกิน 2 เผ่าต่อศูนย์
 - จำแนกเกษตรกรข้างต้นเป็น 2 กลุ่มย่อยตามฐานะ คือกลุ่มผู้มีฐานะดี และกลุ่มผู้มีฐานะยากจน กลุ่มย่อยที่ได้นี้จะเป็กลุ่มที่เข้ารับการสัมภาษณ์แบบเจาะจงกลุ่ม (FGI) ซึ่งสมาชิกภายในกลุ่มย่อยจะมีจำนวนระหว่าง 8-10 คน
- ง. เนื้อหาสาระของการทำ FGI ประกอบด้วย
 - การทำกิจกรรมการสร้างความเป็นกันเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการยิ่งขึ้น
 - การระดมความคิดด้านปัญหาและความต้องการการพัฒนา
 - ใช้เกมส์การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการการพัฒนา
 - ระดมข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา

2. การรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

การศึกษาส่วนนี้จะดำเนินการสัมภาษณ์แยกแยะระหว่างเจ้าหน้าที่ศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ โดยมีเนื้อหาของข้อมูลที่จะรวบรวมดังนี้

ก. ศักยภาพ หรือความชำนาญของเกษตรกร ให้เรียงลำดับชื่อพืชและสัตว์ที่เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญในการผลิตจากมากไปหาน้อย หมวดละประมาณ 10 ชื่อ ตามหมวดต่อไปนี้

- หมวดพืชไร่ยังชีพ
- หมวดพืชไร่ส่งเสริม
- หมวดพืชผัก
- หมวดไม้ดอก
- หมวดไม้ผล
- หมวดปศุสัตว์ และประมง
- หมวดกิจกรรมเพิ่มรายได้ทางอื่น

ข. ระบุโครงการที่ควรพัฒนาโดยเรียงลำดับความสำคัญไม่เกิน 10 โครงการ

ค. ระบุศักยภาพในการผลิตพืชและสัตว์ของพื้นที่ ดำเนินการเหมือนข้อ ก.

ง. ศักยภาพของศูนย์พัฒนา

- อุปกรณ์และสิ่งก่อสร้างมีความพร้อมและเพียงพอขนาดใด

จ. กลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นมีสภาพอย่างไร ควรพัฒนาอย่างไร

ฉ. ข้อเสนอแนะการพัฒนา

1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. ข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมได้จากกองพัฒนาเกษตรที่สูงจะถูกนำมาจัดรูปและแปรรูปเสียใหม่เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดสำคัญๆ และตัวแปรสำคัญอื่นๆ

ข. เนื่องจากข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่รวบรวมได้ในแต่ละศูนย์มาจากเกษตรกรหลายกลุ่ม การสรุปเป็นภาพรวมของปัญหาและความต้องการในระดับศูนย์จะดำเนินการโดย นำเอาปัญหาและความต้องการที่เรียงลำดับความสำคัญไว้แล้ว 5 ลำดับแรกมาหาคะแนน ปัญหาและความต้องการที่มีลำดับความสำคัญสูงสุดจะได้คะแนน 5 คะแนน ลำดับ

ที่มีความสำคัญต่ำลงมาจะได้คะแนนลดลงลำดับละ 1 คะแนนเป็น 5, 4, 3, ... คะแนนตามลำดับ ปัญหาและความต้องการที่กลุ่มไม่กล่าวถึงใน 5 ลำดับแรกจะได้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนนในกลุ่มนั้นๆ คะแนนรวมของปัญหาและความต้องการที่วิเคราะห์ได้นี้จะชี้ถึงปัญหาและความต้องการทางเกษตรกรในระดับศูนย์ ซึ่งเมื่อเรียงลำดับเสียใหม่จากคะแนนที่ได้ก็จะเป็นปัญหาและความต้องการของเกษตรกรให้ระดับศูนย์ ซึ่งหากต้องการภาพรวมของทุกศูนย์ก็สามารถให้ระบบการให้คะแนนดังกล่าวให้การวิเคราะห์ได้เช่นเดียวกัน

ค. สำหรับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่หากมีข้อมูลหลายชุด ก็จะใช้วิธีการให้คะแนนเช่นเดียวกับที่กล่าวมาในข้อ 2

1.5 ระยะเวลาในการดำเนินงาน

การศึกษานี้จะใช้เวลาในการดำเนินงานทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ เริ่มจากวันที่ 1 สิงหาคม 2541 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2541

บทที่ 2

ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาครั้งนี้ มีการสรุปย่อและข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลระดับบริหารดังปรากฏในส่วนต้น ก่อนถึงบทนี้มาแล้ว สำหรับบทนี้ ได้จำแนกข้อมูลเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ตามระดับความสูงของที่ตั้งศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแต่ละศูนย์ เพราะระดับความสูงมีส่วนกำหนดชนิดของพืชและสัตว์ที่จะทำกิจกรรมได้ดี-ไม่ดีแตกต่างกัน ในที่นี้ได้แบ่งกลุ่มของศูนย์ตามระดับความสูงดังนี้คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มศูนย์ในระดับความสูงต่ำกว่า 800 เมตรจากระดับน้ำทะเล มี 15 ศูนย์

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มศูนย์ในระดับความสูง 800 - 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล มี 7 ศูนย์

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มศูนย์ในระดับความสูง เกินกว่า 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลขึ้นไป มี

13 ศูนย์

ในแต่ละกลุ่มข้างต้นจะมีการสรุปสภาพปัญหาที่สำคัญ และข้อเสนอแนะไว้เป็นเรื่องเฉพาะ โดยเฉพาะในแต่ละศูนย์จะนำสรุปข้อมูลของทุกศูนย์ฯ ตามลำดับ ดังนี้

1) ปัญหาความต้องการสำคัญ 5 กลุ่ม จากนั้นแต่ละกลุ่มมีประเด็นปัญหาที่เกษตรกรทั้งฐานะยากจนและพอมีสถานะดีขึ้นมาโดยรวมนๆ สรุปไว้เพื่อสะดวกที่ผู้เกี่ยวข้องจะเห็นภาพได้ชัดเจน นอกจากนี้ประเด็นศักยภาพของพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่คำนึงถึงก็จะระบุไว้ด้วย

2) ในส่วนต่อมาเป็นข้อเสนอแนะจากคณะผู้วิจัย

3) จากนั้นเป็นประเด็นข้อมูลพื้นฐานของแต่ละศูนย์ฯ และประเด็นปัญหา/ความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เจ้าหน้าที่และหัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงคำนึงถึง

ดังนั้น ผลการสำรวจจึงอาจเลือกพิจารณาได้ในภาพรวมของทั้ง 35 ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง หรือ ตามกลุ่มระดับความสูงต่าง กันทั้ง 3 ระดับ นอกจากนี้จะพิจารณาเป็นรายศูนย์ฯ ก็ได้ ตามรายละเอียดในส่วนต่อไปคือ

สรุปสาระสำคัญและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์ฯ กลุ่มที่ 1

ศูนย์ฯ กลุ่มนี้ตั้งอยู่ในระดับ ความสูงต่ำกว่า 800 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีทั้งหมด 15 ศูนย์ฯ คือ

1. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง สะเมาะ	ระดับความสูง 400 เมตรจากระดับน้ำทะเล
2. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม	ระดับความสูง 470 เมตรจากระดับน้ำทะเล
3. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม	ระดับความสูง 480 เมตรจากระดับน้ำทะเล
4. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ	ระดับความสูง 520 เมตรจากระดับน้ำทะเล
5. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก	ระดับความสูง 520 เมตรจากระดับน้ำทะเล
6. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก	ระดับความสูง 580 เมตรจากระดับน้ำทะเล
7. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเลี้ยว	ระดับความสูง 620 เมตรจากระดับน้ำทะเล
8. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง	ระดับความสูง 620 เมตรจากระดับน้ำทะเล
9. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงบึงคำ	ระดับความสูง 640 เมตรจากระดับน้ำทะเล
10. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่หลอด	ระดับความสูง 680 เมตรจากระดับน้ำทะเล
11. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยผักไผ่	ระดับความสูง 700 เมตรจากระดับน้ำทะเล
12. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก	ระดับความสูง 755 เมตรจากระดับน้ำทะเล
13. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรา	ระดับความสูง 760 เมตรจากระดับน้ำทะเล
14. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง	ระดับความสูง 780 เมตรจากระดับน้ำทะเล
15. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว	ระดับความสูง 780 เมตรจากระดับน้ำทะเล

สรุปสภาพปัญหาทั่ว ๆ ไป

จากหมวดปัญหา/ความต้องการในการปลูกพืช/สัตว์ เพื่อยังชีพ พืชไม่ผล ไม่ดอก ผัก พืช ไร่ เพื่อเป็นรายได้ทางเกษตร และรายได้ทางอื่น เช่นรับจ้าง หัตถกรรม เมื่อพิจารณาการยังชีพ และรายได้แล้ว ก็มาถึงหมวดสุขภาพอนามัย การรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และงานพัฒนา สาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มของศูนย์ฯ ระดับความสูงไม่เกิน 800 เมตรนี้ พบว่า ปัญหา/ความต้องการสำคัญที่สุดที่เกษตรกร 12 ศูนย์ฯ ใน 15 ศูนย์ให้น้ำหนักมากที่สุดคือการ ปลูกพืชยังชีพ (อาจอนุโลมสัตว์เพื่อการบริโภคอยู่ในหมวดนี้ด้วย) รองลงมาเป็นเรื่องทางสุขภาพ อนามัย จากนั้นในลำดับถัดมาคือ ปัญหาการซ่อมแซมถนนที่ขรุขระ น้ำประปาภูเขาไม่สะอาดพอ สำหรับบริโภค และการอนุรักษ์ป่า/ปลูกป่ายังไม่ได้ผลดี จากหมวดปัญหาข้างต้นจะกล่าวเป็น ภาพรวมของกลุ่มปัญหาพร้อมข้อเสนอแนะ ตามลำดับความสำคัญคือ

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกพืช / เลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ

ก. สภาพทั่วไป

เกษตรกรเกือบทุกศูนย์ฯ (12 จาก 15) ศูนย์ฯยังเน้นการปลูกข้าวเพื่อบริโภค ข้าวโพดที่ปลูก บริโภคก็ยังมีอยู่บ้าง การเลี้ยงสัตว์พวกไก่ และสุกร มีแพร่หลาย แต่ปัญหาสำคัญของ ข้าว-ข้าวโพด คือหนูทำลาย รวมทั้งปีนี้มีเพลี้ยกระโดดหลังขาว หนอนกอ หนอนกระทู้ระบาด และในบาง ศูนย์ฯเกษตรกรระบุแนวโน้มผลผลิตข้าว-ข้าวโพดลดลงเรื่อย ๆ สำหรับสัตว์โดยเฉพาะ ไก่ นั้น โรค ระบาดในกลุ่มของอหิวาต์ ชีขาว นิวคาสเซิล ทำให้ไก่ตาย ระหว่าง 60-80% ของไก่ที่ฝ้ายปศุ สัตว์เผยแพร่ เช่นสอบถามเกษตรกร 10 คน ในจำนวนนี้ 3 คนได้รับลูกไก่ใน ช่วงปี 2541 ที่ผ่าน มา (นาย "จะแปะ" "จะพอ" "จะชี้") ไก่ตายเกิน 90% ในช่วงเดือนแรกนับจากได้รับ เกษตรกรชื่อ "จะพอ" ใช้จ่ายฟา เม็ด ละลายน้ำให้กิน ซื้อหัวอาหารไก่หมดเงินไป 120 บาท และปลายข้าวให้ กินหมดเงินไป 200 บาท ปรากฏว่า การที่ไก่ออด 5 ตัว นี้พอเห็นได้ว่าไม่คุ้มค่าการลงทุน

ข. ข้อเสนอแนะ

1) กรณีปัญหาการปลูกข้าว ควรประสานงานกับเกษตรจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อหา ทางป้องกันกำจัดหนู ซึ่งควรทำในลักษณะการรณรงค์ เพราะกิจกรรมนี้ต้องทำร่วมกัน และใน เวลาที่ใกล้เคียงกัน จำนวนหนูจึงจะลดลงได้ นอกจากนี้ความรู้ที่จำเป็นกับการใช้สารเคมีคลุก

เมล็ดข้าว - ข้าวโพด ป้องกันมดทำลายก่อนงอก การป้องกัน กำจัดเพลี้ยกระโดดหลังขาวหนอนกอ หนอนกระทู้ก็ควรเผยแพร่แก่เกษตรกรด้วย

2) กรณีไถ่ตายจากโรคระบาด ควรใช้วิธีมอบไก่ให้เฉพาะผู้ที่ผ่านความรู้การเลี้ยง ไก่ในระดับที่พอจะมั่นใจว่าทำวัคซีนไก่เป็น และรู้สภาพความต้องการอาหาร ความรู้พื้นฐานเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็น เช่นเมื่อทราบว่า แป้ง โปรตีน ไขมัน วิตามิน ของไก่ควรได้รับเพียงใดก็เป็นประโยชน์แก่การเลี้ยง ส่วนการมอบให้นั้นถ้าไม่ใช่ผู้ยากไร้มาก ๆ ในหมู่บ้าน ควรให้ซื้อไก่ในราคาสงเคราะห์ เพื่อจะได้พยายามรักษาสัตว์ที่มอบให้ให้มากที่สุด

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการหารายได้ในและนอกภาคเกษตร

ก. สภาพทั่วไป

ทางด้านการไปรับจ้าง ในช่วงปี 2541 มีสภาพการจ้างงานน้อยลงจนเกษตรกรหางานทำได้ลำบากมาก นอกจากนี้ หัตถกรรม / อุตสาหกรรมในครัวเรือนเช่น ทอผ้า เครื่องเงิน เครื่องเหล็ก การจักสาน ก็จำหน่ายได้ยากขึ้น หรือมีปัญหาการจ่ายเงินเป็นเช็ค แล้วไม่ได้รับเงินจากพ่อค้า อันเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

สำหรับกิจกรรมทางภาคเกษตรมีน้อยศุนย์ที่จะปลูกผักได้ผลดี หรือ ปลูกไม่ผลเมื่องหนาว ได้ผลดีเพราะพื้นที่อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับศุนย์ฯ ในระดับความสูงมากกว่านี้ สำหรับพืชที่ปลูก โดยเฉพาะไม้ผลยังมีโรค / แมลง รบกวน เช่น ลิ้นจี่ มีครั่งดูดน้ำเลี้ยง ใบเป็นโรคก้ามหอย และปลวกกินรากในช่วงที่ปลูก 1-2 ปีแรก ส่วนทางด้านพืชผัก มีปัญหาผักหลายชนิดราคาถูกลง นอกจากนี้ ปัญหามะระขาว เป็นโรคใบจุด ใบเหลือง ก็มีเกษตรกรระบุไว้มากมาย

ข. ข้อเสนอแนะ

1) หัตถกรรม / อุตสาหกรรมในครัวเรือน ควรมีแหล่งจำหน่ายที่ศุนย์ฯ หรือฝ่ายตลาดโครงการหลวง วิธีดังกล่าวจะช่วยจำหน่ายได้บ้าง โดยอาจประสานเชื่อมโยงกับโครงการศิลปาชีพ หรือจะจำหน่ายเองบางส่วน เพราะมักเป็นสินค้าที่ไม่เน่าเสียเร็ว เช่น ผัก - ผลไม้ - ดอกไม้ทั่วไป

สำหรับอุตสาหกรรมในครัวเรือนอีกประเภทหนึ่งที่จะควรมีการส่งเสริม และปรับปรุงคุณภาพ การผลิตให้มากขึ้น คือการแปรรูปอาหาร โดยเฉพาะไม้ผล เช่นองุ่น กาโต เป็นแยม พู ครีม บำรุงผิว , บัวย ห้อ พลัม เป็น อาหารดอง - แห้ง หรือ แม้กระทั่ง ไวน์ น้ำผลไม้ เพราะถ้าขายผล

ผลิตสดเกษตรกรรมมักไม่มีแหล่งจำหน่าย อีกทั้งไม่ต่ำกว่า 20-40% ของผลผลิตทั้งหมดมักตกเกรด โครงการฯ ไม่รับซื้อ จึงสูญเสียไปโดยไร้ประโยชน์

2) ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยเฉพาะรายได้เกษตรกรอยู่ในระดับยากจน ควรเน้นปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดเพื่อมุ่งไว้บริโภค และมีเหลือบ้าง ก็จำหน่าย เข้าแนวทางที่ว่า “เมื่อไม่มีรายได้ ก็พยายามไม่ให้มีรายจ่าย”

ศูนย์ที่อยู่ในกลุ่มระดับความสูงนี้หลายชุมชนตั้งอยู่ในที่ราบ หรือไม่ลาดชันนัก การผสมผสานพืชที่จะบริโภค เช่น ข้าว บ่อปลา เลี้ยงสัตว์ ผักต่าง ๆ ปลูกกล้วย (ที่บริโภคสดและแปรรูปได้ดี) ไม้ผล พริก มะม่วง มะขาม (ที่ทนแล้ง) หรือพื้นที่ที่มีความชื้นดีอาจปลูก ลิ้นจี่ - ลำไย น่าจะได้ผลคุ้มค่า

ประโยชน์ของการปลูกพืชแบบ ไร่-นา-สวน-ป่า-เลี้ยงสัตว์ ผสมนี้ จะช่วยกระจายแรงงาน รายได้ / ลดรายจ่าย ลดความเสี่ยงจาก โรค-แมลง-สภาวะฝน / ความแห้งแล้ง และการเพิ่มการเกื้อกูล (Symbiosis) ของพืชและสัตว์ หรือในกลุ่มพืชด้วยกัน อีกทั้งการปลูกไม้ผลเป็นเสมือน “ป่าเทียม เขิง เศรษฐกิจ” ที่สามารถอนุรักษ์ ดิน - น้ำ ได้ดีทางหนึ่ง และถ้ามีการเลี้ยงปลา ในแหล่งน้ำในฟาร์มด้วย ก็จะตรงกับแนว “ทฤษฎีใหม่” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานแนวทางไว้ได้มากยิ่งขึ้นด้วย

3) ควรให้คำแนะนำแก้ปัญหาโรคแมลงไม้ผล และผัก ที่สำคัญโดยเฉพาะลิ้นจี่ เช่น ครั้ง อากาศมีใบก้ำมะหยี และปลวกทำลายจากไม้ผลที่ปลูก 1-2 ปีแรก สำหรับผัก ควรเน้นแก้ปัญหาหามาเพาะเป็นโรคใบจุดใบเหลือง

4) ควรสนับสนุนการจำหน่ายสินค้าริมทางสัญจรหลัก ๆ ในหลาย ๆ ศูนย์ฯ เช่น ห้วยลึก ห้วยโป่ง ห้วยผักไผ่ หุ้งเริง อยู่ใกล้ทางสัญจรหลัก ๆ ชาวบ้านบางแห่ง นำผลผลิตมาจำหน่ายเป็นรายได้บ้างแล้ว ควรช่วยส่งเสริม ประสานการจัดระบบ การมีป้ายชี้ชวน ให้เป็นแหล่งขายสินค้าที่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน การหัตถกรรม หรือสินค้าเกษตรจากการทำเกษตรผสมผสาน ได้ออกมาจำหน่าย เพื่อเพิ่มพูนรายได้ยิ่งขึ้น

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสุขภาพ - อานามัย

ก. สภาพทั่วไป

ปัญหายาเสพติด เป็นเรื่องสำคัญในเกือบทุกศูนย์ บางศูนย์เช่นห้วยเลี้ยว เกษตรกรบางเผ่าติดยาเสพติดคิดเป็นหลังคาเรือนเกินกว่า 60% บางศูนย์ฯ เกษตรกรมีส่วนกับการเป็นผู้ค้ายา

เสพติดด้วย ผลจากปัญหานี้ ทำให้เกิดการลักขโมยทรัพย์สินหรือแม้ พืชผลทางการเกษตร (ผู้ผลิตเริ่ม ห่อใจไม่อยากปลูก) บางรายมุ่งรวลัดจากการขายยาเสพติด จึงไม่สนใจปลูกพืช นอกจากนี้ยังมี ปัญหาโรค HIV/เอดส์ โรคกะเพาะ โรคนี้ (เข้าใจว่าเหตุสำคัญมาจากแหล่งน้ำที่มีหินปูนมาก) ใช้ เลือดออก ส้วมซึมที่บางแห่งมีใช้ไม่ถึง 50% และปัญหาการบริการอนามัยยังไม่ดีนักอีกด้วย

ข. ข้อเสนอแนะ

- 1) การป้องกัน บำบัดยาเสพติดยังต้องเร่งกระทำอย่างจริงจังต่อไป โดยอาจค้นหา กลวิธีให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมมากขึ้น มีสื่อรณรงค์อย่างมีหลักการทางสื่อสาร / รณรงค์มากยิ่งขึ้น
- 2) ควรให้คำแนะนำ ให้จัดระบบน้ำบริโภค อุปโภคให้ดีขึ้น เพราะแหล่งน้ำประปา ภูเขาหลายแหล่งไม่มีการปฏิบัติให้เหมาะสมแก่การบริโภคเท่าที่ควร
- 3) ควรพยายามเน้นด้านการให้ความรู้ในเชิง การรักษาสุขภาพให้มาก โดยควร เน้นเท่า ๆ กับ หรือมากกว่า การให้บริการรักษาโรค เพราะมีหลายศูนย์ฯ เกษตรกรระบุว่าไม่อาจ ให้บริการได้ดีนัก

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานกิจกรรมสาธารณะ การอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

ก. สภาพทั่วไป

สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะป่ายังถูกบุกรุก และพื้นที่ทำกินยังมิได้มีการอนุรักษ์ดินและน้ำดีพอ มีเกษตรกรระบุว่า ผลการปลูกป่าที่ผ่านมาส่วนใหญ่ต้นไม้ไม่ค่อยรอดตาย นอกจากนี้ในระหว่าง การออกสำรวจผู้วิจัยได้เห็นการขนขึงออกจำหน่าย เห็นแปลงปลูกกะหล่ำปลีนพื้นที่ลาดชัน กว้างขวางมาก พืชบางชนิดเหล่านี้ปลูก 2-3 ปีก็ย้ายไปปลูกในที่ใหม่ที่อุดมสมบูรณ์กว่า การ สำรวจปี 2539 พบว่า จีนฮ่อ มีที่ทำกินเฉลี่ย 24-54 ไร่ ม้ง อีก้อ คนเมือง 17-18 ไร่ กะเหรี่ยง ละว้า 8-9 ไร่ (เกษตรกรฐานะดี ๆ มีเฉลี่ย 20.11 ไร่ ฐานะปานกลาง 14.37 ไร่ และยากจน 10.2 ไร่) นอกจากพบว่าการซื้อที่ดินในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาถึงเฉลี่ย 10.87 ไร่และการจับจองที่ทำกิน (คง จากการบุกรุกป่า) ในช่วง 1-3 ปี นี้ เฉลี่ยครอบครัวละเกือบ 5 ไร่ สะท้อนถึงการอนุรักษ์ป่าที่ยังไม่ ได้ผลดีเท่าที่ควรนัก

ส่วนการใช้ทรัพยากรน้ำเกษตรกรระบุว่าขาดน้ำเพื่อการเกษตรและหลายพื้นที่ผู้วิจัยพบ ท่อน้ำที่ต่อให้ทั่วไปแตกรั่วไหล เสียหาย และเกษตรกรจำนวนไม่น้อยใช้น้ำดื่มเปลี่ยนเกินความจำเป็น

ข. ข้อเสนอแนะ

1) ต้องมีการกำหนดพื้นที่ทำกินแต่ละครอบครัวที่ชัดเจนขึ้น เน้นการมี Model ที่ทำกินแต่ละครอบครัวในชุมชน

2) ควรเน้นสนับสนุนการปลูกป่าโดยเฉพาะป่าชาวบ้าน ป่าชาวบ้านได้ผลดีกว่าป่าชุมชน ไม้ที่ควรส่งเสริมปลูกบางพื้นที่เพาะเห็ดหอมได้ ควรเป็นไม้เมเปิ้ล สำหรับในพื้นที่ระดับความสูงไม่มาก การปลูกมะม่วง มะขาม ขนุน อโวคาโด ฯลฯ ก็มีสวนอนุรักษ์ในลักษณะป่าเทียมเชิงเศรษฐกิจได้ดี ดังนั้นเกษตรกรรมผสมผสาน (สัตว์-ไร่-นา-ป่า-ผสม) จึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการส่งเสริม

3) องค์กรท้องถิ่นเช่นสภาตำบล ควรร่วมรับรู้และร่วมมือในการตั้งกลุ่มอนุรักษ์ การมีข้อกำหนดการอนุรักษ์ต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณ นอกจากนี้การมีฝาย Check Dam การปลูกและบำรุงรักษาป่าต่าง ๆ ควรให้องค์กรท้องถิ่นร่วมกิจกรรมในทุกขั้นตอน

4) การจัดบริการระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตรต่าง ๆ ควรมิมีเตอร์เก็บค่าน้ำจากเกษตรกร ค่าน้ำนี้ควรคิดในระดับราคาช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อมุ่งให้ประหยัดน้ำ และมุ่งไปบำรุงทรัพยากรน้ำให้เกิดผลดีแก่ชุมชนทั้ง ที่อยู่บนที่สูงและที่ต่ำ ทำให้เกิดความเป็นธรรม และยั่งยืนยิ่งขึ้น

5) การทำการเกษตรแบบอนุรักษ์ดินและน้ำต่าง ๆ ควรให้เกษตรกรมีส่วนร่วมเสียค่าใช้จ่าย การจัดทำแปลงพืชแบบขั้นบันได ถ้าไปจัดทำให้ โดยเกษตรกรรับประโยชน์อย่างเดียวมักพบว่าต่อมาแปลงขั้นบันไดหลายแห่งถูกละทิ้ง แต่ถ้ากระตุ้นให้เกษตรกรทำเอง หรือร่วมทำจะได้ผลดีกว่า การปลูกหญ้าแฝก หรือแถบหญ้าอื่น ๆ ก็ควรเน้นการมีส่วนร่วมจากเกษตรกรในลักษณะเดียวกัน

6) การกำหนดขอบเขตและความร่วมมือที่ชัดเจนระหว่างเจ้าหน้าที่ร่วมกิจกรรมในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามด้านป่าไม้ เนื่องจากเกษตรกรในศูนย์ฯ บางศูนย์ฯ อาจทำลายป่า (กรณีหนองเขียวใช้รถแทรกเตอร์) แต่เจ้าหน้าที่ปราบปรามเฉพาะในเขตพื้นที่นอกศูนย์ ซึ่งอาจเกิดจากการมองว่าเป็นเรื่องของเกษตรกรในโครงการหลวงจึงไม่เน้นการแก้ไขอย่างจริงจัง

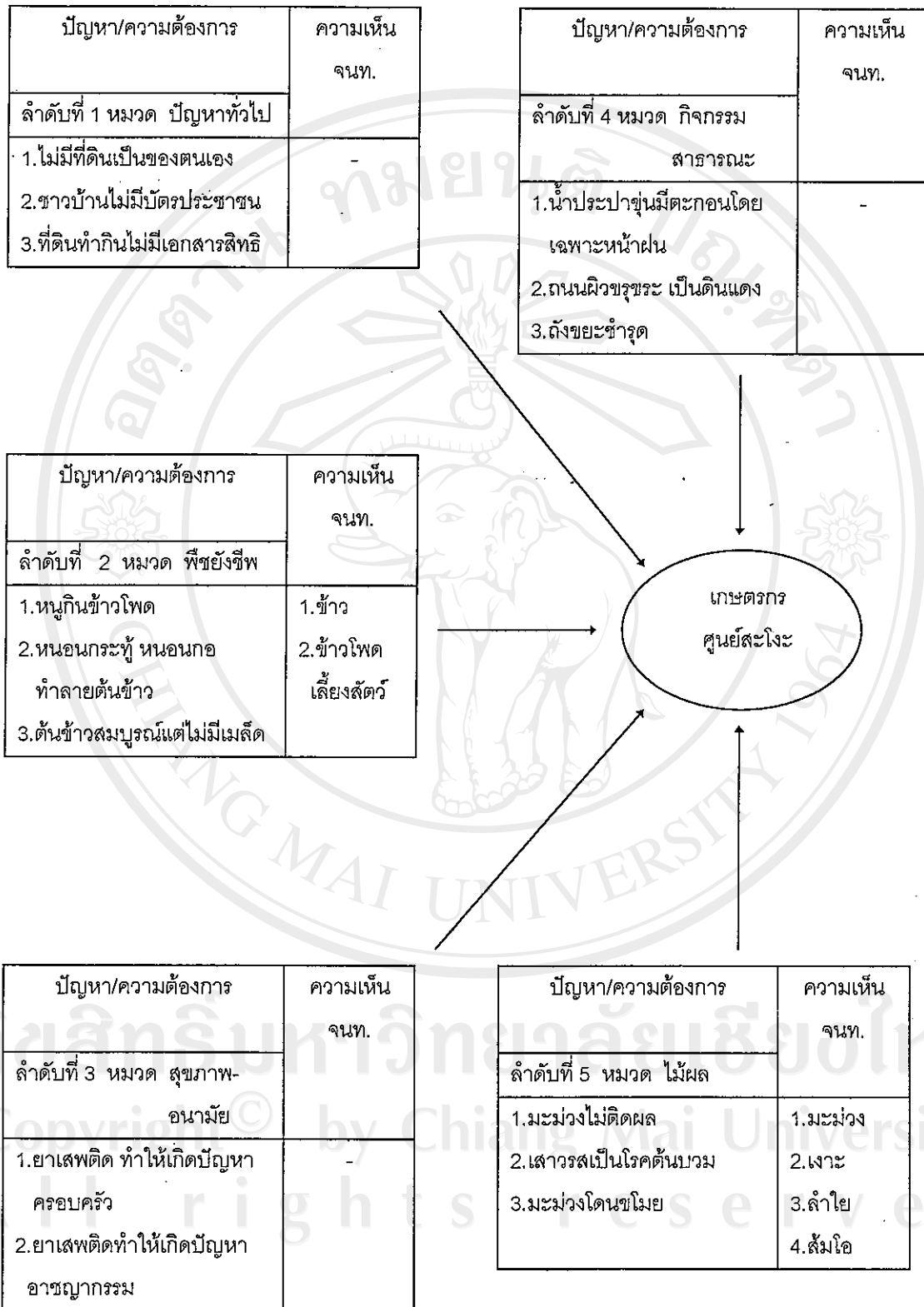

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศุภณีย์ สะโงะ)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. ไม้ผล -เสาวรสเป็นโรคต้นบวม	***	***	การส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกเสาวรสของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะไม่ได้ผล เกษตรกรทั้ง 5 รายที่ปลูกและให้สัมภาษณ์หมดความสนใจแล้ว ระยะเวลาปลูกในปีที่ 2 ยังไม่ให้ผลผลิต จะพบว่าเสาวรสเป็นโรคต้นบวม ยอดเหี่ยว ใบแห้งและตาย อาจจะเป็นเนื่องจากมีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลเพียง 400 เมตร พื้นที่ไม่มีความเหมาะสมต่อการปลูกไม้ผลเมืองหนาวและพบว่า เงาะคือไม้ผลที่น่าจะเหมาะสมกับพื้นที่ เพราะมีชาวบ้านปลูกหลายรายแล้วได้ผลดี ทางโครงการหลวงน่าจะเปลี่ยนแนวทางการส่งเสริมจากเสาวรสมาเป็นการปลูกเงาะ ซึ่งชาวบ้านได้เสนอขอพันธุ์เงาะมาปลูก
2. สุขภาพ/อนามัย -ปัญหายาเสพติดระบาด	***	***	คนที่ติดยาในหมู่บ้านจะขโมยสิ่งของ สัตว์เลี้ยง และผลผลิตทางการเกษตรไปขายทำให้คนที่ปลูกไม่ทันเก็บผลผลิตของตัวเองก่อน คนที่ปลูกร่วมกับโครงการหลวงได้เลิกปลูกไปเนื่องจากพืชของโครงการหลวงให้ผลช้า หันมาประกอบอาชีพรับจ้างแทน ควรมีการให้ความรู้และป้องกันยาเสพติดอย่างจริงจังในพื้นที่ และส่งเสริมพืชที่เห็นผลว่ามีรายได้เร็วบ้าง เพื่อสร้างความมั่นใจของชาวบ้านต่อโครงการหลวง
3. ไม้ดอก -เบญจมาศ กุหลาบ และ กลาดิโอลัส ไม่ได้คุณภาพ ไม่มีตลาดรับซื้อ	*	**	ผลผลิตของดอกไม้ที่โครงการหลวงส่งเสริมในศูนย์นี้ ขนาดได้ตรงเกณฑ์หรือได้เกรดดีมีจำนวนน้อย และระยะทางจากศูนย์กับสำนักงานอยู่ไกลมาก เป็นปัญหาในการขนส่งบอบช้ำระหว่างการขนส่ง ทำให้มีราคาตกไม่ตรงกับที่บอกกับชาวบ้าน แต่ทางศูนย์ได้รับซื้อไว้หมด ดอกไม้ที่ตกเกรดนั้น เจ้าหน้าที่ของศูนย์ จะบรรทุกใส่รถออกจำหน่าย

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. รายได้เสริม -งานทอผ้าไม่มีตลาดรับซื้อ	**	*	ตามตลาดในท้องถิ่นเอง และโดนกดราคาจากพ่อค้า ที่ ศูนย์ฯนี้ไม่ควรมีการส่งเสริมการปลูกไม้ดอกเมืองหนาว เพราะระดับของความสูงไม่มากควรมีงานทดลองปลูกพืช ต่าง ๆ หาพืชที่เหมาะสมในพื้นที่มาส่งเสริมต่อไป หมู่บ้านรับผิดชอบของศูนย์ฯอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว คือ สามเหลี่ยมทองคำ ควรมีการประสานงานด้านการตลาดรอง รับสิ่งทอจากกลุ่ม และให้ความรู้ในเรื่องการทอลายใหม่ ๆ ให้เป็นที่ยอมรับแก่นักท่องเที่ยว

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะ)

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 400 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 21 °C อุณหภูมิสูงสุด 30 °C อุณหภูมิต่ำสุด 12 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,100 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 38 ตารางกิโลเมตร
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ถนนดิน 7 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 1 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 1 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ศูนย์
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ป.6 ครู 5 คน
- วัด มี 1 วัด - โบสถ์ มี 3 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี หมู่บ้าน
- รถประจำทาง -
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วยหมาต่าย ห้วยผาลาด
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/เขื่อน อ่างเก็บน้ำ (ไม่ระบุว่ากี่แห่ง)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 6 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	4	383	1,597
อีเก้อ	1	91	379
ไทลื้อ	1	46	182
รวม	6	520	2,158

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าไทยลื้อ และเผ่าอาข่า (สะโงะ)

1. การจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. ไร่ยังชีพ	1(60)	4(24)	2	-	-
ข้าว	-	-	-	1	-
-เพี้ยกระโดดสีน้ำตาลรบกวน(ช่วงต้นกล้า)	-	/	/	-	-
-หนอนกระทู้ หนอนกอทำลาย	2(16)	3(12)	2	-	-
-ต้นสมบูรณ์แต่ไม่มีเมล็ด (ผลผลิตต่ำ)	3(10)	2(16)	2	-	-
-เป็นโรคใบแห้ง ช่วงต้นกล้าขุดภายในแปลง	-	-	/	-	-
มะม่วง (ปลูกไว้บริโภค)	-	-	-	2	2
-ถูกหนอนเจาะลำต้น	-	/	/	-	-
-ไม่ติดดอกออกผล	-	/	/	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	-	-	3	-
-หนูกินข้าวโพด	1(25)	1(20)	1	-	-
จิง	-	-	-	4	-
-ติดเชื้อรา หัวเน่า	/	/	-	-	-
-ปลูกไม่ขึ้นเพราะดินไม่สมบูรณ์	/	/	-	-	-
ข. ไร่ไร่การค้า/ส่งเสริม	9(5)	10(5)	11	-	-
ข้าวโพดหวาน (a)	-	-	-	-	-
-ราคาต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง	/	/	-	-	-
-ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วมทุกปี)	/	/	-	-	-
-ขาดและไม่มีราคาแพง	-	/	-	-	-
มันสำปะหลัง (b)	-	-	-	1	-
-อากาศไม่เอื้อต่อการเพาะปลูก	-	/	-	-	-
-ดินไม่สมบูรณ์	/	/	-	-	-
-ต้นทุนหัวในดิน	/	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ถั่วเหลือง	-	-	-	3	-
ถั่วลิสง	-	-	-	2	-
ค ปศุสัตว์/ประมง	8(6)	8(11)	7	-	-
สุกร (e)	-	-	-	-	-
-อาหารสุกรราคาแพง	/	/	-	-	-
-สุกรขายได้ราคาต่ำ	/	-	-	-	-
-สุกรทำลายผลผลิตของชาวบ้าน(กินข้าวในไร่)	/	/	-	-	-
ไก่	-	-	-	-	-
-อาหารไก่อรราคาแพง	/	/	-	-	-
-เป็นโรคห่า (ทั้งในหน้าฝนและหน้าแล้ง)	/	/	-	-	-
-เป็นโรคไข้ขาว	/	-	-	-	-
ง พืชผักการค้า	9(5)	7(15)	7	-	-
หอมหัวใหญ่	-	-	-	-	-
-เป็นโรคใบเน่า(หน้าฝน)	/	-	-	-	-
-เป็นโรคใบแห้ง(หน้าแล้ง)	/	-	-	-	-
-ขายได้ในราคาต่ำ	/	-	-	-	-
พริก	-	-	-	1	5
ผักชี	-	-	-	2	4
กะหล่ำ	-	-	-	3	1
มะเขือ	-	-	-	4	3
ถั่วแขก	-	-	-	5	2
ข้าวโพดฝักอ่อน	-	-	-	6	6
ข ไม้ดอก	-	6(16)	10	-	-
เบญจมาศ (d)	-	-	-	1	2
-เป็นโรคใบแห้ง ต้นแห้ง จุดดำที่กลีบดอก	/	/	-	-	-
แกลดิโอลัส	-	-	-	2	3
-เป็นโรค	-	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กุหลาบ (e)	-	-	-	3	4
-ราคาถูก	-	/	-	-	-
ดอกหน้าวัว	-	-	-	4	1
-ปุ๋ยและยาราคาแพง	-	/	-	-	-
-พื้นที่เพาะปลูกมีน้อย และดินไม่สมบูรณ์	-	/	-	-	-
-โดนกดราคา	-	/	-	-	-
ก.ไม้ผลการค้า	7(9)	5(18)	5	-	-
เสาวรส	-	-	-	-	-
-เป็นโรคต้นบวม (i)	3(11)	1(20)	2	-	-
มะม่วง	-	-	-	1	1
-ไม่ติดผล	1(15)	2(16)	1	-	-
-แมลงเจาะกิ่งลำต้น	/	/	-	-	-
-เป็นโรค มีหนอนดำใน	-	/	-	-	-
-ถูกลักขโมยบ่อย	2(13)	3(11)	3	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	2	5
-ปลวกกินลำต้น เพลี้ยรบกวน	-	/	-	-	-
-ไม่ติดดอก	/	/	-	-	-
-ใบงอ (เป็นโรค)	/	/	-	-	-
ส้มโอ	-	-	-	3	4
-ผลผลิตมีขนาดเล็กลงทุกปี	/	/	-	-	-
-ผลมีเชื้อมาก	/	/	-	-	-
บ๊วย	-	-	-	-	-
-ไม่ติดผล (เหลือ 3-4 ต้น)	/	-	-	-	-
เงาะ (g)	/	/	-	5	2
ลำไย	-	-	-	4	3
ข.งานส่งเสริมรายได้อื่น	5(11)	9(7)	6	-	-
รับจ้าง	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความถี่เข้าพื้นที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-รายได้น้อย	/	/	-	-	-
-การจ้างงานลดลง ไม่มีคนจ้าง	/	/	-	-	-
ทอดผ้า	-	-	-	-	-
-ไม่มีตลาดรับซื้อ	/	/	-	-	-
-ถูกกดราคา	/	/	-	-	-
ข้าวเกรียบ	-	-	-	-	-
-ต้นทุนสูง	-	/	-	-	-
-ถูกกดราคา	-	/	-	-	-
-หาที่รับซื้อยาก	/	/	-	-	-
ข. ศูนย์พัฒนาแม่	4(15)	2(39)	3	-	-
บุคลากร	-	-	-	-	-
-หมออนามัยไม่อำนวยความสะดวก	/	-	/	-	-
ศูนย์อนามัย	-	-	-	-	-
-ไม่มีในหมู่บ้าน	3(8)	3(10)	2	-	-
อาสาสมัคร (h)	-	-	-	-	-
-ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม(ลักขโมย)	1(14)	2(20)	1	-	-
-ทำให้มีปัญหาครอบครัว(ทะเลาะเบาะแว้ง)	2(10)	1(18)	1	-	-
ค. กิจกรรมสาธารณะ	3(24)	3(30)	3	-	-
ประปา/น้ำ	-	-	-	-	-
-บ่อน มีตะกอน (หน้าฝน)	1(12)	1(25)	1	-	-
-มีไม่ทั่วถึง	/	/	-	-	-
-หน้าแล้งไม่มีน้ำใช้อุปโภคบริโภคและการเกษตร	/	/	-	-	-
ถนน	-	-	-	-	-
-ผิวถนนขรุขระเป็นดินแดง หน้าฝนเป็นโคลน	2(16)	3(10)	2	-	-
ขยะ	-	-	-	-	-
-ถังขยะชำรุด	3(10)	2(15)	2	-	-
โรงเรียน	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ขาดแคลนบุคลากร (ครูและเจ้าหน้าที่) (i)	-	-	-	-	-
ศูนย์เด็กเล็ก	/	-	-	-	-
-ไม่มีอาคาร	/	/	-	-	-
ผู้ กิจกรรมรวมกลุ่ม	6(10)	11(2)	9	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	-	-	-	-	-
-มีทุนน้อยในการหมุนเวียน	/	/	-	-	-
-ไม่มีกิจกรรมร่วม	/	/	-	-	-
กลุ่มข้าวเกรียบ	-	-	-	-	-
-ไม่สามารถหาตลาดรับซื้อได้	/	/	-	-	-
กลุ่มทอผ้า	-	-	-	-	-
-ไม่มีการรวมกันอย่างจริงจัง	/	-	-	-	-
-ไม่มีตลาด	/	-	-	-	-
ผู้ ปัญหาทั่วไป	2(50)	1(58)	1	-	-
กรรมสิทธิ์ที่ดิน (j)	-	-	1	-	-
-ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง	1(35)	1(40)	-	-	-
-ที่ทำกินยังไม่ได้เอกสารสิทธิ์	/	/	-	-	-
บัตรประชาชน (k)	-	-	-	-	-
-ชาวบ้านไม่มีบัตรประชาชน	2(26)	2(31)	2	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ข้าวโพดจะมีปัญหาน้ำท่วมทุกปี ถ้าปีไหนเก็บผลผลิตก่อนน้ำจะท่วมปีนั้นจะได้เงิน บางปีโดนน้ำท่วมเสียหายก่อนจะได้เก็บผลผลิต ข้าวโพดหวานจะปลูกและขายให้กับพ่อค้าคนกลางทั้งในและนอกหมู่บ้าน พ่อค้าจะให้ปุ๋ยและยาในรูปสินเชื่อ ช่วงเก็บผลผลิตมาขายให้กับพ่อค้าคนกลางจะโดนหักค่าปุ๋ยยา พอหักหนี้สินหมดพ่อค้าจะไม่รับซื้อหรือซื้อบ้างในราคาถูก ซึ่งชาวบ้านจำเป็นก็ต้องขาย
- (b) มันสำปะหลังเป็นพืชที่ปลูกง่าย ไม่ต้องดูแล แต่มีปัญหาเรื่องราคา ถ้าราคาถูกชาวบ้านจะไม่ขุดขาย ถึงไว้อีก 1-2 ปีได้ ถ้าช่วงไหนมีราคาดีชาวบ้านจึงจะขุดขาย
- (c) ชาวบ้านกำลังร่วมกันพัฒนาและให้มีการเลี้ยงสุกรแบบเชิงคอก บางรายเลี้ยงไว้ในคอกแล้ว เนื่องจากเดิมเลี้ยงแบบปล่อย สุกรเข้าไปกินพืชของชาวบ้านที่ปลูกไว้
- (d) เบญจมาศมีปัญหาด้านตลาด ไม่มีตลาดรับซื้อ และมีปัญหาเรื่องโรค เลิกปลูกไปเมื่อปีที่แล้ว
- (e) โครงการหลวงรับซื้อกุหลาบจากชาวบ้านในราคาคอกละ 1 บาท แต่ตลาดรับซื้อถึงคอกละ 5 บาท ทั้งที่เกรดเหมือนกัน
- (f) เสาวรสที่ปลูกไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ที่ปลูกมายังไม่ได้ผล ปลูกได้ 2 ปีในปีที่ 2 จะเกิดเชื้อโรค ลำต้นบวม ยอดจะเหด ใบแห้งและตาย ชาวบ้านได้เลิกปลูกไปในปีที่แล้ว
- (g) มีชาวบ้านที่วังลาว 1 ราย ทดลองปลูกเงาะในพื้นที่ เดิมโตดี และให้ผลมา 3 ปี ผลโตรสหวานเนื้อกรอบ ไม่ต้องใส่ปุ๋ยหรือพ่นยาอะไร ชาวบ้านคิดกันว่าเงาะน่าจะเป็นไม้ผลที่ปลูกได้ดี และเหมาะสมกับพื้นที่จึงอยากได้พันธุ์เงาะ และให้โครงการหลวงนำมาส่งเสริม ชาวบ้านพร้อมที่จะปลูก
- (h) ปัญหาฝันจะพบในผู้ใหญ่ ส่วนยาบ้าเกิดในทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น เกิดปัญหาการลักขโมยในหมู่บ้าน ตำรวจเข้ามาจับคนในหมู่บ้านและจับคนชราในหมู่บ้านที่อายุมากกว่า 50 ปีไปด้วย ชาวบ้านบอกว่าไม่ควรจับคนชราที่อายุมากเพราะแก่เกินไปที่จะไปตัดยา ส่วนคนที่พื้นฐานดีถูกตำรวจจับเรื่องยาบ้าจะถูกปล่อยลงกลางทาง เหลือแต่คนจนที่ไม่มีเงินให้ตำรวจจะถูกจับส่งโรงพัก มีตัวอย่างที่บ้านสะโงะใต้ โดนจับวันที่ 15 เป็นจำนวน 14 คน ปล่อยมา 5 คน ซึ่งเป็นคนมีฐานะดีทั้ง 5 คน
- (i) โรงเรียนที่หมู่บ้านคอยสะโงะสอนในระดับ ป.1-ป.6 แต่มีครู 3 คน ครูไม่ค่อยเข้าสอน ภายใน 1 เดือนเด็กได้เรียนไม่กี่ครั้ง บางวันครูมาสายมากจนเด็กๆ ไม่ได้เรียนครึ่งวัน เด็กที่พ่อแม่มีฐานะดีจึงไปเข้าเรียนในโรงเรียนของหมู่บ้านใกล้เคียงหมด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหมู่บ้านมีอาคาร 1 หลังซึ่งเก่ามาก ทางโครงการหลวงจะสร้างให้ที่โรงเรียนแต่ทางครูใหญ่ไม่เอา
- (j) ชาวบ้านเล่าว่าทุกคนในหมู่บ้านยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ์ที่ดิน พื้นที่ไร่ที่อยู่ในเขตของกรมป่าไม้ บางคนขายให้กับพ่อค้าและผู้มีอิทธิพลไปต่างๆ ที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์อะไร และภายหลังพวกพ่อค้าที่ซื้อที่ดินไปออกเอกสารสิทธิ์ได้ แต่กับที่ทำกินของชาวบ้านไม่มีใครได้เอกสารสิทธิ์
- (k) เผ่าอีโก้ที่บ้านคอยสะโงะมีปัญหาเรื่องบัตรประชาชน มีบางคนที่เกิดในหมู่บ้านแต่เป็นคนตกหล่น ไม่มีบัตร ถ้าไปในเมืองหรือออกนอกหมู่บ้านไปยังหมู่บ้านอื่นก็จะโดนจับในข้อหาเป็นคนต่างด้าว

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1 สภาพพื้นที่และภูมิอากาศไม่เหมาะสมกับพืชผัก ไม้ผล ไม้ดอกที่โครงการหลวงส่งเสริม เป็นพื้นที่ต่ำมีอุณหภูมิต่ำ ไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เป็นการทำการเกษตรแบบพึ่งน้ำฝน	1	-
2 อยู่ไกลเกินไป เมื่อการขนส่งผักและผลไม้เมืองหนาวให้โครงการหลวงเกิดการบอบช้ำทำให้เกรดตกได้ราคาถูกทางศูนย์จึงส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกผักหรือพืชที่สามารถขายได้ในตลาดท้องถิ่น ลดปัญหาการขนส่ง แต่ขัดกับนโยบายของโครงการหลวง	5	-
3 พื้นที่ศูนย์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชาวเขาเผ่าอีเก้อ ลำห้วยมาก ไม่สนใจจะพัฒนาไม่นิยมปลูกพืชการค้า เจ้าหน้าที่ต้องเข้มงวดตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา ส่งเสริมให้ยอมรับได้ยากมาก ช่วงตัดดอกเก็บผลผลิตจะมีพ่อค้ามารับซื้อเจ้าหน้าที่ต้องไปตามที่บ้านให้มาเก็บผลผลิต เพื่อขายให้พ่อค้า แต่ชาวบ้านไม่ยอมเก็บผลผลิต	2	1
4 เผ่าอีเก่อนิยมสูบบุหรี่เสพติดกันมาก ผู้ชายมีครอบครัวจะนิยมเสพ ไม่ทำงานปล่อยภาระทุกอย่างให้กับแม่บ้าน จึงมีค่าใช้จ่ายสูงรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย ไม่นิยมปลูกพืชกับโครงการหลวงที่ต้องรอเงินในระยะยาว อาชีพของชาวบ้านจะเป็นลักษณะหาเช้ากินค่ำที่ต้องไปรับจ้างได้เงินทุกวัน	3	-
5 ศูนย์ที่อยู่ใกล้ชายแดนพม่า ลาว มีปัญหาการเข้ามาของยาเสพติด	4	-
6 ไม้ดอกที่ส่งเสริมคือ เบญจมาศ แกลดิโอลัส มีปัญหาด้านราคาต่ำทุกปี เจ้าหน้าที่รับจากชาวบ้านไปขายให้ ครอบคลุมขายเอง ชาวบ้านเลิกปลูกไปเป็นจำนวนมาก	4	-
7 การจัดส่งปุ๋ยจากสำนักงานล่าช้ามาก เขียนเบิกล่วงหน้าเป็นเดือนหรือเบิกไปคว้นเป็นเดือนยังไม่ได้ ปุ๋ยมาไม่ทันแก้ไข โรคลงเกือบหมด โดยครั้งที่แล้วหัวหน้าศูนย์ต้องขับรถลงไปซื้อจากศูนย์อื่นที่มีมาใช้ก่อน	5	-
8 ไม่มีงบประมาณจ้างคนงาน คนงานมีไม่พอกับงาน ปัจจุบันมีคนงาน โครงการหลวง 5 คนรับค่าจ้างวันละ 80 บาท คนงานของแม่โจ้ 5 คนรับค่าจ้างเดือนละ 4,000 บาท ทำงานร่วมกันเหมือนกันทุกอย่าง แต่ค่าจ้างไม่เท่ากัน	2	-
9 ขาดแคลนโรงปลูกไม้ดอกนอกฤดู ศูนย์มี 9 โรงอยู่ในสภาพพังแล้ว ชาวบ้านมี 5 โรงทำแบบชั่วคราวโดยใช้ไม้ไผ่ ปีที่แล้วชาวบ้านกำลังจะได้เงินจากการตัดดอกครั้งแรก มีลมแรงโรงดอกพังทับดอกที่ปลูกเสียหายหมด ชาวบ้านขาดทุนกันมาก	3	-

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงสะโงะมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมากๆ หากเนื้อหาไม่พอเขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม		
ห้องเย็น	ยังไม่มี	1	ในปีหน้าจะส่งเสริมชาวบ้านให้ปลูกดอกหน้าวัวกันมากถ้าได้ห้องเย็นจะเก็บผลผลิตรอพ่อค้าได้เป็นอาทิตย์ ในปัจจุบันพ่อค้าจีนมารับซื้อเรื่อยๆ ถ้ามีห้องเย็นดอกจะมีคุณภาพ ต่อรองราคาได้ไม่ถูกกดคราครามาก	-
รถยนต์	1 คัน		ได้เงินสนับสนุนจากม.แม่ใจในปีที่แล้ว	-
รถมอเตอร์ไซด์	1 คัน	2	ให้เจ้าหน้าที่ใช้เวลาออกพื้นที่ส่งเสริมชาวบ้าน คันที่ใช้ปัจจุบันต้องซ่อมบ่อย เจ้าหน้าที่ใช้รถส่วนตัวไม่คุ้มค่าสึกหรอ	-
โรงเอนกประสงค์	1 โรง		มีเพียงเสาโครงของโรง สร้างมา 2 ปียังไม่มีหลังคา อยากได้งบประมาณมาสร้างหลังคาและเทพื้น	-
โรงคัดบรรจุ		1	ปัจจุบันมีโรงที่หัวหน้า เจ้าหน้าที่ และคนงาน ช่วยกันทำในการคัดเกรดไม้ดอก	-
โทรศัพท์	ยังไม่มี	1	ในหมู่บ้านมีโทรศัพท์ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน ใกล้ที่สุดประมาณ 500 ม. บางครั้งใช้ไม่ได้ วิทยุบางครั้งติดต่อลำบาก ถ้าต้องติดต่อกับพ่อค้าต้องใช้วิทยุหอยดหรือวิทยุและงบประมาณส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่	-
บ้านพักเจ้าหน้าที่	ยังไม่มี	1	มีบ้านพักของม.แม่ใจสร้างให้เวลาผ.น.ศ.มาฝึกงานพัก น.ศ.มาพักและบ่อย หัวหน้าศูนย์ไม่อยากพักเอง ถ้าผ.น.ศ.มาฝึกงานมากต้องย้ายออกอีกเป็นการไม่สะดวก ตอนนี้หัวหน้าศูนย์พักห้องเก็บของในโรงเบสิชอริกับคนงานอีก 1 ครอบครัว ส่วนเจ้าหน้าที่ 2 คนพักที่หมู่บ้าน ใกล้เคียงกว่า 10 ก.ม. ถนนไม่ดี เดินทางลำบาก ถ้าหัวหน้าศูนย์ไม่อยู่เจ้าหน้าที่จะเข้ามาดูแลศูนย์แทนต้องนอนที่ป้อมยาม ถ้าได้บ้านพักจะพาครอบครัวมาอยู่ด้วย จะสามารถทำงานได้เต็มที่	-
บ้านพักรับรอง	1	1	ศูนย์อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวจะมีแขกมาถามที่พักเสมอ ถ้าสร้างได้ทางศูนย์จะบริหารงาน เก็บค่าบริการและจัดคนดูแลความสะอาด เป็นรายได้ของศูนย์อีกทางหนึ่ง	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะจะมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่ม	ปัญหา/ความต้องการ	ลำดับ
กลุ่มอาชีพเสริม	ทอดผ้า ทำข้าวเกรียบ แต่ไม่มีตลาด ควรพัฒนาด้านตลาด	-
กลุ่มไม้ดอก	เข้มแข็งน้อย ขาดทุนในกลุ่ม	-
กลุ่มแม่บ้าน	ไม่มีกิจกรรมอะไร ส่วนใหญ่กลุ่มแม่บ้านจะเข้ากลุ่มอาชีพเสริม ควรสนับสนุนการทำกิจกรรม	

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะ มีดังนี้

1. ก่อนจะทำแผนควรให้เจ้าหน้าที่ตั้งเป้าหมายของตนเองและวางแผนปฏิบัติงาน
2. ขอให้มองทุกศูนย์ด้วยความเป็นธรรม เนื่องจากแต่ละศูนย์มีศักยภาพแตกต่างกัน
3. ควรมีงานทดลองในศูนย์ และใช้พื้นที่เป็นตัวกำหนดพืชส่งเสริมจากงานทดลองที่ได้ผล
4. แยกพื้นที่และพืชที่ส่งเสริมตามระดับความสูง ความสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานได้ผล
5. หัวหน้าศูนย์ควรให้การดูแลผู้ได้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจำ่ม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด กิจกรรม สาธารณะ	-
1.น้ำใช้ในการเพาะปลูก อุปโภค-บริโภค 2.ถนนไม่ดีในหน้าฝน	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด พืชผัก	1.กระเจียว เขียว 2.พริก
1.พริก เป็นโรครากเน่า 2.พริก เป็นโรคเชื้อรา (ผลผลิต ที่ได้เหี่ยว)	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด พืชยังชีพ	1.ข้าว 2.ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์
1.ข้าวเป็นโรคไหม้คอรวง	
2.ข้าวโพดหาเมล็ดพันธุ์ยาก 3.พริกแกว, พริกเขียว มีแมลงลง	

เกษตรกร
ศูนย์หมอกจำม

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด ไม้ผล	1.เสาวรส 2.มะม่วง 3.ลิ้นจี่
1.เสาวรสโดนแมลงเจาะต้น	
2.ไม่มีต้นกล้ามะม่วง	
3.ลิ้นจี่ ไม่ออกดอก	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด	-
1.ศูนย์อนามัยไม่มีความพร้อม เรื่องบุคลากรและยา	
2.ยาเสพติดทำให้เกิด อาชญากรรม	
3.โรคเอดส์	

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ หมอกจำ่ม)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. สุขภาพ/อนามัย -ปัญหาเยสพิติระบาด อย่างมาก	***	***	ในชุมชนที่มีปัญหาการระบาดของเยสพิติอย่างมาก ชาวบ้านได้ร้องขอว่า ให้มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงด้านเยสพิติ เข้ามาอยู่ในพื้นที่ คอยควบคุมดูแลบ้าง และน่าจะมีเจ้าหน้าที่มาเป็นผู้ดำเนินการตั้งกฎเกี่ยวกับเยสพิติในหมู่บ้าน ให้ชาวบ้านสอดส่องดูแลกันเอง โดยเฉพาะหมู่บ้านที่มีการระบาดของเยสพิติอย่างหนัก ชาวบ้านควบคุมดูแลกันเองไม่ได้ ควรหาแนวทางและมาตรการแก้ไขให้ด้วย
2. รายได้อื่น -งานทอผ้าไม่มีตลาดรองรับ -พัฒนาอาชีพเจียรไน พลอย ผลิตภัณฑ์กระตาศสา และเครื่องเงิน	**	**	ชาวบ้านสามารถรวมกลุ่มทำอาชีพเสริม ทั้งทอผ้า เจียรไน พลอย ผลิตภัณฑ์กระตาศสา และเครื่องเงินได้ และยังอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว คือท่าเรือท่าดอน ควรเน้นส่งเสริมงานหัตถกรรมเหล่านี้ อาจตั้งกลุ่มรวมในรูปแบบของสหกรณ์ ทำการผลิตและหาตลาดเอง หรือตั้งศูนย์ฯจำหน่ายหัตถกรรมใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว
3. โครงสร้างพื้นฐาน/สาธารณะ -ขาดแคลนน้ำบริโภค -น้ำประปาชุมชนมากใช้ บริโภคในครัวเรือนไม่ได้ -น้ำประปาใช้อุปโภคบาง ครั้งไม่มีน้ำ	**	**	ชาวบ้านต้องซื้อน้ำบริโภค เนื่องจากน้ำประปาภูเขาขุ่นมากตลอดทั้งปี ควรปรับปรุงระบบประปาภายในหมู่บ้าน หรือหาแหล่งน้ำสะอาดแหล่งใหม่ เพื่อจะได้มีน้ำประปาที่สะอาด หรือการให้ความรู้เรื่องการทำน้ำให้มีความสะอาด สามารถใช้บริโภคได้ เช่น การกรองน้ำที่ถูกต้อง การต้ม น้ำ

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. ไม้ผล -เสาวรสก็เป็นโรคต้นบวม ในต้นที่ให้ผลผลิตแล้วต้นจะ บวมเป็นช่วง ๆ ทำให้ได้ผล เสาวรสน้อยลงและมีผล บวม	**	**	ควรมีการศึกษา และให้ความรู้เรื่องโรคนี้แก่ชาวบ้าน ให้คำ แนะนำ ในวิธีป้องกันโรค โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ด้าน อารักขาไม้ผล ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม)

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 470 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 23.3 °C อุณหภูมิสูงสุด 30.4 °C อุณหภูมิต่ำสุด 17.8 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,483.7 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 16.77 ตารางกิโลเมตร (10,478.49 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 22 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 5 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 5 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก -
- โรงเรียน มี 5 โรง สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3
- วัด มี 3 วัด - โบสถ์ มี 3 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 2 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วยศาลา
- แหล่งน้ำก่อสร้างฝาย/เขื่อน ฝายห้วยศาลา 3 ลูก
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 17 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
มูเซอ	2	235	932
ไทยใหญ่	1	402	1,947
อาก้อ	1	130	445
กระเหรี่ยง	2	197	1,024
เย้า	1	10	53
รวม	7	974	4,401

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่า เมือง ไทยใหญ่ และมูเซอแดง(หมอกจ๋าม)

1. การ จัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก พืชยังชีพ	1(63)	3(31)	2	-	-
ข้าว	-	-	-	-	1
- เป็นโรคไหม้คอรวง	-	/	-	1	-
- ผลผลิตต่ำ (เมล็ดข้าวลีบ)	/	/	-	-	-
- เป็นโรคใบแห้ง	/	/	-	-	-
- ถูกฝุ่น นก รบกวน	/	/	-	-	-
ข้าวโพด (เลี้ยงสัตว์)	-	-	-	-	2
- หาเชื้อพันธุ์ยาก (a)	/	-	-	2	-
- ถูกหนูกัดกิน	/	/	-	-	-
ฟักแก้ว ฟักเขียว ผักกาด	-	-	-	-	-
- มีแมลงลง	-	/	-	3	-
ข พืชไร่การค้า/ผสมรวม	2(8)	2(6)	8	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	-	-
- ผลผลิตต่ำและราคาถูก	-	/	-	-	-
ถั่วแดง	-	-	-	2	4
- ขายได้ราคาถูก (ขาดทุน)	-	/	-	-	-
- ปุ๋ยและยาราคาแพง	-	/	-	-	-
- น้ำไม่เพียงพอในการเพาะปลูก	-	/	-	-	-
ถั่วเหลือง	-	-	-	1	1
- ต้นสมบูรณ์แต่ไม่มีเมล็ด	/	/	-	-	-
- เป็นโรคเชื้อรา	/	/	-	-	-
กระเทียม	-	-	-	-	2
ถั่วลิสง	-	-	-	3	3
- ถูกสัตว์ (หนู ตัวตุ่น มด) ทำลาย	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-คันดี ใบดี แต่มีคในถีบ	/	-	-	-	-
ค ปศุสัตว์/ประมง	4(16)	-	7	-	-
ไก่	-	-	-	1	1
-อาหารราคามแพง	/	/	-	-	-
- เป็นโรคไข้ขาว (b)	/	/	-	-	-
-เป็นโรคฝีดาษ	/	-	-	-	-
- เป็นโรคเหงา	/	-	-	2	2
สุกร	-	-	-	-	-
-อาหารราคามแพง	-	/	-	-	-
โค	-	-	-	3	-
- เป็นโรคพยาธิ	/	-	-	-	-
-ไม่มีพื้นที่เลี้ยงจึงส่งคิน		/	-	-	-
ง พืชผัก	5(12)	4(21)	4	-	-
พริก	-	-	-	-	2
-เป็นโรครากเน่า	/	-	-	1	-
-มีเชื้อรา (ผลผลิตที่ได้เหี่ยว)	/	-	-	2	-
กระเจี๊ยบเขียว (c)	-	/	-	-	1
จ ไม้ผล	6(10)	2(37)	3	-	-
เสาวรส	-	-	1	1	1
-ถูกแมลงเจาะลำค้ำ	1(20)	1(30)	-	-	-
-เป็นโรครา	/	/	-	-	-
- ผลผลิตที่ได้ไม่สมบูรณ์ (ผลบวม)	-	/	-	-	-
- ไม่มีไม้ค้ำ	-	/	-	-	-
-ขายได้แต่ราคาถูก	-	/	-	-	-
มะม่วง	-	-	-	3	2
-ไม่มีค้ำล้าเพาะปลูก (d)	-	1(30)	2	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	2	3

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ไม่มีผลผลิต ถิ่นจี่ไม่ติดดอก	2(19)	4(4)	3	-	-
ลำไย	-	-	-	4	4
-ไม่ติดผล เพราะอากาศไม่เย็นพอ	-	3(14)	3	-	-
ก. งานส่งเสริมรายได้อื่น	9(6)	4(21)	6	-	-
รับจ้าง	-	-	-	-	-
-รับจ้างได้เงินเข้า	-	/	-	-	-
-งานหนักแต่ค่าแรงน้อย	/	-	-	-	-
ทอดผ้า	-	-	-	1	-
-ขายไม่ได้ ไม่มีตลาดรองรับ (i)	/	/	-	-	-
เจียรไนพลอย	-	-	-	4	1
กระดาสา	-	-	-	2	3
เครื่องเงิน	-	-	-	3	2
ข. อุตสาหกรรม	2(37)	-	5	-	-
ศูนย์อนามัย	-	-	-	-	-
-ไม่มีความพร้อมด้านบุคลากรและยา	1(23)	/	1	-	-
-ไกลจากหมู่บ้านมาก บางหมู่บ้านไม่มี	/	/	-	-	-
โรคเอดส์	2(16)	-	3	-	-
ยาเสพติด (ก)	/	-	-	-	-
-ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา (ลักขโมยผลผลิต)	/	1(39)	(ก)	-	-
ค. กิจกรรมสาธารณะ	3(35)	1(56)	4	-	-
ถนน	-	-	-	-	-
- ถนนไม่ดี หน้าฝนจะเป็นโคลน	-	/	-	-	-
น้ำ/ประปา	-	-	-	-	-
-ขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง ต้องซื้อน้ำสะอาดเพื่อบริโภค	-	/	-	-	-
-น้ำประปาขุ่นมากไม่สามารถนำมาใช้ในครัวเรือนได้	/	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-น้ำในการเพาะปลูกไม่พอใช้ในการเกษตร	/	/	-	-	-
-น้ำประปา บางครั้งเมื่อฝนตกแต่น้ำไม่ไหล	/	-	-	-	-
ค. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	8(7)	8(3)	10	-	-
กลุ่มสหกรณ์ (๕)	-	-	-	-	-
กลุ่มเกษตรกรธรรมชาติ	-	-	-	-	-
-ขาดเงินทุนหมุนเวียนภายใน	-	/	-	-	-
ธนาคารข้าว	-	-	-	-	-
-มีการซื้อแล้วไม่ได้คืน	-	/	-	-	-
กลุ่มเยาวชน	-	-	-	-	-
-ตั้งขึ้นมาแล้วไม่มีกิจกรรม	-	/	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	-	-	-	1	1
-จัดตั้งรวมกลุ่มแต่ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน	/	/	-	-	-
ข. ปัญหาทั่วไป	-	6(20)	9	-	-
ดิน	-	-	-	-	-
-เป็นดินปนทราย	-	/	-	-	-
-เสื่อมคุณภาพ ขาดแคลนอาหารในดิน	-	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ปีที่แล้วชาวบ้านซื้อพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาจากลำปาง ปีนี้หาซื้อพันธุ์ไม่ได้ และราคาสูง
- (b) ไร่ทำวัชขึ้นแล้วยังเกิดโรคข้าวอีก เห็นเพื่อนบ้านมีไถ่ตายด้วยโรคข้าว ไร่เขาวัชขึ้นมานิดยังไม่ได้ผล
- (c) ชาวบ้านให้ความสนใจที่จะปลูกกระเจี๊ยบเขียวร่วมกับโครงการหลวง ได้เห็นผลจากการทดลองปลูกที่ศูนย์ ได้ผลดีเหมาะสมกับพื้นที่ และเป็นพืชที่โรงงานมาเสนอให้ส่งแล้วโรงงานจะมารับซื้อ มีตลาดรองรับ
- (d) ปีนี้ถึงแม้จะมั่วจะไม่ได้ผล แต่ชาวบ้านยังมองเห็นว่ามะม่วงมีความเหมาะสมที่จะปลูกในพื้นที่ โดยเฉพาะพันธุ์โชคอนันต์ มีปัญหาที่ต้นพันธุ์ราคาแพงและการเสียบกิ่งพันธุ์โชคอนันต์เข้ากับกิ่งพันธุ์ 1 ปีจะให้ผลได้เร็ว
- (e) กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มทอผ้า นำผ้าที่ทอไปวางขายที่ท่าเรือท่าตอนขายให้นักท่องเที่ยว มีปัญหาคือไค้ที่นำเที่ยวขอราคาเพิ่มสำหรับไค้เองสูงเกินไป นักท่องเที่ยวเห็นว่าแพงเกินไปไม่ซื้อกันมาก และไค้เองก็ได้เงินจากทางกลุ่มแม่บ้านคันละ 50 บาทถ้าขายให้นักท่องเที่ยวได้ 1 ผืน ทำให้ตลาดไม่มี
- (f) ปัญหาฝิ่นจะพบในผู้ใหญ่ ส่วนยาบ้าเกิดในทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น เกิดปัญหาการลักขโมยในหมู่บ้าน ตำรวจเข้ามาจับคนในหมู่บ้านและจับคนชราในหมู่บ้านที่อายุมากกว่า 50 ปีไปด้วย ชาวบ้านบอกว่าไม่ควรจับคนชราที่อายุมากเพราะแก่เกินไปที่จะไปตัดยา ส่วนคนที่มีความผิดถูกตำรวจจับเรื่องยาบ้าจะถูกปล่อยลงกลางทาง เหลือแค่คนจนที่ไม่มีเงินให้ตำรวจจะถูกจับส่งโรงพัก มีตัวอย่างที่บ้านผาใต้ โคนจับวันที่ 15 เป็นจำนวน 14 คน ปล่อยมา 5 คน ซึ่งเป็นคนมีฐานะดีทั้ง 5 คน
- (g) กลุ่มสหกรณ์ บ้านใหม่หมอกจ๋าม ยุบมาสิบกว่าปีแล้ว เนื่องจากปัญหาด้านการบริหารและไม่มีเงินทุน

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋ามมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1 เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับงานเนื่องจากงานในพื้นที่รับผิดชอบมีมาก หมู่บ้านบริวารมาก แต่ละหมู่บ้านอยู่ไกลกัน	1	3
2 หมู่บ้านรับผิดชอบของศูนย์มีหลายหมู่บ้านทำให้มีชาวเขาหลายเผ่า มีปัญหาในการสื่อสารกับชาวบ้าน	4	-
3 เจ้าหน้าที่เดินทางเข้าไปในพื้นที่ หมู่บ้านอยู่ไกลกันมาก มีปัญหาน้ำมันไม่เพียงพอกับยานพาหนะ	5	2
4 วิทยุติดต่อสื่อสารกับทางสำนักงานมีคลื่นรบกวนจากพม่า ติดต่อสำนักงานได้ยาก	3	-
5 อำนาจการตัดสินใจของหัวหน้าศูนย์มีขอบเขตจำกัด บางเรื่องต้องรอการตัดสินใจและคำสั่งจากผู้ประสานงานทำให้เกิดความล่าช้า	2	-
6 ยานพาหนะของทางศูนย์ที่ใช้ส่งของ คั่นกล้า วัสดุอุปกรณ์ให้กับชาวบ้าน ถือรถอเนก มีควมล่าช้า เสียเวลามาก ทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ล่าช้าไปด้วย แผนงานในแต่ละวันที่วางไว้เปลี่ยนแปลงตลอด		1

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋ามมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมากขึ้น หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม		
ห้องเย็น	ยังไม่มี		ยังไม่ต้องการเนื่องจากศูนย์ยังไม่มีพืชที่จะต้องเข้าห้องเย็น และพืชที่ส่งเสริมปัจจุบันคือเสาวรสสามารถจัดส่งโรงงานได้ที่ อ.แม่จัน และอ.ฝาง	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	รถอีแต่น 1 คัน	1 คัน (บรรทุก)	ใช้ขนผลผลิตคือเสาวรส่งโรงงาน ปัจจุบันมีรถจากโรงงานมารับ เสียค่าใช้จ่ายหักจากราคาผลผลิตราคาหน้าโรงงาน กก.ละ 5 บาท หักค่าขนส่ง ค่าสูญเสียน้ำหนัก ขนเสาวรสดได้ กก.ละ 4.30 บาท ถ้าศูนย์มีรถเองจะลดค่าใช้จ่ายและชาวบ้านจะขายได้ราคาสูงขึ้น รวมถึงการขนส่งกระเจียบเขียวส่งโรงงานที่ทางศูนย์จะส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกในปีหน้าอีกจำนวนมาก	-
รถมอเตอร์ไซด์	3 คัน	1 คัน	มี 1 คัน เป็นรถเมื่อปี 27 ต้องซ่อมบ่อย อยากนำคันเก่าไปแลกคันใหม่มา 1 คันเป็นรถฮอนด้า คิริม เพราะประหยัดน้ำมัน	-
โรงเอนกประสงค์		1	ศูนย์มีศาลาเก่า 1 หลังมีสภาพทรุดโทรม อยากปรับปรุงศาลาใหม่ให้เป็นโรงเอนกประสงค์ ใช้ประชุมชาวบ้านด้วย ปัจจุบันในการประชุมชาวบ้านเจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปประชุมในหมู่บ้าน	-
โทรศัพท์		1	เพื่อความสะดวกในการติดต่อกับสำนักงานและโรงงานด้านราคาของผลผลิต	-
บ้านพักเจ้าหน้าที่	1	1	ปัจจุบันบ้านพักเจ้าหน้าที่คือแบ่งดัดแปลงจากโรงรถ ถ้าเจ้าหน้าที่มีบ้านพักสามารถให้คนงานมาพักที่โรงรถแทนได้ และในเดือน ต.ค.นี้จะมีเจ้าหน้าที่มาอีก 1 คน ยังไม่มีที่พักให้	-
คอมพิวเตอร์		1 เครื่อง	เก็บข้อมูลต่างๆ สะดวกทุกเรื่องภายในศูนย์	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋ามมีการรวมกลุ่มและ
ปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่ม	ปัญหา/ความต้องการ	ลำดับ
กลุ่มทอผ้า	1 มีความเข้มแข็งปานกลาง มีการรวมกลุ่มได้ดี ยังขาดตลาดรองรับ ผลผลิต ควรพัฒนาในเรื่องของตลาด	-
กลุ่มเครื่องเงิน	1 มีความเข้มแข็งน้อยเนื่องจากไม่มีตลาด ควรพัฒนาในเรื่องของ ตลาด	-

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนา
โครงการหลวงหมอกจ๋าม มีดังนี้

- 1.ควรมีการจัดทำแผนด้านการตลาด เพื่อรองรับจำนวนผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้น
- 2.น่าจะมีการทดลองสายพันธุ์ถั่วแดงหลวง อะฮุกิ ภายในศูนย์เนื่องจากพื้นที่ที่มีความเหมาะสม จะได้ส่งเสริมให้
ชาวบ้านปลูกต่อไป
- 3.การจัดทำแผนส่งเสริมพืชที่ปลูกโดยเน้นที่พืชโรงงาน ไม่ผลส่งโรงงาน ผักส่งโรงงาน (กระเจี๊ยบเขียว)

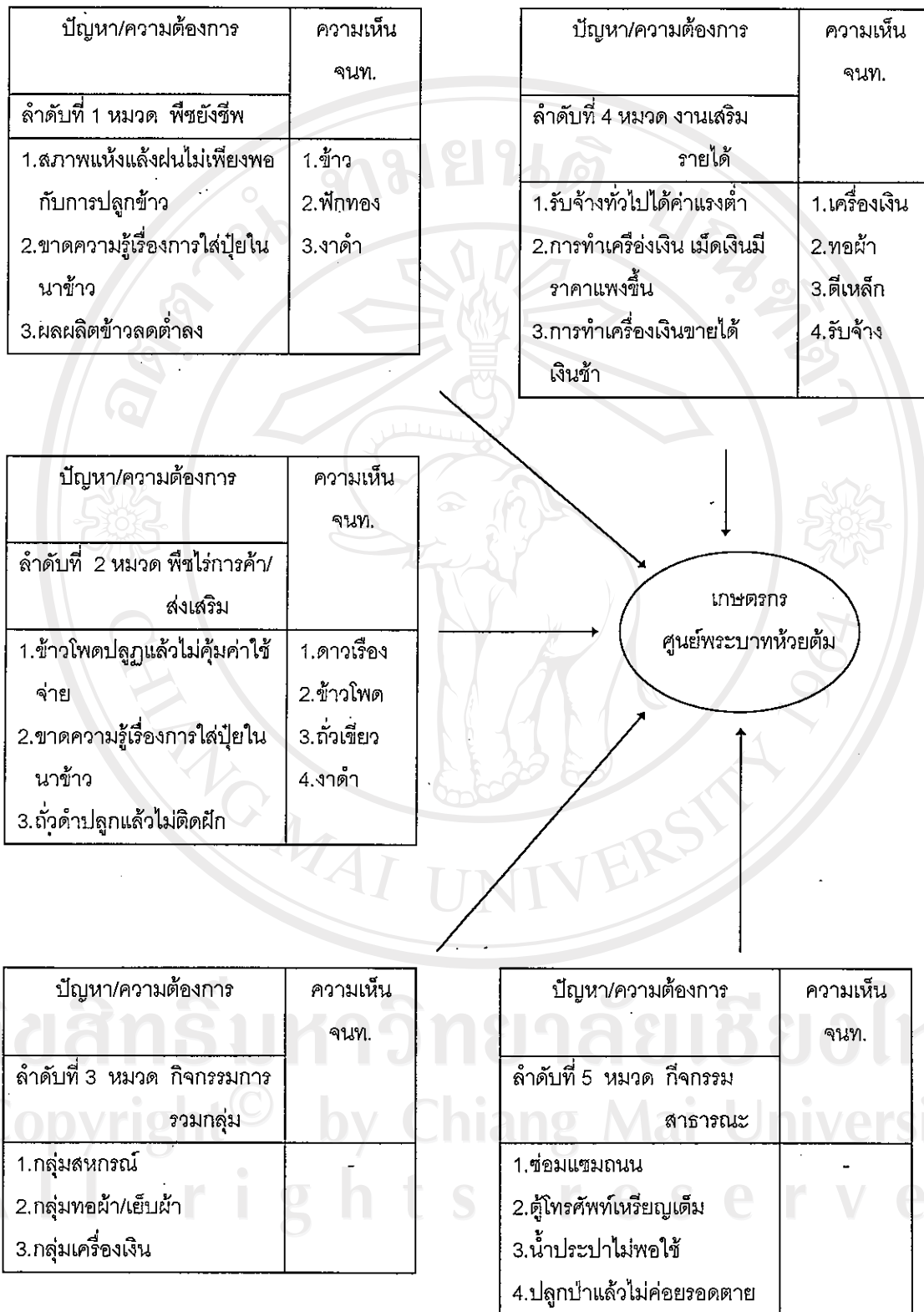

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ พระบาทห้วยต้ม)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพและพืชไร่การค้า พบ ปัญหามาก -การปลูกข้าวเสียหายฝนแล้ง ปลูกข้าวโพดแล้วไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย ปลูกถั่วเขียวขาดทุน ปลูกถั่ว ลิสงหนอนจะฝักทำลาย ปลูก ถั่วดำไม่ให้ผล	**	***	พบว่าการปลูกพืชยังชีพก็ไม่ได้ผลดี แต่เมื่อปลูกเป็นการค้า ยิ่งขาด ทุน เพราะสภาพดินที่ศูนย์ฯนี้ค่อนข้างเป็นทราย และมีอินทรีย์วัตถุ ต่ำ ผลผลิตจึงน้อยหรือไม่ได้ผล การลงทุนทางเกษตรจึงต้องมี ปัจจัยเรื่องน้ำดีพอสมควรและมีตลาดดี เช่น การปลูกผักกางมุ้ง อาจพอทำได้ หรือมีเงินก็นำมาปลูกพืชยังชีพเป็นส่วนใหญ่ (แต่ พื้นที่ถือครองก็น้อย) และการเกษตรผสมผสาน ร่วมไปกับการ หัตถกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปอาจพอทำได้ (การจะส่งเสริม พืชเมืองหนาวก็กระทำไม่ได้เพราะพื้นที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล เพียง 520 เมตร)
2. การปลูกไม้ผล -กำลังประสบปัญหา ต้องการ คำแนะนำการใช้ยาปราบปลวก ช่วงปลูก 1-3 ปีแรก แก่ลำไย	***	***	ปัญหาปลวกทำลายรากไม้ผลต้นเล็กที่ปลูก 1-2 ปี แรกควรให้คำ แนะนำ เพราะชาวบ้านเห็นสิ่งนี้เป็นปัญหาสำคัญ และไม่ผลก็เป็น องค์ประกอบที่สำคัญร่วมไปกับเกษตรผสมผสานได้
3. สุขภาพ/อนามัย -ปัญหาโรคตาแดง ท้องร่วง มาลาเรีย	**	**	ทั้ง 3 โรคนี้เกษตรกรจัดลำดับปัญหา 1-3 ก็ควรมีการให้ความรู้และ ป้องกันการรักษาให้มากขึ้น
-ปัญหายาเสพติด	***	**	เริ่มเข้ามาในหมู่บ้านแต่จะป้องกันอาจลำบากมากขึ้น ควรหาทาง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมป้องกัน ในลักษณะองค์กรชาวบ้านที่มีอำนาจ การจัดการพอเพียง ก่อนที่จะมีการระบาดไปกว้างขวางขึ้น
-การไม่ได้รับใบเสร็จเมื่อจ่าย ค่ารักษาจากสถานีอนามัย	***	**	เรื่องนี้ทราบข้อมูลบางส่วนจะเป็นจริงเพียงใดไม่ขอยืนยัน ทราบ ว่ามีการใช้เงินจ้างเจ้าหน้าที่ในชุมชนช่วยปฏิบัติงาน จึงมีค่าจ้าง โดยเก็บจากผู้รับบริการที่อนามัย แต่แนวปฏิบัติไม่โปร่งใส อาจ ทำให้ชุมชนไม่ยอมรับ ขอให้สรุปกับตัวแทนชาวบ้านให้ชัดเจน และทำความเข้าใจให้ดี

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. กิจกรรมสร้างรายได้เสริม -การไม่มีผู้จ้างงาน การ ไม่ได้เงินครบ กลุ่มเกษตรกร ต่าง ๆ พบปัญหาด้านทุนแพง ทำเครื่องเงิน ผ้าที่เย็บและ มีดจบจากการตีเหล็ก ขาย ไม่ออกเท่าที่ควร	***	***	การจ้างงานข้างนอก ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญไม่ค่อยมี และการหักทอนในหมู่บ้าน ก็เกิดปัญหาที่จำหน่ายยาก ทางโครงการหลวงจะพอเปิดตลาดเพื่อหักทอนเหล่านี้ หรือจะเชื่อมสัมพันธ์กับกิจการศูนย์ศิลปาชีพฯ ที่มีการรับ ซื้อหักทอนจากชาวบ้านไปขายด้วยได้หรือไม่

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม)

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 480 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 30. °C อุณหภูมิสูงสุด 41 °C อุณหภูมิต่ำสุด 6 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,100 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 38.54 ตารางกิโลเมตร (24,084.93 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 7 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 2 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 6 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 2 ศูนย์
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3 ครู 46 คน
- วัด มี 2 วัด - โบสถ์ มี 2 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 3 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง -
- แหล่งน้ำสาธารณะ มี 4 แห่ง ลำห้วยแม่ลอง ลำห้วยแม่และ ลำห้วยต้ม และ ลำห้วยแม่ปู้
- แหล่งน้ำก่อสร้างฝาย/เขื่อน อ่างเก็บน้ำแม่ลอง อ่างเก็บน้ำแม่ปู้ อ่างหนองช้าง อ่างห้วย ปายาบ และฝายน้ำล้น 2 จุด
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 6 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
กระเหรี่ยง	6	993	4,730
รวม	6	993	4,730

รายได้เฉลี่ย 10,000 - 15,000 บาท / ปี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่ากะเหรี่ยง (พระบาทห้วยต้ม)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยางพารา	1 (30)	1 (35)	1	-	-
ข้าว				1	1
- สภาพแห้งแล้ง ฝนไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2 (15)	1 (32)	1	-	-
- แมลงทำลายรากข้าว (a)	4 (17)	4 (13)	4	-	-
- ขาดความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ย (b)	1 (19)	3 (20)	2	-	-
- ผลผลิตลดต่ำลง (c)	2 (15)	2 (25)	2	-	-
พืชทอง	✓	✓	✓	2	2
งาดำ	✓	✓	✓	3	3
ข. ปศุสัตว์ / ประมง (ไม่มีการเลี้ยงเพราะปฏิบัติตามกฎกระทรวง)	-	-	-	-	-
ค. พืชไร่การค้า / ส่งเสริม	2 (23)	2 (23)	2		
ข้าวโพด	-	-	-	2	2
- ปลูกล้างไม่คุ้มค่าใช้จ่าย (d)	1 (31)	1 (21)	1	-	-
- ขาดความรู้เรื่องการใส่ปุ๋ย (b)	1 (31)	2 (15)	2	-	-
- หนอน / ตักแตนกินใบ	4 (12)	-	5	-	-
ถั่วดำ					
- ปลูกล้างไม่ติดฝัก	3 (15)	4 (13)	3	-	-
ถั่วลิสง					
- หนอนเจาะฝัก	-	2 (18)	4	-	-
ถั่วเขียว				1	3
- ทำแล้วขาดทุน (d)	✓	✓	✓	-	-

หมายเหตุ : เรื่องที่ชาวบ้านบ่นและเน้นกันมากเกือบทุกคนคือเรื่องเกี่ยวกับข้าวและการรับจ้างว่ามีปัญหามาก

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า ✓ คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ดอกดาวเรือง				3	1
- แห้งตายโดยไม่ทราบสาเหตุ	4 (12)	-	5	-	-
งาดำ	✓	✓	✓	4	4
จ. ไม่เคย	-	-	-	-	-
เบญจมาศ	-	-	-	1	1
กุหลาบ	-	-	-	-	2
จ. ไม่ผล	5 (13)	5 (4)	5	-	-
ลำไย				1	1
- แมลงกินยอด / ใบอ่อน	3 (27)	2 (6)	2	-	-
- แมลงเจาะผลลำไย	4 (19)	3 (3)	4	-	-
- ปลวกกินราก (e)	2 (30)	1 (9)	1	-	-
มะม่วง				2	2
- แมลงเจาะบริเวณกิ่งและลำต้นหัก (f)	1 (44)	-	3	-	-
มะขามหวาน	-	-	-	3	3
อะโวคาโด	-	-	-	-	4
ท. พืชผัก (g)	-	-	-	-	-
กวาดุ้ง	-	-	-	1	1
พริกสด	-	-	-	2	2
มะเขือเครือ	-	-	-	3	3
ร. สุนัขพาหนะน้อย	6 (7)	7 (1)	7	-	-
- ยาเสพติด (h)	3 (20)	5 (5)	4	-	-
- โรคเห็ดดส์	6 (7)	6 (3)	7	-	-
- ไข้มาลาเลีย	5 (18)	1 (33)	2	-	-
- โรคตาแดง	1 (23)	2 (32)	1	-	-
- ท้องร่วง	2 (21)	3 (19)	2	-	-
- โรคไตอักเสบ / นิ่ว	7 (5)	4 (7)	5	-	-
- โรคเท้าช้าง	8 (1)	-	8	-	-
- ไปรับบริการบริการที่อนามัย จ่ายเงินแล้วไม่ได้รับใบเสร็จ (i)	4 (19)	✓	6	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ณ. ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ	7 (6)	3 (17)	5	-	-
- การซ่อมแซมถนนไม่มีท่อระบายน้ำทำให้ถนนพังเร็ว	✓	✓	✓	-	-
- ตู้โทรศัพท์ (เหรียญเต็มแต่พนักงานมาเก็บค่าเข้าจึงใช้งานไม่ได้)	✓	✓	✓	-	-
- น้ำประปามีใช้ไม่เพียงพอในหน้าแล้ง	✓	✓	✓	-	-
- การปลูกป่าแล้วไม่ค่อยรอดตาย	✓	✓	✓	-	-
- ทำงานไม่เหมาะสมกับฤดูกาล เช่น การปลูกป่าเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม (ที่ขาดแคลนน้ำ) ต้นไม้ตายหมด	✓	✓	✓	-	-
ณ. งานส่งเสริมรายได้อื่น	3 (18)	6 (2)	4		
รับจ้างทั่วไป	-	-	-	4	4
- ค่าแรงต่ำ (j)	1 (39)	1 (24)	1	-	-
- นายจ้างไม่ยอมจ่ายเงิน (j)	✓	✓	✓	-	-
- ได้ค่าแรงไม่ตรงกับที่ได้ตกลงกันไว้ในตอนแรก	✓	✓	✓	-	-
- นายจ้างให้กินยาเสพติด ต่อมาติดยา	✓	✓	✓	-	-
ทำเครื่องเงิน				1	1
- เม็ดเงินมีราคาแพงขึ้น	(35)	1 (24)	2	-	-
- ขายได้เงินช้า	2 (35)	1 (24)	2	-	-
- ขายของได้ยากขึ้น (k)	✓	✓	✓	-	-
ทอผ้า / เย็บผ้า	-	-	-	3	2
- ด้ายที่ลงทุนมีราคาสูงขึ้น	4 (25)	4 (17)	4	-	-
- ตลาดรับซื้อไม่มี ขายไม่ออก	✓	✓	✓	-	-
ตีเหล็ก				2	3
- ตีเหล็กออกมาเป็นรูปร่างแล้ว (มีด , จอบ) แต่ไม่มีคนมารับซื้อ (k)	✓	✓	✓	-	-
- ไม่มีเงินสำรองในการนำมาซ่อมอุปกรณ์ในการตีเหล็ก	✓	✓	✓	-	-
ศิลาแลง	5 (13)	5 (7)	5	-	-
ก. กิจกรรมการรวมกลุ่มต่าง ๆ	4 (14)	4 (9)	3	-	-
กลุ่มสหกรณ์ (l)	1 (31)	1 (31)	1	-	-
กลุ่มทอผ้า / เย็บผ้า (m)	2 (27)	3 (21)	2	-	-
กลุ่มเครื่องเงิน	3 (23)	2 (23)	2	-	-
กลุ่มตีเหล็ก	3 (23)	4 (16)	4	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- a) แมลงมีลักษณะตัวกลม ๆ สีขาว คล้ายตัวด้วง ขนาดเท่าเมล็ดถั่วเขียว
- b) ชาวบ้านยังขาดความรู้เรื่องวิธีการใส่ปุ๋ย การบำรุงดินต่าง ๆ ซึ่งบางคนมีความรู้อยู่บ้าง แต่ไม่เต็มที่เท่าที่ควร จึงเห็นควรให้มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องนี้แก่เกษตรกร
- c) ผลผลิตข้าวที่ได้รับลดต่ำลงมาก ดังจะเห็นได้จากชาวบ้านบางคนเมื่อปีที่แล้วได้ผลผลิตข้าว 3 ไร่ ได้ 100 ถัง แต่ในปีนี้ได้ผลผลิตที่ได้รับกลับเหลือแค่ 80 ถัง ในพื้นที่ที่ฝนเดียวกันและชาวบ้านคาดว่าจะทุนไปอีก
- d) การปลูกแต่ละครั้งมักจะขาดทุนเนื่องจากการลงทุนมีค่าใช้จ่ายสูงมากกว่าราคาขายผลผลิตได้ เช่น ชาวบ้านบางคนซื้อเมล็ดพันธุ์มาปลูกในราคา 2,000 บาท ปุ๋ย 3,000 บาท ค่าไถพรวนดิน 2,000 บาท รวมแล้วต้นทุนค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 7,000 บาท แต่เมื่อนำผลผลิตไปขายกลับได้เงินมาแค่ 1,600 บาท เท่านั้น
- e) ควรให้มีการป้องกันปลวกในการปลูกกล้วยและไม้ผลต่าง ๆ เพราะบางพื้นที่กล้วยปลูกปีหรือสองปีแรกเสียหายจากปลวกมาก
- f) ตัวหนอนจะมีขนาดลำตัวเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับขนาดของกิ่งและลำต้นว่ามีขนาดใหญ่เท่าใด
- g) ผักโดยทั่วไปไม่มีการปลูกขายข้างนอก มักปลูกไว้เพื่อยังชีพ มิได้ปลูกในแปลงแต่ปลูกแซมกับนาข้าว จะมีเพียงไม่กี่รายที่ปลูกผักกางมุ้งบ้าง ชาวบ้านบอกว่าผู้ที่ปลูกได้กำไรพอสมควร จึงควรส่งเสริมให้ปลูกเพิ่มขึ้นตามแหล่งน้ำและสภาพตลาดที่เป็นไปได้
- h) ปัญหายาเสพติด บางรายถูกจับไปลงโทษหรือเลิกยามาแล้ว แต่ก็ยังหันกลับไปเสพยาอีก บางรายติดยามาจากการรับจ้างภายนอกหมู่บ้าน นายจ้างเป็นผู้ให้เสพแล้วติดกลับมายังหมู่บ้าน
- i) 1. ปัญหาทางด้านอนามัยมีหลายอย่าง ควรให้ความรู้ความเข้าใจให้กับชาวบ้านด้วย มิใช่รักษาแต่เพียงอย่างเดียว
2. ทางอนามัยมีการขอบริจาคเงินเพื่อช่วยการจ้างเจ้าหน้าที่มาช่วยและกิจการอื่น ๆ ด้วย
- j) มักเป็นปัญหาเกี่ยวกับการรับจ้างที่ไปนอกพื้นที่ต่าง ๆ บางรายถูกโกงค่าแรงทั้งที่ได้รับค่าแรงในอัตราที่ต่ำ ถ้ารับจ้างในหมู่บ้านจะได้วันละประมาณ 50-80 บาท ถ้านอกหมู่บ้านจะได้ 80-100 บาท เท่านั้น
- k) ควรหาวิธีการช่วยจำหน่ายจะง่ายกว่าผัก , ผลไม้ ดอกไม้ เพราะเก็บรอการจำหน่ายได้หรือส่งเสริมด้านหัตถกรรมต่อไป (เพราะทางเกษตรมีเกษตรกรปลูกแล้วขาดทุนที่ดินเป็นทรายจัด ไม่อาจดำรงชีพได้ดี) แต่ทางหัตถกรรมต้องหาตลาดจำหน่ายและออกแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดให้ได้
- l) กลุ่มสหกรณ์เริ่มมีความตกต่ำเนื่องจาก
 1. สมาชิกยังไม่เข้าใจในสหกรณ์ ทำให้เหลือข้าวสารมาจำหน่ายเพียงอย่างเดียว
 2. หลายปีที่ผ่านมา ทางกลุ่มสหกรณ์ไม่ได้มีการชี้แจงต้นทุน-กำไรในการจำหน่ายของในแต่ละครั้ง
 3. กลุ่มสหกรณ์เริ่มมีความท้อแท้

กลุ่มทอผ้า / เย็บผ้า จากแต่ก่อนมีการรวมตัวกันจำหน่ายผ้าที่ผลิต ปัจจุบันมีการแบ่งแยกกันจำหน่ายดูสภาพไม่

ค่อยจะเป็นกลุ่มช่วยเหลือกันแล้ว

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้มมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. สภาพของดินที่ศูนย์นี้ขาดความอุดมสมบูรณ์ หนาดินตื้น	1	1
2. ปัญหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่มีมาก	3	2
3. สภาพภูมิอากาศค่อนข้างแห้งแล้งกว่าลำพูน-เชียงใหม่โดยทั่วไป	-	3
4. ปัญหาเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมที่เกษตรกรยึดมั่นมาก	-	4
5. เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการปลูกพืชที่ประณีต	-	5
6. สินค้าหัตถกรรมจำพวกเครื่องเงิน, ผ้าทอ, ดีเหล็ก จำหน่ายออกสู่ตลาดได้ยาก	-	6
7. ขาดแหล่งน้ำ	2	-

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้มมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการคือ สิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและความต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	-		ยังไม่มีผลผลิตเข้าห้องเย็น
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	-		
รถมอเตอร์ไซด์	2	-		
โรงเอนกประสงค์	1	-		
โรงคัดบรรจุ	-	-		เมื่อปรับปรุงให้เกษตรกรปลูกพืช หรือผลผลิตสินค้าส่งศูนย์แล้วอาจต้องการโรงคัดบรรจุ

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้มมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวม ทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1. สมาชิกของกลุ่มมีรายได้ไม่สม่ำเสมอ	1
	2. สมาชิกยังขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องของสหกรณ์	2
	3. มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาปฏิบัติงานบ่อยครั้งเกินไป (ปี 2538-ปัจจุบัน เปลี่ยนไปแล้วจำนวน 3 คน)	3
กลุ่มเพาะเห็ด	4. เกษตรกรต้องการอบรมการเพาะเห็ด	4

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาฯ มีดังนี้

- 1) ด้านการปรับปรุงบำรุงดินที่ต้องส่งเสริมให้จริงจังขึ้น
- 2) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อช่วยให้เกษตรกรทำการเกษตรได้ดี
- 3) คัดเลือกชนิดพืชที่จะส่งเสริมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิอากาศ
- 4) จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาด้านอาชีพให้เข้มแข็ง
- 5) ถ้าหากทางโครงการหรือฝ่ายตลาดโครงการหลวงเปิดตลาดจำหน่ายสินค้าด้านหัตถกรรมเหล่านี้บ้างก็จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้น
- 6) เกษตรกรมีพื้นที่ทำกินจำกัดมาก การส่งเสริมหัตถกรรมและหาตลาดตามข้อเสนอข้อ 5) ให้มากขึ้น

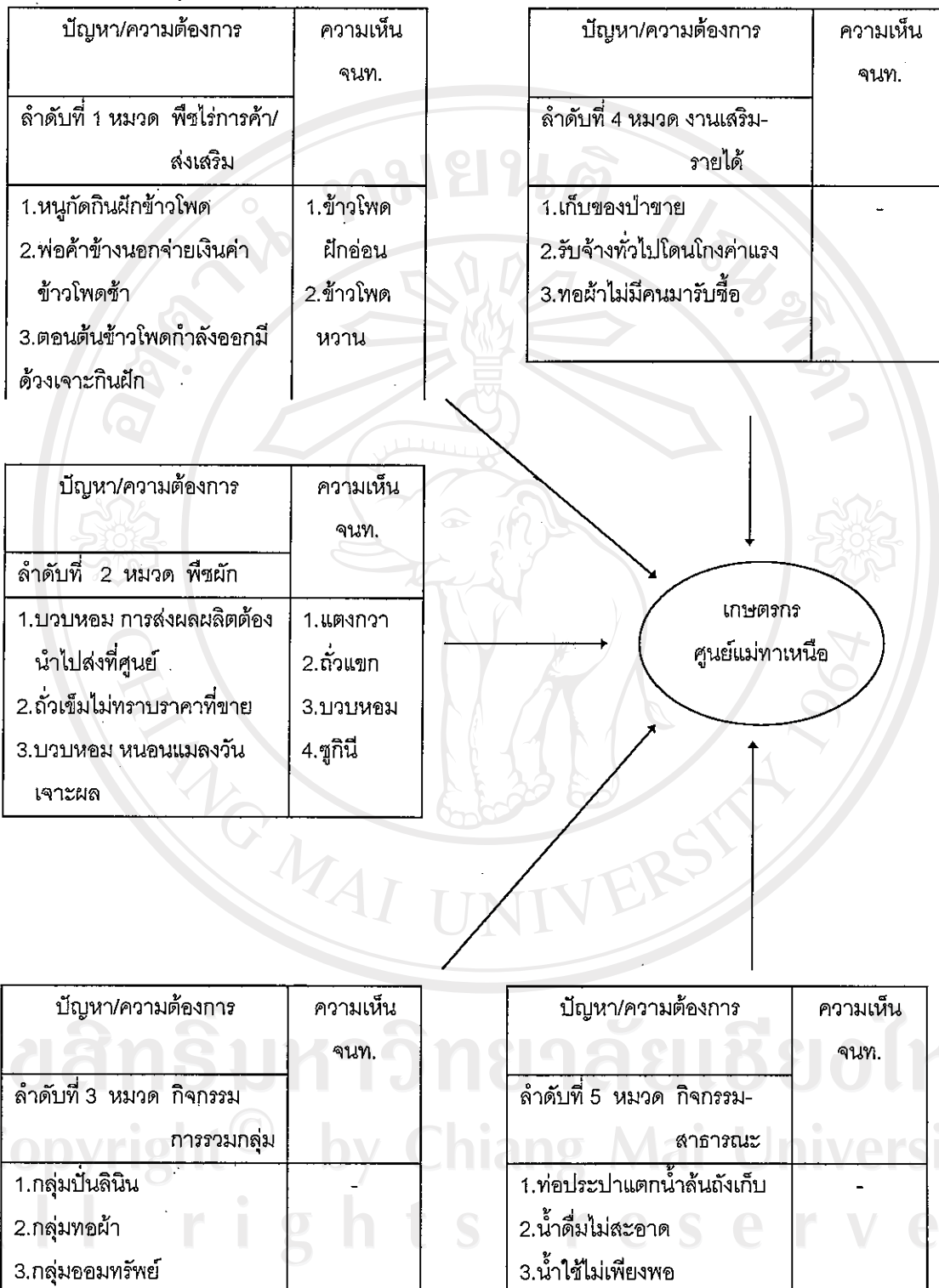

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ แม่ทาเหนือ)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ -ข้าวมีปัญหาหนอนเจาะ คอรวง และถอดฝักดาบ	***	***	เกษตรกรที่ศูนย์ฯนี้มียาไล่ได้จากฝักโครงการหลวงที่ศูนย์ฯนี้ ไม่มากนัก การทำกิจกรรมพืชยังชีพจึงมีความจำเป็น ควร ช่วยแก้ปัญหาสำคัญ 2 เรื่องของข้าวนี้แก่เกษตรกร
2. ปศุสัตว์ -ทั้งไก่และสุกรเป็นโรค ระบาด (ห่า)	***	***	สัตว์ทั้ง 2 ประเภทมีปัญหาโรคระบาด ถ้าหยุดวัคซีนให้ดี จะช่วยป้องกันได้มาก โดยภาพรวมเกษตรกรก็รู้หนังสือดี จึง คิดว่าถ้าณรงค์จริงจัง จะลดการตายของสัตว์ลงได้
3. พืชไร่การค้า -ปัญหาหนูทำลายฝักข้าว โพด และการได้รับเงินช้ำ	**	**	จากปัญหาที่พบคิดว่าถ้าจากพืชไร่การค้าน่าจะไม่มีมาก นักหรือไม่มีเลย
4. ฝัก -การรับซื้อฝักไม่ชั่งต่อ หน้าเกษตรกร นำรวมไปซึ่งที่ ศูนย์ฯ เกษตรกรจึงไม่พอใจ นอกจากนี้ไม่ทราบราคาใน วันที่ขาย ตลอดจนโรคแมลง ต่าง ๆ	***	***	ควรพิจารณาแก้ปัญหาเหล่านี้ตามความสำคัญ ผลผลิตต้อง หาวิธีชี้แจงให้เกษตรกรเห็น และนำของที่ตกเกรดให้เกษตรกร ไปใช้ประโยชน์ (เกษตรกรหลายรายระบุว่าถั่วแขกตนอาจนำไป ไปบริโภคได้) ส่วนโรคแมลงก็ควรให้คำแนะนำและป้องกัน ให้ได้ผลมากขึ้น
5. งานรับจ้าง -กำลังพบปัญหาไม่มีผู้ จ้างงานหรือพบว่าผู้โกงค่า แรง	**	**	ทำให้เห็นว่าเกษตรกรอยู่ในภาวะที่ลำบาก จะหารายได้หรือ หาอาหารได้ลำบากขึ้น การส่งเสริมการเกษตรแบบผสม ผสาน หรือเป็นไปตามแนวพระราชดำริ "ทฤษฎีใหม่" ที่บาง ย่านไม่ใช่ที่ลาดชันนัก โดยทำในลักษณะเกษตรพอมีพอกิน และบางส่วนร่วมปลูกฝักที่พอจะเอื้อเป็นแหล่งตลาดที่ โครงการหลวงรับซื้อผลิตผลได้บ้าง (ความจริงเกษตรกรต้อง การร่วมปลูกฝักมากกว่านี้ แต่โครงการรับจำนวนจำกัด)

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย
 ** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก
 *** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
6. สุขภาพ/อนามัย -ปัญหาโรคไข้มาลาเรียนิว ตาแดง และยาเสพติด ได้ รับการจัดอยู่ลำดับต้น ๆ ที่ ต้องการแก้ไข	**	**	ควรป้องกัน/แก้ไข โรคต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญ แต่ยาเสพติดอาจต้องสนใจมากขึ้น เพราะเกิดความกังวลกันว่าปัญหานี้จะยิ่งใหญ่ สร้างความเสียหายมากขึ้น

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 520 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 23.8 °C อุณหภูมิสูงสุด 41 °C อุณหภูมิต่ำสุด 6 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,200 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 255.24 ตารางกิโลเมตร (159,527.99 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาว 18 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 6 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 14 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 2 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 7 ศูนย์
- โรงเรียน มี 5 โรง สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3 ครู 55 คน
- วัด มี 11 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 9 หมู่บ้าน
- แหล่งน้ำสาธารณะ ลำน้ำแม่ทา
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน อ่างแม่ตะไคร้ อ่างห้วยขมิ้น อ่างห้วยโก้ง อ่างแม่จีก และ อ่างแม่บอน
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 14 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	11	1,649	7,178
กระเหรี่ยง	3	230	995
รวม	14	1,879	8,173

- รายได้เฉลี่ย 15,000 - 18,000 บาท / ปี

2. ไม่มีข้อมูลด้านไม้ผล

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
แตงกวายาว	16,177.00	39.43
ชุกินี	11,402.50	27.79
ฟักทองญี่ปุ่น	5,883.00	14.34

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ถั่วแขก	4,149.60	10.11
บวบหอม	1,310.00	3.19
ถั่วเขียว	1,032.60	2.52
ถั่วลันเตา	322.90	0.79
พริกหวานเขียว	164.00	0.40
มะเขือม่วงยาวดำ	126.00	0.31
กระเจียบเขียว	119.30	0.29
คะน้าใบหยิก	117.00	0.29
พริกหวานแดง	104.00	0.25
พริกหวานเหลือง	71.50	0.17
พื้กบัตเตอรันท์	35.00	0.09
ถั่วแระญี่ปุ่น	11.00	0.03
ผักกาดหอมไฮคิลีฟแดง	4.00	0.01
รวม	41,029.40	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรไทยพื้นเมืองและเผ่ากะเหรี่ยง (แม่ทาเหนือ)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชไร่	-	-	-	-	-
ข้าว	-	-	-	1	1
- โรคยอดฝักดาบ (ออกหลาว)	2 (23)	5 (7)	4	-	-
- ขาดแคลนน้ำ	4 (13)	2 (12)	2	-	-
- มีหนอนเจาะคอรวง	1 (33)	2 (12)	1	-	-
- เหล็กกินใบข้าวทำให้ข้าวเหลือง	✓	-	-	-	-
พืชไร่	-	-	-	-	-
- ผลมีขนาดลูกปิงปอง-ลูกเทนนิสเหลืองแล้วร่วงโดยไม่ทราบสาเหตุ	5 (7)	1 (15)	2	-	-
พริก	-	-	-	-	-
- มีขนาดโตเท่านิ้วก้อยแล้วร่วง	3 (21)	4 (8)	4	-	-
ชาเมี่ยง	-	-	-	2	-
ข. ปศุสัตว์/ประมง	-	7 (3)	8	-	-
ไก่	-	-	-	3	3
- ไม่เคยหยอดวัคซีนและเป็นโรคห่าตาย	1 (21)	1 (15)	1	-	-
สุกร	-	-	-	5	5
- เป็นโรคห่าตาย	2 (8)	2 (8)	2	-	-
เป็ด	3 (2)	3 (4)	3	-	-
โคเนื้อ	-	-	-	1	2
กระบือ	-	-	-	2	1
ปลา	-	-	-	4	4

หมายเหตุ : เรื่องที่ชาวบ้านบ่นและเน้นกันมากเกือบทุกคนคือเรื่องเกี่ยวกับข้าวและการรับจ้างว่ามีปัญหามาก

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า ✓ คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ค. หักใบการค้า / ส่งเสริม	1 (25)	1 (21)	1	-	-
ข้าวโพดฝักอ่อน / ข้าวโพดหวาน	-	-	-	1-2	1
- พ่อค้าข้างนอกจ่ายเงินช้า	4 (4)	1 (23)	2	-	-
- ตอนต้นกำลังออกมีด้วงเจาะกินฝัก (a)	1 (12)	4 (7)	2	-	-
- หนูกัดกินฝัก	2 (10)	2 (16)	1	-	-
- หนอนเจาะเข้าไหมข้าวโพด	3 (7)	3 (12)	4	-	-
ง. ไม้ผล	5 (8)	4 (12)	5		
ลำไย - ปลวกกินราก	1 (14)	3 (6)	2	4	3
ส้มโอ - มีหนอนเจาะผล	3 (11)	2 (17)	3	-	-
มะม่วง - ใบอ่อนถูกกัดหล่นเสียหาย (b)	4 (2)	3 (6)	4	6	4
- แมลงเจาะเมื่อดึงผลสุกแล้ว	1 (14)	1 (19)	1	-	-
อะโวคาโด	✓	✓	✓	1	2
บ๊วย	-	-	-	2	7
ท้อ	-	-	-	3	6
มะขาม	-	-	-	5	5
เสาวรส	-	-	-	7	1
จ. ฝัก	2 (23)	2 (20)	2		
บวบหอม	-	-	-	3	3
- การไปรับผลผลิตไม่ตรงต่อหน้าเกษตรกร ต้องนำไป ซึ่งที่ศูนย์ (C)	2 (24)	1 (20)	1	-	-
- หนอนแมลงวันเจาะผล	3 (19)	3 (10)	3	-	-
มะระ				5	-
- แมลงวันเจาะผลมะระทั้งที่ห่อแล้ว	4 (9)	3 (10)	4	-	-
ถั่วแขก	-	-	-	3	2
- แมลงกินดอกทำให้ดอกร่วง (d)	6 (6)	✓	6	-	-
ถั่วเขียว	-	-	-	-	-
- ไม่ทราบราคาที่ขาย (e)	1 (25)	2 (12)	2	-	-
ชุกินี	-	-	-	4	4
- เป็นโรคเน่าที่ข้อหลังการตัด	5 (7)	4 (1)	5	-	-
แตงกวายาว	-	-	-	1	1

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
อ. สุรภาพพอนามัย	3 (20)	8 (1)	7	-	-
- ยาเสพติด	5 (11)	6 (4)	6	-	-
- โรคเอดส์ (f)	6 (2)	7 (1)	7	-	-
- โรคนิว (g)	4 (15)	1 (22)	2	-	-
- ไข้มาลาเลีย	1 (24)	4 (10)	1	-	-
- ไข้เลือดออก	2 (23)	5 (7)	4	-	-
- โรคตาแดง	3 (20)	3 (16)	3	-	-
- เจ้าหน้าที่อนามัยให้บริการได้ไม่ดีเท่าที่ควร	-	1 (22)	5	-	-
จ. กิจกรรมสาธารณะ	7 (3)	3 (16)	5	-	-
- น้ำที่ใช้ดื่มไม่สะอาด	4 (4)	1 (20)	2	-	-
- มีน้ำใช้ไม่เพียงพอ	3 (10)	3 (12)	3	-	-
- ท่อน้ำประปาแตก น้ำล้นถังเก็บ	2 (13)	2 (15)	1	-	-
- ปลุกป่าแล้วมักไม่รอด (ไม่ไปดอยหญ้า)	4 (4)	4 (5)	5	-	-
- ความร่วมมือในการป้องกันไฟป่า	1 (19)	5 (4)	3	-	-
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	4 (10)	5 (6)	4	-	-
รับจ้างทั่วไป (h)					
- ถูกโกงค่าแรง	4 (3)	1 (17)	2	-	-
- ไม่มีคนจ้างงาน	2 (14)	-	4	-	-
ทอดผ้า					
- ไม่มีคนมารับซื้อ (ขายไม่ออก)	3 (10)	3 (14)	3	-	-
เก็บของป่าขาย	1 (17)	1 (17)	1	-	-
ค. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	4 (10)	6 (5)	3	-	-
กลุ่มออมทรัพย์	4 (6)	2 (11)	3	-	-
กลุ่มฌาปนกิจ	✓	3 (8)	5	-	-
กลุ่มทอดผ้า	1 (15)	4 (7)	2	-	-
กลุ่มปันดิน	3 (12)	1 (19)	1	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	2 (13)	5 (5)	4	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- a) ช่วงขณะที่ข้าวโพดกำลังจะงอก จะมีด้วงลักษณะตัวสีขาว ปากแดง เขี้ยวแดง ตัวขนาดเท่าเมธิดาตัวเขียวและเมธิดาตัวดำมาเจาะกินฝัก ทำให้เกิดความเสียหายประมาณ 40%
- b) มะม่วงแก้วพอจะขายออกได้บ้างในราคากิโลกรัมละ 2-3 บาท แต่พันธุ์เขียวสวยแทบไม่มีผู้มาซื้อเลย ปีที่ติดกันเยอะ ๆ ปี 2539-2540
- c) การรับของจากชาวบ้านไร้เกษตรกรแบบไม่ซึ้งน้ำหนัก แล้วบอกว่าจะนำไปซึ่งที่ศูนย์ทำให้เกษตรกรกังวลใจเรื่องน้ำหนักที่ได้ และผลผลิตตกเกรดที่เกษตรกรควรได้รับบริโภคในหมู่บ้านก็ไม่ได้
- d) ตัวแมลงมีตัวลักษณะลาย ๆ คล้ายหิ่งห้อย ตัวสีน้ำตาลคาดเหลือง
- e) การรับซื้อผลผลิตโดยไม่บอกราคาในวันรับซื้อ ทำให้เกษตรกรผู้ส่งผลผลิตกังวลมาก
- f) ปัญหาเรื่องโรคเอดส์ แม้จะเป็นกันมากดังจะเห็นได้จากการสอบถามชาวบ้านว่าในช่วงระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา มีผู้เสียชีวิตจากโรคนี้ประมาณ 30 คน ในตำบลนี้ แต่ชาวบ้านก็ไม่ได้กังวลเท่าไรนัก เพราะเห็นว่าเป็นโรคที่ตนป้องกันได้
- g) ปัญหาเรื่องโรคนี้พออาจเนื่องจากการดื่มน้ำประปาภูเขาที่ไม่สะอาด ตลอดจนดื่มน้ำตามลำห้วย ซึ่งในบริเวณนี้มีหินปูนมากพอสมควร อาจมีตะกอนแคลเซียมเกิดขึ้นได้ง่ายจนคนในตำบลแม่ทาเหนือเป็นโรคนี้เกินกว่า 50 ราย
- h) มีการจ้างงานกันเองในหมู่บ้านได้วันละประมาณ 70-80 บาท ต่อวัน ถ้าออกไปรับจ้างในส่วนราชการจะได้วันละ 80-100 บาท ต่อวัน ซึ่งออกจะได้รับค่าจ้างน้อยไป แต่ถ้าออกไปรับจ้างนอกหมู่บ้าน นอกอำเภอจะได้วันละประมาณ 100-120 บาท ต่อวัน แต่ชาวบ้านที่ออกไปทำงานข้างนอกมักจะติดตามค่าจ้างได้ล่าช้าหรืออาจถูกโกงบ้างก็มี

จากประชากร 7,206 ราย ใน 17 หย่อมบ้าน 3 ตำบล (1,946 HH) โดยหย่อมบ้านที่ไกล เช่น ชุนทา แม่วอง ที่อยู่ห่างไป 16-18 กิโลเมตร การคมนาคมลำบาก เดินทางโดยรถประมาณ 1 ชั่วโมง ในพื้นที่มีเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คน รวมหัวหน้าและไม่มีรถเสริมเกษตรที่สูง ไม่มีประชาสัมพันธ์

มีอนามัยใน 2 ตำบล (อนเหนือไม่มี มีอยู่ทางล่าง)

โรงเรียนมีอยู่ 5 แห่ง ที่ตำบลแม่ทา 3 แห่ง ที่ตำบลทาเหนือ 2 แห่ง ที่แม่ตะไคร้และห้วยบง ส่วนที่ชุนทาและแมลงไม่มีทั้งโรงเรียนและอนามัย

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. ปัญหาด้านการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ	1	1
2. ปัญหาด้านฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจน	2	3
3. เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ทำกินน้อย เฉลี่ยน้อยกว่า 2 ไร่ต่อครอบครัว หลายกรณีอยู่อย่างกระจัดกระจาย และไม่มีสิทธิถือครองตามกฎหมายเนื่องจากอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้	3	4
4. ปัญหาด้านสังคมชนบทธรรมเนียมและประเพณีที่ยึดมั่นรับสิ่งใหม่ช้ามากโดยเฉพาะเผ่ากระเหรี่ยง	4	2

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
5. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและสภาพสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ที่ไม่เอื้อต่อการเกษตร เช่น ขาดแคลนแหล่งน้ำ และฤดูร้อนอุณหภูมิร้อนจัด (เม.ย-พ.ค เฉลี่ย 35 °C)	5	5
6. การที่พื้นที่ถือครองมีน้อยและกระจุกกระจายทำให้ลำบากต่อการส่งเสริม	6	6
7. ถนนหนทางจากศูนย์ไปยังพื้นที่เกษตรกรรมไม่ดี และส่วนใหญ่ถนนเข้าไปไม่ถึงพื้นที่ส่งเสริมหลายพื้นที่มอเตอร์ไซด์เข้าไม่ถึงต้องเดินเท้าเข้าไป	7	7
8. ปัญหาด้านการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารค่อนข้างลำบาก วิทยุมือถือหากันกิโลเมตรเศษก็สื่อสารกันไม่ได้ และโทรศัพท์ก็ไม่มี	9	9
9. ปัญหาด้านยานพาหนะที่จะใช้ติดตามงานมีไม่เพียงพอ (ของศูนย์มีมอเตอร์ไซด์เพียง 1 คัน)	8	8
10. ปัญหาด้านการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กรรมการศูนย์ที่มาจากฝ่ายต่าง ๆ ยังมีแนวปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น ฝ่ายป่าไม้ต้องการให้เกษตรกรอพยพออกไป แต่อีกฝ่ายเตรียมทำถนนตัดเข้าไป	11	11
11. การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เช่น บางฝ่ายโครงการมาลงตั้งงบประมาณแล้วทางศูนย์ไม่ทราบข้อเท็จจริงว่าปฏิบัติการในจุดใดของศูนย์ได้ชัดเจน	10	10

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและ ความต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	1	เพื่อเก็บผลผลิตก่อนส่งตลาด	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	-	1	เพื่อใช้ขนส่งผลผลิตและภาชนะบรรจุ	-
รถมอเตอร์ไซด์	1	1	งานส่งเสริมได้ขยายมากขึ้น	-
โรงเอนกประสงค์	-	1	เพื่อใช้เผยแพร่สื่อสาร , ฝึกอบรม	-
โรงคัดบรรจุ	1	1	มีขนาดเล็กไม่พอเพียงสำหรับการขยายงาน ที่เพิ่มขึ้น	-

Copyright © Chiang Mai University
All rights reserved

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวม ทุกปัญหา)
กลุ่มออมทรัพย์	สมาชิกไม่เข้าใจการทำงานของกลุ่ม	4
กลุ่มแม่บ้าน	ผ้าทอไม่มีตลาดรับซื้อ , จัดให้มีการฝึกอบรม	5
กลุ่มเยาวชน	ไม่มีอุปกรณ์การกีฬา , สถานที่การฝึกอบรม	1
กลุ่มผู้ปลูกผัก	ขาดความเข้าใจในระบบการเงิน , ระบบการหักหนี้สิน ควรให้มีการประชุมทุกเดือน	2
กลุ่มไม้ผล	กล้าพันธุ์ไม่พอ , ไม่เข้าใจการทำงานระบบกลุ่ม ควรจัดให้มีการประชุม	6
กลุ่มเลี้ยงโคขุน	กำลังเริ่มดำเนินการ	3
กลุ่มที่ดิน	เส้นใยไม่พอบั่น	7

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ มีดังนี้

ต้องการให้มีการประชุมกลุ่มแต่ละกลุ่มในเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ทราบปัญหาของแต่ละกลุ่ม ให้เกษตรกรจัดตั้งประธานและรองประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มขึ้นเพื่อ

1) พัฒนาด้านความรู้

- การจัดตั้งกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มปลูกผัก , ไม้ผล , พืชไร่
- การจัดอบรมกลุ่มแต่ละกลุ่มข้างต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมในแต่ละสาขาทางด้านการรวมกลุ่ม การจัดการปลูกพืชต่าง ๆ
- การทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่

2) การพัฒนาด้านสาธารณสุข

- ต้องการให้ฝ่ายพัฒนาสาธารณสุขของมูลนิธิให้บริการตรวจสุขภาพร่างกายของเกษตรกรทุก ๆ 3 เดือน
- ให้คำแนะนำและให้ความรู้พื้นฐานด้านสุขอนามัย ตลอดจนการวางแผนครอบครัว
- จัดตั้งกลุ่มอาสาพัฒนาด้านสาธารณสุขของแต่ละหมู่บ้านในทุก ๆ ศูนย์
- รณรงค์เรื่องการป้องกันโรคและสิ่งเสพติดต่าง ๆ ให้เกษตรกรและเยาวชน เช่น รณรงค์เรื่องการป้องกันโรคเอดส์ และรณรงค์เรื่องยาบ้าให้กับกลุ่มเยาวชน

3) แผนพัฒนาด้านการศึกษา

- ให้บริการความรู้แก่เกษตรกรหรือกลุ่มต่าง ๆ ในด้านการผลิตตลอดถึงการตลาด
- ส่งเสริมหรือฝึกอบรมให้เกษตรกรมีอาชีพเสริมขึ้น เช่น งานศิลปหัตถกรรมต่าง ๆ เย็บผ้า บักผ้า ทอผ้า

4) แผนพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

- งานพัฒนาด้านป่าไม้ ให้เกษตรกรได้รู้และรักธรรมชาติ ส่งเสริมการปลูกป่าและรู้จักอนุรักษ์ธรรมชาติ, ป้องกันไฟป่า
 - ปัญหาด้านแหล่งน้ำ ควรมีการจัดหาแหล่งน้ำ ปรับปรุงท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำไปถึงพื้นที่รับน้ำ สร้างอ่างเก็บน้ำ ทำระบบเหมือง ฝ่าย ต่าง ๆ ให้มีน้ำใช้ตลอดปี
- 5) แผนพัฒนาด้านแหล่งเงินทุน โดยเสนอให้ ธกส. ให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเงินสด , วัสดุอุปกรณ์ การผลิตในพืชแต่ละชนิด (ต่อฤดูปลูก)
- 6) แผนพัฒนาด้านการตลาด โดยทางศูนย์จะหาแหล่งจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร ตลาดกลาง จัดตั้งกลุ่มสหกรณ์การเกษตรเพื่อรวบรวมผลผลิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชผัก	
1.ผักกาดหอมห่อ ราคาไม่แน่นอน	1.ผักกาด ขาวป्ली
2.ผักกาดหอมห่อ บล็อกที่เดิม ไม่ได้	2.กระหล่ำ ป्ली
3.ผักกาดหอมห่อมีโรคและ แมลงรบกวน	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.ยาเสพติด	-
2.น้ำไม่สะอาด ต้องการประปา บาดาล	
3.ไข้เลือดออก	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด พืชไร่การค้า / ส่งเสริม	
1.ข้าวโพดราคาไม่แน่นอน	1.ถั่วแดง - หลวง
	2.ถั่วอะซูกิ

เกษตรกร
ศูนย์ห้วยลึก

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด การรวมกลุ่ม	
1.กลุ่มแม่บ้าน	-
2.กลุ่มหนุ่มสาว	
3.กลุ่มสหกรณ์ไม่มีผลงาน	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด พืชยังชีพ	
1.การปลูกข้าวไร่ควรมีผู้มี ความรู้มาสอน	1.ข้าวโพด
2.ดินไม่ดีต้องใส่ปุ๋ยมาก	2.ข้าวไร่
3.ดินไม่ดีต้องย้ายที่ปลูก	

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ห้วยลึก)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชผัก - ศึกษากาการใช้ กองทุน กันชน (Buffer Fund) เพื่อ สร้างเสถียรภาพราคาผักและ ปรับปรุงคุณภาพดิน โดยเน้น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์	**	**	ศูนย์ฯ ห้วยลึก สามารถผลิตพืชผักได้หลายชนิด ที่สำคัญ ได้แก่ ผักกาดหอม แตงกวายาว ผักกาดหวาน มะเขือม่วง และมะเขือเทศผลโต ปัญหาสำคัญที่เกษตรกรเผชิญก็คือ ราคาผลผลิตไม่แน่นอน และผลผลิตต่ำ เนื่องจากปลูกในที่ เดิมเป็นเวลานาน ศูนย์ฯ น่าจะลองพิจารณาศึกษากาการใช้ กองทุนกันชน (Buffer fund) เพื่อสร้างเสถียรภาพราคา และ ควรวางแผนการปรับปรุงคุณภาพของดินโดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยพืชสด
2. ไม้ดอก - สร้างเสถียรภาพราคา และลดต้นทุนการผลิตไม้ ดอกที่สำคัญ เช่น เบญจมาศ แคลล่า ลิลลี่ กุหลาบ และ ลิเอทริส	***	***	ไม้ดอกเป็นพืชที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรสูงที่สุด ไม้ดอกที่ สำคัญได้แก่ เบญจมาศ แคลล่า ลิลลี่ กุหลาบ และลิเอทริส แต่เกษตรกรจะให้ความสำคัญแก่เบญจมาศมากที่สุด ปัญหาที่สำคัญของเกษตรกรคือ ราคาไม่แน่นอน ต้นทุนสูง และพื้นที่ปลูกจำกัด (พื้นที่ส่วนได้รับน้ำชลประทาน) การส่ง เสริมต่อไป ควรหาทางลดต้นทุนให้แก่เกษตรกร อนึ่ง เกษตรกรมีความเห็นว่า การปรับเข้าระบบ ธกส. จะมีผลทำ ให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เนื่องจากปัจจัยการผลิตที่ศูนย์ฯ จัด จำหน่ายให้แก่เกษตรกรมีราคาแพงกว่าท้องตลาด และ เกษตรกรยังต้องเสียดอกเบี้ยอีกส่วนหนึ่งด้วย การแก้ปัญหา นี้ ศูนย์ฯอาจพิจารณาให้ ธกส. จ่ายเงินสดแก่เกษตรกรและ ให้เกษตรกรจัดหาปัจจัยการผลิตเอง ซึ่งเกษตรกรสามารถ ดำเนินการส่วนนี้ได้
3. สุขภาพ/อนามัย - น้ำดื่ม น้ำใช้ไม่สะอาด ควรพัฒนาระบบน้ำบาดาล	**	**	ควรประสานงานกับงานประปา หรือ รพช. เพื่อขุดเจาะน้ำ บาดาลให้แก่เกษตรกร

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
-การระบาดของยาเสพติด ควรแก้ไขด้วยการศึกษาสภาพปัญหาให้ลึกซึ้ง และใช้กลยุทธ์สนับสนุนองค์กรชาวบ้าน	***	***	ภายในศูนย์ฯ มีการระบาดของยาเสพติด (ยาบ้า) โดยเฉพาะในลักษณะการค้ำกันมาก และจะระบาดไปสู่เยาวชนได้ การทำความเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ การใช้กลุ่มปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นองค์กรชาวบ้าน น่าจะพอช่วยบรรเทาปัญหาได้บ้าง แต่จะต้องมอบอำนาจ และสนับสนุนงบประมาณพอสมควร นอกจากนี้ควรมีระบบตรวจสอบการทำงานที่ได้ผล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 520 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 28 °C อุณหภูมิสูงสุด 40 °C อุณหภูมิต่ำสุด 15 °C
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 14.76 ตารางกิโลเมตร (9,223.04 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 23 กิโลเมตร ลูกช้าง 2 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 2 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 2 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย -
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก -
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียนสอนชั้นสูงสุดคือ ม.3 ครู 17 คน
- วัด มี 1 วัด - โบสถ์ มี 1 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 2 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน ฝาย 5 แห่ง
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 3 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	1	68	397
ม้ง	1	134	1,050
กระเหรี่ยง	1	10	20
รวม	3	211	1467

- รายได้เฉลี่ย 40,000 – 50,000 บาท / ปี

2. ไม่มีข้อมูลด้านไม้ผล

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึกปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (ก.ก)	ร้อยละ
ผักกาดหอมห่อ	69,457.50	34.95
แตงกวายาว	21,360.00	10.75
ผักกาดหวาน	20,090.50	10.11

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (ก.ก)	ร้อยละ
มะเขือเทศผลโต	15,083.50	7.59
ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด	12,782.50	6.43
มะเขือม่วงก้านดำ	11,071.00	5.57
มะเขือม่วงก้านเขียว	10,384.50	5.23
ผักกาดหอมใบแดง	7,288.50	3.67
ผักกาดหอมโอคลิฟแดง	4,723.50	2.38
มะเขือเทศเชอร์รี่หวานพิเศษ	4,245.00	2.14
เอ็นโดว์	3,170.00	1.60
สวิตช์ปราชัย	2,370.70	1.19
ข้าวโพดหวาน	1,850.50	0.93
ผักกาดหอมมิจิโนเนท	1,754.00	0.88
บวบหอม	1,642.50	0.83
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	1,549.50	0.78
ถั่วแขก	1,516.00	0.76
เฟนเนล	1,340.50	0.67
มะเขือเทศเชอร์รี่	764.00	0.38
อิตาเลียนพาร์สลีย์	626.50	0.32
มะเขือม่วงก้านดำ(โรงงาน)	613.50	0.31
คะน้าใบหยิก	602.00	0.30
แตงเนื้อเมลอน	554.50	0.28
ข้าวโพดหวาน (พิเศษ)	528.50	0.27
ผักกาดขาวปลี	498.00	0.25
มันท์	460.00	0.23
ฟักสปาร์เก็ตตี้	387.50	0.20
กะหล่ำปลี	320.00	0.16
พริกหวานเขียว	255.50	0.13

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (ก.ก)	ร้อยละ
ถั่วกระป๋อง	233.50	0.12
หน่อไม้ไผ่หามาจู้	229.50	0.12
ผักกาดฮ่องเต้	217.00	0.11
กระเจียบเขียว	217.00	0.11
ฟักทองสีส้ม	210.50	0.11
กะหล่ำดอกม่วง	159.00	0.08
สวิสชาร์ด	117.00	0.06
ฟักบัวเตอร์นัท	27.00	0.01
กุยช่ายเขียว	9.00	0.00
พริกหวานแดง	3.50	0.00
รวม	198,713.20	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
เบญจมาศดอกช่อ	ก้าน	22,591	357,645.00	44.59
เบญจมาศดอกเดี่ยว	ดอก	53,061	257,921.00	32.16
แคลลาลี่	ดอก	8,861	82,967.00	10.34
กุหลาบ	ดอก	16,041	67,993.00	8.48
ลิเอทรีส	ช่อ	7,069	34,985.00	4.36
ฟีโลเดนดรอน ชันนาตุ	ใบ	100	400.00	0.05
ชิงแดง	ช่อ	24	90.00	0.01
รวม			802,001.00	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าคนเมืองและม้ง (ห้วยลึก)

1. การจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง		ม้ง		รวม		
	ดี	จน	ดี	จน		ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก พืชยังชีพ	-	-	3(17)	4(16)	5	-	-
ข้าวไร่ (a)	(a)	-	-	-	-	2	2
-ไม่มีพื้นที่ปลูก	-	-	-	/	-	-	-
-ดินไม่ดีต้องย้ายที่ปลูก	-	-	-	2(14)	2	-	-
-ดินไม่ดีต้องใส่ปุ๋ย	-	-	-	2(14)	2	-	-
-ควรมีผู้รู้มาสอน	-	-	-	1(20)	1	-	-
-วัชพืชเยอะ ข้าวไม่งาม	-	-	-	/	-	-	-
-ข้าวเมล็ดลีบ	-	-	/	-	-	-	-
-ต้นข้าวสมบูรณ์แต่ไม่ออกรวง	-	-	/	-	-	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	/	-	1	1
ข พืชไร่/ส่งเสริม	-	-	-	1(24)	-	-	-
ข้าวโพด	/	-	-	/	-	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	/	/	-	/	-	-	-
ถั่วแดงหลวง (b)	-	-	-	-	-	2	1
แตงกวา (เมล็ดพันธุ์)	-	-	-	-	-	1	
ถั่วอะสุกิ	-	-	-	-	-		2

หมายเหตุ :

- ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
- ถ้า ✓ คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
- อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
- ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
- ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง		ม้ง		รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
	ดี	จน	ดี	จน			
ก. ปศุสัตว์และประมง		-	7(2)	-	8	-	-
ไก่ (c)	(c)	-	-	-	-	-	-
-โรคไข้หวัด	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	1	1
-โตช้า	-	-	/	-	-	-	-
ง. พืชผัก	-	-	4(15)	2(20)	1	-	-
ผักกาดหอมห่อ	(e)	-	(d)	-	-	1	-
-โครงการให้เมล็ดพันธุ์จำกัด	-	-	-	4(11)	4	-	-
-โรค/แมลงรบกวน	-	-	-	3(16)	3	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	/(h)	-	-	1(28)	1	-	-
-ปลูกที่เดิมผลผลิตไม่ดี	-	-	-	2(22)	2	-	-
-ต้นทุนสูงเพราะโครงการฯ	/	-	-	-	-	-	-
-เจ้าหน้าที่ไม่เชี่ยวชาญ	/	-	-	-	-	-	-
มะเขือม่วง	-	-	-	4(11)	-	3	-
แตงกวา	/	-	-	-	-	2	-
พาสเลย์	/	-	-	-	-	-	-
ผักกาดหอมห่อ	/	-	-	-	-	-	-
มัน	/	-	-	-	-	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	/	-	7	1
มะเขือเทศ	-	-	-	-	-	4	-
เอนโคว์	-	-	-	-	-	5	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	-	-	6	2
จ. ไม่ดอกการค้า (f)	(g)	-	6(5)	3(19)	6	-	-
-เบญจมาศเป็นโรคใบจุด	-	-	/	-	-	-	-
ใบไหม้และรากน้ำค้าง	-	-	-	-	-	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	1(16)	-	-	2(20)	1	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง		ม้ง		รวม		
	ดี	จน	ดี	จน		ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ไม่มีพื้นที่ปลูก	-	-	-	1(21)	2	-	-
-โครงการฯควรรับซื้อหลายๆ	-	-	-	3(9)	5	-	-
-ต้นทุนสูง	1(16)	-	-	-	2	-	-
-เพลิงไฟไรแดง	4(4)	-	-	-	6	-	-
-ต้นทุนสูงเพราะระบบ ธ.ก.ส.	3(15)	-	-	-	4	-	-
-ดูแลยาก (เบญจมาศ)	-	-	/()	-	-	-	-
ก. ไม่ผล	-	-	-	-	-	-	-
ลำไย	-	-	-	-	-	-	2
-เพิ่งเริ่มปลูก	-	-	-	/	-	-	-
มะม่วง	-	-	-	-	-	-	1
-ไม่ติดผล	-	-	/	-	-	-	-
-หนอนเจาะผล	-	-	/	-	-	-	-
เสาวรส	-	-	-	-	-	1	3
อะโวคาโด	-	-	-	-	-	2	-
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	(j)	-	-	-	-	-	-
การรับจ้าง (เชียงใหม่ ลำพูน)	/	-	-	/	-	-	-
การปั้นด้ายลินิน	-	-	-	-	-	1	1
-เส้นใยชาด	/	-	-	-	-	-	-
-ส่งเสริมไม่ทั่วถึง	/	-	-	-	-	-	-
การตัดไม้ขาย (ประมาณ 10%)	/	-	-	-	-	-	-
ทอดผ้าลินิน	-	-	-	-	-	2	2
ค. สุขภาพอนามัย	-	-	2(25)	-	4	-	-
-น้ำดื่มไม่สะอาด/ต้องการมีประปาบาดาล	/	-	2(18)	/	2	-	-
-ไม่มีสถานเือนามัย	/	-	-	/	-	-	-
-ไข้เลือดออก	-	-	3(16)	-	3	-	-
-ยาเสพติด	/	-	1(25)	/	1	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง		ม้ง		รวม		
	ดี	จน	ดี	จน		ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-อาวุธสงคราม	/	-	-	-	-	-	-
-โรคเอดส์	/	-	4(11)	-	4	-	-
ณ กิจกรรมสาธารณะ	-	-	5(12)	-	-	7	-
การปลูกป่า	/	-	-	/	-	-	-
การพัฒนาหมู่บ้าน	-	-	-	/	-	-	-
การพัฒนาแหล่งน้ำ	-	-	/	-	-	-	-
ญ กิจกรรมการรวมกลุ่ม	-	-	1(29)	-	-	2	-
กลุ่มสหกรณ์	(m)	-	-	-	-	-	-
-สมาชิกไม่มีบทบาท	/	-	-	-	-	-	-
-ปัญหาการควบคุมการเงิน	/	-	-	-	-	-	-
-ขึ้นกับโครงการหลวง	/	-	-	-	-	-	-
-ไม่มีการชี้แจงการดำเนินงาน	/	-	-	-	-	-	-
-ไม่มีผลงาน	-	-	-	3(11)	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	/	-	-	1(19)	-	-	-
กลุ่มหนุ่มสาว	-	-	-	2(18)	-	-	-
กลุ่ม อ.ส.ม.	/	-	-	-	-	-	-
กลุ่มอนุรักษ์/ไฟฟ้า	-	-	/	-	-	-	-
กลุ่มประปา	-	-	-	-	-	-	-
-ท่อตัน (น้ำมีหินปูนมาก)	-	-	/	-	-	-	-
-น้ำประปาไม่สะอาด	-	-	/	-	-	-	-
ญ ปัญหาทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-
-ต้นทุนการผลิตสูง /ราคาต่ำ	1(24)	-	-	-	3	-	-
-ไม่มีที่ทำกิน /ไม่มีงานทำ	5(61)	-	-	2(20)	1	-	-
-เจ้าหน้าที่ไม่ชำนาญ ไม่รู้จริง	2(11)	-	-	-	4	-	-
-การหักหนี้แล้ง ยังมีหนี้ปรากฏ	-	-	-	-	-	-	-
-ปรับปรุงระบบน้ำ	5(6)	-	-	-	8	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง		ม้ง		รวม		
	ดี	จน	ดี	จน		ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-น้ำดื่ม น้ำใช้ไม่เพียงพอ /สะอาด	7(5)	-	-	1(32)	2	-	-
-ยาเสพติด /การคุมกำเนิด	3(9)	-	-		5	-	-
-การฝึกศพไม่เป็นที่	3(9)	-	-		5	-	-
-อยากได้สถานีนอนมัย	-	-	-	3(12)	7	-	-
-อยากให้มีร้านค้าในหมู่บ้าน	-	-	-	4(6)	9	-	-
-อยากได้โรงเก็บน้ำฝน	-	-	-	5(3)	10	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- เกษตรกรชาวไทยพื้นเมืองฐานะดีจะไม่ปลูกข้าว แต่ใช้พื้นที่ไปปลูกพืชที่มีมูลค่าสูงกว่า เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด นอกจากนั้นเป็นการปลูกพืชผักสวนครัว
- ปลูกต่อจากข้าวโพด
- การเลี้ยงไก่ประสบความล้มเหลว เนื่องจากเป็นไก่ขุนแต่ตอนเลี้ยงเอาอาหารไก่ไข่มารูให้กิน ไก่ผอมมาก จึงได้นำมาขายให้โครงการหลวง ซึ่งโครงการหลวงได้เปลี่ยนสูตรอาหารใหม่ สามารถขายได้กำไรดี แต่เกษตรกรประสบความขาดทุนต้องเป็นหนี้ หากจะเลี้ยงไก่ต่อไปต้องใช้อาหารจากโครงการหลวง เกษตรกรไม่มีเงินซื้อเอง
- เกษตรกรแสดงความจำนงอยากให้อย่างแก้ไขปัญหของสลัดแก้ว บัตเตอเรต สลัดใบแดง และสลัดแครอท เป็นลำดับที่ 1-4 ด้วยคะแนน 35, 25, 20, และ 14 ตามลำดับ
- เกษตรกรในกลุ่มนี้ยังกล่าวถึงต้นทุนค่ากล้าพันธุ์และความยุ่งยากในการคิดค่ากล้าพันธุ์ เนื่องจากโครงการหลวง จะคิดค่าเมล็ดพันธุ์ส่วนหนึ่ง และยังคิดค่าเพาะเมล็ดอีกส่วนหนึ่งด้วย
- ไม้ดอกที่ปลูกกันอยู่ได้แก่ เบญจมาศ (ทั้งแบบดอกเดี่ยวและเป็นช่อ) ลิลลี่ทริศ ฟิ๊คค็อค คาล่า
- เกษตรกรไม่ยอมให้เข้าระบบธ.ก.ส. เพราะเห็นว่าในระบบนี้โครงการหลวงได้กินกำไร ควรให้เกษตรกรกู้เงินสดจาก ธ.ก.ส. แล้วนำเงินสดมาซื้อปัจจัยการผลิตจากโครงการหลวงจะดีกว่า นอกจากนี้เกษตรกรยังกล่าวถึงปัญหาการปฏิบัติงานของโครงการหลวงหลายประการได้แก่
 - การคิดค่าย้ายโรงเรือน 5,000 บาท
 - การเก็บค่าธรรมเนียมโรงเรือน 2 บาท/ตร.ม.
 - เกษตรกรถูกหักหนี้ไปแล้วแต่ปรากฏว่ายังมีหนี้อยู่อีก

ง. เกษตรกรต้องเสียเวลาไปเฝ้ารับทราบการเปลี่ยนแปลงหนี้สิน เช่น หนี้ 30 บาทก็ต้องไปเฝ้าที่สำนักงาน

- (h) ในแต่ละช่วงเวลา ราคาผักจะขึ้นๆลงๆ ถ้าช่วงราคาผักแพงแต่ยังเก็บผักขายไม่ได้เกษตรกรจะเร่งใส่ปุ๋ยให้ทันช่วงผักมีราคา พอจะเก็บผักขายได้ผักกลับมีราคาถูกลงมาก ในช่วงผักมีราคาแพงโครงการหลวง จะไม่คัดเกรดมาก แต่พอช่วงราคาถูก มีค่านานเพียงเล็กน้อยโครงการหลวง ก็จะไม่รับซื้อ ต้องเอาไปทิ้งหรือให้สัตว์เลี้ยงกิน
- (i) ในขั้นตอนการปลูก การดูแล ต้องเสียค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยและยาจำนวนมาก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ถ้าขายให้โครงการหลวง มีโรคค่านานเพียงเล็กน้อยจะขายไม่ได้และถ้าขายได้จะมีราคาถูก ได้เงินจากโครงการหลวงน้อย เพราะถูกหักค่าปุ๋ยและยา จนบางครั้งไม่มีเงินเหลือคืนเลย แถมยังติดหนี้กับโครงการหลวงอีก
- (j) เกษตรกรเห็นว่าโครงการหลวงมีการจ้างคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในศูนย์เป็นสิ่งไม่ถูกต้อง ควรจัดจ้างคนในพื้นที่จะเหมาะสมกว่า
- (k) อ่างน้ำที่ชาวบ้านสูบน้ำไปใช้กับประปาอยู่ระดับต่ำกว่าหมู่บ้านอื่น ช่วงฤดูฝนน้ำจากชุมชนไหลมารวมกันที่อ่างเป็นแหล่งโรคต่างๆ หมอจากสาธารณสุขที่รับคนไข้ที่ส่งมาจากหมู่บ้านนี้บอกว่าสาเหตุคือการตักน้ำที่ไม่สะอาด ชาวบ้านจึงอยากแก้ไขปัญหามากที่สุด คนที่มีฐานะดีในหมู่บ้านซื้อเครื่องกรองน้ำมาใช้
- (l) ชาวบ้านมองว่ายาเสพติดเป็นปัญหาในหมู่บ้าน เฮอร์โชนพบในผู้ใหญ่่มาก พบในวัยรุ่นบ้าง ในหมู่บ้านมีกฎหมายหมู่บ้าน กลุ่มปราบปรามยาเสพติดและตั้งกรรมการคอยสอดส่องดูแลและจับบุคคลที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย ชาวบ้านเสนอว่าอยากได้เงินช่วยเหลือคนจนที่อยากเลิกเสพ พาไปตัดยา บางตนอยากไปตัดยาแต่ไม่มีเงิน ส่วนคนที่มีฐานะดีจะไปตัดยาเกือบหมดแล้ว
- (m) เกษตรกรเสนอว่า อยากให้มีหน่วยงานกลางมาตรวจสอบการทำงานของโครงการหลวงบ้าง

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึกมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ
1 การค้ายาเสพติด ไม่สนใจพัฒนาเกษตรอย่างจริงจัง	1
2 เกษตรกรติดกับการรับฟรี ไม่พึ่งตนเอง	-
3 พ่อค้ามาซื้อแข่ง สะดวก จึงไม่ชอบขายให้โครงการหลวง	-
4 การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ชาวบ้านไม่ได้ผลตามที่คาดหวังเพราะไม่ทำเที่ยงตรงตามหลัก ก็จะไม่ยอมรับ ไร้ความหมาย	-
5 การต่อต้านระบบ ธ.ก.ส. เพราะเคยเป็นหนี้มากขึ้น	-
6 ผู้นำหมู่บ้านเข้ากันไม่ได้	-
7 หาพืชผักราคาดีมาปลูกในโรงดอกไม้ หนาวร้อน แปลงว่าง	2
8 ยอยากได้พืชอื่นมาเสริม	3
9 ต้นทุนผลิตสูง แต่ราคาคงที่ หรือ ลดลง	-

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงห้วยลึกมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม	เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
1. ห้องเย็น	3			
2. รถยนต์ที่ใช้ขนของ	2		ของเดิมเก่ามาก ควรมีคันใหม่	
3. โรงเอนกประสงค์	2			
4. โรงคัดบรรจุ	2			
5. มอเตอร์ไซด์	2			
6. รถไถเดินตาม	1	1		
7. รถไถใหญ่		/	พื้นที่กว้าง เกษตรกรเช่านอกราคาแพง	
8. ระบบน้ำเกษตรกร (ชลประทานคลองปิด)		/	ระบบเปิด น้ำสูญเสีย ควรเป็นแบบท่อ	
			ควรให้น้ำพร้อมปุ๋ย และควรมีป้อนักก่อน	

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึกมีการรวมกลุ่มและมีปัญหาและความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่ม	ปัญหา/ความต้องการ	ลำดับ
กลุ่มสหกรณ์	1. กรรมการต้องให้ความร่วมมือ 2. สมาชิกต้องเข้าใจและร่วมมือ	-
กลุ่มนุ้ย	- นอกจากจะจัดการในเรื่องปุ๋ยเคมีแล้ว ควรจะใช้เศษพืช เช่น จอก แหน ทำปุ๋ยหมักดิน	-
กลุ่มลีนิน	-	-
กลุ่มอนุรักษ์	-	-
กลุ่มปศุสัตว์	-	-
กลุ่มเยาวชน	ทางศูนย์ควรไปกระตุ้นกลุ่มนี้ให้มีกิจกรรม เพื่อหารายได้	-

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึกมีดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลังสนับสนุนโครงสร้าง เข้าใจทำกับโครงการหลวง
2. วางระบบโครงสร้างการส่งเสริมด้านต่าง ๆ และชาวบ้านต้องเข้าใจและพัฒนาจิตใจด้วย
3. การเสริมสร้างจิตสำนึก โดยเฉพาะคำนึงถึงยาเสพติดทำในกลุ่มม้ง
4. ในแผนการคำนึงถึงการปรับปรุงดินเพราะดินเสื่อมมากเนื่องจากผลผลิตแย่งลง
5. ควรส่งเสริมการผลิตกล้าเบญจมาศขายแก่เอกชนได้
6. ด้านปศุสัตว์หาเรื่องเช่นไก่เมื่อแจกบ้าง ก็จะไปตีมันหมดไม่มีบริเวณเลี้ยงไก่
7. การกู้ยืมของชาวบ้านโดยเอา ธกส. มาร่วมกับการยืมวัสดุของโครงการแต่ได้ดี เกษตรกรต้องมาลงชื่อขออนุญาต

การตามเกษตรกรก็ลำบากมากเจ้าหน้าที่โครงการหลวงก็ลำบาก ต้องติดตามเงินการให้เกษตรกรไม่ทราบว่ากู้ยืมน้อยกว่า 30,000 ดอก 9% เกิน 30,000 คงดอก 11 % เกษตรกรจึงลาออกกันหลายราย

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวไร่เป็นโรคใบจู้ ใบไหม้	1.ข้าวไร่
2.แมลง(ด้วง)กินลำต้นข้าว	2.ถั่วเหลือง
3.ข้าวไร่น้ำ	3.ข้าวโพด

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด พืชผัก	
1.มะระขาวเป็นโรค ใบจุด, ใบเหลือง	1.มะระขาว
2.มะเขือม่วง ผลงอ	2.มะเขือม่วง
3.ผักกาดหวาน ราคาไม่ดี	3.ผักกาดหอม

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด ปศุสัตว์/ประมง	
1.อาหารสุกรราคาแพง(ต้นทุนสูง)	-
2.ไก่เป็นโรคไข้หวัด	
3.กระบือ เป็นฝี	
4.น้ำเสีย ทำให้ปลาโตช้า	

เกษตรกร
ศูนย์แม่สะป๊อก

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด กิจกรรม สาธารณะ	
1. ถนนไม่ดีโดยเฉพาะในหน้าฝน	
2. น้ำไม่พอใช้ในการอุปโภค-บริโภค	
3. ขาดระบบการนำน้ำมาใช้	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด สุขภาพ-อนามัย	
1.ใช้หวัด/ปอดบวม	-
2.ยาเสพติด	
3.ใช้เลือดออก	
4.เสาร์-อาทิตย์เจ้าหน้าที่ อนามัยไม่อยู่	

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศุณย์ฯ แม่สะป็อก)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ -ข้าว : โรคใบจู้ ใบไหม้	**	**	ควรมีการประสานงานกับฝ่ายป้องกันกำจัดศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อแก้ไขปัญหา
2. พืชผัก -ผักกาดหวาน ราคาไม่ดี	**	*	ควรรับซื้อตรงที่ศูนย์ฯ เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่เกษตรกรที่ปลูก
3. รายได้ทางอื่น -สนับสนุนการปลูกพริก และดอกดาวเรืองร่วมกับบริษัทเอกชน ดดยเป็นคนกลางดูแลผลประโยชน์ของเกษตรกร	*	*	การที่มีเอกชนมาร่วมปลูกพืชบางชนิดเป็นการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร เป็นเรื่องที่ดี แต่ทางศูนย์ฯอาจช่วยเหลือไม่ให้เกิดการโกงหรือเอาเปรียบเกษตรกรจนเกินไป
4. โครงสร้างพื้นฐาน- สาธารณณะ -ถนนไม่ดี มีปัญหาด้าน การขนส่งผลผลิต	***	***	ถนนไม่ดีมีปัญหาด้านการขนส่งผลผลิต ควรมีการพัฒนาสภาพถนนให้ดีขึ้น เพื่อป้องกันการเสียหายของผลผลิตอันเนื่องมาจากการขนส่ง
5. สุขภาพ/อนามัย -ยาเสพติด การลักขโมย ผลผลิต และอุปกรณ์ การ เกษตร	*	**	ควรช่วยกันสอดส่องดูแล ทั้งทางด้านผลผลิตและอุปกรณ์การเกษตร เนื่องจากผู้ที่ติดยาเสพติดมักจะขโมยสิ่งเหล่านี้เพื่อนำไปจำหน่ายและนำเงินไปซื้อยาเสพติดมาเสพ และยังเป็นปัญหามาความมั่นคงด้วย การให้ชุมชนร่วมป้องกันบำบัดยาเสพติด ก็ควรจะปลูกจิตสำนึกเรื่องนี้ให้จริงจังมากขึ้น

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 580 เมตร
- อุณหภูมิ เฉลี่ย 21 °C สูงสุด 38 °C ต่ำสุด 4 °C
- ปริมาณน้ำฝน 1,700 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 33.26 ตารางกิโลเมตร (20,789.31 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาว 16 กิโลเมตร ดิน 2 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา -
- ไฟฟ้า มี 1 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ศูนย์
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด มี 3 วัด - โบสถ์ มี 2 โบสถ์
- แหล่งน้ำสาธารณะ 3 แห่ง
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน 3 ฝาย
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 4 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	1	(ไม่มีข้อมูล)	553
กระเหรี่ยง	3	(ไม่มีข้อมูล)	505
รวม	4	(ไม่มีข้อมูล)	1,058

- รายได้เฉลี่ย 36,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผลศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
พลับ	ต้นตอ	สถานี	50	0	0
พลับ	P2	สถานี	50	0	50

3. ปริมาณการรับซื้อผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์ แม่สะป๊อกปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดหอมห่อ	8,386.50	21.53
มะเขือม่วงก้านดำ	7,238.00	18.58
ผักกาดหวาน	6,962.00	17.88
มะระขาว	6,516.00	16.73
มะเขือม่วงก้านดำ(โรงงาน)	2,937.00	7.54
ถั่วแขก	2,207.00	5.67
ถั่วลันเตา	1,643.00	4.22
ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด	1,005.00	2.58
ข้าวโพดหวาน 2 สี	594.50	1.53
ผักกาดฮ่องเต้	296.50	0.76
ออริกาโน	239.50	0.61
ข้าวโพดหวาน	239.00	0.61
แตงกวายาว	192.00	0.49
พริกหวานเขียว	157.00	0.40
ผักกาดหอมใบแดง	101.50	0.26
ซอร์เรล	75.00	0.19
เลจ	73.00	0.19
สัปปะรด	38.50	0.10
เลมอนทาร์ม	37.50	0.10
มะเขือม่วงก้านเขียว	9.00	0.02
รวม	38,947.50	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
ใบเฟิร์น	กำ	1,065	6,155.00	100.00
รวม			6,155.00	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าคนเมือง และเผ่ากะเหรี่ยง (แม่สะป๊อก)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา / ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยางพารา	1 (39)	1 (43)	8	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	1	1
-เป็นโรคใบจุด, ใบไหม้	1 (39)	1 (38)	1	-	-
-เมล็ดลีบ	5 (13)	3 (19)	4	-	-
-แมลงกินลำต้น (ด้วง)	2 (35)	2 (25)	2	-	-
-ต้นเน่า	3 (29)	3 (19)	3	-	-
-มียอดสีขาว, มียอดเดียว, และบางครั้งยอดด้วน	4 (15)	5 (14)	4	-	-
-แมลงสีขาวยากินใบ, ยอด (a)	/	-	-	-	-
-หนูเข้าไร่	6 (4)	6 (5)	6	-	-
-วัวควายเข้าไร่	/	-	-	-	-
พริก	-	-	-	-	-
-โรคใบงอ	/	/	-	-	-
-โรคใบเหี่ยว	/	/	-	-	-
ผักกาด	-	-	-	-	-
-แมลงกัดกิน	/	/	-	-	-
-เป็นโรคไส้เน่า	/	/	-	-	-
ข้าวโพด (b)	-	-	-	3	3
-หนูกินข้าวโพด	/	/	-	-	-
ถั่วฝักยาว	-	-	-	-	-
-แมลงกัดกิน	/	/	-	-	-
ถั่วเหลือง	-	-	-	2	2

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ข. พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	-	6 (9)	6	-	-
ถั่วเหลือง (c)	-	-	-	-	-
-ขาดน้ำในการเพาะปลูก	-	/	-	-	-
-ราคาไม่แน่นอน, ราคาประกันถั่ว (d)	-	/	-	-	-
-ตัวบุง (หนอน) เพลี้ย ทำลาย	-	/	-	-	-
ถั่วอะซูกิ (ทอดลอง)	-	-	-	-	-
ค. พืชผัก	5 (16)	3 (20)	5	-	-
มะระขาว	-	-	-	1	1
-โรคใบจุด ใบเหลือง	1(17)	1(18)	1	-	-
-ด้วงวงเจาะลำต้น	/	/	-	-	-
-หนอนเจาะลำต้น	/	/	-	-	-
-ปลายผลแตกหัว-ท้าย	/	/	-	-	-
มะเขือม่วง	-	-	-	2	2
-หนอนเจาะยอดมะเขือ	/	/	-	-	-
-โคนเน่า (รากเน่า)	/	/	-	-	-
-ผลงอ	3 (9)	2 (12)	2	-	-
-เพลี้ยเข้ามารบกวน	/	/	-	-	-
-เป็นโรคใบแดง	/	/	-	-	-
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	3	3
-เป็นโรคไส้เน่า (e)	5 (6)	3 (8)	4	-	-
-เป็นโรคใบไหม้	/	/	-	-	-
ถั่วแขก	-	-	-	5	5
-ต้นเน่าเพราะแมลงเจาะ	/	/	-	-	-
-ผลผลิตงอ	4 (8)	5 (4)	5	-	-
-ด้วงน้ำมันเจาะดอก	/	/	-	-	-
ผักกาดหวาน	-	-	-	-	-
-ราคาไม่ดี	2 (14)	4 (6)	3	-	-
-แมลงรบกวน	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ผักกาดฮ่องเต้	/	/	-	4	4
-ราคาไม่ดี	/	/	-	-	-
-ใส่เน่า	/	/	-	-	-
-มีแมลงรบกวน	/	/	-	-	-
ง. ไม้ดอก	6 (4)	-	6	-	-
แกลดิโอลัส	-	-	-	-	-
-บุ้งเจาะต้น, ดอก	/	-	-	-	-
-ดอกไหม้	/	-	-	-	-
พืศอก	-	-	-	-	-
-ไม่มีดอก	-	-	-	-	-
-ต้นเน่า, ยอดด้วน	-	-	-	-	-
จ. ไม้ผล	-	-	-	-	-
เสาวรส	/	-	-	-	-
อะโวคาโด	-	/	-	-	-
พลับ	-	-/	-	-	-
บัว	-	-/	-	-	-
มะละกอ	/	-	-	-	-
ฉ. ปศุสัตว์ / ประมง	3 (25)	2 (24)	2	-	-
สุกร	-	-	-	-	-
-อาหารสุกรราคาแพง (ต้นทุนสูง)	1 (26)	1 (24)	1	-	-
-ราคาสุกรถูก	/	/	-	-	-
-เป็นโรคอหิวาต์	/	/	-	-	-
ไก่	-	-	-	-	-
-เป็นโรคท้องร่วง	/	/	-	-	-
-เป็นโรคไข้ขาว	2 (16)	2 (19)	2	-	-
-ตาบอด	-	/	-	-	-
กระบือ	-	-	-	-	-
-เป็นผี (ก้อนใหญ่) แต่ไม่ถึงกับตาย	4 (5)	3 (7)	3	-	-
ปลา	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-น้ำเสีย ทำให้ปลาโตช้า	3 (7)	4 (4)	3	-	-
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	/	/	-	-	-
รับจ้างทั่วไป	-	-	-	1	1
-ไม่ค่อยมีการจ้างงาน	-	/	-	-	-
-ค่าแรงงานต่ำ	-	/	-	-	-
ทอผ้า	-	-	-	-	-
-ไม่มีตลาด	/	/	-	-	-
ปลูกดาวเรืองร่วมกับบริษัท	/	/	-	-	-
ปลูกพริกร่วมกับบริษัท	/	/	-	-	-
ปลูกถั่วเหลือง	/	/	-	-	-
ค. สุขภาพอนามัย	4 (17)	5 (14)	5	-	-
-ใช้หวัด/ปอดบวม	1 (26)	2 (15)	1	-	-
-โรคเอดส์ (f)	4 (3)	5 (4)	5	-	-
-ใช้เลือดออก	3 (6)	3 (9)	4	-	-
-ยาเสพติด (g)	3 (6)	1 (20)	2	-	-
-อนามัย (h)	2 (13)	4 (6)	3	-	-
ด. กิจกรรมสาธารณะ	2 (36)	4 (18)	3	-	-
-ถนนไม่ดี (i)	1	1	1	-	-
-น้ำไม่พอใช้ในการบริโภค, อุปโภค	2	2	2	-	-
ญ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	7 (2)	7 (3)	6	-	-
กลุ่มเกษตรกร (อบต.) (j)	-	-	-	-	-
-ไม่ค่อยมีความมั่นคง	/	/	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน (k)	-	-	-	-	-
-ไม่มีการรวมกลุ่มที่แน่นอน	/	/	-	-	-
-มีปัญหาความขัดแย้งภายใน	/	/	-	-	-
-ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้	/	/	-	-	-
-ขาดแคลนงบประมาณ (l)	/	/	-	-	-
กลุ่มหนุ่มสาว	-	-	-	-	-
-ไม่มีผู้เข้าร่วมอย่างจริงจัง	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อทำรายได้	/	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) แมลงสีขาวยาว ซึ่งกัดกินใบและยอดของต้นข้าวนั้น เริ่มมีมากขึ้นในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมามีลักษณะของแมลงสีขาวยาวนั้น เมื่อตกหล่นลงไปใต้น้ำจะทำให้มีสีขาวยาว
- (b) ข้าวโพดที่เกษตรกรเพาะปลูก จุดหลักที่ปลูกเพื่อนำมาจำหน่ายในครอบครัว แล้วจึงนำไปขายที่ตลาด พื้นที่ที่ใช้เพาะปลูกมีขนาดไม่มากนัก นอกจากนำมาจำหน่ายในครอบครัวแล้ว เกษตรกรยังนำไปเลี้ยงสัตว์อีกด้วย
- (c) ถั่วเหลือง เจ้าหน้าที่โครงการหลวง เห็นว่าเกษตรกรปลูกเพื่อเลี้ยงชีพ แต่เกษตรกรบอกว่าที่พวกตนปลูกถั่วเหลืองเพื่อนำไปขายเป็นหลักไม่ได้ปลูกเพื่อนำมาจำหน่ายในครอบครัว
- (d) ราคาประกันที่โครงการหลวงตั้งไว้นั้น ไม่ได้เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านยังไม่ค่อยเข้าใจว่าราคาประกัน นั้นดีต่อพวกตนอย่างไร
- (e) ผลผลิตของผักสลัดในฤดูฝนที่ได้จะเน่าทั้งต้น นอกจากนั้นมะเขือม่วง, ถั่วแขกและฮ่องเต้ ก็ยังประสบปัญหาการเน่า เหมือนผักกาดหอมอีกด้วย
- (f) โรคเอดส์ในบ้านแม่มุด ทั้งกลุ่มคนจนและคนรวย มีความคิดว่าเป็นปัญหาหนึ่ง และเป็นปัญหาลำคัญในหมู่บ้าน ซึ่งต่างจากในบ้านแม่สะป๊อก ที่เห็นว่าไม่เป็นปัญหาลำหรับหมู่บ้าน
- (g) ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาของทั้งกลุ่มคนจน-คนรวย ปัญหาเสพติดนี้ เกิดขึ้นที่แม่สะป๊อก จะนำไปสู่ปัญหาการโจรกรรมการลักขโมย แต่ในแม่มุด ปัญหาดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวเลย
- (h) อนามัยในหมู่บ้านมีปัญหาในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งจะไม่มีการเจ้าหน้าที่-หมออนามัยอยู่ คอยให้บริการชาวบ้านที่เจ็บป่วย
- (i) ถนนที่ใช้สำหรับเดินทาง การขนส่งผลผลิตของชาวบ้าน เมื่อนำไปตลาด และไปยังศูนย์ยังไม่มีดี ถนนยังเป็นดินแดง และเป็นโคลนในหน้าฝน นอกจากนั้นยังเป็นหลุมเป็นบ่อขนาดใหญ่ ทำให้ส่งผลต่อการเข้ามาจับซื้อผลผลิตของพ่อค้า ซึ่งเดินทางเข้ามายาก เป็นผลต่อเนื่องทำให้เกษตรกรขายผลผลิตไม่ได้จึงต้องนำไปทิ้ง
- (j) นอกจากกลุ่มเกษตรกร (อปต.) ที่มีการรวมกลุ่มกันแล้ว ยังมีกลุ่มเกษตรกรบางคนได้เข้าไปร่วมสังเกตการณ์กลุ่มปลูกดาวเรือง-พริก ร่วมกับบริษัทเอกชน แต่เกษตรกรที่ให้ข้อมูลยังไม่ได้เข้ากลุ่ม (ยังมองอยู่ว่าจะดีและให้ประโยชน์ต่อตนได้มากน้อยเพียงใด)
- (k) กลุ่มแม่บ้านที่ตั้งขึ้นนั้น เป็นการรวมกลุ่มเพื่อกิจกรรมในทางสังคมเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมที่กลุ่มจัดขึ้นไม่ได้เป็นกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มไม่ได้ส่งเสริมหรือก่อให้เกิดรายได้กับสมาชิกของกลุ่ม
- (l) กลุ่มแม่บ้านมีปัญหาด้านงบประมาณในกลุ่มอยู่ แต่แหล่งรายได้ที่กลุ่มแม่บ้านนอกจากการเก็บจากสมาชิกแล้ว ในช่วงเลือกตั้ง(บางครั้งนอกฤดูเลือกตั้ง) กลุ่มแม่บ้านจะเข้าไปเสนอขอให้ผู้สมัคร ส.ส. หรือ ส.ส. คนเดิมให้เงินสนับสนุนช่วยเหลือหรือเข้ามาในรูปแบบบริจาคให้กับกลุ่มตนเอง

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อกมีปัญหา
ทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. ขาดแคลนน้ำ - น้ำลดน้อยลง	1	1
2. เกษตรกรประกอบอาชีพหลายอย่าง / ออกไปรับจ้างนอกหมู่บ้านในช่วงนอกฤดูทำให้ไม่ค่อยเข้าร่วมโครงการหลวง / เข้าร่วมแต่ไม่ค่อยดูแลผลผลิตเท่าที่ควร เนื่องจากดูแลผลผลิตหลักอย่างอื่นที่ปลูกเอง	4	2
3. ราคาของผลผลิตโครงการหลวงบางตัว มีราคาประกัน แต่ชาวบ้านเห็นว่า ราคาที่พ่อค้ารับซื้อสูงกว่า ทำให้นำผลผลิตของโครงการหลวงบางส่วนไปขายพ่อค้าข้างนอก	10	10
4. งบประมาณถูกบันทึก (ตัดลด) เช่น ความต้องการจัดซื้ออุปกรณ์ในการพัฒนา เช่น เครื่องพ่นยา เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากเมื่อมีแมลงระบาด ความจำเป็นในการใช้ของเกษตรกรหลายราย แต่อุปกรณ์ไม่เพียงพอ	8	3
5. การคมนาคมขนส่ง ฤดูฝนลำบาก จากโรงเรียนวัดบวรฯ ถนนไม่ดี ทำให้การเก็บผลผลิตบางครั้งต้องเลื่อนเวลาไปไม่เป็นไปตามแบบที่วางไว้	11	8
6. กรณีภัย - ยาฆ่าแมลง ต้นกล้า ต้องมารับที่ศูนย์ แต่มีปัญหาด้านถนน ฝนตกถนนลื่น ชาวบ้านเข้ามารับปุ๋ย-ยาไม่ได้ ทำให้ไม่เป็นไปตามแบบที่วางไว้	2	9
7. เจ้าหน้าที่เข้ามาทำงานใหม่ 2 ท่าน ต้องวางแผนการส่งเสริมใหม่ทั้งไม้ดอก และ ผัก เนื่องจากแบบเดิมไม่ต่อเนื่อง เมื่อก่อนมีผลผลิตไม่กี่ชนิดตอนนี้กำลังขยายแผน ไม้ดอก ผัก ไม้ผล และพืชสมุนไพร	7	4
8. โครงการพัฒนาจิตสำนึก เป็นโครงการพัฒนาตัวเกษตรกร เริ่มประมาณไม่ถึงปี ตัวเกษตรกรไม่เห็นความสำคัญแต่ทางศูนย์ก็ดำเนินการต่อไป	5	7
9. ยาเสพติดประเภท ยาบ้า , เฮโรอีน ทำให้เกิดปัญหาการลักขโมยตามมา ชาวบ้านเดือดร้อนทั้งอุปกรณ์การเกษตรและผลผลิต	9	10
10. การสื่อสาร วิทยุสื่อสารสัญญาณไม่ดี	6	5
11. พาหนะในการส่งเสริม รถจักรยานยนต์มีคันเดียว ไม่เพียงพอเมื่อต้องเข้าไปหาเกษตรกรในไร่นา	3	6

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะปอกมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	-	ขณะนี้ไม่จำเป็นเพราะผลผลิตยังน้อยอีก 3 ปีคงต้องการ	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	1	ถนนเข้าสู่ศูนย์ไม่ดี	-
รถมอเตอร์ไซด์	1	-	เจ้าหน้าที่ 3 คน หัวหน้า 1 คน ต้องใช้ในการเข้าพื้นที่	-
โรงเอนกประสงค์	-	1	ต้องการปรับปรุงเพราะใช้ทุกอย่าง คัดบรรจุด้วย	-
โรงคัดบรรจุ	-	2	ต้องการให้ครบทุกจุดที่คัดเกรด	-
วิทยุสื่อสาร	1	-	-	-
อุปกรณ์ เครื่องทุ่นแรง	-	-	-	-
รถไถนาเล็ก, เครื่องตัดหญ้า	-	1	-	-
เครื่องพ่นยา, จอบ, เสียม	-	-	-	-
บ้านพักเจ้าหน้าที่	-	2 หลัง	-	-
บ้านพักรับรอง	-	1	เพื่อรับรองแขก เช่น เจ้าหน้าที่ศูนย์อื่น, อาจารย์	-
ถังพักน้ำไว้ใช้ในแปลง	-	-	-	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะปอกมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์		-
กลุ่มแม่บ้าน	ขาดอุปกรณ์ เตา เตา ถ้วย แก้ว / เป็นกลุ่มที่ไม่มีการสร้างรายได้	-
กลุ่ม ธ.ก.ส.	กู้เงินมาแล้ว ไม่มีเงินไปคืน ส่งคืนช้า	-

5. ข้อเสนอทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก มีดังนี้

1. มุ่งทำงานหลักที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่ให้ดี เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จจะได้พัฒนาส่วนรวมต่อไป
2. โครงการพัฒนาจิตสำนึก เป็นโครงการที่ดี เป็นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จะมุ่งส่งเสริมโครงการนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด กิจกรรม สาธารณะ	
1.ทางคมนาคมไม่สะดวก 2.ต้องการโทรศัพท์ในหมู่บ้าน 3.พื้นที่ทำกินมีน้อย	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด พืชยังชีพ	
1.หนอนกินต้นข้าว 2.ปลวกกินรากข้าว 3.ฟักเขียวยอดหด	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.ค่าบริการสถานีนอนมาเยี่ยมแพง 2.ยาเสพติด 3.โรคกระเพาะ	-

เกษตรกร
ศูนย์ช่วยเหลือ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด งานเสริม รายได้	
-	1.รับจ้าง 2.ค้าขาย

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด ไม้ผล	
1.ลำไย ขาดน้ำผลเล็ก 2.มะละกอขาดน้ำในหน้าแล้ง 3.มะม่วงไม่ติดผล	1.มะม่วง 2.มะละกอ 3.ลำไย

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ห้วยเสี้ยว)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. ผลไม้ -ปลูกไม้ผลคือลำไย บน พื้นที่ค่อนข้างแห้งแล้ง จึงให้ ผลเล็ก ส่วนมะขามหวานก็ถูก แมลงกินดอก	***	***	ปัญหาการปลูกลำไยในที่แห้งแล้ง โอกาสที่จะได้ผลผลิตมี คุณภาพคงลำบาก คงต้องบำรุงดินด้วยการใส่ปุ๋ยคอกบ้าง ปลูกพืชตระกูลถั่วบ้าง ส่วนแมลงในส่วนมะขามคงต้องแนะ นាំการป้องกันแมลง
2. กิจกรรมสาธารณะ -ต้องการให้ติดตั้งโทรศัพท์ และปรับปรุงถนนและต้องการ พื้นที่ทำกินเพิ่ม	**	**	ปัญหาโทรศัพท์อาจคำนึงถึงการบำรุงรักษาและปริมาณ การให้บริการ ถ้าไม่อยู่ในระดับดีพอก็อาจไม่คุ้มค่าใช้จ่าย การปรับปรุงถนนควรช่วยเหลือเพราะลำบากพอควร ส่วน พื้นที่ทำกินควรสำรวจความเป็นจริงว่ามีเฉลี่ยต่อครอบครัว เท่าไร โดยเฉพาะย่านหมู่บ้านคนเมือง ที่อยู่ใกล้ถนนมีการ ขายที่ดินให้นายทุนไปไม่น้อย
3. สุขภาพ/อนามัย -ปัญหาค่าบริการอนามัย แพงขึ้นมาก ปัญหายาเสพติด และการเป็นโรคกระเพาะ (อยู่ ในลำดับ 1-3)	***	***	กรณียาเสพติดที่ผู้ตอบให้ข้อมูลว่าในชุมชนนี้มีติดยาเสฟ ติด (ส่วนใหญ่เป็นผิงขาว) ถึง 80% (คิดเป็นหลังคาเรือน) จึงเป็นปัญหาใหญ่มากที่ควรเร่งแก้ไข กรณีโรคกระเพาะ ควรมีทั้งคำแนะนำเพื่อป้องกันและการรักษาควบคู่กันไป
4. กิจกรรมเสริมรายได้ต่าง ๆ -งานรับจ้างไม่มีมากนัก ว่างงานประมาณ 50% จึง เดือดร้อน การไปค้าขายผักผล ไม้ทำกันบ้างตามตลาดใกล้ ประตูเชียงใหม่ และตลาดทาง ดง แต่โดยรวมรายได้ไม่พอใช้	**	**	เนื่องจากโดยรวมพื้นที่ของศูนย์นี้ขาดแคลนน้ำ การเพิ่ม น้ำหนักให้งานแปรรูปอาหาร หรือการปลูกผักสวนครัวเพื่อ ไปจำหน่ายอาจเสริมรายได้ได้บ้าง
5. ปศุสัตว์ -ไก่ สุกร เป็ด เป็นโรค ระบาด (โรคห่า)	*	*	ควรให้ความรู้และส่งเสริมการทำวัคซีนสัตว์ เพื่อช่วยแก้ ปัญหาให้ได้เพราะสัตว์เหล่านี้เป็นอาหารโปรตีนที่สำคัญ

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 620 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 24 °C อุณหภูมิสูงสุด 31 °C อุณหภูมิต่ำสุด 11 °C
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 48.54 ตารางกิโลเมตร (30,339.82 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 11 กิโลเมตร ถนนลูกรัง 3.5 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา -
- ไฟฟ้า มี 1 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก -
- โรงเรียน มี 2 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3
- วัด มี 1 วัด - โบสถ์ มี 1 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 1 หมู่บ้าน
- รพประจำทาง -
- แหล่งน้ำสาธารณะ -
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน ฝายเก็บน้ำห้วยเสี้ยว
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 11 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	9	331	1,978
ม้ง	2	56	115
รวม	11	387	2,093

รายได้เฉลี่ย 12,000 บาท / ปี

2. ไม่มีข้อมูลด้านไม้ผล

3. ปริมาณการรับซื้อผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์ ห้วยเสี้ยวปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ	ร้อยละ
แตงกวายาว	1,336.50	100.00
รวม	1,336.50	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
กุหลาบหนู	กิโล	2,630	10,397.00	15.83
รวม			10,397.00	15.83

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกร เผ่าม้ง (ห้วยเสี้ยว)

1. การจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. ห้วยงิ้ว	4 (4)	4 (5)	4	-	-
ข้าว	-	-	-	-	-
-ปลูกกินราก	2 (10)	4 (11)	2	-	-
-หนอนกินต้น	1 (20)	1 (29)	1	-	-
-ฟักหม่นยอดหด	4 (7)	3 (14)	3	-	-
ข. ห้วยไร่	-	-	-	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	1	1
-หนอนเจาะฝัก	2 (1)	2 (8)	2	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	2	2
-เป็นไร่แดง	1 (10)	1 (15)	1	-	-
ค. ห้วยผก	-	-	-	-	-
ผักนึ่งจีน	-	-	-	8	9
มะระขาว	-	-	-	2	3
-แมลงวันทองเจาะ	2 (15)	6 (3)	4	-	-
-มีราคาต่ำ	1 (25)	/	4	-	-
ข้าวโพดหวาน	-	-	-	9	5
-หนอนเจาะฝัก	6 (1)	1 (21)	3	-	-
แตงกวาญี่ปุ่น	-	-	-	1	1
-ใบแดง, โคนเน่า	4 (4)	2 (7)	2	4	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ผักฮ่องเต้	4 (4)	5 (4)	6	-	-
แตงพื้นเมือง	/	4 (6)	7	-	-
พริกหนาม	-	-	-	-	-
-แมลงวันทองเจาะวางไข่	3 (8)	2 (7)	1	-	-
พริกขี้หนู	-	-	-	3	6
ถั่วฝักยาว	-	-	-	4	10
ถั่วแขก	-	-	-	5	2
ผักกวางตุ้ง	-	-	-	6	8
คะน้า	-	-	-	7	7
มะเขือม่วง	-	-	-	10	4
พืชสมุนไพร	-	-	-	-	11
ง. ไม่ผล	3 (7)	/	5	-	-
มะละกอ	-	-	-	2	2
-ขาดน้ำในหน้าแล้ง	/	3 (12)	4	-	-
มะม่วง	-	-	-	1	1
-ไม่ติดผล	3 (9)	3 (12)	3	-	-
มะขามหวาน	-	-	-	4	4
-ถูกแมลงกินดอก	2 (11)	2 (20)	2	-	-
ลำไย	-	-	-	3	3
-ขาดน้ำ ผลเล็กมาก	1 (16)	1 (27)	1	-	-
อะโวคาโด	-	-	-	-	5
น้อยหน่า	-	-	-	-	7
กล้วย	-	-	-	-	-
ไผ่	-	-	-	-	8
มะปราง (มะยงชิด)	-	-	-	-	6
ด. ปลูกรั้ว / ประมง	6 (3)	/	6	-	-
ไก่อ (a)	-	-	-	3	2
-เป็นโรคไข้ขาวตาย (โรคหน้า)	2 (24)	2 (27)	1	-	-
สุกร	-	-	-	1	1

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-เป็นโรคห่า	1 (16)	1 (27)	1	-	-
เปิดตาย	-	-	-	2	3
-ตาย	3 (11)	3 (21)	3	-	-
ปลานิล	-	-	-	4	4
ปลาดตะเพียน	-	-	-	6	5
ปลาดุก	-	-	-	5	6
ปลาจิ้น	-	-	-	7	7
๗. งานส่งเสริมรายได้อื่น	4 (4)	3 (8)	3	-	-
-รับจ้าง	/	/	-	1	1
-ค้าขาย	/	/	-	2	2
๘. สุขภาพอนามัย	2 (8)	2 (25)	2	-	-
-ไข้มาเลเรีย	/	2 (14)	4	-	-
-เป็นโรคเอดส์	3 (7)	/	2	-	-
-โรคกระเพาะ	3 (7)	2 (18)	3	-	-
-นิ่ว	/	/	-	-	-
-โรคตาแดง	/	6 (8)	7	-	-
-ติดสิ่งเสพติด (b)	1 (29)	4 (11)	2	-	-
-ค่าบริการอนามัยแพง	2 (14)	1 (28)	1	-	-
-ใช้เลือดออก	5 (3)	4 (11)	5	-	-
๙. กิจกรรมสาธารณะ	1 (15)	1 (31)	1	-	-
-ขาดน้ำบริโภค	5 (6)	/	5	-	-
-ทางคมนาคมไม่สะดวก	1 (15)	3 (17)	1	-	-
-พื้นที่ทำกินมีน้อย	1 (15)	4 (12)	3	-	-
-โรงเรียนครูไม่ตั้งใจสอน	4 (11)	2 (21)	4	-	-
-ปลูกต้นไม้แล้วไม่รอด	/	5 (3)	5	-	-
-ต้องการโทรศัพท์	3 (13)	1 (25)	1	-	-
๑๐. การรวมกลุ่ม	7 (1)	5 (3)	6	-	-
-กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน	1 (28)	5 (2)	3	-	-
-กลุ่มแม่บ้าน	2 (16)	2 (20)	1	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของ เกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-กลุ่มหนุ่มสาว	4 (6)	3 (7)	4	-	-
-กลุ่ม อจนป.	3 (9)	1 (36)	1	-	-
-กลุ่มวัฒนธรรม	4 (6)	4 (4)	5	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

(a) การเลี้ยงไก่ของเกษตรกรเผ่าม้งส่วนใหญ่จะเป็นโรคไข้หวัดตายมาก ซึ่งมีจำนวนมาก บางรายเลี้ยง 60 ตัว ตายไป 40 ตัว รายต่อมาเลี้ยง 24 ตัว เป็นโรคตายหมด อีกรายมี 50 ตัว ตายไป 46 ตัวและอีกรายเลี้ยง 80 ตัว ตายไป 25 ตัว สุกรที่เลี้ยงก็จะตาย ส่วนมากจะตายในช่วงน้ำนรก 30 กก.

(b) เกษตรกรเผ่าม้งบ้านห้วยเสียวมีการเสฟผงขาวเป็นส่วนใหญ่ คาดว่ามีประมาณ 80% ในปี 2541 นี้ มีการจับกุมและดำเนินคดีมาแล้ว 5 ราย

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยวมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. แหล่งน้ำทำการเกษตร ระบบคลองส่งน้ำไปไม่ถึงแปลงของเกษตรกรที่ทำกิน	1	1
2. ป่าต้นลำธารถูกทำลาย ต้องเร่งฟื้นฟูให้คืนสภาพโดยเร็ว คือ จะมีกลุ่มที่เผาป่าในสวน ในหมู่บ้าน ซึ่งขึ้นมาตัดไม้เผาป่าในสวน และมีคนข้างนอกเข้ามาตัดไม้เผ่าต่าง ๆ เอาไปขายทำไม้จัดสวนต่าง ๆ	4	5
3. ขาดการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์ภายในหมู่บ้านที่มีอยู่ไม่มีความเข้มแข็ง กลุ่มชาวไทยภูเขา (เผ่าม้ง) ขาดการรวมกลุ่ม ต่างคนต่างทำ ความคิดเห็นไม่ตรงกัน	-	6
4. เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก เวลาขนส่งผลผลิตไปจำหน่าย หรือส่งโครงการทำให้ผลผลิตเสียหาย และเสียเวลาในการขนส่ง	3	7
5. ปัญหายาเสพติด คือ เกษตรกรของศูนย์ติดยาเสพติดมาก และเป็นผู้จำหน่ายด้วย ทำให้ผลผลิตที่ไปปลูกขาดการดูแลรักษา และขาดรายได้ และในปี 2541 ถูกดำเนินคดี 5 ราย	5	4
6. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยในชุมชน คือ ชาวบ้าน (เผ่าม้งซึ่งห้วยโบราณอยู่) คือไข้ฉี่ เป็นยารักษาโรคอยู่	6	8
7. ปัญหาการวางแผนครอบครัว	7	9
8. ขาดบุคลากรและงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาไม่เพียงพอ คือ ทางโครงการหลวงมีเจ้าหน้าที่ 1 คน และสำนักงานเกษตรจังหวัด 1 คน	2	2
9. เขตรับผิดชอบของศูนย์ คือ บ้านปางเหนือ, บ้านปางใต้, บ้านทุ่งโป่ง ไม่สามารถส่งเสริมการเกษตรได้ เนื่องจากเกษตรกรขายที่ทำกินไปหมด และเปลี่ยนอาชีพเป็นรับจ้าง และค้าขายแทน	-	3

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอเขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของคณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	-	1	ทางศูนย์ต้องการมีเพื่อใช้ขนของต่าง ๆ และติดต่องานในส่วนราชการต่าง ๆ	-
รถมอเตอร์ไซด์	-	1	ทางศูนย์มีความจำเป็นต้องการใช้งานเพื่อออกท้องที่และส่งเสริมเกษตรกร	-
โรงเอนกประสงค์	-	-	-	-
โรงคัดบรรจุ	-	1	ทางศูนย์มีความจำเป็นเพราะในอนาคตผลผลิตจะมีมากขึ้น เช่น มะม่วง, มะละกอ และผักต่าง ๆ	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยวมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่มหรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	-	-
กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มเกษตรกรขาดความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม	1
กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้าน	ความต้องการ	2
	1. วัสดุ อุปกรณ์ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและงานหัตถกรรม	3
	2. สถานที่และจุดศูนย์รวมของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ	4
	3. ขาดการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์การแปรรูปต่าง ๆ ของกลุ่มแม่บ้านและเกษตรกร	
	4. ขาดงบประมาณในการจัดการฝึกอบรมแต่ละกิจกรรมของกลุ่ม	5

5. ข้อเสนอทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนา
โครงการหลวงแม่ปุนหลวง มีดังนี้

1. ระบบน้ำที่ใช้ทำการเกษตรในแปลงของเกษตรกรในพื้นที่ 381 ไร่
2. ขาดไฟฟ้าแรงต่ำยังขยายเขตไม่ถึงแปลงของเกษตรกรที่จัดสรรให้ทำกิน
3. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเข้าแปลงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร
4. ระบบการปลูกพืชเชิงอนุรักษ์เพื่อให้มีการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
5. ควรส่งเสริมการปลูกพืชบังลม เช่น ไม้ , สะเดา ฯลฯ
6. ควรส่งเสริมพืชรายได้ เช่น พืชประธาน, พืชแซม (มะม่วง, มะละกอ, ถั่วเหลือง, ถั่วเขียว)
7. ควรส่งเสริมปลูกพืชเพื่อบริโภคและใช้สอย เช่น ถั่วเขียว, พืชสมุนไพร ฯลฯ

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

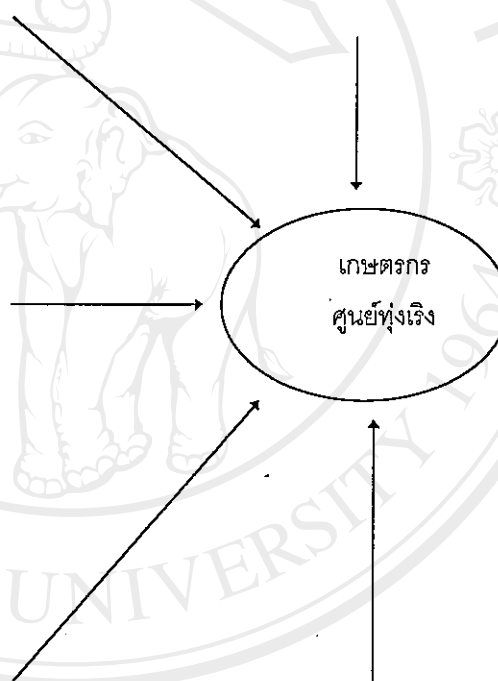
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด กิจกรรม- สาธารณะ	
1.ซ่อมแซมโทรศัพท์ 2.น้ำเป็นหินปูน 3.น้ำใช้ทางการเกษตรขาด แคลน	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด การรวมกลุ่ม	
1.กลุ่มอนุรักษ์ บุคคลนอกหมู่บ้าน ไม่เคารพกฎหมายบ้าน 2.กลุ่มแม่บ้าน สมาชิกขาดจิต สำนึกที่จะรวมกลุ่ม 3.ไม่มีเงินทุนซื้อวัสดุทำแซมพู	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด ไม้ผล	
1.ลิ้นจี่ไม่ติดผล 2.อะโวคาโดไม่มีตลาดเพียงพอ 3.หนอนกินยออดอ่อนลิ้นจี่	1.อะโวคาโด 2.ลิ้นจี่ 3.พลับ 4.บัวย

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด พืชผัก	
1.หนอนหนังเหนียวเจาะใบผัก กาดขาวปลี 2.หนอนหนังเหนียวเจาะใส่ อ่อน,เจาะในกะหล่ำปลี 3.มะเขือม่วงเป็นโรคต้นเน่า - ผลเน่า	1.ผักกาด- ขาวปลี 2.กะหล่ำปลี 3.มะเขือม่วง 4.แตงกวา- ยาว

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.โรคฉี่ 2.โรคกระเพาะอาหาร 3.ไข้มาเลเรีย	-

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ พุ่งเริง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - ข้าวมี ปัญหาเพลี้ย กระโดดหลังขาวและบางกลุ่ม ระบุว่าเป็นเพลี้ยกระโดดสี น้ำตาล - ข้าวโพดและถั่วลิสงถูกหนู ทำลาย	**	***	ควรพิจารณาทั้งปัญหาข้าวและข้าวโพด ซึ่งควรแก้ไขโดย เฉพาะปัญหาหนูพบในหลาย ๆ ศูนย์ฯ หากทำการรณรงค์ ในแนวใหญ่ร่วมกัน คล้ายการรณรงค์ไม้ผลน่าจะปราบหนู ลดลงได้มาก จึงควรร่วมกับฝ่ายป้องกันกำจัดศัตรูพืช ของกรมส่งเสริมการเกษตร
2. ปศุสัตว์ - ทั้งไก่และสุกรมีปัญหาโรค ระบาด (หน้า) ทั้งเกษตรกร ฐานะดีและจน - กระบือปากและเท้าเปื่อย	**	**	ควรส่งเสริมการใช้วัคซีนให้จริงจัง เพราะเมื่อใช้อย่างถูกต้อง จะทำให้เลี้ยงสัตว์เหล่านี้เป็นอาหารโปรตีนได้ดีพอควร
3. ผักและไม้ผล - มีการปลูกผักขายเอง คือ กะหล่ำปลีพบปัญหาราคาตก ต่ำและอะโวคาโดมีตึกเกรด หรือส่งขายได้ไม่ทันบ้าง	**	*	
4. สุขภาพอนามัย - ปัญหาโรคนี้ว กระเพาะ อาหาร และมาลาเรีย (ใน ลำดับ 1-3)	**	**	การปลูกกะหล่ำปลีนั้น (ปลูกจำหน่ายเอง) ราคาผันผวน มาก จึงคล้ายการเลี้ยงโชคคงแก้ปัญหาได้ยาก แต่การที่ อะโวคาโดมีการตกเกรด ซึ่งนอกจากจะส่งเสริมให้นำมาบริ โภคเป็นอาหารที่มีคุณค่าแล้ว การมีกลุ่มสตรีแปรรูปเป็น ขนมพู่อะโวคาโด ควรสนับสนุนอย่างยิ่ง ซึ่งอาจส่งเสริมให้ กลุ่มดังกล่าวนี้ นอกจากใช้ผลผลิตที่ตกเกรดจากศูนย์ฯตน ยังอาจซื้อจากศูนย์ฯอื่น ๆ (ที่ตกเกรด) มาแปรรูปได้ด้วย
	**	***	ควรแก้ไขปัญหานี้ โดยเฉพาะโรคนี้วนั้น หากเกี่ยวข้องกับน้ำ ธรรมชาติมีหินปูนมาก และชาวบ้านก็นิยมดื่มน้ำลำห้วยกัน ไม่น้อย ก็ควรต้องรณรงค์ให้ความรู้ให้จริงจังขึ้น

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
5. การอนุรักษ์ทรัพยากร - ปัญหาที่ผู้อื่นไม่เคารพ กฎเกณฑ์ที่กลุ่มอนุรักษ์ตั้งไว้ และคนมาลักเผาป่าบ้าง	***	***	สิ่งนี้ควรสนับสนุนให้กำลังใจกลุ่มอนุรักษ์ที่จะใช้กฎเกณฑ์ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ได้ผล และควรประสาน เครือข่ายข้ามหมู่บ้านหรือบางกรณีข้ามศูนย์พัฒนาฯ ด้วย เพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกลุ่ม และควรทำความเข้าใจกับ ทุกหมู่บ้านในลุ่มน้ำให้ปฏิบัติตามกติกาคล้าย ๆ กันให้ดีขึ้น

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 620 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 22.2 °C อุณหภูมิสูงสุด 29.2 °C อุณหภูมิต่ำสุด 18.2 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,389.7 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 21.24 ตารางกิโลเมตร (13,277.75 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 45 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา (ไม่มีข้อมูล)
- ไฟฟ้า (ไม่มีข้อมูล)
- สถานีอนามัย (ไม่มีข้อมูล)
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ไม่มีข้อมูล)
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด (ไม่มีข้อมูล)
- โทรศัพท์สาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- รถประจำทาง (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำสาธารณะ น้ำแม่ขนิน และห้วยทุ่งเริง
- แหล่งน้ำก่อสร้าง (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 4 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	1	72	235
ม้ง	3	105	565
รวม	4	177	800

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ไม่มีข้อมูลด้านการปลูกไม้ผล

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ	ร้อยละ
แตงกวายาว	2,699.00	100.00
รวม	2,699.00	100

4. ปริมาณและ มูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง ม.ค. - มี.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของ มูลค่า
กุหลาบ	ดอก	11,448	13,035.50	43.30
กุหลาบดอกกลาง	ดอก	3,660	6,020.00	20.00
กุหลาบดอกเล็กเข้าช่อ	ช่อ	290	4,350.00	14.45
กุหลาบเข้าช่อ	ช่อ	119	4,165.00	13.83
กุหลาบดอกเล็ก	ดอก	2,740	2,055.00	6.83
กุหลาบหนูเข้าช่อ	ช่อ	32	480.00	1.59
รวม			30,105.50	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าพื้นเมืองและเผ่าม้ง (ทุ่งเร้ง)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยางพารา	✓	5 (3)	6	-	-
ข้าวนา	-	-	-	2	1
- แมลงดูดน้ำเลี้ยง (เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล)	2 (21)	1 (30)	1	-	-
- น้ำไม่พอเพียง	✓	1 (30)	2	-	-
- โรคใบเหลือง, ใบแห้ง	✓	-	-	-	-
- เป็นราแป้ง	✓	-	-	-	-
- ดินไม่สมบูรณ์	✓	-	-	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	1	2
- ไรแดงกินยอดอ่อน	-	3(17)	4	-	-
- น้ำไม่พอใช้	-	✓	-	-	-
- โรคใบเหลือง	-	✓	-	-	-
- หนอน (หนอนกอ ตัวแดงหัวดำ) เจาะลำต้นช่วงตั้ง ท้องอ่อน (เพลี้ยกระโดดหลังขาว)	4(12)	✓	6	-	-
- ผลผลิตต่ำ (เพราะไม่ได้ใส่ปุ๋ย)	1(39)	-	2	-	-
ข้าวโพด (เลี้ยงสัตว์, กินเอง)	-	-	-	3	-
- ต้นลีบ (a)	3(15)	-	4	-	-
- หนอนกินข้าวโพด	✓	✓	-	-	-
- ดินไม่สมบูรณ์	-	4(15)	6	-	-
ฝัก (หน่อ) (b)	✓	✓	-	-	-
ข. การเลี้ยงสัตว์ / ประมง	✓	✓	-	-	-
ไก่	-	-	-	2	1
- เป็นโรคหวัด-ห่า (ทั้งหมู่บ้าน)	1(22)	1(29)	1	-	-
- เป็นโรคไข้ขาว	-	✓	-	-	-

หมายเหตุ :

- 1.. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า ✓ คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
สุกร	-	-	-	5	5
- เจริญเติบโตช้า	-	✓	-	-	-
- เป็นโรคอหิวาต์	2(15)	4(16)	2	-	-
- เป็นโรคปอดบวม, หืด (นาน ๆ เป็นครั้ง)	-	✓	-	-	-
ปลา (c)	-	-	-	4	3
- เจริญเติบโตช้า	2(15)	-	4	-	-
- เป็นโรคผิวหนัง (บางส่วน)	✓	-	-	-	-
- ไม่มีพันธุ์	-	2(19)	4	-	-
- อาหารปลาราคาแพง	-	5(6)	7	-	-
กระบือ	-	-	-	1	2
- ระยะแรกเกิด (15 วัน-1เดือน) เป็นโรคซีขาว	4(4)	2(19)	2	-	-
- เป็นโรคปากเท้าเปื่อย	4(4)	-	6	-	-
- เป็นโรคเรื้อน	-	✓	✓	-	-
เป็ด	-	-	-	3	4
ค. พืชไร่การดำ / ส่งเสริม	5(3)	✓	6	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	-	-
- ต้นล้ม	1(15)	-	1	-	-
ถั่วแดง	-	-	-	-	-
- พันธุ์ไม่มีปลอก (d)	3(10)	-	3	-	-
- ขายผลผลิตได้ราคาถูก (e)	2(11)	-	2	-	-
กล้วยน้ำว้า (e)	-	-	-	-	-
- ราคาไม่แน่นอน	4(2)	-	4	-	-
ถั่วลิสง	-	✓	-	-	-
- หนูกัดกินเมล็ด	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
ง. ไม่ผล	3 (10)	2 (14)	2	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	4	2

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- ไม่ติดผล (2-3 ปีแล้ว)	1(26)	2(22)	1	-	-
- หนอนกินยอดอ่อน	5(6)	4(9)	3	-	-
- น้ำไม่พอ	-	3(14)	5	-	-
- ผลแตก	-	✓	-	-	-
อะโวคาโด (f)	-	-	-	1	1
- น้ำไม่พอ	-	7(2)	10	-	-
- ออกลูกเว้นปี	✓	-	-	-	-
- หนอนเจาะลำต้น	6(1)	6(6)	7	-	-
- แมลง, หนอน กินดอก	✓	-	-	-	-
- มวลเจาะผลทำให้เป็นแผลและเน่า	✓	-	-	-	-
- ราคาต่ำกว่าที่ตั้งไว้	2(16)	-	4	-	-
- ไม่มีแหล่งตลาดพอเพียง	3(14)	1(25)	2	-	-
บัว	-	-	-	3	4
- ไม่ติดดอก, ผล	6(1)	✓	9	-	-
พลับ	-	-	-	2	3
- ไม่ออกดอก ติดผล (เปลี่ยนยอดมา 6-7 ปี)	✓	-	-	-	-
- แมลงวันทองเจาะผล	✓	✓	-	-	-
- ผลชำ ขายได้ราคาต่ำ (ถนนไม่ดี)	-	5(7)	8	-	-
ลำไย	-	-	-	5	-
- ไม่ค่อยติดผล	3(14)	-	5	-	-
มะขามหวาน	-	-	-	6	5
- ผักแห้ง	-	✓	-	-	-
- น้ำไม่พอ	-	✓	-	-	-
- หนู, ค้างคาว ระบาด	-	✓	-	-	-
ส้มโอ	-	-	-	-	-
- มีหนอนเจาะผล	✓	-	-	-	-
จ. พืชผัก	2 (17)	3 (9)	2	-	-
มะเขือม่วง	-	-	-	3	3
- โรคต้นเน่า, ผลเน่า	5(7)	2(26)	3	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
แตงวาวาว	-	-	-	4	4
- เน่าตอนออกดอก และตอนเก็บผลบ้างแล้ว	4(9)	5(8)	4	-	-
- โรคราน้ำค้ำ	-	6(7)	7	-	-
- ไรแดงทำลายใบ	-	7(4)	8	-	-
- แมลงวันทองเจาะผล	✓	✓	-	-	-
- ราคาไม่แน่นอน	-	✓	-	-	-
พริกหวาน	-	-	-	5	5
- ผลเน่า, ต้นเน่า	5(7)	4(11)	4	-	-
กะหล่ำปลี (ปลูกเอง)	-	-	-	2	2
- หนอนหนังเหนียวกินไส้อ่อน, เจาะใบ	1(26)	3(24)	2	-	-
- ราคาไม่แน่นอน	✓	✓	-	-	-
- ต้นทุนสูง	✓	✓	-	-	-
ผักกาดขาวปลี (g)	-	-	-	1	1
- โรคไส้เน่า	-	✓	-	-	-
- หนอนหนังเหนียวเจาะใบ	2(23)	1(40)	1	-	-
- ดินไม่สมบูรณ์ ใบไหม้	✓	✓	-	-	-
- ราคาต่ำ	✓	8(2)	9	-	-
ขิง	-	-	-	-	-
- เป็นโรคเน่าแม้ปลูกที่ใหม่	3(11)	-	6	-	-
- โรคไส้ดำ	-	✓	-	-	-
มะเขือเทศ	-	-	-	-	-
- แมลงเจาะผล	-	✓	-	-	-
- ใบหงิก, ยอดดง ไม่ติดดอก	-	✓	-	-	-
- โรคใบเหี่ยว, ใบไหม้	-	✓	-	-	-
จ. สุภาพอนามัย	4(4)	✓	5	-	-
- โรคเน่า	1 (23)	2 (22)	1	-	-
- ไข่เลือดออก	6(5)	✓	7	-	-
- ไข่มาลาเลีย	4 (10)	3 (9)	3	-	-
- โรคเอดส์	8 (2)	7 (1)	8	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- ยาเสพติด	5 (8)	6 (3)	6	-	-
- กระเพาะอาหาร	2 (13)	4 (7)	2	-	-
- ไล่ตุง (ค่อนข้างเป็นมาก ไปผ่าตัด 7 ราย)	7(3)	-	8	-	-
- โรคปวดข้อที่เข่า	3(11)	5(6)	4	-	-
- โรคคอพอก	-	✓	-	-	-
- โรคอีสุกอีใส	-	✓	-	-	-
- อนามัยไม่ดีในหมู่บ้าน	-	1(39)	5	-	-
ข. ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ	1(29)	1(40)	1	-	-
- การปลูกป่ามีคนมาลักเผา, ล่าสัตว์	✓	✓	-	-	-
- ซ่อมแซมถนนที่ชำรุด	✓	✓	-	-	-
- น้ำอุปโภค/บริโภคในหน้าแล้งขาดแคลน	4(1)	✓	4	-	-
- น้ำเป็นหินปูน ทำให้เป็นนิ่ว (h)	1 (18)	2 (1)	2	-	-
- น้ำใช้ทางการเกษตรขาดแคลน	3(8)	✓	3	-	-
ซ่อมแซมโทรศัพท์ (i)	2 (15)	1 (20)	1	-	-
พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก, โรงเรียน	✓	✓	-	-	-
ค. กิจกรรมรวมกลุ่มต่าง ๆ	✓	3(9)	4	-	-
กลุ่มอนุรักษ์ (j)	-	-	-	-	-
- บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิก, นอกหมู่บ้าน ไม่เคารพกฎเกณฑ์ที่หมู่บ้านตั้ง	3(15)	1(36)	1	-	-
- ขาดเงินทุน ทำป้ายแนวเขต	✓	-	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน (k)	-	-	-	-	-
- สมาชิกขาดจิตสำนึกที่จะรวมกลุ่ม	1(26)	4(13)	2	-	-
กลุ่มชมพู่ไคคาได้	-	-	-	-	-
- ไม่มีเงินทุนซื้อวัสดุทำชมพู่	2(21)	3(21)	3	-	-
- ขาดตลาดรองรับ	✓	✓	-	-	-
กลุ่มหนุ่มสาว	-	-	-	-	-
- มีกิจกรรมน้อย	4(13)	2(22)	4	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- ไม่มีงบประมาณซื้ออุปกรณ์, วัสดุในกลุ่ม (เครื่องดนตรี)	-	-	-	-	-
ญ. งานส่งเสริมรายได้อื่น	-	✓	-	-	-
รับจ้าง	-	-	-	-	-
- งานรับจ้างหายากขึ้น	-	✓	-	-	-
เก็บของป่า	-	-	-	-	-
- ชัดแย้งกับกรมป่าไม้	-	✓	-	-	-
กลุ่มฌาปนกิจ	-	-	-	-	-
- เป็นระดับตำบล (ไม่ไปรังไร)	5(1)	✓	-	-	-
ญ. ทัวไป	2(23)	2(14)	2	-	-
- ที่ดินทำกินมีจำกัด (1)	3(15)	5(4)	4	-	-
- ต้องการเลี้ยงตามสาย	1(32)	2(25)	1	-	-
- ต้องการโทรศัพท์ในหมู่บ้าน	✓	-	-	-	-
- น้ำไม่พอใช้, กิน ทำการเกษตรในหน้าแล้ง	✓	-	-	-	-
- ถนนเข้าแปลงขรุขระ	✓	1(30)	3	-	-
- ต้องการสนามในหมู่บ้านเพื่อจัดงานสนับสนุน	✓	-	-	-	-
อุปกรณ์กีฬา	-	-	-	-	-
- ต้องการแหล่งเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ ขนาดใหญ่	✓	-	-	-	-
- ต้องการสนับสนุนด้านเงินทุน	✓	-	-	-	-
- ต้องการให้มีการฝึกอบรมอุตสาหกรรมครัวเรือน	✓	✓	-	-	-
อาชีพเสริม	-	-	-	-	-
- ต้องการความช่วยเหลือในการหาแหล่งตลาดสำหรับ	✓	4(10)	5	-	-
ขายยาสมุนไพรและเย็บผ้า	-	-	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- พันธุ์ข้าวโพดที่ใช้ซื้อจากตลาด เมื่อปลูกไป 2-3 ปี โดยเก็บพันธุ์สีบทอดกันมาต้นจะสูงกว่าเดิมมาก เมื่อล้มพัดแรงทำให้ต้นข้าวโพดล้มเสียหาย บางกรณีฝักที่มีเมล็ดจะงอก
- การปลูกผัก (ผักหน่อน) กรณีของมังจะปลูกร่วมกับการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่จะปลูกอยู่ริม
- การเลี้ยงปลาที่นี้คือปลาสวาย จะโตช้าและที่เติบโตบ้างก็ประมาณ 30% นอกนั้นแทบไม่โต เลี้ยง 5-6 เดือนก็ยังมีขนาด 20 ตัวต่อกิโลกรัม และวางไข่แล้ว

- d) ถั่วแดงเกษตรต้องการพันธุ์ปลูก แต่ช่วง 2-3 ปีนี้หาซื้อพันธุ์ได้ยาก และที่พ่อค้าขายก็ราคาแพงถึง กิโลกรัมละ 52 บาท
- e) กลัวย่น้ำว่าปีที่ผ่าน ๆ มา มักไม่มีผู้มารับซื้อหรือซื้อประมาณหริละ 50 สตางค์ แต่ปี 2541 ขายได้หริละ 2 บาท ทั้งทราบว่าร้านค้าในเมืองจำหน่ายได้ถึงหริละ 10 - 20 บาท
- f) อะโวคาโด ราคาต่ำกว่าที่ศูนย์ฯ ได้ตั้งไว้ (ตั้งราคาไว้เกรดเอ กก.ละ 30 บาท แต่ต่อมาซื้อได้ 25 บาท) นอกจากนี้อะโวคาโดของศูนย์ฯ ก็มีจำกัด เกษตรกรมีผลผลิตที่จะขายได้ 3 ส่วน แต่รับซื้อเพียง 1 ส่วน ทำให้ที่เหลืออีก 2 ส่วนและที่ตกเกรดอีกมาหาที่จำหน่ายได้ยาก จึงควรคำนึงถึงการช่วยนำผลผลิตที่ตกเกรดหรือจำหน่ายไม่ได้ที่มีจำนวนมากมาแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมเกษตรหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น แยมพุดชะยม หรือครีม ฯลฯ ซึ่งมีกลุ่มแม่บ้านฝึกหัดทำแยมพุดแล้วแต่ขาดทุน หมุนเวียนมาซื้อวัสดุอื่น ๆ เพื่อผลิตแยมพุดจากอะโวคาโด
- g) ผักกาดขาวปลีช่วง 2 ปี มานี้ที่ขายตลาดด้วยตนเอง ขายได้ราคาต่ำ โดยเฉพาะปี 2541 ราคาเพียงกิโลกรัมละ 2 บาท ทำให้ผู้ปลูกขายหลายรายขาดทุน
- h) เกษตรกรให้ข้อสังเกตว่าน้ำที่ต่อจากภูเขาและใช้อุปโภคบริโภคมีหินปูนมาก โดยจะเกาะตามท่อน้ำจนหนา เข้าใจว่าเมื่อตม่น้ำแล้วเป็นสาเหตุให้เกิดโรคนี้แก่เกษตรกรจำนวนมากได้
- i) การติดตั้งโทรศัพท์แบบจานดาวเทียมช่วงติดตั้งใหม่ ๆ ก็พอใช้ได้ผล ต่อมาก็มามีปัญหาติดตั้ง ที่มีอยู่นี้ใช้ไม่ได้มา 4 เดือนแล้ว จะแก้ไขให้ดีขึ้นหรือใช้โทรศัพท์แบบต่อจากสายโทรศัพท์ปกติซึ่งก็ผ่านถนนใกล้หมู่บ้านจะเป็นไปได้หรือไม่
- j) กลุ่มอนุรักษ์ร่วมกันกำหนดกติกาการดูแลรักษาป่า แต่มีคนข้างนอกหรือผู้เสียประโยชน์ไม่เคารพกฎนี้จะต้องหาทางทำให้กฎข้อบังคับเหล่านี้เป็นที่ยอมรับและใช้ได้ผลจริงจึงต่อไป
- k) กลุ่มแม่บ้านของหมู่ที่ 8 (บ้านม้ง) กำลังสนใจร่วมกันทำจัดขยะ แต่ไม่ทราบวิธีจัดการขยะต่าง ๆ โดยเฉพาะการหมักขยะเปียก การจัดการกับถุงพลาสติกควรมีการให้คำแนะนำช่วยเหลือ เพราะกำลังจะเกิดจิตสำนึกต้องช่วยกันกระตุ้นให้จิตสำนึกนี้เข้มแข็งขึ้น
- l) เกษตรกร (โดยเฉพาะกลุ่มหมู่ที่ 8 ที่เป็นม้งกล่าวว่า) ได้ทำกินเป็นพื้นที่กว้างกว่าที่กินไว้ในโครงการมาก จึงควรขยายเขตพื้นที่ให้กว้างขึ้นกว่าเดิม

2. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง มีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนา ดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. บุคลากรมีน้อย (เจ้าหน้าที่, คนงาน) คนงาน 11 คน ผู้หญิง 10 คน	-	5
2. แหล่งน้ำ ในหน้าแล้งไม่พอใช้ อาศัยแค่บ่อน้ำ อ่างเก็บน้ำ (ตอนนั้นต้นเขิน) ปริมาณที่เก็บในฤดูแล้งจะลดน้อย บ่อน้ำขีมีอยู่ในพื้นที่ต่ำ แต่พื้นที่เพาะปลูกอยู่ในพื้นที่สูง	1	1
3. ถนนจากศูนย์ - แปลงเกษตรหมู่บ้านไม่ดี และเป็นโคลน	2	2
4. ขาดแคลนห้องน้ำ - ห้องส้วม ในหมู่บ้านไม่ครบ สนามกีฬา (สนามเด็กเล่น)	5	10
5. การติดต่อสื่อสารไม่ดี ไม่มีโทรศัพท์ใช้ในหมู่บ้าน	6	3
6. ปัญหายาเสพติด (มั่ง) มีทั้งผู้เสพ - ผู้ขายในหมู่บ้าน ห้วยกวาง (ฝิ่น) น้ำขุ่น (เฮโรอีน) ผู้เสพมี 32 ราย	3	7
7. ขาดแคลนปุ๋ย ยา พันธุ์ (พืช, สัตว์)	-	9
8. ปัญหาด้านการศึกษา การเดินทางไปโรงเรียน โรงอาหาร ใช้เวลาประมาณ 30 นาที	-	6
9. ปัญหาการตลาด แหล่งตลาด ปัญหาการคัดเกรด	-	8
10. ปัญหาด้านยานพาหนะ มีรถยนต์ 2 คัน (four view) ใช้ร่วมกันทั้ง 4 ศูนย์ ยานพาหนะมีปัญหาต้องซ่อมแซมบ่อย และเวลาใช้ต้องแจ้งส่งเสริม	-	4
11. ภาวะโภชนาการยังไม่ดี มักบริโภคผักต้มและอาหารไม่ครบหมู่	4	11

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อยู่แล้ว และต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้า ดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและ ความต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่ สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	1	เก็บผลผลิต ไม้ผล พืชผัก ตอนนี้มีตู้เย็นใหญ่ 1 เครื่อง เก็บเฉพาะดอกไม้	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	1	ติดต่อประสานงานดำเนินงานหมู่บ้าน (แต่ละหมู่บ้านอยู่ไกล)	-
รถมอเตอร์ไซด์	1	1	ใช้ในบริเวณที่รถยนต์เข้าไม่ได้ (แปลงเกษตร)	-
โรงเอนกประสงค์	1	1	ใช้เพื่อจัดอบรม ประชุม และตอนนี้อยู่ทั้งแพ็คของ เก็บของ คัดบรรจุ ขนาดก็มีขนาดเล็กไป	-
โรงคัดบรรจุ	-	1	ตอนนี้ไม่มี ยังใช้โรงเดียวกับโรงเอนกประสงค์อยู่	-
โทรศัพท์	-	1	ใช้ติดต่อสื่อสาร ประสานงานกับสำนักงานอื่น	-
วิทยุสื่อสาร	2	3	ที่มีอยู่สภาพเก่ามาก (icom)	-
บ้านพัก	2	1	ต้องการซ่อมแซมให้สภาพดีขึ้น	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง มีการรวมกลุ่ม และมีปัญหา / ความต้องการ ดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวม ทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	1. กลุ่มคนดอย (ม.8) ทำแซมพุงจากมะกรูด ขาดแคลนอุปกรณ์ 2. ขาดแคลนอาคารที่เก็บอุปกรณ์ ภาชนะ เครื่องใช้ของกลุ่ม	-
กลุ่มอนุรักษ์	1. ปัญหาความขัดแย้งภายในหมู่บ้าน มีผู้เสียผลประโยชน์จากการตัดไม้	-
กลุ่มผลิตแซมพุง	ขาดแคลนอุปกรณ์ อาคาร 1. การแปรรูปผลผลิต 2. งบประมาณในการผลิตมีไม่เพียงพอ ผลิตได้แต่ละครั้งน้อย	-

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรรมภายในศูนย์และตัวศูนย์พัฒนาของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง มีดังนี้

- 1) จัดหาบุคลากรและอาคารในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับเยาวชนและเกษตรกร (ครู-โรงเรียน)
- 2) ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับเกษตรกรในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์
 - ยั้งยั้งการทำลายป่า
 - ปลุกไม้ผลยืนต้น
 - ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
- 3) ให้ความรู้เรื่องสุขอนามัย (เรื่องอาหารการกิน, ยาเสพติด)
- 4) ปลุกฝังและให้ความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์การเกษตร
- 5) ส่งเสริมพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในท้องถิ่น
- 6) ให้นหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาอย่างจริงจังและจริงใจ
- 7) ให้มีการอบรมกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสำนึก
- 8) ให้เกษตรกรศึกษาดูงาน ในศูนย์ต่าง ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ (ทั้งด้านผัก, ไม้ผล)

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางค่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.	ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด กิจกรรม- สาธารณะ		ลำดับที่ 4 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.พื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินโดน ประกาศเป็นเขตป่าสงวน 2.ไม่มีบ่อเก็บน้ำเพื่อใช้ในหน้า แล้ง 3.ขาดแหล่งน้ำธรรมชาติ	-	1.ยาเสพติดระบาดมากโดย เฉพาะกลุ่มวัยรุ่น 2.ไม่มีศูนย์อนามัย 3.เจ็บป่วยทั่วไป	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด ไม้ผล	
1.บ้วย ราคาถูก 2.ล้นจี่ ไม่ติดผล 3.ล้นจี่ เป็นโรคใบก้ำมะหยี่ 4.มะม่วง ไม่ติดผล 5.มะม่วงแมลงเจาะต้น	1.อะโวคาโด 2.พลับ 3.สาลี่

เกษตรกร
ศูนย์บังคับ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวเป็นโรคใบเหลือง 2.ต้นทุนการปลูกข้าวสูง 3.พื้นที่ปลูกข้าวโพดดินไม่ดี 4.ข้าวโพดหนอนทำลาย	1.ข้าว 2.ข้าวโพด

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด ปศุสัตว์	
1.สุกรเป็นอหิวาต์ 2.อาหารสุกรมีราคาแพง 3.ไก่เป็นโรคระบาด 4.ไก่เป็นโรคฝีดาษ 5.เป็ดเทศเป็นโรค	1.ไก่ 2.สุกร

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ปังค่า)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชไร่การดำ/ส่งเสริม - ถั่วแดงหลวงไม่มีตลาดรับซื้อ	***	***	ประเด็นพืชไร่ / ไม้ดอก / ไม้ผลนั้นศูนย์ฯ ปังค่า มีแผนส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูก, แต่ไม่มีแผนด้านตลาดมารองรับ ซึ่งทั้ง 3 พืช ใน 3 หมวดขั้วมือนี้ ทำให้ชาวบ้านขาดความมั่นใจ และความสนใจที่จะปลูกร่วมกับศูนย์ฯ อีก อะโวคาโดที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกให้ผลดีมากเป็นปีแรกที่ได้ผลผลิตเก็บมาขายที่ศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่บอกว่าไม่มีตลาดรับซื้อปล่อยทิ้งจนเน่าเสีย หลังจากนั้นชาวบ้านไม่เคยได้ขายอะโวคาโดให้กับศูนย์ฯอีก ปัจจุบันอะโวคาโดยังให้ผลผลิตดี โครงการหลวงไม่รับซื้อ พ่อค้าก็ไม่รับซื้อ เนื่องจากไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ทางศูนย์ฯน่าจะมีการส่งเสริมการแปรรูปเพื่อการบริโภค หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปสุระผสม หรือเครื่องดื่มลำอากคื่น ๆ ให้ชาวบ้านพึ่งตนเองได้ และมีความมั่นใจกับการดำเนินงานส่งเสริมของศูนย์ฯ
2. ไม้ดอก - เบญจมาศไม่มีตลาดรับซื้อ	**	**	
3. ไม้ผล - อะโวคาโดไม่มีตลาดรับซื้อ ควรนำไปแปรรูป เช่น การทำแยมพุดระผสม	***	***	
4. พืชผัก - หอมญี่ปุ่นขายได้ราคาถูก ไม่คุ้มกับต้นทุน	**	**	
5. ไม้ดอก - กุหลาบป่า (ต้นตอ) ไม่มีตลาดและไม่ได้รับการเปลี่ยนยอดจากเจ้าหน้าที่	***	**	
			ในช่วงที่มีการส่งเสริมให้ปลูก เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและรับรองประกันราคา แต่พอเก็บผลผลิตขายไม่เป็นไปตามที่เจ้าหน้าที่บอก และมีราคาถูกมาก บางรายยังไม่ได้รับเงินจากศูนย์ฯที่เป็นค่าหอมญี่ปุ่นตั้งแต่ปีที่แล้ว เจ้าหน้าที่ควรชี้แจงให้ความกระจ่าง และให้ความรู้ด้านการตลาดให้ชาวบ้านเข้าใจ
			ชาวบ้านที่มีฐานะดีจะปลูกกุหลาบป่าไว้เป็นต้นตอ เป็นจำนวนมากกว่า 1,000 ต้น ซึ่งจะให้เจ้าหน้าที่มาเปลี่ยนยอดเป็นกุหลาบพันธุ์ดี และโครงการหลวงจะรับซื้อ ปัจจุบันต้นตอที่ปลูกมีขนาดใหญ่มาก เจ้าหน้าที่ยังไม่มาเปลี่ยนยอดให้ ชาวบ้านยังคงปล่อยทิ้งไว้ จะเห็นได้ว่าการทำงาน

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาหนักที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
6. รายได้เสริม -งานปักผ้าของสตรีเผ่า เย้า หาดลาดยากร ควรใช้ กลยุทธ์การพัฒนาลิขสิทธิ์ ในการแก้ปัญหา	**	**	ของเจ้าหน้าที่ขาดความต่อเนื่อง และขาดการประสานงานที่ ดี ศูนย์ฯ น่าจะดำเนินงานตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีปัญหาก็ควรหาทางแก้ไขร่วมกับเกษตรกร กลุ่มสตรีเผ่าเย้ามีการปักผ้าเพื่อขาย แต่ลายปักเป็นแบบ ธรรมดาและแบบดั้งเดิมที่ทำกันมา ไม่มีลวดลายที่สะดุดตา ทำให้หาดลาดได้ยาก ควรมีการพัฒนาลายปักเป็นรูปแบบ ใหม่เป็นที่ต้องการของตลาด อาจจะมีการสำรวจความต้อง การลายผ้าตามท้องตลาด หรือหาวิทยากรผู้มีความรู้มานะ นำ

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางคำ)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 640 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 25.8 °C อุณหภูมิสูงสุด 30.7 °C อุณหภูมิต่ำสุด 20.2 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,243 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 56.04 ตารางกิโลเมตร (35,026.95 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 285 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา (ไม่มีข้อมูล)
- ไฟฟ้า (ไม่มีข้อมูล)
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด (ไม่มีข้อมูล)
- โทรศัพท์สาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- รถประจำทาง (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำสาธารณะ น้ำแม่คะ และน้ำจิม
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 3 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ม้ง	2	123	996
เย้า	1	86	473
รวม	3	209	1,469

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางคำ (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	เชียงราย	สถานี	14	0	14
บ๊วย	ไต้หวัน	สถานี	2	0	2
บ๊วย	เชียงราย	20 ราย	180	0	180
บ๊วย	ไต้หวัน		50	0	50
ท้อ	ต้นดอ	สถานี	44	0	0

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
ท้อ	FLORDABELLE	สถานี	10	0	10
ท้อ	ไม่ระบุพันธุ์	สถานี	20	0	20
ท้อ	ต้นตอ	49 ราย	274	0	0
พลัม	GULFRUBY	สถานี	10	0	10
พลัม	แดงบ้านหลวง	สถานี	10	0	10
พลัม	ไม่ระบุพันธุ์	สถานี	40	0	40
พลัม	ต้นตอ	สถานี	4	0	0
พลัม	P2	สถานี	10	0	10
พลัม	FUYU	สถานี	16	0	16
พลัม	ต้นตอ	54 ราย	417	0	0
พลัม	FUYU		20	0	20
สาลี่	ต้นตอ	สถานี	69	0	0
สาลี่	ต้นตอ	52 ราย	270	0	0

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเฝ้าเฝ้า และเฝ้าเฝ้า (ปึงค่า)

1. การ จัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชไร่	3(29)	4(28)	3	-	-
ข้าว	-	-	-	1	1
-เป็นโรคใบเหลืองตาย	-	/	-	-	-
-ต้นทุนการปลูกสูง (ปุ๋ย ยา ราคาแพง)	-	/	-	-	-
-ไม่มีพื้นที่เพาะปลูก	-	/	-	-	-
-โดนหนอนทำลาย	/	-	-	-	-
-ดินไม่สมบูรณ์	/	-	-	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	2	2
-ดินที่ปลูกไม่ดี	/	/	-	-	-
-โดนหนอนทำลาย	/	-	-	-	-
-ขาดแหล่งน้ำ	/	-	-	-	-
ข. พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	8(10)	8(8)	9	-	-
ลิ้น	-	-	-	-	-
-ไม่มีพื้นที่เพาะปลูก	/	/	-	-	-
ฝ้าย	-	-	-	-	-
-ถูกหนอนรบกวน	/	-	-	-	-

หมายเหตุ :

- ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
- ถ้า ✓ คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
- อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
- ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
- ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-การลงทุนสูง	/	-	-	-	-
ถั่วแดงหลวง	-	-	-	-	-
-ราคาต่ำ	/	-	-	-	-
-ไม่มีตลาดรับซื้อ	/	-	-	-	-
ถั่วดำ	-	-	-	-	-
-ไม่มีพันธุ์	-	/	-	-	-
ค. ปศุสัตว์มีประโยชน์	6(14)	3(29)	5	-	-
สุกร	-	-	-	-	-
-เป็นโรคอหิวาต์	/	/	-	2	2
-อาหารราคาแพง	/	/	-	-	-
-ขายได้ราคาต่ำ	/	-	-	-	-
ไก่ (a)	/	/	-	1	1
-เป็นโรคเหงา	-	/	-	-	-
-เป็นโรคฝีดาษ	/	/	-	-	-
-เป็นโรคตายฉับพลัน	/	-	-	-	-
-เป็นโรคท้องร่วง	/	-	-	-	-
เป็ดเทศ	-	-	-	3	3
-เป็ดเป็นโรค (เชื้อจากฟาร์มปศุสัตว์)	/	/	-	-	-
-ก่อให้เกิดความสกปรกในพื้นที่	/	-	-	-	-
ปลา	-	-	-	-	-
-อาหารปลาราคาแพง (กระสอบละ 390 บาท)	/	/	-	-	-
ง. พืชผัก	9(7)	7(9)	8	-	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	1	-
-ราคาต่ำ	/	/	-	-	-
-ถูกหนอนรบกวน/แมลงเจาะใบ	/	/	-	-	-
-ต้นทุนการผลิตสูง	/	/	-	-	-
-การขนส่งขายทำได้ลำบาก	/	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
(ปัญหาและความต้องการ)	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ถั่วแขก	-	-	-	-	-
-การคัดเกรดลำปาก	-	/	-	-	-
-หาคัดเกรดรับยาก	-	/	-	-	-
หอมญี่ปุ่น (b)	/	-	-	3	1
-ราคาผลผลิตที่ขายไม่เท่ากัน	/	-	-	-	-
พริก	-	-	-	2	2
-พื้นที่เพาะปลูกไม่อุดมสมบูรณ์	/	-	-	-	-
แครอท	-	-	-	-	3
กระเทียมต้น	-	-	-	-	4
จ ไม่ตอก	11(1)	6(10)	9	-	-
เบญจมาศ	-	-	-	1	1
-เป็นโรคจากใบแห้ง	-	/	-	-	-
-ขายได้ราคาต่ำ	/	/	-	-	-
-หาคัดเกรดยาก	/	-	-	-	-
แกเลติโอลัส	-	-	-	2	2
-เป็นโรคที่หัว	-	/	-	-	-
-ราคาต่ำ	/	-	-	-	-
กุหลาบป่า	-	-	-	-	-
-ไม่มีตลาด (c)	/	/	-	-	-
-เกษตรกรขาดความรู้ในการเพาะปลูก	/	-	-	-	-
จ ไม่ผล	4(19)	2(47)	2	-	-
บ๊วย	-	-	-	-	-
-ผลที่ได้ไม่สมบูรณ์	-	/	-	-	-
-ปลูกยาก/ดูแลยาก	/	-	-	-	-
-ถูกกดราคา	/	/	-	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	1	-
-ไม่ติดผล	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
(ปัญหาและความต้องการ)	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-เป็นโรครากำมะหยี่ที่ใบ	/	/	-	-	-
-ขาดน้ำ	/	-	-	-	-
-ราคาไม่ดี (ปี 39)	/	-	-	-	-
พลับ	-	-	-	6	2
-ต่อไม่ติด ปัญหาการเปลี่ยนยอด	/	-	-	-	-
ลำไย	-	-	-	-	-
-ผลแคะ เม็ดโตไม่ค่อยมีเนื้อ	-	/	-	-	-
อะโวคาโด	-	-	-	4	1
-ไม่มีตลาด (d)	/	/	-	-	-
สาลี่	-	-	-	5	3
-ดูแลรักษายาก	/	-	-	-	-
มะขามหวาน	-	-	-	2	-
-ต้นใบดี แต่ไม่มีผล	/	-	-	-	-
-ถูกต้นทำลายราก	/	-	-	-	-
-การปลูกยาก อากาศไม่เหมาะสม	/	-	-	-	-
มะม่วง	-	-	-	3	-
-ไม่ติดผล	/	/	-	-	-
-แมลงเจาะลำต้น	/	/	-	-	-
เงาะ	-	-	-	-	4
ข. งานส่งเสริมรายได้	10(5)	-	11	-	-
รับจ้าง	-	-	-	-	-
-ไม่มีการจ้างงาน/ไม่มีคนจ้าง	/	/	-	-	-
-ค่าจ้างต่ำ	/	-	-	-	-
เย็บ/ปักผ้า	-	-	-	-	-
-ตลาดรับซื้ออยู่ไกลและหายาก	/	-	-	-	-
ข. สุขภาพอนามัย	2(39)	5(27)	4	-	-
เจ็บป่วยทั่วไป	3(10)	-	3	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
โรคใช้เลือดออก	-	/	-	-	-
-โรคใช้เลือดออกกระบาดมาก	4(4)	-	4	-	-
ศูนย์อนามัย	-	-	-	-	-
-ไม่มีอาคาร ไม่มีศูนย์ ไม่มีงบประมาณ	2(21)	-	2	-	-
ยาเสพติด	-	-	-	-	-
-มีการระบาดมากโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น	1(25)	/	1	-	-
-แหล่งซื้อขายหาได้ง่าย	/	/	-	-	-
ณ กิจกรรมสาธารณะ/สิ่งแวดล้อม	1(54)	1(52)	1	-	-
แหล่งน้ำธรรมชาติ	1(21)	-	3	-	-
น้ำ/ประปา	-	-	-	-	-
-ไม่มีบ่อเก็บน้ำเพื่อให้หน้าแล้ง	1(21)	2(28)	2	-	-
-ไม่มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่	/	/	-	-	-
-มีแท็งก์น้ำ แต่ไม่มีน้ำ (ระบบประปาภูเขาไม่ดี ไม่ถาวร)	/	/	-	-	-
โรงเรียน	-	-	-	-	-
-ขาดอุปกรณ์ (โต๊ะเก้าอี้)	/	4(3)	5	-	-
-ไม่มีบิมน้ำในโรงเรียน	-	/	-	-	-
ศูนย์เด็กเล็ก	-	-	-	-	-
-ไม่มีศูนย์เด็กเล็กในหมู่บ้าน	/	/	-	-	-
ป่าไม้	-	-	-	-	-
-พื้นที่อยู่อาศัยทำกินถูกประกาศเขตป่าสงวน	1(21)	1(33)	1	-	-
ไฟฟ้า	-	3(20)	4	-	-
-การเก็บค่าไฟฟ้ามีปัญหา	-	/(e)	-	-	-
ถนน	4(14)	-	5	-	-
-เดินทางลำบาก ถนนขรุขระเป็นฝุ่น(หน้าแล้ง) เป็นโคลน(หน้าฝน)	/	/	-	-	-
-เป็นโคลน(หน้าฝน)	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
(ปัญหาและความต้องการ)	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ญ กิจกรรมการรวมกลุ่ม	6(14)		7		
กลุ่มสหกรณ์	-	-	-	-	-
กลุ่มเยาวชน	-	-	-	-	-
-ไม่มีที่รวมกลุ่มทำกิจกรรม	-	/	-	-	-
กลุ่มหัตถกรรม	-	-	-	-	-
-ตั้งขึ้นแต่ไม่มีตัวศูนย์	/	-	-	-	-
-หาตลาดรองรับหัตถกรรมไม่ได้	/	-	-	-	-
ชมรมการท่องเที่ยว	-	-	-	-	-
ฎ ปัญหาทั่วไป	5(18)		6		
ที่ดิน	-	-	-	-	-
-เกษตรกรไม่มีพื้นที่เพียงพอ	/	/	-	-	-
-พื้นที่ทำกินอยู่นอกพื้นที่โครงการหลวงทำให้ไม่ได้รับการส่งเสริม (f)	/	/	-	-	-
การส่งเสริม/การหาตลาด	-	-	-	-	-
-การส่งเสริมชาวบ้านด้านปุ๋ย ยา และพันธุ์พืชไม่เพียงพอ	/	/	-	-	-
-ขาดการสนับสนุนด้านการตลาดและการประกันราคา(g)	/	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ไก่ที่ได้รับแจกจากกรมปศุสัตว์ ถ้าเป็นไก่เล็กเลี้ยงไม่ถึง 1 อาทิตย์จะตายหมด ถ้าเป็นไก่โตจะตายบ้างเหลือเพียงเล็กน้อยที่รอด บางครั้งรับเชื้อจากที่อื่นมาแพร่เชื้อ ชาวบ้านบอกว่าปศุสัตว์น่าจะแจกพันธุ์ไก่พื้นเมืองมาให้ชาวบ้านเลี้ยง
- (b) ชาวบ้านที่ปลูกหอมญี่ปุ่นร่วมกับโครงการหลวงบอกว่า ตอนแรกที่ส่งเสริม เจ้าหน้าที่บอกว่าราคาดี เมื่อเก็บผลผลิตราคาประกัน 8.00 บาท แต่ขายจริงได้ราคา 80 สตางค์ เงินที่ได้รับซ้ำมากเกือบปีจึงจะได้เงิน บางรายบอกว่าแล้วยังไม่ได้เงินจากการขายหอมญี่ปุ่น ชาวบ้านไม่มีกำลังใจที่จะปลูกกันต่อ

- (c) เริ่มแรกเจ้าหน้าที่โครงการหลวงมาส่งเสริมให้ปลูกชาyardต้นตอทุเรียนป่า โครงการหลวงจะรับซื้อต้นตอ และนำทุเรียนพันธุ์มาเสียบยอด ชาวบ้านปลูกกันประมาณ 4 รายๆละ >1,000 ต้น แต่โครงการหลวงไม่มารับซื้อเลย ไม่สนใจที่จะส่งเสริมอีก
- (d) ชาวบ้านปลูกอะโวคาโดได้ผลดีมาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ปลูก รายละ 39 ต้น ประมาณ 40 ราย รายละ 50 ต้นอีก 4 ราย ได้ผลผลิต 4 ปีแล้ว ปีนี้ชาวบ้านบางรายฟันทิ้งไปแล้ว เนื่องจากโครงการหลวงไม่มารับซื้อเลย ปีแรกที่ทำให้ผลผลิตเจ้าหน้าที่บอกให้ชาวบ้านเก็บมารวมไว้ที่ศูนย์ ศูนย์จะเอาไปขายให้ ชาวบ้านเห็นกองเอาไว้ที่ศูนย์ เจ้าหน้าที่บอกชาวบ้านว่าไม่มีคนซื้อ ชาวบ้านไม่มีใครได้ขายอะโวคาโดได้เลยตั้งแต่ปลูกมา ชาวบ้านอยากปลูกเงาะกันและอยากได้พันธุ์เงาะจากโครงการหลวง ชาวบ้านเห็นตัวอย่างคนที่ปลูกเงาะแล้วได้ผลดีจึงอยากปลูกกัน
- (e) การจ่ายค่าไฟบางเดือนมากกว่าปกติ บางบ้านมีแค่หลอดไฟภายในบ้านไม่มีอุปกรณ์ไฟฟ้าอำนวยความสะดวกจะเสีย 5-10 บาทต่อเดือน บางเดือนค่าไฟสูงถึง 80 บาททั้งที่ใช้ไฟตามปกติ ส่วนใหญ่จะโดนค่าไฟที่สูงบ้านละเดือนสองเดือนเปลี่ยนกันไป คล้ายกับเจ้าหน้าที่ที่มาจตมิตอร์ไม่ได้ตรวจละเอียด บางทีอยู่ไกลหม้อหุงต้มมาก ยังจดตัวเลขได้ทั้งๆที่ไม่เห็นตัวเลข ชาวบ้านที่เดือดร้อนเรื่องค่าไฟไปฟ้องที่ไฟฟ้า ค่าไฟเดือนต่อไปจะลดลงเป็นปกติ
- (f) ปัญหาของชาวบ้านหมู่ที่ 1 บ้านปางค่าได้ คือพื้นที่หมู่บ้านอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของโครงการหลวง แต่พื้นที่ทำกินอยู่ในปางหมูซึ่งอยู่นอกพื้นที่รับผิดชอบของโครงการหลวง จึงไม่ได้รับการส่งเสริมด้านการปลูกพืชกับโครงการหลวง ทั้งๆที่ชาวบ้านอยากปลูกพืชที่โครงการหลวงส่งเสริมบ้าง
- (g) ชาวบ้านที่เคยปลูกและยังปลูกพืชร่วมกับโครงการหลวงบอกว่า โครงการหลวงไม่รับซื้อหรือซื้อในราคาถูกมาก ทำให้ชาวบ้านขาดความมั่นใจ และไม่อยากปลูกอีก ชาวบ้านเสนอว่า โครงการหลวงควรมีตลาดรองรับพืชก่อนแล้วจึงส่งเสริมให้ปลูก

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงบึงคำมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

ปัญหา		ลำดับความสำคัญ	
		หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1	ปัญหาการบริหารภายในของศูนย์ระหว่างหัวหน้ากับเจ้าหน้าที่ที่ไม่ชัดเจน	-	1
2	เนื่องจากศูนย์นี้มี 3 หน่วยคือ น้ำตม ปางค่า น้ำคะ ทั้ง 3 หน่วยอยู่ห่างไกลกัน เจ้าหน้าที่จากทั้ง 3 หน่วยขาดการประสานงานที่ดีระหว่างกัน	-	4
3	ขาดแคลนยานพาหนะทั้งของเจ้าหน้าที่และของศูนย์	-	2
4	อยู่ไกลได้รับข่าวสารล่าช้าทำให้การดำเนินการล่าช้า	-	1
5	ในแต่ละหน่วยอยู่ในแหล่งเจริญ ชาวบ้านมีทางเลือกที่ดีกว่าจากการไปรับจ้างข้างนอกมากกว่าที่จะเข้าร่วมกับโครงการหลวง	2	-
6	การส่งเสริมไม่ผลของโครงการหลวงเป็นการไล่ตามชาวบ้านซึ่งชาวบ้านบริเวณศูนย์มีไม่ผลหลักที่เป็นแหล่งรายได้คือ ถิ่นจี้	-	-
7	ชาวบ้านไม่มีความมั่นใจในผลผลิตของโครงการหลวง ไม่มั่นใจในด้านของตลาด ชาวบ้านมักจะมองว่าปลูกแล้วกลัวไม่ได้ขาย จึงไม่สนใจจะปลูกกัน	3	3
8	เจ้าหน้าที่ไม่มั่นใจในนโยบายของโครงการหลวง ปีแรกงานของศูนย์คือ ส่งเสริมให้ปลูกผัก แบบมีสัญญากับบริษัท แต่บริษัทรับไป ไม่จ่ายเงิน ชาวบ้านเลยไม่ได้รับเงินจากโครงการหลวงตามมาด้วย	-	6
9	เจ้าหน้าที่มีการทำงานไม่ต่อเนื่อง ในทั้ง 3 หน่วย เจ้าหน้าที่ 1 คนต้องรับผิดชอบทั้งหมดของแต่ละหน่วย ทำให้ไม่มีความต่อเนื่องในงานส่งเสริม	-	5
10	ทั้ง 3 หน่วยคือ น้ำตม ปางค่า น้ำคะ มีระดับความสูง 800 400 และ 600 แต่ส่งเสริมพืชเหมือนกัน ปัญหาคือการขาดงานทดลองในพื้นที่ของแต่ละหน่วย เพื่อหาพืชที่เหมาะสมในพื้นที่มาส่งเสริมให้กับชาวบ้าน	-	-
11	ขาดกำลังเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่มีน้อย ไม่พอกับงาน	-	7
12	ชาวบ้านไม่ค่อยจะยอมรับการส่งเสริมจากโครงการหลวง การส่งเสริมให้เกิดการยอมรับทำได้ยาก	1	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงบึงคำมีการรวมกลุ่ม และ ปัญหา/ความต้องการดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมากๆ หาก เนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของผู้ สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่ม		
ห้องเย็น	-	1	ต้องการใช้เก็บผลผลิตตลอดปี จะได้ราคาดี มีความจำเป็นกับศูนย์ที่อยู่ไกล อีก 5 ปี ส่วน 1-3 ปี ช่างหน้าคิดว่าห้องเย็นยังไม่คุ้มค่ากับการใช้งาน ของศูนย์นี้	-
รถยนต์ขนส่งของ	1 (4WD)	รถบรรทุก 1	ขนส่งผลผลิตอุปกรณใน 3 หน่วย ขนคนงานและผล ผลิตการเกษตรส่งตลาดด้วย	-
รถจักรยานยนต์	1	2	น่าจะเพิ่มหน่วยละ 1 คันเพื่อการประสานงานและ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทั้ง 3 หน่วย	-
โรงเอนกประสงค์	1	2	มีหน่วยละ 1 โรง ตอนนี้อยู่ที่น้ำตมที่เดียว ที่ปาง ค่าเวลาจัดประชุมจะใช้สถานที่ของอ.บ.ต.	-
โรงคัดบรรจุ	-	1	เดิมใช้วิธีทางผ้าเตนท์และคัดบรรจุในแปลงของ ชาวบ้าน พอชาวบ้านขายกับโครงการหลวงแล้วไม่ สนใจจะคัดบรรจุทำให้เกิดความเสียหายในเรื่อง เกรด	-
บ้านพักรับรอง	-	1	ใช้สำหรับอำนวยความสะดวกให้กับแขกของ ศูนย์ เวลาแขกมามักจัดให้พักที่อ.บ.ต. หรือบ้านพัก ของสถานีอนามัย	-

5.ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางคำ เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่ม	ปัญหา/ความต้องการ	ลำดับ
กลุ่มสหกรณ์	มีความเข้มแข็งน้อย ขาดเงินทุน ควรพัฒนาด้านระดมทุน และปลูกจิตสำนึกของชาวบ้าน	-
ชมรมการท่องเที่ยว	มีความเข้มแข็งมาก	-
กลุ่มสตรี	มีความเข้มแข็งปานกลาง งานปักผ้าของหมู่บ้านเผ่าเย้าไม่มีตลาด ควรพัฒนาด้านวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องลายปักผ้า	-
กลุ่มเยาวชน	มีความเข้มแข็งน้อย เนื่องจากไม่มีกิจกรรมร่วมกัน ควรจัดกิจกรรมร่วมกันบ้าง	-
กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	มีความเข้มแข็งน้อย เนื่องจากไม่มีกิจกรรมร่วมกัน ควรจัดกิจกรรมร่วมกันบ้าง	-

5.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ในการพัฒนาโครงการหลวงปางคำมีดังนี้

- 1.แผนด้านตลาดในท้องถิ่นมารองรับให้ชาวบ้านเกิดความมั่นใจ
- 2.แผนด้านการปลูกจิตสำนึกให้กับชาวบ้านในด้านสิ่งแวดล้อม และยาเสพติด
- 3.พัฒนางานกลุ่มอาชีพเสริมของกลุ่มแม่บ้านด้านงานปักผ้า
- 4.จัดทำแผนจากระดับล่างขึ้นไปสู่ระดับบน
- 5.แผนควรเริ่มจากสิ่งที่ชาวบ้านต้องการ
- 6.ปรับกลยุทธการบริหารและงานส่งเสริมภายในศูนย์ใหม่ทั้งหมด

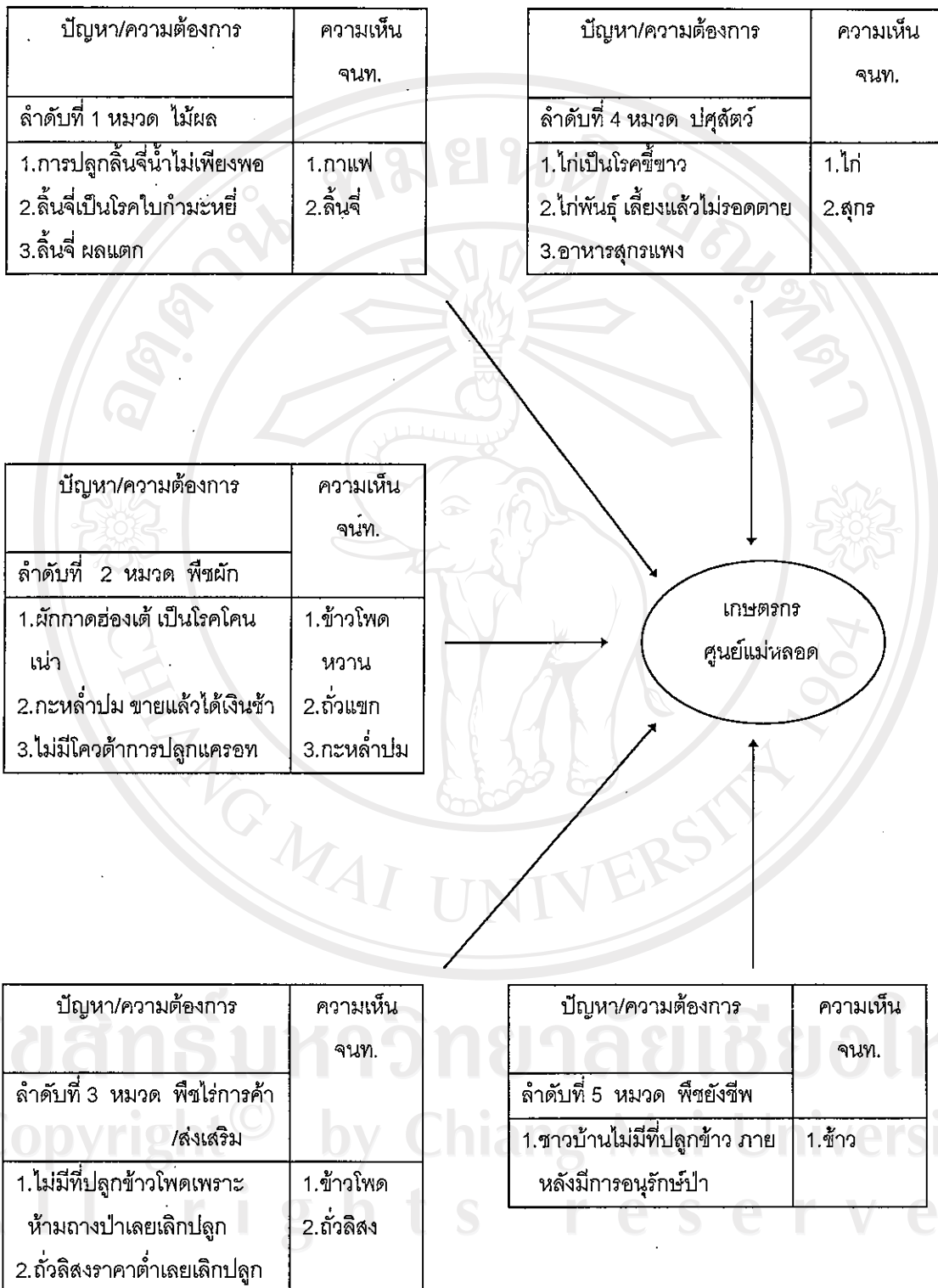
ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่หลอด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ แม่ฮ่องสอน)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. ไม้ดอก -ไม่มีน้ำเพียงพอสำหรับสวนลั่นจี ควรส่งเสริมให้เกษตรกรก่อตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำและบริหารการใช้น้ำกันเอง -ลั่นจีเป็นโรคใบก้ำมะหยี่ -หนอนเจาะต้นกาแฟและไม่มีเงินทุนใส่ปุ๋ย	*** ** **	** ** **	เกษตรกรสวนใหญ่มีสวนลั่นจี ประกอบกับภูมิอากาศและพื้นที่เหมาะสม ควรให้การสนับสนุนโดยเน้นด้านการจัดการระบบน้ำชลประทาน เนื่องจากระบบที่มีอยู่ขาดการจัดการที่ดี มีการแย่งการใช้น้ำกัน ควรพัฒนาองค์กรเกษตรกรในลักษณะกลุ่มผู้ใช้น้ำ ให้เกษตรกรบริหารงานกันเอง สำหรับโรคใบก้ำมะหยี่นั้นควรประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา และควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านการป้องกันและรักษาเพื่อการแก้ปัญหาในระยะยาว กาแฟเป็นพืชที่มีศักยภาพของศูนย์ฯ ชนิดหนึ่ง ที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิต แต่จะต้องเน้นการแก้ปัญหาหนอนเจาะต้นให้ได้ วิธีการที่ยั่งยืนก็คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดที่ได้ผล สำหรับปัญหาการขาดแคลนเงินทุนสำหรับการซื้อปุ๋ยมาใส่กาแฟนั้น หากสามารถสนับสนุนกลุ่มล้งจะออกมทรัพย์ (ซึ่งจะกล่าวต่อไปในหมวดการรวมกลุ่ม) ได้ก็จะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้
2. พืชผัก -ขยายการส่งเสริมผักการฮ่องเต้ กะหล่ำปลี แครอท และถั่วแขกมากขึ้น	*	*	การผลิตพืชผักในศูนย์ฯ พัฒนาโครงการหลวงแม่ฮ่องสอนไม่มีศักยภาพมากนัก การส่งเสริมควรทำในลักษณะเป็นพืชรองเพื่อเสริมรายได้ พืชที่ควรส่งเสริมควรเป็นผักกาดฮ่องเต้ กะหล่ำปลี แครอทและถั่วแขก สำหรับผักกาดฮ่องเต้ควรช่วยเหลือการแก้ปัญหาโรคโคนเน่า

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
3. ไม้ดอก -หาทางส่งเสริมการปลูก ไม้ดอกที่เหมาะสมกับสภาพ พื้นที่	*	*	ไม่มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ดอกภายในศูนย์ฯพัฒนา โครงการหลวงแม่หลอด แต่เกษตรกรมีความสนใจที่จะปลูก ไม้ดอก หากมีการส่งเสริมไม้ดอกที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น กุหลาบ ก็น่าจะเป็นไปได้ การส่งเสริมที่เหมาะสมควรให้ ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดไม้ดอกชนิด ต่าง ๆ แล้วให้เกษตรกรเลือกเองจะดีกว่าศูนย์ฯ เป็นผู้ กำหนดให้
4. อาชีพเสริมรายได้อื่น ๆ -ส่งเสริมการทำหน่อไม้ อัดปื๊บหรือหน่อไม้ดอง	**	***	เกษตรกรจะมีรายได้เสริมจากการเก็บของป่า โดยเฉพาะการ เก็บหน่อไม้ จนผลผลิตล้นตลาด ควรส่งเสริมด้านการทำหน่อ ไม้อัดปื๊บหรือหน่อไม้ดอง แต่ก็ควรให้ความรู้เรื่องการเก็บ หน่อไม้ที่ยั่งยืนด้วย
-ศึกษาความเป็นไปได้ใน การส่งเสริมอาชีพจักสาน เพื่อเสริมรายได้	*	*	เกษตรกรมีความสามารถในการจักสานพอควร ประกอบกับ มีทรัพยากร (ไม้ไผ่) เอื้ออำนวย การจักสานจะพัฒนาได้ต้อง มีตลาดรองรับ อาจพิจารณาดูว่าในศูนย์ฯต่าง ๆ มีความต้อง การเครื่องจักสานใดบ้างมีปริมาณพอที่จะให้ศูนย์ฯแม่หลอด ผลิตได้หรือไม่
5. การอนุรักษ์ -สนับสนุนการดูแลรักษา ป่าและทำแนวกันไฟ	**	***	ในศูนย์ฯ ป่าไม้ถูกทำลายไปมาก และมีไฟป่าเกิดบ่อยครั้ง ควรสนับสนุนกิจกรรมการดูแลรักษาป่าและทำแนวกันไฟ โดยเน้นที่กิจกรรมกลุ่ม
6. กิจกรรมการรวมกลุ่ม -สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม สัจจะออมทรัพย์ ของ เกษตรกร	***	**	เกษตรกรมีปัญหาด้านการขาดแคลนเงินลงทุน จึงคิดจะก่อ ตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และนำเงินมาสนับสนุนอาชีพเสริม ต่าง ๆ ศูนย์ฯ ควรให้การสนับสนุนโดยเน้นด้านการพัฒนาผู้ นำกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง และสามารถจัดการกับข้อขัดแย้ง ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นเป็นประการสำคัญ

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่หลอด)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 680 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 26.5 °C อุณหภูมิสูงสุด 44 °C อุณหภูมิต่ำสุด 9 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,389.7 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 60 ไร่
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 21 กิโลเมตร คอนกรีต 1 กิโลเมตร ถนนดิน 6 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา -
- ไฟฟ้า มี 2 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย -
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก -
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด - โบสถ์ มี 1 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 1 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ลำห้วย 4 ห้วย
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน 1 แห่ง
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 2 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
กระเหรี่ยง	1	28	110
ม้ง	1	40	129
รวม	2	68	239

- รายได้เฉลี่ย 14,000 บาท / ปี

2. ไม่มีข้อมูลด้านไม้ผล

3. ข้อมูลด้านการผลิตผัก

3.1 ปริมาณผลผลิตผักชนิดต่าง ๆ ที่ผลิตจากสถานีเกษตรแม่หลด ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
กุยช่ายเขียว	64.00	64.32
บวบหอม	21.50	21.61
กุยช่ายขาว	14.00	14.07
รวม	99.50	100.00

3.2 ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่หลด ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ถั่วแขก	6,127.00	24.58
ผักกาดฮ่องเต้	4,186.00	16.79
แครอท	4,169.50	16.73
กะหล่ำปลีเขียว	3,578.50	14.36
เฟนเนล	1,233.50	4.95
ข้าวโพดหวาน	1,177.50	4.72
กุยช่ายเขียว	1,155.00	4.63
ผักกาดหอมบัตเตอร์	843.50	3.38
ข้าวโพดหวาน 2 สี	554.00	2.22
บวบหอม	512.50	2.06
ข้าวโพดหวาน(พิเศษ)	284.50	1.14
กะหล่ำปลีขาวอวย	248.00	0.99
ถั่วลันเตา	198.50	0.80
ถั่วเทียน	123.50	0.50
ผักกาดหอมมิจโนเนท	114.50	0.46
ยอดถั่วลันเตา	93.50	0.38
กระเจี๊ยบเขียว	81.50	0.33

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
กะหล่ำปลีปมม่วง	56.50	0.23
ผักกาดหอมใบแดง	55.00	0.22
พริกหวานเขียว	50.50	0.20
คะน้าใบหยิก	39.50	0.16
กุยช่ายขาว	18.00	0.07
ถั่วเขียว	12.50	0.05
เทอรันิฟ	10.50	0.04
กะหล่ำดาว	3.00	0.01
รวม	24,926.50	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าคนเมือง (แม่ฮ่องสอน)

1. การ จัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก พืชไร่พืช	5(8)	-	5	-	-
ข้าว (a)	/	-	-	1	1
ผักสวนครัว (b)	/	-	-	-	-
ข พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	3(22)	-	3	-	-
ข้าวโพด (c)	-	-	-	1	1
ถั่วลิสง (d)	-	-	-	2	2
ค พืชผัก	2(23)	-	2	-	-
ถั่วแขก	-	-	-	2	2
-ต้องทำค้าง หาค้างยาก ราคาค้างแพง	5(9)	-	5	-	-
-หนอนจะตัน	-	/	-	-	-
-ไม่มีที่ปลูก	8(3)	-	8	-	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	1	3
-หนูกัดกิน	5(9)	-	5	-	-
-ผลแตก	4(12)	-	4	-	-
-ได้เงินช้า	2(19)	-	2	-	-
แครอท	-	-	-	3	4
-ไม่มีโควต้า	3(14)	-	3	-	-
-ถั่วลิสงเตา	-	-	-	5	5
-โรครา	7(6)	-	7	-	-
ผักกาดฮ่องเต้	-	-	-	-	-
-โรคโคนเน่า	1(22)	-	1	-	-
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	-	-
-โรคเน่าและ	8(3)	-	8	-	-
ข้าวโพดหวาน (e)	-	-	-	4	1
ง ไม้ดอก (f)	-	-	-	-	-
จ ไม้ผล	1(32)	-	1	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กาแฟ	-	-	-	1	1
- หนอนเจาะลำต้น	4(9)	-	4	-	-
- ไม่มีทุนซื้อปุ๋ยใส่	4(9)	-	4	-	-
- ราคาต่ำ	7(5)	-	7	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	2	2
- น้ำไม่เพียงพอ	1(37)	-	1	-	-
- ต้นทุนสูง	7(5)	-	7	-	-
- ผลแตก	3(10)	-	3	-	-
- โรคก้ามะหยี่	2(18)	-	2	-	-
- หนอนเจาะขั้ว	7(5)	-	7	-	-
มะม่วง	-	-	-	-	-
- หนอนเจาะลำต้นและผล	4(9)	-	4	-	-
เงาะ	-	-	-	-	-
- หนอนเจาะลำต้น	/	/	-	-	-
๖. ปศุสัตว์ / ประมง	4(9)	-	4	-	-
ไก่	-	-	-	1	1
- โรคไข้ขาว	1(18)	-	1	-	-
- ไก่พันธุ์เลี้ยงไม่รอด ตาย	2(16)	-	2	-	-
สุกร	-	-	-	2	2
- ไม่มีตลาด	4(12)	-	4	-	-
- อาหารเลี้ยงสุกรแพง	3(14)	-	3	-	-
๗. งานส่งเสริมรายได้อื่น	6(7)	-	6	-	-
หาของป่า (g)	-	-	-	2	-
- ออกเป็นฤดูกาล	1(23)	-	1	-	-
- สิ้นตลาด	3(17)	-	3	-	-
เครื่องจักรสาน (g)	-	-	-	3	-
- ขายไม่ออก	4(8)	-	4	-	-
การรับจ้าง (g)	-	-	-	1	-
- ไม่มีคนจ้าง	2(21)	-	2	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
๑ สุขภาพอนามัย					
เดินทางไปหาหมอลำบาก	1(29)	-	1	-	-
โรคมาลาเรีย	4(8)	-	4	-	-
โรคเอดส์	3(13)	-	3	-	-
ลักขโมย(คนนอกเข้ามาขโมย)	2(17)	-	2	-	-
ณ กิจกรรมสาธารณะ	-	-	-	-	-
วัด โรงเรียน ถนน โบสถ์	2(21)	-	2	-	-
ปลูกป่า	3(15)	-	3	-	-
อนุรักษ์ป่า ดูแลป่าชุมชน	1(33)	-	1	-	-
การทำแนวกันไฟ	4(8)	-	4	-	-
ณ กิจกรรมการรวมกลุ่ม					
กลุ่มสหกรณ์ (h)	2(28)	-	2	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	3(8)	-	3	1	-
กลุ่มออมส.	4(6)	-	4	-	-
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	1(30)	-	1	-	-
กลุ่มเยาวชน (i)	-	-	-	2	-
กลุ่มฉาบปูนกิจ	-	-	-	3	-
ณ ปัญหาทั่วไป					
อยากลงทุนทำหน่อไม้อัดบ๊อป	5(5)	-	5	-	-
การอนุรักษ์ต้นน้ำ	1(31)	-	1	-	-
อยากให้เงินลงทุนส่งเสริมอาชีพ	2(30)	-	2	-	-
รวมกลุ่มทำไม้ดอกไม้ประดับ ผักพื้นบ้านโดยมี หน่วยงานให้ความช่วยเหลือ	3(22)	-	3	-	-
อยากให้ผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง	4(19)	-	4	-	-
อยากได้เครื่องจักรในการเกษตร (j)	-	-	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ชาวบ้านที่เป็นกลุ่มคนเมืองไม่นิยมปลูกข้าว เพราะไม่มีที่นา เดิมก็มีอยู่บ้างแต่เป็นข้าวไร่ ซึ่งมีอยู่จำนวนน้อยมาก การปลูกต้องย้ายที่โดย 3 ปีจะย้าย 1 ครั้ง ภายหลังมีการอนุรักษ์ป่า ชาวบ้านไม่มีที่ปลูกจึงตปลูกไป มีเหลืออยู่เพียง 1-2 รายและไม่พบปัญหา
- (b) ผักสวนครัวที่ชาวบ้านปลูกมีผักหลายชนิด เช่น กะเพรา พักทอง พักเขียว ถั่วฝักยาว ฯลฯ โดยปลูกอย่างละ 1-2 ต้น พอใช้ในครัวเรือน และไม่พบปัญหา
- (c) ข้าวโพดเคยปลูกเยอะ ภายหลังมีการห้ามล้มป่า ส่งเสริมให้อนุรักษ์ป่าทำให้ไม่มีที่ปลูก ปัจจุบันจึงไม่มีที่ปลูก มีปลูกน้อยมากแค่เอาไว้ใช้ประมาณ 10 ต้นหลัง
- (d) ถั่วลิสง เคยปลูกแต่ประสบปัญหา เช่น ราคาตกต่ำ มดเจาะฝัก และเชื้อรา ชาวบ้านหันไปปลูกพืชชนิดอื่น ปัจจุบันไม่ปลูก
- (e) ชาวบ้านไม่ปลูก เนื่องจากประสบปัญหาต้นเตี้ย ใส่ปุ๋ยก็ยังให้ไม่ได้ ฝักไม่ใหญ่ ข้าวโพดพื้นเมืองได้ผลดีกว่า
- (f) ไม้ดอกยังไม่มีการปลูก ยังไม่มีการส่งเสริม
- (g) เจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถแยกลำดับได้เนื่องจากทั้ง 3 อาชีพมีความสัมพันธ์กันคือ การหาของป่าจะมีเพียงตามช่วงฤดูที่มีของป่า เวลานอกจากนั้นมีการจักสานและรับจ้าง โดยที่ความถนัดของคนไม่เหมือนกัน บางคนหาของป่าเก่ง บางคนจักสานเก่ง บางคนทำทั้งสองอย่างไม่ได้ก็ไปหางานรับจ้าง
- (h) กลุ่มสหกรณ์ เคยตั้งขึ้นแล้วแต่ยกเลิกไป เพราะปัญหาการจัดการทางการเงินและของหาย
- (i) กลุ่มเยาวชนเคยตั้งแล้วแต่ยกเลิกเพราะต่างก็แต่งงาน จึงแยกกันไป ตอนนี้ชาวบ้านกำลังจัดตั้งขึ้นมาใหม่
- (j) อยากได้เครื่องจักรในการเกษตร เพราะการใช้แรงงานคนทำได้ช้า เกิดความเสียหายแก่ผลผลิต เนื่องจากอยู่ในเขตที่ติดป่าสงวน ไม่มีการอนุญาตให้ใช้เครื่องจักรเพราะทางหน่วยงานเกรงว่าจะควบคุมไม่ได้ อยากให้ช่วยเหลือทางด้านนี้ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ชาวบ้านเสริมขึ้นมาในขั้นสุดท้าย หลังจากที่ได้ลงคะแนนในปัญหาอื่น ๆ ผ่านมาแล้วถือว่าเป็นปัญหาที่ชาวบ้านขอร้องให้ช่วยแก้เป็นพิเศษ

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่หลอดมีปัญหาดังต่อไปนี้เกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1 ชาวบ้านไม่สนใจปลูกเพราะมีพืชอื่นที่ทำอยู่แล้ว	1	-
2 พ.ท.ขาดแคลนน้ำ/ระบบน้ำ ไม่มีเงินลงทุน	2	-
3 ความสามัคคีในหมู่บ้านไม่พอ รวมตัวไม่ค่อยได้	3	-
4 บุคลากรไม่เพียงพอที่จะทำงานส่งเสริม	4	-

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ฮ่องสอนมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอเขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	-	-	-
รถมอเตอร์ไซด์	1	-	-	-
โรงเอนกประสงค์	1	-	-	-
โรงคั่วบรจุ	1	-	-	-
โรงปุ๋ย+ยา+พืช	2	-	-	-
โรงเพาะชำ+ระบบน้ำ	1	-	-	-
วิทยุสื่อสาร	1ใหญ่ 4เล็ก	-	-	-
คอมพิวเตอร์	-	1 ชุด	ใช้เก็บข้อมูล	-
บ้านพักเจ้าหน้าที่	-	1	ปัจจุบันเช่าอยู่	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ฮ่องสอนมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่ม	ปัญหา/ความต้องการ	ลำดับ
กลุ่มสหกรณ์(ล้ม 2-3 ปีที่ผ่านมา)	1 การควบคุมการจัดการการเงิน	-
	2 ของหาย	-
	3 ล้มไปเมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมา	-
กลุ่มสตรีแม่บ้าน	ยังไม่มีกิจกรรมเด่นชัด	1
กลุ่มฌาปนกิจ	ไม่มีปัญหา	3
กลุ่มเยาวชน(กำลังจัดตั้งขึ้นใหม่)	เคยตั้งแล้วล้ม เพราะสมาชิกแต่งงานจึงแยกกันไป	2

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ฮ่องสอน มีดังนี้

1. หน่วยงานต่างๆควรคุยกันก่อนว่าจะทำอะไร มีปัญหาอะไร

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยผักไผ่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.	ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชผัก		ลำดับที่ 4 หมวด ปศุสัตว์	
1.มะระขาว ใบเหลือง,ต้นเน่า 2.แตงกวาญี่ปุ่น ใบเหลือง,ใบ แห้ง และต้นเน่า 3.ถั่วแขก การคัดเกรดผลผลิต เข้มงวดเกินไป	1.แตงกวา ญี่ปุ่น 2.มะเขือม่วง 3.กะหล่ำปลี 4.มะระขาว	1.ไก่ไข่เกษตรกรขาดความรู้ เรื่องการตลาด 2.หนอนแมลงวันในขี้ไก่ไข่ 3.พื้นที่เลี้ยงไก่อยู่ในเขตป่า สงวน	1.โค 2.ไก่พื้นเมือง 3.เป็ด 4.สุกร 5.ไก่ไข่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวนา มีเพลี้ยกระโดดสีขา วดูน้ำเลี้ยง 2.ข้าวนา หนอนทำลายต้นกล้า 3.พื้นที่ปลูกข้าวไร่ไม่เพียงพอ	1.ข้าวไร่

เกษตรกร
ศูนย์ห้วยผักไผ่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด พืชไร่การค้า /ส่งเสริม	
1.หนอนเจาะลำต้นกล้วย หอมทอง 2.หนอนเจาะลำต้นกล้วยน้ำว้า 3.กล้วยน้ำว้าราคาไม่แน่นอน 4.กล้วยน้ำว้าโดนไฟป่าทำลาย	1.ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด งานเสริม- รายได้	
1.ไม่มีการจ้างเนื่องจาก ภาวะเศรษฐกิจไม่ดี	1.หาของป่า 2.ค้าขาย

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ห้วยผักไผ่)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพและผัก - เหลือกระโดดหลังขาวดูต้นน้ำ เลี้ยงในข้าว และหนอนควาย พระอินทร์ทำลาย	**	***	ควรเร่งแก้ไข เพราะเป็นพืชที่เกษตรกรระบุความสำคัญ ลำดับ 2 ที่ช่วยยังชีพได้ ส่วนผักที่ทั้งศูนย์ฯ ผลิตได้ในปี 2540 เพียง 6,080 กก. ในมะระขาวมีปัญหาใบเหลือง ต้น เน่า และแตงกวาญี่ปุ่นก็มีปัญหาล้างกัน ก็ควรได้รับการ แก้ไขเช่นกัน
2. ไม้ผล - อะโวคาโด เกษตรกรต้อง การให้สอนการทาบกิ่งให้ติดและ ปัญหามะละกอ (มีตักเกรด)	***	**	การตื่นตัวเรื่องการปลูกอะโวคาโดมีพอควร ทำอย่างไรจะ กระจายชนิดพันธุ์ให้ทะยอยออกสู่ตลาดได้หลาย ๆ ช่วงเวลา เพื่อไม่ให้อุปทานมีล้นตลาด
3. พืชไร่การค้า - ปัญหานูกินผักข้าวโพด กล้วยหอม กล้วยน้ำว้า มีหนอน เจาะโคนต้น	**	**	ควรแก้ไขปัญหานี้โดยเฉพาะกล้วย ชาวบ้านได้ จำหน่ายย่านริมทางเป็นรายได้ที่ดีพอสมควร
4. การทำการเกษตรผสมผสาน - ไม่ค่อยปฏิบัติกันมากนัก	**	***	ควรส่งเสริมให้ปฏิบัติให้มากขึ้น โดยเฉพาะการผสมผสานที่ จะให้เกิดการเกื้อกูลจากกิจกรรมหนึ่งไปสู่กิจกรรมอื่น เช่น นำมูลสัตว์ไปใส่ไม้ผล หรือนำมูลสัตว์ใส่บ่อปลา นำน้ำในบ่อ ปลาไปรดผัก การปลูกพืชหลาย ๆ ชนิด เป็นต้น
5. สุขภาพอนามัย - ปัญหายาเสพติด มาลาเรีย และไข้เลือดออก	***	***	การที่ไม่ค่อยมีผู้จ้างแรงงานให้ปฏิบัติ ส่งผลต่อการเสพยา มากขึ้น เห็นปัญหานี้สำคัญจากมากลงมาน้อยตาม ลำดับ โดยเฉพาะยาเสพติดได้ลำดับ 1 ควรเร่งดำเนินการ แก้ไข

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยผักไผ่)

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 700 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 22 °C อุณหภูมิสูงสุด 37 °C อุณหภูมิต่ำสุด 7 °C
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 17.02 ตารางกิโลเมตร 10,634.55 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 28 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี
- ไฟฟ้า มีทุกหมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ศูนย์
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียน
- วัด มี 1 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี
- รถประจำทาง ไม่มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ลำธารธรรมชาติ 1 แห่ง
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/เขื่อน 1 ฝ่าย
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 3 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	3	445	1,749
รวม	3	445	1,749

- รายได้เฉลี่ย 25,000 - 50,000 บาท / ครอบครัว

2. ข้อมูลด้านไม้ผล

ไม้ผล	จำนวนต้น	พื้นที่/ไร่	จำนวนเกษตรกร	ผลผลิต
อะโวคาโด	347	10	7 ราย	1,400 ก.ก.
ลิ้นจี่	1,561	75	30 ราย	46,800 ก.ก.

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยผักไผ่ ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (ก.ก)	ร้อยละ
มะระขาว	3,076.00	50.59
แตงกวายาว	3,004.50	49.41
รวม	6,080.50	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าพื้นเมือง (ห้วยผักไผ่)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชพืชไร่	6 (5)	1 (15)	2	-	-
ข้าวนา	-	-	-	-	-
-เพี้ยกระโดดสีขาวดูน้ำเลี้ยง (a)	-	-	/	-	-
-หนอน (ควายพระอินทร์) ทำลาย (เจาะยอด) หลังปักดำ ได้ประมาณ 45 วัน	-	-	/	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	1	1
-พื้นที่ในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ (ในความคิดของ เกษตรกร) (b)	/	-	-	-	-
ถั่วฝักยาว	-	-	-	-	-
-เพี้ยลง	-	/	-	-	-
ข้าวโพด (c)	/	/	-	-	-
ฟักแก้ว	-	/	-	-	-
ขิง	/	-	-	-	-
ถั่วลิสง	-	/	-	-	-
ข. พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	5 (7)	3 (8)	3	-	-
ข้าวโพด(เลี้ยงสัตว์)	-	-	-	1	1
-หนุมาน	-	-	-	-	-
กล้วยหอมทอง	-	-	-	-	-
-หนอนเจาะโคนจนถึงกลางต้น (กินไส้)	/	/	-	-	-

หมายเหตุ 1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง

2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ

3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม

4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้

5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กล้วยน้ำว้า	-	-	-	-	-
-หนอนเจาะลำต้น ทำให้ใบเหลือง	/	/	-	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	/	/	-	-	-
-ไฟฟ้าทำลาย	/	/	-	-	-
ค. พืชผัก	3 (7)	3 (8)	1	-	-
มะระขาว (d)	-	-	-	3	4
-ใบเหลือง, ต้นเน่า	1 (9)	1 (6)	1	-	-
-แมลงวันทองเจาะผล	/	/	-	-	-
-ได้เงินช้า (จากโครงการหลวง)	/	/	-	-	-
แตงกวาญี่ปุ่น (c)	-	-	-	4	1
-ใบเหลือง, ใบแห้ง, เถาเหี่ยว	2 (5)	2 (4)	2	-	-
-ผลไม่สมบูรณ์, งอ ต้องให้ยา ทำให้ต้นทุนเพิ่ม	/	/	-	-	-
-แมลงวันทองเจาะผล	5 (2)	/	5	-	-
มะเขือม่วง	-	-	-	2	2
-ก้านลาย, แตก, ผลแข็งที่ก้น	4 (3)	3 (2)	4	-	-
ถั่วแขก	-	-	-	6	5
-เกรดของผลผลิตเข้มงวดเกินไป (f)	2 (5)	-	3	-	-
แครอท	-	-	-	5	6
-มีหอดลองปลูกอยู่ 1 ราย (สมาชิกโครงการฯ)	/	-	-	-	-
กะหล่ำปลี	/	-	-	1	3
ง. ไม้ดอก	/	-	-	-	-
กุหลาบ	-	-	-	4	3
-ต้นทุนสูง	/	-	-	-	-
-เพิ่งเริ่มปลูก (ปลูก 1 ราย เนื้อที่ประมาณ 1 งาน)	/	-	-	-	-
เบญจมาศ (g)	/	-	-	1	1
แกลดิโอลัส	/	-	-	3	2
บัวสวรรค์	/	-	-	2	4
จ. ไม้ผล	2 (9)	7 (4)	5	-	-
อะโวคาโด (h)	-	-	-	7	2

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- ทาบกิ่งไม่ค่อยติด	1 (10)	3 (5)	1	-	-
ลิ้นจี่ (i)	-	-	-	1	1
- ดอกร่วงไม่ค่อยติดผล	/	/	-	-	-
- เมื่อเริ่มสุกหนอนจะเจาะหัว (แมงแกง, แมลงวันทอง)	2 (7)	2 (6)	3	-	-
- ขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง	2 (7)	1 (7)	1	-	-
- เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการตลาด	/	/	-	-	-
- แมงแกงเข้าทำลาย ทำให้ผลร่วง	/	/	-	-	-
ลำไย	-	-	-	4	6
- เพิ่งเริ่มปลูกได้ 1 ปี	/	/	-	-	-
มะม่วง	-	-	-	3	5
- มีด้วงในเมล็ด	-	3 (5)	4	-	-
มะละกอ (พันธุ์ที่โครงการส่งเสริม) (j)	-	-	-	5	3
- มีขนาดเล็ก ตลาดไม่รับซื้อ ตกเกรด	/	5 (1)	1	-	-
- ผลผลิตต่อต้นน้อย	-	/	-	-	-
มะละกอ (แขกดำ)	-	-	-	2	4
- เพิ่งเริ่มปลูกเป็นปีแรก	/	-	-	-	-
กระทอน (พันธุ์ปุยฝ้าย)	-	-	-	6	7
- แมลงเจาะผล ทำให้ผลร่วงแม้ว่าจะห่อผลแล้ว	/	-	-	-	-
ด. บุคศรี / ไร่มะม่วง	1 (18)	6 (5)	4	-	-
โกโก้	-	-	-	7	5
- เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการจัดการการตลาด (k)	/	/	-	-	-
- หนอน (ตัวอ่อน) แมลงวันในชีโกโก้เป็นปัญหาแก่ชาวบ้าน	/	/	-	-	-
- เกษตรกรไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (l)	/	/	-	-	-
โกโก้เมือง (m)	-	-	-	2	2
- ราคาไม่แน่นอน (ราคาดีในช่วงเทศกาล)	/	/	-	-	-
- โกโก้เป็นโรคฮิวาต์	/	/	-	-	-
สุกร (n)	/	/	-	4	4
เป็ด (o)	/	/	-	3	3
โค (p)	/	-	-	1	1

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ไม่มีพื้นที่เลี้ยง	/	-	-	-	-
กระบือ	-	-	-	6	6
ปลา (q)	-	-	-	5	7
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	6 (5)	3 (8)	5	-	-
รับจ้าง (r)	-	-	-	-	-
-ไม่มีการว่าจ้างงาน	/	/	-	-	-
เก็บของป่า	/	/	-	1	1
ทำขนมขาย	/	-	-	-	-
เย็บผ้า	/	-	-	-	-
ส่งเสริมทำไม้กวาด (s)	/	-	-	-	-
ค้าขาย	/	-	-	2	2
ค. สุขภาพอนามัย	3 (7)	/	7	-	-
โรคอหิวาต์	-	1 (7)	4	-	-
โรคไข้เลือดออก	2 (7)	4 (3)	2	-	-
โรคมาลาเรีย (t)	3 (5)	3 (5)	2	-	-
ยาเสพติด (ยาบ้า)	1 (8)	1 (7)	1	-	-
โรคเอดส์ (u)	5 (1)	5 (2)	5	-	-
โรคตาแดง	4 (3)	-	5	-	-
ด. กิจกรรมสาธารณะ	/	2 (12)	8	-	-
กิจกรรมปลูกป่า (v)	5 (3)	3 (4)	3	-	-
ซ่อมน้ำ, ต่อน้ำ, ขุดลอกลำคลอง (w)	1 (8)	1 (10)	1	-	-
กิจกรรมซ่อมถนน	3 (4)	1 (10)	2	-	-
กิจกรรมเก็บขยะบริเวณริมทาง	3 (4)	-	5	-	-
กิจกรรมประเพณีตามศาสนา, ทำความสะอาดวัด	/	-	-	-	-
กิจกรรมทำแนวกันไฟ	2 (5)	-	3	-	-
ไฟฟ้า	-	-	-	-	-
-ขาดแคลนไฟฟ้าในช่วงที่เป็นที่ห่างไกล	-	/	-	-	-
ญ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	8 (2)	/	9	-	-
กลุ่มฌาปนกิจศพ	1 (5)	5 (1)	2	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กลุ่มเกษตรกร (เกษตรอำเภอตั้ง)	-	-	-	-	-
-กลุ่มทำสวน (เพิ่งเริ่มได้ 1 อาทิตย์)	3 (2)	3 (3)	2	-	-
กลุ่มสหกรณ์ (x)	3 (2)	3 (3)	2	-	-
กลุ่มแม่บ้าน (y)	3 (2)	2 (7)	1	-	-
กลุ่มเยาวชน	-	1 (8)	5	-	-
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ (กำลังจะตั้ง)	2 (3)	-	6	-	-
กลุ่มป่าชุมชน	/	-	-	-	-
ปัญหาทั่วไป	-	-	-	-	-
ปัญหาที่ต้องการแก้ไข (z)	-	-	-	-	-
ยาเสพติด	-	-	-	-	-
-ปัญหา ยาเสพติด และลักทรัพย์	2 (7)	/	2	-	-
พัฒนาแหล่งน้ำ (เกษตร)	-	/	-	-	-
-ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก	1 (12)	-	1	-	-
พัฒนาอาชีพเสริม	-	-	-	-	-
-ต้องการการฝึกอบรม อาชีพเสริมที่มีรายได้ดี และมีตลาด	4 (1)	-	4	-	-
รองรับ	-	-	-	-	-
พัฒนาตลาดโรงงาน	-	-	-	-	-
-ต้องการการโรงงานแปรรูปอุตสาหกรรมแปรรูป	3 (4)	-	3	-	-
-เอกสารสิทธิ์	/	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ชาวนามีเพลี้ยกระโดดหลังขาวดูดน้ำเลี้ยงจนใบขาวแห้งตาย (ปักดำได้ประมาณ 1 เดือน) เกษตรกรรายหนึ่งปลูก 3 ไร่ เสียหายทั้ง 3 ไร่ อีกรายหนึ่งปลูก 3 ไร่ เสียหาย 2 ไร่ ช่วงระยะเวลา 2-3 ปี การระบาดของเพลี้ยกระโดดจะมี 1 ครั้ง เกษตรกรที่ปลูกข้าวจะได้รับคำแนะนำเรื่องยาปราบจากโครงการหลวงและทางเกษตรอำเภอ แต่อย่างไรก็ตาม ยาฆ่าแมลงนั้น เกษตรกรต้องหาซื้อจากท้องตลาด เนื่องจากทางเกษตรอำเภอไม่มีจำหน่าย
- (b) เกษตรกรมีความต้องการพื้นที่ในการปลูกข้าวไร่จำนวนมาก เพราะผลผลิตข้าวที่ได้มีราคาสูง และยังไม่มีปัญหาเกี่ยวกับศัตรูพืช แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรมีปัญหาเรื่องที่ดินในการเพาะปลูกกับกรมป่าไม้ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้ล้มป่า (ถาง) เพื่อ ปลูกข้าวไร่
- (c) ข้าวโพดส่วนใหญ่ที่เกษตรกรปลูก เป็นข้าวโพดขนาดเล็ก (ข้าวโพดเทียน) ซึ่งไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องการรบกวนของแมลง
- (d) มะระขาวปลูกได้ 2 ปี จะมีปัญหาคือ เป็นโรคใบเหลือง (ต้นแก่) พอเริ่มมีลูก (หลังเก็บได้ 2-3 ครั้ง) ต้นจะเน่า โดยเริ่มเน่าจากใบก่อน เสียหายประมาณ 30% บางที่เริ่มปลูกก็มีปัญหาเกษตรกรจึงต้องถอนทิ้ง เพราะทิ้งไว้จะยิ่งลุกลามราคามะระขาวเกรดหนึ่ง ราคา กก.ละ 25 บาท ซึ่งเกษตรกรมีความพอใจในราคาดังกล่าวพอสมควร
- (e) แดงกวาญี่ปุ่น ปัญหาจะมีเป็นบางปี ปี 40 ไม่มีปัญหา แต่ในปีนี้มีปัญหาโรคใบเหลือง, ใบแห้ง (ชาวบ้านกลุ่มฐานะยากจนคิดว่าเป็นเพลี้ยไฟ) มีการใช้ยาแล้วแต่ก็ไม่ได้ผล ผลผลิตในพื้นที่ประมาณ 1 งานกว่าจะขายได้เงิน 1,500 บาท
- (f) เกษตรกรเพิ่มเริ่มปลูกถั่วแขก จึงยังไม่มีความรู้ผลผลิตที่ได้ขายให้บริษัทจะมีปัญหาเรื่องเกรดของผลผลิต เกษตรกรต้องให้โครงการหลวงฯ สนับสนุน เพราะราคาถั่วแขกดีมาก กก.ละ 10 บาท
- (g) ดอกเบญจมาศ ชาวบ้านยังไม่มีปลูก แต่มีผู้สนใจจะปลูกหลายราย แต่ไม่รู้ว่าจะหาเมล็ดพันธุ์ได้จากที่ไหน
- (h) การปลูกอะโวคาโด ถ้าไม่ทาบกิ่งจากโครงการหลวงฯ ทางโครงการจะไม่รับซื้อ, การทาบกิ่งชาวบ้านทำเองจะทาบไม่ค่อยติด (ติดยากมาก) แม้แต่เจ้าหน้าที่ของศูนย์ก็ทาบติดเพียง 20% การเก็บผลผลิตจะเก็บประมาณ 3 ครั้ง/ปี ได้ต้นละประมาณ 7,000 บาท ผลผลิตที่ได้จะมีปัญหาเรื่องเกรด (การตกเกรด) ซึ่งโครงการจะไม่รับซื้อ เกษตรกรจึงขายให้แม่ค้า กก.ละ 10 บาท
- (i) ลีนจี่ไม่มีตลาดที่รองรับแน่นอน ต้องรอพ่อค้าคนกลางมารับซื้อ โดยจะเหมาซื้อเป็นสวน
- (j) มะละกอพันธุ์ที่โครงการหลวงส่งเสริม ผลที่ได้มีขนาดเล็กและมักจะไม่ได้อายุผลผลิต นอกจากนี้ผลผลิตที่ได้มีน้อยและตกเกรดจำนวนมาก เกษตรกรจึงปลูกแค่ครั้งเดียว เพราะไม่คุ้มกับการลงทุน ต่อมาจึงได้เลิกปลูก
- (k) เกษตรกรไม่สามารถจะหาตลาดในการขายไข่ไก่ได้เอง ต้องอาศัยบริษัทเข้ามาช่วยในเรื่องตลาด กล่าวคือ เกษตรกรจำเป็นต้องซื้ออาหารไก่จากบริษัท (รวมพรมิตร, ซีพี. เบทาโกร) ซึ่งมีราคาแพงกว่าที่เกษตรกรผลิตเอง แลกเปลี่ยนกับการที่จะขายไข่ให้กับบริษัท ซึ่งในปัญหานี้ ทำให้เกษตรกรต้องการได้รับความช่วยเหลือทางด้านความรู้ในการหาตลาด และการจัดการตลาด
- (l) พื้นที่เลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรถูกฟ้องร้องว่าเป็นพื้นที่ป่าสงวน (เกษตรกรคิดว่าพวกตนถูกกลั่นแกล้งจากเจ้าหน้าที่ป่าสงวน) เกษตรกรต้องการให้โครงการหลวงช่วยเหลือเรื่องเอกสารสิทธิ์ที่ดิน

- (m) ไก่พื้นเมือง ชาวบ้านเลี้ยงไว้เล็กน้อยภายในบ้าน ชาวบ้านเคยได้รับไก่สามสายพันธุ์จากกรมปศุสัตว์มาเลี้ยงแทนไก่พื้นเมือง แต่ไก่มีอัตราการอดต่ำ และไม่เหมาะกับสภาพแวดล้อมภายหลังเกษตรกรจึงเลิกเลี้ยงไก่ที่ได้รับการส่งเสริม
- (n) ชาวบ้านเลี้ยงสุกรไว้บริเวณสวนเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็น จึงทำให้ชาวบ้านเลี้ยงกันน้อยราย โดยเฉลี่ยเลี้ยงประมาณ 10 ตัว / คน
- (o) เบ็ดมีเลี้ยงประมาณ 300 ตัว/เจ้าของกิจการ ซึ่งมีประมาณ 3 รายที่เลี้ยง การเลี้ยงเบ็ดเทศจะเลี้ยงจนได้น้ำหนัก 1 กก./ตัว จึงนำออกขาย ราคา กก.ละ 35-38 บาท
- (p) การเลี้ยงโคเกษตรกร ได้เข้าร่วมกับธนาคารโค-กระบือ นอกจากปัญหา พื้นที่เลี้ยงโคมีจำกัดแล้ว ยังมีปัญหาเรื่อง การผสมพันธุ์ การติดลูกของโค บางครั้งใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงกว่าจะได้ลูกนานถึง 2 ปี บางครั้งเลี้ยงหลายปียังไม่ได้ลูก
- (q) ปลามีการเลี้ยงในบ่อเล็ก ขนาด 3x5 ม. เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด และมักเลี้ยงไว้ใกล้บ้าน
- (r) น้ำในหมู่บ้านเขตโครงการหลวงมีไม่เพียงพอ ใช้อุปโภคและบริโภคในหน้าแล้ง ต้องใช้น้ำบ่อในหมู่บ้าน บางครั้งต้องต่อน้ำประปาภูเขาเข้ามาในบ้านเรือน นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีกิจกรรมขุดลอกลำคลอง และล้างแท่งค้ำน้ำหมู่บ้าน (ประปาหมู่บ้าน) ปีละ 1 ครั้ง
- (s) การจ้างงานนอกจากระหว่างชาวบ้านด้วยกันแล้ว ยังมีการรับจ้างงานที่รีสอร์ททำ แต่ระยะหลัง ๆ รีสอร์ทเริ่มเลิกจ้าง ตามภาวะเศรษฐกิจ ส่วนผู้ที่ยังทำก็ได้รับเงินเดือนซ้ำ
- (t) โรคมาลาเรีย ในหมู่ 5 มีผู้ป่วย 10 ราย หมู่ 3 มี 5 ราย คาดว่าติดเชื้อจากพวกไทยใหญ่
- (u) โรคเอดส์ตามที่ได้รับแจ้งจากสาธารณสุข คาดว่ามีประมาณไม่ต่ำกว่า 30 ราย ในเขตพื้นที่โครงการ และในช่วงระยะเวลา 2-3 ปี ที่ผ่านมามีผู้เสียชีวิตเพราะติดเชื้อเอดส์แล้ว 39 ราย
- (v) กิจกรรมปลูกป่าของชาวบ้าน ปลูกไม้ (ไผ่, ประดู่, มะค่า, สัก) เฉลี่ยใน 100 ต้นจะเสียประมาณ 30 ต้น พื้นที่ที่ปลูกซ่อมมีทั้งสิ้น 95 ไร่ และในช่วงระยะ 2 ปี ที่ผ่านมามีปัญหาไฟไหม้ป่า เพราะมีการทำแนวกันไฟไว้
- (w) งานทำไม้กวาดดอกหญ้าขาย มีโครงการที่ส่งเสริม แต่มีปัญหาเนื่องจากตลาดเต็ม และวัตถุดิบมีเป็นฤดูกาล
- (x) กลุ่มสหกรณ์ ตั้งขึ้นได้ประมาณ 5 ปี กลุ่มไม่มีการประชุม, ไม่มีคณะกรรมการ, ไม่มีการเก็บเงินค่าสมาชิก กลุ่มสหกรณ์ มีลักษณะเป็นร้านค้าสหกรณ์ เน้นเรื่องการจัดจำหน่ายสินค้าให้ชาวบ้าน (สหกรณ์จำแลง)
- (y) กลุ่มแม่บ้านเป็นกลุ่มที่ทำไม้กวาด, เย็บผ้า, ทำขนม และทำขนมแห้ง การอบรมถ้าเกิดนอกพื้นที่จะไม่สนใจ เพราะ ต้องใช้งบประมาณส่วนตัว ส่วนใหญ่การอบรมจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเข้ามาอบรมภายในหมู่บ้าน
- (z) ปัญหาโดยทั่วไปที่เกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงหวั่นใจไม่ต้องการความช่วยเหลือ นอกจากปัญหายาเสพติด, ปัญหาพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร, ปัญหาการพัฒนาอาชีพเสริม และการหาแหล่งตลาดรองรับผลผลิตแล้วนั้น เกษตรกรยังต้องการการยอมรับจากราชการ ในสิทธิที่ทำมาหากิน ภายในโครงการหลวงอย่างถูกต้อง รวมถึงความต้องการโรงงานแปรรูปอุตสาหกรรม แปรรูปภายใน บริเวณท้องที่ เพื่อส่งสินค้าทางการเกษตร และการจ้างแรงงานภายในท้องที่

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยผกไม่มีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. เกษตรกรขาดการยอมรับในการทำการเกษตรร่วมกับโครงการ เนื่องจากมีอาชีพอื่น ๆ สามารถทำรายได้มาก และสบายกว่า เช่น รับจ้าง และหาของป่าขาย	2	7
2. เกษตรกรขาดพื้นที่ทำกิน สาเหตุ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้ขายพื้นที่ให้กับนายทุน และกิจการรีสอร์ทโรงแรม (พื้นที่เฉลี่ยของแต่ละครอบครัวประมาณว่าไม่เกิน 1 ไร่)	3	4
3. แหล่งน้ำที่สามารถทำการเกษตรได้อยู่ต่ำกว่าพื้นที่ทำกินของเกษตรกร	1	1
4. ฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรส่วนใหญ่ จะค่อนข้างมีฐานะดี (ยังมีรายได้จากการขายที่ดินอยู่บ้าง อีกระยะรายได้จะลดลงมาก หรืออาศัยแต่ดอกเบี้ยในธนาคารใช้)	5	5
5. ไม่ได้รับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น เมื่อเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ จึงทำให้การปฏิบัติ งานบางอย่างซ้อนกัน	6	6
6. ความเจริญด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าสู่หมู่บ้านเร็วเกินไปทำให้เกษตรกรขาดจิตสำนึก เช่น ด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ	7	2
7. ปัญหาพื้นที่ทำกินที่มูลนิธิโครงการหลวงจัดสรรให้ได้ถูกนายทุน แอบซื้อแอบขายกันโดยผ่านนายหน้าและนายทุน	4	-
8. ปัญหาโรคแมลงมีมากทำให้ขาดความมั่นใจ	-	3
9. การเลี้ยงไก่ที่นี้มีปัญหาแมลงวันรบกวนชาวบ้าน	-	8

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงห้วยผักไผ่มี
สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และ ต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนส่งของ	-	-	-	-
รถมอเตอร์ไซด์	-	1 คัน	เพื่อต้องการออกไปปฏิบัติงานนอกพื้นที่ศูนย์ฯ เพื่อ ทำการส่งเสริมการปลูกพืชชนิดต่าง เช่น ผัก, ไม้ผล พืชไร่ จำนวน 3 หมู่บ้าน	-
โรงเอนกประสงค์	-	-	-	-
โรงคัดบรรจุ	-	1	เพื่อรวบรวมผลผลิต และคัดเกรดเพื่อรอการขนส่ง ไปยังฝ่ายตลาด เนื่องจากอีกประมาณ 1 หรือ 2 ปี ข้างหน้าผลผลิตจะมีจำนวนมากขึ้น	-
อ่างเก็บน้ำ	-	1	น้ำไม่พอใช้ในศูนย์	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยผักไผ่ไม่มีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่มหรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์		
กลุ่มแม่บ้าน	1. อยากฝึกอาชีพรายได้เสริม (เคนหิกมาช่วยอยู่เรื่องการทำขนม อยากให้ช่วยเรื่องถนนอาหาร)	1
กลุ่มเลี้ยงสัตว์	1. ไม่มีพื้นที่เลี้ยง ต้องการที่สาธารณะ 2. การลงทุนสูง	-
กลุ่มไม้ผล	1. ต้องการความรู้ทางวิชาการการดูแลรักษาและการทำให้ติดดอกออกผลดี -คุณภาพ -การออกนอกฤดู	2
กลุ่มช่างไม้	1. การลงทุนเครื่องมือเครื่องมือ ตอนนี้กู้โครงการ คจก. (รวม 27,500 บาท)	-
กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่	1. ปัญหาการกำจัดแมลงวันและกลิ่น (ใช้ยาแพง)	3
กลุ่มเกษตรกร	1. พื้นที่ปลูกมีน้อย	5
	2. น้ำไม่พอเพียง	4
	3. ราคาผลผลิตตกต่ำ	-
	4. ภัยธรรมชาติ (ลูกเห็บลมแรง)	-
กลุ่มพาณิชย์	1. การเก็บเงินได้ยาก จ่ายเงินล่าช้า	-
(ระดับตำบล)	2. คนตายบ่อย เป็นภาระของสมาชิก	-

ข้อแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงผักไผ่ มีดังนี้

1. มอบหมายงานให้ชัดเจน (Job description) ที่ชัดเจน
2. การประสานงานกับหน่วยงานข้างนอกที่ทำงานในพื้นที่ยังไม่ดีพอ ไม่รู้จักกัน และทำให้การทำงานซ้ำซ้อนกันอยู่ (เริ่มคุยกับพ่อหลวงว่าควรประชุมร่วมกันแล้ว)
3. ให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์ออกไปหาข้อมูลของเกษตรกรว่ามีความต้องการจะปลูกพืชชนิดใดร่วมโครงการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการจัดหาพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่นำมาส่งเสริมให้กับเกษตรกร
4. จัดตั้งเกษตรกรตัวอย่าง และจัดตั้งกลุ่มการปลูกพืชแต่ละชนิด
5. จัดหาพืชชนิดใหม่ ๆ ที่สามารถทำรายได้ที่ดีให้กับเกษตรกร เพื่อเป็นการจูงใจให้เกษตรกรมาร่วมโครงการกับศูนย์
6. ปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเกษตรกร (โดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่) ให้ยอมรับในการทำการเกษตร (เพราะสนใจที่จะรับจ้างงานกันมาก แต่เป็นแรงงานแบบไร้ฝีมือ)

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด ไม้ผล	
1.ต้องการพันธุ์ส้มโอดีๆ	1.ส้มโอ
2.เมื่อย หาดลาดยาก	2.ขนุน
3.ต้องการให้ช่วยเหลือด้าน ตลาดส้มโอ	3.เมี่ยง 4.มะม่วง

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด ปัญหาทั่วไป	
1.ต้องการให้ปรับปรุงถนน	-
2.ต้องการไฟฟ้า	
3.ต้องการสถานีอนามัยในหมู่บ้าน	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด พืชผัก	
1.เห็ดหอมราคาตก	-
2.ยังไม่รู้เทคนิคการผลิตเห็ด หอมให้มีคุณภาพ	
3.เห็ดหอมมีการคัดเกรด ถ้า ความชื้นมากไม่รับซื้อ	

เกษตรกร
ศูนย์ต้นตอ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.เดินทางไปอนามัยลำบาก ทางไกล ถนนไม่ดี	-
2.ต้องการให้มีสถานอนามัยใน หมู่บ้าน	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด พืชไร่การค้า /ส่งเสริม	
1.ชิงโค่น เชื้อราทำลายทำให้ เน่า	-
2.ชิงราคาไม่ดี	

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ตีนตก)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชผัก - เห็ดหอมราคาถูกและไม่ ค่อยมีตลาดรับซื้อ	***	***	ศูนย์ฯ ตีนตกมีศักยภาพในการผลิตเห็ดหอม อีกทั้งเกษตรกร มีประสบการณ์การผลิต แต่ยังมีปัญหาด้านการตลาดและ ราคา ซึ่งสามารถแก้ไขด้วยการแปรรูปเป็นเห็ดหอมแห้ง ซึ่ง ศูนย์ฯ มีเตาอบอยู่แล้ว หรือการเชื่อมโยงเกษตรกรกับธุรกิจ เอกชน เช่น ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ เพื่อเป็นตลาดรองรับ อย่างไรก็ตามการขยายการผลิตเห็ดหอมจะนำมาซึ่งปัญหา การตัดไม้ก่อกอง ซึ่งศูนย์ฯ จะต้องคอยควบคุมมิให้ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม การจัดการควรให้ชาวบ้านควบคุมกันเองใน ระดับหนึ่ง ตามด้วยการปลูกไม้ทดแทนโดยผู้ใช้ประโยชน์ เช่น เหลียง หรือเมเปิ้ล ที่ศูนย์ฯ ทดลองว่าเหมาะสมแล้ว ระดับหนึ่ง น่าจะช่วยให้ระบบการส่งเสริมเห็ดหอมมีความ เป็นไปได้อย่างเหมาะสม
2. ไม้ผล - เมียงผลิตแล้วขายยาก ควรพัฒนาให้มีการแปรรูป เป็นชา	**	***	เมียงเป็นพืชดั้งเดิมของเกษตรกรมีความเหมาะสมกับพื้นที่ และสภาพแวดล้อม แต่มีปัญหาด้านการตลาด เนื่องจากผู้ บริโภคมักเป็นผู้สูงอายุ คนรุ่นใหม่ไม่นิยมบริโภค การส่งเสริม ควรพัฒนาการแปรรูปเป็นชาควบคู่กันไปด้วย โดยให้ เกษตรกรแปรรูปและขายผลผลิตสุดท้ายเอง หรือเชื่อมโยง เกษตรกรกับโรงงานผลิตชา ซึ่งหากสามารถช่วยกันพัฒนา ร่วมกับศูนย์ฯ ป่าเมียงก็จะมีโอกาสและความเป็นไปได้สูง
- การส่งเสริมกาแฟไม่ต่อ เนื่อง	*	*	เกษตรกรสนใจการปลูกกาแฟกันมาก และเป็นพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่และสภาพแวดล้อม ศูนย์ฯ ควรทบทวน บทบาทและนโยบายให้ชัดเจน และทำการส่งเสริมให้จริงจัง และต่อเนื่อง เมื่อเผชิญปัญหาและอุปสรรคก็ควรหาทาง แก้ไข มิใช่ยกเลิกชั่วคราวเมื่อตลาดเอื้ออำนวยก็หันมาส่งเสริม อีก การปลูกพืชผลนั้นต้องใช้เวลาในการปรับตัวยาวนาน ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตามตลาดได้

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
3. อาชีพเสริมรายได้ -ศึกษาตลาดเครื่องจักสาน	**	**	เกษตรกรสนใจอยากให้มีการส่งเสริมอาชีพการจักสาน แต่ ก็ยังกลัวปัญหาด้านการตลาด การส่งเสริมอาชีพนี้ควรเริ่มที่ การศึกษาเรื่องการตลาดเครื่องจักสานก่อน เพื่อให้ทราบ ปริมาณความต้องการ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ และช่องทาง การจัดจำหน่าย
-การใช้ประโยชน์แรงงาน ว่างงาน โดยเน้นให้ ทำ กิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวมาก ขึ้น	*	**	เกษตรกรมีว่างงานในช่วงฤดูแล้ง และไม่มีรายได้ จึงควร ใช้ประโยชน์แรงงานให้มีรายได้เสริม ซึ่งควรพิจารณา เรื่อง การแปรรูปผลผลิต เพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น การทำสาร กาแฟแทนการขายเมล็ดสด และการแปรรูปไม้ผล เช่น การ ดอง การหมัก และการทำน้ำผลไม้ เป็นต้น
4. สุขภาพ/อนามัย -การส่งเสริมสุขภาพ โดย การให้ความรู้ การป้องกัน รักษา และจัดแพทย์ออกตรวจ เยี่ยมและให้บริการเป็นครั้ง คราว	**	**	เกษตรกรในบางหมู่บ้านอยู่ห่างไกลสถานีนอนามัย การเดิน ทางไปสถานีนอนามัยลำบาก การพัฒนาสุขอนามัยของ เกษตรกรสามารถทำได้โดยการให้ความรู้ในการดูแล สุขภาพ การป้องกัน และการปฐมพยาบาล การจัดให้ แพทย์ออกตรวจเยี่ยม เพื่อตรวจรักษาเป็นครั้งคราว จะช่วย ให้เกษตรกรมีสุขอนามัยที่ดีได้
5. สาธารณประโยชน์พื้นฐาน -สภาพถนนเป็นดินและหิน ขรุขระ การสัญจรลำบากมาก ควรปรับปรุงให้มีความราบ เรียบ และสะดวกแก่ การ สัญจร	**	**	ถนนสัญจรภายในศูนย์ฯ ดินตก มีความยากลำบาก ทำให้ ขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ เสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูง จึง ควรปรับปรุงถนนให้เป็นถนนลูกรังที่มีความราบเรียบมาก ขึ้น เพื่อความสะดวกในการสัญจร

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 755 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 22.5 °C อุณหภูมิสูงสุด 35 °C อุณหภูมิต่ำสุด 10 °C
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 34.65 ตารางกิโลเมตร (21,655.95 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 35 กิโลเมตร
- ไฟฟ้า (ไม่มีข้อมูล)
- สถานีอนามัย (ไม่มีข้อมูล)
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ไม่มีข้อมูล)
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด (ไม่มีข้อมูล)
- โทรศัพท์สาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- รถประจำทาง (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำสาธารณะ น้ำแม่ลาย และน้ำแม่กำปอง
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 4 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	4	407	1,507
รวม	4	407	1,507

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	สถานี	313	265	48
บ๊วย	ไต้หวัน	6	39	0	39
ห่อ	ต้นตอ	สถานี	6	0	0
ห่อ	EARLIGRANDE	สถานี	6	6	0
พลัม	GULFRUBY	สถานี	123	20	103
พลัม	ต้นตอ	สถานี	371	0	0

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	23 ราย	915	0	915
พลับ	FUYU	สถานี	3	3	0
สาลี่	YOKOHAMAWASE	สถานี	14	14	0
สาลี่	XIANGSUI	สถานี	98	0	98
สาลี่	ไม่ระบุพันธุ์	4 ราย	91	0	91

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ข. ข้อมูลสถามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าคนเมือง (ตีนตก)

1. การจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก พืชยังชีพ	9(5)	/	11	-	-
พริก ตะไคร้ ข่า มะเขือเครือ กะหล่ำ ผักกาด	-	-	-	-	-
-ไม่มีพื้นที่ปลูก พื้นที่ปลูกน้อยปลูกมากไม่ได้	/	/	-	-	-
-ไม่มีน้ำ	/	/	-	-	-
ข พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	4(16)	8(11)	5	-	-
ขิง เคยปลูกเมื่อ 2-3 ปีที่แล้ว ปัจจุบันไม่ปลูกเพราะไม่ได้ผล	-	-	-	-	-
-เชื้อรา ทำให้เน่า	/	/	-	-	-
-ราคาไม่ดี	/	/	-	-	-
ค พืชผัก	2(50)	2(36)	2	-	-
เห็ดหอม หากส่งเสริมในช่วงเก็บใบเลี้ยงชาวบ้านจะดูแล เมียงมากกว่า (a)	/	/	-	-	-
-ตลาด ราคาถูก โดยเฉพาะหน้าฝน เมื่อ 2-3 ปีที่แล้ว	/	/	-	-	-
-จ่ายเงินไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย มีการเบี้ยวเงิน ขาดกำลังใจ ใจ ปัจจุบันจ่ายสด ชาวบ้านสนใจมากขึ้น	/	/	-	-	-
-ยังไม่รู้เทคนิคการผลิตที่จะทำให้คุณภาพดี	/	/	-	-	-
-คัดเกรด ถ้าความชื้นมากก็ไม่รับซื้อ	/	/	-	-	-
ง ปศุสัตว์/ประมง	10(3)	9(7)	10	-	-
วัว (b)	/	/	-	1	2

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า ✓ คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ทำลายพืชอื่นเนื่องจากเลี้ยงปล่อย มีการขัดแย้งกันและ ร้องเรียนผู้ใหญ่บ้าน พื้นที่ไม่มี ส่วนใหญ่เป็นสวน หนุ่ยน้อย ลง	/	1(23)	3	-	-
ไก่	-	-	-	2	3
-โรคห่าน	3(12)	4(5)	4	-	-
-โรคหวัด หน้าบวม	1(27)	2(14)	1	-	-
-ฝีดาษ	3(12)	/	5	-	-
สุกร	-	-	-	4	4
-อยากเลี้ยง	2(18)	3(11)	2	-	-
เป็ด	-	-	-	3	1
-อยากเลี้ยง	/	5(2)	6	-	-
ปลา (c)	/	/	-	-	-
ก ไม่ออก	6(15)	7(15)	7	-	-
กล้วยไม้	-	-	-	1	2
-ลงทุนสูง	4(16)	4(19)	4	-	-
-ใช้เวลานาน	3(27)	3(25)	3	-	-
เฟิร์น (d)	/	/	-	3	3
-อยากให้ส่งเสริม	2(43)	2(35)	2	-	-
หน้าวัว (d)	/	/	-	2	1
-อยากให้ส่งเสริม	1(47)	1(42)	1	-	-
ก ไม่ผล	1(70)	1(68)	1	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	7	-
-ไม่ออกผล	/	/	-	-	-
-ผลร่วง มีแมลงมาเจาะตัว	/	9(3)	9	-	-
-ราคาไม่ดี พ่อค้ามาซื้อจะบวกค่าขนส่งด้วย	/	/	-	-	-
มะม่วง	-	-	-	5	5
-ราคาไม่ดี	7(10)	6(13)	7	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ผลแตก	8(7)	/	12	-	-
-ไม่รู้วิธีดูแลรักษา	9(2)	8(4)	8	-	-
เมียง	-	-	-	1	4
-ตลาด ขยายยาก	2(51)	1(61)	1	-	-
-คัดเกรด เกรด A ราคาดี เกรด C หรือต่ำกว่าไม่มีใครซื้อ	/	10(2)	10	-	-
-เก็บไม่ทัน ทำให้ใบเมียงแก่ และเกรดไม่ดี เนื่องจากไม่มีแรงงานเก็บ เพราะทุกคนทำเมียง ต่างคนต่างเก็บ บางครั้งไม่ทัน ไม่มีคนช่วย	/	/		-	-
ส้มโอ	-	-	-	2	1
-อยากได้พันธุ์ดี	1(64)	2(53)	1	-	-
-แมลงวันทองเจาะผล	/	12(1)	13	-	-
-ให้ช่วยเหลือด้านตลาด ได้ผลดีกว่าลื่นจีแต่ไม่มีตลาด	3(31)	3(30)	3	-	-
กระท้อน	-	-	-	-	3
-อยากให้ส่งเสริม เห็นว่าพันธุ์พื้นเมืองที่ปลูกให้ผลดี	4(60)	7(10)	4	-	-
-อยากได้พันธุ์ดี	6(16)	4(26)	4	-	-
-แมลงวันทอง	/	10(2)	10	-	-
กาแฟ (ปลูกกันเยอะ ได้ผลดี)	-	-	-	3	7
-การส่งเสริมไม่ต่อเนื่อง	5(24)	5(17)	4	-	-
-ตลาดไม่ดี ราคาไม่แน่นอน	/	/	-	-	-
พลับ	-	-	-	4	6
-ไม่รู้วิธีเสียบกิ่ง ไม่ชำนาญ	/	/	-	-	-
-มีพลับป่าอยู่ในสวนเมียง ถ้ารู้วิธีก็จะดี ทดลองทำบ้างได้ผล	-	-	-	-	-
บัว (เกษตรกรพื้นที่กันมาก เหลือเพียงบางส่วน)	-	-	-	6	8
-ไม่มีคนซื้อ	/	/	-	-	-
-รสเปรี้ยว	/	/	-	-	-
เสาวรส เคยปลูกกันมากแต่ไม่มีตลาดรับซื้อ จึงเลิกปลูก	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยวจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ชนวน เป็นพันธุ์พื้นเมือง ปลุกบางบ้าน	/	/	-	-	2
ข งานส่งเสริมรายได้อื่น (e)	/	6(17)	8	-	-
จักสาน	-	-	-	1	1
-เครื่องจักสานเพื่อเหลาดอก	3(19)	2(22)	2	-	-
-อยากให้ส่งเสริมอาชีพการจักสาน และหาตลาดให้ด้วย	1(28)	1(26)	1	-	-
การรับจ้าง	-	-	-	-	-
-ค่าจ้างต่ำ(60-70 บาท/วัน)	2(20)	4(14)	3	-	-
-เดินทางลำบาก(จ่ายค่ารถแพง)	4(11)	3(15)	4	-	-
เย็บผ้า	-	-	-	2	2
ข สุขภาพอนามัย	4(16)	3(34)	3	-	-
-เดินทางไปอนามัยลำบาก ทางไม่ดี ไกล	/	/	-	-	-
-อยากให้มีอนามัยในหมู่บ้าน	/	/	-	-	-
-เคยมีผู้ป่วยเอดส์เสียชีวิตแล้ว มีการรณรงค์ด้านเอดส์	/	/	-	-	-
ค กิจกรรมสาธารณะ	7(14)	5(18)	5	-	-
-วัด โรงเรียน ถนน	/	/	-	-	-
-อยากให้มีเตาเผาขยะ	/	/	-	-	-
-พัฒนาแหล่งน้ำ (ไฟฟ้า)	/	/	-	-	-
-การทำแนวกันไฟ (f)	/	/	-	-	-
ญ กิจกรรมการรวมกลุ่ม (g)	8(12)	9(5)	9	-	-
สหกรณ์ข้าว เริ่มก่อตั้ง 2 เดือน	6(23)	5(30)	6	-	-
สหกรณ์ไฟฟ้า ไฟฟ้าไม่พอใช้ หน้าแล้งไม่มีน้ำ	1(49)	1(43)	1	-	-
สหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่งเงินไม่ทัน ไม่มีเงิน	4(27)	6(18)	5	-	-
กลุ่มแม่บ้าน ไม่มีงบประมาณในการดำเนินกิจการ	3(30)	3(36)	3	-	-
กลุ่มออมทรัพย์	2(32)	2(38)	2	-	-
กลุ่มฌาปนกิจ	5(25)	4(26)	4	-	-
ฎ ปัญหาทั่วไป	3(31)	4(21)	4	-	-
-ต้องการไฟฟ้า	2(27)	2(28)	2	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-อยากให้มือนามัยในหมู่บ้าน	4(25)	2(28)	3	-	-
-อยากให้ช่วยปรับปรุงถนน	1(39)	1(40)	1	-	-
-อยากได้ถังเก็บน้ำไว้ใช้ในครัวเรือน	6(7)	6(13)	6	-	-
-อยากได้อาชีพเสริม เกษตรกรมีรายได้ต่ำ	3(26)	4(24)	4	-	-
-อยากให้ช่วยพัฒนาแหล่งน้ำ(ในส่วนของผลิตไฟฟ้า)	5(15)	5(15)	5	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- เกษตรกรแสดงความจำนงค์อยากให้โครงการหลวงส่งเสริมการเพาะเห็ดชนิดอื่นๆ อีก เช่น เห็ดโคน เห็ดลม และเห็ดนางฟ้า นอกจากนี้เกษตรกรยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เมื่อ 3-4 ปีก่อนมีการเพาะเห็ดมาก แต่ได้รับเงินช้า และหัวเห็ดศูนย์มีการทุจริต จึงเลิกผลิตไป ปีที่ผ่านมาเริ่มฟื้นใหม่ คาดว่าจะไปได้ดี
- ที่ผ่านมาเกษตรกรเคยเลี้ยงวัวจำนวนมาก เมื่อประสบปัญหาที่วัวไปทำให้การปลูกพืชเสียหาย จึงขายวัวออกไปเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันวัวมีน้อยลง
- ปัจจุบันเกษตรกรบางรายทดลองเลี้ยงปลา เช่น ปลานิล ปลาดุก แต่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ ไม่มีที่ที่จะขุดบ่อได้ เกษตรกรส่วนมากเห็นว่าการเลี้ยงปลาคงเป็นไปได้
- เกษตรกรบางรายแสดงความคิดเห็นว่า การปลูกเฟิร์น และหน้าวัวในพื้นที่เล็กๆ จะไม่คุ้มหากจะผลิตต้องผลิตจำนวนมากๆ
- เกษตรกรแสดงความจำนงค์ว่าอยากให้ช่วยส่งเสริมอาชีพเสริมรายได้อื่นๆ ในช่วง พุศศิกายน-เมษายน อันเป็นช่วงที่ว่างงาน
- ในด้านการทำแนวกันไฟนั้นเกษตรกรแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบทำแนวกันไฟในเขตพื้นที่ของตนเอง ไม่มีการรวมกลุ่มช่วยกันทำแนวกันไฟ
- การเรียงลำดับย่อยภายในหมวด เป็นการเรียงลำดับโดยให้เกษตรกรพิจารณาว่ากลุ่มใดควรพัฒนาก่อน หรือมีปัญหาที่ยากแก้ไข ก่อน-หลัง นอกจากนี้เกษตรกรยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันกำลังมีการจัดตั้งกลุ่มดูแลรักษาป่า มีการตั้งเวทีชาวบ้านส่งเสริมการปลูกมะคาเคเมีย และหวาย โครงการนี้อยู่ในการรับผิดชอบของกรมป่าไม้

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตกมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1 การขายเชื้อพันธุ์ กลุ่มพันธุ์ ทำให้ชาวบ้านยากจน ไม่สามารถรับความช่วยเหลือได้	-	1
2 โครงการหลวงรับซื้อเห็ดหอมไม่เต็มที ชื่อเฉพาะเกรดดี หนานนาว กาแฟก็เพิ่งหันมาส่งเสริมช่วงนี้	-	4
3 งบประมาณจำกัด	-	3
4 มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจำกัด	-	2
5 เจ้าหน้าที่ไม่รักงาน ทำงานไม่เต็มที่	/	-
6 การติดตามงานไม่ดีพอ เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยติดตามงานส่งเสริม	-	-

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงตีนตกมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม		
ห้องเย็น (ใช้ไม่ได้ไฟไม่พอ)	1	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	-	-	-	-
รถมอเตอร์ไซด์	1	-	-	-
โรงเอนกประสงค์ โรงคัดบรรจุ	1	/	ปรับปรุงให้ดีกว่าเดิม	/
โรงอบแห้ง (เห็ด 3-400 ก.ก.)	1	-	-	-
Nersery	1	-	ปรับปรุงโดยเปลี่ยนเป็นโครงเหล็ก	-
บ้านพักรับรอง	1	-	-	-
ถังจืดยา	1	-	-	-
ถังน้ำเย็น	-	1	บริการเกษตรกรที่มาติดต่อด้าน	-
ถังเก็บน้ำฝนใหญ่	1	-	ใช้ในสถานีประมาณ 10 Cu	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตกมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการ ดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวม ทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1 อยากให้มีสหกรณ์ร้านค้าภายในกลุ่ม(ชาวบ้านคิดแล้ว)	-
	2 ไม่มีหลักประกันในการกู้ยืมเงิน	-
	3 การรวมกลุ่มไม่ค่อยดีเท่าใดนัก	-
	4 ต้องมีผู้ควบคุมในระยะต้น	-
กลุ่มออมทรัพย์	ไม่มี	-
กลุ่มแม่บ้าน	ไม่ค่อยรวมกันทำกิจกรรม ไม่ค่อยมีกิจกรรม	-
กลุ่มผู้ใช้น้ำ	ไม่มี (ชาวบ้านมีปัญหาโรคนี้ น่าจะมีบ่อพักน้ำลดตะกอน)	-
กลุ่มฌาปนกิจ	1 สมาชิกไม่มีเงินจ่าย ถูกตัดหากพร้อมต้องซื้อเข้ามาใหม่	-
	2 น่าจะปรับปริมาณค่าเก็บ โดยการเพิ่มกลุ่มอื่น	-

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก มีดังนี้

- 1.การผลิตเห็ด ควรปรับไปใช้วัสดุอื่นแทนไม้ เช่น ถุง
- 2.ให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาให้ความรู้แก่เกษตรกรโดยตรง
- 3.อยากให้ผู้ประสานงานหรือผู้ส่งงานเข้ามาดูพื้นที่ว่าจะทำได้หรือไม่อย่างไร
- 4.อยากให้มีการพิจารณาเรื่องยานพาหนะสำหรับขนส่งผลผลิต (รถปิคอัพ)
- 5.อยากให้มีเจ้าหน้าที่เพิ่มอีก 1 คน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด กิจกรรม สาธารณะ	
1.พื้นที่ทำกินน้อย 2.ขาดแคลนน้ำดื่ม 3.ทางคมนาคมไม่สะดวก	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวโพดขาดน้ำเพราะฝนแล้ง 2.ข้าวโพดกลายพันธุ์ 3.ข้าวบาร์เล่เป็นโรคใบจุด	1.ข้าวไร่ 2.ข้าวโพด

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด พืชผัก	
1.การปลูกผัก หักๆ ไปต้นทุน การผลิตสูง 2.ผักกาดขาวปลีรากเน่า 3.ผักกาดขาวปลีมีแนวโน้ม ราคาต่ำลง	1.ผักกาด หางหงษ์ 2.ผักกาด ขาวปลี 3.กระเทียม ต้น

เกษตรกร
ศูนย์ทุ่งเรา

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด กิจกรรม การรวมกลุ่ม	
1.กลุ่มเยอปี่รา 2.กลุ่ม อพปร. 3.กลุ่มหนุ่มสาว 4.กองทุนพัฒนามหมู่บ้าน	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.โรคกระเพาะ 2.ยาเสพติด 3.โรคเอดส์	-

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ทุ่งเรา)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชผัก -จากเกษตรกรที่มีเกือบ 300 ครอบครัว เกษตรกรยังปลูกผักร่วมกับโครงการหลวงไม่มากนัก มีปัญหาแคบหัวเหมาบ้าง และที่ระบุว่าจะเคยนัดหมายให้ตัดผักแล้วไม่มารับตามนัดหมายก็มีบ้าง และผักที่ปลูกขายเองคือผักกาดขาว ปีนี้ต้นทุนสูง แต่ผักราคาถูกลงมาก	***	**	ปัญหาเรื่องโรคคงต้องการคำแนะนำ และให้บริการที่เน้นหนักมากยิ่งขึ้น ส่วนการนัดหมายนั้น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอาจต้องเพิ่มทักษะมากขึ้น สำหรับกรณีผักที่ปลูกเองขายเองราคาถูกเป็นความลำบากของการเกษตรทั่วไป ราคาผักผันผวนจนการปลูกพืชเพียง 2-3 ชนิด จะเสี่ยงต่อการขาดทุนได้ง่าย จึงควรให้ความรู้เรื่องการเกษตรผสมผสานที่จะลดความเสี่ยงจากราคา จากความผันผวนของภาวะอากาศ เปลี่ยนแปลง ลดการระบาดของโรค/แมลง ตลอดจนให้กิจกรรมแต่ละชนิดเชื่อมต่อกัน (Symbiosis)
2. กิจกรรมสาธารณะ -เกษตรกรคำนึงถึงปัญหาที่ทำกินที่เกษตรกรรู้สึกว่าน้อย และการขาดแคลนน้ำดื่มมาใช้ นอกเหนือจากน้ำเพื่อการเกษตร	**	**	เกษตรกรบางเผ่านิยมทำเกษตรแบบใช้พื้นที่มาก การวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าพื้นที่ทำกินปัจจุบันแต่ละครอบครัวมีเท่าไร จะช่วยตัดสินใจได้ดีว่าที่ทำกินเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ อย่างไรก็ตาม หากคำนึงถึง "ความต้องการมีชีวิตที่ดีขึ้น" ของเกษตรกรที่เห็นจากสื่อต่าง ๆ แล้ว จะต้องเน้นกิจกรรมทางศาสนา หรือจริยธรรมต่าง ๆ ที่จะให้เกษตรกรคำนึงถึงชีวิตที่เรียบง่าย มีชีวิตอยู่บนพื้นที่สูงแบบพออยู่พอกินได้ อย่างไรก็ตาม ก็ควรเป็นปัจจัยที่เข้าไปส่งเสริมด้วย กรณีน้ำเพื่อการบริโภคก็ควรสำรวจความเดือดร้อนให้ชัดเจนต่อไป
3. สุขภาพอนามัย -เป็นโรคกระเพาะเยอะมาก และยาเสพติด (กรณีบ้านบวักจัน) มีเสพติดถึงประมาณ 30 %	**	**	ควรให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคกระเพาะ และการดูแลสุขภาพหากเกิดจากการบริโภคยาแก้ปวดไม่ถูกวิธี อาจป้องกันได้ในกลุ่มคนรุ่นใหม่ต่อไป ส่วนยาเสพติดคงต้องรณรงค์ให้มากขึ้น

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. ไม้ผล -ปลูกลิ้นจี่มีปัญหาครั้ง ดูต้นน้ำเลี้ยง และสตรอเบอรี่ ส่งขายสดได้ไม่เกิน 25% นอกนั้นต้องขายโรงงานราคา ถูก	**	***	โดยเฉพาะลิ้นจี่ ควรประสานงานกับฝ่ายป้องกัน ของกรมส่งเสริมการเกษตรให้คำแนะนำ เรื่องนี้เกิดแก่พืชตามศูนย์ที่ต่ำกว่า 1,000 เมตร และหวังว่าลิ้นจี่จะเป็นไม้ผลที่เป็นรายได้ให้ครอบครัวได้บ้าง ส่วนสตรอเบอรี่เข้าใจว่าเกิดจากการขาดน้ำ ที่จะทำให้สตรอเบอรี่รุ่น 2-3-4 ให้ผลมีคุณภาพดี
5. ไม้-สุกร -เป็นโรคระบาด (หน้า)	**	**	สัตว์ทั้ง 2 ชนิดมักเป็นโรคระบาด การจะให้มีการฉีด/หยอดวัคซีนให้ครบถ้วนพอ อาจต้องหาผู้ทางแก้ไขต่อไป

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรา)

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 760 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 23.2 °C อุณหภูมิสูงสุด 33.2 °C อุณหภูมิต่ำสุด 13.2 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,200 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 18 ตารางกิโลเมตร
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 42 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา (ไม่มีข้อมูล)
- ไฟฟ้า (ไม่มีข้อมูล)
- สถานีนอนมัย (ไม่มีข้อมูล)
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ไม่มีข้อมูล)
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด (ไม่มีข้อมูล)
- โทรศัพท์สาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- รถประจำทาง (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำสาธารณะ ลำธาร 1 แห่ง
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน อ่างเก็บน้ำ 3 แห่ง
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 5 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	3	139	824
ม้ง	2	135	795
รวม	5	274	1,619

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ไม่มีข้อมูลการปลูกไม้ผล

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรา ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ	ร้อยละ
แตงกวายาว	9,421.00	57.38
ถั่วแขก	4,168.00	25.39
มะระขาว	1,690.70	10.30
พริกหวานเหลือง	714.50	4.35
พริกหวานแดง	373.00	2.27
มะเขือเทศผลโต	51.00	0.31
รวม	16,418.20	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกร เฝ้ามั่ง และไทยพื้นเมือง (ทุ่งเรา)

1. การ จัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ทั่วไป	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
		ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชไร่	-	4 (10)	2 (4)	4	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	-	2	2
-ขาดน้ำเพราะฝนแล้ง	-	/	/	-	-	-
-กลายพันธุ์	-	/	/	-	-	-
ข้าวบาร์เลย์	-	-	-	-	-	-
-เป็นโรคใบจุด	-	/	/	-	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	-	1	1
ข. พืชไร่การค้า/ลงเสริม	-	/	/	/	-	-
ถั่วแดง	-	-	-	-	4	1
ถั่วอะสุกี	-	-	-	-	-	2
ลิ้น	-	-	-	-	3	3
ข้าวบาร์เลย์	-	-	-	-	2	4
ข้าวโพด	-	-	-	-	1	-
ค. พืชผัก	2 (7)	2 (12)	7 (1)	2	-	-
ถั่วแขก	/	-	-	-	6	-
กะหล่ำปลี	-	/	/	-	5	-
กระเทียมต้น	-	-	-	-	4	4
พริกยักษ์	-	-	-	-	7	5
ผักกาดทางหงษ์	/	-	-	-	1	1

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
 2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
 3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
 4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
 5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ
- * คือ เกษตรกรชาวไทยพื้นเมือง นอกนั้นเป็นเกษตรกรเฝ้ามั่ง

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ทั่วไป	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
		ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-เป็นราแบ่ง	-	4 (7)	4 (4)	4	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	-	2	3
-เป็นราแบ่ง	-	3 (9)	6 (2)	5	-	-
-รากเน่า	-	2 (17)	2 (27)	2	-	-
แครอท	-	-	-	-	3	2
-หัวเน่า	-	-	5 (3)	6	-	-
-ราคามีแนวโน้มต่ำลง	-	5 (3)	1 (30)	3	-	-
-การปลูกผักทั่ว ๆ ไป ต้นทุนผลิตสูง	/	1 (23)	2 (27)	1	-	-
แตงกวาญี่ปุ่น	/	-	-	-	8	6
สมุนไพรมะนาว	/	-	-	-	9	7
จ. ไม่เคย	-	-	-	-	-	-
เยอบีร่า	-	/	/	-	1	1
-ใบไหม้สีดำ	-	5 (1)	5 (5)	6	-	-
-ต้นเหลือง	-	2 (24)	-	4	-	-
-ราคาผลผลิตมีแนวโน้มต่ำลง	-	1 (26)	1 (30)	1	-	-
-ต้องการพันธุ์ใหม่	-	4 (5)	2 (24)	2	-	-
-รากเน่าทำให้ผลผลิตเสีย	-	3 (18)	4 (9)	3	-	-
เบญจมาศ	-	-	-	-	2	2
-ไฟฟ้าที่เปิดให้ไม่เพียงพอ	-	6 (0)	3 (11)	5	-	-
จ. ไม่เคย	-	3 (11)	7 (1)	7	-	-
สตรอเบอรี่ (a)	-	-	-	-	1	1
-ขาดน้ำ	1 (18)	4 (8)	1 (30)	1	-	-
-ใบจุด ใบแห้ง ทำให้ติดผลน้อย	4 (6)	/	2 (9)	4	-	-
-ผลเน่าและตอนใกล้แก่เสียประมาณ 10%	4 (6)	/	7 (2)	8	-	-
-ราคา ในระยะหลังแนวโน้มต่ำ 1-2 บาท	2 (17)	/	6 (3)	5	-	-
-ปีที่แล้วให้ผลผลิตน้อย	3 (13)	2 (13)	2 (9)	2	-	-
บ๊วย	-	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ทั่วไป	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
		ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ติดผลน้อย	-	5 (3)	5 (4)	7	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	-	4	4
-มีครั่งมาเกาะ	-	1 (20)	4 (6)	3	-	-
-ไม่ค่อยติดผล	-	2 (13)	/	6	-	-
ส้มเขียวหวาน	-	-	-	-	6	6
-หนอนชอนใบ	-	6 (2)	/	9	-	-
อะโวคาโด	-	-	-	-	2	2
พลัม	-	-	-	-	3	3
พีช	-	-	-	-	5	5
จ. ปลูกสัตว์ / ประมง	3 (3)	/	2 (9)	6	-	-
ไก่	-	-	-	-	2	2
-เป็นโรคห่าน	/	/	/	-	-	-
โค	-	-	-	-	5	5
-ปัญหาไม่ค่อยมีมากนัก	/	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	-	1	1
-เป็นโรคซี่ขาว	-	/	/	-	-	-
ปลา	-	-	-	-	3	3
เป็ด	-	-	-	-	4	4
ม้า	-	-	-	-	6	6
จ. งานเกษตรมีรายได้ขึ้น	-	7 (1)	2 (9)	6	-	-
-ขายหน่อไม้	-	/	-	-	1	4
-รับจ้าง (b)	-	-	-	-	2	-
-หัตถกรรม	-	-	-	-	3	1
-ตีเหล็ก	-	-	-	-	4	2
-หาของป่า	-	-	-	-	5	3
จ. ดูสภาพอนามัย	-	6 (9)	4 (8)	4	-	-
-ไข้มาเลเรีย	1 (15)	6 (3)	5 (3)	4	-	-
-เป็นโรคเอดส์ เคยมีคนตาย 1 คน	3 (8)	3 (4)	6 (1)	3	-	-
-โรคกระเพาะ ส่วนมากเป็นในผู้ชาย	2 (14)	3 (4)	2 (18)	1	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ทั่วไป	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
		ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-นิว	-	/	/	-	-	-
-โรคตาแดง	-	3 (4)	3 (9)	4	-	-
-ติดสิ่งเสพติด (c)	-	1 (32)	1 (26)	2	-	-
-การบริการของเจ้าหน้าที่อนามัยไม่ดี(d)	-	2 (20)	4 (8)	6	-	-
ณ. กิจกรรมสาธารณะ	1 (25)	1 (17)	5 (4)	1	-	-
-ขาดแคลนน้ำดื่ม	1 (13)	1 (29)	4 (7)	2	-	-
-ทางคมนาคมไม่สะดวก	3 (11)	3 (17)	2 (14)	3	-	-
-พื้นที่ทำกินมีน้อย (e)	1 (13)	2 (26)	1 (34)	1	-	-
-โรงเรียนครูไม่ตั้งใจสอน	-	4 (8)	3 (11)	4	-	-
-ปลูกต้นไม้ปลูกป่าแล้วไม่รอด	-	5 (2)	5 (6)	5	-	-
ณ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	-	6 (6)	1 (19)	3	-	-
-กลุ่มแม่บ้าน ทำหม้อป๊อบ (f)	/	-	-	-	-	-
-กองทุนพัฒนามนุ่บ้าน (g)	-	2 (16)	5 (4)	3	-	-
-กลุ่มเย็บผ้า (h)	-	1 (21)	1 (18)	1	-	-
-กลุ่มแม่บ้าน	-	/	3 (10)	5	-	-
-กลุ่มหนุ่มสาว	-	5 (2)	2 (11)	3	-	-
-กลุ่ม อพปร.	-	2 (16)	3 (10)	2	-	-
-กลุ่มวัฒนธรรม	-	4 (8)	/	6	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

(a) สตรอบเบอร์ที่ชาวบ้านปลูกในรุ่นแรกจะขายให้กับโครงการหลวง ในรุ่นแรกจะมีเกรด 4 บ้าง แต่โครงการก็รับซื้อ แต่ในรุ่น 2-3 โครงการจะไม่รับซื้อเกรดนี้ แต่จะมีพ่อค้ามารับซื้อไปเข้าโรงงานโดยทั่วไปซื้อ กิโลกรัมละ 10-12 บาท สรุปลจะมีเพียง 1 ใน 4 เท่านั้นที่ขายสตรอบเบอร์ให้กับโครงการเป็นการนำไปบริโภคสด โดยขายได้ กก. ละ 30-100 บาท

(b) เกษตรกรว่างงานส่วนมากจะปลูกพืชผักมีขาดทุน จะไปรับจ้างแรงงานก็ไม่มีงานให้ทำ มีที่ไปรับจ้าง แล้วถูกโกงค่าแรงก็มี

(c) เกษตรกรเผ่าม้งประมาณ 30% มีการเสพติด สิ่งเสพติด ทำให้เป็นปัญหากับชุมชน ทำให้เกิดการลักเล็กขโมยน้อย

(d) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่ประจำอยู่ที่อนามัยเป็นเวลานานหลายเดือน

(e) เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง โดยส่วนใหญ่เข้ามารับจ้างเป็นคณงานของหน่วยป่าไม้ รับค่าจ้างเป็นรายวัน ใน 1 ปี จะทำประมาณ 9 เดือน ในเวลาที่เหลือเกษตรกรจะปลูกสตรอเบอรี่ร่วมกับโครงการ ส่วนมั่งที่ยากจนก็ไม่มีพื้นที่ทำกินเช่นกัน

(f) การรวมกลุ่มของแม่บ้านโครงการอบรมของเจ้าหน้าที่ของเคหกิจมาจัดการอบรมให้ และนำอุปกรณ์การผลิตมาให้กับกลุ่มแม่บ้านแต่ทำเพียงครั้งเดียว

(g) กองทุนพัฒนาหมู่บ้านมีเงิน 4 แสนบาท ให้สมาชิกกู้ร้อยละ 15 บาท/ปี

(h) ผู้นำกลุ่มยังไม่สามารถรวบรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดความมั่นคงได้

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรามีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. แหล่งน้ำทำการเกษตร ระบบคลองส่งน้ำไปไม่ถึงแปลงของเกษตรกรที่ทำกิน	1	1
2. ป่าต้นลำธารถูกทำลาย ต้องเร่งฟื้นฟูให้คืนสภาพโดยเร็ว คือ จะมีกลุ่มที่เผาปูนขาวในหมู่บ้าน ซึ่งขึ้นมาตัดไม้เผาปูนขาว และมีคนข้างนอกเข้ามาตัดไม้ไม่ต่าง ๆ เอาไปขายทำไม้จักสานต่าง ๆ	4	5
3. ขาดการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์ภายในหมู่บ้านที่มีอยู่ไม่มีความเข้มแข็ง กลุ่มชาวไทยภูเขา (เผ่าม้ง) ขาดการรวมกลุ่ม ต่างคนต่างทำ ความคิดเห็นไม่ตรงกัน	-	6
4. เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก เวลาขนส่งผลผลิตไปจำหน่าย หรือส่งโครงการทำให้ผลผลิตเสียหาย และเสียเวลาในการขนส่ง	3	7
5. ปัญหายาเสพติด คือ เกษตรกรของศูนย์ติดยาเสพติดมาก และเป็นผู้จำหน่ายด้วย ทำให้ผลผลิตที่ปลูกขาดการดูแลรักษา และขาดรายได้ และในปี 2541 ถูกดำเนินคดี 5 ราย	5	4
6. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยในชุมชน คือ ชาวบ้าน (เผ่าม้งซึ่งหัวโบราณอยู่) คือใช้ฝิ่นเป็นยารักษาโรคอยู่	6	8
7. ปัญหาการวางแผนครอบครัว	7	9
8. ขาดบุคลากรและงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาไม่เพียงพอ คือ ทางโครงการหลวงมีเจ้าหน้าที่ 1 คน และสำนักงานเกษตรจังหวัด 1 คน	2	2
9. เขตรับผิดชอบของศูนย์ คือ บ้านปางเหนือ, บ้านปางใต้, บ้านทุ่งโป่ง ไม่สามารถส่งเสริมการเกษตรได้ เนื่องจากเกษตรกรขายที่ทำกินไปหมด และเปลี่ยนอาชีพเป็นรับจ้างและค้าขายแทน	-	3

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรา มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	-	1	ไม่มีรถประจำศูนย์	-
รถมอเตอร์ไซด์	-	1	ปัจจุบันมีของกรมส่งเสริม	-
โรงเอนกประสงค์	-	1	ยังไม่มี (เมื่อมีจะได้ประโยชน์มาก)	-
โรงคัดบรรจุ	-	1	ยังไม่มีโรงคัดบรรจุถาวร	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรา มีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์		
กลุ่มเกษตรกร	ขาดความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	1
กลุ่มแม่บ้าน	ขาดทุนดำเนินการเรื่องหัตถกรรมและแปรรูป รวมทั้งตลาด	2
กลุ่มเยาวชน	ต้องการให้เน้นการอบรมด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ	3

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปุนหลวง มีดังนี้

1. การพัฒนาด้านเกษตรกรควรจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำและถนนให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ จะทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่และมีรายได้ดีขึ้น
2. ส่วนการพัฒนาศูนย์ฯ ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดแคลน เพื่อให้งานเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
3. ต้องระมัดระวังเกี่ยวกับการเดินทางเข้าออกศูนย์ฯ เพราะมีผู้มีอิทธิพล และผู้ประกอบอาชีพไม่สุจริต คอยคิดร้าย (ต้องระวังรักษาตัวเพื่อความปลอดภัยของตนเอง)
4. การปฏิบัติงานในปัจจุบันทำหน้าที่ทั้งในการบริหารศูนย์ฯ (หัวหน้า) และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกือบทุกโครงการ (พี่ช) ไปพร้อม ๆ กัน

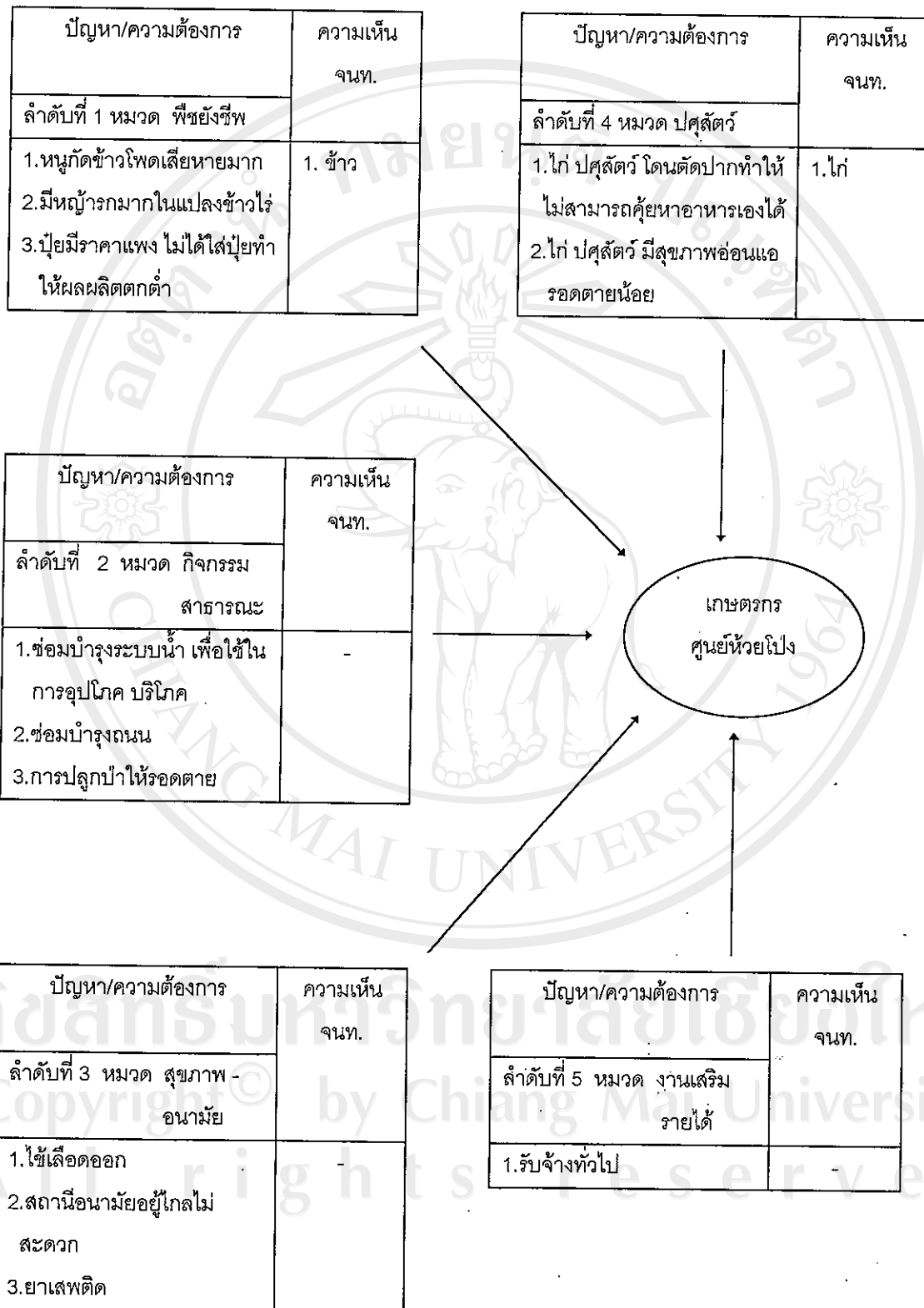

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ห้วยโป่ง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - หนู กำลังเป็น ปัญหา ทำลายข้าว และข้าวโพด อย่างมาก	***	***	ควรประสานงานขอความร่วมมือจากฝ่ายป้องกันกำจัดศัตรู พืชเข้าช่วยแก้ไข เพราะทั้งเกษตรกรยากจนและที่มีฐานะพอ สมควร ปลูกข้าวไร่ และข้าวโพด แล้วถูกทำลายเสียหาย มาก
2. การเลี้ยงสัตว์ - ไก่ที่ราชการนำมาแจก เป็นโรคตายในช่วงตัวยังเล็ก จำนวนมาก ส่วนใหญ่ได้รับ ไม่เกิน 2 เดือน ตายไปกว่า 80%	**	***	การช่วยเกษตรกรโดยมุ่งหวังให้ได้รับไก่ เพื่อเป็นอาหาร โปรตีนนับเป็นเรื่องที่ดี แต่ไก่ที่นำไปบริการพันธุ์ 3 สายเลือด เคยได้รับการเลี้ยงดูอย่างดี มีการตัดปากไก่ให้เหมาะสมที่จะ กินอาหารในรางอาหาร และไม่ทำอันตรายกันในกรงเลี้ยงนั้น เมื่อไก่ได้รับการเลี้ยงดูโดยเกษตรกรที่ไม่มีอาหารผสมจะให้ เช่นเดิมไก่ต้องคุ้ยเขี่ยจิกอาหารและเมล็ดพันธุ์พืชเล็ก ๆ เอง อาจจะทำได้ลำบากและไม่เคยชินจึงมักไม่รอดตาย ควรใช้ ไก่บนคอกที่เลี้ยงแบบธรรมชาติคุ้ยเขี่ยอาหารเอง แม้การ ตอบสนองต่ออาหารจะไม่ดีนัก แต่เกษตรกรน่าจะเลี้ยงได้ ประสบความสำเร็จดีกว่า
3. ไม้ดอก - การปลูกเกล็ดไอลัส (ทั้ง หัวและดอก) ควรส่งเสริมให้ มากขึ้น ทั้งอาจส่งเสริมการ ปลูกไม้กระถางเพื่อจำหน่าย	**	*	การปลูกไม้ดอกชนิดนี้ เกษตรกรปลูกได้ในรอบ 6 เดือนของ ปี 2540 ดึงกว่าร้อยละ 70 (ของไม้ดอกทั้งหมด) หากจัดระบบ ชลประทาน และปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม และไม่ติด ขัดที่ความต้องการของตลาดแล้ว อาจเป็นพื้นที่ที่ควรขยาย การผลิตได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์โดยเจ้าหน้าที่ เห็นว่าไม้กระถางมีศักยภาพเหมาะสม ก็ควรพิจารณาควบคู่ ไปกับไม้กระถางได้

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. กิจกรรมเกษตรโดยรวม -ควรทำการเกษตรแบบ ผสมผสานให้มากขึ้น โดย บางพื้นที่ควรใช้แนวพระราช ดำริ "ทฤษฎีใหม่" จะยิ่งดี มากขึ้น	**	***	เนื่องจากศูนย์ฯ นี้อยู่ในระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่ ถึง 1000 เมตร การจะปลูกพืชเมืองหนาวให้ได้คุณภาพ กระทำได้ลำบาก ทั้งระดับฝีมือการผลิตพืชก็ไม่นัก ระดับ การศึกษาก็ต่ำ การทำการเกษตรไม่ประณีตนัก แต่ถ้าทำการ เกษตรผสมผสานและพยายามเพิ่มองค์ประกอบด้านสัตว์- ปลา (ชุดบ่อเลี้ยงปลา) ในระบบการเกษตรด้วย จะทำให้มี โอกาสทำการเกษตรที่เน้นการยังชีพให้มากขึ้น จะประสบ ความสำเร็จได้
5. สุขภาพ/อนามัย -ปัญหายาเสพติด และ แก้นิยามใช้เลือดออก	**	**	ปัญหาใช้เลือดออกจะได้รับการให้น้ำหนักจากเกษตรกรว่า สำคัญ ควรให้การป้องกันให้ดี นอกจากนั้นการได้รับการ จากสถานอนามัยโดยเดินทางไปไม่สะดวก เป็นลำดับที่ 2 แต่ยาเสพติดก็ควรได้รับการเร่งรัด แก้นิยามกำลังเป็น ปัญหาในเกือบทุกศูนย์ฯ

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 780 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 23.7 °C อุณหภูมิสูงสุด 38 °C อุณหภูมิต่ำสุด 9.5 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,000 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 17.73 ตารางกิโลเมตร (11,083.06 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 27 กิโลเมตร ถนนดิน 3 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 2 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 3 หมู่บ้าน
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ป.6
- วัด มี 1 วัด - โบสถ์ -
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 1 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง -
- แหล่งน้ำสาธารณะ ลำห้วยโป่ง
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย 1 แห่ง อ่างเก็บน้ำ 4 แห่ง
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 4 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	2	38	136
มูเซอ	2	55	296
รวม	4	93	432

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	32 ราย	972	95	877
ท้อ	EARLIGRANDE	1 ราย	20	20	0
พลับ	ต้นตอ	2 ราย	30	0	0
พลับ	P2		35	0	35
พลับ	FUYU		30	0	30

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดหวาน	12,887.50	28.00
ผักกาดขาวปลี	9,217.00	20.03
ผักกาดหอมห่อ	8,382.50	18.21
ถั่วแขก	7,527.00	16.35
หอมญี่ปุ่น	1,566.00	3.40
ผักกาดหอมใบแดง	1,488.00	3.23
มะเขือม่วงก้านดำ	1,238.00	2.69
ผักกาดทางหงษ์	918.00	1.99
กระเทียมต้น	770.50	1.67
ซอร์เรล	644.30	1.40
กะหล่ำปลี	251.00	0.55
ผักกาดฮ่องเต้	243.50	0.53
คะน้าจีน	239.00	0.52
ข้าวโพดหวาน	155.50	0.34
ขั้วเมือรทารัม	153.50	0.33
โรสแมรี่	141.90	0.31
ยอดถั่วลันเตา	66.50	0.14
แตงกวาขาว	57.50	0.12
ถั่วลันเตา	43.30	0.09
ฟักทองญี่ปุ่น	10.00	0.02
ชุกินี	9.00	0.02
มาโจแรม	6.65	0.01
เลมอนทาลิม	4.00	0.01
เสจ	2.50	0.01
ออริกาโน	0.20	0.00
รวม	46,022.85	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ม.ค. - ม.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
แกลดิโอลัส	ช่อ	47,955	89,378.00	71.37
ไบเฟิร์น	กำ	4,776	34,362.00	27.44
แกงการูพรอ	ช่อ	1,360	1,487.50	1.19
รวม			125,227.50	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผ่านชุมชน และคนเมือง (ห้วยโป่ง)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยังชีพ	1 (28)	1 (46)	1	-	-
ข้าว	-	-	-	1	1
- มีหญ้าในแปลงข้าวไร่	3 (9)	2 (20)	2	-	-
- หนูกัดข้าวและข้าวโพดเสียหายอย่างมาก	1 (23)	1 (28)	1	-	-
- แมลงกินรากและลำต้น (a)	-	3 (11)	4	-	-
- ปุ๋ยมีราคาแพง ทำให้ผลผลิตตกต่ำ	2 (19)	-	3	-	-
ข. ปศุสัตว์ / ประมง	3 (16)	6 (6)	4	-	-
- ไก่ (b)	1 (14)	✓	1	1	1
- สุกร	2 (4)	-	2	-	-
ค. พืชไร่การค้า / ส่งเสริม	✓	✓	✓	-	-
- ถั่วแดง (c)	-	-	-	1	-
ง. ไม้ดอก	✓	✓	✓	-	-
ดอกแกลดิโอลัส (ทั้งหัวและดอก)	✓	-	✓	-	-
เฟิร์น	-	✓	✓	1	-
- เป็นโรคเน่าแล้วลูกหลานไม่สามารถแก้ไขได้	1 (6)	-	1	-	-
- ราคาต่ำแต่ปุ๋ยมีราคาแพงขึ้น	2 (3)	-	2	-	-
ไม้กระถาง	-	-	-	-	1

หมายเหตุ :

- ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
- ถ้า ✓ คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
- อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
- ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
- ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
จ. ไม้ผล	6 (6)	5 (7)	6	-	-
มะม่วง - แห้งแล้งมากพอเจอฝน ผลจึงแตก	1 (9)	-	1	-	-
ลำไย - เป็นโรคใบหงิก	3 (4)	-	3	-	-
ลิ้นจี่ - มีครั่งขึ้นตามกิ่งลิ้นจี่ทำให้ต้นโทรม	2 (8)	-	2	-	-
บ๊วย - ไม่ค่อยออกผล	1 (9)	-	1	-	-
ด. พืชผัก	5 (7)	8 (2)	7	-	-
ถั่วแขก (d)	-	-	-	-	-
- มีแมลงกิน	-	1	1	-	-
- มีการประกันราคาแต่ไม่ได้ราคาตามที่เคยตกลงไว้	-	3	4	-	-
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	-	-
- เมล็ดไม่ค่อยออกเป็นต้น	-	2	3	-	-
- เกิดโรคเน่า (เชื้อรา)	1 (4)	4	1	-	-
ผักกาดขาว	-	-	-	-	-
- แมลงกินราก	2 (2)	-	5	-	-
ข. สุนัขพออนามัย	4 (11)	4 (14)	3	-	-
- ยาเสพติด	1 (27)	5 (4)	3	-	-
- โรคเอดส์	4 (4)	4 (5)	4	-	-
- ไข้เลือดออก	2 (23)	3 (17)	1	-	-
- ไข้มาลาเลีย	✓	2 (18)	5	-	-
- ไปรับบริการบริการที่สถานีนานามัยซึ่งอยู่ไกลไม่สะดวก	3 (16)	1 (23)	2	-	-
ค. กิจกรรมสาธารณะ	2 (27)	3 (15)	2	-	-
- การปลูกป่าให้รอดตาย	3 (19)	-	3	-	-
- การซ่อมบำรุงถนน	2 (25)	-	2	-	-
- การซ่อมบำรุงระบบน้ำ (ใช้ในการอุปโภคบริโภค)	1 (30)	✓	1	-	-
- การซ่อมตู้โทรศัพท์	4 (13)	-	4	-	-
ณ. กิจกรรมสร้างรายได้เสริม (รับจ้างทั่วไป)	7 (4)	2 (23)	5	-	-
ญ. กิจกรรมรวมกลุ่มต่าง ๆ	✓	6 (6)	8	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- a) เป็นแมลงที่มีลักษณะตัวคล้ายด้วง สีขาว หัวสีแดง มีความยาวประมาณครึ่งนิ้ว ซึ่งชาวบ้านเรียกแมลงจะตูกัดกินรากข้าวและลำต้น
- b) จากการสอบถามชาวบ้านเห็นว่าไถ่พันธุ์ 3 สายเลือดที่ได้รับมาจากกรมปศุสัตว์นั้น หลัง 1 สัปดาห์ได้เริ่มตายลงทีละตัว เพียงระยะเวลาไม่ถึง 2 เดือน ก็ตายไปกว่า 80% สาเหตุเนื่องจากไถ่มีสภาพอ่อนแอ และตอนที่รับมาเป็นไถ่ที่ถูกตัดปากมาทำให้ไม่สามารถคุ้ยหาอาหารกินได้เองตามธรรมชาติต้องเลี้ยงอาหารผสม ไถ่จึงมักไม่รอด ดังนั้น จึงเห็นสมควรว่าควรนำไถ่ด้อมาเลี้ยงเหมือนไถ่ที่ด้อมแม่สลองน่าจะเหมาะสมกว่า
- c) ชาวบ้านมักไม่ปลูก สาเหตุเนื่องมาจากปิ่นทางศูนย์ไม่มีเมล็ดพันธุ์มาจัดให้เกษตรกร ซึ่งถ้าหากมีเมล็ดพันธุ์ชาวบ้านก็จะทำการปลูก ปัจจุบันผู้ที่ปลูกถั่วแดงอยู่จะมีเมล็ดพันธุ์ไถ่ที่เก็บเอาไว้ในปิ่นที่ผ่านมา แล้วจึงนำมาปลูก
- d) จากตัวอย่างที่สัมภาษณ์มีผู้ปลูกเพียง 1 ราย จึงให้เจ้าตัวเป็นผู้ให้ลำดับความสำคัญ

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่งมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. มูเซอียดติดถือประเพณีการปฏิบัติเก่า ๆ มาก	3	2
2. มูเซอไม่ชอบหอม ชอบรับจ้างกินไปวัน ๆ หมดเงินจึงรับจ้างใหม่ (คนอายุน้อยเป็นมาก)	5	5
3. ราคาผลผลิตที่เกษตรกรเคยได้รับรู้สึกจะต่ำเกินไป	-	5
4. มีอ่างน้ำแต่ชาวบ้านไม่ค่อยมาใช้ รุงใจให้ต้อยยาก	-	1
5. ศูนย์อยู่ในพื้นที่ต่ำควรมีพืชตัวเล็ก เช่น ลิ้นจี่ ลำไย ไม้กระถาง	-	3
6. ควรเปิดตลาดพืชอื่น ๆ ที่ปลูกนอกจากพืชเมืองหนาว	-	3
7. คณะกรรมการหมู่บ้านชอบช่วยแต่กลุ่มตนเองหรือญาติพี่น้อง	2	-
8. ขาดผู้นำที่ชัดเจน ชาวบ้านไม่ยอมรับกันเอง ไม่ยอมรับผู้นำตน	1	-
9. การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่แก่ชาวบ้านไม่ชัดเจน ไม่ใกล้ชิดพอ	4	-

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและ ความต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	ไม่มี	1	คิดว่าน่าจะมีของแช่เยาะ	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	ไม่มี	1		-
รถมอเตอร์ไซด์	ไม่มี	1	ไม่มีไว้ประจำศูนย์	-
โรงคั่วบรจุ	1	1	จะมีของมาก	-
ห้องประชุม	-	1	เพื่อประชุมชาวบ้านและหน่วยงานต่าง ๆ	
บ้านพักเจ้าหน้าที่	1	2	เจ้าหน้าที่อยู่กระจัดกระจายไม่พักใกล้ศูนย์	
ห้องเก็บอุปกรณ์	-	1	กรรไกรตัดแต่งกิ่ง มีด ฯลฯ อยู่กระจัดกระจาย	

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่งมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1. หลักฐานชาวบ้านเรื่องบัตรประชาชน ทะเบียนสมรส มีไม่ครบ (กรณีมุเซอ)	1
	2. มุเซอกลัวไม่มีเงินจ่ายค่ามาปณิกเมื่อเข้าสหกรณ์	2

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง มีดังนี้

1. ควรหาข้อมูลในสนามจริง ๆ มาทำแผน
2. ข้อมูลวางแผนควรสอบถามหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ผู้นำและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมด้วย
3. ควรผลิตสื่อเผยแพร่ทางหอกระจายข่าว และแต่ละกลุ่มบ้านควรมีหอกระจายข่าวและวิทยุสื่อสารถึงกัน

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด สุขภาพ- อนามัย	1.ปัญหายา เสพติด ใน เยาวชนจะ ระบาดมาก
1.ยาเสพติด	
2.เจ้าหน้าที่อนามัยทำงานไม่ เต็มเวลา	
3.ปัญหาโรคเอดส์	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด งานเสริม รายได้	-
1.รับจ้างมักโดนจับ เพราะไม่มี บัตรประชาชน	
2.โดนเบี้ยดเบี้ยนค่าจ้าง	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด ไม้ผล	1.เสาวรส 2.อะโวคาโด 3.พลับ
1.เสาวรสเป็นโรคไวรัส	
2.เสาวรส หนอน,แมลง กัด ทำลายต้น	
3.เสาวรสราคาต่ำ	

เกษตรกร
ศูนย์หนองเขียว

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด พืชยังชีพ	1.ข้าว
1.วัชพืช ในนาข้าว	
2.โรคและแมลงในนาข้าว	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด ปัญหาทั่วไป	1.ยังมี การ บุกรุกป่าอยู่ ม าก พ อ สมควร
1.ขาดแคลนน้ำ	
2.ต้องการบัตรประชาชน	
3.ต้องการ การปรับปรุงถนน ภายในหมู่บ้าน	

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ หนองเขียว)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - ข้าวผลผลิตต่ำ มีโรค แมลงและวัชพืชรบกวน	***	***	พื้นที่ของศูนย์ฯหนองเขียว มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาด โอบล้อมด้วยภูเขาหินปูน ทำให้มีปัญหาด้านแหล่งน้ำ อุปโภคบริโภคและการเกษตร ทางด้านอุณหภูมิมีความแปร ผันสูงมาก (5.2-39 °ซ) ควรส่งเสริมในพื้นที่นี้ ควรเน้นให้ เกษตรกรสามารถผลิตเลี้ยงตัวเองได้ก่อน โดยมุ่งที่การปรับ ปรุงผลผลิตของข้าว โดยการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน สำหรับการใส่ปุ๋ย และความรู้เกี่ยวกับการผลิตโดยเฉพาะ ด้านการใช้ปุ๋ย พืชเสริมที่ควรส่งเสริมได้แก่ข้าวโพด ถั่วแดง หลวง ถั่วขาว และถั่วอะซูกิ
2. อาชีพเสริมรายได้ - ส่งเสริมให้เกษตรกรออกไป รับจ้างนอกสถานที่	***	***	โดยศักยภาพของพื้นที่แล้ว การทำการเกษตรจะไม่สามารถ เลี้ยงครอบครัวอยู่ได้ การออกไปรับจ้างขายแรงงานจึงเป็น ทางออกที่เป็นไปได้สูง แต่เกษตรกรส่วนหนึ่งไม่มีบัตรประจำ ตัวจึงจำกัดต่อการออกไปรับจ้างนอกพื้นที่ ศูนย์ฯ ควรติดต่อ ประสานงานกับฝ่ายปกครอง เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาคือ กรณีพิเศษ ซึ่งอาจเป็นการออกบัตรพิเศษเป็นการชั่วคราว นอกจากนี้ศูนย์ฯ ควรจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือ แรงงานร่วมกับแรงงานจังหวัด
3. สุขภาพ/อนามัย - เร่งแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการรณรงค์ให้ความรู้ และสนับสนุนองค์กรชาว บ้านให้คอยดูแลและควบคุม	**	**	ยาเสพติดจัดเป็นปัญหาสำคัญของศูนย์ฯอย่างหนึ่งที่ได้ โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน จนนำไปสู่ปัญหาการลักเล็กขโมย น้อย การรณรงค์ให้ความรู้ถึงโทษของยาเสพติด ตลอดจน การจัดตั้งองค์กรชาวบ้าน คอยสอดส่องดูแล มีอำนาจการ จัดการขั้นต้นและมีงบประมาณสนับสนุนพอสมควร น่าจะ ช่วยบรรเทาปัญหาได้ โดยการดำเนินการดังกล่าวศูนย์ฯต้อง ประสานงานกับฝ่ายปกครอง

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
-ปรับปรุงบริการของสถานี อนามัย	*	**	ในปัจจุบันเกษตรกรได้รายงานว่ เมื่อไปสถานีอนามัยแล้ว ไม่ค่อยได้รับบริการ เนื่องจากเจ้าหน้าที่อนามัยทำงานไม่ เต็มเวลา และเกษตรกรที่ยากจนไม่มีเงินจ่ายก็มักไม่ได้รับ การบริการ ศูนย์ควรประสานงานกับฝ่ายสาธารณสุข เพื่อ ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจตกลงขอให้มีการบริการ พิเศษแก่เกษตรกรที่ยากจน โดยความเห็นชอบของศูนย์ฯ
4. สาธารณประโยชน์พื้นฐาน -จัดหาแหล่งน้ำในการ อุปโภค-บริโภค และการ เกษตร	***	***	ภายในศูนย์ฯ ไม่ปรากฏมีข้อมูลด้านแหล่งน้ำที่พัฒนาขึ้น และปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และการเกษตร เป็นปัญหาสำคัญของศูนย์ฯ ศูนย์ควรประสานงานกับ กรมชลประทานเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำขึ้นภายในศูนย์ฯ ใน ระยะสั้นอาจพิจารณาจัดหาแหล่งน้ำ เพื่อเก็บกักน้ำฝนไว้ บริโภคให้เกษตรกรผ่านช่วงหน้าแล้ง ๗

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขี้ยว)

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 780 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 22.1 °C อุณหภูมิสูงสุด 39 °C อุณหภูมิต่ำสุด 5.2 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,382.7 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 30 ตารางกิโลเมตร (32,383.26 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 3 กิโลเมตร ลูกรัง 13 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา -
- ไฟฟ้า มี 5 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ศูนย์
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3 ครู 19 คน
- วัด - โบสถ์ มี 12 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ -
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ -
- แหล่งน้ำก่อสร้างฝาย/เขื่อน -
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 5 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
มูเซอ	2	452	2,316
ลัวะ	1	25	121
อาก้อ	1	63	339
คะฉิ่น	1	70	464
รวม	5	610	3,240

- รายได้เฉลี่ย 50,000 บาท / ปี

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรคนเมืองเผ่าคะฉิ่นและมูเซอ (หนองเขียว)

1. การ จัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า				รวม	ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คะฉิ่น		มูเซอ			ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
	ดี	จน	ดี	จน			
ก พืชยังชีพ	5	(a)	3	(b)	3		
ข้าว	-	-	-	-	-	1	-
-ข้าวไม่พอกิน	-	-	-	-	-	-	-
-ปัญหาวัชพืช	1(c)	2	-	-	1	-	-
-โรคและแมลง	2	1	-	-	1	-	-
-แห้งแล้ง	-	-	/	-	-	-	-
-ผลผลิตตกต่ำ	-	-	-	/	-	-	-
ข พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	-	(a)	-	(b)	-	-	-
ข้าวโพด	-	/	-	-	-	-	-
ถั่วขาว	-	-	-	-	-	1	2
ถั่วอะสุกิ	-	-	-	-	-	3	3
ถั่วลิสง	-	-	-	-	-	-	-
-ไม่ให้ผลผลิต ไม่ติดฝัก	-	/	/	2	4	-	-
ถั่วแดงหลวง	-	-	-	-	-	2	1
-ราคาตก	-	-	-	1	3	-	-
-เมล็ดพันธุ์ไม่ทั่วถึง	-	-	-	/	-	-	-
ชิง	-	-	-	-	-	-	-
-เป็นโรค	-	-	-	3(d)	5	-	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า				รวม	ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คะฉิ่น		มูเซอ			ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
	ดี	จน	ดี	จน			
ค ปศุสัตว์/ ประมง	4	(a)	6	(b)	6	-	-
ไก่	-	-	-	-	-	1	1
-โรคระบาด (อะหิวาต์)	(e)	2	/	/	2	-	-
-เห็บ /หมัด /ไร	-	1	-	/	1	-	-
-ดาบวม	-	3	-	-	3	-	-
-ไม่มีน้ำ	-	4	-	-	4	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	2	2
-ไม่มีปัญหา	-	-	-	/	-	-	-
ง พืชผัก	6	(a)	7	(b)	7	-	-
ผักแก้ว /ผักหนาม	-	-	-	-	-	-	-
-วัชพืชมาก ไม่ได้ใส่ปุ๋ย ผลจึงไม่ใหญ่	-	/	-	-	-	-	-
-ไม่มีความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ย (f)	/	/	-	-	-	-	-
-ไม่ติดผล	-	-	/	/	-	-	-
แตงกวา	-	-	-	-	-	-	-
-เป็นโรค	-	-	-	-	-	-	-
จ ไม่ดอกการค้า	-	(a)	-	(b)	-	-	-
แกลดิโอลัส	-	-	-	-	-	-	-
-ขาดทุน	-	-	-	-	-	-	-
-ไม่มีหัวพันธุ์ /ต้องการปลูก	-	/	-	/	-	-	-
ดาวเรือง (บริษัทส่งเสริม)	-	-	-	-	-	1	-
ฉ ไม่ผลการค้า	3	(a)	4	(b)	2	-	-
เสาวรส	-	-	-	-	-	1	1
-ราคาต่ำ	2	/	/	-	3	-	-
-เลือกที่ขายไม่ได้	-	/	-	-	-	-	-
-เชื้อรา (g)	1	-	-	-	1	-	-
-แมลง หนอน กัดทำลายต้น	-	-	/	1	1	-	-
-โรคไวรัส	-	-	/	-	-	-	-
-เจ้าหน้าที่ไม่ดูแล	-	-	-	3	5	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	ผ้า				รวม	ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คะฉิน		มุเซอ			ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
	ดี	จน	ดี	จน			
-พันธุ์ไม่พอเพียง	-	-	-	2	3	-	-
อะโวกาโด	-	-	-	-	-	2	2
-อยากปลูกแต่กลัวปัญหาการตลาด	-	/	-	-	-	-	-
พลับ	-	-	-	-	-	3	3
มะม่วงแก้ว	-	-	-	-	-	-	-
-ไม่ติดผล	3	-	-	-	5	-	-
กาแฟ	-	-	-	-	-	-	-
-ไม่มีคนรับซื้อ	-	/	-	-	-	-	-
ข งานส่งเสริมรายได้อื่น	-	(a)	1	(b)	4	-	-
การรับจ้าง				-	-	-	-
-โดนจับเมื่อออกไปทำงาน /ไม่มีบัตรฯ	1	/	/	-	1	-	-
-โดนเบี้ยดเบียนค่าแรง	2		/	-	2	-	-
ค สุขภาพอนามัย	2	(a)	2	(b)	1	-	-
-มีปัญหาสายตาเลหดิด	1(h)		/ (i)	-	1	-	-
-ปัญหาโรคเอดส์	2		/ (j)	-	3	-	-
-เจ้าหน้าที่อนามัยทำงานไม่เต็มเวลา ไม่ค่อยรับ บริการ	-	-	/	1	1	-	-
-สถานอนามัยไม่บริการคนที่ไม่ม่เงิน	-	-	-	2	3	-	-
-ไม่มีปัญหา	-	/	-	-	-	-	-
ณ กิจกรรมสาธารณะ	7	(a)	(k)	(b)	9	-	-
-การศึกษาน้อย (l)	/	-	-	-	-	-	-
-น้ำแห้ง	-	/	-	-	-	-	-
-ซ่อมถนน ดายหญ้า	-	/	-	/	-	-	-
-ปลูกต้นไม้	-	/	-	/	-	-	-
-การเก็บขยะ	-	-	/	-	-	-	-
-พัฒนาแหล่งน้ำ	-	/	-	-	-	-	-
ญ กิจกรรมการรวมกลุ่ม	-	(a)	5	(b)	7	-	-
-กลุ่มสหกรณ์	-	/	-	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า				รวม	ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คะฉิ่น		มูเซอ			ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
	ดี	จน	ดี	จน			
-ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิยังไม่ดีพอ	-		/	-	-	-	-
-ธนาคารข้าว	-	/	-	/	-	-	-
-กลุ่มเยาวชน / หนุ่มสาว	-	/	-	-	-	-	-
-กลุ่มแม่บ้าน	-	/	-	-	-	-	-
-กลุ่มฌาปนกิจ	-	-	-	/	-	-	-
-กลุ่มอนามัย (อ.ส.ม.)	-	/	-	-	-	-	-
-กลุ่มเสาวรส	-	-	-	/	-	-	-
๗ ปัญหาทั่วไป	1	(a)	-	(b)	5	-	-
ต้องการบัตรประชาชน	2	-	/(m)	/	2	-	-
ขาดแคลนน้ำ	1(n)	-	/(q)	/	1	-	-
อยากปรับปรุงถนนในหมู่บ้าน	3	-	-	-	3	-	-
อยากได้แท่งค้ำน้ำส่วนตัว	-	-	-	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ไม่ได้มีการเรียงลำดับหมวดที่สมบูรณ์ แต่ให้เกษตรกรเรียงลำดับพืชที่ต้องการปลูก ซึ่งพืช 3 ลำดับแรกที่ต้องการปลูกคือ
- ลำดับที่ 1 ถั่วลิสง
 - ลำดับที่ 2 อะโวคาโด
 - ลำดับที่ 3 พักทอง
- (b) ไม่ได้มีการเรียงลำดับหมวดที่สมบูรณ์ แต่ให้เกษตรกรเรียงลำดับพืชที่ต้องการปลูกและปัญหาที่สำคัญ ซึ่งผลการเรียงลำดับเป็นดังนี้
- ลำดับที่ 1 ต้องการมีบัตรประชาชน
 - ลำดับที่ 2 ปัญหาข้าวไม่พอกิน
 - ลำดับที่ 3 ต้องการแท่งค้ำน้ำส่วนบุคคลเพื่อแก้ปัญหาหน้าดิน
 - ลำดับที่ 4 ต้องการปลูกมะม่วงแก้ว
 - ลำดับที่ 5 ต้องการปลูกเกล็ดโอลัส
 - ลำดับที่ 6 ต้องการปลูกพักทอง
- (c) ที่ดินที่เพาะปลูกติดต่อกันหลาย ๆ ปีซึ่งเรียกว่าที่เก่าจะมีปัญหาความอุดมสมบูรณ์มากกว่าที่ใหม่ ๆ เช่น ที่เก่าปลูกข้าว ได้ 50 ถึง แต่ถ้าเป็นที่ใหม่ขนาดเท่า ๆ กันจะได้ข้าวถึง 100 ถึง ส่วนด้านวัชพืชถ้าเป็นที่ใหม่ต้องถอนหญ้าเพียง 2 ครั้ง ในขณะที่ที่เก่าจะต้องถอนหญ้าถึง 4 ครั้งและผลผลิตที่ได้ก็น้อยกว่า

- (d) เกษตรกรแสดงความจำนงว่าไม่ต้องการปลูกชิงอีกต่อไปแล้ว
- (e) ไก่ตาย เนื่องจากโรคระบาดประมาณร้อยละ 80 มีเพียงเล็กน้อยที่รอดตายเนื่องจากการหยอดวัคซีนและบ้านอยู่ห่างไกลกัน
- (f) ไม่ได้ระบุว่าเป็นปัญหาของพืชชนิดใดเป็นการเฉพาะ แต่เป็นปัญหาของกลุ่มพืชผักทั้งหมด
- (g) เสาวรฐเป็นโรคไวรัส ถึงแม้ซื้อยามาฉีดก็ไม่หาย แต่ก็จะไม่ค่อยติดผล ส่วนที่เป็นโรคไวรัส เจ้าหน้าที่แนะนำให้ตัดและเผาทิ้งและ ย้ายที่ปลูก แต่เกษตรกรไม่ค่อยปฏิบัติตามเนื่องจากต้องใช้เวลานานถึง 2 ปีจึงจะได้รับผลผลิต ส่วนปีนี้เป็นโรคเกษตรกรกล่าวว่าอาจปล่อยทิ้ง ไม่ทำการรักษา นอกจากนี้เกษตรกรเผามูลเขากลุ่มฐานะดีที่ไม่เป็นสมาชิกของโครงการหลวงระบบเหตุผลการไม่เข้าร่วมโครงการว่าแรงงานไม่พอ ปลูกพืชอื่น ๆ หลายชนิด (แต่สังเกตได้ว่าถ้าเกษตรกรค่อนข้างฐานะดีคืออาจมีรถยนต์จะปลูกพืชอย่างอื่นมากขึ้น)
- (h) ส่วนมาเป็นปัญหาของเยาวชน
- (i) มีปัญหายาบ้าระบาดและการลักขโมย
- (j) จากการที่เด็กอายุน้อย (10-15 ปี) ถูกชักจูงไปทำงานในอำเภอหรือในเมืองเชียงใหม่ มักจะดูแลตัวเองไม่ได้ ต่อมาจึงติดยาเสพติดหรือบางรายค้าประเวณี จึงติดโรคเอดส์ นับเป็นปัญหาอย่างมาก
- (k) สำหรับกิจกรรมส่วนรวมของหมู่บ้าน เช่น การปลูกป่า งานพัฒนา ชาวบ้านมีกฎว่า ถ้าใครไม่ไปร่วมกิจกรรมจะโดนปรับ 50 บาทต่อครั้ง โดยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปรับ (ชาวบ้านส่วนมากจะไปร่วมงาน)
- (l) เด็กที่จบ ป. 6 หรือบางรายไม่ทันจบ ป. 6 และไม่เรียนต่อ (ทั้ง ๆ ที่มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาถึงชั้น ม. 3) มักจะตามเพื่อนหรือถูกเพื่อนชักชวนไปทำงาน ส่วนที่ต้องการเรียนต่อเห็นว่าโรงเรียนอยู่ห่างไกล ต้องการได้ทุนซื้อจักรยาน
- (m) ปัญหาเรื่องการไม่มีบัตรประจำตัวถูกเลือกเป็นปัญหาสำคัญลำดับที่ 1 และจะมีการเข้าไปทำงานในเมืองกันพอสมควร และมักจะถูกเบียดเบียนค่าแรงและถูกจับกุม และนำไปสู่การเป็นโรคเอดส์ (มีตายไปแล้ว 3 คน เป็นชาย 1 คนและหญิง 2 คน และปัญหาเสพติด (ยาบ้า) นอกจากนี้ ผู้หญิงที่ไปทำงานในเมืองเมื่อกลับมาคนในหมู่บ้านมักจะไม่ยอมแต่งงานด้วย
- (n) ปัญหาเรื่องน้ำจะเป็นปัญหาสำคัญมากและเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่น ๆ อีกมาก เช่น ข้าวตาย ปลูกผักไม่ได้ ฯ โดยเฉพาะฤดูแล้งจะแห้งแล้งมาก
- (o) มีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนน้ำมาก เมื่อชาวบ้านกล่าวถึงปัญหาอื่น ๆ มักจะโยงไปสู่ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียวมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญโดย	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. ชาวบ้านเห็นแก่ตัว ทำให้ปัญหาการทำลายป่ายังคงมีอยู่	2	7
2. การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคโดยเฉพาะช่วงเดือนพฤษภาคม	1	1
3. พืชที่ส่งเสริมเป็นพืชเมืองหนาวซึ่งไม่เหมาะสมกับพื้นที่รวมทั้งพันธุ์เสาวรส	3	-
4. การว่างงานในฤดูแล้งของเกษตรกร	6	2
5. การไม่มีบัตรประชาชนของเกษตรกร	5	-
6. การคมนาคม (ถนน) ยังไม่ดีพอ	7	5
7. รถสำหรับเตรียมดินของโครงการไม่พอเพียงที่จะบริการเกษตรกร ทำให้การเตรียมดินของเกษตรกรล่าช้า	4	-
8. เยาวชน-ผู้ใหญ่ติดยาเสพติด	-	3
9. อาชีพอื่น ๆ นอกจากการเกษตร (เพิ่มรายได้) ไม่มี	-	6
10. สื่อภาษากับเกษตรกรยาก เพราะแม้แต่เยาวชนก็สนใจในการศึกษาน้อยมาก	-	8
11. ชาวบ้านมากกว่าร้อยละ 70 ยังไม่มีสัมคม	-	4

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงหนองเขี้ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม	ความเห็นของผู้สำรวจ
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่ม		
ห้องเย็น	-	1	ปัจจุบันยังไม่จำเป็นนัก	-
รถยนต์ที่ใช้ขนส่งของ	2	1	เปลี่ยนรถใหม่เป็นรถบรรทุก รถยนต์ที่มีอยู่เป็นรถเก่า เสียบ่อยมาก	-
โรงเรียนอนุบาลประสงค์	-	-	อยู่ในหมู่บ้านชุมชนไม่สะดวกในการใช้งาน	-
โรงคั่วบรจุ	-	-		-
โรงเพาะชำ	2	-		-
โรงฟัดสุ	1	-		-
รถมอเตอร์ไซด์	1	1	คันเดิมซ่อมแล้ววิ่งถอยหลัง	-
ระบบน้ำไม่ผล	-	1 ระบบ	เพื่อให้สาธิตให้ชาวบ้านเห็นเป็นตัวอย่าง	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขี้ยวมีการรวมกลุ่มและมีปัญหาและความต้องการดังนี้

กลุ่มที่มีอยู่	ความเข้มแข็ง/ศักยภาพ	การพัฒนาที่ควรดำเนินการ
กลุ่มเสาวรส	2	ความซื่อสัตย์ของสมาชิก การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
กลุ่มแม่บ้านแปรรูป	3	การให้ความรู้ด้านการแปรรูปเสาวร
กลุ่มธนาคารข้าว	2	-
กลุ่มเตรียมสหกรณ์	1	จัดตั้งเป็นสหกรณ์
กลุ่มเครดิตยูเนียน (NGO)	1	-
กลุ่มธนาคารปุ๋ย (NGO)	1	-
กลุ่มร้านค้าสวัสดิการ	3	ควรยุบเสีย
กลุ่ม ธ.ก.ส.	1	กำลังจะเข้า

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียวมีดังนี้

1. ปัญหาเสาวรสเป็นโรคไวรัสยังแก้ไขไม่ได้ พันธุ์ที่ปลูก (สีมด) ยังไม่แน่นอน
2. ศูนย์ยังห่างกับชาวบ้านมาก ควรทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การแข่งขันกีฬาด้วยกัน
3. ราคาเสาวรสดำ ทำให้เกษตรกรทอดทิ้งที่จะผลิต
4. จากชาวบ้าน 99 ราย มี 5 รายที่ติดยาเสพติด ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และไม่สนใจในการทำงาน ควรเร่งแก้ไขปัญหายาเสพติด
5. เยาวชนที่ไปรับจ้างในเมืองตามร้านอาหารต่าง ๆ เริ่มเสียชีวิตกันบ้างแล้ว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สรุปสาระสำคัญและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์กลุ่มที่ 2

ศูนย์กลุ่มนี้ตั้งอยู่ในระดับความสูง 800-1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีทั้งหมด 7 ศูนย์

คือ

1. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง ระดับความสูง 865 เมตร จากระดับน้ำทะเล
2. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางตะ ระดับความสูง 900 เมตร จากระดับน้ำทะเล
3. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง ระดับความสูง 915 เมตร จากระดับน้ำทะเล
4. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ ระดับความสูง 960 เมตร จากระดับน้ำทะเล
5. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง ระดับความสูง 980 เมตร จากระดับน้ำทะเล
6. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ ระดับความสูง 990 เมตร จากระดับน้ำทะเล
7. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ระดับความสูง 995 เมตร จากระดับน้ำทะเล

สรุปสถานการณ์ปัญหาทั่ว ๆ ไป

ในศูนย์กลุ่มนี้ ยกเว้นศูนย์ป่าเมี่ยง เกษตรกรยังคงให้ความสำคัญและมีการเพาะปลูกข้าวเป็นพืชยังชีพ เกษตรกรให้ความสนใจในการเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะไก่และสุกร สำหรับพืชที่ทางโครงการหลวงให้การส่งเสริมอยู่ เกษตรกรในศูนย์กลุ่มนี้มักเข้าร่วมการผลิตพืชผักหลาย ๆ ชนิด เช่น ผักกาดหอมห่อ ถั่วแขก แครอท และเซเลอรี่ นอกจากนี้ยังมีการปลูกไม้ผลโดยเฉพาะ บัวยว ห้อพลับ และสาลี่ เป็นจำนวนมาก การผลิตไม้ดอกและไม้ตัดใบ เช่น เบญจมาศ กุหลาบ ใบเฟิร์น และใบยูคาลิปตัส ก็มีทำกันบ้างในศูนย์ที่มีความสูงมากกว่า 900 เมตรขึ้นไป (ดูตารางผนวกที่ 1, 2 และ 3 ประกอบ)

ในด้านปัญหาและความต้องการที่สำคัญของเกษตรกรนั้น วิเคราะห์จากหมวดปัญหาสำคัญที่เกษตรกรกล่าวถึง 1-5 ประการแรกพบว่า ร้อยละ 86 ของศูนย์พัฒนาในศูนย์กลุ่มนี้เกษตรกรมีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับพืชยังชีพ การเลี้ยงสัตว์/ประมง และพืชผักการค้า ร้อยละ 71 มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสุขภาพ-อนามัย และอีกร้อยละ 57 มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับไม้ผล (ตารางผนวกที่ 4) ส่วนรายละเอียดปัญหาสำคัญ ๆ ของแต่ละด้านนั้นมีความแตกต่างกันมากในระหว่างศูนย์พัฒนาต่าง ๆ ซึ่งผู้อ่านควรศึกษาในรายละเอียดของแต่ละศูนย์ อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปปัญหาสำคัญ ๆ จะได้นำเสนอรวมในข้อเสนอแนะซึ่งจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชยังชีพ

ก. สภาพทั่วไป

พืชยังชีพที่สำคัญของเกษตรกรภายในศูนย์กลุ่มนี้คือข้าวและข้าวไร่ เนื่องจากเป็นแหล่งอาหารหลัก นอกจากนี้ข้าวโพดพื้นเมืองยังเป็นอาหารเสริมอีกด้วย ปัญหาสำคัญที่เกษตรกรภายในศูนย์กลุ่มนี้เผชิญอยู่ได้แก่ ขาดแคลนน้ำหรือน้ำไม่พอสำหรับการปลูกข้าว ข้าวเป็นโรคใบจู้/ใบไหม้/ใบเหลือง ข้าวเจริญเติบโตดีแต่เมล็ดลีบ และแมลงกัดกินรากข้าว ทั้งหมดเป็นปัญหาเกี่ยวกับข้าว (ตารางผนวกที่ 5) ส่วนข้าวโพดนั้นมีปัญหาที่สำคัญเพียงประการเดียวคือ นก หนู และสัตว์อื่น ๆ กัดกินฝักซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาไม่สำคัญนักและไม่มีความจำเป็นที่ศูนย์ต้องให้ความช่วยเหลือแต่ประการใด

ข. ข้อเสนอแนะ

ศูนย์ควรมุ่งให้ความช่วยเหลือด้านการปลูกข้าวโดยควรพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ แต่ละศูนย์มีความแตกต่างกันในด้านแหล่งน้ำที่มีอยู่ ดังนั้นการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรอาจดำเนินการต่างกัันดังนี้
 - ศูนย์ที่มีแหล่งน้ำอยู่แล้วแต่ยังไม่มีระบบการนำน้ำไปใช้ประโยชน์หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ ศูนย์ควรประสานงานกับชลประทานในการดำเนินการปรับปรุงระบบดังกล่าวเพื่อให้สามารถใช้น้ำสำหรับการเพาะปลูกข้าว
 - ศูนย์ที่ยังไม่มีแหล่งน้ำหรือแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ก็ควรประสานงานกับชลประทานเพื่อหาทางพัฒนาแหล่งน้ำใหม่ ๆ พร้อมทั้งระบบการนำน้ำไปใช้ประโยชน์ด้วย
 - ควรพิจารณาประสานงานกับสถาบันวิจัยข้าวเพื่อนำข้าวพันธุ์ทนแล้งมาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกหรือศึกษาและพัฒนาพันธุ์ข้าวทนแล้งเพื่อการส่งเสริมในลำดับต่อไป

2) การช่วยเหลือป้องกันและกำจัดโรคและแมลง ปัญหาโรคและแมลงข้าวที่สำคัญและควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วนในศูนย์กลุ่มนี้คือ โรคใบจุด/ใบไหม้/ใบเหลืองซึ่งอาจเกี่ยวพันถึงปัญหาเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลหรือเพลี้ยกระโดดหลังขาวที่ระบาดในช่วงปีนี้ ศูนย์ควรประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อหาทางป้องกันและกำจัด ตลอดจนให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องดังกล่าวเพื่อการแก้ไขปัญหาในระยะยาว นอกจากนี้ยังควรมีการตรวจเยี่ยมเกษตรกรเพื่อรับทราบปัญหาเป็นระยะ ๆ เนื่องจากเกษตรกรอาจมีปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นและต้องการความช่วยเหลือ

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์/ประมง

ก. สภาพทั่วไป

เกษตรกรภายในศูนย์พัฒนาฯ กลุ่มนี้ยังคงมีความสนใจที่จะเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะการเลี้ยงไก่และสุกร ในช่วงระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเกษตรกรเผชิญกับปัญหา ไก่เป็นโรคอหิวาต์และพันธุ์ไก่ที่ปศุสัตว์นำไปแจกให้เลี้ยงไม่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศบนที่สูงทำให้เลี้ยงไม่ค่อยรอด ส่วนสุกรนั้นมักเป็นโรคอหิวาต์ (ตารางผนวกที่ 6)

ข. ข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมเกษตรกรในศูนย์กลุ่มนี้เพื่อให้เลี้ยงไก่และสุกรยังคงมีความเป็นไปได้สูง ปศุสัตว์ในฐานะผู้เกี่ยวข้องโดยตรงควรพิจารณา ปรับปรุงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงกลุ่มนี้ดังนี้

1) พิจารณาเปลี่ยนแปลงพันธุ์ไก่ที่ส่งเสริม โดยหาพันธุ์ไก่ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศบนที่สูง ตลอดจนการคำนึงถึงลักษณะการเลี้ยงไก่ของเกษตรกร เช่น การให้อาหารกินเอง และการให้อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

2) พัฒนาและปรับปรุงระบบการให้ความช่วยเหลือด้านการป้องกันและกำจัดโรค ซึ่งระบบเดิมโดยการมีอาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านนั้นเหมาะสมดีแล้วแต่ควรเน้นให้เขาทำงานจริงจังและบรรลุเป้าหมายมากขึ้น และควรให้มีเจ้าหน้าที่ (สัตวแพทย์) ออกตรวจเยี่ยมเกษตรกรเป็นครั้งคราว

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชผัก

ก. สภาพทั่วไป

แม้พืชผักจะมีความสำคัญต่อศูนย์กลุ่มนี้เป็นลำดับที่ 1 ร่วมกับพืชยังชีพและการเลี้ยงสัตว์/ประมง (ตารางผนวกที่ 4) แต่ปัญหาในรายละเอียดของแต่ละศูนย์มีความแตกต่างกันมากจนไม่สามารถสรุปเป็นปัญหาร่วมกันของกลุ่มได้ (ตารางผนวกที่ 7) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแต่ละศูนย์มีการผลิตพืชผักแตกต่างชนิดกัน หรือแม้แต่การผลิตผักชนิดเดียวกันแต่มีปัญหาแตกต่างกันตามพื้นที่

ข. ข้อเสนอแนะ

การพิจารณาแก้ไขปัญหาคงต้องกระทำในระดับศูนย์ซึ่งรายละเอียดได้นำเสนอไว้ในศูนย์ต่างๆ แล้ว

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตไม้ผล

ก. สภาพทั่วไป

ตามสถิติปี 2537 เกษตรกรในศูนย์กลุ่มนี้ได้ปลูกไม้ผลเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะ บัวย ห้อพลับ และสาลี่ แต่ละศูนย์มีจำนวนไม้ผลเหล่านี้ชนิดละหลายพันต้น บางศูนย์มีการเพาะปลูกสาลี่นับเป็นหมื่นต้น พิจารณาตามอายุ ไม้ผลเหล่านี้ได้ให้ผลแล้วในปัจจุบัน เกษตรกรเริ่มประสบปัญหาด้านราคาและการขายผลผลิต (ตารางผนวกที่ 8) บางปีไม่มีตลาดรับซื้อต้องปล่อยทิ้งคาต้น เกษตรกรบางศูนย์เริ่มตัดไม้ผลเหล่านี้ทิ้งเพื่อหันไปปลูกพืชชนิดอื่น

ข. ข้อเสนอแนะ

1) การส่งเสริมด้านการแปรรูปผลิตผล ศูนย์ควรประสานงานกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อการอบรมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการแปรรูปไม้ผล เช่น การดอง แช่อิ่ม ทำผลไม้แห้ง หรือแปรรูปเป็นน้ำผลไม้ เป็นต้น ในระดับที่สามารถทำได้ และเสริมความรู้ด้านการตลาดผลิตผล

2) การเชื่อมโยงการตลาดระหว่างเกษตรกรและโรงงานอุตสาหกรรมหรือธุรกิจเอกชน ศูนย์ควรทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงเกษตรกรผู้ผลิตไม้ผลกับโรงงานอุตสาหกรรมหรือธุรกิจเอกชนเพื่อให้เป็นผู้รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร และอาจพัฒนาให้เกษตรกรแปรรูปขึ้นต้นก่อนขาย

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสุขภาพ-อนามัย

ก. สภาพทั่วไป

ในศูนย์กลุ่มนี้ เกษตรกรมีปัญหาด้านยาเสพติดในระดับสูง รองลงไปเป็นปัญหาด้านไข้มาลาเรียซึ่งยังมีระบาดอยู่ในชาวเขาเขตที่สูง (ตารางผนวกที่ 9) โดยเฉพาะปัญหาด้านยาเสพติดนับเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบในวงกว้างและอาจลุกลามเป็นปัญหาระดับชาติได้

ข. ข้อเสนอแนะ

1) การใช้องค์กรชาวบ้านในการควบคุมการระบาดของยาเสพติด ศูนย์ควรให้ความสนใจแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นกรณีพิเศษซึ่งสามารถทำได้โดยการใช้อำนาจขององค์กรชาวบ้านให้คอยควบคุมดูแล แต่อย่างไรก็ตาม องค์กรชาวบ้านจะสามารถทำงานประสบความสำเร็จได้จะต้องมีอำนาจการดำเนินงานและงบประมาณสนับสนุนที่เหมาะสมซึ่งศูนย์จะต้องประสานงานกับฝ่ายปกครองเพื่อดำเนินงานต่อไป

2) การให้ความรู้ด้านการป้องกันรักษาแก่เกษตรกรและมีแพทย์ออกตรวจเยี่ยมเป็นครั้งคราว สาธารณสุขอำเภอควรจัดให้มีการอบรมความรู้ในการป้องกันและรักษาโรคสำคัญ ๆ ที่เกษตรกรเผชิญอยู่ และจัดให้มีแพทย์ออกตรวจเยี่ยมเกษตรกรเป็นครั้งคราว นอกจากนี้ยังควรปรับปรุงการบริการในสถานอนามัยให้สะดวกขึ้น ตลอดจนสนับสนุนกองทุนยาให้มียาบริการตลอดเวลาที่จำเป็น

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้อื่น ๆ

ก. สภาพทั่วไป

เมื่อพิจารณาทางด้านสภาพภูมิประเทศและทรัพยากรแล้วศูนย์ฯกลุ่มที่ 2 อาจมีศักยภาพในการพัฒนาอาชีพเสริมรายได้บางอย่าง เช่น การจักสาน และการทอผ้า ปัญหาสำคัญของอาชีพเสริมรายได้เหล่านี้ก็คือ การขาดตลาดรองรับผลผลิต

ข. ข้อเสนอแนะ

- 1) การศึกษาลิขิตภัณฑ์จักสานและทอผ้า แนวทางสำหรับการส่งเสริมอาชีพเหล่านี้ควรเริ่มจากการศึกษาด้านการตลาดของผลผลิต หากผลการศึกษามีผู้ต้องการตลาดดีจึงค่อยส่งเสริมขยายผลและอบรมให้เกษตรกรสามารถดำเนินกิจกรรมทางการตลาดของตนเองได้
- 2) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอาชีพเสริมรายได้ที่พอจะเป็นไปได้อีกอย่างหนึ่งของศูนย์ฯกลุ่มนี้ การพัฒนาอาชีพดังกล่าวนี้ต้องดำเนินการในระยะยาวในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป และต้องพิจารณารูปแบบให้อื้ออำนวยผลประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่อย่างแท้จริง

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวไร่ขาดน้ำ	1. ข้าวไร่
2.ข้าวไร่เป็นโรคราสนิม	2. ข้าวนา
3.แมลงกินรากข้าวไร่	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด พืชไร่การค้า	
1.ถั่วแดงหลวงเจอฝนหนักเป็นเชื้อรา	1. ถั่วเหลือง
2.ถั่วแดงหลวงปลูกแล้วขายไม่ได้ราคาตามที่ประกัน	2. ถั่วอะซูกิ
3.กาแฟโครงการหลวงมาส่งเสริมแต่ไม่รับซื้อ	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด พืชผัก	
1.กะหล่ำปลีราคาต่ำ	1.พริกยักษ์
2.หนอนโยผักกาดขี้และเจาะกะหล่ำปลี	2.ผักกาด
3.ผักกาดขาวปลีราคาต่ำ	ฮ่องเต้
	3.ผักกาด
	หางหงษ์

เกษตรกร
ศูนย์แม่สะเรียง

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด ปศุสัตว์	
1.ไก่เป็นโรคระบาด ตายในหน้าแล้ง	1.ไก่
2.สุกรเป็นโรคระบาด	2.สุกร

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด สุขภาพ-อนาณามัย	
1.ไข้มาเลเรีย	
2.โรคท้องร่วง	
3. ไข้	

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ แม่สะเรียง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - ข้าวนาและข้าวไร่ขาด แคลนน้ำ ควรแก้ไขด้วยการ ศึกษาการปรับปรุงพันธุ์ข้าว ทนแล้ง	***	***	ข้าวไร่ถ้าฝนทิ้งช่วงนานก็จะตายทั้งหมด ส่วนข้าวนาถ้าฝน ไม่ตกก็ไม่สามารถทำนาได้ เพราะน้ำในลำห้วยไม่มี ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาเจอภาวะแห้งแล้งหนัก ข้าวไม่พอกิน ควรมี การปรับปรุงพันธุ์ข้าวหรือนำพันธุ์ที่ทนแล้งมาส่งเสริม โดย ขอความร่วมมือไปยังกรมวิชาการเกษตร
2. พืชการค้า - ส่งเสริมการผลิตเห็ด หอมให้มากขึ้น	**	**	ผลผลิตราคาดี สภาพภูมิอากาศดีมีความเหมาะสม ชาว บ้านให้ความสนใจมาก แต่ปัจจุบันพยายามลดการส่งเสริม ลงเนื่องจากไม้ที่นำมาใช้เป็นไม้ก่อ ซึ่งต้องไปตัดในป่า ทำให้ เกิดการบุกรุกป่ามากขึ้น เคยมีการนำเชื้อสายงาพารามา จากภาคใต้แล้วไม่คุ้มทุน ควรมีการศึกษาวิชาชีพต่อยอดภาย ในท้องถิ่นแทน เช่น การใช้ต้นไมยราบยักษ์นำมามา
- ไม้ผลไม่ได้ เลี้ยงยอด เป็นต้นพันธุ์ดี ควรมีการ อบรมให้เกษตรกรทำเป็น	**	**	เป็นเรื่องที่ทำให้เกษตรกรเสื่อมศรัทธาต่อโครงการหลวงมาก เนื่องจากการที่ไปส่งเสริมโดยการแจกต้นต่อให้ไปปลูก แล้ว บอกว่าจะไปเปลี่ยนยอดเป็นพันธุ์ดีให้ เมื่อไม่ไปทำให้ชาว บ้านจะไม่ยอมรับการส่งเสริมอีก ถึงแม้จะไม่สามารถไป เปลี่ยนยอดให้ชาวบ้านได้ทุกคนก็ควรมีการสาธิต ให้ชาว บ้านดูและไปทำของตัวเอง
4. การอนุรักษ์ - ป้องกัน/ยับยั้งการบุกรุก ที่ป่า เพื่อปลูกกะหล่ำปลี	***	**	เกิดการเอาอย่างกันเมื่อเห็นเพื่อนบ้านปลูกกะหล่ำปลีแล้ว รายได้ดี ก็ปลูกบ้างแม้มีแรงงานไม่พอก็จะมีการจ้างแรงงาน พม่าในราคาต่ำมาช่วยทำ ทำให้เกิดการบุกรุกป่าปลูกเป็น บริเวณกว้างมีปัญหาในเรื่องของการพังทลายของดิน สาร พิษตกค้างในดิน และดินเสื่อม ขอให้เข้ามาช่วยเหลือในเรื่อง การพัฒนาคุณภาพดิน ตลอดจนการให้ความรู้กับชาวบ้าน ในเรื่องการอนุรักษ์ดินและการป้องกันการบุกรุกป่าต่อไป

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 865 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 22 °C อุณหภูมิสูงสุด 34 °C อุณหภูมิต่ำสุด 4 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,383 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 86.64 ตารางกิโลเมตร (54,105.69 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 58.5 กิโลเมตร ลูกช้าง 24 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 17 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 6 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 2 ศูนย์
- โรงเรียน มี 6 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุดคือ ม.3 ครู 31 คน
- วัด มี 7 วัด - โบสถ์ มี 6 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 5 หมู่บ้าน
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วย
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย 3 แห่ง
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 17 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ลัวะ	7	345	1,544
กระเหรี่ยง	10	412	1,908
รวม	17	757	3,452

- รายได้เฉลี่ย 4,500 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บัวบก	ได้หัว	54 ราย	1,600	0	1,600
ท้อ	ต้นตอ	28 ราย	994	0	0
พลัม	ไม่ระบุพันธุ์	6 ราย	170	0	170
พลับ	ต้นตอ	14 ราย	497	0	0
สาลี่	ต้นตอ	42 ราย	155	0	0
สาลี่	ไม่ระบุพันธุ์		722	0	722

3. ปริมาณการรับซื้อผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์แม่สะเรียง ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
แครอท	73.00	100.00
รวม	73.00	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าลัวและเผ่ากะเหรี่ยง (แม่สะเรียง)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. ฝ้ายเขียว	1 (5B)	1 (24)	1		
ข้าวไร่	-	-	-	1	1
-โรคราสนิม	3 (11)	3 (5)	2	-	-
-แมลงกินรากข้าว	-	2 (10)	2	-	-
-นกกลิ้งกินข้าว	-	4 (1)	5	-	-
-ขาดน้ำ (a)	1 (31)	1 (14)	1	-	-
-ปลวกกินรากทำให้ต้นเหลืองและล้มง่าย	2 (12)	-	4	-	-
ข้าวนา	-	-	-	2	2
ข. ฝ้ายขาว/ฝ้ายดำ/ฝ้ายเขียว	6 (15)	3 (10)	4		
ถั่วแดงหลวง	-	-	-	-	-
-เจอฝนหนักเป็นเชื้อรา	1 (17)	1 (14)	1		
ข้าวโพดหวาน	-	-	-	-	-
- ปลุกโดยประกันราคาแล้วไม่ได้ราคาตามที่ประกัน (โครงการหลวง)	2 (9)	-	2	-	-
ถั่วเหลือง	-	-	-	1	1
-เจอฝนหนักเป็นโรคเน่า	3 (4)	3 (6)	4	-	-
-เจอฝนแล้งตาย	-	-	-	-	-

หมายเหตุ 1. ถั่ว - คือ ไม่กล่าวถึง

2. ถั่ว / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ

3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม

4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้

5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กาแฟ	-	-	-	-	-
-ผลออกดี โครงการหลวงมาส่งเสริมแต่ไม่ได้ รับซื้อผลผลิตปัจจุบันต้องตัดทิ้ง	-	2 (10)	3	-	-
-กระเทียม	-	-	-	2	-
-ถั่วอะซูกิ	-	-	-	-	2
ค. พืชผัก	2 (40)	2 (13)	2		
กะหล่ำปลี				1	-
-กะหล่ำปลีที่ปลูกเองราคาต่ำ ถ้าประมาณ กก.ละ 1 บาท จะทิ้งไม่ตัดเลยถ้าราคาขายประมาณ 4 บาท จะสามารถอยู่ได้	1 (11)	2 (34)	1	-	-
-กะหล่ำปลีเป็นราสนิม	3 (7)	7 (8)	5	-	-
-หนอนใยผักกาดกิ้นจะกัดหัวและเจาะไปใน ปลีกะหล่ำปลี	4 (3)	1 (46)	2	-	-
-ดินที่ปลูกเสื่อมทำให้คุณภาพไม่ค่อยดี และ จะต้องใช้ปุ๋ยมาก	2 (10)	-	3	-	-
-ปีนี้หน้าฝนก็ต้องฉีดยาเนื่องจากแมลงมาก ธรรมดาปีก่อน ๆ ปลูกกะหล่ำหน้าฝนไม่ต้องฉีดยา	-	5 (9)	7	-	-
-แมลงกัดกิ้น	-	5 (9)	7	-	-
ผักกาดขาวปลี				-	-
-ผักกาดขาวปลีที่ปลูกเองเป็นราสนิม	-	4 (10)	6	-	-
-ราคาผักกาดขาวปลีปีนี้ต่ำมาก	-	3 (16)	3	-	-
มะเขือเทศ	-	-	-	2	-
ฟักทอง	-	-	-	3	-
พริกยักษ์	-	-	-	-	1
ผักกาดฮ่องเต้	-	-	-	-	2
ถั่วฝักยาว	-	-	-	-	4
ผักกาดนางหงษ์	-	-	-	-	3

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
๔. ไม่ผล	7 (4)	5 (9)	6		
ท้อ	-	-	-	-	-
-ไฟฟ้าเข้าสวนท้อ เกิดจากการจุดของชาวบ้านแล้วลามเข้าสวนท้อ	2 (4)	-	3	-	-
-ท้อเอาต้นตอมาให้ปลูกแต่ไม่มาสอนวิธีการเสียบกิ่งพันธุ์ให้ ทำให้ชาวบ้านเสื่อมศรัทธา	-	2 (7)	3	-	-
กาแฟ	-	-	-	-	4
-หนอนเจาะกิ่งกาแฟทำให้กิ่งหัก	1 (11)	2 (7)	1	-	-
เสาวรส	-	-	-	-	-
-เสาวรสมาส่งเสริมแต่ไม่ได้รับซื้อผลผลิต เพราะมีครั้งละไม่มากพอ	-	1 (16)	2	-	-
บ๊วย	-	-	-	1	-
พลับ	-	-	-	-	1
อะโวคาโด	-	-	-	-	2
สาลี่	-	-	-	-	3
๕. ปศุสัตว์ / ประมง	3 (31)	3 (10)	3		
ไก่	-	-	-	1	1
-ไก่พื้นบ้านที่มีอยู่เป็นโรคระบาด จะตายใน หน้าแล้ง มีของ บางรายที่ไม่ตาย มีการทำวัคซีน	1 (10)	1 (23)	1	-	-
สุกร	-	-	-	2	2
-สุกรเป็นโรคระบาด จะเริ่มเป็นที่สุกรเล็กจะ หมุนและเดินวนและจะตายใน 1 อาทิตย์	2 (5)	2 (18)	2	-	-
-สุกรและไก่ที่ปศุสัตว์นำมาแจกเป็นพาหนะนำ โรคระบาดขึ้นมา	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
๑. งานส่งเสริมรายได้อื่น	5 (18)	7 (2)	8		
ทอผ้า	-	-	-	1	1
-มีกิจกรรมกลุ่มทอผ้าแต่ไม่ค่อยได้ขาย เนื่องจาก จากไม่มีตลาด ที่แน่นอน ทำให้ไม่สามารถมีหมุนเวียนต่อไป	-	-	-	-	-
ตีเหล็ก	-	-	-	-	2
รับจ้างทั่วไป	-	-	-	2	-
๒. สุขภาพอนามัย	4 (28)	6 (6)	5		
-ไข้มาเลเรีย ถ้าระบาดจะต้องไปรักษาที่ศูนย์ มาเลเรียที่อำเภอฮอดซึ่งไกลมาก	1 (10)	3 (7)	1	-	-
-โรคท้องร่วง ฝนตกใหม่ ๆ จะเป็นกันมาก	2 (5)	2 (8)	2	-	-
-อาจเป็นตุ้ม ฝี ตามขาและลำตัว ถ้ามั่ว หน้าทีสาธารณสุข	-	1 (15)	2	-	-
ยังไม่ทราบสาเหตุ (b)					
๓. กิจกรรมอาสาสมัคร					
-เริ่มมีการไม่ค่อยให้ความร่วมมือ เนื่องจากมี งานมากขึ้น เช่น	-	-	-	-	-
ต้องปลูกกะหล่ำ ต้องใช้การปรับผู้ไม่ไปร่วม (50 บาท/ครั้ง)	-	-	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) สำหรับข้าวไร่ ถ้าฝนทิ้งช่วงนานก็จะแห้งตายทั้งหมด ส่วนข้าวนาถ้าฝนไม่ตกก็ไม่สามารถทำนาได้
- (b) บางรายเป็นมาก โดยเฉพาะบริเวณเขน และขา ถ้าบวมมากก็จะต้องไปฝาดอกที่โรงพยาบาล

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียงมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. ระบบการทำงานไม่ชัดเจน เนื่องจากต้องร่วมงานกับหลายหน่วยงาน เช่น กรมประชาสงเคราะห์ ปศุสัตว์ สาธารณสุข	1	-
2. เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมก่อนการปฏิบัติงาน เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่	2	-
3. การแบ่งเขตในการทำงานไม่ชัดเจน ต้องรับผิดชอบ 17 กลุ่มบ้าน บางเขตอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ บางเขตอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	5	2
4. ปัญหาเกี่ยวกับผู้นำไม่ได้รับความเคารพนับถือ จากลูกบ้านจึงประสานยาก	3	-
5. ชาวบ้านขาดความสนใจและร่วมมือ เนื่องจากมีพืชตัวใหม่ที่มีรายได้ดี คือ กะหล่ำปลี	4	-
6. หน้าแล้งไม่มีน้ำ เนื่องจากบ่อบนของประปาภูเขาชำรุด	-	1
7. ขาดยานพาหนะ เจ้าหน้าที่ต้องใช้มอเตอร์ไซด์ส่วนตัว	-	5
8. ปัญหาเรื่องถนนไม่ดี โดยเฉพาะในหน้าฝน และมีระยะทางไกล	-	3
9. เกษตรกรไม่ค่อยให้ความสนใจงานส่งเสริม เนื่องจากเคยส่งเสริมแล้วไม่ติดตามชาวบ้าน ไม่ศรัทธา (ราคาไม่ได้ตามที่ประกัน เช่น ถั่วแดง)	-	4

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียงมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการคือ สิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
1. ห้องเย็น	-	-	-	-
2. รถยนต์ที่ใช้ขนของ	/	-	-	-
3. รถมอเตอร์ไซด์	/	-	-	-
4. โรงเอนกประสงค์	/	-	-	-
5. โรงคัดบรรจุ	-	-	-	-
6. วิทยุสื่อสาร	/	/	เนื่องจากที่ศูนย์นี้ มีหน่วยย่อยทั้งหมด 5 หน่วยและอยู่ห่างกันไกลลำบาก อยากมีไว้ที่หน่วยย่อยให้ครบศูนย์	อาจมีเพิ่มเติมได้ 1 ตัว

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียงมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา
กลุ่มสหกรณ์	เกษตรกรเป็นหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ของสหกรณ์ที่อำเภอดำ	
สหกรณ์เห็ดหอม	1. เงินกู้ที่รับจากสหกรณ์อำเภอดำมาล่าช้า 2. ส่งเสริมมากไม่ได้เนื่องจากต้องใช้ท่อนไม้ก่อกองในการทำ ถ้าทำมาก ก็จะ เป็นการทำลายป่า *	1 2
	3. หาวัสดุทดแทนท่อนไม้ได้ยากเคยชนขึ้นเรื่อยๆ พารามาจากภาค ใต้แต่ต่อมาไม่คุ้มค่าใช้จ่าย)	3
สหกรณ์ร้านค้า	ต้องยกเลิกไป เนื่องจากผู้รับผิดชอบที่ให้เป็นผู้จัดการหนีไป และนำ เงินทุนหมุนเวียนไปด้วย	-
กลุ่มทอผ้า	1. ไม่สามารถจำหน่ายผ้าที่ผลิตออกมาได้ เนื่องจากตลาดไม่แน่นอน	-
	(อำเภोजอมทอง)	

* ไม้ที่ใช้เป็นไม้จากการทำไร่ที่ตัดไว้แต่เดิมแล้ว

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง มีดังนี้

1. ปรับปรุงระบบการทำงานในสำนักงาน อธิการ สารบรรณ แก่เจ้าหน้าที่
2. ควรพัฒนาบุคลากรเนื่องจากส่วนใหญ่จ้างจากในพื้นที่ ขาดความรู้ในการพัฒนา
3. พยายามคลุกคลี ทำความเข้าใจ รับทราบปัญหาของชาวบ้านให้มากกว่าเดิม
4. สอนงานให้เจ้าหน้าที่ทุกคนของศูนย์ ให้เป็นงานทุกอย่างเท่าที่ควรจะทำ
5. ให้มีการจัดทำแปลงสาธิตภายในศูนย์
6. ประสานป่าไม้ให้กำหนดเขตให้แน่นอน เพื่อสะดวกในการทำงานส่งเสริม
7. ควรกำหนดบทบาทของแต่ละหน่วยงาน ที่มารับผิดชอบให้ชัดเจน เนื่องจากจะทำให้เกิดการเปรียบเทียบ เช่น บางหน่วยงานมีการมาแจกของฟรี

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางดะ

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวนา เพลี้ยเกาะใบและดูด น้ำเลี้ยง	1.ข้าวโพด
2.ข้าวไร่ขาดแคลนน้ำ	2.ข้าวไร่
3.ข้าวนาเป็นโรคใบไหม้	3.ข้าวนา

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด ปศุสัตว์	
1.ไก่เมืองเป็นโรคระบาด	1.ไก่
2.ไก่ปศุสัตว์รอดตายน้อย	2.สุกร
3.สุกรอาหารมีราคาแพง	3.เป็ด

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด พืชผัก	
1.ถั่วแขก เป็นโรคไรแดง	1.ถั่วแขก
2.ถั่วแขก เป็นโรคใบจุด	2.ปวยเล้ง
3.แมลงวันทองเจาะผลแตงกวา	3.ผักกาด ขาวปลี

เกษตรกร
ศูนย์ปางดะ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.ไข้หวัด	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด กิจกรรมการ รวมกลุ่ม	
1.กลุ่มสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรไม่มีเงินใช้หนี้เนื่อง จากขาดทุนในการปลูกผัก	-

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ปางตะ)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - ข้าวนาโดนเพลี้ยดูดนํ้า เลี้ยง	**	***	เป็นเพลี้ยไฟ เข้าทำลายทำให้ใบเหลืองเป็นจุดน้ำตาลและ แห้ง เริ่มเป็นเมื่อข้าวอายุประมาณ 2 เดือน ถ้าระบาดหนัก ผลผลิตก็จะลดลงประมาณ 50% ดังนั้นโครงการหลวงควร ได้พิจารณาให้ความช่วยเหลือ โดยการติดต่อกับกรมส่งเสริม การเกษตร
2. พืชผัก - ถั่วแขกเป็นโรคไรแดง เกาะยอดและขั้วผัก	**	**	ทำให้ผักลีบและตกเกรด ควรประสานงานกับกรมส่งเสริม การเกษตร เพื่อทำการแก้ไขปัญหานี้
- ถั่วแขกเป็นโรคใบจุด	***	**	จะเริ่มเป็นทีไวก่อนแล้วลามไปสู่ผัก ในบางรายจะไม่ได้ผล ผลิตเลย เนื่องจากทั้งหมดตกเกรดทางโครงการหลวงควร พิจารณาให้ความช่วยเหลือโดยการประสานไปยังฝ่าย ป้องกันกำจัดศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อทำการ แก้ไข
- ปรับปรุงระบบการขนส่ง ผลผลิตผักของศูนย์ฯ ให้มี การบริการที่แน่นอน	***	***	ปัจจุบันผลผลิตของหน่วยย่อยแม่แพะมีปริมาณมาก เนื่อง จากระยะทางไกลและรถกันดาร ใช้รถของโครงการหลวงเพื่อ ขนผลผลิต แต่มีปัญหาคือบางครั้งเมื่อเข้าไปแล้วก็ รีบกลับออกมา การรวบรวมและคัดเกรดยังไม่ทันทำให้ผล ผลิตตกค้าง บางวันไม่เข้าไปทำให้ผลผลิตเสียหายไม่ สามารถส่งได้ ปัจจุบัน ใช้รถของผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้าน รวม 3 คัน (รถปิกอัพ) ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง โครงการหลวงควร จะแก้ปัญหาโดยการจัดระบบส่งผลผลิตให้แน่นอน และ หากเป็นไปได้ควรจะมีการพัฒนาถนนให้สะดวกขึ้นกว่าที่ เป็นอยู่

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
-ปัญหาเรื่องการตัดเกรด ผลผลิต ที่ไม่แน่นอน และไม่ ตรงกันระหว่างเกรดในพื้นที่ และเกรดที่โรงคัดบรรจุขั้นสุด ท้าย	***	***	เป็นปัญหากับเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์มาก เนื่องจากตอนที่ รวมผลผลิตที่ศูนย์ย่อยแม่แพะได้เกรดสูง พอส่งผลผลิตมา ที่ฝ่ายคัดบรรจุมักจะถูกตัดเกรดให้ต่ำลง สร้างความลำบาก ใจให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่มาก และเป็นปัญหา ในหลาย ๆ ศูนย์ฯ ทางโครงการหลวงควรจะมีการปรับปรุง และกำหนดเกรดที่ชัดเจน และสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน ทั้งเกษตรกร, เจ้าหน้าที่ ในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายคัดบรรจุ หรือใช้วิธีการซื้อตรง (ซื้อสด) จากเกษตรกร

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางตะ)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 900 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 23.5 °C อุณหภูมิสูงสุด 29.2 °C อุณหภูมิต่ำสุด 18.5 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,254.4 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 13.17 ตารางกิโลเมตร (8,233.36 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 47 กิโลเมตร
- สถานีอนามัย (ไม่มีข้อมูล)
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ไม่มีข้อมูล)
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด (ไม่มีข้อมูล)
- โทรศัพท์สาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- รถประจำทาง (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำสาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำก่อสร้าง (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 6 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ลีซอ	1	27	158
คนเมือง	5	748	2,936
รวม	6	775	3,094

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ไม่มีข้อมูลด้านไม้ผล

3. ข้อมูลด้านการผลิตผัก

3.1 ปริมาณการผลิตผักชนิดต่าง ๆ ที่ผลิตโดย สถานีเกษตรหลวงปางตะปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ซอร์โรว	1,636.00	22.98
วอเตอร์เครส	965.10	13.56
มะเขือเทศเชอร์รี่	616.50	8.66

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
มะเขือเทศผลโต	615.00	8.64
ชุกินี	557.50	7.83
ข้าวโพดหวาน	441.50	6.20
พริกหวานเขียว	355.50	4.99
มะเขือเทศเชอร์รี่หวานพิเศษ	329.00	4.62
ออริกาโน	198.00	2.78
แตงกวายาว	161.00	2.26
ถั่วและถั่วงอก	151	2.12
เลมอนทายม์	147.65	2.07
ข้าวโพดหวาน 2 สี	133.00	1.87
สัปปะรด	101.00	1.42
เสฉง	98.70	1.39
มันฝรั่ง	97.10	1.36
มะเขือม่วงก้านเขียว	95.00	1.33
ผักกาดเขียวปลี	83.50	1.17
ซูการ์สแนปพี	63.00	0.89
ผักกาดใบฝอย	55.50	0.78
โรสแมรี่	53.50	0.75
กุยช่ายขาว	31.00	0.44
มะเขือเทศพันธุ์จิ๋ว	27.50	0.39
ผักกาดแก้ว	25.50	0.36
พริกหวานแดง	15.00	0.21
ผักกาดเด็ดยก	14.50	0.20
ผักบัตเตอร์นัท	14.00	0.20
ผักกาดสีม่วง	13.50	0.19
ผักกาดฝอยห่มเล็ก	10.00	0.14

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดเขียวเส้นม่วง	9.50	0.13
ซึ่มเมอร์ทาร์ม	2.00	0.03
เนสเตอร์เดียม	1.50	0.02
รวม	7,118.05	100.00

3.2 ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางตะ ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
มะเขือม่วงก้านดำ(โรงงาน)	88,586.00	30.13
แตงกวายาว	58,052.50	19.74
ถั่วแขก	46,821.50	15.92
ผักกาดขาวปลี	24,943.00	8.48
ปวยเล้ง	22,349.50	7.60
มะเขือม่วงก้านเขียว	20,315.00	6.91
ผักกาดหอมใบแดง	7,481.50	2.54
มะเขือม่วงก้านดำ	6,640.30	2.26
ข้าวโพดหวาน	4,694.00	1.60
ข้าวโพดหวาน 2 สี	3,993.50	1.36
กะหล่ำปลีสีแดง(ม่วง)	2,145.50	0.73
โกโก้	2,074.50	0.71
ผักกาดหอมห่อ	2,045.00	0.70
ผักกาดนางหงส์	959.50	0.33
เซเลอรี่	579.50	0.20
พริกหวานเหลือง	572.00	0.19
พริกหวานเขียว	390.50	0.13
พริกหวานแดง	371.00	0.13
ข้าวโพดหวานพิเศษ	225.00	0.08

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
หอมญี่ปุ่น	113.50	0.04
มะเขือเทศเชอร์รี่หวานพิเศษ	97.00	0.03
คะน้าจีน	96.00	0.03
วอเตอร์เครส	95.00	0.03
หน่อไม้ไผ่หมาจู	92.50	0.03
มะเขือเทศผลโต	80.50	0.03
ชอร์เรล	73.50	0.02
มะเขือเทศเชอร์รี่	57.00	0.02
แตงเมลอน	44.00	0.01
ออร์กานโอ	21.00	0.01
ผักมะพร้าว	15.00	0.01
ผักบัตเตอร์นัท	10.00	0.00
เลมอนทายม์	8.70	0.00
มินท์	7.30	0.00
เสจ	4.80	0.00
สวิตทราซิล	2.00	0.00
รวม	294,057.10	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรคนเมือง (ปางตะ)

1. การ จัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชไร่พืช	1 (48)	1 (51)	1	-	-
ข้าวนา	-	-	-	3	3
-เพลี้ย (ตัวสีเหลือง) เกาะใบดูดน้ำเลี้ยง ต้นไม้สมบูรณ์ (a)	2 (23)	1 (21)	1	-	-
-ข้าวเป็นบัว (b)	3 (11)	-	4	-	-
-โรคใบไหม้	-	2 (15)	3	-	-
-หนูกัดกินต้น / รวงข้าว	-	3 (12)	5	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	2	2
-ขาดแคลนน้ำ	1 (24)	-	2	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	1	1
-หนูกัดกินฝัก	4 (2)	-	5	-	-
ข. พืชไร่ถั่ว/ถั่วเขียว	6 (12)	-	7	-	-
ถั่วลิสง	-	-	-	1	-
ค. พืชผัก	2 (31)	3 (25)	2	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	3	3
-หนอนกัดกินใบและภายในปลี	7 (11)	7 (5)	6	-	-
-ขาวปลี ราคาไม่แน่นอน	/	-	-	-	-
-เป็นโรคโคนเน่า	-	3 (13)	6	-	-
-เป็นโรคใบไหม้	-	8 (4)	11	-	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ตัวแขก	-	-	-	1	1
-เป็นโรคใบจุด (c)	1 (28)	6 (6)	2	-	-
-เป็นโรคโรแดงเกาะยอดและขั้วฝัก	3 (17)	2 (18)	1	-	-
-เป็นราสนิมที่ใบและฝัก	6 (13)	-	11	-	-
-หนอนเจาะฝัก	-	4 (11)	8	-	-
-แมลงปีกแข็งกัดฝัก	-	1 (19)	3	-	-
แตงกวา	-	-	-	4	4
-เป็นโรคโคนเน่าทำให้เหี่ยวตายทั้งต้น	4 (15)	-	8	-	-
-แมลงวันทองเจาะผลทำให้ผลงอและเน่า	4 (15)	8 (4)	3	-	-
-ยอดหด ใบหด ไม่แตกยอด ทำให้ผลผลิตน้อย	8 (9)	-	11	-	-
-เป็นโรคใบจุด	/	8 (4)	11	-	-
กะหล่ำปลีเขียว	-	-	-	7	7
-แมลงบินสีขาวทำลาย (d)	9 (7)	-	15	-	-
มะเขือม่วง	-	-	-	5	5
-โคนหนอนเจาะผลและหอยยอดเป็นหนอนตัวสีดำขนาด ประมาณไส้ดินสอ	/	/	-	-	-
ผักกาดหอมหอม	-	-	-	8	8
-เน่าโคนต้น	2 (19)	/	5	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	10 (2)	/	16	-	-
ปวยเล้ง	-	-	-	2	2
-เป็นเชื้อราสีขาว (ราแป้ง)	-	/	-	-	-
-การปลูกและดูแลต้องใช้แรงงานเยอะ	/	-	-	-	-
หอมแดง	-	-	-	-	-
-ขายผลผลิตแล้วไม่ได้เงิน (e)	/	/	-	-	-
ผักกาดทางหงษ์	-	-	-	6	6
-ราคาไม่แน่นอน	-	/	-	-	-
-เป็นโรคใบไหม้	-	5 (7)	10	-	-
กะหล่ำปลีแดง	-	-	-	8	8
มะเขือก้านดำ	-	-	-	9	9

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
จ. ไม้ดอก	-	5 (11)	6	-	-
จ. ไม้ผล	7 (10)	-	8	-	-
ส้มโอ	-	-	-	1	1
-แมลงวันทองเจาะผล	/	/	-	-	-
ลิ้นจี่ (เพิ่งเริ่มปลูก)	-	-	-	2	2
ลำไย (เพิ่งเริ่มปลูก)	-	-	-	-	3
ฉ. ปศุสัตว์/ประมง	4 (15)	4 (13)	4	-	-
ไก่	-	-	-	1	1
-ไก่ (ไก่เมือง) เป็นโรคระบาด	3 (10)	1 (15)	1	-	-
-ไก่ปศุสัตว์รอดตายน้อย	2 (17)	2 (10)	1	-	-
-ไก่ปศุสัตว์ที่ได้รับมาเป็นตัวผู้มาก	/	3 (5)	4	-	-
สุกร (พันธุ์ผสม)	-	-	-	2	2
-อาหารมีราคาแพง	27 (1)	-	1	-	-
เป็ด	-	-	-	-	3
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่นๆ	-	-	-	-	-
รับจ้าง	-	-	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน (แปรรูปผลผลิต)	-	-	-	-	2
ค. สุขภาพอนามัย	4 (15)	2 (30)	3	-	-
-ไข้หวัด	/	/	-	-	-
ณ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	3 (25)	6 (3)	5	-	-
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	-	-	-	-	-
-ไม่มีเงินใช้หนี้ เนื่องจากขาดทุนจากการปลูกผักตั้งแต่ ธกส. ไม่เข้ามา	/	/	-	-	-
กลุ่ม อสทป. (อาสาสมัครพิทักษ์ป่า)	/	-	-	-	-
ญ. กิจกรรมสาธารณะ	-	-	-	-	-
-งานพัฒนาถนน	/	/	-	-	-
-งานพัฒนาวัด	/	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) เพลี้ยไฟทำลาย ทำให้ใบเหลืองและเป็นจุดสีน้ำตาลและแห้ง เริ่มเป็นเมื่อข้าวอายุ 2 เดือน เป็นมากปีนี้
- (b) ทำให้ใบกลมเหมือนใบหอม ต้นจะสั้น ธรรมดาได้ข้าวไร่ละ 60 ถัง ถ้าเป็นบัวผลผลิตจะลดลงเหลือประมาณ 30 ถัง
- (c) จะเริ่มเป็นที่ใบและลามไปติดที่ฝัก ทำให้ฝักงอ ตกเกรด จำหน่ายไม่ได้
- (d) แมลงบินสีขาว คล้ายแมงข้าวสีบ (พบในฉางข้าว ตัวสีขาวเล็ก ๆ) จะไปวางไข่ที่ยอดและเป็นหนอนเจาะ ถ้าเริ่มเป็นแล้วจะเสียหายหนักภายใน 3-5 วัน ฉีดยากก็ไม่ค่อยได้ผล จะใช้วิธีกวาดัก กระจ่างสีเหลืองโดยซื้อมาจากสหกรณ์การเกษตรแนะนำให้ใช้โดยเจ้าหน้าที่ของโครงการหลวง
- (e) ปีที่แล้วมีพ่อค้าจาก จ.ลำพูน มาส่งเสริมให้ปลูก โดยการนำพันธุ์และปุ๋ยมาให้ พ่อได้ขายผลผลิตไม่ได้ทำสัญญา พ่อค้าไม่ยอมจ่ายเงิน ปีนี้เลยไม่ปลูกอีก

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางดะมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. เรื่องการจ่ายเงินให้เกษตรกร เจ้าหน้าที่ต้องไปรับเงินที่ศูนย์ปางดะ แล้วนำเงินสดมาจ่ายให้เกษตรกรที่บ้าน แม่แพะ	-	1
2. การคมนาคม ปกติจะใช้เวลาขนส่งออกจากแม่แพะถึงในตัวเมืองประมาณ 2-3 ชั่วโมง ถ้าหน้าฝนต้องใช้เวลา 6-7 ชั่วโมง	-	2
3. การสื่อสารกับโครงการหลวงในเมือง ต้องวิทยุไปปางดะ -> ชุนวาง -> โครงการหลวง หลายขั้นตอน และไฟฟ้าจะดับบ่อย โทรศัพท์ใช้การไม่ได้ บางครั้งก็เกิดเสียงสะท้อน	-	3
4. เกรดฝัก เจ้าหน้าที่ของศูนย์ตีเกรดผลผลิตไม่ตรงกับทางโครงการหลวงตีเกรด เพราะชาวบ้านเกิดการปลอมปน	-	4
5. งานส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกตามโควัด้า แต่ชาวบ้านต้องการปลูกมาก ๆ ไม่อยากทำตามแผน	-	5

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงปางตะมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	1	มีปัญหาทางระบบไฟฟ้าต้องใช้ถึง 3 เฟส ทางศูนย์มีแค่ 2 เฟส	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	-	1	เอาไว้ติดต่องานที่สำนักงานเชียงใหม่	-
รถมอเตอร์ไซด์	2	-	-	-
โรงเอนกประสงค์	-	-	-	-
โรงคัดบรรจุ	-	1	ต้องใช้บ้านพ่อหลวง / มีรถออกทั้งปี มีการคัดตลอดทั้งปี	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางตะมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์ ธกส.	1. คื่นเงินไม่ได้ตามกำหนด	1
	2. เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ติดตามผล	3
	3. เกษตรกรนำเงินที่กู้มาไปทำอย่างอื่น เช่น ซื้อรถ	2

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางตะ มีดังนี้

1. การคมนาคม ถนนภายในศูนย์เวลาฝนตกเข้าไม่ได้เลย อยากให้มีการพัฒนาเรื่องถนน
2. สร้างที่พักให้เจ้าหน้าที่ เนื่องจากเป็นหน่วยย่อยยังไม่มีบ้านพักสำหรับเจ้าหน้าที่ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 4 คนต้องอาศัยกระท่อม
3. น้ำในศูนย์ไม่พอใช้ โดยเฉพาะหน้าแล้ง อยากใช้ระบบชลประทาน หรือ ประปาภูเขา
4. อยากมีทุนสนับสนุนการตั้งสหกรณ์ร้านค้าอยากให้มีเพราะแม่บ้านไกลจากเมืองมาก โดยเฉพาะข้าวสารและอาหารแห้งต่าง ๆ

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด ไม้ผล	
1.กาแฟ หนอนเจาะต้น	-
2.เมี่ยงราคาถูก	-
3.กาแฟ โดนรบกวนจากหนู ค้างคาวและกระรอก	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด พืชผัก	
1.เกษตรกรบางส่วนเลิกเพาะ เห็ด	-
2.มีปัญหาเรื่องราคาเห็ด	-
3.ต้องการเครื่องอบเห็ด	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด ปศุสัตว์	
1.ต้องการเลี้ยงวัวแบบรวมกลุ่ม	✓
2.ไก่เป็นหวัด	✓
3.ไก่เป็นโรคไข้ขาว	✓

เกษตรกร
ศูนย์ป่าเมี่ยง

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด ปัญหาทั่วไป	
1.ไฟฟ้า	-
2.ถนนลาดยาง	-
3.โทรศัพท์ สาธารณะ	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด ไม้ดอก	
1.เฟิร์นใบสีส้ม ใบแดง	-
2.เฟิร์นเป็นโรคเน่า จากใบไปที่ โคนต้น	-
3.เฟิร์นใบหงิกงอ	-

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ป่าเมี่ยง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. ไม้ผล - หนอนเจาะต้นกาแฟ ส่ง เสริมการปลูกกาแฟด้วยการ แก้ ปัญหาหนอนเจาะต้น และสนับสนุนอุปกรณ์การทำ สารกาแฟ - เมี่ยงราคาต่ำและไม่มี ตลาดรับซื้อ ควรพัฒนาการ แปรรูปเป็นชา	***	***	กาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพมากที่สุดของศูนย์ฯ ป่า เมี่ยง เกษตรกรมีประสบการณ์การผลิต อีกทั้งเป็นพืชที่เข้า กับสภาพแวดล้อมของป่าไม้ได้ดี สมควรส่งเสริมให้เกษตรกร ผลิตโดยเน้นการแก้ปัญหาหนอนเจาะต้น และสนับสนุนกลุ่ม กาแฟโดยเฉพาะอุปกรณ์การแปรรูปกาแฟ เช่น เครื่องโม่ และเครื่องสีกาแฟ เมี่ยงเป็นพืชดั้งเดิมของเกษตรกรและยืนยงมาถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเมี่ยงประสบปัญหาด้านการขาย เนื่องจากผู้บริโภคเมี่ยงซึ่งมักเป็นคนสูงอายุ คนรุ่นใหม่ไม่ นิยมบริโภคเมี่ยง ตลาดจึงแคบลง แต่เนื่องจากเมี่ยงเข้ากับ สภาพป่าได้ดี และเกษตรกรมีความชำนาญในการดูแลรักษา เมี่ยงเป็นอย่างดี การส่งเสริมต่อไป ควรพัฒนาการแปรรูป เป็น "ชา" ซึ่งมีตลาดกว้างกว่า ซึ่งอาจพัฒนาโดยให้ เกษตรกรแปรรูปและขายผลผลิตสุดท้ายเอง หรือเชื่อมโยง กับโรงงานแปรรูปชาก็ได้
2. ไม้ดอก/ไม้ตัดใบ - เฟิร์นเป็นโรคต้นเนา ใบ สีส้ม และใบหงิกงอ ควรให้ ความรู้ด้านการดูแลป้องกัน และกำจัดโรคแก่เกษตรกร	*	*	เกษตรกรยังคงสนใจปลูกเฟิร์น และพอจะพึ่งตนเองด้านการ ตลาดพอสมควร แต่มีปัญหาโรคระบาดมาก ศูนย์ฯ ควร ประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่ออบรมให้ความรู้ แก่เกษตรกรในด้านการดูแลรักษา ป้องกัน และกำจัดโรคใน เฟิร์น นอกจากนี้ ยังควรให้ความรู้ด้านการตลาดแก่ เกษตรกรด้วย
3. การเลี้ยงสัตว์ - ส่งเสริมการเลี้ยงวัว	**	**	เกษตรกรทั้งฐานะยากจนและฐานะดี สนใจการเลี้ยงวัวในระดับ สูง โดยให้เหตุผลว่าสามารถเลี้ยงในสวนเมี่ยงได้ การส่งเสริม ควรเน้นการดูแลวัวไม่ให้ไปทำลายพืชผลอื่น ๆ หรือการเลี้ยง แบบอินทรีย์และให้เกษตรกรเกี่ยวหญ้ามาให้ในโรงเรือน

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. อาชีพเสริมรายได้ - ศึกษาการตลาดเครื่อง จักรสาน เพื่อหาความเป็นไปได้ ในการสนับสนุนอาชีพจักสาน	*	*	ในพื้นที่ศูนย์ป่าเมี่ยงมีไม้ไผ่จำนวนมากสามารถนำมาส่ง เสริมด้านการจักสานได้ เกษตรกรเองก็พอมีพื้นฐานด้าน การจักสานอยู่บ้าง หากแก้ปัญหาด้านการตลาดได้ ก็จะสามารถพัฒนาเป็นอาชีพเสริมรายได้ของเกษตรกรได้ ศูนย์ควรศึกษาเรื่องการตลาดเครื่องจักรสาน โดยเน้นที่ ปริมาณความต้องการ รูปแบบ และช่องทางการจัด จำหน่าย
5. สธารณประโยชน์พื้นฐาน - ถนนอยู่ในสภาพไม่ดี การ สัญจรลำบาก ควรเร่งดำเนิน การปรับปรุงให้ดีขึ้น	*	*	ถนนในช่วงบ้านปางก่าแพงหินถึงบ้านปางแพน อยู่ใน สภาพไม่ดี การสัญจรไปมาลำบากพอสมควร หากสามารถ ปรับปรุงให้ถนนมีความราบเรียบยิ่งขึ้น และคอยดูแลเรื่อง น้ำกัดเซาะโดยใช้แรงงานเกษตรกรจะช่วยให้การคมนาคม สะดวกขึ้น

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง)

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 915 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 19 °C อุณหภูมิสูงสุด 30 °C อุณหภูมิต่ำสุด 8 °C
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 120.81 ตารางกิโลเมตร (75,504.83 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 53 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มีประปาภูเขา
- ไฟฟ้า มีไฟฟ้าพลังน้ำ
- สถานเอนกมัย มี 1 สถานี ที่ปางไฮ
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ศูนย์ที่ปางไฮ
- โรงเรียน มี 3 โรงเรียน
- วัด มี 5 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 3 จุด
- รถประจำทาง ไม่มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ลำห้วย
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/เขื่อน มีฝ่ายพลังน้ำ 3 แห่ง
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 8 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	8	566	1,673
รวม	8	566	1,673

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

ข. ข้อมูลสถามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าคนไทยพื้นเมือง (ป่าเมี่ยง)

1. การ จัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก พืชยังชีพ	/	6(15)	8	-	-
ข้าวโพด ปลูกมากไม่ได้เพราะอนุรักษ์ป่า ไม่โค่นต้นไม้ หากโค่นจะมี ปัญหากับป่าไม้	/	/	-	2	/
พริก ใบหนัก ใบงอ, ไม่ออกลูก	/	/	-	-	-
มะเขือเครือ	-	-	-	-	-
-แมลงวันทองเจาะผล	/	/	-	-	-
-ใบหด (พบปีนี้เป็นปีแรก)	/	/	-	-	-
ฟักทอง	-	-	-	-	-
-ใบหักงอ ทำให้ไม่ได้ผล	/	/	-	-	-
ผักกาด เกษตรกรลองปลูกในถุงเพราะปลูกในแปลงไม่ได้	/	/	-	-	-
ถั่ว	/	/	-	1	/
ข พืชไร่ถั่ว/สงเสริม	/	/	-	-	-
ชิง ผลผลิตออกหลังที่อื่น โรงงานรับเต็มแล้วจึงไม่รับอีก	-	-	-	-	-
-โรคเน่า เน่าในไร่จะเสียหายหมด	/	/	-	-	-
-ไม่มีพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ตัดไม่ได้ ไม่มีที่เพาะปลูก	/	/	-	-	-
-ราคาไม่ดี	/	/	-	-	-
ถั่วแดง ทดลองปลูกแต่ไม่ดี ไม่โต เมล็ดลีบ	/	/	-	-	-
ค พืชผัก	3(32)	7(13)	4	-	-
เห็ด บางส่วนเลิกเพาะ, มีบ้างที่มีปัญหาราคา, อยากได้ เครื่องอบแห้ง	/	/	-	-	-

หมายเหตุ :

- ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
- ถ้า ✓ คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
- อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
- ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
- ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ผักกาด	-	-	-	2	/
คะน้า	-	-	-	2	/
พริก	-	-	-	3	/
มะเขือ	-	-	-	4	/
ฟักทองญี่ปุ่น	-	-	-	5	/
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	6	/
ง ปลูกดี/ประมง	2(33)	3(22)	2	-	-
จ๊ว	-	-	-	4	/
-อยากเลี้ยง ไม่มีปัญหา (อยากรวมกลุ่มกันเลี้ยง)	2(27)	1(17)	1	-	-
สุกร	-	-	-	3	/
-ไม่มีปัญหาแต่อยากให้ส่งเสริม	6(5)	6(4)	6	-	-
ไก่	-	-	-	1	/
-เป็นหวัด	3(24)	1(17)	2	-	-
-โรคไข้ขาว	1(30)	3(15)	2	-	-
-เป็นแผลที่หน้า	4(14)	5(10)	4	-	-
เป็ด	-	-	-	2	/
-อยากให้ส่งเสริม	5(8)	4(14)	4	-	-
จ ไม่ได้ออก	6(20)	5(18)	5	-	-
กุหลาบ	-	-	-	-	-
-ใบหิกใบงอ	5(6)	6(3)	5	-	-
เฟิร์น	-	-	-	/	/
-ใบหิกใบงอ	3(16)	3(11)	3	-	-
-โครงการให้ปลูกแต่ไม่รับซื้อ	4(14)	4(8)	4	-	-
-พ่อค้ารับแล้ว แต่ไม่จ่ายเงิน	/	5(4)	5	-	-
-ใบสีส้ม ใบแดง	1(33)	2(15)	1	-	-
-โรคเน่า เน่าจากใบ ไปที่โคนต้น	2(22)	1(19)	2	-	-
กล้วยไม้ (a)	-	-	-	-	/
-โรคเน่า	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ชิมปีเดียม (a)	-	-	-	-	/
-ตลาด ไม่มีคนซื้อ	/	/	-	-	-
หน้าวัว (a)	-	-	-	-	/
ฉ. ไม้ผล	1(50)	2(51)	1	-	-
พลับ	-	-	-	1	/
-แมลงวันทอง	10(9)	11(4)	12	-	-
-เสียยอดไม้ติด	3(23)	9(5)	6	-	-
-นก ค้างคาว จิกกิน	/	/	-	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	7(12)	/	11	-	-
บัว (b)	-	-	-	4	/
-แมลงวันทองเจาะผล	6(15)	9(5)	7	-	-
-ไม่มีคนรับซื้อ	9(10)	8(10)	8	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	3	/
-แมลงวันทองเจาะผล	12(3)	/	13	-	-
ส้มโอ	-	-	-	2	/
-แมลงวันทองเจาะผล	5(16)	6(12)	5	-	-
กาแฟ	(e)	(f)	-	-	-
-หนอนเจาะต้น	1(59)	1(54)	1	-	-
-เพลี้ยหอยเข้าทำลาย	7(12)	3(39)	4	-	-
-ราสนิม	11(6)	4(22)	7	-	-
-ค้างคาว หนู กระรอก	4(18)	5(21)	3	-	-
เมี่ยง (g)	/	/	-	-	-
-ตลาด ราคาถูก	2(24)	2(47)	2	-	-
-ใบหงิกใบงอ	12(3)	7(11)	10	-	-
เลวรส เคยปลูกแต่ไม่เจริญเติบโต ไม่ออกผล ถ้าปล่อยให้ตัวเอง จะมีผลดี	/	/	-	-	-
สาเล่ สละ ลองกอง มังคุด ลางสาด มะไฟจีน	-	-	-	-	/

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	-	-	-	-	-
รับจ้าง ส่วนมากทำในพื้นที่หมู่บ้าน วันละ 100 บาท	/	/	-	-	/
จักสาน อยากให้ส่งเสริม ในพื้นที่มีไม้ ปัญหาคือ ตลาด หากมีคนซื้อ ก็จะทำ	/	/	-	-	-
ใบเฟิร์นแห้ง	-	-	-	1	/
แปรรูปยอดองเค็ม	-	-	-	2	/
ค. สุขภาพอนามัย	7(13)	4(21)	6	-	-
-สถานอนามัยอยู่ไกล	/	/	-	-	-
-ต้องการเครื่องกรองน้ำ เพื่อดื่มใช้ กลัวสารพิษ	/	/	-	-	-
-เคยมีผู้ป่วยเอดส์ เมื่อ 1-2 ปีก่อน แต่ไม่ระบาด	/	/	-	-	-
ด. กิจกรรมสาธารณะ	5(21)	8(12)	7	-	-
-ป้องกันไฟฟ้า	3(32)	2(28)	3	-	-
-ปลูกป่าดูแลต้นไม้	4(21)	3(26)	3	-	-
-พัฒนาถนน วัด โรงเรียน	2(43)	4(14)	2	-	-
-พัฒนาแหล่งน้ำ	1(45)	1(39)	1	-	-
-เก็บขยะ มีถังขยะ	5(13)	5(6)	5	-	-
ญ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม (ก)	/	9(8)	9	-	-
สหกรณ์	5(22)	5(18)	5	-	-
สหกรณ์กรุงเทพจำกัด	-	-	-	-	-
-ปัญหาหนี้สิน	/	/	-	-	-
สหกรณ์ไฟฟ้า	-	-	-	-	-
-น้ำไม่พอผลิตไฟ	/	/	-	-	-
-ท่อส่งน้ำเสียแตกบ่อย	/	/	-	-	-
-ไม่พอใช้ เครื่องใช้ไฟฟ้ามากขึ้น ถ้าถอดปลั๊กตู้เย็นก็ช่วยได้	/	/	-	-	-
กลุ่มกาแฟ	1(61)	1(55)	1	-	-
-เครื่องโม่ ไม่พอ	/	/	-	-	-
-เครื่องสีกาแฟทำงานได้ไม่ดี	/	/	-	-	-
กลุ่มเฟิร์น	3(28)	6(13)	4	-	-
-ขาดเงินทุน	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ (g)	6(18)	4(22)	5	-	-
-ควรมีใบเสร็จรับเงิน ช่วยความจำ	/	/	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	2(31)	3(32)	2	-	-
กลุ่มฌาปนกิจ	4(26)	2(34)	3	-	-
g ปัญหาทั่วไป	4(22)	1(65)	3	-	-
-โทรศัพท์สาธารณะ	3(28)	3(29)	3	-	-
-หนังสือพิมพ์	7(14)	9(8)	8	-	-
-ศูนย์เด็กเล็ก	5(15)	4(24)	4	-	-
-อุปกรณ์เด็กเล่น	9(7)	8(12)	9	-	-
-ไฟฟ้าภูมิภาค	2(50)	1(61)	1	-	-
-ถนนลาดยาง	1(51)	2(47)	1	-	-
-อยากได้น้ำเพื่อการเกษตร	4(16)	5(20)	4	-	-
-อนามัยในหมู่บ้าน	7(14)	7(13)	7	-	-
-อยากให้ส่งเสริมอาชีพให้มีรายได้ และมีตลาด	5(15)	6(17)	6	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- เป็นพื้นที่ทางศูนย์พัฒนาห้วยฮ่องไคร้ส่งเสริมอยู่ เกษตรกรบางรายเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมยังไม่แพร่หลาย
- เกษตรกรอยากพื้นที่ ออกผลดีแต่ไม่มีคนซื้อ ปลอมแปลงดินไม่มีค่า บางรายบอกว่า ปลุกกาแฟได้เงิน แต่กับบิวยไม่ได้เงิน บิวยกินเนื้อที่มาก ชาวบ้านเรียก "มั่วย"
- ชาวบ้านไม่ยอมใช้สารเคมี เพราะกลัวอันตรายจากสารเคมี
- ไม่ค่อยออกผล ผลรสเปรี้ยว
- เกษตรกรปลูกทุกครัวเรือน ขายให้โครงการในรูปแบบกาแฟกะลา สายพันธุ์อาราบิก้า
- เกษตรกรได้เครื่องสีกาแฟแล้ว แต่ยังไม่ได้อัดตั้ง ขาดอุปกรณ์ มอเตอร์ สายพาน ขาดช่างที่ชำนาญการติดตั้ง
- เป็นพื้นที่หลักที่เคยทำรายได้ให้เกษตรกร เกษตรกรปลูกทุกครัวเรือน จะมี กาแฟ เฟิร์น พลับ เสริมในแปลงเมี่ยง แต่ปัจจุบันกำลังเดือดร้อนเรื่องการขายเมี่ยง
- ผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบรายละเอียดมากนัก
- การเรียงลำดับย่อยภายในหมวดนี้ เรียงตามความเห็นของเกษตรกร ว่าควรมีการพัฒนาในกลุ่มใดก่อน-หลัง

2. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยงมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญโดย	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. เจ้าหน้าที่ไม่รักงาน ทำงานไม่เต็มที่	1	-
2. การติดตามงานยังไม่ดีพอ เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยติดตามงานที่ส่งเสริม	2	-
3. เกษตรกรขาดความรู้เรื่องหลักวิชาการเกษตรและเทคโนโลยีต่าง ๆ	-	1

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยงมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อยู่แล้วและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม	ความเห็นของผู้สำรวจ
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่ม		
ห้องเย็น	-	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	-	1	ใช้ขนของในสถานีและเป็นสวัสดิการคนงานเจ็บป่วย	-
โรงเรียนอนุบาลประจำตำบล	-	1	ปัจจุบันยังไม่มี	-
โรงคัดบรรจุ	-	-	-	-
โรงเพาะชำ	-	-	-	-
โรงผลิต	-	1	ใช้เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ	-
รถมอเตอร์ไซด์	-	-	-	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยงมีการรวมกลุ่มและมีปัญหาและความต้องการดังนี้

กลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็นของผู้สำรวจ
กลุ่มสหกรณ์	1. ต้องการเงินทุนหมุนเวียน	-
กลุ่มกาแฟ	1. ต้องการเงินสำรองซื้อผลผลิต	-
กลุ่มออมทรัพย์	-	-
กลุ่มเพื่อน	-	-

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง
ป่าเมืองมิดังนี้

1. ควรส่งเสริมเกษตรกรให้มีพืชหลาย ๆ อย่างแบบผสมผสานกันเพื่อลดความเสี่ยง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

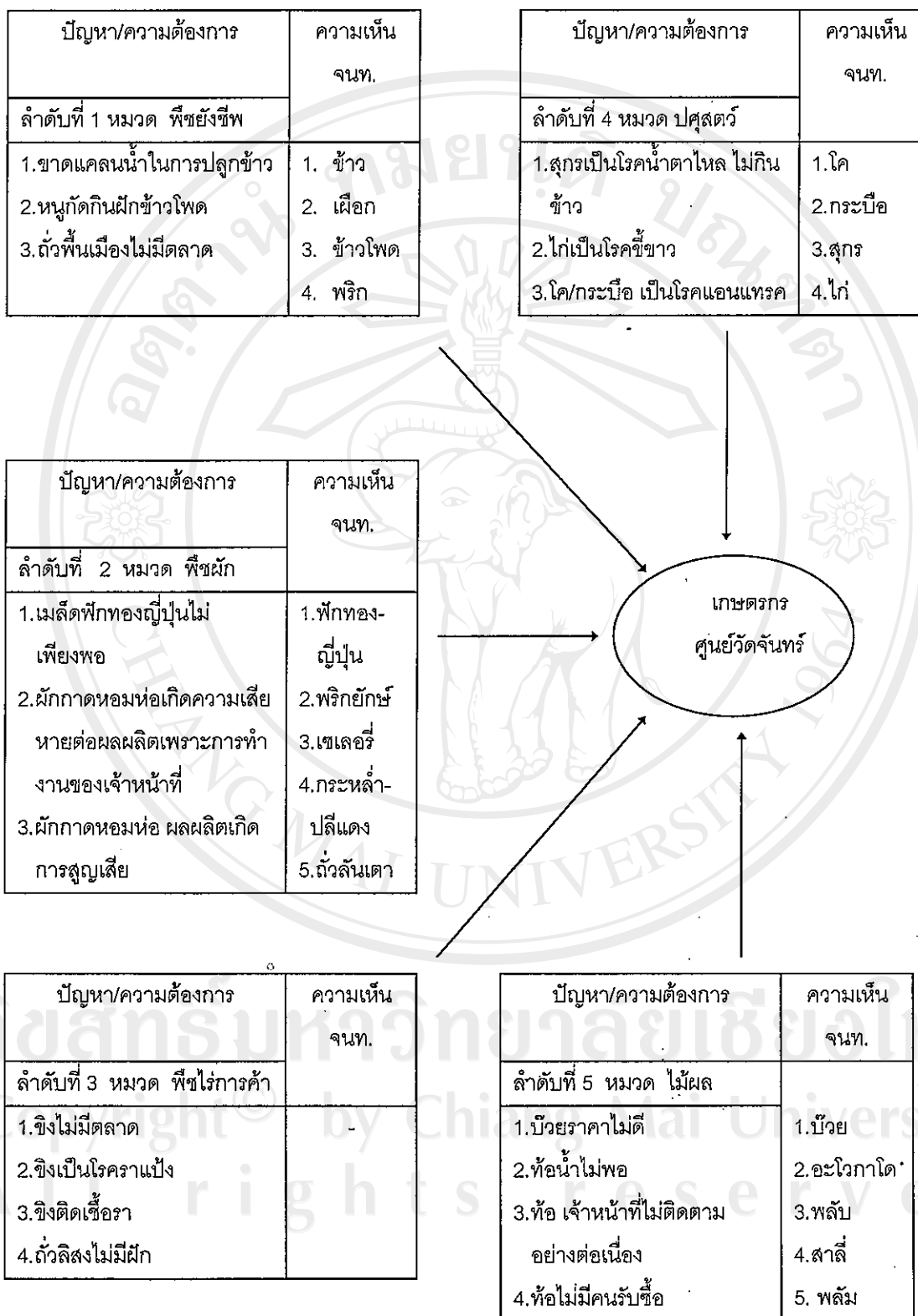

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศุภชัย วัชรจันทร์)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - หนองเจาะ/กุดต้นกล้า ข้าว - ข้าวขาดแคลนน้ำ ควร พัฒนาอ่างเก็บน้ำหรือวาง ระบบการให้น้ำมาใช้	** ***	** ***	ควรประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหา นี้ พิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำเพิ่มเติม หรือปรับปรุงระบบการนำ น้ำในอ่างเก็บน้ำมาใช้ในนาข้าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ไม้ผล - หาตลาดรองรับผลผลิต บ๊วย พลับ และสาลี่	**	**	จำเป็นต้องหาตลาดรองรับผลผลิตสด และพัฒนาการแปรรูป ผลผลิต เช่น การดอง การเชื่อม การทำน้ำผลไม้ เพื่อรองรับ ผลผลิตที่ตกเกรด
3. อาชีพเสริมรายได้ - ชาวบ้านวัดจันทร์ได้รวม กลุ่มอาชีพทอผ้า ร่วมกับ ศูนย์ฯ ศิลปาชีพ แต่ยังมี ปัญหาด้านการตลาด	**	***	ควรให้ความช่วยเหลือด้านการตลาดโดยการเชื่อมโยงกับ เอกชนที่ทำหน้าที่ทางการตลาดอยู่แล้ว ผ้าที่ผลิตเป็นผ้า ตีนจกที่มีเอกลักษณ์ และชื่อเสียงอยู่แล้ว มีราคาแพง หาก ควบคุมคุณภาพให้อยู่ในระดับสูงจะมีโอกาสทางการตลาด มากยิ่งขึ้น
- พัฒนาการท่องเที่ยว	**	**	สภาพพื้นที่ของศูนย์ฯ พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ มีป่าสน กว้างใหญ่ และยังอยู่ในสภาพอุดมสมบูรณ์ สภาพภูมิ อากาศหนาวเย็น เมื่ออำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวในลักษณะ Ecotourism ซึ่งขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำลัง พิจารณาจัดให้มีขึ้น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวความคิดดังกล่าว แต่การดำเนินงานควรตั้งเป้าหมายไว้ที่ระยะยาว เนื่องจาก จะต้องมีการจัดเตรียมเกษตรกรเข้าสู่การบริการ มิฉะนั้นผล ประโยชน์จะตกอยู่กับชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะบุคคล ภายนอกที่มีใช้เกษตรกรในพื้นที่

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. สุขภาพ/อนามัย - ยี่ บั๊ ง และขจัดการ ระบาดของยาเสพติด	**	*	ควรดำเนินการ ในลักษณะจัดตั้งกลุ่มปราบปรามของยาเสพติดที่มีอำนาจหน้าที่ และงบประมาณสนับสนุนเพียงพอต่อการควบคุมการแพร่กระจาย และกำจัดให้หมดสิ้นไปในที่สุด
5. สาธารณประโยชน์พื้น ฐาน - การขาดแคลนน้ำทั้งเพื่อ การอุปโภคบริโภคและการ เกษตร	***	***	การขาดแคลนน้ำกระทบต่อการปลูกข้าว ไม้ผล และคนส่วนใหญ่ การแก้ปัญหาในขั้นแรกต้องพิจารณาการให้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำทั้ง 4 แห่ง เช่น การวางระบบนำน้ำไปใช้ประโยชน์ หากยังไม่เพียงพอและทั่วถึง ควรพิจารณาเพิ่มแหล่งน้ำ เช่น ฝายหรืออ่างเก็บน้ำ

ก.ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 960 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 20.3 °C สูงสุด 37.4 °C ต่ำสุด 15.1 °C
- ปริมาณน้ำฝน 1,222.5 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 244 ตารางกิโลเมตร
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอแม่แจ่ม ลาดยาง 271 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 2 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 17 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 3 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 6 ศูนย์
- โรงเรียน มี 6 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3 ครู 43 คน
- วัด มี 7 วัด โบสถ์ 11 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 7 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วยนาเกล็ดหอย ห้วยแจ่มหลวง ห้วยฮ่อม ห้วยแม่ละอูบ และ ห้วยยา
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/เขื่อน อ่างเก็บน้ำ 4 แห่ง
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 19 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
กระเหรี่ยง	19	745	4,325
รวม	19	745	4,325

- รายได้เฉลี่ย 23,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผลศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บัว	ได้หัว	319 ราย	4,621	60	4,561
ท้อ	ต้นตอ	341 ราย	6,350	0	0
พลัม	GULFRUBY	3 ราย	180	35	145
พลัม	เหลืองบ้านหลวง		8	0	8
พลัม	แดงบ้านหลวง		15	7	8

(ข้อมูลไม้ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
พลัม	ขุนแจ้		8	5	3
พลัม	ต้นตอ	178 ราย	3786	0	0
พลัม	P2		207	84	123
สาละ	ไม่ระบุพันธุ์	110 ราย	1,880	0	1,880

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักทองญี่ปุ่น	78,422.50	80.35
ผักกาดหอมห่อ	14,592.00	14.95
ผักกาดหวาน	3,075.50	3.15
พริกหวานเขียว	605.50	0.62
ถั่วลันเตา	284.50	0.29
เซเลอรี่	233.50	0.24
ถั่วลันเตาใหญ่	232.50	0.24
กะหล่ำปลีแดง	128.50	0.13
ถั่วแขก	23.50	0.02
รวม	97,598.00	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
สะเดาซี่ ชินดัม	กำ	7,351	61,564.00	52.78
ใบยูคาลิปตัส	ก้าน	7,997	55,089.00	47.22
รวม			116,653.00	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรคนเมืองและเผ่ากะเหรี่ยง (วัดจันทร์)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. เพาะปลูกพืช	1(26)	1(24)	1	-	-
ข้าว	-	-	-	1	1
-ปลูกซ้ำที่เดิม	/	-	-	-	-
-มีหญ้าเล็กน้อย	/	-	-	-	-
-หนอนเจาะกัดต้นกล้า (b)	-	-	-	-	-
-ขาดแคลนน้ำ	/	/	-	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	2	3
-หนูกัดกินฝัก	/	/	-	-	-
ถั่วพื้นเมือง (c)	-	-	-	-	-
-ไม่มีตลาด	/	/	-	-	-
กล้วย	-	-	-	5	5
-ไม่มีตลาด	-	/	-	-	-
มะม่วง (d)	-	-	-	6	7
-ด้วงกัดกิ่ง ดอก ทำให้ดอกร่วง	-	/	-	-	-
สับปะรด (e)	-	-	-	7	6
-หนูกัดกิน	-	/	-	-	-
เผือก	-	-	-	3	2
พริก	-	-	-	4	4

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d ไปรุดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ข พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	6(4)	2(18)	3	-	-
ขิง	-	-	-	-	-
-ไม่มีตลาด	/	/	-	-	-
-ราแพง	/	/	-	-	-
-ติดเชื้อรา (f)	(f)	-	-	-	-
ถั่วลิสง	-	-	-	-	-
-ไม่มีฝัก	-	/	-	-	-
ค พืชผัก	2(18)	3(16)	2	-	-
ผักกาดหอมหอ	-	-	-	7	7
-เกิดความเสียหายต่อผลผลิตเพราะการทำงานของ เจ้าหน้าที่	1(19)	/	2	-	-
-ผลผลิตเกิดการสูญเสีย (g)	1(19)	/	2	-	-
พริกทองญี่ปุ่น	-	-	-	1	1
-เมล็ดพันธุ์ไม่พอ (h)	3(16)	1(25)	1	-	-
-ราแพง	4(6)	4(10)	6	-	-
-หนูเจาะ	-	5(4)	7	-	-
ผักกาดหวาน	-	-	-	8	8
-ผลผลิตเกิดการสูญเสีย (เหมือนสลัด)	/	/	-	-	-
พริกยักษ์	-	-	-	2	2
-ผลผลิตเกิดการสูญเสีย(เหมือนสลัด) ราคาถูก	-	3(14)	5	-	-
เซเลอรี่ (i)	-	-	-	3	3
กะหล่ำปลีแดง	-	-	-	4	4
-แมลงเจาะหัว	-	6(2)	7	-	-
-เน่า (หน้าฝน)	-	/	-	-	-
-ไม่มีเมล็ดพันธุ์	/	/	-	-	-
-ขาดแคลนน้ำ	-	2(20)	4	-	-
ถั่วลิสงเตา	-	-	-	5	5

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ง ไม่ออก	4(13)	5(7)	6	-	-
ตัวแขก	-	-	-	6	6
แกลดีโอส	-	-	-	1	1
-ต้องคัดพันธุ์ (j)	7(4)	/	8	-	-
-เพลี้ยไฟ ใต้เดือนฝอย	5(6)		6	-	-
-เมล็ดพันธุ์ไม่พอ	2(23)	1(15)	1	-	-
-ต้นทุนปุ๋ยและยาสูง	-	1(15)	3	-	-
ซิลเวอร์ดอลลาร์	-	-		3	2
-รากเน่า	6(5)	-	7	-	-
-เจ้าหน้าที่ล่าช้าในการให้โควตาซื้อ (k)	1(26)	-	2	-	-
-โควตาซื้อจำนวนจำกัด (l)	3(18)	-	4	-	-
สแตติช	-	-	-	2	3
-ราคาถูก	4(9)	-	5	-	-
-ออกดอกช้า ดอกเน่า	/	-	-	-	-
-พันธุ์เดียวไม่ได้เกรด	/	-	-	-	-
-เหมยขาบ		3(6)	8	-	-
จ ไม่ผล	5(10)	4(10)	5	-	-
บัว	-	-	-	1	1
-ราคาไม่ดี	1(18)	2(18)	1	-	-
-หนอนเจาะ ตัวงเจาะ	-	/	-	-	-
-ผลติดน้อย (น้ำไม่พอ)	2(10)	/	4	-	-
ห่อ (m)	-	-	-	-	-
-ขโมย	3(8)	5(15)	5	-	-
-หนอนเจาะผล	-	/	-	-	-
-น้ำไม่พอ	-	1(22)	2	-	-
-เจ้าหน้าที่ไม่ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง	-	2(18)	3	-	-
-ไม่มีคนซื้อ	-	2(18)	3	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
อะโวคาโด (ก)	-	-	-	2	2
พลัม	-	-	-	2	1
พลับ	-	-	-	3	3
สาลี่	-	-	-	4	4
๑. บุคคลวัยประมาณ	2(18)	-	4	-	-
สุกร	-	-	-	4	3
-อาหารสุกรแพง	/	-	-	-	-
-โรงจุ่มบวม หายใจขัด	/	-	-	-	-
-เป็นโรคมีน้ำตาไหล ไม่กินข้าว	-	1(18)	1	-	-
-ผอม ไม่ได้ถ่ายพยาธิ	-	4(16)	4	-	-
-ท้องร่วง	-	5(14)	5	-	-
ไก่	-	-	-	3	4
-ใช้หวัดนก คอบวม	/	6(8)	6	-	-
-ซีขาว	/	2(17)	2	-	-
โค กระบือ	-	-	-	1,2	1,2
-แอนแทรกซ์ (อ)	/	2(17)	2	-	-
-ปากเท้า เปื่อย	/	-	-	-	-
ปลา	-	-	-	5	5
๒. งานส่งเสริมรายได้อื่น	-	-	-	-	-
รับจ้าง	-	/	-	2	2
ทอดผ้า (ป)	1(10)	-	1	1	1
หาของป่า	-	-	-	3	3
๓. สุขภาพอนามัย	-	-	-	-	-
-โรงพยาบาลไกล	2(19)	1(25)	1	-	-
-ห้องส้วม (มีบ้างส่วนใหญ่)	-	2(21)	3	-	-
-ยาบ้า	1(22)	3(15)	2	-	-
-เอดส์	-	4(9)	5	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ไทพอยด์	3(12)	-	4	-	-
-ใช้หัวดีใหญ่	4(7)	-	5	-	-
เน กิจกรรมสาธารณสุข					
-เวรยามผลิตกันดูแล	-	3(9)	3	-	-
-พัฒนาโรงเรียน วัด ถนน	1(11)	1(17)	1	-	-
-ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		2(16)	2	-	-
-ปลูกป่า	2(7)		3	-	-
ญ กิจกรรมการรวมกลุ่ม					
-กลุ่มสหกรณ์	4(7)/(q)	3(9)(r)	4	-	-
-กลุ่มพิทักษ์ป่า	-	1(17)	2	-	-
-กลุ่มแม่บ้าน	3(13)	2(16)	1	-	-
กลุ่มหนุ่มสาว	1(22)	-	2	-	-
กลุ่มเยาวชน	2(18)	-	3	-	-
ฎ ปัญหาทั่วไป					
ขาดแคลนน้ำทำการเกษตร	4(10)	1(20)	1	-	-
ขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้	2(18)	-	3	-	-
ไฟฟ้าดับบ่อย	4(10)	4(5)	4	-	-
ป่าไม้ถูกทำลาย	3(15)	-	4	-	-
ถนนไม่ดี เป็นหลุม เป็นบ่อ	6(8)	3(10)	5	-	-
ปัญหายาเสพติด (ยาบ้า)	1(29)	-	2	-	-
ข้าวมีราคาแพง	-	2(15)	4	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ชาวบ้านปลูกไม้ทั้งข้าวไร่และข้าวนา ทำไร่มีการเปลี่ยนที่ 4-5 ปี / ครั้ง
- (b) หนอนที่มารบกวนข้าวนี้ ชาวบ้านเพิ่งพบในปีนี้เป็นครั้งแรกก่อน ลักษณะการกัดกิน จะกัดกินยอดลงไปใกล้ลำต้น ตอนกลางวันจะลงไปอยู่ในดิน กลางคืนออกมากัดกินต้นกล้า ชาวบ้านเคยใช้ยาฉีดแก้ปัญหามาได้แต่ก็กลับมาเป็นอีก
- (c) ปลูกไว้ใช้ในงานพิธีต่างๆ ไม่มีปัญหาหนอนหรือแมลงรบกวนเลย
- (d) ปีนี้มีพ่อค้ามาเหมาซื้อ
- (e) ชาวบ้านได้พันธุ์ใหม่ซึ่งชาวต่างชาติเอามาแจกให้ปลูก ผลดี โตเร็ว สามารถขายได้ราคาประมาณ 15 บาท/หัว ซึ่งดีกว่าพันธุ์พื้นเมืองที่เคยปลูก
- (f) ถ้าขิงที่นำมาปลูกติดเชื้อก็จะทำให้ผลผลิตเสียหาย รวมทั้งถ้าปลูกที่เดิมก็จะมี การติดเชื้อด้วย จึงต้องปลูกที่ใหม่ นอกจากนี้ที่เดิมจะมีปัญหาหญ้าเยอะด้วย
- (g) ผลผลิตเกิดการสูญเสียนี้คือ ชาวบ้านส่งให้กับทางโครงการหลวงเพื่อส่งไปยังเชียงใหม่ โครงการแจ้งให้ชาวบ้านทราบว่าผลผลิตเสียเป็นจำนวนมาก เช่น ส่งไป 1 ลำรถ เจ้าหน้าที่แจ้งว่าสูญเสีย 50% ซึ่งชาวบ้านไม่ทราบว่าสูญเสียอย่างไรเจ้าหน้าที่ก็ไม่ชี้แจงรายละเอียด มีผลกระทบในการรับเงินด้วยเพราะไม่ทราบว่าของใครเสียหายเท่าใด ชาวบ้านส่งรวมกันไปในจำนวนที่ไม่เท่ากัน บางคนส่งมากบางคนส่งน้อย ทำให้ชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่มีปากเสียงกันด้วย
- (h) เมล็ดพันธุ์ไม่พอ ชาวบ้านที่อยากปลูกบางคนไปเตรียมที่ไว้แล้ว แต่ไม่มีเมล็ดพันธุ์ การแจกเมล็ดพันธุ์เป็นการเฉลี่ยแบ่งกันไป บางคนต้องการปลูกมากๆแต่ได้รับแจกเมล็ดพันธุ์เพียงเล็กน้อย
- (i) เซเลอร์เพิ่งเริ่มปลูกปีนี้ยังไม่พบปัญหา
- (j) แกลดิโอสิส ทางโครงการจะซื้อหัว มีปัญหาคือ มีการคัดทุกปี ชาวบ้านไม่ได้รับพันธุ์ของตัวเองในการปลูกในปีถัดไป ได้ของคนอื่นและมีการปะปนมากทำให้เกษตรกรเดือดร้อน ทั้ง ๆ ที่ก่อนเก็บก็คัดเลือกแล้ว
- (k) เกษตรกรกล่าวว่าเจ้าหน้าที่ลำเอียง บางคนสั่งตัดมากบางคนสั่งตัดน้อยทั้งที่ปลูกในจำนวนเท่าๆกัน ทำให้เกษตรกรเดือดร้อนและผลผลิตเสียหาย
- (l) เจ้าหน้าที่ให้โควตาในการตัดน้อยกว่าจำนวนที่ปลูกอยู่ เมื่อมีพ่อค้ามารับซื้อก็ไม่สามารถขายให้ได้เมื่อโครงการไปรับซื้อผลผลิตก็จะเสียหาย
- (m) ต้นพันธุ์ห่อ เปลี่ยนยอดเป็นพลัม
- (n) อะโวคาโดกำลังปลูก ยังไม่มีปัญหา
- (o) โรคแอนแทรกซ์ เมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมาทำให้วัวควายตายไปเป็นจำนวนมากนับร้อยตัว
- (p) การทอดผ้าเบีงการส่งเสริมในศูนย์ศิลปาชีพและทางศูนย์รับซื้อด้วย แต่ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำส่งผลกระทบถึงชาวบ้านด้วย
- (q) ขยายของถูก แต่โดยรวมยังเป็นปัญหาอยู่บ้าง
- (r) ชาวบ้านเคยมีสหกรณ์แต่ล้มเลิกเพราะปัญหาการดำเนินงาน ชาวบ้านไม่ได้เงินปันผล

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์มีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ			
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่		
1 พื้นที่ขาดน้ำ พ.ท.ส่วนใหญ่รับน้ำฝน (ระบบน้ำไม่ดีเพียงพอ)	1			
2 การขนส่งทำให้ผลผลิตเสียหาย หน้าฝนการเดินทางลำบาก เสียเวลา	2			
3 มีการเสพยาเสพติด (ยาบ้า ประมาณ 5%) (เป็นเยาวชนมากกว่าไม่ส่งผลกระทบนัก)	3			
4 ไม่สามารถบริการชาวบ้านได้ทั่วถึง (ใบต้นพันธุ์)				
5 ชาวบ้านส่วนใหญ่หิวปานกลางต้องกระตุ้น				
6 ชาวบ้านสนใจกิจกรรมรายได้มากกว่า				
7 จัดสำนักเกษตรกร ทศนคติต่อเจ้าหน้าที่ยังไม่ดี				
8 อยากให้มีร้านสวัสดิการ				
9 อยากให้สนับสนุนงบประมาณกิจกรรมกลุ่มในงานส่งเสริม				
10 ไม่มีสื่อทัศนูปกรณ์ (กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายสไลด์ Overhead Projector)				
11 ขาดศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์สิ่งทอ				

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการคือ สิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมากๆ หากไม่พอ ให้เขียนต่อด้านหลัง)	ความเห็นของผู้ สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่ม		
1. ห้องเย็น	0	1	ปัจจุบันยังไม่จำเป็น	7
2. รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	1 ทกล้อ	ใช้ขนผลผลิตให้เกษตรกรจะสะดวกขึ้น รอรถจาก ข้างล่างไม่สะดวก ค่าขนส่งแพงอีกด้วย	5
3. รถมอเตอร์ไซด์ (ชำรุด 2 คัน)	4	2	ทดแทนส่วนชำรุด/เจ้าหน้าที่ประจำช่วยงาน	4
4. โรงเอนกประสงค์	1			
5. โรงคั่วบรจุ	4			
6. บ้านพักรับรอง	1			
7. รถไถ (ชำรุด)	1	1	ขยายพื้นที่พวกถั่ว	3
8. แทรคเตอร์ (ชำรุด)	1	1	ช่วยงานพัฒนา/ไถที่ขนาดใหญ่	6
9. ชุดสื่อ Slide Overhead		1	ใช้ในงานส่งเสริม	2
10. ระบบไฟฟ้าเข้าหน่วย ย่อย		1	มีงานทดลองหลายอย่างจำเป็นต้องใช้ไฟฟ้า	1

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์มีการรวมกลุ่มและ
ปัญหา/ความต้องการ

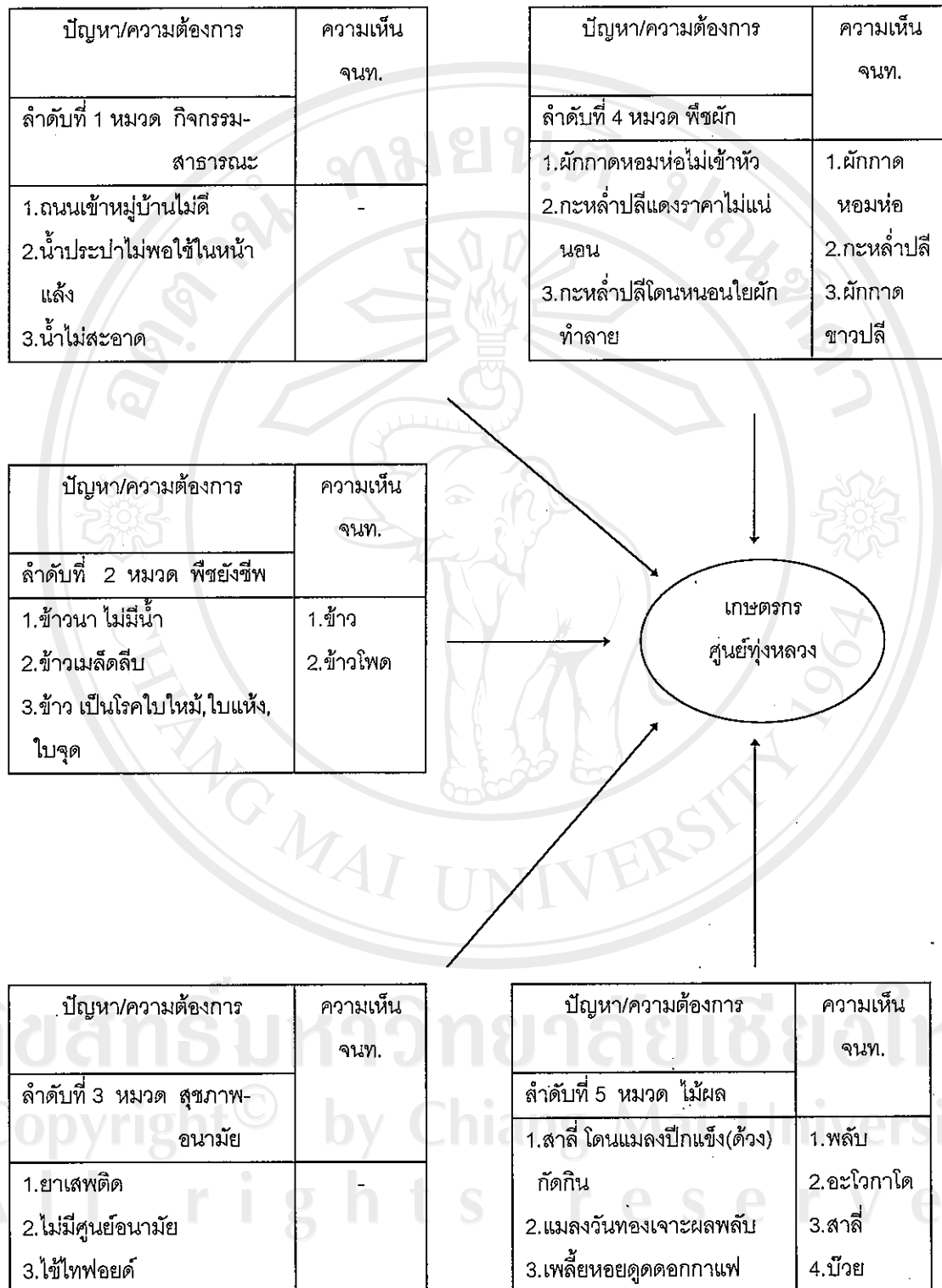
การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา/ความต้องการ	ลำดับ
กลุ่มสหกรณ์ร้านค้า ศูนย์ศิลปาชีพ	1.ซื้อเขื่อนมาก	7
	2.ทุจริต 3.ราคาไม่แตกต่างกันกับร้านค้าทั่วไป 4.การบริหารจัดการ	
ธนาคารข้าว	ไม่มีทุนพอ	2
ธนาคารปุ๋ยข้าว	ไม่มีทุนพอ	4
กลุ่มเลี้ยงวัว	พ่อพันธุ์ไม่พอ วัคซีน/ยา	6
กลุ่มทอผ้า	การตลาด	1
กลุ่มแม่บ้าน	รวมตัวเฉพาะกิจ ถ้าตลาดดีจะมีกิจกรรม	5
กลุ่มหนุ่มสาว	ยาเสพติด การสนับสนุนจากหน่วยงาน	3

5. ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัด
จันทร์ มีดังนี้

- 1.ควรมุ่งให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้
- 2.น่าจะมุ่งเน้นเศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่มีศักยภาพทำไปแล้ว 4-5 หมู่บ้าน

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ พุ่งหลวง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ -ขาดแคลนน้ำในการปลูกข้าว -ข้าวเมล็ดลีบ	*** **	** ***	ควรมีการพิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำ และระบบการนำน้ำไปใช้ประโยชน์ให้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด ควรมีการประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหา
2. ไม้ผล -พลับ มี แมลงวันทอง เจาะผล	*	**	ควรเน้นเกษตรกรเรื่องการห่อผลเพื่อป้องกันแมลงเจาะ
3. ผัก -ผักกาดหอมห่อไม่ค่อยเข้าหัว	**	**	ควรมีการแก้ไขอย่างจริงจัง เนื่องจากเป็นพืชที่ทำรายได้แก่เกษตรกร
4. สุขภาพ/อนามัย -ยาเสพติดระบาดทั้งด้านการเสพและการค้า ควรเร่งดำเนินการแก้ไข	***	***	ยาเสพติดมีการซื้อขายกันอย่างมืดดำระหว่างผู้ขายและผู้เสพ ควรช่วยกันสอดส่องดูแลทั้งทางเกษตรกร และทางเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคง
5. โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ -น้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกฤดูแล้ง	**	**	ควรมีการสร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกทั้งช่วงฤดูแล้ง และฤดูกาลปลูกข้าว โดยจัดระบบการนำน้ำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรมากที่สุด ทั้งนี้เกษตรกรควรร่วมมือกันผลิตขอบ และมีส่วนร่วม เช่น มีมิเตอร์เก็บค่าใช้น้ำตามสมควร

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
-ปรับปรุงถนนจากไร่นา ถึงถนนสายหลักเพื่อไปยัง ศูนย์ฯ	***	***	ควรมีการพัฒนาสภาพถนนจากแปลงเกษตร ออกมาสู่ถนน หลักเพื่อขนส่งผลผลิตไปยังศูนย์ฯ เนื่องจากปัจจุบันสภาพ ถนนไม่ดี การขนส่งผลผลิตทำได้ลำบาก เมื่อมีฝนตกหนัก รถยนต์ไม่สามารถสัญจรไปมาได้ ทำให้ไม่สามารถขนส่งผล ผลิตออกมาจำหน่ายได้ จึงทำให้ผลผลิตเน่าเสีย เนื่องจาก ผลผลิตไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน (ผลผลิตจำพวกผัก) เช่น หมูบ้านแม่สะละ ถ้าฝนตกหนักติดต่อกัน และไม่มีแดด ออก รถยนต์ก็ไม่สามารถสัญจรไปมาได้

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 980 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 17 °C อุณหภูมิสูงสุด 38 °C อุณหภูมิต่ำสุด 6 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,200 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 102.08 ตารางกิโลเมตร (63,802.76 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 31 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มีใช้ 3 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มีใช้ 7 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ศูนย์ฯ
- โรงเรียน มี 4 แห่ง
- รถประจำทาง ไม่มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ มีลำห้วยใหญ่ 4 สายผ่านพื้นที่
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน มี 1 แห่ง
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 11 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ม้ง	2	24	276
กระเหรี่ยง	9	510	2,746
รวม	11	534	3,022

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ได้หวั่น	สถานี	58	25	33
บ๊วย	เสียงราย	86 ราย	200	60	140
บ๊วย	ได้หวั่น		3,848	942	2,906
ท้อ	ไม่ระบุพันธุ์	สถานี	14	0	14
ท้อ	ไม่ระบุพันธุ์	27 ราย	730	0	730

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	54 ราย	1,600	0	1,600
พลับ	ต้นต่อไต้หวัน	สถานี	6	0	6
พลับ	P1	สถานี	3	3	0
พลับ	P2	สถานี	35	35	0
พลับ	P3	สถานี	2	2	0
พลับ	P4	สถานี	5	5	0
พลับ	FUYU	สถานี	4	4	0
พลับ	P2	18 ราย	767	200	567
สาลี่	YOKOHAMAWASE	สถานี	185	170	15
สาลี่	ต้นต่อ	89 ราย	910	0	0
สาลี่	YOKOHAMAWASE		3,848	1,084	2,764

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (ก.ก)	ร้อยละ
ผักกาดหอมห่อ	106,071.00	41.58
กะหล่ำปลี	30,708.50	12.04
เบบี้แครอท	20,414.00	8.00
แครอท	15,544.50	6.09
ผักกาดทางหงษ์	12,823.00	5.03
ชุกินี	12,773.50	5.01
บิทรูท	12,206.50	4.78
กะหล่ำปลีแดง	11,007.50	4.31
พริกหวานเขียว	9,067.50	3.55
ผักกาดหวาน	8,252.50	3.23
เซเลอรี่	7,512.00	2.94
ผักกาดขาวปลี	5,302.00	2.08
กระเทียมต้น	2,128.50	0.83

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (ก.ก)	ร้อยละ
หอมญี่ปุ่น	622.50	0.24
พริกหวานเหลือง	276.80	0.11
ผักกาดหอมใบแดง	180.00	0.07
พริกหวานแดง	162.50	0.06
ถั่วลันเตา	66.50	0.03
รวม	255,119.30	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
กุหลาบ	ดอก	16,036	60,380.50	64.21
เบญจมาศแบบดอก	กำ	2,707	33,658.00	35.79
รวม			94,038.50	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. ข้อมูลสถามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่ากะเหรี่ยง และเผ่าม้ง (ทุ่งหลวง)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชไร่	1 (46)	3 (27)	2	-	-
ข้าว	-	/	-	1	1
-ไม่มีน้ำ	1 (36)	2(12)	1	-	-
-หนูกินข้าว	3 (10)	4(18)	3	-	-
-เมล็ดลีบ	2 (16)	1(22)	2	-	-
-เป็นโรคใบแห้ง, ใบไหม้, ใบจุด (a)	4 (6)	3(10)	3	-	-
-นกกินข้าว	5 (4)	4(8)	5	-	-
-ได้ผลผลิตต่ำ (b) แมลงเจาะต้น	-	/	-	-	-
พืชทอ	-	/	-	-	-
-ใบงอไม่มีผล	/	/	-	-	-
-หนูกัดกิน	/	/	-	-	-
-เพลี้ยแมลงเจาะผัก	/	/	-	-	-
ข้าวโพด	-	/	-	2	2
-หนูกัดกิน	/	/	-	-	-
-กระรอกกัดกิน	/	/	-	-	-
ผักกาดเขียว	-	/	-	-	-
-แมลงกินยอด	/	/	-	-	-
กล้วย	-	/	-	-	-
-หนอนเจาะต้น เเจาะราก	/	/	-	-	-

- หมายเหตุ
1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
 2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
 3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
 4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
 5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
พริก	-	/	-	-	-
-โรคนิ่ว	/	/	-	-	-
-ปลวกกินราก	/	/	-	-	-
ขนุน	-	/	-	-	-
- แมลงเจาะต้นและผล	/	-	-	-	-
แตงพื้นบ้าน	-	/	-	-	-
ข. พืชไร่การดำ/ลงแฉะ	5 (11)	-	7	-	-
มันฝรั่ง	-	-	-	-	-
-โรครากเน่า	/	/	-	-	-
-ใบเป็นจุด, ไหม้	-	/	-	-	-
ขิง	-	-	-	-	-
-ราคาดก	/	-	-	-	-
-ไม่มีตลาด/ไม่มีคนรับซื้อ	/	-	-	-	-
ค. พืชผัก	4 (19)	5 (12)	4	-	-
चुกีนี	-	-	-	6	6
-ใบงอ ไม่มีผล	2(16)	-	5	-	-
-หนูกิน	/	/	-	-	-
-แมลงวันทองเจาะ	/	/	-	-	-
กะหล่ำปลีแดง	-	-	-	5	5
-หนอนใยผักเจาะ	/	-	-	-	-
-ใบมีจุดเหลือง (c)	/	/	-	-	-
-เสียนดินกินราก	/	/	-	-	-
-ราคาไม่แน่นอน (d)	1(24)	4(8)	2	-	-
พริก	-	-	-	-	-
-ใบงอ จากเพลี้ย	/	1(19)	7	-	-
-ไม่ติดผล	-	/	-	-	-
-แมลงเจาะต้น	/	/	-	-	-
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	1	1
-โรคเน่า (ต้นและไส้)	/	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ผักไม่เข้าหัว	2(16)	2(15)	1	-	-
-ที่ดินเพาะปลูกไม่สมบูรณ์	/	-	-	-	-
-ไปไหม้	/	/	-	-	-
กะหล่ำปลีเขียว	-	-	-	2	2
-แมลงเจาะ	-	/	-	-	-
-หนอนใยผักทำลาย	4 (10)	3 (13)	3	-	-
-ราคาไม่ดี	/	/	-	-	-
หอมญี่ปุ่น	7 (1)	-	9	-	-
-ใบเน่า, ใบแห้ง	7(1)	/	9	-	-
เซเลอรี่	-	-	-	4	4
-ราคาไม่แน่นอน	/	5 (4)	7	-	-
-หนอน, ไล่เดือนชอนไช	/	-	-	-	-
-ด้วงกินราก	-	/	-	-	-
มะเขือยาว	-	6 (1)	9	-	-
-ใบงอ ไม่มีผล	-	6(1)	9	-	-
แครอท	5 (3)	-	6	-	-
ผักกาดขาวปลี	6 (2)	-	7	3	3
ง. ไม้ดอก	6 (10)	9 (4)	7	-	-
เกล็ดดีโอล์ส	-	-	-	1	1
-เพลี้ยอ่อน, เพลี้ยไฟ รบกวน	/	/	-	-	-
-โรคเน่า (โคน) (e)	/	-	-	-	-
-โรคใบจุด, ใบไหม้	/	-	-	-	-
-หนอนทำลายใบและดอก	/	/	-	-	-
-เป็นโรคเชื้อราที่ลำต้น	/	-	-	-	-
-ต้นงอ (ไวรัส)	/	-	-	-	-
หน้าวัว (f)	-	-	-	3	3
กุหลาบ	-	-	-	2	2
-เพลี้ยไฟ, เพลี้ยอ่อน, ไรแดงลง	/	-	-	-	-
-ราแป้ง	/	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ใบร่วง มีแต่ดอกไม่มีใบ	/	-	-	-	-
ลิลลี่	-	-	-	-	-
-ใบร่วง (g)	/	-	-	-	-
-เพลี้ยอ่อนทำลายดอก	/	/	-	-	-
ดาวเรือง	-	-	-	-	-
-ดาวเรืองราคาถูก (ราคาประกัน 2 บาท/กก.)	/	/	-	-	-
จ. ไม้ผล	8 (7)	4 (17)	5	-	-
พลับ	-	-	-	1	1
-ไม่ติดดอก (ไม่มีผล)	/	/	-	-	-
-แมลงวันทองเจาะผล	2 (16)	1 (20)	1	-	-
-กิ่ง ต้น แห้ง	-	/	-	-	-
-ปลวกกินราก	/	/	-	-	-
-ต้นตาย (h)	/	/	-	-	-
สาลี่ (i)	-	-	-	2	3
-แมลงเจาะ ตัวงกินต้น	1 (29)	2 (11)	1	-	-
-แมลงปีกแข็ง(ตัวง)กัดกินใบ	/	/	-	-	-
-นกกินผล	/	/	-	-	-
-กิ่งเป็นรา, ใบแห้ง, ต้นโทรมตาย	-	/	-	-	-
บ๊วย	-	-	-	4	4
-แมลงเจาะต้น	/	/	-	-	-
-ราคาต่ำ	6 (2)	5 (7)	4	-	-
-ปลวกกินราก, เพลี้ยอ่อนกินยอด	-	/	-	-	-
-ไม่ติดผล	/	/	-	-	-
อะโวคาโด	-	-	-	3	2
-ต้นแห้งตาย (j)	/	-	-	-	-
-หนอนเจาะลำต้น	/	/	-	-	-
-ไม่มีผล มีแต่ดอก แต่ไม่ออกผล (k)	6 (2)	6 (5)	8	-	-
ท้อ	-	-	-	-	-
-ปลวกกินราก	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-หนอนเจาะใบกิ่ง ,ต้น	4 (6)	/	6	-	-
มะม่วง	-	-	-	-	-
-แมลงกินยอด	-	4 (8)	4	-	-
กาแฟ	/	/	-	-	-
-เพลี้ยหอยกินดอก	5 (3)	3 (9)	3	-	-
-หนอนเจาะต้น	/	/	-	-	-
พลัม	-	-	-	-	-
- ไม่ติดผล	3 (14)	/	4	-	-
จ. ปศุสัตว์ / ประมง	6 (10)	7 (5)	6	-	-
สุกร	-	-	-	3	2
-เป็นโรคหายใจแรง หอบ (l)	/	/	-	-	-
-เป็นพยาธิ (m)	/	/	-	-	-
-โรคอหิวาต์	/	-	-	4	4
ไก่	-	-	-	1	1
-ไก่เป็นอหิวาต์	/	/	-	-	-
-เป็นโรคไข้ขาว	/	-	-	-	-
-เป็นโรคฝีดาษ	/	-	-	-	-
-ไก่ (ลูกเจี๊ยบ) ถูกหมัดกัดตาย	/	-	-	-	-
-ไก่เป็นพยาธิ	/	-	-	-	-
โค	-	-	-	-	-
-เป็นโรคเท้าเปื่อย	/	-	-	-	-
-เป็นโรคแอนแทรกซ์	/	-	-	-	-
-หมาป่ากินวัว	/	-	-	-	-
-เป็นโรคพยาธิ	-	/	-	-	-
กระบือ	-	-	-	2	3
-เป็นเรื้อน	/	-	-	-	-
-เมื่อเกิดใหม่ตัวเล็กมากและเป็นโรคไข้ขาว(ตาย)	/	-	-	5	-
เป็ด	-	-	-	-	-
-เป็นโรคอหิวาต์	/	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
๖ งานส่งเสริมรายได้อื่น	9 (6)	7 (5)	7	-	-
รับจ้าง	-	-	-	-	-
-ไม่มีงานจ้าง	/	/	-	-	-
-เงินที่ได้ไม่ดี (ราคาต่ำ)	/	/	-	-	-
เย็บผ้า	-	-	-	-	-
๗. สุขภาพ / อนามัย	3 (21)	2 (28)	3	-	-
-ไข้เลือดออก	4 (8)	-	6	-	-
-ไทฟอยด์	2 (9)	4 (9)	3	-	-
-ไข้มาลาเรีย	8 (2)	/	10	-	-
-ไข้หวัด	5 (7)	2 (10)	4	-	-
-ปวดบวม	7 (4)	8 (1)	8	-	-
-ท้องร่วง	6 (5)	6 (3)	5	-	-
-ยาเสพติด (ก)	1 (18)	1 (17)	1	-	-
-ศูนย์อนามัย	2 (9)	2 (10)	2	-	-
-ไข้ป่า	-	5 (7)	7	-	-
-โรคผิวหนัง	-	6 (3)	8	-	-
๘. กิจกรรมสาธารณะ	2 (39)	1 (43)	1	-	-
น้ำ / ประปา	-	-	-	-	-
-น้ำไม่พอใช้หน้าแล้ง (เมษายน-พฤษภาคม)	2(14)	2(12)	2	-	-
-น้ำไม่สะอาด	3(11)	4(6)	3	-	-
ถนน	-	-	-	-	-
-ถนนเข้าหมู่บ้านไม่ดี (๐)	1(37)	1(27)	1	-	-
โรงเรียน	-	-	-	-	-
-อาคารทรุดโทรม	/	/	-	-	-
-ไม่มีอาจารย์ / เจ้าหน้าที่ดูแล, สอน	4(10)	5(4)	5	-	-
ป่าไม้	-	-	-	-	-
-ไฟไหม้ป่า	/	3(11)	4	-	-
๙. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	1 (10)	6 (9)	10	-	-
ธกส.	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กลุ่มสหกรณ์ (p)	/	/	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน (q)	-	-	-	-	-
-ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการรวมกลุ่ม	/	/	-	-	-
-ขาดแคลนงบประมาณภายใน	/	/	-	-	-
กลุ่มอนุรักษ์	-	-	-	-	-
-ไม่มีงบประมาณ	/	/	-	-	-
กลุ่มออมทรัพย์	/	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ข้าวเป็นโรคใบแห้ง, ใบไหม้, ใบจุด ในปีก่อน ๆ ไม่เป็นปัญหาลำหรับเกษตรกร แต่ในปีนี้มีข้าวมีปัญหานี้จำนวนมาก
- (b) ผลผลิตข้าวต่ำ เป็นเพราะเกษตรกรใช้พื้นที่เพาะปลูกเดิมทุกปี ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาแมลงทำลายเพิ่มมากขึ้นทุกปีอีกด้วย
- (c) กะหล่ำปลีแดง ใบเป็นโรค มีจุดเหลือง ใบจะเหี่ยวที่โคนใบ เป็นจุด ๆ แล้วจึงเน่าทั้งหมด
- (d) กะหล่ำปลีแดง ราคาขึ้น-ลงไม่แน่นอน ปีที่แล้วราคาไม่ดี แต่ในปีนี้เป็นราคาดี กก.ละ 60 บาท
- (e) โรคเน่าของแกเลดีโอลัส จะเป็นในช่วงหน้าฝน ในบางพื้นที่จะเน่าเฉพาะโคน บางพื้นที่จะเน่าทั้งต้น เกษตรกรได้รับความเสียหายจากการที่ดอกเน่าเป็นจำนวนมาก จัดเป็นปัญหาใหญ่ในการเพาะปลูกของแกเลดีโอลัส
- (f) ดอกหน้าวัวชาวบ้านเพิ่งเริ่มเพาะปลูกในปีี้ จึงยังไม่เห็นปัญหา
- (g) ดอกลิลลี่ จะมีปัญหาใบร่วง เมื่อฝนตกหนัก ใบจะร่วงจนหมด ทำให้เกษตรกรขายไม่ได้
- (h) พลับดันตาย เมื่อมีผลมาก ต้นจะไหม้ลงแล้วตายในภายหลัง
- (i) ปัญหาสาหร่ายจะพบในกลุ่มคนฐานะดี เพราะได้มีการปลูกมาเป็นเวลานานแล้ว ส่วนในกลุ่มคนจนยังไม่เป็นปัญหาเพราะเริ่มปลูก
- (j) อะโวคาโด เมื่อต้นมีขนาดใหญ่เพิ่มมากขึ้น ใบจะร่วง แล้วต้นจะตายในที่สุด
- (k) เกษตรกรเพาะปลูกอะโวคาโดมาเป็นเวลา 3 ปี แต่เพราะใช้เมล็ดเพาะ ผลจึงยังไม่ได้ต้องรออีก 6 ปี จึงจะมีผล
- (l) ลักษณะของโรคในสุกร มีอาการหายใจแรง ไอ หอบ มีลักษณะคล้ายเป็นปอดบวม เมื่อตายแล้วเนื้อเป็นสีเหลืองเป็นตุ่มใส
- (m) สุกรเป็นโรคพยาธิ หัวใหญ่ก้นเล็ก เลี้ยงแล้วไม่เจริญเติบโตขึ้น นอกจากนี้สุกรบางตัวก็เป็นโรคตัวสั้น ขี้น้ำตาไหลออกเยอะ
- (n) ยาเสพติดมีปัญหาในหมู่บ้าน แต่กลุ่มชาวบ้านไม่ค่อยทราบ เพราะหมู่บ้านมีขนาดใหญ่ มีการซื้อขายแต่ทำกันเฉพาะกลุ่ม ผู้เสพและผู้ขายกันอย่างมิดชิด
- (o) ถนนไม่ดี ถนนที่เข้าไร่เกษตรกรเป็นดินแดง ขรุขระ (แม่ตะละ) บางครั้งเกษตรกรเก็บผลผลิตแล้ว แต่เมื่อฝนตกการคมนาคม / ขนส่ง ใช้ไม่ได้ จึงทำให้ผลผลิตระบายไม่ทัน ผลผลิตจึงเน่าเสีย

- (ป) กลุ่มสหกรณ์ แรกเริ่มก่อตั้งมีการรวมกลุ่มหลายคน ภายหลังแตกแยกกัน ปัจจุบันเหลือเพียง 2-3 คนที่เป็นสมาชิกและเฝ้าอาคารอยู่นอกจากนี้สหกรณ์ที่จริงน่าจะมีความสำคัญ แต่กลับไม่มี ทำให้เกิดความแตกแยก สมาชิก 2-3 คนที่มีอยู่ไม่ได้รับเงินค่าเช่าสหกรณ์ ภายหลังจึงไม่มีใครดูแลร้านสหกรณ์ ปัจจุบันสมาชิกสหกรณ์จึงค่อย ๆ หอดทิ้งไม่ติดต่อร้านสหกรณ์อีกเลย
- (ค) กลุ่มแม่บ้านขาดความรู้ ความเข้าใจ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ การหางานไกลความเจริญทำให้ข้อมูลด้านการพัฒนาและการศึกษาไม่ดีพอ ทำให้การส่งเสริมภายในกลุ่ม และการรวมตัวกันในกลุ่มมีน้อย นอกจากนี้กลุ่มแม่บ้านยังขาดแคลนงบประมาณในกลุ่มอีกด้วย

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวงมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. ด้านการผลิต ปุ๋ย-ยา เมล็ดพันธุ์ ส่งให้ล่าช้าทำให้ไม่เป็นไปตามแผนการผลิต ทำให้ทางศูนย์ต้องซื้อจากภายนอกโครงการ	4	-
2. ภาชนะในการบรรจุไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่ได้ตามที่ต้องการ ผลผลิตมีมากกว่าภาชนะบรรจุ	6	-
3. เกษตรกรแต่ละเผ่ามีลักษณะต่างกัน ทำให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวได้ต่างกัน โดยจีนฮ่อ ม้งลาย ม้งขาว กะเหรี่ยง มีพัฒนาการ (การรับรู้) ได้เร็วต่างกัน ตามลำดับ	5	-
4. เส้นทางขนส่งผลผลิตจากหมู่บ้าน (แม่สะงะ) มาที่ศูนย์ลำบาก รวมถึงหมู่บ้านต่าง ๆ ในบริเวณศูนย์ด้วย	2	3
5. คนงานในศูนย์มีน้อยไม่เพียงพอ เนื่องจากมีงานมาก ทำให้ต้องจ้างแรงงานวัน เช่น ส่ง 400 ลัง ต้องจ้างแรงงานเพิ่ม 15 คน / วัน	6	2
6. ขาดแคลนอาหาร-เครื่องนอน ในการฝึกอบรม เนื่องจากในแต่ละปีจะรับนักศึกษาเข้ามาฝึกอบรมเยอะ	8	4
7. ระบบน้ำในช่วงฤดูแล้ง (เมษายน-พฤษภาคม) ของทุกปีมีปัญหาไม่เพียงพอต่อการผลิต	1	6
8. งบประมาณ รถที่ใช้ภายในศูนย์ขาดแคลนยานพาหนะ -มอเตอร์ไซด์ (เจ้าหน้าที่) - 4 WD (ขนส่ง) -น้ำมันเชื้อเพลิง	-	1
9. ระบบไฟฟ้าไม่ได้ขนาด ไม่ได้มาตรฐาน โครงสร้างของระบบไฟฟ้าไม่ดี กระแสไฟฟ้าตกเป็นประจำ	-	5
10. ยาเสพติดระบาดมาก	3	-
11. ปัญหาเกษตรกรในพื้นที่บุกรุกป่า	7	-

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวงมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และ		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็น ของ คณะที่ สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	2	1	ผลผลิตเพิ่มขึ้นไม่เพียงพอในการเก็บรักษา (1)	
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	2	1	ต้องการรถบรรทุกห้องเย็นขนาดใหญ่ไว้ขนผล ผลิต(2)	
รถมอเตอร์ไซด์	5	3	(3)	
โรงเอนกประสงค์	1	1	(4)	
โรงคัดบรรจุ	1	2	(5)	

(1) ห้องเย็นมีอยู่แล้ว 2 ห้อง

-ห้องที่ 1 ใช้เก็บรักษาหัวพันธุ์ดอกไม้ (Glandiolus) และผลผลิตมีดอก เช่น ดอกกุหลาบ, ดอกเกล็ดไอลัส ซึ่งเป็นห้องเล็กไม่เพียงพอในการเก็บรักษาผลผลิต (ห้องนี้กำลังจะขยายพื้นที่ให้สามารถเก็บรักษาได้มากขึ้น) ในปี 2542

-ห้องที่ 2 ใช้เก็บรักษาผลผลิตผัก ปัจจุบันไม่เพียงพอเนื่องจากผลผลิตผักของศูนย์ เพิ่มขึ้นเกิน 100% ของปีที่ผ่านมา

ที่ต้องการเพิ่ม คือ ต้องการอีก 1 ห้องที่มีความจุขนาด 6 x 6 เมตร เพื่อใช้ในการเก็บรักษาผลผลิตผัก

(2) รถยนต์มีอยู่แล้ว 2 คัน

คันที่ 1 เป็นรถบรรทุก 6 ล้อ ขนาดกลาง สามารถบรรทุกผลผลิตผักได้เที่ยวละ 430 ลัง

คันที่ 2 เป็นรถบรรทุก 4 ล้อ (4 WD) ปัจจุบันใช้ขนของทุกอย่างทั้งผลผลิตและวัสดุอื่น ๆ แต่เป็นรถเก่าที่มีสภาพชำรุด ใช้งานได้ไม่เต็มที่

ที่ต้องการเพิ่ม คือ 1. รถบรรทุก 4 ล้อ (4 WD) 1 คัน ใช้ทดแทนคันเดิม

2. รถบรรทุก 6 ล้อ ที่ติดตั้งห้องเย็นเพื่อขนส่งผลผลิต เนื่องจากศูนย์ฯ ทุ่งหลวงอยู่ไกลใช้เวลาขนส่งผลผลิตจากศูนย์ถึงเชียงใหม่ ใช้เวลา 2.50 ชั่วโมง ทำให้ผลผลิตเสียหายมากต้องการรถบรรทุกห้องเย็นขนาดความจุ 428 ลัง

(3) รถมอเตอร์ไซด์ ต้องการเพิ่ม 3 คัน เนื่องจากที่มีอยู่เป็นรถเก่าใช้งานมานาน จึงต้องซ่อมแซมบ่อย ๆ

(4) โรงเอนกประสงค์ ต้องการเพิ่มอีก 1 หลัง เนื่องจากใช้สำหรับจอดรถเกษตรกรที่ขนส่งผลผลิตมาส่งศูนย์ ซึ่งในฤดูร้อนจะตากแดด พอฤดูฝนก็จอดตากฝน ถ้ามีที่จอดรถเฉพาะและมีหลังคาจะช่วยลดความเสียหายของผลผลิตได้โดยเฉพาะพืชผัก

(5) โรงคัดบรรจุ ต้องการเพิ่ม 2 หลัง คือ

1. ใช้สำหรับคัดบรรจุผลผลิตไม้ดอก
2. ใช้สำหรับคัดบรรจุผลผลิตพืชผัก เนื่องจากปรับแผนการผลิตเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวงมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	ในการจัดจำหน่ายปุ๋ยเคมี และวัสดุการเกษตรอื่นๆ ในพื้นที่	-
กลุ่มผักของ RP	เมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอ	1
กลุ่มไม้ดอกของ RP	ราคาผลผลิตตกต่ำ, ปริมาณความต้องการตลาดลดลงมาก, มีหนี้สินเก่าค้าง	2
กลุ่มไม้ผลของ RP	การลัดขโมยผลผลิตไม้ผล, ราคาบ๊วยตกต่ำ	3
กลุ่มแม่บ้าน	แหล่งจำหน่ายผลผลิตจากอุตสาหกรรมทอผ้าในครอบครัว	-
กลุ่มเยาวชน	-	-
กลุ่ม NGO ที่บ้านหนองเต่า	แม่แอ, ด้านทรัพยากรป่าไม้	-
	*ทุกกลุ่มปัญหาการขาดงบประมาณ	

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง มีดังนี้

1. เน้นทางด้านถ่ายทอดวิชาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่เกษตรกร เป็นที่ปรึกษาแก่เกษตรกร
2. ส่งเสริมด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนต้นน้ำลำธาร
3. วางแผนพื้นที่ว่างให้ได้ทำประโยชน์ช่วยเหลือถ่ายทอดวิชาการความรู้ให้เกษตรกร
4. เกษตรกรยังขาดความรับผิดชอบในภาระหนี้สินเก่าของตัวเอง (ไม้ดอก) ในกลุ่มกะเหรี่ยง
5. ศูนย์ฯ ต้องการแรงงานในตำแหน่งคนงานเกษตรเพิ่ม 5 อัตรา เพื่อพัฒนางานต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ
6. ควรมีแผนแม่บทของกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ให้ชัดเจน เพื่อการปฏิบัติงานจะได้มีขั้นตอนและมีทิศทาง

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวไร่ใบแห้ง	1. ข้าว
2.ข้าวนาเมล็ดลีบ	2. ข้าวนา
3.ข้าวไร่ หนอนกินใบและเจาะ ต้น	3. ข้าวโพด

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด สุขภาพ - อนามัย	
1.ยาเสพติด (ยาบ้า)	-
2.ไข้มาเลเรีย	
3.เด็กขาดสารอาหาร	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด พืชผัก	
1.ผักกาดหวานเป็นโรคใบไหม้	1.ผักกาด- หวาน
2.ปุ๋ย-ยาฆ่าแมลงในการปลูก กะหล่ำปลีราคาสูง	2.ผักกาด- หอมห่อ
3.กะหล่ำปลีแมลงหวี่ขาวกัด กิน	3.ผักกาด- หางหงษ์

เกษตรกร
ศูนย์แม่สาใหม่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด ไม้ผล	
1.ลั่นจี่ราคาไม่ดี	1.ลั่นจี่
2.ลั่นจี่ไม่ติดลูกเพราะอากาศ ไม่หนาว	2.พลับ
3.ครั่งติดที่กิ่งลั่นจี่	3.อะโวคาโด
4.ลั่นจี่ ใบอ่อนเป็นไร้ก้ามะหยี่	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด ปศุสัตว์	
1.ไก่เป็นโรคระบาด	1.ไก่
2.สุกรเป็นโรคระบาด	2.สุกร

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ แม่สาใหม่)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - ข้าวนาเมล็ดลีบและผล ผลิตน้อย	**	**	ควรมีการประสานไปยังศูนย์วิจัยข้าว ช่วยศึกษาถึงสาเหตุ และวิธีการแก้ไข
2. พืชผัก - ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมี ราคาแพงมาก	**	***	ทางโครงการหลวงควรเน้นที่การปลูกผัก โดยลดการใช้ปุ๋ยจาย การผลิตลงบ้าง เช่น ปุ๋ย อี.เอ็ม และการกำจัดศัตรูพืชแบบ ผสมผสานให้มากขึ้น เช่น การใช้กับดักกาวเหนียวสีเหลืองที่ ใช้อยู่ เป็นต้น
- ผักหลายชนิดเป็นโรคหิปป เบิร์น	***	*	ในการส่งเสริมควรคำนึงถึงปัญหานี้ เนื่องจากเป็นปัญหา ที่เกษตรกรประสบมาก ในเรื่องของการปลูกผัก สร้างความ เสียหายให้กับเกษตรกรมากเนื่องจากไม่ทราบวิธีการแก้ไข หรือไม่รู้ว่าจะใช้ยาชนิดไหนมาฉีดพ่น
3. ไม้ผล - ครั่งเกาะกิ่งลั่นจี่ ดุดกิน น้ำเลี้ยง	***	***	ทางโครงการควรประสานงานไปยังกรมส่งเสริมการเกษตร ในการเข้ามาให้คำแนะนำกับเกษตรกร เนื่องจากเป็นสาเหตุ ที่ทำให้ผลผลิตลั่นจี่ลดลงได้มาก นอกจากนั้นเมื่อครั้งระบาด มาก ๆ จะต้องตัดต้นทิ้ง
4. การอนุรักษ์ - ยับยั้งการบุกรุกทำลาย ป่า	***	**	จากการส่งเสริมผักและการบุกรุกป่าปลูกลั่นจี่ทางเกษตร ทำ ให้เกิดการทำลายป่าขยายออกไปเรื่อย ๆ ควรจะประสาน งานกับหน่วยงานของกรมป่าไม้ในการกำหนดเขตทำกิน และเขตอนุรักษ์ที่แน่นอนชัดเจนและควบคุมให้เป็นไปตามที่ กำหนด

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 990 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 23 °C อุณหภูมิสูงสุด 28.6 °C อุณหภูมิต่ำสุด 18.9 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,304.1 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 23.59 ตารางกิโลเมตร (14,743.64 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอเมือง 38 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา (ไม่มีข้อมูล)
- ไฟฟ้า (ไม่มีข้อมูล)
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด (ไม่มีข้อมูล)
- โทรศัพท์สาธารณะ ยังไม่มีใช้
- รถประจำทาง (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำสาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน มีอ่างเก็บน้ำ
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 1 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ม้ง	1	248	1,750
รวม	1	248	1,750

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ข้อมูลด้านไม้ผล มีการปลูกดังนี้

3. ปริมาณการรับซื้อผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ ปี 2540

ชนิดผัก	ซื้อสด (กก.)	ทอดลงซื้อ (กก.)	รวม (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดทางหงษ์	29,690.00	22,073.00	51,763.00	32.85
ผักกาดหอมห่อ	37,157.50	11,504.50	48,662.00	30.88
ผักกาดหวาน	15,843.50	1,797.00	17,640.50	11.19
แครอท	13,518.50	-	13,518.50	8.58

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ซื้อสด (กก.)	ทดลองซื้อ (กก.)	รวม (กก.)	ร้อยละ
กระเทียมต้น	5,025.00	2,858.00	7,883.00	5.00
เบบี้แครอท	5,342.00	311.00	5,653.00	3.59
กะหล่ำปลี	1,265.50	2,728.50	3,994.00	2.53
กะหล่ำปลีแดง	349.50	2,036.00	2,385.50	1.51
ผักกาดหอมใบแดง	1,652.50	292.50	1,945.00	1.23
ชุกินี	1,528.00	23.50	1,551.50	0.98
ข้าวโพดหวาน	619.50	-	619.50	0.39
เซเลอรี่	498.50	-	498.50	0.32
ปวยเล้ง	321.50	173.50	495.00	0.31
บัตร์ท	476.00	-	476.00	0.30
ยอดผักแก้ว	149.20	26.50	175.70	0.11
แรดิช	-	148.00	148.00	0.09
พริกหวานเขียว	-	107.00	107.00	0.07
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	67.00	-	67.00	0.04
รวม	113,503.70	44,079.00	157,582.70	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเฝ้าระวัง (แม่สาใหม่)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา / ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชไร่	1 (48)	2 (30)	1	-	-
ข้าวนา (a)	-	-	-	-	2
-เพลี้ยลง (ตัวสีดำ) ดูดกินน้ำเลี้ยงทำให้ใบแห้ง	3 (18)	-	5	-	-
-เมล็ดข้าวลีบ	1 (25)	-	2	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	1	1
-ใบแห้ง โดยจะเริ่มเป็นเมื่อปลูกได้ประมาณ 1-1 1/2 เดือน ถ้าเป็นมากก็จะได้ผลผลิตเลย	4 (14)	1 (12)	1	-	-
-มดกินเมล็ดข้าว ตอนเริ่มหว่าน บางครั้งต้องหว่านใหม่	2 (19)	-	3	-	-
-หนอนกินใบและเจาะลำต้น	5 (13)	3 (8)	2	-	-
-ตัวอ่อนแมลง (ด้วง) กินรากข้าว 1 ตัวจะกินประมาณ 4-5 ต้น	-	2 (11)	4	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	2	3
-หนูกัดฝัก จะโดนมากที่ที่รกและอยู่ใกล้ป่า	-	4 (5)	7	-	-
ข. พืชผัก	4 (29)	1 (39)	2	-	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	-	4
-กะหล่ำปลีราคาต่ำ ถ้าต่ำกว่า 4 บาท/กก. จะขาดทุน	5 (17)	-	8	-	-
-ปุ๋ยยาฆ่าแมลงปัจจุบันราคาสูงมาก	1 (30)	-	2	-	-
-แมงหวี่ขาวกัดกิน	-	2 (18)	3	-	-
-หนอนใยผักระบาด	-	1	-	-	-
-ใบหงิกและไม่เห่อ เป็นมากในพื้นที่ต่ำ	-	1	-	-	-

- หมายเหตุ
1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
 2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
 3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
 4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
 5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กะหล่ำรูปหัวใจ	-	-	-	-	-
-ผลผลิตออกมามาก ตลาดแคบเพราะโครงการหลวง รับซื้อเป็นโควต้า	8 (6)	-	13	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	-	-
-ปลวกกินราก	10 (5)	-	18	-	-
-เป็นโรคใบจุด	8 (6)	-	13	-	-
ผักกาดหวาน	-	-	-	1	1
-ต้นทุน ปุ๋ยและยาเพิ่มสูงขึ้นมาก	2 (24)	-	3	-	-
-เป็นโรคใบไหม้ (ทิปเบิร์น) (b)	4 (22)	1 (22)	1	-	-
แครอท	-	-	-	4	-
-เป็นโรคราแป้ง	6 (13)	-	10	-	-
-โครงการหลวงมีเมล็ดพันธุ์ให้จำกัด (c)	3 (23)	-	5	-	-
-เป็นโรคเน่าคอติน	7 (9)	-	11	-	-
-แครอทเป็น 3 ง่าม (d)	-	4 (14)	7	-	-
ผักกาดทางหงษ์	-	-	-	3	3
-เป็นโรคเน่าไส้ (e)	-	8 (1)	16	-	-
-เป็นโรคใบไหม้ (f)	-	7 (5)	13	-	-
มันฝรั่ง	-	-	-	-	-
-หัวเน่า ใบเหี่ยวและตาย (คาดว่าเกิดจากหัวพันธุ์) เจ้าหน้าที่เอายามาแนะนำแล้วไม่ได้ผล	-	6 (7)	11	-	-
-ไรแดง (g)	-	8 (1)	16	-	-
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	2	2
-เป็นโรคทิปเบิร์น	-	5 (11)	8	-	-
-หนอนก่อกิน (ตัวสีน้ำตาลลายจุด) กัดทั่วทั้งต้นและก่อกิน	-	/	-	-	-
ด้านใน	-	-	-	-	-
-หนอนซอนใบ ปีทีแล้วระบาดหนัก ปีนี้อยู่ไม่เจอ	-	3 (17)	5	-	-
บล็อกโคลี	-	-	-	5	-
ข้าวโพดหวาน	-	-	-	6	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ค. ไม้ดอก	-	6 (2)	9	-	-
เบญจมาศ	-	-	-	-	1
ง. ไม้ผล	3 (34)	3 (25)	3	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	1	1
-ไม่ติดลูก เนื่องจากอากาศไม่หนาว	1 (44)	4 (7)	2	-	-
-ราคาไม่ดี	4 (23)	1 (17)	1	-	-
-หนอนกินยอ/ใบอ่อน ถ้าระบาดมากจะกินยอดหมดเลย	6 (15)	-	6	-	-
-เพลี้ยหอยติดลูกทำให้ขายได้ราคาไม่ดี (2-5 บาท/กก.)	7 (6)	-	7	-	-
-ลูกเห็บลงทำให้ลูกช้ำ	2 (31)	-	5	-	-
-ครั่งติดที่กิ่ง และดูดกินน้ำเลี้ยง ต้องตัดกิ่งทิ้ง	3 (26)	3 (9)	2	-	-
-ใบอ่อนเป็นไรก้ามห้อย โดยเฉพาะต้นอ่อนจะเป็นมาก	5 (20)	2 (10)	2	-	-
อะโวคาโด	-	-	-	2	3
พลับ	-	-	-	3	2
จ. ปลูกสัตว์/ประมง	7 (2)	5 (8)	5	-	-
ไก่	-	-	-	1	1
-เป็นโรคระบาด	1 (20)	1 (11)	1	-	-
สุกร	-	-	-	2	2
-เป็นโรคระบาด ไม่กินอาหารประมาณ 3 วัน ก็จะตาย	2 (12)	2 (7)	2	-	-
อ. งานส่งเสริมรายได้อื่น	6 (4)	/	7	-	-
-รับจ้าง	-	/	-	-	-
-กลุ่มแม่บ้านทอผ้า	/	/	-	-	-
-ช่างเงิน	/	-	-	-	-
ข. สุขภาพอนามัย	2 (39)	4 (24)	4	-	-
-ยาเสพติด (ยาบ้า) ตอนแรกเข้ามาในกลุ่มใช้แรงงานทั่วไป ปัจจุบันมีการมั่วสุมของวัยรุ่นและไม่ทำงาน	1 (41)	1 (10)	1	-	-
-เด็กขาดสารอาหาร	-	1 (10)	3	-	-
-ไข้มาเลเรีย	3 (13)	-	2	-	-
-ไข้เลือดออก	5 (10)	9 (5)	5	-	-
-ผี	4 (12)	-	5	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ใช้หัตถ์	2 (31)	-	4	-	-
-ขาดเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (h)	-	3 (7)	5	-	-
ค. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	5 (8)	-	5	-	-
-กลุ่มแม่บ้านทำงานสวนรวมของหมู่บ้าน เช่น งานบุญ	/	/	-	-	-
-กลุ่มอนุรักษ์ ดูแลป่าต้นน้ำ ปศุสัตว์ ตั้งโดยชาวบ้านเอง	/	/	-	-	-
ณ. กิจกรรมสาธารณะ	7 (2)	-	8	-	-
-งานพัฒนาต่าง ๆ เช่น พัฒนาถนน ถ้าไม่ไปร่วมต้องโดนปรับ 100 บาท	/	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- ผู้ที่ทำนาส่วนใหญ่จะต้องเช่าที่นาพื้นราบด้านล่างและจ่ายค่าเช่าเป็นข้าวประมาณไร่ละ 10 - 15 ถัง
- โรคชิปเบียร์ เป็นมาประมาณ 2-3 ปี แต่ปีนี้ระบาดหนักมากถ้าเป็นมากผลผลิตจะเสียหายทั้งหมด และสามารถเป็นกับผักหลายชนิด เช่น ผักกาดหวาน ผักกาดหอมหัว ผักกาดขาวปลี ผักกาดทางหงษ์ อาการของโรคจะไหม้ขอบใบส่วนใน (ยอด) ยังไม่ มียารักษาเมื่อประมาณ 3 เดือนที่แล้วเจ้าหน้าที่บอกว่าขาดแคลนเชื้อยพอเอาปุ๋ยแคลเซียมมาใส่ก็เหมือนเดิมปัจจุบันยังหาสาเหตุไม่ได้ถ้าอากาศสม่ำเสมอจะได้เก็บบ้าง แต่ถ้าเดี่ยวฝนเดี่ยวแดดต้องทั้งหมด จะเป็นช่วงอายุ 20-30 วัน
- ที่มีปัญหาเรื่องเมล็ดพันธุ์มีจำกัดคือ baby carrot ถ้าโครงการหลวงสามารถหาให้ได้แม้ราคาสูงนิดหน่อยก็ยินดีจะซื้อ
- แครอทเป็น 3 ง่าม คือ หัว จะมี 3 ง่ามใน 1 ต้น ไม่สามารถขายได้ คาดว่าเกิดจากแมลงหรือมดไปกัดกินราก แล้วตอนต้นยังเล็ก แล้วมีการแตกออกมาใหม่เป็น 3 ราก
- เป็นโรคเน่าใส่ จะเสียหายมาก เป็นในช่วงที่เข้าหัวแล้วเป็นมากในช่วงหน้าฝน อาการเริ่มแรกใบจะเหี่ยว เมื่อถึงดูจะแตกและพบว่าข้างในเน่าหมดแล้ว
- ใบไหม้ ถ้าเป็นจะเป็นทั้งส่วน เป็นมากในช่วงหน้าหนาว จากวันที่เริ่มสังเกตเห็นว่าเป็นภายใน 3-4 วันจะเป็นทั้งส่วนถ้าก่อนเข้าหัวก็ต้องตัดทิ้ง แต่ถ้าเข้าหัวแล้วก็ให้รีบตัดขาย ถ้าทิ้งไว้ประมาณ 7 วันจะเสียหายหมด
- จะเริ่มเป็นเมื่อปลูกได้ประมาณ 30 วัน คาดว่าจะเกิดจากหัวพันธุ์ เพราะถ้าเป็นพันธุ์สปุนดำจะไม่เป็น จะเป็นมากกับพันธุ์แอตแลนติกและ แอนนิแบด
- ปัจจุบันไม่มีเจ้าหน้าที่ เดิมเคยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชนในหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันลาไปศึกษาต่อที่ จ. พิษณุโลก

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่มีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. บุคลากร (เจ้าหน้าที่-คนงาน) ไม่เพียงพอกับงาน มีการขยายงานด้านวิจัย-ส่งเสริมมากขึ้น แต่คนเท่าเดิมตาม สภาพยุค IMF. การจ้างงานพยายามให้ให้น้อยที่สุด งานมากแต่คนน้อย แรงงานพอหาได้แต่ขาดผู้เชี่ยวชาญ	4	2
2. ยานพาหนะเก่า สภาพถนนไม่ดี การขนส่งลำบาก จากแปลงเกษตรกรรมที่ศูนย์ทำให้ส่งผักเข้าบางครั้งต้องจ้างรถ (คนเฝ้าแม่ั่ว) ไปส่ง	1	5
3. หน้าแล้งน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก ต้องการระบบชลประทานสำหรับหมู่บ้านและศูนย์ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ต้องขนส่งน้ำ ตันน้ำอยู่บนต้องต่อท่อลง	2	1
4. ไม่มีห้องเย็นเก็บผลผลิต เนื่องจากผลผลิตมีเยอะ	-	6
5. มีน้อยในด้านการส่งเสริม (การบริหารงาน) การพัฒนาทางการเกษตร	5	-
6. มีความต้องการโรงเรือนเพาะปลูกผัก เนื่องจากผักบางตัวต้องปลูกในโรงเรือน	-	8
7. การบุกรุกพื้นที่ของประชาชน ในเขตอุทยานแห่งชาติ ชาวบ้านมีพื้นที่ไม่เพียงพอในการเพาะปลูก อุทยานถูกบุกรุก ถูกเวนคืนพื้นที่คืน	3	4
8. การอนุรักษ์เรื่องดินไม่ดี การพังทลายดินจึงไม่สมบูรณ์ (ทัศนคติของประชาชนในเรื่องที่ดิน) ดินไม่ดีทำให้ประชาชนเข้าถางพื้นที่ใหม่เรื่อย ๆ	-	7
9. การปรับตัวเข้ากับป่า จิตสำนึกของชาวบ้านเปลี่ยนไป มีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น มีการแข่งขันกันหมู่บ้านเพื่อเพิ่มผลผลิต ขาดความร่วมมือร่วมใจกัน	6	3
10. หัวหน้าศูนย์เพิ่งย้ายมาใหม่ และแต่ละศูนย์มีงาน และการส่งเสริมผลผลิตแตกต่างกัน ศูนย์วิจัย 5 ศูนย์ (ในรับผิดชอบของแม่ใจ) ศูนย์นี้จะมีการวิจัยและส่งเสริมทดลองให้มากขึ้น เพราะอยู่ใกล้	10	-

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่มี
สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และ ต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	1	ผลผลิตมีมาก , เหลือ	
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	2	1	เพื่อบรรทุกผลผลิตจากแปลงเกษตรมาศูนย์	รถของศูนย์เป็นของแม่ใจ บางครั้งต้องซ่อม แม่ใจ ต้องนำรถไปใช้ ทำให้ต้อง เช่าไปาง โดยการเช่ารถแล้ว มาใช้
รถมอเตอร์ไซด์	3	2	ทั้ง 3 คันที่มีเก่ามาก เสียบ่อย	
โรงเอนกประสงค์	1	1	-	
โรงคัดบรรจุ	1	1	เนื่องจากผลผลิตมีเยอะ ต้องการนำมาฝัก	
โรงเรือนสำหรับเพาะปลูก	6	6	ต้องการทดสอบ วิจัยผัก ไม้ดอกตัวใหม่	
อาคารสำนักงาน	-	1	คับแคบ	

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่มีการรวมกลุ่มและ
ปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์		
กลุ่มแม่บ้าน	ไม่ค่อยมีบทบาทมาก	4
กลุ่มหนุ่มสาว		5
กลุ่มพืชผัก	น้ำไม่พอ	2
กลุ่มไม้ผล(กลุ่มสตรีเบอร์รี่)	น้ำไม่พอ	3
กลุ่มอาสาพัฒนา	1. ชาวบ้านไม่มีความรู้ คนตั้งกลุ่มจะเป็นพวกหนุ่ม-สาว คนแก่ไม่เห็น ความสำคัญของการพัฒนา การปลูกป่า ทำให้เจ้าหน้าที่ท้อแท้ 2. ขาดแคลนทุนที่สนับสนุน ชาวบ้านไม่ค่อยมีรายได้ ชาวบ้านต้องม ความเสี่ยสละเพราะไม่มีผลตอบแทน	1

5. ข้อเสนอทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ มีดังนี้

1. ที่นี้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติสุเทพ-ปุย ชาวบ้านจะมีปัญหาเรื่องบุกรุกป่า (ยิงเจ้าหน้าที่ป่าไม้)
2. ปัญหาหลักมีความขัดแย้งกันกรมป่าไม้ ซึ่งต้องการพื้นที่ป่า ต้องการปลูกป่าแต่โครงการหลวงก็ต้องส่งเสริมให้ประชาชนในด้านผลผลิตและรายได้ที่ดีขึ้น ศูนย์ใดมีมูลค่าพืชผักมากก็มีรายได้มาก แต่ละศูนย์พยายามที่จะแข่งขันกันในการผลิต และพืชผล ต้องการตัวเลขมากขึ้น ไม่ปลูกจิตสำนึกที่ดีให้ชาวบ้าน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พออยู่พอกินพึ่งตนเองได้ดีกว่าจะแข่งขันกันในด้านผลผลิตโดยการเพิ่มพื้นที่และบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้น

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด กิจกรรม สาธารณะ	
1.ขาดงบประมาณในการซ่อม แซมถนน 2.ขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่ 3.ไฟไหม้ป่าที่ปลูก	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด พืชยังชีพ	
1.แมลงกัดกินเมล็ดข้าวไร่ 2.นกกินเมล็ดข้าวไร่ 3.แมลงกินรากข้าวไร่	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด ไม้ดอก	
1.ดอกตูมเงินตูมทอง เกิด หนอนชอนใบ 2.ดอกตูมเงินตูมทองเป็นเพลี้ย แป้ง 3.ดอกตูมเงินตูมทอง ราคาต่ำ	1.เลี้ยทริส 2.ดอกตูม เงินตูมทอง 3.เฟิร์น

เกษตรกร
ศูนย์ห้วยน้ำริน

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.ไปรับบริการที่สถานีอนามัย ไม่สะดวก 2.ยาเสพติด 3.ไข้เลือดออก	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด ปศุสัตว์	
1.สุกรได้รับพันธุ์ที่ไม่ต้องการ 2.ไถตายมาก	1.ไก่ 2.สุกร

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ห้วยน้ำริน)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. ปศุสัตว์/ประมง -ไก่และสุกรมีปัญหาพันธุ์ ที่ได้รับ ไม่ตรงกับที่ชาวบ้าน ต้องการโดยเฉพาะไก่ที่ได้รับ มาส่วนใหญ่ 2-5 สัปดาห์ก็ ตายเกือบหมด	**	***	ควรใช้ไก่พันธุ์พื้นบ้านบนที่สูง ไม่จำเป็นต้องใช้ลูกผสม เลี้ยงไข่ เพราะศูนย์ฯนี้ตั้งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลไม่ถึง 1,000 เมตร และควรฝึกไก่ให้ชินกับสภาพการเลี้ยงดูที่ไม่ประณีตไว้ ก่อน เนื่องจากระดับฝีมือการเลี้ยงของเกษตรกรยังไม่ดี ส่วน พันธุ์สุกรควรใช้พันธุ์พื้นเมืองสีดำของมูเซอ
2. พืชไร่การค้า -ข้าวโพดมีหนูกัดทำลาย เมล็ดและฝัก	***	**	กรณีการปราบหนุควรขอความร่วมมือฝ่ายป้องกันกำจัดศัตรู พืชของกรมส่งเสริมการเกษตรช่วยเหลือ เพราะระบาดทั้งแม่ ปนหลวง ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ค่อนข้างกว้างขวางมาก
3. ไม้ผล -บ๊วยมี ผลเล็ก กและได้ ราคาถูก	***	**	ถ้าตลาดที่จะนำบ๊วยไปแปรรูปแล้วจำหน่ายได้ไม่จำกัดนัก ควรส่งเสริมให้เกษตรกรบางรายที่มีความรู้ดี แปรรูปบ๊วย เพราะศูนย์ฯนี้เกษตรกรปลูกบ๊วยถึงเกือบ 2 หมื่นต้น การ แปรรูปจะช่วยดึงดูดความต้องการขายแก่ผู้มาซื้อลงได้บ้าง ส่วน พลับก็ยังมีปัญหาผลมีตำหนิจากเพลี้ยหอยทำลาย จึงควรแปรรูป ผลผลิตที่บางส่วนจะขายสดก็ตกเกรด เหล่านี้เช่นกัน
4. สุขภาพ/อนามัย โดยที่ทำการ อนามัยอยู่ไกล นอกจาก นี้ยังมีปัญหาเสฟติดมาก	**	**	เกษตรกรต้องเดินทางไปรับบริการที่สถานีอนามัยที่อยู่ไกล แต่ที่สำนักงานรองลงมาคือปัญหายาเสพติด (อยู่ในลำดับ 2) ซึ่งต้องเร่งแก้ไขต่อไป เพราะยาเสพติดนำไปสู่การลักขโมย ผลผลิตหลายรายแล้ว

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาบ่อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาหนัก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาหนักที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
5. กิจกรรมสาธารณต่าง ๆ เรื่องการขาดแคลนน้ำ การ ซ่อมแซมถนนทำได้ไม่ดีนัก และปลูกต้นไม้ (ปลูกป่า) แล้วไม่ค่อยรอดตาย	**	**	นอกเหนือจากการขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่ และความต้องการ การซ่อมแซมถนน แล้วเกษตรกรยังกังวลเรื่องไฟไหม้ป่า ที่ปลูกและการที่ปลูกต้นไม้ไว้แต่ละปีมีการรอดตายไม่มาก นัก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ควรหาทางแก้ไขโดยด่วน โดยเฉพาะ เน้นทั้งปลูก ดายหญ้า พรวนดิน ทำแนวกันไฟ เป็นต้น
6. กิจกรรมด้านสังคม/จิต- สำนึก ด้านการออมและ ความซื่อสัตย์ยังไม่ดีนัก			การที่เกษตรกรขอหากินวันต่อวัน และมักแอบขายผลผลิต แก่พ่อค้าข้างนอก ควรปลูกจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์และ การเก็บออมให้มากขึ้น

ก.ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 995 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 22 °C อุณหภูมิสูงสุด 36 °C อุณหภูมิต่ำสุด 11.5 °C
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 19.03 ตารางกิโลเมตร (11,890.90 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ คอนกรีต 0.5 กิโลเมตร ถนนดิน 9.5 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 4 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 5 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย -
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 2 ศูนย์
- โรงเรียน มี 2 โรง สอนชั้นสูงสุด คือ ป.6 ครู 14 คน
- วัด มี 1 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 4 หมู่บ้าน
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วยเมืองน้อย ห้วยแม่โก ห้วยน้ำริน ห้วยป่าตอง
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน ฝายน้ำเมืองน้อย
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 6 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	1	81	221
มูเซอ	5	242	1,052
รวม	6	323	1,273

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ได้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	128 ราย	7,679	2,125	5,554
ห่อ	ต้นตอ	41 ราย	857	0	0
พลัม	ไม่ระบุพันธุ์	7 ราย	117	0	117
พลับ	ต้นตอ	88 ราย	1567	0	0

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	193 ราย	12,785	244	12,541
สาลี่	YOKOYAMAW ASE	9 ราย	156	8	148

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดหวาน	5,445.00	17.87
ผักกาดหอมห่อ	3,674.50	12.06
ผักกาดทางหงษ์	3,621.00	11.88
ถั่วแขก	3,355.50	11.01
ผักกาดหอมใบแดง	2,520.00	8.27
ผักกาดขาวปลี	2,086.00	6.84
หอมญี่ปุ่น	2,072.00	6.80
ชุกินี	1,561.00	5.12
แตงกวายาว	1,028.80	3.38
ถั่วลันเตา	981.50	3.22
กระเทียมต้น	683.50	2.24
ซอร์โร	639.50	2.10
กะหล่ำปลี	560.50	1.84
ออริกาโน	386.20	1.27
ซัมเมอร์ทาร์ม	328.20	1.08
กะหล่ำปลีแดง	326.50	1.07
มะเขือม่วงก้านดำ	261.50	0.86
ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด	252.50	0.83
ถั่วลันเตา	219.80	0.72
เลมอนทาร์ม	202.00	0.66

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
โรสแมรี	68.10	0.22
พาร์สลีย์	59.00	0.19
แคโรท	51.00	0.17
เสจ	23.00	0.08
ผักทองญี่ปุ่น	19.50	0.06
มาโจแรม	18.75	0.06
ปวยเล้ง	17	0.06
เซเลอริ	14.00	0.05
มะเขือม่วงก้านเขียว	2.00	0.01
รวม	30,477.85	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
ลิเอทริส	ช่อ	20,152	225,893.00	45.18
คาร์เนชั่นดอกเดี่ยว	ดอก	54,403	138,819.00	27.76
พูชี่ วิลโล่	ช่อ	4,765	54,670.00	10.93
คาร์เนชั่นดอกช่อ	ช่อ	22,939	53,231.50	10.65
ไบเฟิร์น	กำ	2,451	21,561.00	4.31
ลิลี่ปากแตร	ดอก	1,242	2,289.00	0.46
เฟิร์นเขากวาง	ใบ	541	2,214.00	0.44
แคคค้ำ ลิลี่	ดอก	375	1,354.00	0.27
รวม			500,031.50	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเฝ้าชุมชน และคนเมือง (หัวน้าริน)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. เพาะปลูกพืช	6 (16)	1 (48)	3	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	-	-
- แผลงกินรากข้าว	3 (17)	3 (19)	3	-	-
- แผลงกัดกินเมล็ดข้าว	1 (32)	2 (26)	1	-	-
- นกกินเมล็ดข้าว	2 (26)	1 (32)	1	-	-
งา	-	-	-	-	-
- มดกินเมล็ดงา	4 (10)	4 (6)	4	-	-
ถั่วลิสง	✓	-	-	-	-
ข. ปศุสัตว์ / ประมง	8 (10)	3 (11)	5		
ไก่ - ตายมาก (a)	2 (14)	1 (18)	2	2	1
สุกร - ได้พันธุ์ที่ไม่ต้องการ (b)	1 (16)	1 (18)	1	1	2
ค. พืชไร่การค้า / ส่งเสริม					
ถั่วแดง	-	-	-	1	1
- เป็นโรคราขาว	✓	✓	-	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	2	2
- พันธุ์มีราคาแพง ขายในราคาที่ต่ำ	2 (25)	1 (28)	1	-	-
- หนูกัดทำลายเมล็ดและฝัก	1 (32)	2 (26)	1	-	-
ข้าว (พันธุ์เจ้าฮ่อ)	-	-	-	3	3
ง. ไม้ดอก	3 (18)	3 (11)	2		
ดอกตูมเงินตูมทอง (Pussy)	-	-	-	2	2
- หนอนขนใบ (c)	1 (22)	4 (20)	1	-	-
- เหล็กแฉ่ง	1 (22)	4 (20)	1	-	-
- ปลวกกินราก	4 (17)	2 (22)	4	-	-

หมายเหตุ :

- ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
- ถ้า ✓ คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
- อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
- ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
- ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- ราคาต่ำ	3 (20)	2 (22)	1	-	-
- แผลงกินยอดอ่อน	6 (5)	6 (15)	6	-	-
- ขโมย	7 (4)	7 (14)	7	-	-
คาร์เนชั่น	-	-	-	-	-
- ไรแดงกินน้ำเลี้ยงดอก	8 (2)	8 (4)	8	-	-
เฟิร์น	-	-	-	3	3
- หนอนกินยอดเฟิร์น	5 (6)	1 (23)	4	-	-
เลียวทริส (Liatris)	-	-	-	1	1
- เป็นโรคใบไหม้	8 (2)	-	9	-	-
จ. ไม้ผล	5 (17)	7 (5)	7		
บัว	-	-	-	1	1
- มีผลเล็ก ราคาต่ำ	2 (21)	4 (20)	3	-	-
- ออกดอกเยอะ แต่ไม่ค่อยติดผล	1 (27)	1 (26)	1	-	-
พลับ	-	-	-	2	2
- มีหนอนแมลงวันเจาะผล	✓	6 (10)	6	-	-
- มีเพลี้ยหอยแล้วผลมีรอยตำหนิ	4 (12)	5 (18)	5	-	-
สตรอเบอรี่ (ผลผลิตต่ำ)	-	-	-	5	3
- ขาดทุนหมดทุกคน (d)	3 (18)	2 (24)	2	-	-
อโวคาโด	-	-	-	3	-
- หนอนเจาะลำต้น	5 (8)	3 (22)	4	-	-
สาลี่, ห่อ	-	-	-	4	-
ลิ้นจี่	-	-	-	6	4
ลำไย	-	-	-	7	5
จ. ผัก	7 (12)	5 (10)	7		
สลัด	-	-	-	3	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	2	-
- เป็นโรคเน่า	2 (15)	5 (11)	4	-	-
- หนอนกินใบผัก	3 (14)	1 (32)	1	-	-
- แผลงหัวทำลายใบผัก	9 (4)	6 (9)	8	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ถั่วแขก	-	-	-	1	1
- หนอนกินฝักถั่วแขก	7 (9)	4 (22)	6	-	-
สมุนไพร	-	-	-	4	2
- ขายได้ราคาต่ำ	1 (22)	5 (9)	2	-	-
- เกษตรกรจำซื้อสมุนไพรไม่ได้ (c)	4 (10)	9 (1)	7	-	-
ออร์แกนิก	-	-	-	5	3
- เป็นโรคเน่า	8 (6)	8 (5)	9	-	-
ชุกินี	-	-	-	-	-
- เกิดราแป้งที่ใบ	4 (10)	2 (26)	2	-	-
ถั่วลิสง	-	-	-	-	-
- เกิดราแป้งที่ใบและฝัก	4 (10)	2 (26)	2	-	-
	-	-	-	-	-
ข. คุณภาพอนามัย	2 (37)	5 (10)	3	-	-
- ยาเสพติด	2 (38)	2 (33)	2	-	-
- โรคเอดส์	✓	4 (14)	5	-	-
- ไข้มาลาเลีย	3 (17)	6 (4)	4	-	-
- เป็นฝีที่ก้น	5 (5)	5 (10)	6	-	-
- ไข้เลือดออก	4 (14)	3 (17)	3	-	-
- ไปรับบริการที่สถานอนามัยไม่สะดวก	1 (46)	1 (42)	1	-	-
ค. กิจกรรมสาธารณะ	1 (55)	2 (22)	1	-	-
- ไฟไหม้ป่าที่ปลูก	1 (34)	5 (11)	3	-	-
- ต้นไม้ที่ปลูกไว้รอดตายน้อย	6 (7)	2 (23)	4	-	-
- ขาดเงินในการซ่อมแซมถนน	2 (32)	2 (23)	1	-	-
- ขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่	3 (22)	1 (34)	1	-	-
- ท่อน้ำรั่วไม่ได้ช่วยกันดูแล	4 (12)	7 (2)	6	-	-
- มีคนใช้น้ำล้นเปลืองเกินไป	4 (12)	4 (21)	4	-	-
- ตู้โทรศัพท์เสียบ่อย	7 (2)	6 (7)	7	-	-
ด. งานส่งเสริมรายได้อื่น	3 (18)	8 (1)	5	-	-
- รับจ้างทั่วไป	✓	✓	✓	-	-
- รับจ้างปั้นดินนึ่งโครงการหลวง	✓	✓	✓	-	-
ญ. กิจกรรมการรวมกลุ่มต่างๆ	✓	✓	✓	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

a) ไก่ที่เกษตรกรได้รับมักตายใน 2-5 สัปดาห์ เช่น

- มีรายหนึ่งในช่วงเดือนครึ่งได้รับ 10 ตัว เหลือ 1 ตัว
- อีกรายหนึ่งในเวลา 10-15 วันที่ได้รับ ไก่ 10 ตัว ก็ตายหมด
- อีกรายหนึ่งซื้ออาหารมาเลี้ยงไก่ 10 ตัว ลงทุนอาหารผสม 120 บาท ปลายข้าว 200 บาท ในเดือนครึ่ง เหลือไก่ 5 ตัว หนักตัวละ 1.4-1.8 กิโลกรัม คิดว่าไม่คุ้มค่าอาหารและค่ายาฆ่าพยาธิที่ซื้อมาละลายน้ำให้กิน
- เกษตรกรกล่าวว่า เมื่อขนส่งไก่จากภาคอีสานมาพักก่อนนำจ่ายก็มีไก่ตายประมาณ 40-50 ตัว นอกจากนี้บางตัวก็เหงามาก

b) ชาวบ้านไม่ต้องการสุกรพันธุ์หมေးชาน เพราะกินอาหารไม่เหมือนสุกรพันธุ์พื้นเมือง และมีใบหูใหญ่ทำให้ไม่ได้ยินเสียงและมองไม่เห็น จึงควรใช้สุกรพันธุ์พื้นเมืองสีดำของมูเซอร์

c) มีวิธีกำจัดที่นักวิชาการเห็นว่าได้ผล ซึ่งหากส่งเสริมให้เกษตรกรตัดแต่งกิ่งที่ถูกทำลายเผาให้หมด จากนั้นใช้สารเคมีควบคุมให้จริงจัง

d) เท่าที่ทราบมีชาวบ้าน 14 รายที่ปลูกชาตุน

e) เกษตรกรจำชื่อพันธุ์ไม่ได้เนื่องจากบางกลุ่มมีการศึกษาดูและซื้อสมุนไพรที่ปลูกมักเป็นชื่อภาษาอังกฤษทั้งหมด หากจะใช้ชื่อเป็นไทยบ้าง เช่น ซอแรล = ส1 , สวีทเบซิล = ส2 , โรสแมรี่ = ส3 ก็คงช่วยแก้ปัญหาได้

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินมีปัญหาดังต่อไปนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. เกษตรกรยังมีการศึกษาดู	2	5
2. ฝ่ามือเซอที่นี้ไม่ค่อยรับสิ่งแปลกใหม่โดยเฉพาะจากผู้ที่มีอายุน้อยกว่า	1	9
3. ยาเสพติด คนที่กินยาจะไม่สนใจทำงานและเริ่มลักขโมย	3	4
4. นิสัยที่พอมีพอกินกันหยุด พอหมดจะหาใหม่	4	10
5. ชาวบ้านไม่คำนึงว่าแจกจ่ายต้นพันธุ์บางชนิดแก่เพื่อนบ้าน ต่อมาราคาจะลดต่ำลง	5	6
6. ชอบรับปากแต่ไม่ทำ	9	8
7. อยู่รวมกันมาก ๆ เช่น สัก 30-40 ครอบครัวจะแบ่งกลุ่ม (ห้วยน้ำริน มูเซอร์ 2 กลุ่ม)	8	3
8. ชาวบ้านไม่ซื้อสัตย์ต่อโครงการ ประมาณว่า 80% ขายผลผลิตข้างนอก	6	1
9. พี่บางชนิดทดลองปลูกที่อื่นได้ผล แต่ที่นี่อากาศเปลี่ยนไปรวดเร็วมาก การปลูกสตรอเบอรี่ที่ผ่านมา เกษตรกร 14 รายที่ปลูกเกือบทุกรายขาดทุน	7	7
10. ขาดแคลนน้ำในหลายพื้นที่	-	2

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินมีสิ่งอำนวยความสะดวกและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและ ความต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	1	ต้องการในอีก 2-3 ปีข้างหน้าของจะมีมากขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้ห้องเย็น	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	-	-	-
รถมอเตอร์ไซด์	-	2	ควรมีไว้ใช้งาน	-
โรงเอนกประสงค์	-	1	-	-
โรงคัดบรรจุ	2	-	-	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวมทุก ปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1. ที่ผ่านมากการให้ยืม ผู้ยืมไม่ได้ใช้เพื่อการผลิตจึงคืนเงินไม่ได้	2
	2. การให้ผ่อนชำระนานเกินไป เช่น เป็นหนี้ 3 พัน ไม่ผ่อนใช้บ้างใน 1-2 ปี ให้ชัดเจน	3
	3. ควรให้ผ่อนใช้ปีละหลายครั้งตามการขายผลผลิตที่ได้	1
กลุ่มแม่บ้าน	มีปัญหายืมเงินสวัสดิการไปแล้วไม่คืน มักจ่ายแต่ดอกเบี้ย	4

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน มีดังนี้

- 1) ชาวบ้านใช้น้ำไม่ประหยัด ควรส่งเสริมให้มีการประหยัดน้ำ หรือติดตั้งมิเตอร์ของเกษตรกรแต่ละราย
- 2) มีการคัดเลือกเกษตรกรที่จะส่งเสริมให้ได้มาตรฐาน เพื่อผลผลิตที่ได้ตรงตามเป้าหมาย
- 3) มีการอบรมเกษตรกรสร้างจิตสำนึกต่อสิ่งสาธารณะต่าง ๆ ให้มากขึ้น
- 4) ต้องมีการอนุรักษ์ป่าไม้ ให้มากกว่านี้
- 5) มีการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดให้จริงจังขึ้น
- 6) มีปัญหาด้านสังคม เช่น ทิ่ว วิถีโอ วิถีโฮมส์ ควรมีการเตรียมแก้ไขแก่ชาวบ้านไว้ล่วงหน้า
- 7) การศึกษาของชาวบ้าน แม่เฒ่าชนก็ศึกษาดำ ควรพัฒนาเยาวชนให้มากขึ้น

สรุปสาระสำคัญและข้อเสนอแนะสำหรับศูนย์กลุ่มที่ 3

ศูนย์ฯกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในระดับความสูงมากกว่า 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลขึ้นไป มีทั้งหมด 13 ศูนย์ฯ คือ

1. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย ระดับความสูง 1,005 เมตร จากระดับน้ำทะเล
2. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก๋น้อย ระดับความสูง 1,010 เมตร จากระดับน้ำทะเล
3. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ ระดับความสูง 1,035 เมตร จากระดับน้ำทะเล
4. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น ระดับความสูง 1,075 เมตร จากระดับน้ำทะเล
5. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง ระดับความสูง 1,080 เมตร จากระดับน้ำทะเล
6. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่โก ระดับความสูง 1,180 เมตร จากระดับน้ำทะเล
7. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ระดับความสูง 1,185 เมตร จากระดับน้ำทะเล
8. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ระดับความสูง 1,200 เมตร จากระดับน้ำทะเล
9. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง ระดับความสูง 1,220 เมตร จากระดับน้ำทะเล
10. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ระดับความสูง 1,280 เมตร จากระดับน้ำทะเล
11. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ ระดับความสูง 1,300 เมตร จากระดับน้ำทะเล
12. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางช้าง ระดับความสูง 1,345 เมตร จากระดับน้ำทะเล
13. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างช้าง ระดับความสูง 1,400 เมตร จากระดับน้ำทะเล

สถานการณ์ปัญหาทั่ว ๆ ไป

ในศูนย์ต่าง ๆ เหล่านี้ ยกเว้นศูนย์แม่ปูนหลวง และขุนวาง เกษตรกรยังคงให้ความสำคัญ และมีการเพาะปลูกข้าวเป็นพืชยังชีพ การเลี้ยงสัตว์/ประมงในศูนย์กลุ่มนี้มีข้อจำกัดด้านพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ เกษตรกรจึงไม่ให้ความสำคัญและสนใจมากนัก สำหรับพืชที่ทางโครงการหลวงให้การส่งเสริมอยู่ เกษตรกรในศูนย์กลุ่มนี้มักเข้าร่วมการเพาะปลูกไม้ผลทุกชนิดที่ส่งเสริมโดยเฉพาะ การปลูกบัวย ห้อ และสาลี่ มีการเพาะปลูกเป็นจำนวนมากในปี 2537 พืชผักและไม้ดอก/ไม้ตัดใบ จัดว่าเป็นพืชเสริม เนื่องจากมีการผลิตมากในบางศูนย์เท่านั้น พืชผักที่เกษตรกรภายในศูนย์กลุ่มนี้ผลิตมาก ได้แก่ ผักกาดหอม ห่อ ชุกินี กะหล่ำปลี และแครอท ส่วนการผลิตไม้ดอกและไม้ตัดใบที่สำคัญได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบ เยอบีร่า สะเดาดีช (ตารางผนวกที่ 1, 2 และ 3)

ในด้านปัญหาและความต้องการที่สำคัญของเกษตรกรนั้น วิเคราะห์จากหมวดปัญหาสำคัญที่เกษตรกรกล่าวถึง 1-5 ประการแรกพบว่า ร้อยละ 86 ของศูนย์พัฒนาฯ ในกลุ่มนี้เกษตรกรมีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับพืชยังชีพ การเลี้ยงสัตว์/ประมง และพืชผักการค้า ร้อยละ 71 มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสุขภาพ-อนามัย และอีกร้อยละ 57 มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับไม้ผล (ตารางผนวกที่ 4) ส่วนรายละเอียดปัญหาสำคัญ ๆ ของแต่ละด้านนั้นมีความแตกต่างกันมากในระหว่างศูนย์พัฒนาฯ ต่าง ๆ ซึ่งผู้อ่านควรศึกษาในรายละเอียดของแต่ละศูนย์ฯ อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปปัญหาสำคัญ ๆ จะได้นำเสนอรวมในข้อเสนอแนะซึ่งจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชยังชีพ

ก. สภาพทั่วไป

พืชยังชีพที่สำคัญของเกษตรกรภายในศูนย์กลุ่มที่ 3 นี้คือข้าวและข้าวไร่ เนื่องจากเป็นแหล่งอาหารหลัก นอกจากนี้ข้าวโพดพื้นเมืองยังเป็นอาหารเสริมอีกด้วย ปัญหาสำคัญที่เกษตรกรภายในศูนย์กลุ่มนี้เผชิญอยู่ได้แก่ ปัญหาผลผลิตข้าวต่ำเนื่องจากดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ข้าวเจริญเติบโตดีแต่เมล็ดลีบ และขาดแคลนน้ำหรือน้ำไม่พอสำหรับการปลูกข้าว (ตารางผนวกที่ 5) ส่วนข้าวโพดนั้นมีปัญหาที่สำคัญเพียงประการเดียวคือ นก หนู และสัตว์อื่น ๆ กัดกินฝักซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาไม่สำคัญมากนัก ซึ่งศูนย์ฯ อาจไม่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแก้ไขแต่ประการใด

ข. ข้อเสนอแนะ

ศูนย์ฯควรมุ่งให้ความช่วยเหลือด้านการปลูกข้าวโดยพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การปรับปรุงคุณภาพของดิน ควรเน้นให้เกษตรกรฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ด้วยการให้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก หรือการอนุรักษ์ดินด้วยวิธีการต่าง ๆ ร่วมด้วย

2) การพัฒนาแหล่งน้ำ แต่ละศูนย์ฯมีความแตกต่างกันในด้านแหล่งน้ำที่มีอยู่ ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรอาจดำเนินการต่างกัันดังนี้

- ศูนย์ฯที่มีแหล่งน้ำอยู่แล้วแต่ยังไม่มีระบบการนำน้ำไปใช้ประโยชน์หรือมีแต่ใช้การไม่ได้ ศูนย์ฯควรประสานงานกับชลประทานในการดำเนินการปรับปรุงระบบดังกล่าวเพื่อให้สามารถใช้น้ำสำหรับการเพาะปลูกข้าว

- ศูนย์ฯที่ยังไม่มีแหล่งน้ำหรือแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ก็ควรประสานงานกับชลประทาน เพื่อหาทางพัฒนาแหล่งน้ำใหม่ ๆ พร้อมทั้งระบบการนำน้ำไปใช้ประโยชน์ด้วย

- ควรพิจารณาประสานงานกับสถาบันวิจัยข้าวเพื่อนำข้าวพันธุ์ทนแล้งมาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกหรือศึกษาและพัฒนาพันธุ์ข้าวทนแล้งเพื่อการส่งเสริมในลำดับต่อไป

3) การศึกษาปัญหาข้าวเมล็ดลีบ ข้าวเมล็ดลีบทั้ง ๆ ที่เจริญเติบโตดีเป็นปัญหาที่สำคัญลำดับที่ 2 รองจากปัญหาข้าวผลผลิตต่ำ (ตารางผนวกที่ 5) ซึ่งศูนย์ฯควรให้ความสนใจช่วยแก้ไขโดยการประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อศึกษาถึงสาเหตุและวิธีการแก้ไข นอกจากนี้ ศูนย์ฯยังควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ออกตรวจเยี่ยมเกษตรกรเพื่อรับทราบปัญหาเป็นระยะ ๆ เนื่องจากเกษตรกรอาจมีปัญหาลใหม่ ๆ เกิดขึ้นและต้องการความช่วยเหลือ

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตไม้ผล

ก. สภาพทั่วไป

ตามสถิติปี 2537 เกษตรกรในศูนย์ฯกลุ่มนี้ได้ปลูกไม้ผลเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะ บัวย ห้อ และสาลี่ แต่ละศูนย์ฯมีจำนวนไม้ผลเหล่านี้ชนิดละหลายพันต้น บางศูนย์ฯมีการเพาะปลูกสาลี่นับเป็นหมื่นต้น และมีปริมาณมากกว่าศูนย์ฯในกลุ่มที่ 2 มาก ในปัจจุบันไม้ผลเหล่านี้ได้ให้ผลแล้ว เกษตรกรเริ่มประสบปัญหาด้านราคา การขายผลผลิต และผลผลิตตกเกรดเป็นจำนวนมาก (ตารางผนวกที่ 6) บางปีไม่มีตลาดรับซื้อต้องปล่อยทิ้งคาต้น เกษตรกรบางศูนย์ฯเริ่มตัดไม้ผลเหล่านี้ทิ้งเพื่อหันไปปลูกพืชชนิดอื่น

ข. ข้อเสนอแนะ

1) การส่งเสริมด้านการแปรรูปผลิตผล ศูนย์ควรประสานงานกับมหาวิทยาลัย เชียงใหม่เพื่อการอบรมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการแปรรูปไม้ผล เช่น การดอง แช่อิ่ม ทำผลไม้แห้ง หรือแปรรูปเป็นน้ำผลไม้ เป็นต้น ในระดับที่สามารถทำได้ และเสริมความรู้ด้านการตลาดผลิตผล

2) การเชื่อมโยงการตลาดระหว่างเกษตรกรและโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจเอกชน ศูนย์ควรทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงเกษตรกรผู้ผลิตไม้ผลกับโรงงาน อุตสาหกรรมหรือธุรกิจเอกชนเพื่อให้เป็นผู้รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร และอาจพัฒนาให้เกษตรกร แปรรูปขึ้นต้นก่อนขาย

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกพืชผัก

ก. สภาพทั่วไป

เกษตรกรในศูนย์กลุ่มนี้ให้ความสำคัญต่อการปลูกกะหล่ำปีซึ่งเป็นกะหล่ำปลีเดียวชนิดที่ โครงการหลวงมิได้ส่งเสริม (ตารางผนวกที่ 7) นอกจากนี้ก็ปลูกขิง การผลิตกะหล่ำปลีและขิงโดย ปกติมักจะกระทำกันมากในหมู่เกษตรกรชาวม้งและลัวะ (ละว้า) ซึ่งมักทำการปลูกในแปลงขนาดใหญ่ และขนาดพื้นที่โดยการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่า การผลิตจึงส่งผลกระทบต่อสภาวะสิ่งแวดล้อมดังจะ เห็นได้จากการโล่งเตียนของป่าบนภูเขา

ข. ข้อเสนอแนะ

1) การยับยั้งการขยายพื้นที่ปลูกกะหล่ำปลีและขิง เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศูนย์ควรยับยั้งการขยายพื้นที่ปลูกกะหล่ำปลีและการปลูกขิง และหากเป็นไปได้ก็ควรแนะนำ ให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชผักชนิดที่โครงการหลวงให้การส่งเสริม เช่น ชุกินี ผักกาดหอมห่อ กะหล่ำ ปลีม่วง แครอท หรือหอมญี่ปุ่น เป็นต้น

2) การหามาตรการป้องกันความผันผวนและตกต่ำของราคาพืชผัก ใน ปัจจุบันเกษตรกรมักประสบปัญหาราคาส่งผลผลิตผักชนิดที่โครงการหลวงส่งเสริมไม่แน่นอน/ตกต่ำ ศูนย์ควรหามาตรการป้องกันปัญหาดังกล่าว มาตรการที่อาจเป็นไปได้ เช่น กองทุนกันชน การ ประกันราคา เป็นต้น

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสุขภาพ-อนามัย

ก. สภาพทั่วไป

ในศูนย์กลุ่มนี้ เกษตรกรมีปัญหาระบาด/โรคหวัด/ปอดบวมเป็นปัญหาที่สำคัญลำดับแรก รองลงมาเป็นปัญหาด้านด้านยาเสพติดและไข้มาลาเรียซึ่งยังมีระบาดอยู่ในชาวเขาเขตที่สูง (ตารางผนวกที่ 9) นอกจากนี้ ไข้ไทฟอยด์และโรคเอดส์ก็นับว่าเป็นปัญหาที่เกษตรกรให้ความสำคัญไม่น้อย

ข. ข้อเสนอแนะ

1) การให้ความรู้ด้านการป้องกันและรักษาโรคแก่เกษตรกร ศูนย์ควรประสานงานกับสาธารณสุขอำเภอ/จังหวัดเพื่อจัดอบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันรักษาแก่เกษตรกร รวมทั้งปรับปรุงการดำเนินงานของสถานอนามัยโดยให้มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการให้มากขึ้นรวมทั้งจัดให้มียาอย่างเพียงพอไม่ขาดแคลนยามจำเป็น ซึ่งหากเป็นหมู่บ้านที่ห่างไกลควรเน้นการบริหารกองทุนยาให้มียาบริการอย่างเพียงพอ

2) การควบคุมการระบาดของยาเสพติด สำหรับปัญหาด้านยาเสพติดนับเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบในวงกว้างและอาจลุกลามเป็นปัญหาระดับชาติได้ ศูนย์ควรให้ความสนใจแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นกรณีพิเศษซึ่งสามารถกระทำได้โดยการใช้อำนาจของชาวบ้านให้คอยควบคุมดูแล แต่อย่างไรก็ตาม องค์กรชาวบ้านจะสามารถทำงานประสบความสำเร็จได้จะต้องมีอำนาจการดำเนินงานและงบประมาณสนับสนุนที่เหมาะสมซึ่งศูนย์จะต้องประสานงานกับฝ่ายปกครองเพื่อดำเนินงานต่อไป

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาสาธารณะและสิ่งแวดล้อม

ก. สภาพทั่วไป

ในศูนย์กลุ่มนี้ เกษตรกรมักประสบปัญหาด้านคมนาคมเนื่องจากสภาพถนนยังไม่ได้มาตรฐานดีพอ รองลงมาเป็นปัญหาด้านน้ำอุปโภคบริโภค การปลูกป่า และไฟฟ้าตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 10)

ข. ข้อเสนอแนะ

การแก้ไขปัญหาด้านการคมนาคมนั้นควรกระทำด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากเกษตรกรบางเผ่าในบางศูนย์มีศักยภาพเชิงธุรกิจสูงแต่อาจขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมจะใช้ประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมได้

สภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้อื่น ๆ

ก. สภาพทั่วไป

ปัจจุบันเกษตรกรในศูนย์กลุ่มนี้อาชีพเสริมรายได้ อย่างหนึ่งคือ การค้าขายผลผลิต โดยการนำผลผลิตโดยเฉพาะไม้ดอกที่ผลิตได้ไปขายในเมืองเชียงใหม่หรือต่างจังหวัด อาชีพเสริมรายได้ชนิดนี้ควรได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระผลผลิตที่ตกเกรดหรือเกินความต้องการของศูนย์ นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองทางการตลาดอีกด้วย

ข. ข้อเสนอแนะ

1. การให้ความรู้ด้านการตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการหีบห่อ ตลอดจนการเป็นผู้ดูแลให้ความยุติธรรมในการเจรจาต่อแก่เกษตรกรในกรณีเกิดปัญหาขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอาชีพดังกล่าวควรสร้างจิตสำนึกในด้านความไม่เอาัดเอาเปรียบเกษตรกรรายย่อยอื่น ๆ และมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบของธุรกิจต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

2) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เมื่อพิจารณาทางด้านสภาพภูมิประเทศและทรัพยากรแล้ว ศูนย์กลุ่มที่ 3 บางแห่งมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การพัฒนาอาชีพดังกล่าวนี้ต้องดำเนินการในระยะยาวในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป และต้องพิจารณารูปแบบให้เอื้ออำนวยผลประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่อย่างแท้จริง

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลำน้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ แม่ลาน้อย)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ โดยเฉพาะข้าว -พบว่า ข้าว นาเป็น โรคดอกหอมทำ ให้ ไม่ ออกรวง	***	***	ปัจจุบันเป็นมากโดยไม่ทราบสาเหตุและวิธีแก้ไข ซึ่งถ้าเป็น แล้วผลผลิตจะลดลง 30-50% ควรจะมีการประสานไปยัง ศูนย์วิจัยพืชไร่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยทำการศึกษา วิจัยและเผยแพร่กับชาวบ้าน เนื่องจากมีปัญหาในหลาย พื้นที่ และเป็นผลเสียหายต่อชาวบ้านอย่างมาก
2. ไม้ผลที่สำคัญคือ -หนอนเจาะต้นกาแฟ และต้นกาแฟเดิมทรุดโทรม	***	*	มีการส่งเสริมปลูกมานานแล้วแต่ราคาไม่ดี จึงมีการตัดทิ้ง บ้างแต่ปัจจุบันราคาดีขึ้นมาก ควรจะมีการติดตามดูแลผู้ที่มี ต้นเก่าอยู่แล้วเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต เช่น การให้ความรู้ เกี่ยวกับการกำจัดแมลงที่มาเจาะลำต้น, หนอนควั่นต้น
-กลุ่มผู้ ปลูก กาแฟ จำหน่ายกาแฟสดได้ราคาไม่ ดี ควรทำสารกาแฟ	**	**	และอีกประการหนึ่งคือ ควรมีการพัฒนากลุ่มผู้ปลูกกาแฟซึ่ง มีอยู่แล้ว ให้เข้มแข็งขึ้น พัฒนาการแปรรูปจากผลสดเป็น เมล็ดกาแฟแห้ง ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตและเป็นการใช้ แรงงานในหมู่บ้านให้คุ้มค่า
3. ปศุสัตว์ -การเลี้ยงแกะ ยังมีไม่ มากพอ ซึ่งต้องการขนแกะ มาเพื่อทอผ้าอีก	**	*	ปัจจุบันเลี้ยงไม่มากประมาณ 200 ตัว ผลผลิตที่ได้ (ขนแกะ) ใช้สำหรับทอผ้าขนแกะ จึงมีน้อยและคุณภาพไม่ค่อยดี และ ยังไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ ควรจะมีการขอความช่วยเหลือ เหลือในเรื่องพันธุ์แกะ และวิชาการด้านการเลี้ยง และการ ปรับปรุงคุณภาพของขนแกะให้ดี ตลอดจนควรมีการขยาย ไปในศูนย์ใกล้เคียง

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. การอนุรักษ์ -การบุกรุกที่ป่าเพื่อปลูก กะหล่ำปลียังมีอยู่	***	*	เป็นเรื่องน่าห่วงเนื่องจากชาวบ้านเห็นมาจากที่อื่น เช่น แม่ สะเรียงมีการปลูกมากและรายได้ดี จึงมีการมาบุกรุกป่า โดย เฉพาะชาวเขาเผ่าม้ง ประกอบกับกะหล่ำปลีเป็นพืชที่ให้ผล ตอบแทนในระยะสั้น ขนส่งง่าย และราคาก็ดีพอสมควร ถ้า ปลูกเจอช่วงราคาแพงก็จะกำไรมาก นอกจากการทำลาย ป่าแล้วยังมีปัญหาเรื่องสารพิษตกค้างและคุณภาพดินเสื่อม ตามมา ควรจะได้มีการรณรงค์ในเรื่องการอนุรักษ์กับชาว บ้านโดยการเข้าถึงผู้นำหมู่บ้าน และกลุ่มอนุรักษ์ต้นน้ำใน ลักษณะทำงานร่วมกัน

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,005 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 19 °C อุณหภูมิสูงสุด 34 °C อุณหภูมิต่ำสุด 4 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,400 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 91.79 ตารางกิโลเมตร (57,368.85 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลูกรัง 36 กิโลเมตร ถนนดิน 5 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 7 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 6 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 3 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 2 ศูนย์
- โรงเรียน มี 12 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3 ครู 55 คน
- วัด มี 5 วัด - โบสถ์ มี 1 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 3 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วยสะบือะ
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน -
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 14 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
กระเหรี่ยง	7	353	1,724
ลัวะ	7	571	2,347
รวม	14	924	4,071

- รายได้เฉลี่ย 5,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
ปื๊วย	ได้หวัน	23 ราย	915	0	915
ท้อ	ไม่ระบุพันธุ์	29 ราย	1,720	0	1,720
สาละ	ไม่ระบุพันธุ์	2 ราย	70	0	70

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
กะหล่ำปลีแดง(ม่วง)	1,380.00	73.50
ผักกาดทางหงษ์	497.50	26.50
รวม	1,877.50	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,075 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 26 °C อุณหภูมิสูงสุด 34.9 °C อุณหภูมิต่ำสุด 18 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,870 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 42.38 ตารางกิโลเมตร (26,489.83 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 22 กิโลเมตร ถนนดิน 25 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 17 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 7 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ศูนย์
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.2 ครู 23 คน
- วัด - โบสถ์ มี 18 โบสถ์
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วย
- แหล่งน้ำก่อสร้างฝาย/เขื่อน ฝายชลประทาน และฝายไฟฟ้าพลังน้ำ
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 22 หย่อมบ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
จีนฮ่อ	1	113	810
อีเก้อ	10	627	3,278
กระเหรี่ยง	1	12	75
มูเซอดำ	1	17	82
มูเซอ	9	347	1,937
รวม	22	1,116	6,182

- รายได้เฉลี่ย 18,000 – 30,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ได้ผล
บ๊วย	ได้วัน	245 ราย	18,216	1310	16,906
ท้อ	ต้นตอ	143 ราย	16,647	0	0
ท้อ	ไม่ระบุพันธุ์		437	335	102

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	193 ราย	12,785	244	12,541
พลัม	เหลืองบ้านหลวง		25	0	25
พลัม	แดงบ้านหลวง		25	0	25
พลัม	ต้นตอ	63 ราย	35	0	0
พลัม	P1		35	35	0
พลัม	P2		3,288	785	2,503
พลัม	FUYU		8	6	2
ลำไย	ต้นตอ	92 ราย	25	0	0
ลำไย	YOKOYAMAWASE		5,207	375	4,832

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
กะหล่ำดาว	3,236.50	36.76
แครอท	2,955.50	33.57
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	2,526.00	28.69
กะหล่ำปลี	70.50	0.80
ถั่วงอกเตากินเมล็ด	14.00	0.16
ยอดถั่วงอกเตา	1.00	0.01
รวม	8,803.50	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าลัวะ และเผ่ากะเหรี่ยง (แม่ลำน้อย)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยางพารา	1 (48)	1 (32)	1	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	2	2
-น้ำไม่พอ	4 (8)	-	4	-	-
-เพลี้ยดุดในต้นข้าว ทำให้เหลืองทั้งต้นและไม่มีรวง	3 (12)	-	3	-	-
-ปลวกและหนอนกินราก	2 (16)	2 (13)	2	-	-
-ข้าวเป็นดอกหอม แตกกอใหญ่ต้นอ่อน และไม่มีรวง	1 (22)	1 (16)	1	-	-
-โรคใบไหม้	-	3 (7)	4	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	-	-
-โดนหนูกัดฝัก	-	-	-	-	-
ข้าวนา	-	-	-	1	1
ข. พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	4 (17)	6 (1)	6	-	-
มันฝรั่ง	-	-	-	-	-
-มันฝรั่ง หัวและต้นเน่า คาดว่าเกิดจากหัวพันธุ์	/	/	-	-	-
ถั่วเหลือง	-	-	-	1	1
ถั่วแดง	-	-	-	-	2
ถั่วอาซูกิ	-	-	-	-	3
ค. พืชผัก	2 (30)	5 (4)	4	-	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	1	1
-ราคาถูก	1 (28)	1 (16)	1	-	-
-แมลง และหนอนใยผักเจาะข้าว	4 (4)	3 (9)	4	-	-
-ปุ๋ย / ยา / เมล็ด มีราคาแพง	2 (20)	-	2	-	-

- หมายเหตุ
1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
 2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
 3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
 4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
 5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ที่ปลูกอยู่ไกลถนน (a)	3 (6)	-	4	-	-
ผักที่โครงการหลวงส่งเสริม (พีนัว, ผักกาดหอม) ขายไม่ได้ราคา (ขาดทุน) และบางครั้งก็ไม่รับซื้อจึงเลิกปลูก	-	2 (13)	3	-	-
ผักกาดขาว	-	-	-	2	-
ผักกาดทางหงษ์	-	-	-	3	-
ผักกาดกวาดตุง	-	-	-	4	-
กะหล่ำม่วง	-	-	-	-	2
กะหล่ำรูปหัวใจ	-	-	-	-	3
แครอท	-	-	-	-	4
ไม่ผล	3 (23)	2 (20)	2	-	-
กาแฟ	-	-	-	1	4
-ปุยไม่เพียงพอ	1 (18)	-	1	-	-
-หนอนเจาะลำต้น	2 (10)	-	2	-	-
-ผลหล่นก่อนสุก	3 (3)	-	3	-	-
-เป็นโรคใบแห้ง เป็นจุด ๆ	-	5 (2)	4	-	-
-หนอนควั่นต้นทำให้ต้นหักเสียหาย	-	4 (7)	5	-	-
เสาวรศ	-	-	-	2	3
-หนอนควั่นเปลือกลำต้นจะตาย	-	3 (9)	2	-	-
-หนอนเจาะต้น ถ้าไม่ผ่าเอาหนอนออกจะตายทั้งต้น	-	2 (14)	3	-	-
บางครั้ง 1 ต้น มี 4-5 ตัว					
-ใบแห้งตายมาจากยอด	-	1 (24)	1	-	-
ลูกเนียง	-	-	-	/	/
อะโวคาโด	-	-	-	3	-
ท้อ	-	-	-	4	1
พลับ	-	-	-	-	2
สะตอ	-	-	-	-	5

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
จ. ปศุสัตว์ / ประมง	6 (8)	4 (9)	5		
ไก่	-	-	-	1	1
-ไก่เป็นเม็ดเป็นตุ่มตามหน้า ถ้าเป็นไก่เล็กจะตายหาก ไม่รักษาโดยการแกะตุ่มออกใส่ทิงเจอร์	4 (11)	-	5	-	-
-ไก่เป็นโรคระบาด	1 (15)	1 (20)	1	-	-
สุกร	-	-	-	2	2
-สุกรเป็นโรคระบาด	5 (10)	2 (10)	3	-	-
-สุกรเป็นโรคผิวหนัง จะผอมและไม่โต	1 (15)	-	2	-	-
กระบือ	-	-	-	3	3
-เป็นโรคคอบวม	3 (12)	2 (6)	2	-	-
โค	-	-	-	4	4
เปิด	-	-	-	5	-
ปลา	-	-	-	6	5
แกะ (บ)	-	-	-	7	6
ฉ. งานส่งเสริมรายได้	7 (3)	-	7	-	-
ทอดผ้า	-	-	-	1	-
-ทอดผ้าไม่ค่อยมีตลาด	2	-	2	-	-
รับจ้าง	-	-	-	2	-
-รับจ้างในหมู่บ้านราคาต่ำ มีแรงงานพม่ามาทำแทน	1	-	1	-	-
ทอดผ้าชนแกะ	-	-	-	-	1
ช่างเงิน	-	-	-	-	2
ข. สุขภาพอนามัย	4 (17)	3 (19)	3	-	-
-ขาดเจ้าหน้าที่อนามัย ปัจจุบันย้ายไป 4 เดือนแล้วยังไม่มี คนมาแทน	1 (30)	1 (11)	1	-	-
-เป็นไข้ไทฟอยด์	2 (17)	2 (7)	2	-	-
-โรคบิด	4 (1)	-	4	-	-
-เป็นหวัด	3 (12)	-	3	-	-
ค. การรวมกลุ่ม	-	-	-	-	-
-กลุ่มอนุรักษ์ ช่วยดูแลป่าต้นน้ำ	/	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ถ้าหากราคาต่ำมาก ประมาณ 1-1.5 บาท และที่ปลูกอยู่ไกลถนนก็จะทิ้งไว้ไม่ได้ เพราะถ้าตัดขายก็ไม่คุ้มค่าขนส่ง
- (b) มีการเลี้ยงแกะในพื้นที่ประมาณ 200 ตัว ใช้สำหรับทอดผ้าขนแกะและปัจจุบันวัตถุดิบ (ขนแกะ) ไม่พอต้องซื้อมาจากภายนอก (คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)
- (c) ต้องนำมาฝากขายที่ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมืองในตัวอำเภอและนานกว่าจะได้เงินทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อยมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ในหน่วยเจ้าหน้าที่ที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ทำให้งานไม่ค่อยมีคุณภาพ	4	-
2. งบประมาณล่าช้า เช่น ค่าคนงาน ค่าน้ำมัน	5	-
3. ความร่วมมือของชาวบ้าน มีน้อยเนื่องจากการทำงานที่ผ่านมาส่งเสริมให้ปลูกแล้วไม่รับซื้อผลผลิตหรือเมื่อซื้อก็ต้องขนส่งไกล	6	-
4. ชาวบ้านแย่งชิงผลประโยชน์กัน เช่น แย่งน้ำ	7	-
5. โครงการหลวงจ่ายเงินล่าช้า (ค่าผลผลิต) ทำให้ชาวบ้านไปขายคนนอก ซึ่งได้เงินสดเลย	1	4
6. การขนส่งผลผลิตระยะไกล ทางไม่ดี	2	2
7. ปัญหาสารพิษและปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการปลูกกะหล่ำ	3	3
8. มีพืชแข่งขันกับพืชที่ส่งเสริม พืชที่ทำรายได้ให้ชาวบ้านมาก ๆ คือกะหล่ำปลี ไม่ใช่พืชโครงการหลวง	-	1

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อยมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	/	-	-	-
รถมอเตอร์ไซด์	/	-	-	-
โรงเอนกประสงค์	-	/	ต้องการทำเป็นที่ประชุมชาวบ้าน	-
โรงคัดบรรจุ	-	/	ปัจจุบันคัดกันในแปลงและจะทำเป็นที่เก็บวัสดุ อุปกรณ์ด้วย	จำเป็น
วิทยุสื่อสาร	/	-	-	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อยมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มทอผ้า	1. ผลิตกันไม่ค่อยมีคุณภาพ	2
	2. ราคาไม่ดี ไม่มีตลาดจำหน่าย	1
กลุ่มอนุรักษ์ ทรัพยากร	1. เกิดปัญหาแย่งชิงพื้นที่ของชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้าน เกิดจากป่าไม้มา แบ่งเขตไม่ตรงกับเขตที่มีอยู่เดิม	

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย มีดังนี้

1. อยากให้เจ้าหน้าที่มีการวางแผน และสรุปงานที่ชัดเจน
2. ให้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด
3. เน้นเจ้าหน้าที่ให้รู้หลักการของงานส่งเสริม รู้จักพื้นที่ ลักษณะของชาวบ้าน จะต้องมีความรู้จริง (เก่งกว่าชาวบ้าน)
4. อยากให้เจ้าหน้าที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีปัญหาอะไรให้รีบบอก ข้อมูลต้องเป็นข้อเท็จจริง

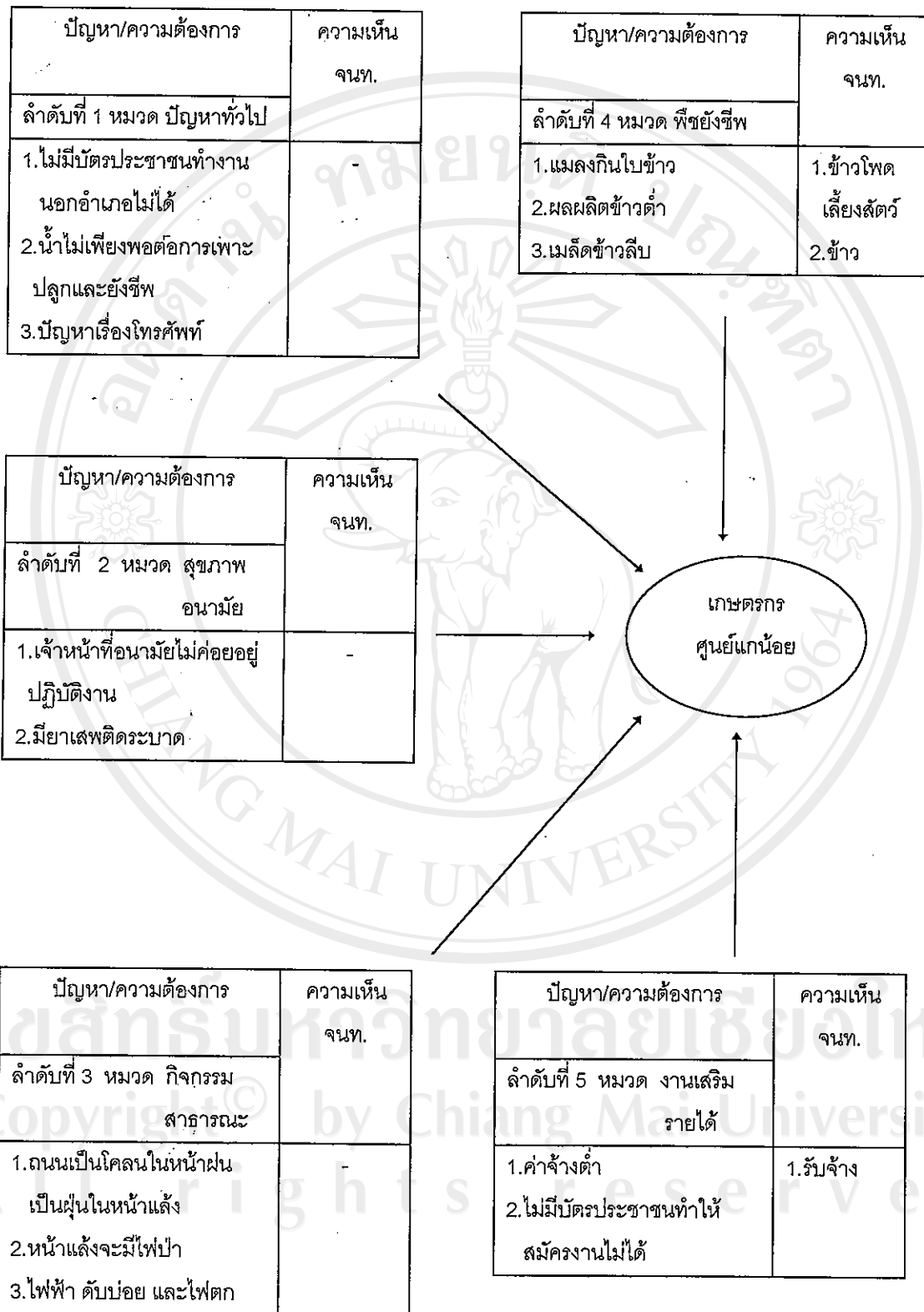

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้ำน้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ แกนน้อย)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชไร่การค้า/ส่งเสริม -แมลงกินเมล็ดอ่อนตัว แดงหลวง	***	***	ชาวบ้านปลูกถั่วแดงหลวงกันมาก เนื่องจากมีราคาดี มีพ่อ ค้ามารับซื้อถึงหมู่บ้าน ภายหลังมีปัญหาจากแมลงมากัด กินเมล็ดอ่อนของถั่วแดงหลวง ทำให้ได้ผลผลิตน้อยลงกว่า เดิม ควรมีการศึกษาชนิดของแมลงที่เป็นปัญหา และให้ ความรู้ในการป้องกันกำจัดแมลง
2. ไม้ผล -บ๊วย และสาลี่ที่โครงการ หลวงส่งเสริมไม่ได้มีการรับ ซื้อหรือซื้อในราคาต่ำ -ห่อราคาต่ำ	**	***	ผลผลิตไม้ผล ในระยะหลัง ๆ ปลูกมากขึ้นจึงมีผลผลิตมาก จะมีราคาต่ำ ควรส่งเสริมให้มีการแปรรูป และหาตลาดมา รองรับผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปด้วย
3. ยาเสพติด -มีการระบาดทั้งในกลุ่ม วัยรุ่นและผู้ใหญ่	**	***	ควรมีการให้ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติด ฝึกอบรมอาสา สมัคร ให้คอยตรวจตราแทนเจ้าหน้าที่
4. การอนุรักษ์ -ไฟไหม้ป่าที่ปลูก -การบุกรุกป่าของหมู่ บ้านอื่น	**	**	เจ้าหน้าที่ให้ชาวบ้านร่วมกันปลูกป่า แต่ไม่ได้มีมาตรการ ป้องกันในเวลาไฟไหม้ป่า หรือดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูก ควร จะมีเจ้าหน้าที่มาตรวจตราในพื้นที่หลังจากปลูกป่าไปอย่าง เข้มงวด หรือจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่า มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ ขอร่วมกัน

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,010 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 20.5 °C อุณหภูมิสูงสุด 26.3 °C อุณหภูมิต่ำสุด 16.2 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,335.1 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 88 ตารางกิโลเมตร (57,210.89 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 31 กิโลเมตร ลูกวัง 39 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา -
- ไฟฟ้า มี 12 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- โรงเรียน มี 3 โรงเรียนสอนชั้นสูงสุด คือ ม.3 ครู 34 คน
- วัด มี 1 วัด - โบสถ์ มี 1 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 1 หมู่บ้าน
- แหล่งน้ำสาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำก่อสร้างฝาย/เขื่อน (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 12 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
มูเซอแดง	4	193	890
มูเซอดำ	1	73	325
จีนอพยพ	6	276	1,521
ไทยใหญ่	1	18	77
รวม	12	560	2,843

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ได้นวน	193 ราย	12,785	244	12,541
ท้อ	ต้นดอ	179 ราย	24,290	0	0
พลับ	ต้นดอ	29 ราย	125	0	0
พลัม	GULFRUBY	90 ราย	4,528	250	4,278

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
สาลี่	ต้นตอ	97 ราย	525	0	0
สาลี่	YOKOYAMAWASE		735	110	625
สาลี่	XIANGSUI		590	0	590

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
หอมญี่ปุ่น	3,689.00	93.44
แครอท	259.00	6.56
รวม	3,948.00	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเฝ้ามุเซอแดง และเฝ้าเงินฮ่อ (แกน้อย)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชไร่พืช	5 (15)	2 (35)	4	-	-
ข้าว	-	-	-	-	-
-แมลงกินใบข้าว	-	4(7)	1	1	2
-ข้าวเมล็ดลีบ	-	3 (6)	3	-	-
-หญ้าในแปลงข้าว	/	-	/	-	-
-ผลผลิตต่ำ (a)	1 (10)	-	1	-	-
-ต้นทุนสูง (ปุ๋ย, ยาราคาแพง)	/	-	/	-	-
-ขาดแคลนน้ำ (ในหน้าแล้ง)	/	-	/	-	-
-โรคใบเหลือง, ใบแห้ง	/	-	/	-	-
-หนอนเจาะรวงข้าว	/	-	/	-	-
ผักกาด	/	/	/	-	-
-หนอนเจาะหัว	-	/	/	-	-
-หัวมีขนาดเล็ก	-	/	/	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (b)	/	-	/	2	1
ฟักแก้ว	/	/	/	-	-
ฟักทอง	-	/	/	-	-
ข. พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	7 (10)	4 (23)	6	-	-
ถั่วแดงหลวง (c)	/	/	/	1	1
-แมลงกินเมล็ดอ่อน	/	/	/	-	-
-ช่วงออกดอกขาดน้ำ ไม่มีเมล็ด	/	-	/	-	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ปลูกแล้วไม่ออก	-	/	/	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	2	2
-หนูกินข้าวโพด	/	/		-	-
ค. พืชผัก (d)	/	-	/	-	-
ผักกาดหางหงษ์	/	-	/	1	2
กะหล่ำแดง	/	-	/	3	3
หอมญี่ปุ่น	/	-	/	2	1
ง. ไม้ดอก	-	6 (3)	8	-	-
แกลดิโอลัส	-	/	/	1	1
-หัวพันธุ์ไม่ดี	-	/	/	-	-
-ผลผลิตไม่มีราคา	-	/	/	-	-
จ. ไม้ผล (e)	6 (11)	7 (1)	7	-	-
บ๊วย (f)	/	/	/	1	2
-ไม่ติดผล	/	/	/	-	-
-ราคาถูก	/	-	/	-	-
-พันธุ์ไม่ดี	/	-	/	-	-
-ไม่มีตลาดรองรับ	-	/	/	-	-
มะม่วง (แก้ว) (g)	/	/	/	4	5
-ไม่มีพันธุ์ปลูก	-	/	/	-	-
-แมลงเจาะราก	/	-	/	-	-
พลับ	/	/	/	8	3
-ไม่ติดผล	-	/	/	-	-
-ไม่มีตลาดรองรับ	/	-	/	-	-
ลิ้นจี่ (เพิ่งเริ่มปลูกปีนี้)	/	/	/	3	6
ลำไย (เพิ่งเริ่มปลูก)	/	/	/	7	8
ท้อ (h)	/	-	/	5	7
-ราคาไม่แน่นอน	/	-	/	-	-
พลับ	/	-	/	2	1
สาลี่	/	-	/	6	4

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
จ. ปศุสัตว์/ประมง (i)	/	-	-	-	-
ไก่	/	/	/	1	1
-ไรไก่กักตุนไก่ตาย	/	-	/	-	-
หมู	/	/	/	2	2
วัว	/	/	/	3	6
ควาย	/	-	/	5	5
ม้า	/	-	/	4	4
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	4 (19)	7 (1)	5	-	-
รับจ้าง	/	/	-	1	1
-ค่าจ้างต่ำ	-	/	-	-	-
-ไม่มีบัตร ทำให้ไม่สามารถไปสมัครงานได้	/	/	-	-	-
ค. สุขภาพอนามัย	3 (44)	3 (33)	2	-	-
เจ้าหน้าที่อนามัยไม่ค่อยอยู่ปฏิบัติงาน (j)	1 (12)	1 (11)	1	-	-
มีไข้มาลาเรียระบาด	/	/	/	-	-
มียาเสพติดระบาด (k)	2 (2)	2 (6)	2	-	-
ด. กิจกรรมสาธารณะ	2 (52)	5 (18)	3	-	-
การปลูกป่า (l)	-	-	-	-	-
-หน้าแล้งจะมีไฟไหม้ในพื้นที่ปลูกป่า	2 (4)	/	2	-	-
ถนน	1 (10)	1 (8)	1	-	-
-หน้าฝนเป็นโคลน ส่วนหน้าแล้งมีฝุ่น, ขรุขระมาก	/	/	/	-	-
ประปา	-	-	-	-	-
-ชาวบ้านต่อท่อแล้ว ไม่มีน้ำเข้าบ้าน	/	/	/	-	-
ไฟฟ้า	-	-	-	-	-
-มีการต่อเสาไฟฟ้า แต่มีปัญหาเรื่องไฟตก, ไฟไม่ติด	3 (1)	-	3	-	-
ญ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	/	/	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	-	/	/	-	-
-การประสานงานทำได้ยาก (ถนนไม่ดี)	-	/	/	-	-
-ไม่ค่อยมีการทำกิจกรรมร่วมกัน	-	/	/	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
๗. ปัญหาทั่วไป	1 (69)	1 (51)	1	-	-
บัตรประชาชน (m)	1 (35)	1 (30)	1	-	-
ที่ดินทำกิน (n)	/	/	/	-	-
น้ำ (o)	2 (9)	2 (4)	2	-	-
ถนน (p)	/	/	/	-	-
โทรศัพท์	3 (7)	/	3	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ข้าว การปลูกข้าวในช่วง 2-3 ปีนี้มีปัญหา เริ่มผลผลิตที่ได้ต่ำ เกษตรกรปลูกได้ไม่พอเพียงกับการดำรงชีพ บางรายปลูกข้าวใช้เมล็ด 2 ถึง ได้ผลผลิต 20 ถึง ส่วนบางรายปลูกไม่ได้ผลเลย
- (b) ปัญหาของการปลูกข้าวโพด (เลี้ยงสัตว์) ของเกษตรกร ในปี 41 มีปัญหาเพียงหนูกินข้าวโพดแต่เมื่ออยู่ในระดับต่ำ คือเกษตรกรไม่เห็นว่าเป็นปัญหาของเกษตรกร ผลผลิตข้าวโพดของเกษตรกรค่อนข้างได้ผลที่ดี, ขนาดฝักใหญ่ โดยเฉลี่ยผลผลิตได้ผลถึง 90%
- (c) การปลูกถั่วแดงหลวงของเกษตรกรปี 2541 ประสบปัญหาค่อนข้างมากทั้งทางด้านศัตรูพืช พื้นดินที่ปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์และการขาดแคลนน้ำ ทำให้ผลผลิตที่ได้ค่อนข้างต่ำ (ปลูก 1 ถึง ได้ผลผลิต 1 ถึง) แต่อย่างไรก็ตาม ราคาของถั่วแดงหลวงในปีนี้มีราคาที่สูง ราคาถึงละ 600-700 บาท โดยพ่อค้าคนกลางจะขึ้นมาซื้อจากเกษตรกรเอง
- (d) ปัญหาการปลูกพืชผักในเขตพื้นที่โครงการหลวงฯ ปัญหาหลักใหญ่ คือ การขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก รวมถึงราคาผลผลิตที่ไม่ดี ไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต
- (e) การปลูกไม้ผลในเขตพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย เกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากทางโครงการ ในการปลูกไม้ผลหลายชนิด เช่น บัวย, สาลี่, พลับ, พลัม, ท้อ แต่เกษตรกรไม่ได้รับความช่วยเหลือในการรับซื้อ และหาตลาดรองรับผลผลิตที่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม้ผลที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ บัวย และสาลี่ ซึ่งทางโครงการหลวงส่งเสริมให้ปลูกเพราะเป็นไม้ผลเมืองหนาว เมื่อเกษตรกรนำพันธุ์ไป เพาะปลูกจนได้ผลผลิตแต่ทางโครงการหลวงไม่รับซื้อ และทำให้เกษตรกรบางรายเลิกปลูกไม้ผลเมืองหนาวร่วมกับโครงการฯ และหันไปซื้อพันธุ์ไม้ผลที่เกษตรกรเห็นว่าสามารถสร้างรายได้ให้กับตนดีกว่า เช่น มะม่วงแก้ว เป็นต้น
- (f) การปลูกบัวยของเกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากโครงการหลวง ฯ ให้ปลูก และมีการปลูกกันมาก แต่ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาราคาบัวยต่ำมาก เกษตรกรบางรายจึงตัดสินใจตัดทิ้งต้นบัวยเพื่อปลูกพืชชนิดอื่นแทน เกษตรกรได้รับพันธุ์ที่ให้ผลผลิตขนาดเล็ก ซึ่งไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ตลาดไม่รับซื้อ ทำให้เกษตรกรหลายรายซึ่งปลูกบัวยรวมกันประมาณ 1,000 ต้น ไม่ได้ขายผลผลิตออกสู่ตลาด (ปลูกมาแล้วประมาณ 7 ปี)

- (g) มะม่วงพันธุ์ที่เกษตรกรทั้งกลุ่มมุเซอแดง และจีนฮ่อต้องการพันธุ์และที่ปลูกกันอยู่ในตอนนี้ คือ มะม่วงแก้ว จีนฮ่อปลูกขายเป็นเวลาหลายปีแล้ว โดยปีที่ผ่านมามีผลผลิตที่ดีมีราคาดี 10 บาทต่อกิโลกรัม กลุ่มมุเซอแดงเห็นว่าชาวจีนฮ่อปลูกได้ราคาดี จึงมีความสนใจที่จะปลูกมะม่วงกันมากขึ้น โดยเริ่มปลูกกันหลายรายแล้ว (5-6 ราย) ในปีนี้ แต่ปัญหาคือ ไม่มีพันธุ์มะม่วงแก้วให้เพาะปลูก
- (h) การปลูกท้อของเกษตรกรในปี 2541 นี้ ผลผลิตที่ได้ต่ำ ปัญหาของการปลูกท้อขายคือราคาท้อไม่แน่นอน บางปีราคาดี บางปีราคาไม่ดี ปีนี้ราคาถูกมาก เกษตรกรหลายรายให้ความเห็นว่า ปีหน้าจะตัดต้นท้อทิ้ง แล้วปลูกพืชชนิดอื่นแทน
- (i) ปัญหาเรื่องการเลี้ยงสัตว์ (สุกร, ไก่, วัว, ควาย, ม้า) ในเขตพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อยมีน้อยมาก ผู้เลี้ยงเกษตรกรไม่คิดว่าเป็นปัญหาของพวกตน
- (j) ศูนย์อนามัยบริเวณพื้นที่โครงการมี 1 ศูนย์ มีเจ้าหน้าที่ (หมออนามัย) 1 คน ซึ่งในบางครั้งมีธุระไม่อยู่ประจำศูนย์ ทำให้ชาวบ้านที่เจ็บป่วยได้รับความเดือดร้อนมาก ต้องไปหาหมอที่เวียงแหง โดยชาวบ้านที่ยากจนจะต้องเสียเงินเช่ารถเพื่อนบ้านหรือพ่อค้าในหมู่บ้านเพื่อไปหาหมอ
- (k) ยาเสพติดจึงเป็นปัญหาที่ชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมาก เพราะเป็นต้นเหตุทำให้เกิดปัญหาการลักเล็กขโมยน้อยตามมาในหมู่บ้าน กลุ่มที่เป็นปัญหาคือกลุ่มคนที่มีอายุอยู่ระหว่าง 18-35 ปี ซึ่งยาเสพติดที่นิยมกันมากคือ เฮโรอีน และยาบ้า
- (l) การปลูกป่าในหน้าแล้งจะมีปัญหาคือพื้นที่ปลูกป่าจะโดนไฟไหม้ นอกจากนี้ชาวบ้านบางคนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกป่าไว้ว่า เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ต้องการให้ชาวบ้านร่วมกันปลูกป่า แต่ไม่ได้สร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้าน รักป่า ชาวบ้านบางคนจึงไปถางป่า, เผาป่า เจ้าหน้าที่ก็ไม่ปกป้อง ชาวบ้านจึงเห็นว่า ถ้าเจ้าหน้าที่และชาวบ้านไม่ร่วมกันดูแลต้นไม้ที่ปลูกขึ้นมา ก็ไม่เห็นว่าจะมีความจำเป็นอะไรที่จะต้องปลูก (การปลูกป่าปีละ 2 ครั้ง) เสียเวลาทำไมหากินเอาเวลาไปทำไร่, ทำนา, ทำสวน และรับจ้างดีกว่า
- (m) ชาวบ้านในเขตพื้นที่โครงการหลวงแก่งน้อย (จีนฮ่อ-มุเซอแดง) ส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประชาชน ชาวบ้านไปทำบัตรประชาชนหลายครั้งแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ไม่ยอมทำบัตร ให้ ผลัดไปเรื่อย ๆ (อ.เชียงดาว) ชาวบ้านที่เป็นพวกมุเซอแดงจะมีบัตรสีฟ้า (บัตรชาวเขา) ส่วนของจีนฮ่อจะเป็นบัตรสีขาว (บัตรอพยพ) บัตรชาวเขาใช้เดินทางได้บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ออกนอกจังหวัดไม่ได้ บัตรอพยพทำแล้วเดินทางได้ถึงเชียงดาว ถ้าจะไปเชียงใหม่ต้องขอบัตรเดินทางจากอำเภอจึงเดินทางออกได้ ถ้าเดินทางออกโดยไม่ขออนุญาตจากทางอำเภอ (ค่าธรรมเนียม 20 บาท) เมื่อถูกจับได้จะถูกปรับเป็นเงิน 500-600 บาท ซึ่งปัญหาเรื่องการไม่มีบัตรประชาชนของชาวบ้าน ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการสมัครงานนอกหมู่บ้านที่ต้องใช้บัตรประชาชน นอกจากนี้ยังเป็นเหตุทำให้เกิดการเอาเปรียบค่าแรงจากนายจ้างได้ ชาวบ้านบางคนมีปัญหาเรื่องการตกหล่นของชื่อ คือ พ่อ-แม่ มีบัตรประชาชนแต่ลูกไม่มี โดยเฉลี่ยคนในหมู่บ้าน (จีนฮ่อ-มุเซอแดง) มีบัตรประชาชนให้อยู่ไม่ถึง 10%
- (n) ชาวบ้านมีปัญหาเรื่องมีที่ทำกินไม่เพียงพอ และที่ดินที่ไม่มีโฉนด หลายสิบปีก่อนชาวบ้านเข้าไปจับจองที่ทำกินกันเองแต่ปัจจุบันทำกินได้เฉพาะที่ดินเดิม ชาวบ้านบางคนที่ยังไม่มีที่ทำกินก็ไม่สามารถไปจับจองที่ดินใหม่ได้ นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีปัญหาเรื่องการแย่งที่ดินทำกินระหว่างชาวบ้านด้วยกันเอง
- (o) น้ำเป็นปัญหาคำคัญอีกอย่างหนึ่งของพื้นที่เกษตรกรรมในทุกโครงการฯ คือน้ำมีไม่เพียงพอในการเพาะปลูก, เลี้ยงสัตว์ ซึ่งในบางครั้งเกษตรกรยังขาดแคลนน้ำในการอุปโภคและบริโภคในหน้าแล้ง และมีปัญหาน้ำขุ่นไม่สามารถใช้ในครัวเรือนได้

(ป) ถนนในหมู่บ้านมีปัญหาถนนในหน้าฝนเป็นโคลนขี้ คมนาคม, ขนส่งสินค้า เป็นไปได้ด้วยความยากลำบากส่งผลต่อการจำหน่ายผลผลิต, การหาแหล่งตลาด และปัญหาของความไม่สมบูรณ์ของผลผลิต

2. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อยมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. งบประมาณในการบริหารไม่เพียงพอ	1	1
2. บุคลากรไม่เพียงพอ	6	7
3. ราคาผลผลิตอยู่ในระดับต่ำ	3	2
4. การตัดไม้ทำลายป่า	8	10
5. ปัญหายาเสพติด	2	3
6. ถนนใช้ในการลำเลียงผลผลิตไม่ดี	9	4
7. เกษตรกรขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม และด้านงานส่งเสริม	5	5
8. ระบบการให้น้ำไม่ดีพอ	4	6
9. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่	7	8
10. ขาดผู้นำชุมชนที่ดี	10	9

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงแก่น้อยมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และ ต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	1 ห้อง	เพื่อใช้เก็บผลผลิตเนื่องจากระยะทางไกล	
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1 คัน	-	-	
รถมอเตอร์ไซด์	2 คัน	2 คัน	มีไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพเก่า, ชำรุด	
โรงเอนกประสงค์	1 โรง	-	-	
โรงคัดบรรจุ	-	1 โรง	เพื่อเป็นโรงคัดบรรจุพืชผัก, ไม้ผลและพืชอื่น ๆ	
บ้านพักรับรอง	1 ห้อง	(ปรับปรุง)	เนื่องจากมีอายุการใช้งานมากกว่า 15 ปี, ชำรุดและไม่เพียงพอต่อจำนวน จนท.ที่มาปฏิบัติงาน	
บ้านพักเจ้าหน้าที่	2 ห้อง	2 ห้อง	เนื่องจากมีไม่เพียงพอกับจำนวนเจ้าหน้าที่	
รถแทรกเตอร์	(ชำรุด 1คัน)	1 คัน	เพื่อใช้เตรียมดินปลูกพืชและเป็นการประหยัดค่าจ้างแรงงานและรถที่มีอยู่แล้วชำรุดมาก	
เครื่องคอมพิวเตอร์	-	1 เครื่อง	เพื่อบันทึกเก็บข้อมูลต่าง ๆ	

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่น้อยมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มไม้ผล	1. ปัญหาด้านการตลาดควรประกันราคาในระดับคุ้มทุน	1
กลุ่มพืชผัก	1. ขาดการดูแล, การคมนาคมขนส่ง/จัดฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม	
กลุ่มกองทุนหมุนเวียน	1. ขาดปัจจัยการผลิต/ต้องการเงินทุนสนับสนุน	
กลุ่มแม่บ้าน	1. ขาดผู้นำกลุ่ม, กิจกรรมที่ดำเนินไม่ต่อเนื่อง, ราคาผลผลิตในระดับต่ำควรหากิจกรรมมาให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	2
กลุ่มพืชไร่	1. ปัญหาด้านการตลาด/ควรมีการประกันราคาสผลผลิตและจัดหาพันธุ์ที่ดี	
กลุ่มโครงการป่า	1. ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน, เกษตรกรขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์	
ชาวบ้าน	ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ และให้ความรู้แก่เกษตรกร	

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนา
โครงการหลวงแก่งน้อย มีดังนี้

1. ควรประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ให้มากขึ้น
2. เสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่เกษตรกร และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
3. จัดทำแปลงทดสอบสาธิตพืชภายในศูนย์
4. ควรมีหน่วยงานราชการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

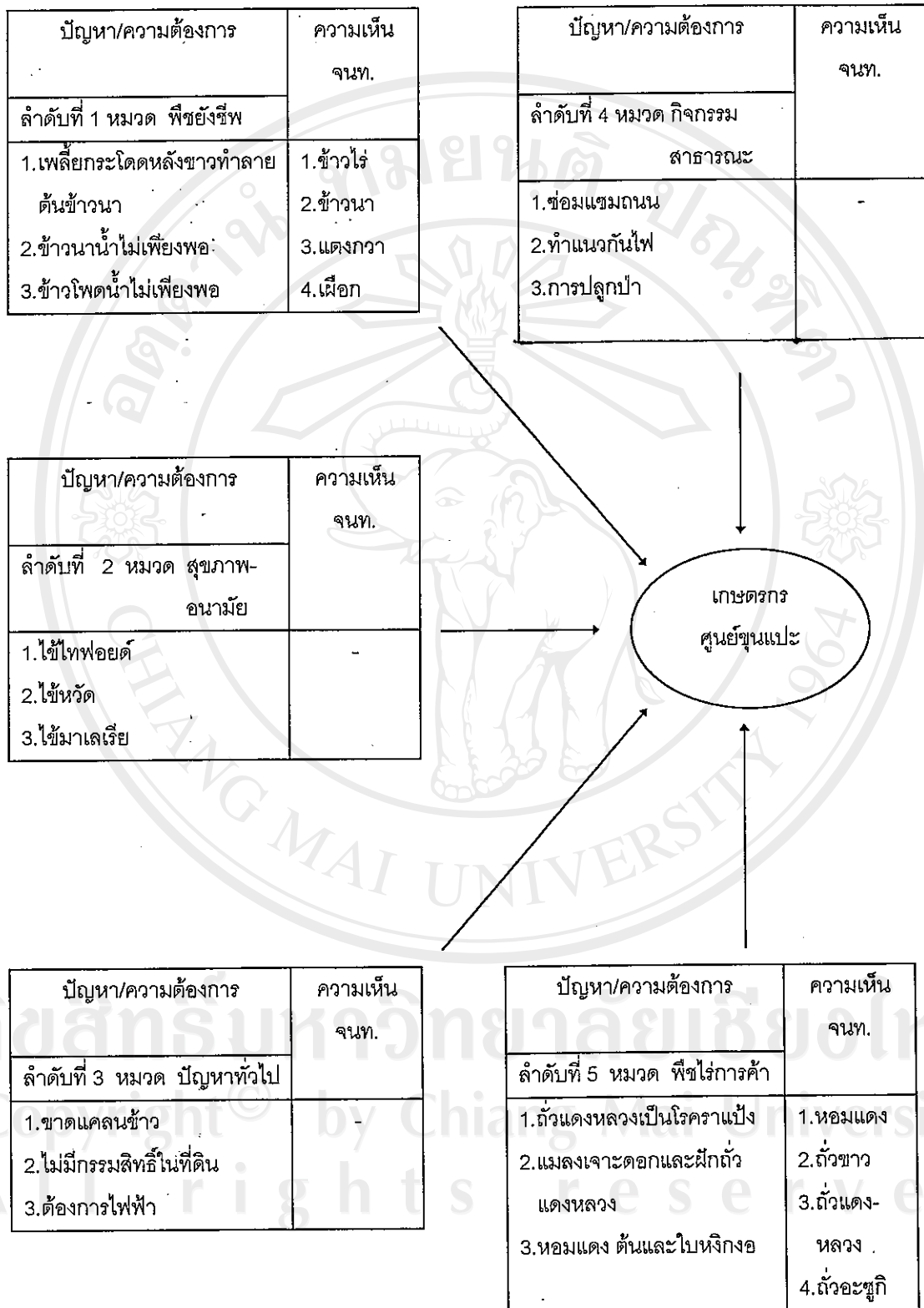

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศุณย์ฯ พูนแปะ)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - เพี้ยกระโดดหลังขาว ทำลายข้าว	***	***	ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อชาวกะเหรี่ยงมาก ซึ่งควรได้รับความสนใจจากศูนย์ฯ แนวทางการส่งเสริมจึงควรเน้นให้เกษตรกรพึ่งพิงตนเองในด้านอาหารการกินเสียก่อน โดยมุ่งให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสานที่มีข้าวและข้าวไร่เป็นหลัก โดยเฉพาะข้าวควรดูแลว่าเกษตรกรจะมีปัญหาใดบ้าง แล้วร่วมมือกันแก้ไข เช่นปีนี้เกษตรกรประสบปัญหาเพี้ยกระโดดหลังขาวทำลายนาข้าว ก็ควรประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน
2. ไม้ผล - ปรับนโยบายการรับซื้อ และเตรียมพัฒนาการแปรรูป ไม้ผลโดยเฉพาะบัวและท้อ	**	***	ตามสถิติปี 2537 เกษตรกรปลูกบัวไปมากกว่า 8,000 ต้น และท้ออีกมากกว่า 1,000 ต้น เกษตรกรเริ่มประสบปัญหาราคาผลผลิต และส่วนที่ตกเกรดไม่สามารถขายได้ ศูนย์ฯ น่าจะเปลี่ยนนโยบายด้านการรับซื้อ โดยรับซื้อเกรดต่าง ๆ ด้วย แต่อาจให้ราคาลดต่ำเป็นการจูงใจให้เกษตรกรปรับปรุงคุณภาพผลผลิต นอกจากนี้ ควรพัฒนาด้านการแปรรูปเพื่อรองรับผลผลิตเกรดต่ำ ๆ หรือผลผลิตล้นตลาด หรือเชื่อมโยงกับโรงงานแปรรูปเพื่อรองรับผลผลิต
3. สุขภาพ/อนามัย - เกษตรกรมักป่วยเป็นไข้ ไทฟอยด์ ไข้หวัด และ มาลาเรีย ควรให้ความรู้ด้าน การป้องกันและรักษา และ ให้การสนับสนุนกองทุนยา	***	***	เกษตรกรมักป่วยไข้ด้วยโรคไทฟอยด์ ไข้หวัดและมาลาเรีย เมื่อไปหาหมอที่อนามัยก็มักขาดแคลนยา ศูนย์ฯควรประสานงานกับสาธารณสุขอำเภอเพื่อให้ความรู้ในด้านการป้องกันและรักษาโรคดังกล่าว รวมทั้งการดูแลสุขภาพโดยทั่วไป นอกจากนี้ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับกองทุนยาอย่างพอเพียง และมีการดูแลมิให้เกิดการขาดแคลนยา

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาหนักที่สุด

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,035 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 24 °C อุณหภูมิสูงสุด 27.8 °C อุณหภูมิต่ำสุด 14.5 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,200 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 46.14 ตารางกิโลเมตร (28,839.81 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 22 กิโลเมตร ถนนดิน 22 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 10 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 10 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 2 ศูนย์
- โรงเรียน มี 2 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3 ครู 21 คน
- วัด มี 2 วัด - โบสถ์ มี 2 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 1 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วยแม่แปะ ห้วยต้นผึ้ง ห้วยขยัน ห้วยกองซ้อน ห้วยผาขาว, ห้วยอมตึง
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน อ่างเก็บน้ำต้นผึ้ง อ่างเก็บน้ำขุนแปะ ฝายต้นผึ้ง ฝายผาขาว ฝายกองซ้อน ฝายพลังน้ำไฟฟ้า
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 10 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
กระเหรี่ยง	10	458	1,971
รวม	10	458	1,971

- รายได้เฉลี่ย 3,000 – 5,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผลศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	สถานี	285	30	255
บ๊วย	ไต้หวัน	129 ราย	8,013	75	7,938
ท้อ	EARLIGRANDE	สถานี	97	0	97
ท้อ	FLORDAPRINCE	สถานี	7	0	7

(ข้อมูลไม้ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
ท้อ	FLORDASUN	สถานี	50	0	50
ท้อ	FLORDAKING	สถานี	14	0	14
ท้อ	FLORDAGOLD	สถานี	12	0	12
ท้อ	EARLIGRANDE	52 ราย	1,350	64	1,286
ท้อ	FLORDASUN		117	10	107
พลัม	GULFRUBY	สถานี	22	0	22
พลัม	GULFRUBY	10 ราย	159	40	119
พลับ	P2	4 ราย	75	0	75
พลับ	FUYU		7	0	7
สาลี่	YOKOYAMAWASE	สถานี	3	0	3
สาลี่	XIANGSUI	สถานี	2	0	2
สาลี่	YOKOYAMAWASE	24 ราย	361	10	351
สาลี่	XIANGSUI		233	5	228

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดหวาน	20,455.00	51.54
ผักกาดหอมห่อ	17,507.50	44.11
ผักกาดหอมใบแดง	1,341.00	3.38
หอมญี่ปุ่น	217.00	0.55
ถั่วลันเตา	131.00	0.33
เลมอนทายม	38.00	0.10
รวม	39,689.50	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรคนเมืองและเผ่ากะเหรี่ยง (ขุนแปะ)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยางพารา	1 (104)	1 (93)	1		
ข้าวนา	-	-	-	1	1
-เพลี้ยกระโดดหลังขาวทำลายลำต้น	/	1 (71)	-	-	-
-หนอนกักกินใบ	/	-	-	-	-
-ข้าวเมล็ดไม่สมบูรณ์ (เล็ก, ลีบ)	-	6 (17)	6	-	-
-โรคใบเหลือง, ใบจุด, ใบแห้ง	-	4 (23)	4	-	-
-น้ำไม่เพียงพอ	-	2 (44)	2	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	3	2
-โรคใบเหลือง, ใบแห้ง	/	-	-	-	-
-แมลงเจาะลำต้น (a)	/	/	-	-	-
-หนูกักกินข้าว	/	-	-	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	2	7
-หนูกักกินข้าว	/	8 (7)	8	-	-
-เพลี้ยแป้งเข้าลำต้น	/	-	-	-	-
-น้ำไม่พอเพียง	-	3 (27)	3	-	-
ฟักทอง	-	-	-	5	5
-ใบหงิกงอ, ยอดแข็ง (ไม่ออกผล)	/	-	-	-	-
-แมลงเจาะผล (เป็นยางออกมา ผลแข็งและเน่า)	/	-	-	-	-
-แมลงวันทองเจาะใบ	/	-	-	-	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
แตงกวา	-	-	-	4	3
-แมลงเจาะผล	/	-	-	-	-
-ดอกมากแต่ไม่มีผล	/	-	-	-	-
พริก	-	-	-	6	6
-ใบหงิกงอ	-	5 (19)	5	-	-
-โรคเน่า (ทั้งต้น)	-	9 (6)	9	-	-
ผักกาดดอย	-	-	-	-	-
-แมลงสีเขียวกินใบ , ทำลายยอด	/	/	-	-	-
เผือก	-	-	-	-	4
-แมลงสีแดง เจาะหัว	-	10 (5)	10	-	-
-โรคเน่า	-	/	-	-	-
สับปะรด	-	-	-	-	-
-หนูกัดผล	-	/	-	-	-
กล้วย	-	-	-	-	-
-แมลงเจาะราก	-	10 (5)	11	-	-
-ดินไม่สมบูรณ์	-	12 (3)	12	-	-
งา	-	-	-	-	-
-นกกินเมล็ด	-	/	-	-	-
-โรคเน่า	-	7 (12)	7	-	-
ข. พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	3 (41)	8 (11)	5	-	-
ถั่วแดงหลวง	-	-	-	2	3
-เมล็ดไม่สมบูรณ์ (สั้น, สิบ)	-	2 (31)	5	-	-
-โรคราแป้ง	5 (24)	3 (21)	1	-	-
-แมลง (ลายดำเหลือ หัวแดง) เจาะดอก และฝัก (b)	11 (1)	1 (42)	2	-	-
-โครงการหลวงไม่ประกันราคา	/	-	-	-	-
ถั่วขาว (c)	-	-	-	3	2
-เมล็ดพันธุ์ที่ปลูกเน่า	/	-	-	-	-
-เมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอ	6 (22)	/	8	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-โรคใบเน่า	-	4 (20)	9	-	-
-โครงการหลวงไม่ประกันราคา	/	-	-	-	-
ถั่วอะซูกิ (d)	-	-	-	4	4
-เมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอ	4 (27)	/	7	-	-
-ต้นเน่าเมื่อสูงประมาณ 2 นิ้ว	/	-	-	-	-
ลิ้น (e)	-	-	-	5	6
-เพิงทดลองปลูก (กลุ่มฐานะดี) อยากให้งดเสริม	8 (5)	-	11	-	-
-ปลูกแต่ไม่มีต้น	-	6 (4)	15	-	-
-ราคาไม่ดี	-	5 (8)	12	-	-
หอมแดง (f)	-	-	-	1	1
-ใบแห้ง, ใบไหม้	9 (4)	-	12	-	-
-ต้น, ใบ หักงอ ชาวบ้านเรียกว่า โรคหามาอน	1 (77)	-	3	-	-
-ใบ, ลำต้น เป็นจุดขาว คล้ายติดเชื้อรา	2 (37)	-	4	-	-
-หนอนเจาะรากถึงต้นลงดิน	3 (33)	-	5	-	-
กระเทียม	-	-	-	6	5
-ใบแห้ง, ใบไหม้	10 (3)	-	14	-	-
-ใบหักงอ	7 (7)	-	9	-	-
ค. พันธ์	5 (26)	9 (10)	6	-	-
กะหล่ำปลี (g)	-	/	-	1	1
-หนอน เจาะใบ, หัว	4 (15)	1 (38)	1	-	-
-เป็นโรคเน่า	-	3 (20)	5	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	1 (49)	5 (10)	2	-	-
-ต้นท่อนสูง (ป่วย, ยา, ค่าขนส่ง)	-	2 (22)	4	-	-
-เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและชาวทำลาย	8 (3)	-	14	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	/	-	2	3
-ราคาไม่แน่นอน	3 (28)	/	6	-	-
-ใบเน่า	6 (6)	/	9	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-หนอนเจาะต้น	-	/	-	-	-
ผักกาดหอมห่อ (h)	/	/	-	3	2
-ขาดน้ำ	/	4 (15)	7	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	2 (30)	6 (8)	3	-	-
-หนอน เจาะใบ, หัว	/	/	-	-	-
-มดจ้ำมกัดกินเมล็ดพันธุ์ ตอนหยอดเมล็ด	/	-	-	-	-
-โรคทิปเปิร์น	6 (6)	-	9	-	-
-โรคเน่า	-	8(3)	12	-	-
ผักกาดหางหงษ์	/	/	-	4	4
-โรคเน่า (หัว)	/	/	-	-	-
-ภายในเป็นจุดสีแดง	/	-	-	-	-
-เพลี้ยกระโดดทำลาย	/	-	-	-	-
-กาบใบสีน้ำตาล	5(14)	-	8	-	-
ผักกาดหวาน	-	-	-	-	-
-หนอนแห้งเหนียวกัดลำต้น , ราก	-	/	-	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	-	-
-หนอนกิน เจาะหัว	-	9 (2)	13	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	-	7 (4)	11	-	-
-โรคเน่า	-	/	-	-	-
ง. ไม่ได้ออก	8 (12)	11 (3)	10		
ฟิโลแครอนครอน (i)	-	-	-	3	2
-ดูแลรักษายาก	-	/	-	-	-
-ใบ, ลำต้น และยอดแห้ง	-	/	-	-	-
รัสตัส	/	-	-	2	3
-การตกเกรด	-	/	-	-	-
-ใบจุด , ยอดแห้ง	-	/	-	-	-
สนชูกิ (j)	-	/	-	4	4
-จิ้งหรีดเจาะต้น, กินราก	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
แกเลติโอลัส	/	-	-	-	-
-ไม่มีแหล่งตลาดรองรับ	-	/	-	-	-
ไฮเดรนเยีย	/	-	-	1	1
-แมลงกัดกินยอด	/	-	-	-	-
-ดอกเน่า	/	-	-	-	-
ไม้ผล	10 (5)	10 (4)	11	-	-
ลิ้นจี่ (k)	-	-	-	1	1
-ขาดน้ำในหน้าแล้ง	/	4 (12)	4	-	-
-แมลงเจาะขั้ว	/	1 (19)	1	-	-
-น้ำไม่เพียงพอ	/	/	-	-	-
-ต้นทุนการปลูกสูง	-	6 (11)	6	-	-
-ดินไม่สมบูรณ์	-	7 (9)	7	-	-
-ไม่มีพันธุ์ปลูก	-	14 (2)	14	-	-
-แมลงด้วงเจาะกิ่ง	-	10 (5)	10	-	-
ป๊าย	-	-	-	2	5
-ไม่เกิดผล	/	/	-	-	-
-ไม่มีราคา	/	4 (12)	4	-	-
-ตกเกรด	-	/	-	-	-
-น้ำไม่พอใช้	-	12 (3)	12	-	-
มะม่วง	-	-	-	-	-
-ผลร่วง	-	/	-	-	-
-หนอนเจาะใบอ่อน	-	12 (3)	12	-	-
ลำไย	-	-	-	2	5
-ไม่ติดผล	-	8 (6)	8	-	-
ห่อ	-	-	-	3	4
-แมลง, หนอนเจาะผล และต้น ทำให้ผลเน่า	-	2 (17)	2	-	-
-ราคาไม่ดี	-	8 (6)	8	-	-
กาแฟ	-	-	-	4	3
-ราคาไม่แน่นอน (l)	-	14 (2)	14	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-หนอนเจาะลำต้น	/	10 (5)	10	-	-
-ไม่มีอุปกรณ์ในการไม่	-	3 (13)	3	-	-
-โรคราสนิม	/	-	-	-	-
พลับ	-	-	-	7	2
-ไม่ติดผล	-	/	-	-	-
พลัม	-	-	-	6	5
-ราคาไม่ดี	-	/	-	-	-
-ไม่มีตลาดรองรับแน่นอน	-	/	-	-	-
สาลี่	-	-	-	8	-
-ไม่มีตลาด ไม่มีคนรับซื้อ	-	/	-	-	-
-ไม่มีราคา	-	/	-	-	-
เสาวรส	-	-	-	5	6
ง. เปลือกดำ / ประมง	7 (14)	6 (14)	6	-	-
สุกร	-	/	-	2	2
-แอนแทรกซ์	/	-	-	-	-
-เป็นโรคบวม (คอ)	/	2 (23)	2	-	-
-เป็นโรคอหิวาต์	-	1 (27)	1	-	-
-สุกรไม่เจริญเติบโต	/	-	-	-	-
-ท้องร่วง	/	9 (2)	9	-	-
-เป็นจุดแดงซ้ำ , จุดเม็ดสาคูในเนื้อ	/	-	-	-	-
ไก่	-	-	-	1	3
-โรคไข้ขาว	/	5 (9)	5	-	-
-ฝีดาษไก่	/	-	-	-	-
-โรคหวัด	/	4 (16)	4	-	-
-ไรในไก่	/	7 (4)	7	-	-
จิ้ง (m)	-	-	-	3	1
-เป็นโรคแอนแทรกซ์	/	3 (21)	3	-	-
-เป็นโรคท้องร่วง	/	9 (2)	9	-	-
-เป็นโรคปากเท้าเปื่อย	/	13 (1)	13	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-โรคเรื้อน	-	13 (1)	13	-	-
ควาย (ก)	-	/	-	4	5
-เป็นโรคแอนแทรกซ์	-	5 (9)	5	-	-
-เป็นโรคท้องร่วง	/	-	-	-	-
-เป็นโรคปากเท้าเปื่อย	-	9 (2)	9	-	-
-โรคเรื้อน	/	13 (1)	13	-	-
-โรคชีขาว	/	-	-	-	-
ปลา (อ)	-	/	-	5	4
-เป็นแผลเปื่อยตามตัว	/	-	-	-	-
-อาหารปลาราคาแพง	-	7 (4)	7	-	-
-ปลาเจริญเติบโตช้า	-	9 (2)	9	-	-
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	9 (10)	7 (12)	9	-	-
รับจ้าง	/	-	-	-	-
-ไม่มีการจ้างงาน	-	/	-	-	-
-ค่าจ้างต่ำ (ป)	-	/	-	-	-
ทอดผ้า	-	-	-	-	-
-ไม่มีเงินซื้อผ้า	-	/	-	-	-
ปั่นเส้นใยลินิน	-	/	-	-	-
-รายได้ไม่คุ้ม (อาทิตยละ 50 บาท)	-	-	-	-	-
เก็บของป่า	/	-	-	-	-
-แย่งกันระหว่างชาวบ้านในการเก็บของป่า	-	/	-	-	-
-บุกรุกพื้นที่ เก็บของป่าในหมู่บ้านอื่น	-	/	-	-	-
ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง	-	-	-	-	-
สานกระดัง	-	-	-	-	-
-ไม่มีที่ขาย	/	-	-	-	-
ค. สุภาพชนน้อย	2 (50)	4 (26)	2	-	-
ใช้ไทพอยด์	1 (81)	3 (26)	1	-	-
ใช้หวัด	6 (10)	1 (48)	2	-	-
ใช้มาลาเรีย	5 (39)	2 (30)	3	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ใช้เลือดออก	4 (48)	5 (8)	5	-	-
ไซนัส	7 (7)	-	8	-	-
ศูนย์อนามัย	-	-	-	-	-
-การเดินทางลำบาก	3 (60)	-	6	-	-
-ขาดแคลนยา	2 (64)	6 (7)	4	-	-
-ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ (q)	-	4 (14)	7	-	-
ยาเสพติด (ผื่น)	/	/	-	-	-
โรคเอดส์ (r)	8 (6)	/	9	-	-
ฉ. กิจกรรมสาธารณะ	6 (18)	3 (59)	4	-	-
การปลูกป่า	3 (11)	/	3	-	-
ซ่อมแซมถนน	1 (25)	/	1	-	-
พัฒนาโบสถ์ โรงเรียน สาธารณะในหมู่บ้าน	5 (3)	/	5	-	-
การทำแนวกันไฟ	2 (14)	/	-2	-	-
พัฒนาระบบไฟฟ้า	4 (6)	/	4	-	-
การจัดงานวันแม่	6 (1)	-	6	-	-
ญ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	10 (5)	5 (18)	8	-	-
กลุ่มป่วย/ผ	-	-	-	-	-
-ไม่ชำระคืนเมื่อกู้	/	/	-	-	-
-ป่วย , ยา ราคาแพง	/	-	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน	-	-	-	-	-
-ไม่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน	/	-	-	-	-
-ไม่รู้แหล่งขายผลผลิต	/	-	-	-	-
-ไม่มีเงินทุนเพียงพอ	/	/	-	-	-
กลุ่มหนุ่มสาว	-	-	-	-	-
-ไม่มีอุปกรณ์, สนามกีฬา	/	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ไม่ค่อยมีการร่วมกิจกรรม	/	-	-	-	-
ธนาคารข้าว	-	-	-	-	-
-ข้าวไม่เพียงพอ ให้ชาวบ้านกู้ยืม	/	-	-	-	-
กลุ่มอนุรักษ์ (s)	-	/	-	-	-
-การกลั่นแกล้งทำให้ไฟไหม้ ทางที่เกิดจากการล่าสัตว์ป่าของชาวบ้าน	/	-	-	-	-
-สมาชิกบางคนไม่เข้าใจกฎหมาย	/	-	-	-	-
ปัญหาทั่วไป	4 (29)	2 (65)	2	-	-
ปัญหาการขาดแคลนข้าว (t)	1 (104)	-	-	-	-
ที่ดินทำกิน (ยังไม่มีกรรมสิทธิ์) (u)	2 (59)	/	-	-	-
ปัจจัยการผลิต (v)	-	-	-	-	-
-ป่วย ยาราคาแพง ต้นทุนสูง ไม่มีทุน	5(31)	-	-	-	-
การพัฒนาถนนในพื้นที่	4 (46)	-	-	-	-
ปัญหาพ่อค้าคนกลาง (โกงตาร้าง / กดราคา)	7 (4)	-	-	-	-
ปัญหาไฟฟ้าในหมู่บ้าน	6 (22)	-	-	-	-
การพัฒนาด้านการศึกษา (โรงเรียน)	-	/	-	-	-
การพัฒนาจิตสำนึก (w)	-	/	-	-	-
ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของชาวบ้าน (x)	-	/	-	-	-
ปัญหาความต้องการไฟฟ้าภูมิภาค	3(48)	-	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ปัญหาข้าวไร่ คือ ปัญหาแมลงเจาะลำต้นและใบ ทำให้ต้นแห้งตาย โดยเริ่มจากยอดอ่อน ปลายปีที่ผ่านมามีปัญหา เริ่มมีปัญหานี้ขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการปลูกข้าวไร่ ของเกษตรกรในพื้นที่
- b) เป็นการเจาะทำลายดอกและฝักของถั่วแดงหลวง ทำให้ผลผลิตที่ได้รับลดลง เช่น ถ้าขายให้พ่อค้าซึ่งขึ้นมารับซื้อจะได้ราคา กก.ละ 1-10 บาท โครงการหลวงรับซื้อราคา กก.ละ 7บาท บางรายในพื้นที่ปลูก 1 ไร่ จะได้เงิน 2,000-3,000 บาท

- (c) ถั่วขาวก่อนเมล็ดจะแก่จะเป็นโรคใบเน่า โดยขอบใบจะขาว และกลายเป็นสีส้ม และต้นตายในที่สุด ราคาถั่วขาวที่โครงการหลวงรับซื้อประมาณ กก.ละ 9 บาท นอกจากปัญหาโรคใบเน่า เกษตรกรยังประสบปัญหาเรื่องเมล็ดพันธุ์ กล่าวคือ เมล็ดพันธุ์ไม่พอเพียงต่อความต้องการขอเกษตรกร โครงการหลวง ไม่ให้โควตาในการปลูกถั่วขาว
- (d) ถั่วอะซูกิ ทางโครงการหลวงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมาเป็นเวลา 2 ปีแล้ว ยังอยู่ในช่วงทดลองปลูกอยู่ ปัญหาจึงยังไม่มี โดยเฉลี่ยเกษตรกร 1 คน จะปลูก 1 ไร่ ผลผลิตที่ได้โครงการหลวงจะรับซื้อ ราคา กก.ละ 15 บาท
- (e) การปลูกลิ้นจี่ (โครงการหลวงส่งเสริม) พันธุ์ที่เกษตรกรได้รับปลูกไม่ได้ผล เกษตรกรที่ปลูกขายไปแล้วนั้น ปลูก 1 ไร่ ได้เงิน 4,000 บาท ขายเมล็ดได้ราคา กก.ละ 12 บาท ถ้าขายทั้งราก, ต้น จะขายได้ ราคา กก. ละ 4 บาท
- (f) ในช่วงหน้าฝน การปลูกหอมแดงมีปัญหามาก คือ ปัญหาการติดเชื้อรา โดยเฉพาะถ้าฝนตกหนักมาก ๆ จะระบาดเร็วมาก 2-3 วัน ต้นตายหมด ถ้าเป็นแล้วการป้องกันทำไม่ได้เลย นอกจากนี้แล้วในช่วงฝนตกมาก ๆ หนอน (หนอนเหี่ยว) จะเจาะ ราก ต้น ลงไปในดิน
- (g) การปลูกกะหล่ำปลีขายในทุก ๆ ปี จะมีปัญหาเรื่องความไม่แน่นอนของราคา ปี 40 ราคา กก. ละ 5-15 บาท ปี 41 ราคา กก.ละ 1.50 บาท ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกบางรายเห็นว่าไม่คุ้มทุนในการนำออกขายจึงปล่อยให้ ตายไปเอง ต้นทุนในด้านปุ๋ย ยา และการขนส่ง มีสูง เกษตรกรที่ไม่มีรถขนส่งต้องจ้างรถขน โดยเสียเงิน กก. ละ 1 บาท เกษตรกรได้ 50 สตางค์ ปัญหานี้จัดเป็นปัญหาที่เกษตรกรต้องการให้โครงการหลวง ช่วยเหลือในการประกันราคาให้กับเกษตรกร
- (h) สลัด โครงการหลวงส่งเสริมให้ปลูก และให้เกษตรกรขายให้โครงการฯ แต่มีปัญหาเรื่องการคัดเกรด, การตกเกรด และราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด ชาวบ้านรู้ข่าวว่าที่อื่นขายได้ราคาดี แต่โครงการหลวงรับซื้อในราคาต่ำกว่า
- (i) การปลูกไม้ดอกที่ตัดขาย เช่น ฟิโละ, ลิลลี่ (โครงการหลวงส่งเสริมให้ปลูก) ราคาอยู่ในระดับราคากิโล ต่อกิ่งเท่ากับ 50 สตางค์ (เกรด 1) ราคา ลิลลี่ เกรด 1 ราคา 7 บาท/กิ่ง
- (j) สนซูกิ (โครงการหลวงส่งเสริม) มีเกษตรกรปลูกในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันมี 10 ราย เฉลี่ยปลูก คนละ 1 ไร่ ขายผลผลิตในราคา กก.ละ 15 บาท
- (k) ลิ้นจี่ เป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่เกษตรกรประสบปัญหาอย่างมาก ทั้งพันธุ์, เรื่องแมลง, เรื่องอากาศ และดินทำให้ลิ้นจี่ไม่ค่อยติดผล เกษตรกรใช้ปุ๋ยและยาเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ปัญหาเรื่องดินไม่สมบูรณ์เกษตรกรได้ใช้ขี้วัวแทนปุ๋ยเคมี โดย 1 หลุมใส่ขี้วัว 2 ปีบ ผสมดินในหลุมขนาด 1 x 1 ม.
- (l) กาแฟมีปัญหาเรื่องราคาไม่แน่นอน ราคากาแฟที่ไม่เปลือกออกเป็นสารกาแฟ ราคา กก.ละ 60 บาท ปี 37 ราคากาแฟดีได้ราคา กก.ละ 140 - 150 บาท นอกจากปัญหาราคาแล้วปัญหาเรื่องแมลงและโรค ก็เป็นปัญหาลำคัญ นอกจากนี้เกษตรกรยังมีปัญหาเรื่องการแปรรูปสารกาแฟ คือ เกษตรกรไม่มีเงินทุน ซื้อเครื่องไม่ถนัดจะไม่ทันขาย เวลาขายจะต้องเอาเปลือกออกขายจึงจะได้ราคา ราคา กก. ละ 80 - 100 บาท ถ้าไม่เอาเปลือกจะขายได้ กก. ละ 1 - 2 บาท ขายทั้งเมล็ดบางทีได้ กก. ละ 7 บาท (ปี 37)

- (m) การเลี้ยงวัว มีปัญหาในการหาสถานที่เลี้ยง ปัญหาท้องร่วงซึ่งจะพบทุกปี โดยเฉพาะฤดูแล้ง โรคแอนแทรกซ์ และโรคปากเท้าเปื่อย (นาน ๆ จะเป็นครั้ง)
- (n) ความเป็นโรค (เรื้อน, ขี้ขาว) เกษตรกรผู้เลี้ยงได้ซื้อยาให้แต่ไม่ค่อยได้ผล นอกจากนี้ควายังสร้างปัญหาให้ผู้เลี้ยงและเพื่อนบ้าน โดยไปรบกวนสวนไร่นาของชาวบ้านอีกด้วย
- (o) การเลี้ยงปลาในหมู่บ้านมีน้อยมาก เพราะไม่มีบ่อเลี้ยง ปลาที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นปลานิล (เลี้ยงในบ่อ ขนาด 5x10 ม.) ปัญหาการเลี้ยงปลา คือ อาหารปลาราคาแพง, ปลาเจริญเติบโตช้า ทำให้ต้นทุนสูง และปัญหาแผลเปื่อยตามตัว ซึ่งจะเป็นบางฤดู โดยเฉพาะในช่วงแล้ง ประมาณเดือน ม.ค. - ก.พ.
- (p) ปัญหาการจ้างงานที่ผู้รับจ้างประสบ คือ ปัญหาไม่มีการจ้างงานในช่วงนี้ และปัญหาค่าจ้างต่ำ ราคาค่าจ้างที่ได้ วันละ ประมาณ 50 บาท สูงสุด 100 บาท โครงการหลวงจ้างวันละ 60 บาท ทำงานตั้งแต่เวลา 8.00-16.00 น.
- (q) ปัญหาศูนย์อนามัยในหมู่บ้านที่มีอยู่ คือ การขาดแคลนยา และการขาดแคลนเจ้าหน้าที่อนามัย เจ้าหน้าที่มี 2 คน (ศูนย์อนามัยอยู่ในหมู่ที่ 12) หมู่ที่ 14 ไม่มีศูนย์อนามัย ซึ่งระยะทางห่างกัน 5 กม. แต่ถนนไม่มีการเดินทางลำบากมาก โดยเฉพาะหน้าฝน ถ้าผู้ป่วยมีอาการหนักก็จะต้องไปหาหมอที่จอมทอง โดยต้องทำบัตรประกันสังคมไปให้เจ้าหน้าที่เซ็นก่อน ราคาบัตรไปกลับจอมทอง 60 บาท/คน
- (r) โรคเอดส์ ชาวบ้านยังไม่แน่ใจว่ามีปัญหาโรคเอดส์ เคยมีคนตายด้วยโรคเอดส์ 1 คน เมื่อ 2 ปีที่แล้ว เป็นผู้ไปทำงานในเมือง กลับมาเป็นเอดส์ตาย
- (s) ปัญหาของการอนุรักษ์ป่าของกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คือ มีชาวบ้านเข้าไปบุกรุกป่า การถูกลามของไฟป่าที่เผาโดยชาวบ้านในพื้นที่แล้วถูกลามเข้ามาในเขตพื้นที่อนุรักษ์ รวมถึงปัญหาไฟป่าในหน้าแล้งนอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มบางคนไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ บางคนเข้าใจแต่ไม่ปฏิบัติตาม
- (t) ปัญหาการขาดแคลนข้าว การเพาะปลูกไม่พอกิน จะนำไปสู่ปัญหาการลักเล็กขโมยน้อยในหมู่บ้าน เกษตรกรอยากให้ช่วยแก้ไขโดยด่วน
- (u) เกษตรกรต้องการที่มีสิทธิทำกินในที่ดินของตนเอง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ต่างก็ประสบปัญหานี้เช่นกัน (โครงการหลวงอยู่ในเขตอุทยานฮาลอง) ชาวบ้านต้องการเรียกร้องให้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
- (v) ปัจจุบันการผลิตราคาแพง (ปุ๋ย, น้ำ, พันธุ์) ทำให้ต้นทุนสูง เกษตรกรต้องการให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์มาช่วย
- (w) การพัฒนาและปลูกจิตสำนึกให้ชาวบ้าน ในเขตพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญและต้องค่อย ๆ สร้างอย่างต่อเนื่อง ให้ชาวบ้านมีจิตสำนึกในการรวมกลุ่ม, การร่วมกันพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกัน ความสามัคคีกัน นอกจากนี้ชาวบ้านต้องการให้เด็ก, เยาวชนในหมู่บ้านมีจิตสำนึกในการดำรงชีวิตแบบเก่า คือ ให้ยึดมั่นใน วัฒนธรรมดั้งเดิมของหมู่บ้าน(กะเหรี่ยง) ไม่ว่าจะเป็นการพูดจา , การแต่งกาย ไม่ให้รับเอาวัฒนธรรมใหม่มามาก
- (x) ชาวบ้านมีความต้องการได้เงินงบประมาณมาเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพโดยผ่านในรูปกลุ่ม ต้องการให้มีการพัฒนาการฝึกอบรมวิชาชีพเสริมรายได้ให้กับกลุ่มในหมู่บ้าน .

2. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไป ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. การคมนาคมไม่สะดวก เนื่องจากทางศูนย์ฯ ตั้งอยู่ห่างไกลจากจ. เชียงใหม่ ประมาณ 102 กม. และถนนเข้าศูนย์ฯ ประมาณ 22 กม. ซึ่งเป็นทางดินลูกรัง ไม่ได้ก่อสร้าง ประมาณ 14 กม. จะลำบากมากในช่วงฝน	1	8
2. น้ำ น้ำสำหรับทำการเกษตร มีปัญหาช่วงหน้าแล้งเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่จะอาศัยน้ำฝน	2	4
3. ราคา ผลผลิตไม่ค่อยแน่นอน ขึ้นกับภาวะตลาด	3	9
4. ด้านการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการศึกษา	4	1
5. ด้านสาธารณสุข (ไข้ไทฟอยด์ ยาขาด ล้วน)	5	5
6. เกษตรกรยังไม่ค่อยมีจิตสำนึกที่จะพึ่งตนเอง ซึ่งศูนย์กำลังรณรงค์อยู่ (บางหมู่บ้าน)	-	2
7. เกษตรกรยังไม่ค่อยมีจิตสำนึกในการร่วมกลุ่ม การทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	-	3
8. เกษตรกรที่ยึดติดดินวิธีชีวิตเก่า ๆ ความเชื่อเดิม ๆ ทำให้ไม่ค่อยยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ	-	6
9. บุคลากรมีน้อย แต่มีงานรับผิดชอบมาก ทำให้การติดตามงานไม่ทั่วถึง	-	7

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไป ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อยู่แล้วและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปี ข้างหน้า

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	1	เก็บผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวและหลังตัดแต่งคัดบรรจุ เพื่อรอขนส่งสู่ตลาดในวันรุ่งขึ้น หากไม่มีห้องเย็น ความเสียหายของผลผลิตจะมีมาก หากมีห้องเย็น จะสามารถยืดอายุการเก็บรักษาไว้ได้นานกว่า อุณหภูมิปกติ และลดความเสียหายของผลผลิต	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	2	รถยนต์ที่มีอยู่เป็นรถยนต์ 4 WD มีสภาพที่เก่าเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมมาก ทางศูนย์ฯ ต้องการรถ 4 WD ใหม่อีกหนึ่งคัน และรถ 6 ล้อ กลางอีกหนึ่งคัน เพื่อให้ขนผลผลิตบางช่วงผลผลิตมีมาก ใช้ 4 WD ขนไม่ทัน ทำให้ผลผลิตเสียหายจึงต้องขอรถจาก สนง. 6 ล้อ ช่วยขนถ่าย โดยใช้ 4 WD ของศูนย์ฯ ขนถ่าย	-

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และ		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	ต้องการเพิ่ม			
	มีแล้ว	ต้องการ		
		เพิ่มเติม		
รถมอเตอร์ไซด์	1	1-2	มอเตอร์ไซด์ มีความจำเป็นมากสำหรับงานส่งเสริม เพราะต้องออกติดตามงานในแปลงของเกษตรกร ซึ่งอยู่ห่างไกลจากศูนย์ ซึ่งศูนย์ รับผิดชอบทั้งหมด 10 หมู่บ้าน	-
โรงเอนกประสงค์	1	1	ศูนย์ฯ ชุมแปะมีหมู่บ้านหลัก 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ 12, 14 ประกอบด้วย 10 หย่อมบ้าน ซึ่งหมู่ 12 ตั้งอยู่บริเวณรอบ ๆ ศูนย์ฯ ส่วนหมู่ 14 หมู่ อยู่ห่างไกลจากศูนย์ฯ ประมาณ 5 กม. ทางศูนย์ฯ ต้องการโรงเอนกประสงค์อีก 4 หลัง เพื่อให้ทางหมู่ที่ 14 ได้ใช้ประโยชน์ในกิจกรรมหมู่บ้าน	-
โรงคัดบรรจุ			ทางศูนย์ฯ มีโรงคัดบรรจุ 1 หลัง เพื่อคัดบรรจุผลผลิตและอยากได้โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับวางผลผลิตที่คัดบรรจุ	-
บ้านพักเจ้าหน้าที่	5	2	ยังขาดอีก 2 คนไม่มีที่พัก ต้องพักร่วมกับผู้ที่มิอยู่	-
โทรศัพท์	-	1	การปฏิบัติงานบนดอยซึ่งอยู่ห่างไกล การสื่อสารเป็นปัจจัยที่สำคัญทางศูนย์ฯ ต้องโทรศัพท์เพื่อใช้ติดต่อกับงานหรือส่งข่าวสารสื่อสารอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการหลวง	-
ถังเก็บน้ำฝน	8	1	ใช้ในหน่วยย่อยอีกแห่ง (ชำรุดไป 1 ถัง)	-

หมายเหตุ 1. ปัจจัยการผลิตบางช่วงยังไม่เพียงพอ บางอย่างแพงไม่สามารถจัดหาได้

2. มีคอมพิวเตอร์ประสิทธิภาพยังไม่ดีพอ บุคลากรไม่พอเพียง อยากให้มีบุคลากรด้านธุรการประจำ โดยเฉพาะการรับส่งวิทยุ 1 ตำแหน่ง เพราะเจ้าหน้าที่ธุรการทำหน้าที่ส่งเสริมด้านสมุนไพรอยู่ด้วย บางคราววิทยุเข้าหาสื่อสารไม่ได้

4. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไป ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะเกษตรกร มีการรวมกลุ่มและมีปัญหาความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กองทุนปุ๋ย/ยา	1. ราคาปุ๋ย/ยา สูงขึ้น 2. ควรให้ความรู้เรื่องการบริหารงาน การใช้สารเคมี	-
ธนาคารข้าว	1. ปริมาณข้าวยังน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ	-
กลุ่มแม่บ้าน	-	-
กลุ่มเยาวชน	1. อยากให้ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์กีฬา 2. อยากให้ช่วยเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาหมู่บ้านหรือให้คำแนะนำ ชักจูง - เยาวชนไม่กล้าแสดงออก ริเริ่มกิจกรรม โดยเฉพาะเยาวชนหญิง	- -

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรรมภายในศูนย์ และตัวศูนย์พัฒนาของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่

1. ถ้าทางหน่วยงานราชการ (รพช.) จัดสรรงบประมาณสร้างถนนให้แล้วเสร็จจะทำให้เกษตรกรในพื้นที่ได้ รับความสะดวกในการเดินทางและการพัฒนาอย่างอื่นจะง่ายและสะดวกขึ้น
2. ควรมีการจัดหาแหล่งน้ำ และทำระบบน้ำให้เกษตรกรในพื้นที่ได้ทำการเกษตรอย่างเพียงพอ เกษตรกร ในพื้นที่ที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น การเป็นอยู่ก็จะดีขึ้น
3. ควรมีการประกันราคาผลผลิตให้เกษตรกรเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้เกษตรกร
4. เกษตรกรควรได้รับการศึกษาที่ดี (รุ่นใหม่) ถ้าเกษตรกรมีความรู้ความสามารถก็สามารถพัฒนาได้เร็วขึ้น
5. ควรให้ความรู้เรื่องสาธารณสุขให้เกษตรกรเพื่อจะได้นำความรู้ปรับใช้กับตัวเองและคนอื่น ๆ
6. นโยบายจากสำนักงานยังไม่ตรงความต้องการของชาวบ้าน ก่อนกำหนดนโยบายควรสำรวจปัญหา/ ความต้องการของเกษตรกรก่อน

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชไร่การค้า /ส่งเสริม	
1.ราคาขิงไม่ดีปลูกแล้วขาดทุน 2.ขิง ต้น, หัวเน่า 3.หนอนเจาะรากและหัวขิง	1.เผือก 2.ขิง

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด ไม้ผล	
1. ราคาวี้อยู่ไม่ดี 2. ราคาท้อพื้นเมืองไม่ดี 3. ลิ้นจี่ติดผลน้อยไม่ได้ขาย	1.พลับ 2.บ๊วย 3.พลัม 4.ท้อพื้น - เมือง 5.ลิ้นจี่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด กิจกรรม - สาธารณะ	
1.ถนนไม่ดีโดยเฉพาะฤดูฝน 2.ไม่มีเงินซื้อท่อน้ำใช้ภายในบ้าน 3.น้ำอุปโภค-บริโภคไม่พอ	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด ปัญหาทั่วไป	
1.ไม่มีบัตรประชาชนทำให้ออกนอกพื้นที่ไม่ได้ 2.ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวเมล็ดลีบ 2.ปลูกข้าวได้น้อยลงผลผลิตไม่พอกิน 3.หนูกินข้าวโพด	1.ข้าว 2.ข้าวโพด

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ห้วยน้ำขุ่น)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พี่ขี้ไรการค้า/ส่งเสริม - ขิงราคาไม่ดีปลูกแล้ว ขาดทุน (ปลูกเองขายเอง)	***	***	ชาวบ้านปลูกขิงกันมาก แต่ขิงมีราคาไม่แน่นอน ชาว บ้านอยากให้ทางโครงการหลวงช่วยส่งเสริมการปลูกขิงและ รับซื้อขิงในราคาดี อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าการปลูกขิงของ ชาวบ้านได้ปลูกถางป่าเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก ควรจะมีการ ป้องกันไม่ให้ทำลายป่าเพื่อปลูกขิง หรือให้ความรู้ด้านการ อนุรักษ์ป่าแก่ชาวบ้าน ลดการปลูกขิงลง และน่าจะมีการส่งเสริม ให้ปลูกพืชทดแทนขิง และพืชที่นำส่งเสริมและเหมาะสม กับพื้นที่ ซึ่งปลูกได้ผลดีอยู่แล้วคือชา ควรส่งเสริมให้ ขยายพื้นที่ปลูกชาให้มากขึ้น
2. โครงสร้างพื้นฐาน/สาธารณะ - ถนนลำบากในช่วงหน้า ฝน	***	***	ชาวบ้านประสบกับปัญหาเรื่องถนนในช่วงหน้าฝนมาก บาง ปีที่ฝนตกหนัก รถยนต์ 4WD ยังไม่สามารถเดินทางออกนอก หมู่บ้าน ชาวบ้านต้องเดินเท้าออกมา ซึ่งทางศูนย์ฯ ห้วยน้ำ ขุ่นจะประสบปัญหาช่วงหน้าฝน คือถ้ามีผลผลิตที่รับซื้อจาก ชาวบ้าน แต่ไม่สามารถขนส่งออกมาจำหน่าย หรือส่งให้กับ โครงการหลวงได้ เส้นทางถนนนี้ผ่านหลายหมู่บ้าน ชาวบ้าน หรือหน่วยงานน่าจะของบประมาณมาทำถนนในช่วงที่ลาด ชัน ให้รถสามารถใช้ได้ก่อน ซึ่งจะมีเส้นทางที่ยากเป็นช่วง ๆ ควรจะทำถนนคอนกรีตในช่วงนี้ก่อน ส่วนบางช่วงอาจจะรอ งบประมาณเพิ่มเติมในภายหลัง
3. พี่ขี้ขี้พ - หนูกินข้าวโพด	*	***	ควรมีคำแนะนำในการปราบหนูที่ได้ผล อาจขอความร่วมมือ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และหนูทำลายพืชในหลาย ๆ ศูนย์ฯ อาจรณรงค์ปราบร่วมกันทีเดียวได้

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. สัตว์ - สุนัขที่ หงส์ เสียแล้วตาย (ที่ได้รับ 32 ตัวตายหมด)	**	**	สุนัขที่ได้รับจากองค์การพัฒนาเอกชนเป็นสุนัขพันธุ์จากพื้น ราบ คงจะไม่มี ความเหมาะสมกับพื้นที่สูง น่าจะส่งเสริมให้ เลี้ยงสุนัขพันธุ์ที่เหมาะสม และลูกจ้างจากปศุสัตว์ที่จะส่ง เสริมการเลี้ยงสัตว์ที่สูงควรดูแลให้ใกล้ชิด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,075 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 26 °C อุณหภูมิสูงสุด 34.9 °C อุณหภูมิต่ำสุด 18 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,870 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 42.38 ตารางกิโลเมตร (26,489.83 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 22 กิโลเมตร ถนนดิน 25 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 17 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 7 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ศูนย์
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.2 ครู 23 คน
- วัด - โบสถ์ มี 18 โบสถ์
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วย
- แหล่งน้ำก่อสร้างฝาย/เขื่อน ฝายชลประทาน และฝายไฟฟ้าพลังน้ำ
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 22 หย่อมบ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
จีนฮ่อ	1	113	810
อีเกอ	10	627	3,278
กระเหรี่ยง	1	12	75
มูเซอดำ	1	17	82
มูเซอ	9	347	1,937
รวม	22	1,116	6,182

- รายได้เฉลี่ย 18,000 – 30,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ได้นวน	245 ราย	18,216	1310	16,906
ท้อ	ต้นตอ	143 ราย	16,647	0	0
ท้อ	ไม่ระบุพันธุ์		437	335	102

(ข้อมูลไม้ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บัวย	ไต้หวัน	193 ราย	12,785	244	12,541
พลัม	เหลืองบ้านหลวง		25	0	25
พลัม	แดงบ้านหลวง		25	0	25
พลับ	ต้นตอ	63 ราย	35	0	0
พลับ	P1		35	35	0
พลับ	P2		3,288	785	2,503
พลับ	FUYU		8	6	2
สาลี่	ต้นตอ	92 ราย	25	0	0
สาลี่	YOKOYAMAWASE		5,207	375	4,832

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
กะหล่ำดาว	3,236.50	36.76
แครอท	2,955.50	33.57
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	2,526.00	28.69
กะหล่ำปลี	70.50	0.80
ถั่วลันเตากินเมล็ด	14.00	0.16
ยอดถั่วลันเตา	1.00	0.01
รวม	8,803.50	100.00

ข. ข้อมูลสถามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่าอีก้อ และเผ่ามูเซอ (ห้วยน้ำขุ่น)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	อีก้อ	มูเซอ	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยางพารา	5 (3)	3 (29)	5	-	-
ข้าว	-	-	-	1	1
- เมล็ดลีบ	✓	1 (42)	1	-	-
- ปลูกล้อยลงได้ผลผลิตไม่พอกิน (a)	-	2 (27)	2	-	-
- เหลือกระดิดตีสน้ำตาล	✓	-	-	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	2	2
- หนูกินข้าวโพด (b)	✓	3 (15)	3	-	-
ข. พืชไร่การค้า / ส่งเสริม	3 (19)	2 (35)	1	-	-
ชิง	-	-	-	1	2
- ราคาไม่ดี ปลูกล้างขาดทุน	1 (33)	1 (42)	1	-	-
- ต้นเนา - หักเนา	2 (14)	2 (25)	2	-	-
- หนอนเจาะรากและหัว	3 (10)	-	3	-	-
- เหลือหอยเจาะหัว ทำให้เหี่ยวตาย	7 (3)	-	7	-	-
- ต้นทุนด้านพันธุ์สูง (c)	4 (7)	-	5	-	-
ค. การเลี้ยงสัตว์ / ประมง	-	4 (25)	6	-	-
ไก่	-	-	-	2	1
- โรคไข้ขาว	✓	✓	-	-	-
- โรคหวัดไก่	✓	-	-	-	-
- ไส้ไก่	✓	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	1	2
- ค่าอาหารแพง	✓	-	-	-	-
- โรคท้องเสีย (d)	✓	-	-	-	-

หมายเหตุ :

- ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
- ถ้า ✓ คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
- อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
- ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
- ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	อีก้อ	มุเซอ	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
เผือก	-	-	-	2	1
- แมลงเจาะกินหัวเผือก	8 (1)	3 (15)	6	-	-
- หนูกินหัวเผือก	-	-	-	-	-
- โรคใบม้วนและเน่าทำให้ไม่ได้หัว	5 (5)	4 (1)	3	-	-
- ราคาไม่ดี	6 (4)	-	8	-	-
ง. ไม้ดอก	✓	✓	✓	-	-
จ. ไม้ผล	-	1 (54)	4	-	-
บ๊วย	-	-	-	2	2
- ขาดน้ำช่วงหน้าแล้ง จะได้ผลเล็ก	✓	-	-	-	-
- ไม่มีเงินทุนซื้อปุ๋ย	✓	-	-	-	-
- โรคต้นแห้งตาย	-	4 (6)	4	-	-
- ราคาไม่ดี	-	1 (35)	1	-	-
ท้อพื้นเมือง	-	-	-	4	4
- หนอนเจาะลำต้น	✓	-	-	-	-
- ราคาไม่ดี	✓	2 (24)	2	-	-
- แมลงเจาะผลท้อ	-	6 (5)	6	-	-
- ไม่มีพ่อค้ามารับซื้อ	✓	-	-	-	-
สาลี่	-	-	-	-	-
- ไม่มีพ่อค้ามารับซื้อ	✓	-	-	-	-
- โรคผลเน่า	-	7 (2)	7	-	-
- ต้องเปลี่ยนยอดพันธุ์ดี แต่ค้างจ้างในการเปลี่ยน ยอดแพง	✓	-	-	-	-
- โดนขโมย	-	-	-	-	-
พลับ	-	-	-	1	1
- แมลงวันทองเจาะผล	-	4 (6)	4	-	-
- เพลี้ยที่ใบ + ผล	-	-	-	-	-
- เชื้อราที่ผล ทำให้ขายไม่ได้ราคา	-	-	-	-	-
- ผลขนาดเล็ก	-	-	-	-	-
- หนูกินผลพลับ	-	-	-	-	-
พลัม	-	-	-	3	3

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	อีกข้อ	มุเซอ	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- ไม่ค่อยติดผล ทั้งที่ออกดอกมาก	-	-	-	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	5	5
- ติดผลน้อยไม่ได้ขาย	-	3 (7)	3	-	-
อะโวคาโด	-	-	-	-	-
- หนอนเจาะลำต้น	-	-	-	-	-
ฉ. พืชผัก	-	7 (12)	8	-	-
กะหล่ำดาว	-	-	-	-	-
- โรคเหี่ยว (e)	✓	-	-	-	-
- โรคเน่า + ทั้งต้น	✓	✓	-	-	-
- ราคาไม่ดี (f)	✓	✓	-	-	-
กะหล่ำปลีหัวใจ	-	-	-	-	-
- หนอนคืบกินหัวทำให้กะหล่ำไม่เข้าหัว	-	✓	-	-	-
- ราคาถูก	-	✓	-	-	-
- หนอนเจาะราก, ต้น	-	✓	-	-	-
- จิ้งหรีดกัดราก, ต้น ช่วงก่อนเข้าหัว	-	-	-	-	-
กะหล่ำสีม่วง	-	-	-	-	-
- ราคาไม่ดี	✓	-	-	-	-
- หัวเน่า	✓	-	-	-	-
ข. สุขภาพอนามัย	4 (9)	8 (7)	7	-	-
โรคไทฟอยด์ - เป็นไข้ไทฟอยด์กันมาก	5 (1)	-	-	-	-
โรคปอดบวม - เป็นมากในเด็ก ๆ	3 (16)	-	-	-	-
โรคเอดส์ - คนที่เป็นเริ่มตายมากขึ้น	4 (14)	-	-	-	-
อนามัย - หมอ 1 คนไม่พอเพียง (g)	2 (25)	✓	-	-	-
ยาเสพติด - ลักษณะของที่มีราคาของชาวบ้านไปขายเพื่อเอาเงินมาซื้อยา	1 (40)	✓	-	-	-
โรคผี - ฝังทั้งในตาและตามตัว (h)	-	✓	-	-	-
ค. ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะต่างๆ	2 (27)	5 (24)	2	-	-
- น้ำอุปโภคและบริโภคไม่เพียงพอทั้งในหน้าแล้งและหน้าฝน (i)	-	-	-	-	-
	2 (18)	-	3	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	อีก้อ	มุเซอ	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- ไม่มีเงินซื้อท่อน้ำต่อใช้ภายในบ้าน	-	2 (29)	2	-	-
- ไม่มีเงินซื้อท่อน้ำต่อเข้าพื้นที่เพาะปลูก (j)	-	3 (22)	3	-	-
ถนน	-	-	-	-	-
- ช่วงหน้าฝนมีปัญหามาก ออกนอกหมู่บ้านไม่ได้ (k)	1 (36)	1 (33)	1	-	-
ฌ กิจกรรมสร้างรายได้เสริม	-	9 (1)	9	-	-
รับจ้างดูแลเขาและเก็บชาให้กับจีนฮ่อ	-	-	-	-	-
- ได้ราคาถูก (l)	/	/	-	-	-
ญ ปัญหาทั่วไป	1 (38)	6 (22)	3	-	-
ที่ดิน	-	-	-	-	-
- ไม่มีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตัวเอง (m)	2 (18)	/	2	-	-
บัตรประชาชน	-	-	-	-	-
- ส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประชาชนกัน มีแต่บัตรคนบนภูเขา ทำให้ออกนอกพื้นที่ไม่ได้	1 (36)	/	1	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- 2 ปีที่ผ่านมา ชาวบ้านเห็นว่าปลูกชิงมีราคาดี ขายได้เงินกันมาก จึงลดการปลูกข้าวไร่กัน ใช้พื้นที่ที่เคยปลูกข้าวมาปลูกชิงแทน แต่ปีที่แล้วเกิดปัญหาชิงเน่า ราคาถูก ขายทุนกันมาก ชาวไร่ลดการปลูกลง ทำให้ได้ผลผลิตน้อยไม่พอกิน ปีนี้ชาวบ้านหันมาปลูกข้าวเพิ่มขึ้นเนื่องจากเห็นว่าข้าวมีราคาดี
- ปัญหาหนูกินข้าวโพดจะสร้างความเสียหายให้กับไร่ข้าวโพดของชาวบ้านรายที่ปลูกอยู่ไกลจากไร่อื่น ปลูกเพียงรายเดียวอยู่ไกลออกไป จะไม่มีผลผลิตข้าวโพดให้เก็บ ปลูกหนูกัดกินหมด ส่วนพื้นที่ที่มีชาวบ้านมาปลูกใกล้กันจำนวนมากรายจะยังมีผลผลิตให้เก็บได้บ้าง โดยเฉลี่ยจะเสียหายด้วยกันหมดทุกราย
- ชาวบ้านไปหาซื้อพันธุ์ชิงมาปลูก kg ละ 22-23 บาท ซึ่งมีราคาสูงมากเมื่อเก็บผลผลิต ชาวบ้านได้ขายชิง kg ละ 2 - 3 บาท
- ชาวบ้านได้รับพันธุ์มาจากองค์กรพัฒนาเอกชน ปีที่แล้ว 32 ตัว เป็นโรคท้องเสียตายหมด
- ปีที่แล้วพบปัญหาเรื่องโรคเหี่ยวจากที่ปลูก 1,200 ต้น จะเหี่ยวตายประมาณ 400-500 ต้น ปีนี้ทางโครงการหลวงไม่มีเมล็ดพันธุ์มาให้ ชาวบ้านซื้อมาปลูกกันเอง มีชาวบ้าน 1 รายพบปัญหาโรคเหี่ยวปลูก 1,000 ต้นเป็นโรคเหี่ยวตายหมด
- ชาวบ้านสามารถขายกะหล่ำดาวได้ราคาสูงถึง kg ละ 100 บาท 2 ปีที่แล้วราคาตกลงเหลือ kg ละ 40 บาท ปีที่แล้วปลูกกันมาก ได้ขายในราคา kg ละ 3 บาท มีชาวบ้าน 1 ราย ลงทุนปลูกกะหล่ำดาวในต้นทุน 50,000 บาท แต่ขายกะหล่ำดาวได้เงิน 4,000 บาท

- g) ในพื้นที่ที่มีหมอนมัย 1 คนที่ต้องรับผิดชอบดูแลชาวบ้าน 4 หมู่บ้าน และ 8 หย่อมบ้าน (หมู่บ้านบริวาร) ซึ่งให้บริการได้ไม่ทั่วถึง ชาวบ้านบอกว่าน่าจะมีหมอมามากขึ้นอีก 2 คน ปัจจุบันมีเพียง 1 คน ถ้าไปราชการหมอนมัยจะไม่มีหมอนอยู่
- h) หมู่บ้านของเผ่ามูเซอ ในช่วงนี้จะเป็นฝั่มกันมาก ทั้งที่เปลือกตาและตามตัว ใน 10 คนจะเป็นฝั่มถึง 6 คน
- i) ปัญหาน้ำไม่พอใช้ทั้งในหน้าแล้งและหน้าฝน เนื่องจากมีแท่งน้ำขนาดเล็กเก็บน้ำได้น้อย ไม่พอใช้กับจำนวนครัวเรือนที่มีมาก ชาวบ้านเคยได้น้ำประปาภูเขาจากชลประทาน แต่ต้องเสียค่าน้ำวันละ 1 บาท โดยมาเก็บปีละครั้ง ซึ่งชาวบ้านบางรายใช้น้ำมากมีความสามารถจ่ายเงินได้ ส่วนรายที่ใช้น้ำน้อยเห็นว่าได้จ่ายในราคาสูงไม่คุ้มค่ากับการใช้น้ำของตนเอง ส่วนใหญ่จึงไม่จ่ายเงิน ชลประทานจึงไม่ส่งน้ำให้อีก
- j) ชาวบ้านไม่มีเงินที่จะซื้อท่ออนามัยมาต่อน้ำเข้าใช้ในบ้านของตนเองได้จะมีท่อของประปาเข้าหมู่บ้านเพียง 1 จุดที่บ้านผู้นำหมู่บ้าน ชาวบ้านต้องนำถังน้ำไปรองและหิ้วน้ำกลับไปใช้ที่บ้านของตนเอง
- k) ถนนเข้าหมู่บ้านมีปัญหามากในช่วงฤดูฝน ชาวบ้านเข้า - ออกหมู่บ้านไม่ได้ รถปิคอัพ 4WD ยังไม่สามารถขับในถนนได้ ชาวบ้านมีความจำเป็นต้องออกหมู่บ้านจะต้องเดินเท้า ใช้เวลาประมาณ 4 ชั่วโมง ถ้ามีคนเจ็บป่วยต้องส่งโรงพยาบาล ชาวบ้านจะทำแคร่แบกผู้ป่วยเดินเท้าออกมาส่งโรงพยาบาล
- l) ชาวบ้านทั้งเผ่าอีเก้อและมูเซอ จะรับจ้างดูแลสวนชา และเก็บชาเมื่อถึงฤดูเก็บให้กับคนจีนฮ่อ จะไม่ได้รับค่าจ้างในการดูแลตัดแต่ง ถางหญ้า แต่จะได้รับเงินเมื่อเก็บใบชาไปให้กับเจ้าของสวน ในราคา kg ละ 2-3 บาท ซึ่งชาวบ้านจะได้เงินเหมือนเป็นค่าจ้างในราคาที่ถูกมาก และต้นชามีความสูงมาก เกิดอันตรายจากการเก็บใบชาได้ มีชาวบ้าน 1 ราย ตกต้นชาขณะปีนเก็บชาจนเสียชีวิต
- m) ที่ดินทำการเกษตรเป็นของพวกจีนฮ่อที่เข้ามาจับจองไว้ก่อน ทั้งในเขตพื้นที่ป่าสงวน ชาวบ้านเผ่าอื่นต้องได้ซื้อหรือเช่าจากจีนฮ่อ ทั้งที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน เผ่าจีนฮ่อจะทำการจองในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ แต่ไม่ได้ทำการเพาะปลูก เป็นการจองไว้เพื่อขายหรือให้เช่า ชาวบ้านเผ่าอีเก้อและมูเซอจะมีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ไกลจากหมู่บ้านและแหล่งน้ำมาก จึงต้องมาขอเช่าทำกับจีนฮ่อ หรือในรายที่มีฐานะดีจะซื้อที่ดินจากจีนฮ่อ

2 ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่นมีปัญหเกี่ยวกับ การพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. การติดต่อสื่อสาร ประสานงานกับทางสำนักงาน วิทยุสื่อสารเล็กใช้ให้ส่งหนังสือแทน เกิดความล่าช้าในการรับข่าวสาร	-	5
2. ขาดการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับหัวหน้าศูนย์ ไม่เกิดงานตามแผน ทุกวันนี้ เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับคำสั่ง หรือปรึกษากับหัวหน้าศูนย์ได้รับนโยบายมาไม่เรียกประชุมชี้แจงกับเจ้าหน้าที่เลย	-	3
3. ไม่ได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน สำนักงานกับเจ้าหน้าที่แผน 1 ปี + แผน 5 ปี ไม่เหมือนกัน เกิดความเสียหายด้านงบประมาณกับชาวบ้าน	-	4
4. การติดตามงานของหัวหน้าศูนย์ล่าช้า ไม่ตรงเป้าหมายจากสำนักงานกับคณะทำงานของศูนย์ หน่วยงานภายนอกทำงานร่วม ตั้งงบประมาณมาช่วย	-	2
5. ไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์ ทำงานไม่มีระบบ จะทำวันนี้สั่งงานวันนี้	-	1
6. ไม่มีการพัฒนาของศูนย์ ทั้งโรงเรียนที่ทรุดโทรม	-	6
7. ชาวบ้านขาดความสนใจด้านราคาและตลาดของโครงการหลวง ลดจำนวนที่ปลูกลง ชาวบ้านเลิกปลูก เกิดหนี้สินกับศูนย์	-	7
8. วัสดุอุปกรณ์ที่ส่งมาเวลาส่งจ่ายให้กับศูนย์ล่าช้า ไม่ตรง ไม่ทันความต้องการ	-	8
9. เส้นทางคมนาคม เป็นปัญหาด้านการขนส่ง ถนนลำบากในหน้าฝน เก็บผลผลิตได้แต่ไม่ได้ขนส่งไปขายในช่วงหน้าฝน	-	9
10. พื้นที่เพาะปลูกของชาวบ้านอยู่ห่างไกลกัน เป็นปัญหาต่อการส่งเสริมกับเจ้าหน้าที่ เวลาเดินทางไปส่งเสริมในพื้นที่เพาะปลูกของชาวบ้านจะเสียเวลามาก	-	10
11. เจ้าหน้าที่ไม่พอเพียงเพราะบางหมู่บ้านอยู่ไกล	-	11
12. พื้นที่ราบมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นภูเขาทำให้หาแหล่งน้ำยากมาก	-	12

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่นมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและ ความต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่ สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	1	pack พลั้เก็บไว้ห้องเย็น เก็บช่วงเดือน ธ.ค. หน้าฝน ขายช่วง ก.ย. ขายได้ราคาสูงถึง 3 เท่า	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1 (4 WD)	-	ขอเปลี่ยนรถที่มีสภาพดี	-
รถมอเตอร์ไซด์	3 (ใช้งานได้ 1 ยี่มกรรมส่ง เสริม 2)	2	ให้เพียงพอกับจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่มีเป็นรถ dream หน้าฝนขับไปไหนไม่ได้	-
โรงเอนกประสงค์	1	-	ใช้คัดบรรจุ, ฝักอบรม, อบรมประชุม ประชุมที่ หมู่บ้าน	-
โรงคัดบรรจุ	-	-	ถ้ามีโรงเอนกประสงค์แล้วไม่ต้องการโรงคัด บรรจุ	-
อุปกรณ์โสตฯ วิทยุ เครื่องฉาย V.D.O.	-	-	เพื่อใช้กับงานส่งเสริมให้ชาวบ้านได้เห็นภาพ	-
บ้านพัก	-	1	สำหรับเจ้าหน้าที่ - คนงาน มีที่อยู่ดีกว่านี้	-

4. หัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินมีข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรรมภายในศูนย์และตัวศูนย์พัฒนาดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่มหรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์ ผู้ปลูกไม้ผล	1. ขาดเงินทุนในการซื้ออุปกรณ์ชุดอ่าง, อุปกรณ์พ่นยา 2. ไม่มีงบประมาณในกลุ่ม 3. การให้พื้นที่ไม่ถูกประโยชน์ 4. การจ่ายเงินล่าช้า ชาวบ้านจะขายให้พ่อค้าซึ่งมีราคาต่ำกว่าที่ขายกับ KP	
กลุ่มผู้ปลูกชา	1. ไม่มีการทำแนวกันดิน 2. ไม่มีเงินลงทุน 3. ขาดเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปลูกชาป่า ส่งโรงงาน	

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินมีดังนี้

- 1) การมีการวางแผนร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับหัวหน้าศูนย์
- 2) แผนระยะสั้น 1 ปี และแผนระยะ 5 ปี ควรสอดคล้องกัน โดยมีแผนระยะ 5 ปี เป็นแผนแม่บท
- 3) ควรมีแผนประสานงาน (แผนแม่บท 5 ปี) ระหว่างคณะทำงาน เพื่อนำมาประสานเข้ากับแผนของศูนย์
- 4) ควรมีการประสานงานในแต่ละกลุ่มหมู่บ้านของเกษตรกร (17 หย่อมบ้าน)
- 5) ควรจัดตั้งกลุ่ม / องค์กร ทำงาน ในแผนพัฒนา 4 หมู่บ้าน (จาก 17 หย่อมบ้าน) ตัวแทนมาร่วมกัน
- 6) ควรมีการวางแผนด้านการสาธารณสุขภายในหมู่บ้าน (ความสะอาด, ขยะ)
- 7) ควรมีแผนเน้นส่งเสริมพืชระยะสั้นทดแทนพืช ลดการทำลายป่า น่าจะเร่งด่วนเห็นผลได้เร็ว
- 8) ขอเจ้าหน้าที่เพิ่มเพราะจำนวนเกษตรกรมาก

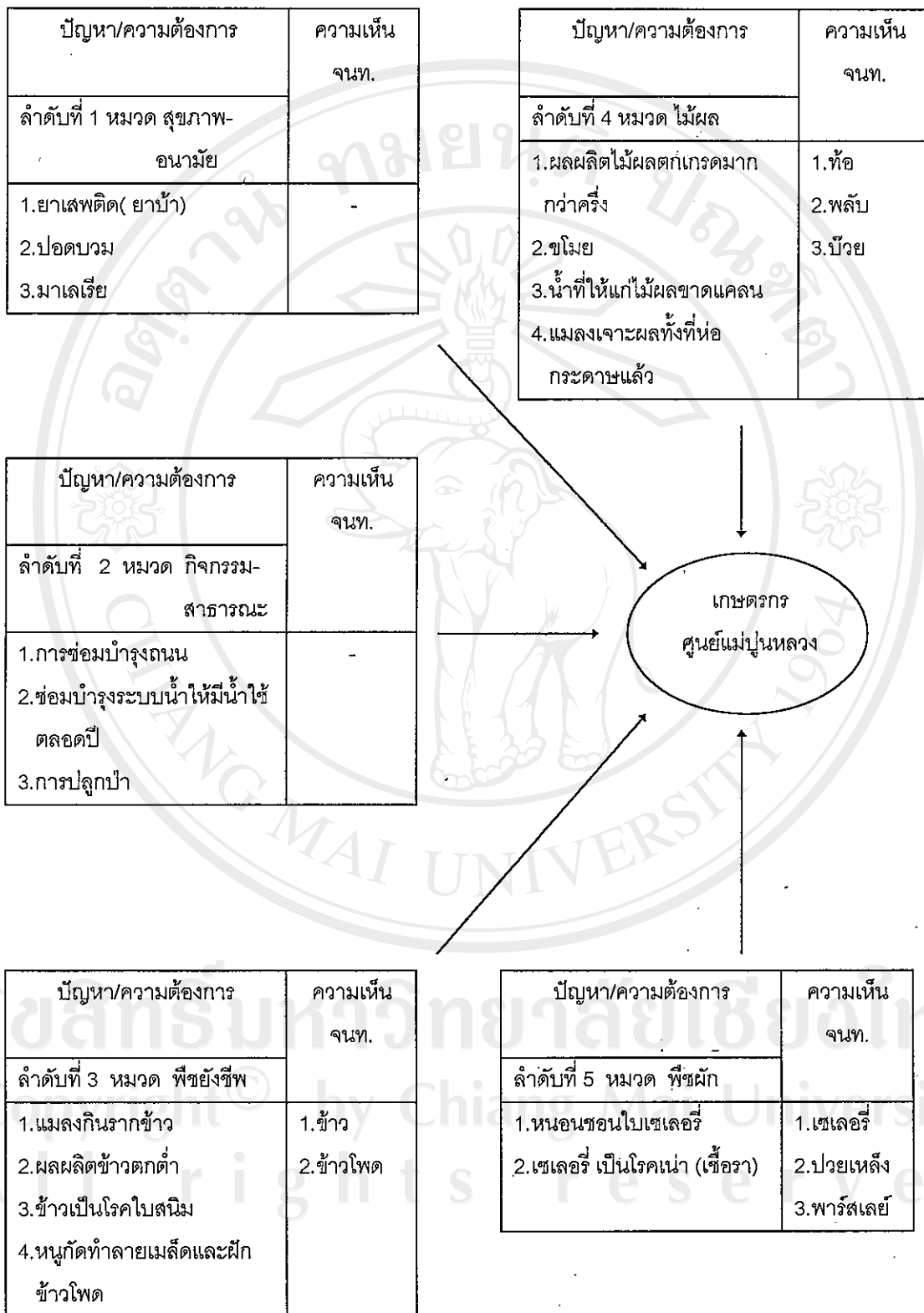

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ก.ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป่วนหลวง)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,360 เมตร
- อุณหภูมิ เฉลี่ย 19.5 °C สูงสุด 36 °C ต่ำสุด 9 °C
- ปริมาณน้ำฝน 1,400 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 26.68 ตารางกิโลเมตร (16,676.86 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลูกรัง 22 กิโลเมตร
- ไฟฟ้า มี 4 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- โรงเรียน มี 5 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ป.6 ครู 17 คน
- วัด มี 2 วัด
- โบสถ์ มี 5 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 1 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ลำห้วย
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/เขื่อน ฝ่ายกักน้ำ 3 ฝ่าย บ่อพักน้ำของชลประทาน 1 บ่อ
บ่อเก็บน้ำของพัฒนาที่ดิน 7 บ่อ
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 5 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
มูเซอแดง	1	180	762
ลีซอ	3	158	894
ลีซอ - จีนฮ่อ	1	132	457
รวม	5	470	2,113

- รายได้เฉลี่ย 35,000 - 45,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผลศูนย์พัฒนาโครงการหลวง แม่ป่วนหลวง (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ได้พันธุ์	105 ราย	12,611	5,608	7,003
พลับ	ไม่ระบุพันธุ์	0	8,885	4,944	3,941
สาลี่	ไม่ระบุพันธุ์	0	9,818	6,202	3,616

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
เซเลอรี่	56,688.50	58.79
ปวยเล้ง	11,340.50	11.76
ผักกาดหอมห่อ	7,870.00	8.16
เฟนเนล	7,229.50	7.50
กะหล่ำปลีแดง (ม่วง)	6,382.00	6.62
พาร์เลย์	5,631.50	5.84
แรดิช	1,139.00	1.18
หอมญี่ปุ่น	115.50	0.12
ผักกาดหอมใบแดง	21.50	0.02
รวม	96,418.00	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
สะเดาดီး แคลเปียร์	กำ	735	83,085.00	100.00
รวม			83,085.00	100.00

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศุณย์ฯ แม่ป๋นหลวง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ -ข้าวมีปัญหาแมลงกิน รากและหนูกัดทำลายทั้ง ข้าว, ข้าวโพด	**	***	ทั้ง 2 ประเด็นเป็นปัญหาที่ควรเร่งแก้ไข โดยเฉพาะหนูที่ ทำลายพืชผลหลายสิ่งอยู่ขณะนี้ และในหลาย ๆ ศุณย์ฯ
2. ปศุสัตว์ -ไก่เป็นโรคระบาด (หน้า)	***	***	ควรรณรงค์การใช้วัคซีนให้ถูกต้อง เพื่อลดความเสียหายลง
3. ผัก -หนอนซอนใบในเซเลอรี่	***	***	เกษตรกรทุกระดับเห็นว่าปัญหานี้สำคัญมากที่อยากให้ช่วย เร่งแก้ไข เพราะเซเลอรี่ในปี 2540 มีการผลิตมากถึง 60% ของผักทั้งหมดของเกษตรกรในศุณย์ฯ
4. สุขอนามัย -ยาเสพติดระบาดและ การที่เจ้าหน้าที่อนามัยหยุด งานไม่อยู่บริการ	***	**	ทั้ง 2 ประเด็นควรแก้ไข โดยเฉพาะยาเสพติด ส่งผลต่อการ ลักขโมยผลผลิตต่าง ๆ ด้วย
5. กิจกรรมสาธารณะ -ต้องการระบบน้ำใช้ทาง การเกษตรและการปลูกป่าที่ ยังทำไม่ค่อยได้ผลดี	**	**	ความต้องการระบบน้ำ ควรพิจารณาจัดให้เหมาะสมตาม กำลังงบประมาณ แต่ความสนใจที่จะปลูกป่ารักษาป่า ควร กระตุ้นเรื่องการที่มีผู้ปลูกขิงและมีการใช้พื้นที่ใหม่ (ที่อาจ บุกเบิกป่า) เพื่อปลูกขิงจึงควรช่วยกันปลูกจิตสำนึกตลอดจน สร้างกฎระเบียบ ที่จะอนุรักษ์ป่าและปฏิบัติให้ได้

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ง. ไม้ดอก	-	-	-	✓	✓
สแตติสแคสเปียร์	-	-	-	1	1
เบญจมาศ	-	-	-	2	2
แคลาลิลลี่	-	-	-	3	3
จ. ไม้ผล	3 (23)	5 (23)	4	-	-
ห่อ , บัว , พลับ				1-2-3	1-2-3
- แผลงกินใบ	-	2 (28)	5	-	-
- แผลงเจาะผลทั้งที่ห่อด้วยกระดาษแล้ว	3 (7)	3 (11)	3	-	-
- กระดาษที่ใช้ห่อมีราคาสูงและขาดแคลน (b)	4 (3)	-	6	-	-
- มีขโมย (พวกตัดยาเสพติดมาลักผลผลิต)	2 (18)	4 (4)	2	-	-
- ผลผลิตที่ตกเกรดมีเกินกว่าครึ่ง (c)	1 (39)	4 (4)	1	-	-
- น้ำเพื่อให้แก่ไม้ผลขาดแคลน	-	1 (30)	3	-	-
พลัม	-	-	-	4	4
ฉ. พืชผัก	5 (19)	4 (26)	5		
เซเลอรี่				1	1
- หนอนขนใบ	1 (12)	1 (19)	1	-	-
- เป็นโรคเน่า (เชื้อรา)	4 (2)	2 (12)	3	-	-
- ราคาของผลผลิตต่ำ (ผักโดยทั่วไป)	2 (10)	3 (9)	2	-	-
- ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมีราคาสูงขึ้น (ผักทั่ว ๆ ไป)	3 (6)	4 (7)	4	-	-
ปวยเล้ง	-	-	-	2	2
พาร์สลีย์	-	-	-	3	3
ช. สุขภาพอนามัย	1 (40)	2 (47)	1	-	-
- ยาเสพติด (d)	1 (40)	2 (25)	1	-	-
- โรคเอดส์	4 (9)	✓	6	-	-
- ไข้มาลาเลีย	2 (22)	-	3	-	-
- ฝี เป็นตุ่มขึ้นตามแขน ขา	3 (19)	-	4	-	-
- ไข้เลือดออก	-	4 (11)	4	-	-
- ท้องร่วง	-	5 (7)	6	-	-
- ปอดบวม	-	1 (25)	2	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- ขาดเจ้าหน้าที่อนามัย (เจ้าหน้าที่หยุดงาน 6-7 เดือนที่บ้านแม่ปิ่นหลวง และ 11 เดือนที่ขุนแจ)	✓	1 (46)	2	-	-
ข. กิจกรรมสาธารณะ	2 (35)	1 (67)	1	-	-
- การปลูกป่า	3 (12)	3 (12)	3	-	-
- การซ่อมบำรุงถนน	1 (35)	2 (45)	1	-	-
- การซ่อมบำรุงระบบน้ำให้มีใช้ตลอดปี (e)	2 (22)	1 (49)	1	-	-
ค. งานส่งเสริมรายได้อื่น	8 (5)	6 (19)	7	-	-
- เก็บขาป่าตากแห้งขาย , รับจ้างทั่วไป	-	-	-	1	1
ญ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	9 (4)	9 (7)	9	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- เป็นแมลงที่มีลักษณะตัวคล้ายแมงมุม สีขาว กัดรากข้าวและลามถึงลำต้น
- จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ทราบว่าเมื่อจะห่อสาเล่ได้ขอให้ส่งกระดาษมาแต่ปรากฏว่าได้กระดาษห่อหุ้มมาแทน
- มีหลายกรณี เช่น ผลผลิตมีขนาดเล็กมาก หรือลูกเห็บตกทำให้มีตำหนิ ทำให้ได้เกรด U ของโครงการหลวง และขายข้างนอกก็ไม่ค่อยได้ ทำให้ผลผลิตเสียหายมากกว่าครึ่งหนึ่งของผลผลิตทั้งหมด ควรพิจารณานำมาถนอมอาหารหรือทำไวน์ผลไม้
- ชาวบ้านต่างกล่าวว่าผู้ที่ติดยาเสพติดจะพยายามหาเงินในทุก ๆ วิธีทาง เช่น ขโมยปุ๋ยยาของโครงการ ขโมยไม้ผล ไข่ เซเลอรี่ กระหล่ำปลีแดง และแม้แต่เผือกที่ชุดไว้รอจำหน่าย
- รถยนต์ในบ้านแม่ปิ่น ฯ ที่มีกว่า 20 คัน มักทับต่อปะปาแตกแล้วไม่ซ่อมให้

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปุนหลวงมีปัญหาดังต่อไปนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. การจัดการช่วงจำหน่ายมีปัญหา เช่น การส่งกล่อง/ลัง บรรจุ พาหนะรับ-ส่ง มักติดขัด ฯลฯ	-	1
2. เจ้าหน้าที่มีปัญหาหลายด้าน เช่น งานหลักดูแลผัก แต่ต้องดูแลด้านอนามัย ปศุสัตว์ ฯลฯ	-	2
3. มีปัญหาหนอนขนอบในพืชสำคัญของเกษตรกรในศูนย์	-	3
4. การจัดการวางแผนการผลิตโดยรวมไม่ดีพอ เช่น เดือนมกราคมผลผลิตที่ศูนย์มีมากแต่รับซื้อจำกัด เดือนกุมภาพันธ์ตลาดต้องการให้ปลูกมาก แต่เกษตรกรเจ็ดจากปัญหาเมื่อเดือนมกราคม	-	4
5. การได้รับความช่วยเหลือจากส่วนกลางแก่ศูนย์นี้ยังอยู่ในลำดับท้าย ๆ	-	5
6. ควรส่งเสริมการวางแผนครอบครัวให้มากขึ้น	3	6
7. ปัญหายาเสพติดเป็นผลต่อเนื่องถึงการลักขโมย ปัญหาเรื่องนี้จึงต้องเร่งป้องกันแก้ไข	1	-
8. ผู้นำหมู่บ้านเผ่าลีซอชักนำชาวบ้านในเรื่องต่าง ๆ หรือการพัฒนาหมู่บ้าน ได้ไม่ดีนัก	2	-
9. การซื้อผักตรงช่วยแก้ปัญหาครัวเรือนชาวบ้านได้มาก ที่เคยปลูกจึงกลับมาช่วยปลูกอีกบ้าง แต่ที่เคยร่วมมืออีก 70 กว่าคนเกรงว่าจะไม่กลับมาช่วยอีกเท่าที่ควร	4	-

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงแม่ป่วนหลวงมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการคือ สิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและ ความต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อหาไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	1	-	เดิมใช้กับเครื่องปั่นไฟ พอเป็นไฟฟ้าปกติใช้ งานไม่ได้ ยังหาสาเหตุอยู่	ควรเร่งแก้ไข
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	-		
รถมอเตอร์ไซด์	4	-	ที่มีอยู่เก่ามาก (เกินกว่า 10 ปี) ควรซื้อใหม่	อาจพิจารณา ภาวะการซ่อม ถ้าต้องซ่อมบ่อย ครั้ง
โรงเอนกประสงค์	-	1	ไม่มีที่อบรม	
โรงคัดบรรจุ	1	-	ต้องการให้ขยายโรงคัดให้ใหญ่หรือกระจายไป สร้างตามหมู่บ้านส่งเสริม	ถ้าปริมาณผักมี มาก ควรลอง ขยายแบบตั้ง เดินท์ ต่อไปจึง ค่อยขยายเพิ่ม
โรงคัดไม้ดอก	-	1	เกษตรกรมีศักยภาพและมีความสนใจปลูกไม้ ดอกมาก จะขยายพื้นที่ให้มากขึ้น จึงมีความ ต้องการเฉพาะที่จะทำให้ละเอียดมากขึ้น (ควร ทำใน 2-3 ปีข้างหน้า)	ควรดูปริมาณไม้ ดอก ถ้ามีปลูก มากอาจต้องการ โรงคัดโดยเฉพาะ

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปูนหลวงมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวมทุก ปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	ไม่มีกลุ่มนี้ที่ศูนย์แม่ปูนหลวง	
กลุ่มผัก ส่วนใหญ่เป็นลิซอ และ จีนฮ่อ	<u>สภาพทั่วไปของทุกกลุ่ม</u> 1. ชาวบ้านทั่วไปไม่ค่อยไว้วางใจกัน (ไม่ค่อยเชื่อผู้นำกลุ่ม) 2. ไม่อยากผูกมัดภาระกิจของกลุ่มร่วมกัน (ภาระกิจต่อเนื่องตลอดปี) 3. ยังไม่มีการรวมกลุ่มจริงจัง แต่มีตัวแทนของกลุ่มในการติดต่อประสานงาน	
กลุ่มไม้ผล (ส่วนใหญ่เป็นมะเขือ)	<u>ข้อควรแก้ไขของทุกกลุ่ม</u> 1. อยากให้มีการอบรมกรรมการกลุ่มถึงวิธีทำงานกลุ่ม	1
กลุ่มไม้ดอก (ทั้งหมดเป็นลิซอ)	2. ควรมีวัสดุ - อุปกรณ์สำหรับกลุ่มบ้าง 3. การรวมกลุ่มควรมีสิ่งจูงใจบ้าง เช่น ป้ายติดหน้าบ้าน	3 2

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปูนหลวง มีดังนี้

- ไม่มี

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่เฒ่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

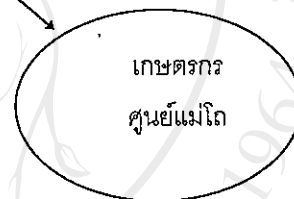
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชผัก	
1.กะหล่ำปลีราคาถูก	1.กะหล่ำปลี
2.หนอนและแมลงเจาะหัว กะหล่ำปลี	2.พริกยักษ์
3.บ๊วย,ยา,เมล็ด กะหล่ำปลีมี ราคาแพง	3.มะเขือเทศ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด พืชยังชีพ	
1.ข้าวไร่ เจอแล้งไม่มีน้ำ	1.ข้าวไร่
2.ข้าวไร่แรงงานไม่เพียงพอ	2.ข้าวนา
3.ข้าวไร่ไม่พอกิน	3.ข้าวโพด

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด สุขภาพ- อนามัย	
1.โรคกระเพาะ	-
2.ยาเสพติด	
3.ไข้หวัด	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด ไม้ผล	
1.หนอนเจาะกิ่งมะม่วง	1.พลับ
2.พลับราคาต่ำ	2.อะโวคาโด
3.พลับมีโรคระบาดในหน้าฝน	
4.อะโวคาโดปลูกแล้วรอดน้อย	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด งานเสริม- รายได้	
	1.ทอดผ้า
	2.รับจ้าง

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ แม่โจ้)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ - ข้าวไร่เจอฝนแล้งและ ตาย	**	***	ข้าวไร่เมื่อปลูกได้ประมาณ 1-2 เดือน ถ้าฝนไม่ตกเลยก็จะ แห้งตาย การที่พืชล้มไม่ได้ อาจเนื่องมาจากความสมบูรณ์ ของดินลดลง ควรพยายามคำนึงถึงการบำรุงดิน เช่น การ ปลูกพืชตระกูลถั่ว บางครั้งปลูกถั่วไม่มีกำไรแต่คุ้มในแง่ของ ความสมบูรณ์ของดินจะเพิ่มขึ้น
2. พืชผัก - กะหล่ำปลีราคาต่ำ	***	**	พื้นที่ในความดูแลของศูนย์ฯ แม่โจ้ 2 ปีหลังมานี้มีการปลูก กะหล่ำปลีกันมาก ราคาเคลื่อนไหวในช่วงกว้าง คือขึ้นเร็ว และลดเร็วผู้ที่ปลูกถั่วได้เก็บตอนช่วงราคาแพง ก็จะมีกำไร มาก แต่ถ้าราคาต่ำมากก็ขาดทุน ซึ่งเป็นความเสี่ยงของ เกษตรกรทางโครงการหลวงควรจะนำเรื่องเกษตรแบบผสม ผสาน (พอมีพอกิน) มาปรับใช้กับเกษตรกรที่สูงให้เหมาะสม
3. ไม้ผล - มะม่วง โดนหนูกัดราก	***	**	จะระบาดมากในช่วงฝนเป็นหนูตัวโตมาก และ 1 ตัวจะกัด ประมาณ 2-3 ต้น ต้นที่โดนกัดก็จะตาย มีบางส่วนที่ต้นเพิ่ง เริ่มเป็นประมาณ 2-3 ปี โดนกัดทำลายตายไปกว่า 50% ทางศูนย์ฯ ควรจะพิจารณาประสานงานให้ความช่วยเหลือ เป็นกรณีเร่งด่วน เพราะเป็นปัญหามาก
4. ปศุสัตว์ - ไก่เป็นโรคระบาด	**	**	ในรายที่มีการทำวัคซีนก็จะมีปัญหา ดังนั้นทางศูนย์ฯ ควร พิจารณาให้ความช่วยเหลือในลำดับต้น ๆ เนื่องจากไก่เป็น แหล่งอาหารโปรตีนที่สำคัญของชาวเขา และบางครั้งยังใช้ ในพิธีต่าง ๆ ด้วย โดยเฉพาะจะระบาดมากในหน้าแล้ง

หมายเหตุ

* หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
5. สุขอนามัย -ยาเสพติดระบาดมาก	***	**	ในพื้นที่ดูแลของศูนย์แม่ไก่มีการระบาดของยาบ้าหนักมาก มีการรับจ้างขนส่ง คาดว่าผู้ขายประมาณ 18-20% รับจ้างขนส่งยาบ้า รวมทั้งการขายกันเองในหมู่บ้านด้วย และมักเรียกยาบ้าว่า "ข้าวป้างเหลือง" เดิมทีได้ยืมเริ่มเข้ามากับรถที่ขนส่งกะหล่ำปลี นำมาให้คนรับจ้างขนกะหล่ำ (เปอะกะหล่ำ) กิน ต่อมาก็เริ่มขายขยายไปเรื่อย ๆ ปัจจุบันกำลังระบาดหนักในวัยรุ่น

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่โต)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,180 เมตร
- อุณหภูมิสูงสุด 21.1 °C อุณหภูมิต่ำสุด 19.5 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,572 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 13 ตารางกิโลเมตร
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 8 กิโลเมตร ลูกช้าง 8 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 4 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 3 ศูนย์
- โรงเรียน มี 3 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม. 2 ครู 23 คน
- วัด มี 1 วัด - โบสถ์ มี 1 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 1 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วยแม่โต ห้วยคำป้อ ห้วยกองลา
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน -
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 4 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
กระเหรี่ยง	3	300	1,467
ม้ง	1	327	1,298
รวม	4	627	2,765

- รายได้เฉลี่ย 20,000 บาท / ปี

2. ไม่มีข้อมูลด้านไม้ผล

3. ปริมาณการรับซื้อผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์แม่โต ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	1,410.00	100.00
รวม	1,410.00	100

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรคนเมืองและเผ่ากะมั้ง (แม่เฒ)

1.ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. ไร่ยางนา	5 (11)	1 (47)	3	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	1	1
-ฝนแล้งไม่มีน้ำ	2 (7)	2 (23)	1	-	-
-แรงงานไม่เพียงพอ	1 (14)	-	2	-	-
-ข้าวไม่พอกินตลอดปี	-	2 (21)	3	-	-
-โรคใบไหม้	-	4 (1)	5	-	-
-หนู / ตัวง กัดกินต้นข้าว	-	3 (9)	4	-	-
ข้าวนา	-	-	-	2	2
ข้าวโพด	-	-	-	3	3
ข. ไร่ไร่กะมั้ง	4 (14)	-	6	-	-
-ถั่วแดงหลวง (a)	-	-	-	1	-
ค. ไร่ผัก	1 (20)	2 (26)	1	-	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	1	1
-ปุย / ยา / เมล็ด ผง	2 (12)	3 (11)	3	-	-
-ราคาถูก	1 (20)	2 (18)	1	-	-
-หนอนและแมลงเจาะกะหล่ำปลี	3 (10)	1 (25)	2	-	-
พริกยักษ์	-	-	-	2	2
มะเขือเทศ	-	-	-	3	3
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	4	-

หมายเหตุ 1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง

2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ง. ไชยเล	3 (16)	4 (16)	3		
อะโวคาโด - ปลุกแล้วรอดตายน้อย	-	2 (3)	3	-	2
มะม่วง - หนอนเจาะเปลือกกิ่ง	-	1 (18)	1	-	-
- หนูกัดราก (b)	-	-	-	-	-
พลับ - มีโรคระบาดหน้าฝนมาก	2(7)	-	3	-	1
- ราคาต่ำ	1(14)	-	1	-	-
จ. ราชบุรี / ประมง	-	2 (6)	6	-	-
สุกร				3	-
- สุกรเป็นโรคห่า ส่วนใหญ่เกิดหน้าแล้ง	2 (7)	2 (6)	2	-	-
ไก่				2	-
- ไก่ หน้าแล้งเป็นโรคระบาด	1 (14)	1 (16)	1	-	-
โค				1	-
- โค เริ่มมีโรคปากและเท้าเปื่อย	/	/	-	-	-
- โค โดนขโมย (c)	-	3 (5)	3	-	-
ฉ. ยางสงเสริมรายได้	1 (20)	-	5	-	-
- รับจ้าง (d)	-	-	-	-	2
- ทอผ้า	-	-	-	1	1
ช. สุขภาพอนามัย	3 (17)	3 (20)	2	-	-
- ไข้หวัด	-	2 (14)	3	-	-
- โรคกระเพาะ	-	1 (20)	1	-	-
- ขาดไอโอดีน	-	4 (8)	5	-	-
- พยาธิ	-	3 (12)	4	-	-
- ใช้เลือดออก	-	-	-	-	-
- ไทฟอยด์	2 (7)	-	5	-	-
- ยาเสพติด (e)	1 (14)	-	1	-	-
ด. กิจกรรมสาธารณะ		6 (2)	8	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ทำสวนน้อยมาก เคยทำกันมาแต่ขายได้ราคาถูกเลยเลิกทำ
- (b) ลักษณะคล้ายหนู แต่ตัวใหญ่เท่าลูกสุกร ขนสีดำ
- (c) มีการยิงโคแล้วเอาเนื้อไป เจ้าของมาเห็นเหลือแต่ซาก
- (e) กลุ่มมั่ง ทำงานในพื้นที่เกี่ยวกับการเกษตร 82% ที่เหลือ 18% รับจ้างขนยาบ้า
- (d) รับจ้างขนกะหล่ำไปส่งในเมือง ในหมู่บ้านมั่งบ้านแม่โก มีรถยนต์ 129 คัน

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่โถมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. การแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า	4	
2. การใช้สารเคมี ใช่มากในฤดูแล้ง (หน้าร้อน)	3	
3. ระบบชลประทาน การทำการเกษตรแบบอาศัยน้ำฝน	2	
4. ปัญหาการรวมกลุ่มของชาวบ้านไม่เป็นเอกเทศ โดยเฉพาะมั่งจะรวมกันเป็นตระกูลใหญ่	5	
5. ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ฝนไม่ตกตามฤดูกาล	1	
6. การขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน เช่น โครงการป่าชุมชนไม่มีแผนงานที่แน่นอน มีการทำงานซ้ำซ้อน	7	
7. เจ้าหน้าที่ใหม่ยังขาดประสบการณ์การทำงาน	6	

หมายเหตุ เจ้าหน้าที่ไปราชการที่เชียงใหม่ (มีเจ้าหน้าที่ 1 คน เป็นศูนย์ที่ตั้งหลังสุด)

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงแม่โถมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และ ต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	-	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	-	1	ไม่มี ใช้รถส่วนตัว	-
รถมอเตอร์ไซด์	-	1	ไม่มี ใช้รถส่วนตัว	-
โรงเอนกประสงค์	-	-	-	-
โรงคัดบรรจุ	-	1	เวลาคัดจะคัดจากไร่นา ชาวบ้านช่วยเหลือตนเอง ตลอด	-
ตู้อบ	-	-	-	-
วิทยุสื่อสาร	2	-	-	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่โถมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1. กำลังเริ่มทำ เพราะ ธกส. ปลอยกู้ไว้มาก โดยเฉพาะมั่งกู้ถึง 80%	1
	2. เกิดปัญหานี้เสีย เพราะปีที่แล้วเกิดความแห้งแล้ง	2
กลุ่มงานรณรงค์การใช้สารเคมี	1. เริ่มแรกชาวบ้านไม่ค่อยยอมรับ	1
	2. มีการอบรมมากจนชาวบ้านเบื่อ	2
	3. สารสะเดา และแบคทีเรีย ราคาแพง	3

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรรมภายในศูนย์ และตัวศูนย์พัฒนาของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ขอศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่เฒ่า มีดังนี้

1. หลังจากประกาศกันเขตอุทยานแห่งชาติ ควรมีการกำหนดเขตให้แน่นอน และจัดการเรื่องระบบชลประทานให้ดี
2. ลดการใช้สารเคมี โดยหันมาใช้สารกำจัดจากสะเดา และแบคทีเรียแทน
3. ถนนเข้าหมู่บ้านลำบาก และไม่มีไฟฟ้า ควรมีการปรับปรุง
4. ปราบปรามยาบ้า และ ยาเสพติด (คาดว่าทำได้ยากมาก)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

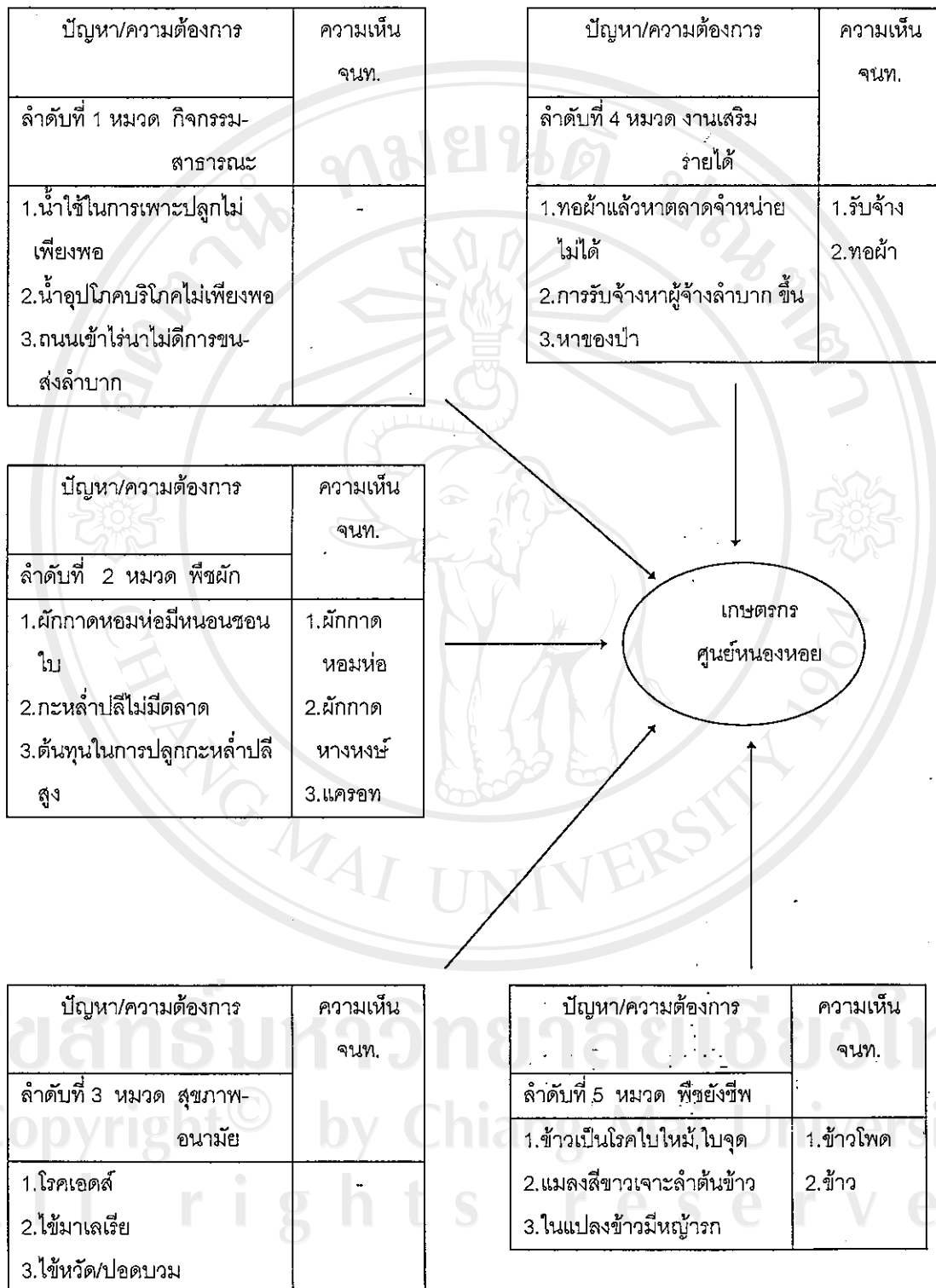

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศุภชัย นนงหอย)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. ไม่ผล -อะโวคาโดไม่ติดผล	*	**	ควรส่งเสริมพืชให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ ถ้าสภาพเหล่านี้ไม่เหมาะสม ก็ทำให้ไม่ผลไม่ให้เกิดผลผลิต หรือไม่คุ้มกับการลงทุนและการเสียเวลา เนื่องจากไม้ผลเป็นพืชที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการปลูกจนกระทั่งให้ผลผลิต
2. พืชผัก -มีปัญหาหนอนชอนใบ	***	***	ควรรณรงค์แก้เรื่องนี้อย่างจริงจังกว่านี้ เพราะทั้งเกษตรกรยากจนและฐานะพอสมควรปลูกผักกาดหอมห่อ แล้วเกิดความเสียหายมาก และผักกาดหอมห่อก็เป็นพืชที่สำคัญลำดับที่ 2 ที่ทำรายได้มากของศุภชัย
3. การอนุรักษ์ทรัพยากร -ไม่ ค่อยมี ไม้ยืนต้นในบริเวณพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร	*	**	ควรส่งเสริมให้มีการทำระบบเกษตรป่าไม้ที่มีไม้ยืนต้น ตามพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร เพื่อที่จะมีส่วนอนุรักษ์พื้นที่และเป็นประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์
4. โครงสร้างพื้นฐาน- สาธารณสุข -ถนนเข้าไปในไร่นาเกษตรกรไม่สะดวก (ถนนไม่ดี)	***	**	ควรมีการพัฒนาถนนเข้าไปสู่ไร่นาของเกษตรกร เนื่องจากถนนไม่ดี ทำให้น้ำผลผลิตมาขายไม่ได้มาก เพราะต้องให้การแบกออกมา ส่งผลให้มีผลผลิตตกค้างอยู่ในแปลงมากสูญเสียรายได้
5. อื่น ๆ -การแอบขายผลผลิตให้พ่อค้า และไม่ชำระคืนค่าปัจจัยการผลิต	**	*	การสร้างจิตสำนึกให้ดีและอาจมีการติดตาม และดูแลเกษตรกรอย่างใกล้ชิด เนื่องจากปัจจุบันมีเกษตรกรหลายรายที่แอบนำผลผลิตไปจำหน่ายแก่พ่อค้าจากข้างนอก

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา
 ** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก
 *** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
			เพื่อที่จะไม่ต้องถูกหักค่าปัจจัยการผลิตที่เป็นหนี้กับทาง โครงการหลวง ส่งผลให้เกษตรกรรายอื่นที่เป็นสมาชิกกลุ่ม เดียวกัน เบิกปัจจัยการผลิตไม่ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,185 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 20.6 °C อุณหภูมิสูงสุด 33 °C อุณหภูมิต่ำสุด 4 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,512.3 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 21.17 ตารางกิโลเมตร (13,230.69 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาว
- ระบบน้ำประปา มี 4 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 5 หมู่บ้าน
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 3 ศูนย์
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียนสอนชั้นสูงสุดคือ ป.6
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 4 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วยแม่แรม ,ห้วยหนองหอย.
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน 4 ฝาย
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 5 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ลีซอ	1	5	17
ม้ง	3	376	2,033
เย้า	1	1	5
จีนฮ่อ	1	1	6
คนเมือง	3	83	422
รวม	9	466	2,483

- รายได้เฉลี่ย 51,733.63 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	สถานี	5	3	2
บ๊วย	เชียงราย	สถานี	2	1	1
บ๊วย	ไต้หวัน	120 ราย	5,665	687	4,978

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	เขียงราย		600	20	580
ท้อ	ต้นตอ	สถานี	3	0	3
ท้อ	FLORDABELLE	สถานี	15	0	15
ท้อ	ต้นตอ	25 ราย	2,777	0	0
ท้อ	EARLIGRANDE		202	140	62
ท้อ	FLORDABELLE		610	200	410
ท้อ	FLORDASUN		123	123	0
พลัม	GULFRUBY	สถานี	150	0	150
พลัม	เหลืองบ้านหลวง	สถานี	18	0	18
พลัม	แดงบ้านหลวง	สถานี	10	0	10
พลัม	ขุนแจ	สถานี	10	0	10
พลัม	GULFRUBY	37 ราย	1,815	245	1,570
พลัม	เหลืองบ้านหลวง		47	30	17
พลัม	แดงบ้านหลวง		213	95	118
พลัม	ขุนแจ		263	90	173
พลับ	ต้นตอ	สถานี	20	0	20
พลับ	P2	สถานี	3	0	3
พลับ	ต้นตอ	26 ราย	581	0	0
พลับ	P2		23	23	0
พลับ	P3		10	0	10
พลับ	P4		14	14	0
พลับ	FUYU		40	0	40
พลับ	HYAKUME		35	0	35
สาลี่	YOKOHAMAWASE	สถานี	27	0	27
สาลี่	ต้นตอ	11 ราย	68	0	0
สาลี่	YOKOHAMAWASE		749	0	749

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ปี 2540

ชนิดผัก	รับซื้อเกษตรกร	ซื้อสด	ทดลองซื้อ	รวม (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดหางหงษ์ (รวมตัดแต่ง)	35,958.50	52,324.50	48,825.50	137,108.50	26.28
ผักกาดหอมห่อ	25,469.00	22,061.00	34,829.50	82,359.50	15.79
แครอท	12,529.50	16,801.00	37,616.50	66,947.00	12.83
กะหล่ำปลี (รวมตัดแต่ง)	7,089.00	11,472.50	29,043.50	47,605.00	9.12
กระเทียมต้น (รวมตัดแต่ง)	4,617.50	5,537.50	15,656.50	25,811.50	4.95
เบบี้แครอท (รวมตัดแต่ง)	2,661.50	5,830.00	15,505.50	23,997.00	4.60
กะหล่ำปลีแดง (รวมตัดแต่ง)	1,124.50	5,419.50	10,215.50	16,759.50	3.21
Shiso Leaf	14,080.00	-	-	14,080.00	2.70
ผักกาดขาวปลี (รวมตัดแต่ง)	3,336.00	4,133.00	5,672.00	13,141.00	2.52
หอมญี่ปุ่น (รวมตัดแต่ง)	549.00	2,117.50	6,772.50	9,439.00	1.81
ผักกาดหอมใบแดง	685.00	2,859.50	5,647.50	9,192.00	1.76
ปวยเล้ง	2,273.00	1,450.50	5,387.00	9,110.50	1.75
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	6,400.50	1,246.50	-	7,647.00	1.47
บัตร์ท	80.50	3,052.00	4,141.00	7,273.50	1.39
ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด	654.00	85.00	5,701.50	6,440.50	1.23
มะเขือเทศผลโต	5,916.50	-	6.50	5,923.00	1.14
เอ็นโดร	656.00	126.50	4,102.50	4,885.00	0.94
แรดิช (รวมตัดแต่ง)	1,351.50	339.50	2,417.00	4,108.00	0.79
shiso	3,240.00	-	-	3,240.00	0.62
แรดิชชิโอ	1,884.10	117.50	1,086.50	3,088.10	0.59
พาร์สเลย์	574.00	284.50	1,530.50	2,389.00	0.46
ยอดฟักแม้ว	30.30	709.50	1,197.00	1,936.80	0.37
ชิโครีซ็อคเกอร์ฮัท	1,789.50	-	-	1,789.50	0.34
แตงกวายาว	294.00	240.50	789.50	1,324.00	0.25
พริกหวานเขียว	232.50	341.50	545.50	1,119.50	0.21
กะหล่ำปลีขาวออย	1,019.00	-	5.00	1,024.00	0.20

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	รับซื้อเกษตรกร	ซื้อสด	ทดลองซื้อ	รวม (กก.)	ร้อยละ
ซอร์เรล	1,012.80	-	-	1,012.80	0.19
แครอทคั้นน้ำ	-	-	782.50	782.50	0.15
ปวยเล้งนิวซีแลนด์	730.80	-	-	730.80	0.14
โรสแมรี่	535.65	78.80	71.50	685.95	0.13
ตั้งโอ้	250.50	-	384.50	635.00	0.12
โกโบ้	-	582.00	-	582.00	0.11
กะหล่ำดอกม่วง	528.00	-	5.00	533.00	0.10
พริกหวานเหลือง	6.00	-	499.50	505.50	0.10
ผักกาดหอมโอคัสแดง	475.00	-	26.00	501.00	0.10
อิตาเลียนพาร์สลีย์	457.95	1.00	1.50	460.45	0.09
สวิตชาร์ท	409.50	-	-	409.50	0.08
ข้าวโพดหวาน	398.00	-	-	398.00	0.08
ผักกาดหอมมิจโนเนท	310.00	-	70.50	380.50	0.07
คะน้าใบหยิก	340.00	-	-	340.00	0.07
ถั่วแขก	337.00	-	-	337.00	0.06
เบย์	311.00	-	-	311.00	0.06
ซึ่มเมอร์ทาร์ม	270.12	10.50	30.30	310.92	0.06
เสจ	226.05	14.30	33.50	273.85	0.05
สวิตบราซิล	272.35	-	-	272.35	0.05
มินท์	216.25	-	-	216.25	0.04
เลมอนทาร์ม	204.80	-	-	204.80	0.04
ผักกาดใบฝอย	192.00	-	-	192.00	0.04
ชุกินี	-	136.50	54.00	190.50	0.04
แตงกวาดอง	184.00	-	-	184.00	0.04
มาโจรรม	144.25	7.50	25.00	176.75	0.03
แรดิชหลากหลายสี	174.50	-	-	174.50	0.03

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	รับซื้อเกษตรกร	ซื้อสด	ทดลองซื้อ	รวม (กก.)	ร้อยละ
ผัก Cryokosai	170.50	-	-	170.50	0.03
พริกหวานแดง	62.50	-	93.00	155.50	0.03
ออริกาโน	72.00	16.90	65.30	154.20	0.03
ยอดถั่วลิสงเตา	154.00	-	-	154.00	0.03
ผักกาดฮ่องเต้	137.00	-	-	137.00	0.03
ดอกไม้จัน	133.00	-	-	133.00	0.03
มะเขือม่วงยาวดำ	128.00	-	-	128.00	0.02
พริกหวานม่วง	119.50	-	-	119.50	0.02
ผักกาดฮ่องเต้เล็กญี่ปุ่น	108.00	-	-	108.00	0.02
ผักกาดฝอยใบหยิก	106.00	-	-	106.00	0.02
ผักกาดเขียวเส้นม่วง	105.50	-	-	105.50	0.02
ถั่วแระญี่ปุ่น	102.50	-	-	102.50	0.02
กุยช่ายเขียว	98.55	-	-	98.55	0.02
Mibuna	96.00	-	-	96.00	0.02
หน่อเต๋วัน	92.00	-	-	92.00	0.02
ผักกาดฝอยพุ่มเล็ก	91.00	-	-	91.00	0.02
เลมอนบาล์ม	86.80	-	-	86.80	0.02
ผักกาดแก้ว	86.00	-	-	86.00	0.02
ปวยเล้งญี่ปุ่น	72.40	-	-	72.40	0.01
เซอรวิล	60.90	-	-	60.90	0.01
กะหล่ำปมม่วง	57.00	-	-	57.00	0.01
ผักกาดสีม่วง	56.75	-	-	56.75	0.01
กะหล่ำดาว	49.00	-	-	49.00	0.01
เซเลอริแอค	49.00	-	-	49.00	0.01
เทอร์นิพ	48.00	-	-	48.00	0.01
ผักชีลาว	47.00	-	-	47.00	0.01

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	รับซื้อเกษตรกร	ซื้อสด	ทดลองซื้อ	รวม (กก.)	ร้อยละ
apaneesemin	43.55	-	-	43.55	0.01
ผักกาดหัว	43.00	-	-	43.00	0.01
ผักกาด Tat Soi	42.00	-	-	42.00	0.01
มะเขือเทศเชอร์รียวานพิเศษ	41.00	-	-	41.00	0.01
สกอริโชพิรา	41.00	-	-	41.00	0.01
ไชร์ส	36.60	-	-	36.60	0.01
ผักกาดเดือยไก่	34.00	-	-	34.00	0.01
สลัดใบเขียว	29.50	-	-	29.50	0.01
ทาร์รากอน	23.94	-	-	23.94	0.00
มันฝรั่ง	23.00	-	-	23.00	0.00
คะน้าจีน	20.00	-	-	20.00	0.00
ผักสปาร์เก็ตตี้	20.00	-	-	20.00	0.00
เซบิเรียก	18.50	-	-	18.50	0.00
ผักแน้ว	18.50	-	-	18.50	0.00
ผักกาดหัวสีแดง	18.00	-	-	18.00	0.00
Mike Giant	16.50	-	-	16.50	0.00
ถั่วลันเตา	16.00	-	-	16.00	0.00
มะเขือเทศเชอรี่	15.50	-	-	15.50	0.00
บัตเตอร์เฮดแดง	15.00	-	-	15.00	0.00
พาร์สเลย์รุท	14.00	-	-	14.00	0.00
ผักทองสีส้ม	14.00	-	-	14.00	0.00
อาร์ติโชค	13.00	-	-	13.00	0.00
ผักบัตเตอร์นัท	12.00	-	-	12.00	0.00
แตงกวา(วิจัย)	10.50	-	-	10.50	0.00
คอรันสลัด	8.80	-	-	8.80	0.00
ซัมเมอร์ชาวลิรี	4.60	-	-	4.60	0.00

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	รับซื้อเกษตรกร	ซื้อสด	ทดลองซื้อ	รวม (กก.)	ร้อยละ
คาโมมาย	4.50	-	-	4.50	0.00
ร็อคเก็ตสลัด	4.00	-	-	4.00	0.00
ผักปรงญี่ปุ่น	2.50	-	-	2.50	0.00
วินเทอร์ทาร์ม	1.75	-	-	1.75	0.00
ตั้งกุยเกาหลี	0.40	-	-	0.40	0.00
รวม	145,475.96	137,397.00	238,836.10	521,709.06	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ม.ค. - มี.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
สะเดาดီး เพอร์เซีย	ช่อ	11,881	65,675.00	100.00
รวม			65,675.00	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผ่่านคนเมือง และผ่่านม้ง (หนองหอย)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชไร่/พืช	7 (2)	2 (31)	3		
ข้าว (a)				2	2
- มีหน้ารก	3 (5)	3 (15)	3		
- โรคใบไหม้, ใบจุด	1 (12)	2 (21)	1		
- แมลงสีขาวยาวเจาะลำต้น	2 (7)	1 (24)	1		
ข้าวโพด				1	1
- หนูกินข้าวโพด	-	✓			
พริก					
- ใบงอ	-	✓			
ผักกาดเขียว					
- แมลงกัดกินใบ	✓	✓			
ถั่วแขก	-	✓			
ขมิ้น	-	✓			
ข. ปศุสัตว์/ประมง	8 (1)	3 (4)	10		
ไก่ (a)				1	1
- เป็นโรคอหิวาต์	✓	✓			
สุกร				2	2
- เป็นโรคอหิวาต์	✓	✓			
เป็ด				-	-
- ท้องร่วง	-	✓			
- เป็นโรคอหิวาต์	-	✓			

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ค. พืชไร่การดำ/ลงเมล็ด	4 (7)	-	7	3	-
กระเทียม (c)	✓	-			-
- ใบไหม้, ใบจุด	✓	-			
- เป็นเชื้อรา	✓	-			
ด. ไม้ดอก	-	5 (11)	8		
สแตตีส	✓	✓		1	1
- แมลงกัดกินใบและต้น	✓	✓			
- ใบงอ ทำให้ไม่มีดอก	-	✓			
- โรคใบขาว	-	✓			
- เน่าทั้งต้น	✓	✓			
กล้วยไม้	-	✓		-	-
จ. ไม้ผล (d)	3 (8)	8 (4)	6		
อะโวคาโด				1	1
- ไม่ติดผล	✓	✓			
- แมลงเจาะต้น	✓	-			
- ใบงอ	✓	-			
- เสียบยอดไม่ติด	✓	✓			
- ใช้เวลาดูแลมาก	-	✓			
ลิ้นจี่				-	
- ติดผลน้อย	-	✓			
ท้อ				4	3
- ไม่ติดผล มีใบงอ	✓	✓			
- แมลงกินยอดอ่อน	✓	✓			
มะม่วง				-	
- ไม่ติดผล	-	✓			
ขนุน				-	
- หนอนเจาะลำต้น	-	✓			
พลับ				2	2
- ไม่ติดดอก	✓	-			
- โรคใบจุด	-	✓			
- แมลงสีดำเจาะใบ	✓	✓			

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กล้วย				-	-
พลัม	✓	✓			
- ยังไม่ติดผล	-	✓		3	-
ส้มเขียวหวาน (e)	✓	-			
ข. ฝรั่ง	2 (14)	7 (10)	2		
ผักกาดทางหงษ์				4	2
- โรคใบจุด , ใบแห้ง (ใกล้เข้าหัว)	1 (11)		3		
- เป็นโรครากเน่า	✓	✓			
ผักกาดหวาน				3	-
- ใบงอ	✓	-			
ผักกาดหอมห่อใบแดง				2	-
- ยอดไหม้	✓	-			
กะหล่ำปลีแดง				-	-
- โรคใบไหม้	3 (3)	-	5		
ผักกาดหอมห่อ				1	1
- หนอนชอนใบ	2 (7)	2 (12)	1		
- โรคเน่า	✓	✓			
กะหล่ำปลี (f)				6	-
- ไม่มีตลาด	5 (1)	1 (21)	2		
- ต้นทุนสูง	4 (2)	3 (10)	3		
แครอท				5	3
- มดกินหัว	✓	-			
หอมญี่ปุ่น				-	-
- โรคใบไหม้					
- ราคาไม่แน่นอน	✓	5 (2)	7		
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ					
- หนอนม้วนใบ	-	5 (4)	6		
หัวไชเท้า	-	✓		-	-
ผักกาดขาวปลี	-	✓		7	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
๖. สุขภาพอนามัย	5 (5)	4 (19)	3		
- ใช้เลือดออก	4 (2)	✓	7		
- ไข้	-	7 (2)	8		
- ใช้หวัด / ปวดบวม	3 (3)	2 (11)	2		
- ยาเสพติด	4 (2)	5 (6)	5		
- ไทฟอยด์	2 (8)	4 (9)	4		
- มาลาเรีย	4 (2)	1 (12)	2		
- เอดส์	1 (10)	3 (10)	1		
- ท้องร่วง	6 (1)	3 (10)	5		
๗. กิจกรรมสาธารณะ	1 (20)	1 (32)	1		
น้ำ / ประปา					
- น้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ	1 (10)	1 (20)	1		
- น้ำบริโภค / อุปโภคไม่เพียงพอ	3 (6)	2 (18)	2		
ถนน					
- ถนนเข้าไปไร่นาไม่ดีขนส่งผลผลิตลำบาก	2 (8)	3 (12)	3		
ป่าไม้ / ต้นน้ำ (g)	-	4 (10)	4		
๘. งานส่งเสริมรายได้	6 (3)	3 (28)	3		
การรับจ้าง หาผู้จ้างลำบากขึ้น	-	1 (40)	2	1	1
การหาของป่า	-	2 (15)	3		
ทอดผ้าแล้วหาตลาดจำหน่ายไม่ได้	1 (24)	3 (5)	1	2	2
๙. กิจกรรมการรวมกลุ่ม		5 (11)	8		
กลุ่มสหกรณ์ (h)					
- สหกรณ์มีเงินไม่เพียงพอ ต่อความต้องการกู้ยืมของสมาชิก	✓	✓			
ธกส. (i)					
- สมาชิกไม่ยอมชำระคืน	✓	-			
กลุ่มผักและกลุ่มไม้ผลของโครงการหลวง	✓	✓			
กลุ่มแม่บ้าน (j)					
- การรวมกลุ่มมีปัญหา ขาดการประสานงานที่ดี	✓	✓			
กลุ่มหนุ่มสาว (k)					
- ไม่ค่อยมีการทำกิจกรรมร่วมกัน	✓				

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) ในกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะดี ไม่มีใครปลูกข้าว ต่างก็ซื้อข้าวมาบริโภค ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะยากจน ยังมีการปลูกข้าวไว้เป็นอาหารหลักเหมือนเดิม
- (b) ในกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะดี มีการเลี้ยงไก่กันน้อยราย และแต่ละรายก็เลี้ยงกันน้อยตัว (4 – 5 ตัว) ปัญหาของไก่จึงไม่ค่อยมี ส่วนใหญ่ไก่ที่เลี้ยง เลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น
- (c) เกษตรกรผู้มีฐานะดีบางรายปลูกกระเทียมในช่วงฤดูหนาว ไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เพราะอากาศแห้ง เย็น ปัญหาการปลูกจะมีในช่วงฤดูฝน ซึ่งมีอากาศชื้น ทำให้กระเทียมเป็นรา
- (d) ไม้ผลที่เกษตรกรปลูก ส่วนใหญ่ไม่ติดผล เนื่องจากอากาศในพื้นที่นั้นไม่เย็นพอ ดังนั้นจึงทำให้เกษตรกรบางคนขาดทุน และมีหนี้สินมากขึ้น
- (e) สัมภาษณ์ชาวบ้าน มีผู้มีฐานะดี 1 รายที่ปลูก โดยเพิ่งเริ่มปลูก จึงยังไม่มีปัญหา
- (f) เกษตรกรรายหนึ่งมีปัญหาเรื่องราคาคั่ว อีกทั้งหาลาดรับซื้อยาก เนื่องจากปลูกกันมาก ทั้งบนดอยและที่ราบ ทำให้การแข่งขันด้านราคามีสูง บางรายที่ปลูกมากใช้ทุนมาก และขายได้ในราคา 2 บาท/กิโลกรัม ทำให้ขาดทุน ราคาคั่วที่เกษตรกรต้องการคือ 4 บาท/กิโลกรัม ถึงจะคุ้มทุน
- (g) ในการรักษาดินไม่ในพื้นที่โครงการ ฯ ชาวบ้านมีข้อกำหนดว่า จะมีเขตรับผิดชอบในการดูแลรักษาดินไม่ในเขตของตนเอง (30 เมตร/ ครอบครัว) โดยปลูกต้นไม้ข้างทาง ถ้าของใครตาย ก็ต้องมีการปลูกใหม่ทดแทน
- (h) กลุ่มสหกรณ์ มีปัญหาเรื่องการไม่ยอมชำระหนี้สินให้กับกลุ่ม ส่งผลทำให้สมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ มีปัญหาเพราะต้องรอคิวในการกู้ยืม
- (i) ในเรื่อง ธกส. ที่เข้ามาร่วมมือกับโครงการหลวง จะมีการเข้าร่วมของกลุ่มพืชผัก กลุ่มไม้ผล และกลุ่มไม้ดอก มีปัญหาอยู่ในลักษณะ ดังนี้ กลุ่มพืชผักมีปัญหาเรื่องการส่งหนี้และการขายผลผลิตให้กับเอกชน/พ่อค้า แทนที่เกษตรกรจะนำผลผลิตมาขายให้กับหนี้สินกับค่าปุ๋ย สารเคมี และเมล็ดพันธุ์ นอกจากนี้บางรายไม่ได้ทำกิจกรรมจริงจัง ต่อมาก็หลบไม่มีการส่งหนี้ นอกจากนี้ทำให้เครดิตในกลุ่มเสีย เมื่อสมาชิกในกลุ่มคนหนึ่งเป็นหนี้ และไม่ยอมชำระหนี้ จะส่งผลให้สมาชิกคนอื่นในกลุ่มมีปัญหาตามไปด้วยในเรื่องการเบิกปัจจัยการผลิตยากขึ้น ส่วนกลุ่มไม้ดอก ปัญหาจะอยู่ที่ไม่ค่อยมีสมาชิก เพราะมีการเพาะปลูกน้อย
- (j) กลุ่มแม่บ้าน การเข้าร่วมกลุ่มบางครั้งมีปัญหาด้านระยะทาง ชาวบ้านที่มีบ้านอยู่ไกลจากที่ตั้งของกลุ่มจะไม่ค่อยได้ร่วมกิจกรรมกลุ่มเนื่องจากไม่สะดวกด้านระยะทาง และในบางครั้งมีการเข้าร่วมกลุ่มหลายกลุ่ม ทำให้ขาดกิจกรรมของอีกกลุ่มไป
- (k) กลุ่มหนุ่มสาวเดิมมีกองทุนของกลุ่มขึ้นมา ต่อมา มีการบริหารด้านการเงินไม่ดี ทำให้กลุ่มมีปัญหา กลุ่มไม่มีความมั่นคงและท้ายที่สุดยุติการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอยมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. ปัญหาความเห็นแก่ตัวของเกษตรกร	1	-
2. ปัญหาการขยายพื้นที่ทำกินของเกษตรกร	2	-
3. การขาดน้ำในการทำการเกษตร	3	2
4. ขาดเจ้าหน้าที่ในการดูแลการพัฒนาสังคม	4	-
5. ขาดงบประมาณในการส่งเสริมและมีงบประมาณ	-	1
6. วัสดุอุปกรณ์สำนักงานไม่เพียงพอ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง สื่อ (ทีวี , วีดีโอ) โทรศัพท์ และ วิทยุสื่อสาร	-	3
7. อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ เช่น โรงคัดบรรจุ หังไม้ผล ไม้ดอก และผัก และ อาคารสำนักงาน	-	4
8. ชาวบ้านไม่มีพันธุ์พืช พันธุ์ไม้ผลที่ต้องการปลูกพอเพียง	-	5
9. อุปกรณ์ทางการเกษตรไม่เพียงพอ เช่น เครื่องพ่นยา กรรไกรตัดหญ้า ลังบรรจุผลผลิต และปุ๋ย สารเคมี	-	6
10. แรงงานด้านคนงานไม่เพียงพอ ต้องมีการจ้างแรงงานในท้องถิ่น	-	7
11. เกษตรกรอยู่ห่างไกล พบปะได้ลำบาก เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก ถนนไม่ดี	-	8
12. ปัญหายาเสพติด การนำยาเสพติดเข้ามาของกลุ่มหมู่บ้านบิหาร	-	9

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงหนองหอย มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการคือ สิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและความต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลัง)	ความเห็น ของคณะที่ สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	1	2	มีขนาดเล็กทำให้ไม่เพียงพอเมื่อมีผลผลิต มาก	
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	1	1	เป็นรถ 6 ล้อขนาดเล็กทำให้ขนผลผลิตในแต่ละวันหลายเที่ยว ทำให้มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น	
รถมอเตอร์ไซด์	4			
โรงเอนกประสงค์	1			
โรงคัดบรรจุ	1	2	ต้องการปรับปรุงเพิ่มเติมเพราะว่าต่อไปจะเป็นศูนย์รวบรวมผลผลิต และใช้เป็นจุด ตกแต่งผักเพื่อส่งขายกรุงเทพ และเป็นจุด บรรจุ โดยมีศูนย์อื่นรวมด้วย	

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้มมีการรวมกลุ่ม
และปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวม ทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1. หาสมาชิกเพื่อเข้าร่วมกลุ่มไม่ครบ 2. บางคนไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มได้เพราะสมาชิกไม่ยอมรับ 3. มีปัญหาด้านการกู้ยืม และชำระคืน	4
กลุ่มธกส. (กลุ่มไม้ผล ,กลุ่มไม้ดอก,กลุ่มผัก)	4. เมื่อสมาชิกกลุ่มไม่ครบ ไม่สามารถเบิกของได้ 5. วัสดุ - อุปกรณ์ไม่เพียงพอ เนื่องจากการจัดการไม่ดีพอ 6. การประสานงานของศูนย์กับส่วนกลางไม่ดีพอ บางครั้งไม่มี ปัจจัยการผลิตให้	1 3 2
กลุ่มจิตสำนึก (กลุ่ม เยาวชน ,กลุ่มหนุ่ม สาว)	1.ไม่ค่อยมีการรวมกลุ่มกัน สมาชิกต้องไปรับจ้างทำงานข้าง ล่าง(นอกหมู่บ้าน) เพื่อหาเลี้ยงชีพ	

5. ข้อเสนอทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนา
โครงการหลวงหนองหอย มีดังนี้

1. ควรมีการกำหนดศักยภาพของศูนย์ฯ นั้น ๆ ว่าสามารถพัฒนาอะไรได้บ้างไม่ทำทุกด้าน
2. การจัดทำแผนควรมีการประสานหลาย ๆ หน่วยงาน
2. ควรจัดทำแผนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

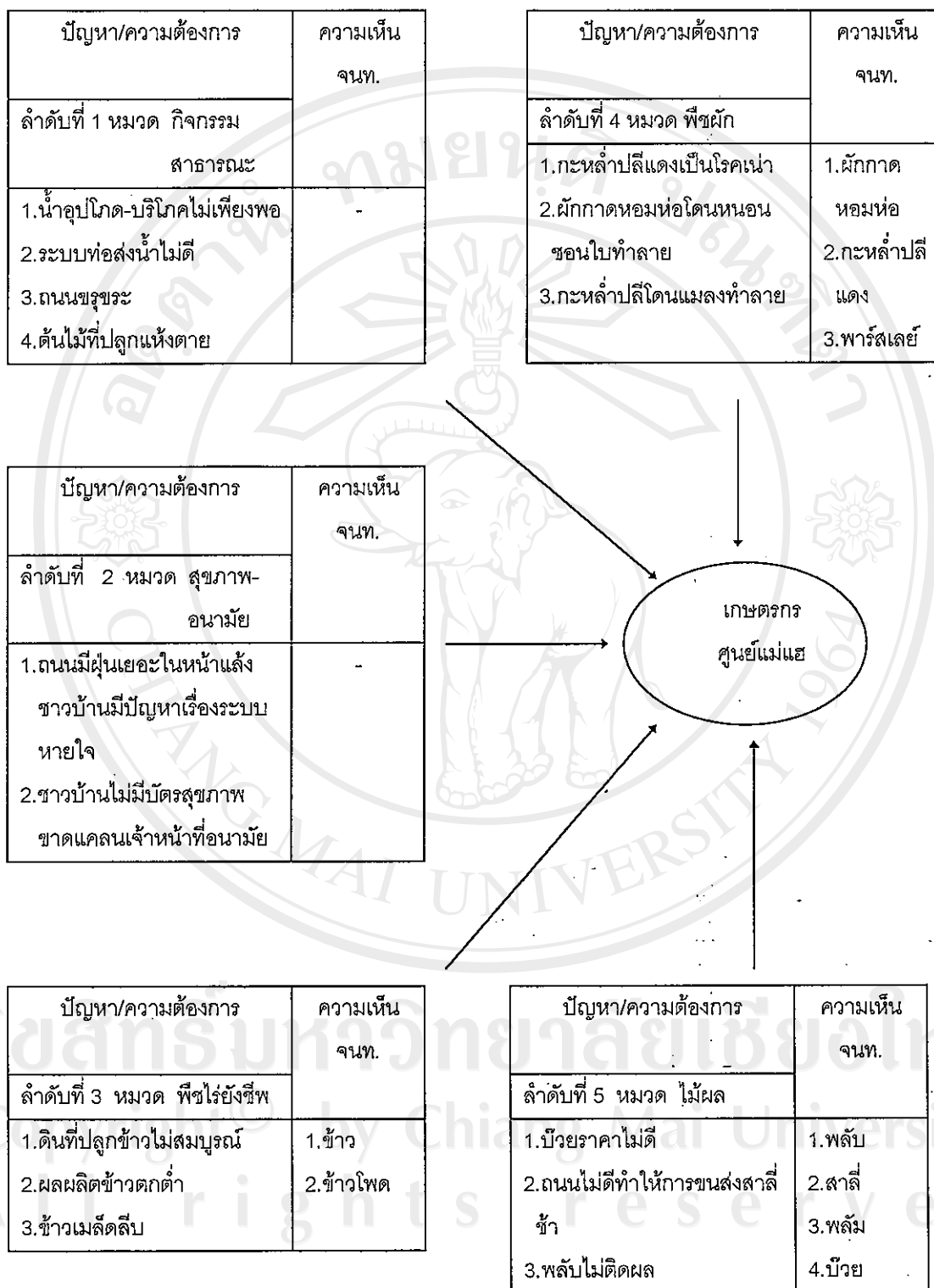

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ แม่เอย)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ -ข้าวมีเมล็ดลีบ	**	**	ควรประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหา
2. ไม้ผล -บวญราคาไม่ดี	***	**	ไม้ผลปัจจุบันมีปัญหามากด้านราคาต่ำ ควรมีการพัฒนา ด้านการแปรรูปผลผลิต เพื่อที่จะได้เป็นการพัฒนาในระยะ ยาว เนื่องจากขณะนี้เกษตรกรบางรายจะตัดต้นบวญทิ้ง เพื่อที่จะได้ปลูกพืชชนิดใหม่ทดแทน ทั้ง ๆ ที่ต้นบวญให้ผล ผลิตดี และกว่าจะส่งเสริมให้ปลูกได้ ก็ต้องใช้ทรัพยากรและ เวลาเรื่องนี้มาก
3. ผัก -หนอนชอนใบในผักกาด หอมพอ -โรคเน่าในกะหล่ำปลีแดง	***	**	ผักทั้งสองชนิดเป็นพืชที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรอยู่มาก ควร มีการรณรงค์แก้ไขอย่างจริงจัง เพราะเกษตรกรทั้งฐานะพอ ควรและฐานะยากจนปลูกแล้วไม่อาจแก้ปัญหานี้ได้
4. โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณะ -ระบบน้ำบริเวณและ เพาะปลูกไม่เพียงพอในฤดู แล้ง	**	**	ควรพิจารณาสร้างถังเก็บน้ำเพิ่มขึ้น เพื่อสามารถเก็บน้ำไว้ใช้ ในฤดูแล้ง และควรร่วมกับเกษตรกรการวางระบบท่อส่งน้ำ ให้ดี เพื่อที่ว่าเกษตรกรจะได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง ทั้ง พิจารณาว่าค่าใช้จ่ายเรื่องการใช้ น้ำเพื่อการเกษตรนี้ เกษตรกรควรร่วมรับผิดชอบและมีส่วนร่วม เช่น มีมิเตอร์เก็บ ค่าใช้น้ำตามสมควร
5. อื่น ๆ -ยาเสพติด การลักลอบ ขนยาเสพติดผ่านบริเวณนี้	*	*	เนื่องจากพื้นที่ที่ศูนย์ฯรับผิดชอบ ครอบคลุมพื้นที่หลาย อำเภอ ทางศูนย์ฯควรพยายามแก้ปัญหา ยาเสพติด ให้เต็มที่ (แม้จะทำได้ยาก) เพราะกำลังเป็นปัญหารุนแรงมากยิ่งขึ้น

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเล็กน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,200 เมตร
- อุณหภูมิ เฉลี่ย 20.1 °C สูงสุด 26.1 °C ต่ำสุด 15.6 °C
- ปริมาณน้ำฝน 1,314 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 33.02 ตารางกิโลเมตร (20,635.99 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 56 กิโลเมตร คอนกรีต 16 กิโลเมตร และ ถนนดิน 4 กิโลเมตร
- ไฟฟ้า มี 14 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 2 สถานี
- โรงเรียน มี 1 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ม.3 ครู 21 คน
- วัด มี 1 วัด
- โบสถ์ มี 2 โบสถ์
- โทรศัพท์สาธารณะ (ไม่มีข้อมูล) 2
- รถประจำทาง -
- แหล่งน้ำสาธารณะ อ่างห้วยหอย อ่างห้วยขมิ้น
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝาย/เขื่อน (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 14 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ม้ง	7	261	1,496
กระเหรี่ยง	7	243	1,425
รวม	14	504	2,921

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผลศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บวีย	ได้หวัน	สถานี	127	125	2
บวีย	ได้หวัน	220 ราย	12,823	3,864	8,959

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
ท้อ	6 - 3 N	สถานี	6	6	0
ท้อ	FLORDABELLE	สถานี	12	8	4
ท้อ	ต้นตอ	100 ราย	3,561	0	3,561
ท้อ	ไม่ระบุพันธุ์		1,690	987	703
พลัม	GULFRUBY	สถานี	85	75	10
พลัม	เหลืองบ้านหลวง	สถานี	160	5	155
พลัม	แดงบ้านหลวง	สถานี	13	3	10
พลัม	ขุนแจ	สถานี	20	20	0
พลัม	นิวซีแลนด์	สถานี	18	0	18
พลัม	GULFRUBY	88 ราย	1,554	811	743
พลัม	เหลืองบ้านหลวง		228	47	181
พลัม	แดงบ้านหลวง		1,038	194	844
พลัม	ขุนแจ		166	90	76
พลับ	P1	สถานี	4	4	0
พลับ	P2	สถานี	15	15	0
พลับ	P3	สถานี	10	10	0
พลับ	P4	สถานี	8	8	0
พลับ	FUYU	สถานี	30	5	25
พลับ	HACHIYA	สถานี	6	0	6
พลับ	PRINCE	สถานี	1	1	0
พลับ	NIGHTINGALE	สถานี	6	0	6
พลับ	TANENASHI	สถานี	4	1	3
พลับ	HYAKUME	สถานี	1	1	0
พลับ	ต้นตอไต้หวัน	170 ราย	1,726	0	1,726
พลับ	P1		428	262	166
พลับ	P2		6,279	2,741	3,538
พลับ	P3		128	32	96
พลับ	P4		231	147	84
พลับ	FUYU		156	51	105
สาลี่	YOKOYAMAWASE	สถานี	13	13	0

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
สาลี่	XIANGSUI	สถานี	28	4	24
สาลี่	ต้นตอ	166 ราย	3,485	0	3,485
สาลี่	YOKOYAMAWASE		7,086	3,729	3,357
สาลี่	XIANGSUI		623	218	405

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดหอมห่อ	44,187.50	32.87
ชุกินี	16,399.00	12.20
กะหล่ำปลีแดง(ม่วง)	15,929.50	11.85
ผักกาดขาวปลี	11,276.00	8.39
พริกหวานเขียว	8,721.50	6.49
พาร์สลีย์	7,086.50	5.27
ผักกาดทางหงษ์	6,443.50	4.79
แครอท	6,266.50	4.66
เบบี้แครอท	6,169.50	4.59
กะหล่ำปลี	4,648.50	3.46
กระเทียมดำน	2,547.00	1.89
ผักกาดหอมใบแดง	1,399.00	1.04
อิตาเลียนพาร์สลีย์	867.50	0.65
หอมญี่ปุ่น	724.50	0.54
ชิโครีซิลคเกอร์ฮัท	428.00	0.32
ถั่วลันเตา	298.00	0.22
อาร์ติโชค	284.00	0.21
ผักกาดหวาน	215.00	0.16
โรสแมรี่	80.80	0.06

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
บัตู	279.50	0.21
ปวยเล้ง	73.00	0.05
พริกหวานเหลือง	36.00	0.03
พาร์สเลย์	29.00	0.02
มินท์	21.00	0.02
เลมอนบาล์ม	21.00	0.02
พริกหวานแดง	11.50	0.01
เลมอนทาร์ม	3.70	0.00
ออริกาโน	2.25	0.00
รวม	134,445.75	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
จีบโซฟิลล่า	กำ	3,531	93,523.00	41.01
เยอบีร่า	ดอก	29,670	57,950.75	25.41
แกลดิโอลัส	ช่อ	31,713	50,596.50	22.19
เฟิร์น	กำ	2,745	25,980.00	11.39
รวม			228,050.25	100.00

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเผ่ากะเหรี่ยง และเผ่าม้ง (แม่ฮ่อง)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา / ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยังชีพ	5 (17)	2 (41)	3	-	-
ข้าว	-	-	-	1	1
- หนูเข้าไร่	7 (3)	-	7	-	-
- เมล็ดลีบ	2 (12)	-	2	-	-
- มีพื้นที่เพาะปลูกน้อย	5 (7)	-	5	-	-
- น้ำไม่พอใช้	4 (11)	-	4	-	-
- ใบไหม้, ใบจุด	4 (7)	-	4	-	-
- ผลผลิตต่ำ	2 (12)	-	2	-	-
- หนูรบกวนแย่งอาหาร	6 (5)	-	6	-	-
- ดินไม่สมบูรณ์	1 (15)	-	1	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	2	2
- พื้นที่น้อย	/	/	/	-	-
- ดินไม่สมบูรณ์	/	/	/	-	-
- หนูกินข้าวโพด	/	/	/	-	-
พริก	/	/	/	-	-
- ใบงอ	/	-	/	-	-
ผักกาด	/	/	/	-	-
- หนอนชอนใบ	/	/	/	-	-
ถั่วพื้นบ้าน	-	/	/	-	-
- หนูกัดกิน	-	/	/	-	-
ข้าวบาร์เลย์	-	/	/	-	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือ กล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ หรือไม่ได้จัดลำดับ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ข. พืชไร่การดำ/ตงเสริม	-	-	-	-	-
มันฝรั่ง	/	-	-	-	-
ลิ้นิน	-	/	-	-	-
ค. พืชผัก (a)	4 (18)	4 (21)	4	-	-
กะล่ำปลีแดง	-	-	-	-	-
-ไม่มีตลาด	/	-	-	-	-
-ต้นทุนสูง	/	-	-	-	-
-โรคเน่า	/	/	-	-	-
-โรคใบเหลือง, ใบไหม้	1(25)	2(16)	1	-	-
-หนอนเจาะยอด	/	-	-	-	-
-ไม่เข้าหัว	/	/	-	-	-
ผักกาดหอมหัว	-	-	-	1	1
-ผลผลิตเสียหายมาก (เวลาฝนตก)	/	/	-	-	-
-โรคใบไหม้, ใบเหลือง	-	/	-	-	-
-โรแดงทำลาย	/	/	-	-	-
-น้ำไม่พอ	-	/	-	-	-
-หนอนชอนใบ ทำลาย	2 (24)	1 (17)	1	-	-
-โรคเน่า	/	-	-	-	-
พริกยักษ์	-	-	-	3	-
-เหี่ยวตายทั้งต้น	-	3 (15)	3	-	-
-ผลเน่า	-	/	-	-	-
-ราคาขายสูง (ค่าใช้จ่ายแรงจะสูงจึงไม่ขาย)	-	/	-	-	-
พาสลีย์	-	-	-	4	3
-เป็นโรคใบไหม้, ใบจุด	7	6 (1)	7	-	-
-โคนเน่า	-	/	-	-	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	8	-
-แมลงทำลายหัวกะหล่ำ	4 (8)	3 (15)	3	-	-
-ไม่มีตลาด ไม่มีคนซื้อ (b)	/	/	-	-	-
-ต้นทุนสูง	-	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ผักกาดหางหงษ์	-	-	-	5	5
-โรคเน่า	5 (4)	5 (5)	6	-	-
หอมญี่ปุ่น	-	-	-	-	-
-โรคเน่า	3 (9)	5 (3)	4	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	6	4
จ. ไม้ดอก	9 (5)	11 (3)	9	-	-
สแตติส	-	-	-	-	-
-โรคใบจุด	-	-	-	-	-
-ขาดน้ำ	/	/	-	-	-
แกเลติโอลัส	-	-	-	-	-
-โรแดงลง	/	-	-	-	-
-ดอกไหม้	-	/	-	-	-
-ใบจุด, ใบไหม้	/	/	-	-	-
ดาวเรือง	-	-	-	-	-
-ขาดน้ำ	/	-	-	-	-
-รากถูก	/	/	-	-	-
ยิบซิฟิลา	-	-	-	1	-
เยอบีร่า	-	-	-	-	1
เฟิร์น	-	/	-	-	-
ลิลลี่	-	-	-	2	2
จ. ไม้ผล (a)	3 (29)	5 (16)	4	-	-
พลับ	-	-	-	2	1
-เพลี้ยหอยลง	/	-	-	-	-
-หนอนเจาะลำต้น	3(12)	5(5)	4	-	-
-ลูกเห็บตกใส่ผล	/	/	-	-	-
-ถนนไม่ดี ผลผลิตส่งขายได้ช้า	/	/	-	-	-
-ไม่ติดผล	/	-	-	-	-
สาลี่	-	-	-	1	2
-ถนนไม่ดี ผลผลิตขนส่งได้ช้า	2 (24)	2 (23)	2	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-แมลงวันทองเจาะผล	/	/	-	-	-
-ผลเน่า	-	/	-	-	-
พลัม	-	-	-	4	3
-ไม่ติดผล	4 (6)	3 (9)	3	-	-
บ๊วย	-	-	-	3	4
-ราคาไม่ดี	1 (32)	1 (39)	1	-	-
-แมลงวันเจาะ	-	/	-	-	-
-พันธุ์ไม่ดี	/	-	-	-	-
-ไม่มีตลาดรองรับ	/	-	-	-	-
-ไม่ติดดอก	/	-	-	-	-
ท้อ	-	-	-	-	-
-แมลงเจาะผล	5 (2)	4 (7)	5	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	-	-
๑. ปศุสัตว์ / ประมง	5 (17)	6 (14)	4	-	-
สุกร	-	-	-	2	2
-เป็นโรคอหิวาต์	-	/	-	-	-
-เป็นโรคซึ่ขาว	/	/	-	-	-
-ช่วงที่ตัวเล็ก เป็นโรคท้องร่วง	/	/	-	-	-
-ไม่มีวัคซีนฉีด	/	/	-	-	-
-เป็นพยาธิ	/	-	-	-	-
ไก่	-	-	-	1	1
-ไม่มีวัคซีนฉีด	/	/	-	-	-
-เป็นโรคซึ่ขาว	/	-	-	-	-
-เป็นโรคอหิวาต์	/	-	-	-	-
โค	-	-	-	3	-
-เป็นเรื้อน	/	-	-	-	-
-โรคเท้าเปื่อย	/	-	-	-	-
กระบือ	-	-	-	4	-
-โรคคอกปวม	/	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-เป็นแผลเป็นหนอง ผอมตาย	-	/	-	-	-
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	7 (14)	7 (6)	5	-	-
รับจ้าง	-	-	-	-	-
-ไม่มีคนว่าจ้าง จึงตกงาน	-	/	-	-	-
ค. สุขภาพอนามัย	2 (32)	3 (31)	2	-	-
-ปวดบวม	-	/	-	-	-
-ท้องร่วง	/	/	-	-	-
-มาลาเรีย	/	/	-	-	-
-ไทฟอยด์	/	/	-	-	-
-ไข้เลือดออก	/	/	-	-	-
-ยาเสพติด	/	/	-	-	-
ด้านอนามัย (d)	/	/	-	-	-
-โรคระบบทางเดินหายใจ (e)	/	-	-	-	-
ณ. กิจกรรมสาธารณสุข	1 (51)	1 (43)	1	-	-
น้ำ / ประปา	-	-	-	-	-
-น้ำไม่มี ไม่พอ (f)	/	/	-	-	-
-ระบบท่อส่งน้ำไม่ดี	/	/	-	-	-
-แท้งค์น้ำมีไม่เพียงพอ	/	-	-	-	-
ถนน	-	-	-	-	-
-ถนนไม่ดี ขรุขระ เป็นดินโคลน (หน้าฝน)	/	/	-	-	-
ป่าไม้	-	-	-	-	-
-ต้นไม้ที่ปลูกแห้งตาย	/	/	-	-	-
-ไฟไหม้ป่า	/	/	-	-	-
ญ. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	8 (12)	8 (5)	8	-	-
กลุ่มสหกรณ์ (g)	-	-	-	-	-
-สมาชิกไม่ค่อยเข้าใจการทำงานของสหกรณ์	/	/	-	-	-
กลุ่มแม่บ้าน (h)	-	-	-	-	-
-การประสานงานในกลุ่มไม่ดี	/	-	-	-	-
-หน่วยราชการไม่ส่งเสริมการติดตามมากพอ	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กลุ่มหนุ่มสาว	-	-	-	-	-
-ไม่มีความต่อเนื่อง	/	-	-	-	-
กลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	/	/	-	-	-
กลุ่มพืชผัก	-	-	-	-	-
-หาแหล่งตลาดไม่ได้	/	/	-	-	-
กลุ่มไม้ดอก	/	/	-	-	-
กลุ่มไม้ผล	/	/	-	-	-
กลุ่มออมทรัพย์	-	-	-	-	-
-เงินกู้ไม่เพียงพอ	/	/	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- (a) พืชผักส่วนใหญ่ที่ปลูกจะมีปัญหาเรื่องโรคเน่า เพราะเมื่อใดที่ฝนตก ผักซึ่งส่วนใหญ่ที่ขายในหน้าฝน จะมีการเน่า บางชนิดเน่าเฉพาะโคน บางชนิดเน่าทั้งต้น
- (b) กะหล่ำปลีจะมีปัญหาเรื่องแมลงกิน แต่เมื่อซื้อผักก็จะมีปัญหาเรื่องตลาด เพราะตลาดไม่รับซื้อ ผู้บริโภคไม่กล้าซื้อไปกิน
- (c) ไม้ผลที่ปลูกในเขตพื้นที่โครงการหลวงแม่แฮของทุกหมู่บ้าน จะมีปัญหาในด้านการลำเลียงขนส่งผลผลิตไปขายในตลาดเนื่องจากถนนไม่ดี การเดินทางต้องใช้เวลา นาน ผลผลิตจึงขนส่งไปขายได้ช้า
- (d) อนามัยในชุมชนมีปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่อนามัยมี 1 คน บางครั้งไม่อยู่ต้องไปส่งป้าตอง เนื่องจากที่หน่วยอนามัยนี้ต้องมีบริการที่กว้างขวางจึงมีปัญหาขาดแคลนยาบ่อย ๆ และชาวบ้านมีปัญหาเรื่องไม่มีบัตรสุขภาพเพราะถ้ามีบัตรปัญหาค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลก็จะมีน้อยลง
- (e) ระบบทางเดินหายใจของชาวบ้านมีปัญหา เนื่องจากปัญหามีฝุ่นเยอะบนถนน (ในหน้าแล้ง) และมีปัญหาการเดินทาง, การขนส่งในหน้าฝน
- (f) ระบบน้ำ, ชลประทานไม่ดี น้ำไม่พอใช้ในการอุปโภค, บริโภค และทำการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน้าแล้ง
- (g) กลุ่มสหกรณ์แม่แฮตั้งขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ และสอบถามสมาชิกบางคนดูจะไม่ค่อยเข้าใจเรื่องสหกรณ์ดีนัก และส่วนใหญ่ไม่ค่อยร่วมกิจกรรม สมาชิกมีจำนวนน้อย การบริหารงาน การจัดการและการประสานงาน รวมถึงด้านงบประมาณยังมีปัญหาอยู่
- (h) กลุ่มแม่บ้านที่บ้านมอนยะเหนือมีการรวมกันเก็บเงินทุกเดือน ๆ ละ 20 บาท/ครอบครัว เพื่อทำอาหารให้เด็กในหมู่บ้านในช่วงเทศกาลและช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเพื่อสุขภาพแก่ชาวบ้าน กรณีที่ต้องอยู่โรงพยาบาลนาน ๆ นอกจากนี้ยังมีการเก็บเงินรวมกันออกเงินกู้ดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาท/เดือน และเริ่มมีการรวมกันปลูกพืชสมุนไพรอีกด้วย

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แอมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. เกี่ยวกับจิตสำนึกในแต่ละเผ่าแตกต่างกัน มั่งคั่งขึ้นเห็นแก่ตัว กะเหรี่ยงทำงานได้ดี	1	4
2. บุคลากร-เจ้าหน้าที่ ไม่พอ มีน้อย เจ้าหน้าที่ของศูนย์มี 4 คน รวมหัวหน้าศูนย์ มีคนงานในพื้นที่ไม่ค่อยมีศักยภาพ แต่เจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่าง จนท.กับชาวบ้านและชาวบ้านไว้ใจ	2	1
3. ทางศูนย์ทำงานหนัก เนื่องจากมีบริเวณติดต่อกันหลายอำเภอ หน่วยงานราชการไม่ประสานงาน	3	-
4. กลุ่ม NGO , กลุ่มลุ่มแม่น้ำแม่แจ่ม เข้ามากระตุ้นชาวบ้านให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับหน่วยงาน ทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ยาก	7	-
5. มีการเข้ามาทำไร่ ของชาวม้งที่อยู่นอกเขตส่งเสริมของศูนย์ โดยการแผ้วถางพื้นที่ป่า และบางรายเช่าพื้นที่ของกะเหรี่ยง	6	-
6. น้ำน้อยลง ระบบน้ำไม่เพียงพอที่จะใช้ตลอดทั้งปีในศูนย์		
7. มีหนี้สินของเกษตรกร เช่น เกษตรกรปลูกไม้ดอกขาดทุน ปลูกผักกำไร แต่ไม่ยอมใช้หนี้สิน ถ้ามีจิตสำนึกที่ดีก็ควรมีการใช้นี้สิน	5	3
8. ยาเสพติด จากหมู่บ้านอื่นมีผลกระทบ คือมีการลักขโมยของคนติดยา และผู้ค้ายาเสพติดจะจ้างกะเหรี่ยงทำงานด้านยาเสพติด	-	-
9. แรงงานไม่เพียงพอ คนงานน้อย	4	-
10. วัสดุ-ครุภัณฑ์, เครื่องทุนแรง, ถังพ่นยา, เครื่องพ่นยา ไม่เพียงพอ	-	2
11. ผลผลิตมาก ไม่มีที่จัดเก็บต้องการห้องเย็น เนื่องจากผลผลิตที่ซื้อจากชาวบ้านจะมากกว่าจำนวนขั้นต่ำของโครงการหลวง จะต้องเก็บรักษาไว้เพื่อรอส่งครั้งต่อไป	-	5
12. ตลาดของโครงการหลวง จำกัด ความต้องการที่จะผลิตของชาวบ้านมากกว่าความต้องการของตลาด	-	6
13. ราคาต้นทุนการผลิตสูง แต่รายรับ (รายได้) น้อย มีกำไรน้อย	-	8
14. การผลิตผักส่วนใหญ่ของกะเหรี่ยงเป็นการผลิตรายย่อย ทำภายในครอบครัว แรงงานน้อยเมื่อผลผลิตมาก คุณภาพไม่ดี ดูแลไม่ทั่วถึง	11	-
-การผลิตผักของม้ง จะทำการผลิต crop ใหญ่ การจัดเก็บผลผลิต เกษตรกรต้องเก็บเองและต้องการนำมาส่งที่ศูนย์ในจำนวนมาก ทำให้ผลผลิตมากเกินไปเกินความต้องการ แต่ทางโครงการหลวงต้องรับซื้อเอาไว้ เพราะถ้าไม่รับซื้อในจำนวนมากเกษตรกรก็จะไม่ขายผลผลิตให้ ทำให้จึงต้องมีห้องเย็นเพื่อเก็บผลผลิตที่เหลือจากการส่งไปที่สถานี		

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
15. พื้นที่ได้รับน้ำทั้งปี 30 ไร่ ที่จะผลิตได้ทั้งปี ถือว่าพื้นที่น้อย -กะเหรี่ยง ปลุกพื้นที่น้อย 30 ไร่ หลังฤดูกาลทำนาในหน้าแล้งก็ทำไม่ได้ -ม้ง อาจทำการผลิตได้ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากม้งต้องการผลิตในพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น กะหล่ำ ม้งจะทำการผลิตมากแต่ตลาดต้องการนิดเดียว ผลผลิตที่เหลือจะทำการขายผลผลิตเอง แต่จะมี ปัญหาในช่วงที่มีปัญหาราคาต่ำ เนื่องจากไร่นาของเกษตรกรอยู่ไกล ทำให้ต้องมีการจ่ายเงินค่า พาหนะเพื่อการเดินทาง ทำให้เกิดต้นทุนสูงขึ้น เกษตรกรจึงไม่นำมาขาย เกษตรกรไม่สนใจ พืช หลักในฤดูฝนของเกษตรกรคือกะหล่ำ สามารถปลูกง่าย เกษตรกรจึงไม่สนใจที่จะปลูกผักที่ส่งเสริม	-	7
16. ถนนจากแปลงเกษตรกรรมที่ศูนย์ (โรงคัด) มีปัญหา ถนนไม่ดี	-	11
17. กิจกรรมการปลูกป่าชาวบ้าน เกษตรกรไม่เข้าใจ เนื่องจากเห็นผลได้ช้า ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ (ความร่วมมือน้อย) นอกจากเกษตรกรที่มองการณ์ไกล มองผลระยะยาว เนื่องจากบริเวณศูนย์ยังไม่ ได้อยู่ในเขตอุทยานเกษตรกรยังตัดไม้ในป่า เพื่อนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในปัจจุบัน (เกี่ยวกับ จิตสำนึกของชาวบ้านในการอนุรักษ์ป่า)	9	4
18. กลุ่มสหกรณ์ เน้นการร้านค้า ในส่วนของปุ๋ย (ปัจจัยการผลิตการเกษตร) มีราคา แพงกว่า ราคาจริงมาก	-	10
19. ลักษณะการผลิตของเกษตรกรแตกต่างกันในแต่ละเผ่าต่างกัน กะเหรี่ยงผลิตในพื้นที่น้อย เมื่อราคา ต่ำลงเกษตรกรจะไม่สนใจในการใส่ปัจจัยการผลิตมากขึ้น ชาวบ้านจะเลิกสนใจ ทำให้ผลผลิตไม่มี คุณภาพ ทำให้ผลผลิตเข้าสู่ตลาดน้อย เมื่อผลผลิตน้อยราคาส่ง เกษตรกรจะนำผลผลิตที่ไม่มี คุณภาพมาขาย ทำให้ได้ราคาต่ำ ทำให้ขาดทุนเพิ่มมากขึ้น แต่ในส่วนของม้ง เกษตรกรจะผลิตมาก ถึงแม้ราคาจะลดต่ำลงเกษตรกรก็จะดูแลต่อไป เนื่องจากลงทุนมากแล้ว เมื่อราคาผลผลิตสูงขึ้น เกษตรกรยังขายผลผลิตได้ ทำให้ไม่ขาดทุนมากนัก	-	9

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงแม่แฮมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และ ต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น	1	-	ปลูกผักนอกฤดู ผลผลิตเยอะ คัดบรรจุไม่ทัน	-
รถยนต์ที่ใช้ขนส่งของ	2 คัน	-	มีรถ 6 ล้อ ใช้งานได้ 90% อีกคันคือ 4 ล้อ ใช้งานได้ 60 %	-
รถมอเตอร์ไซด์	3 คัน	-	เสีย 1 คัน นโยบายใช้รถของคนงานแต่เติมน้ำมันให้	-
โรงเอนกประสงค์	1	1	ขนาดคับแคบแต่มีอุปกรณ์เพียงพอจะขยายได้ ต้องการ	-
			ลักษณะคล้ายโรงประชุม	-
โรงคัดบรรจุ			ใช้ร่วมกันทั้งการคัดบรรจุ , การประชุม เปลี่ยนโรงเอนก ประสงค์เป็นโรงคัดบรรจุ โดยสร้างโรงเอนกประสงค์	-
อาคารสำนักงาน	-	1	เพื่อที่ได้เป็นจุดติดต่อประสานงานเป็นสัดส่วน	-
บ้านพักเจ้าหน้าที่ โครงการหลวง		1	ไม่มีบ้านพักของเจ้าหน้าที่ ปัจจุบันมีของกองพัฒนาเกษตร ที่สูง	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1. ปัจจัยการผลิตแพงกว่าราคาจริง 2. เพิ่มหนี้สินให้เกษตรกร ไม่เกิดประโยชน์ด้านการเกษตร 3. ไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้จริง (ต่างคนต่างทำก็เสียเปรียบ)	-
กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้ น้ำห้วยหอย		- -
กลุ่มอนุรักษ์ ทรัพยากรของแต่ละ หมู่บ้าน (ดูแลป่า)	1. พวกมันนอกพื้นที่เข้ามาแผ้วถางพื้นที่	- - -
กลุ่มแม่บ้านห้วยหอย		-
กลุ่มสหกรณ์ของ คริสเตียน	กะเหรี่ยงแบ่งแยกด้านศาสนา พุทธ-คริสต์ (ช่วยเหลือกันในกลุ่ม เช่นกองทุนข้าว)	
กลุ่มป่วย-ยาเกษตรกร	จัดเก็บหนี้สินลำบาก การหมุนของวงเงินข้าว (ชำระคืนข้าว)	-

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ มีดังนี้

1. ให้ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาท ถ้าผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลมีบารมีจะทำให้พัฒนาได้ดีขึ้น
2. ต้องการการรวมกลุ่มเกษตรกรที่เหนียวแน่น เพื่อที่จะได้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง และมีการตั้งกองทุน ของกลุ่มเพื่อช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเดือดร้อน ทั้งด้านการเงินและอื่น ๆ (การรวมกลุ่มทั้งการผลิต-การจำหน่าย)
3. มีหน่วยงานราชการหลายหน่วยงานในศูนย์ ที่ทำงานพัฒนาในศูนย์แต่ต่างคนต่างทำงาน ไม่มีการประสานงานรวมทั้งงบประมาณ ควรทำงบประมาณรวมกันเป็นของส่วนกลางและเบิกใช้ตามจำเป็น
4. การทำงานร่วมกับโครงการหลวงของหน่วยราชการอื่น ๆ น่าจะอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ กฎระเบียบเดียวกันกับโครงการหลวง
5. การดำเนินงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการหลวง เช่น บางอำเภอ, กองพัฒนาเกษตรที่สูงกรมพัฒนาที่ดิน ไม่สอดคล้องกันในการปฏิบัติ แต่การวางแผนสอดคล้องกัน

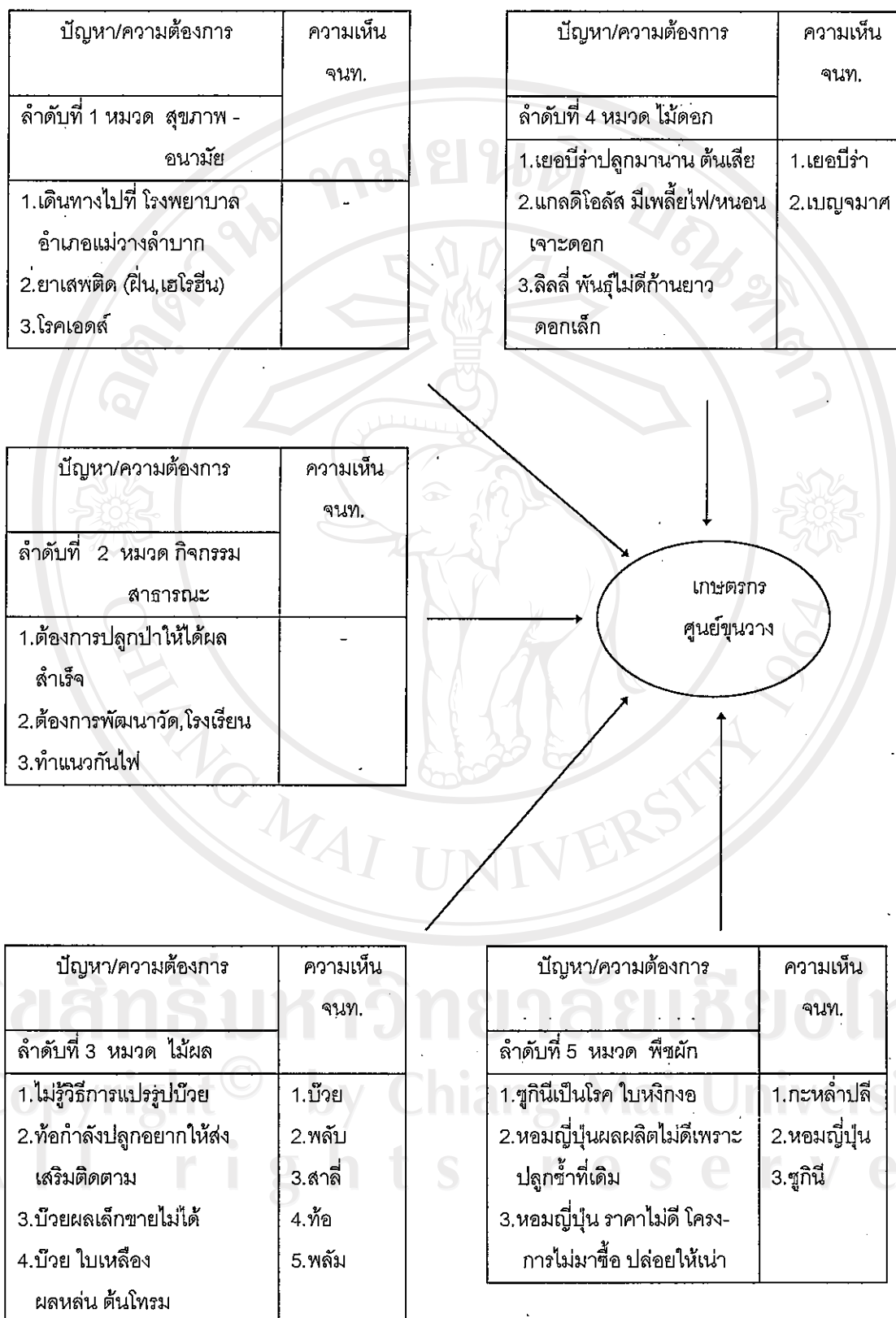

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศุณย์ฯ ขุนวาง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ -พื้นที่ปลูกข้าวดินไม่ดี ไม่มี เงินทุนใส่ปุ๋ย	-	*	การปลูกข้าวยังคงมีความสำคัญแก่เกษตรกรฐานะยากจน กรมพัฒนาที่ดินควรเข้าไปตรวจสอบและให้ความรู้แก่ เกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรกล่าวว่ามีปัญหาดินเป็นกรด แต่ไม่มีเงินพอที่จะซื้อปุ๋ยมาใส่ ซึ่งปัญหาที่แท้จริงอาจมา จากดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์
2. ไม้ผล -เกษตรกรไม่รู้จักวิธีการ แปรรูปบัว ครอบบรมให้ เกษตรกรมี ความรู้ และ สามารถทำการแปรรูปไม้ผล เองได้	***	**	เกษตรกรได้ปลูกบัวเป็นจำนวนมากส่วนใหญ่ไม่มีผู้รับซื้อ เกษตรกรต้องปล่อยให้เน่าคาค้น จะนำมาแปรรูปก็ยังไม่รู้จัก วิธีการ ศุณย์ฯ เคยพาเกษตรกรไปดูงานที่ มข. ประมาณ 2 วัน เกษตรกรก็ยังไม่สามารถทำเองได้ เกษตรกรที่มีความ สนใจการทำไม้ผลแปรรูป (รวมทั้งการแปรรูปพลับด้วย) ศุณย์ฯ ควรหันมาให้ความสำคัญต่อการแปรรูปไม้ผลโดย เฉพาะบัวและพลับ โดยสามารถประสานงานกับคณะ อุตสาหกรรมเกษตร มข. เพื่ออบรมให้แก่เกษตรกร การฝึก อบรมควรเน้นให้เกษตรกรฝึกปฏิบัติจนชำนาญ และสามารถ ทำได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ควรเสริมความรู้ด้านการตลาด ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปนี้ด้วย
-เตรียมการแก้ไขปัญห ทำราคาตกต่ำ หรือล้นตลาด ซึ่งอาจทำโดยสนับสนุนการ แปรรูป	***	*	ตามสถิติปี 2537 เกษตรกรปลูกท้อไปแล้วมากกว่า 8,000 ต้นในจำนวนนี้ให้ผลผลิตแล้วประมาณ 2,500 ต้นเศษ เนื่องจาก จากผลผลิตยังไม่มากเกษตรกรจึงยังไม่ประสบปัญหา ใน อนาคตหากผลผลิตออกมาก ๆ ก็จะมีปัญหาด้านการตลาด ศุณย์ฯ ยังจะต้องเตรียมตัวรองรับปัญหา หากนโยบายของ มูลนิธิโครงการหลวงยังคงมุ่งรับซื้อเฉพาะผลผลิตคุณภาพดี ก็ควรหาทางช่วยเหลือเกษตรกรในส่วนผลผลิตที่ตกเกรด

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
3. อาชีพเสริมรายได้ สนับสนุนการขายดอกไม้ ของเกษตรกร	**	*	ด้วย การให้ความรู้ด้านการตลาด หรือการนำผลผลิตไปแปรรูปในรูปของเค้ก หรือขนม น้ำจะช่วยบรรเทาปัญหาได้ ปัจจุบันเกษตรกรมีฐานะดี มีรถยนต์ของตนเองได้เริ่มนำไม้ดอกไม้ที่ผลิตได้ ออกไปขายทั้งภายในจังหวัดเชียงใหม่ และต่างจังหวัดเป็นการระบายผลผลิตอีกทางหนึ่ง เป็นกิจกรรมที่ศูนย์ฯ น่าจะให้การสนับสนุนในรูปการให้ความรู้ด้านการตลาดเพิ่มเติม และอาจพิจารณาถึงการพัฒนามาจนเกษตรกรบางรายที่มีศักยภาพเข้ามาทำหน้าที่ทางการตลาดอย่างเต็มตัว ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่การตลาดของศูนย์ฯ แต่ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับคุณธรรมที่จะปลูกฝังมิให้เอาเปรียบเกษตรกรอื่น ๆ ไปด้วย
4. สุขภาพ/อนามัย -การระบาดของยาเสพติด (ฝิ่นและเฮโรอีน) เป็นปัญหาที่ ควรได้รับความสนใจและแก้ไข	**	***	การระบาดของยาเสพติดจัดเป็นปัญหาสำคัญของศูนย์ฯ ที่จะต้องได้รับการแก้ไข ในปัจจุบันเกษตรกรมีกลุ่มปราบปรามยาเสพติดคอยดูแลอยู่แล้ว แต่ติดขัดด้วยปัญหาอำนาจการจับกุมและอุปกรณ์ (เช่น ยานพาหนะ) ทำให้ยังทำงานไม่ได้ผล การให้องค์กรชาวบ้านจัดการกับปัญหานี้ น่าจะเป็นวิธี การที่มีประสิทธิผล หากฝ่ายการปกครองสามารถมอบอำนาจหน้าที่ให้องค์กรชาวบ้านสามารถจัดการกับปัญหาได้ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ตามสมควร
5. การอนุรักษ์ สนับสนุนกิจกรรมการดูแลรักษาป่าและไฟป่า โดยองค์กรชาวบ้าน	**	***	การดูแลรักษาป่า และควบคุมไฟป่ายังมีความจำเป็นสำหรับศูนย์ฯ ชุมชน การดำเนินการควรใช้กลุ่มอนุรักษ์ ซึ่งเป็นองค์กรชาวบ้านให้ทำงานเข้มแข็งขึ้น โดยให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ เช่น ค่าอาหาร และรักษาพยาบาล สำหรับการดูแลรักษาป่า ตัดไฟป่า และทำแนวกันไฟ นอกจากนี้ใช้กลยุทธ์การปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรเห็นความสำคัญ รักและหวงแหนป่าไม้ เนื่องจากเกษตรกรยังมีข้อโต้แย้งว่า "เป็นผู้เผาป่าและดับไฟเอง" ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ายังมีเกษตรกรบางคน ทำการเผาป่าในขณะที่คนอื่นอีกส่วนหนึ่งช่วยกันดับไฟนั้น

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,220 เมตร
- อุณหภูมิ เฉลี่ย 24.4°C สูงสุด 33°C ต่ำสุด 1°C
- ปริมาณน้ำฝน 1,900 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 46.88 ตารางกิโลเมตร (29,302.90 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 45 กิโลเมตร ลูกรัง 85 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 6 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 7 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 2 ศูนย์
- โรงเรียน มี 2 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ป.6
- วัด มี 2 วัด - โบสถ์ มี 5 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 3 หมู่บ้าน
- แหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำจากขุนวางฝั่งซ้าย และลำห้วยจากขุนวางฝั่งขวา
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/ เชื้อนฝ่ายทดน้ำขุนวาง ฝ่ายทดน้ำโป่งน้อยเก่า และโป่งน้อยใหม่
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 7 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ม้ง	2	128	930
กระเหรี่ยง	5	134	667
รวม	7	262	1,597

- รายได้เฉลี่ย 25,000 – 30,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผลศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	สถานี	34	5	29
บ๊วย	ไต้หวัน	70 ราย	3,426	1,938	1,488
ห่อ	ต้นตอ	สถานี	128	0	0
ห่อ	EARLIGRANDE	สถานี	89	40	49
ห่อ	ต้นตอ	46 ราย	2,173	0	0
ห่อ	EARLIGRANDE		4,000	250	3,750
ห่อ	FLORDABELLE		190	150	40
ห่อ	FLORDASUN		15	15	0
ห่อ	ไม่ระบุพันธุ์		2,476	2,220	256
พลัม	GULFRUBY	สถานี	44	0	44
พลัม	เหลืองบ้านหลวง	สถานี	19	0	19
พลัม	แดงบ้านหลวง	สถานี	14	0	14
พลัม	GULFRUBY	16 ราย	300	294	6
พลัม	แดงบ้านหลวง		416	0	416
พลับ	ต้นตอ	สถานี	21	0	0
พลับ	P2	สถานี	33	18	15
พลับ	FUYU	สถานี	21	0	21
พลับ	ต้นตอ	31 ราย	751	0	0
พลับ	P2		448	135	313
พลับ	P3		33	33	0
พลับ	FUYU		300	0	300
สาลี่	ต้นตอ	สถานี	14	0	0
สาลี่	YOKOYAMAWASE	สถานี	20	0	20
สาลี่	XIANGSUI	สถานี	7	0	7
สาลี่	ต้นตอ	56 ราย	1792	0	0
สาลี่	YOKOYAMAWASE		745	125	620

3. ปริมาณการรับซื้อผักสดชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาขุนวาง ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
หอมญี่ปุ่น	17,948.50	22.96
ชุกินี	14,128.50	18.07
เฟนเนล	12,075.50	15.45
กะหล่ำปลี	9,853.50	12.61
กะหล่ำปลีแดงม่วง	8,344.50	10.68
ผักกาดหอมห่อ	4,858.50	6.22
ผักกาดหวาน	2,847.00	3.64
เซเลอรี่	1,777.25	2.27
เบบี้แครอท	1,700.50	2.18
ผักกาดทางหงษ์	1,527.50	1.95
ผักกาดหอมใบแดง	562.50	0.72
พาร์สลีย์	543.00	0.69
กระเทียมต้น	487.00	0.62
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	476.50	0.61
ปวยเล้ง	412.50	0.53
พริกหวานเขียว	335.50	0.43
ผักกาดขาวปลี	101.00	0.13
หอมญี่ปุ่น(ตัดแต่ง)	77.00	0.10
ถั่วลันเตา	70.00	0.09
คะน้าจีน	22.50	0.03
แรดิช	18.50	0.02
รวม	78,167.25	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนา
โครงการหลวงขุนวาง ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
สะเดาติช แคลเปียร์	กิโล	119	7,765.00	51.82
บุปผารัตน	กิโล	486	4,069.00	27.15
อัลสโตรเมอร์เรีย	ช่อ	318	1,679.00	11.20
หน้าวัว	ดอก	758	1,473.00	9.83
รวม			14,986.00	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรคนเมืองเผ่าม้ง และเผ่ากะเหรี่ยง (ขุนวาง)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม(ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพเกษตรกร	ศักยภาพพื้นที่
ก. พืชยังชีพ	8(2)	4(14)	7		
ข้าว	-	-	-	1	1
-ขาดแคลนน้ำ ทำให้ผลผลิตไม่พอ	3(12)	/	5	-	-
-ดินไม่ดี เป็นกรด ไม่มีเงินซื้อปุ๋ยใส่	1(22)	1(23)	1	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	1	2
-หนูกัดกินฝัก	5(8)	6(7)	5	-	-
-ฝักไม่ใหญ่ ไม่ค่อยออกฝักเพราะดินไม่ดี	6(3)	4(12)	4	-	-
พริก	-	-	-	5	4
-ไม่งามเหมือนเมื่อก่อน (ดินเสื่อม) (a)	4(11)	2(19)	3	-	-
ฟักทอง	-	-	-	3	2
-ใบหงิกงอ ใบเป็นจุด ทำให้ไม่มีดอกผล	2(13)	3(13)	2	-	-
-หนอนเจาะผล	7(2)	5(10)	7	-	-
-หนูกัดกินผล	7(2)	7(6)	8	-	-
ถั่วฝักยาว	-	-	-	-	-
-หนอนซอนใบ (b)	/	/	-	-	-
ผักกาด	-	-	-	4	5
ข. ปศุสัตว์ / การประมง	/	7(11)	9		
ไก่ (c)	-	-	-	2	4
-ติดเชื้อ ไม่เหมาะกับสภาพภูมิอากาศ รอดน้อยมาก	1(20)	5(12)	1	-	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม(ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-นิเวศเซลล์	2(18)	6(6)	3	-	-
-หน้าเป็นแผล อายุ 1-2 เดือนจะระบาดมาก	3(17)	2(17)	1	-	-
-ขโมย	/	7(5)	7	-	-
กระบือ	-	-	-	3	1
-โรคผิวหนัง คัน ขนร่วง ผิวหนังแตกเป็นร่อง	/	1(20)	4	-	-
-มีเหารบกวน	/	-	-	-	-
โค	-	-	-	4	2
-ไม่มีปัญหา แต่อยากให้ส่งเสริม	-	2(17)	6	-	-
-ไม่มีหญ้าให้กิน	5(2)	-	7	-	-
สุกร (ด)	-	-	-	1	3
-ไม่มีปัญหาแต่อยากให้ส่งเสริม	4(5)	4(13)	5		
ปลา	-	-	-	5	5
ค. พืชผัก	8(6)	3(18)	5		
ทุเรียน	-	-	-	3	3
-โรคใบหงิกงอ	5(5)	1(21)	1	-	-
-จางเป้ง	9(3)	7(5)	8	-	-
-แมลงวันทองเจาะผล	5(5)	6(6)	4	-	-
กระเทียมต้น	-	-	-	7	7
สลัด	-	-	-	4	4
-ราคาไม่แน่นอน (e)	12(2)	3(12)	6	-	-
-หอนอนขอนใบ	9(3)	8(4)	10	-	-
แฟนแนล	-	-	-	6	6
หอมญี่ปุ่น	-	-	-	2	2
-ผลผลิตไม่ดี เนื่องจากปลูกซ้ำที่เดิม	2(10)	4(9)	1	-	-
-ใบจุด มีไรมาดูดน้ำเลี้ยงเป็นรอยยาวสีขาว ตัวไรสีดำน้ำตาล	1(15)	/	5	-	-
-ราคาไม่ดี ถ้าโครงการไม่มาซื้อต้องปล่อยให้เน่า	4(7)	2(16)	2	-	-
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	5	5
กะหล่ำปลีแดง	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม(ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพเกษตรกร	ศักยภาพพื้นที่
-โรครากเน่า	8(4)	10(2)	12	-	-
-ใบจุด	/	11(1)	14	-	-
-หนอนม่วงใบ	/	5(8)	11	-	-
-ใช้เวลาปลูกนาน ประมาณ 6 เดือน	5(5)	11(1)	8	-	-
-ราคาไม่แน่นอน	9(3)	8(4)	10	-	-
กะหล่ำปลีเขียว (ไม่ส่งเสริม)	-	-	-	1	1
-ราคาไม่ดี	2(10)	-	6	-	-
ง ไม้ดอกกรวด (ง)	1(16)	6(12)	4		
เยอบีรา (ไม่ส่งเสริม)	-	-	-	2	1
-หนอนขนใบ	1(24)	/	4	-	-
-ไรแดง / เพลี้ยไฟ	/	/	-	-	-
-สีไม่ครบเกษตรกรอยากให้มีครบทุกสี	5(7)	5(13)	5	-	-
-ปลูกมานานดินเสีย (เค็ม)	5(7)	2(18)	1	-	-
-ราคาถูก	2(13)	-	5	-	-
เบญจมาศ เข้าที่ศูนย์มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำ	-	-	-	1	2
-แรกดี หลังๆโรครุนแรง ทำให้ขาดทุน	4(8)	-	8	-	-
คาร์เนชั่น (ไม่ส่งเสริม)	-	-	-	3	
ลิลลี่	-	-	-	-	-
-พันธุ์ไม่ดี ก้านดอกยาว แต่ดอกเล็ก / พันธุ์ไม่พอ	7(3)	1(23)	3	-	-
-ดอกเป็นจุด เกิดจากเชื้อรา เมื่อโดนฝนจะเห็นมาก	8(2)	3(16)	5	-	-
สแตติซ (ไม่ส่งเสริม)	-	-	-	4	-
เกลดิโอลัส	-	-	-	-	-
-เมล็ดพันธุ์ไม่พอ มีพ่อค้าจากกทม.มารับซื้อแต่ไม่พอ	/	7(8)	10	-	-
-เพลี้ยไฟ/หนอนเจาะดอก	3(11)	4(15)	1	-	-
-ดินเค็ม (ง)	/	6(12)	9	-	-
ดาวเรือง	-	-	-	-	-
-ตลาดไม่แน่นอน	-	/	-	-	-
-การลงทุนไม่คุ้ม เพราะราคาถูก	-	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม(ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
๑ ไม้ผล	2(15)	5(13)	3		
พลับ	-	-	-	2	2
-ไม่รู้วิธีการแปรรูป เกษตรกรไม่ชำนาญ	3(18)	8 (6)	5	-	-
-ลูกเห็บซึ่งเป็นภัยธรรมชาติทำให้ผลแตก ช้ำ	/	11(3)	11	-	-
-หนอนเจาะลำต้น	5(3)	6 (8)	8	-	-
บ๊วย	-	-	-	3	1
-ตลาด ติดเยอะ ลูกเล็ก ขายไม่ได้	5(3)	3(9)	3	-	-
-ไม่รู้วิธีการแปรรูป	1(19)	3(9)	1	-	-
-ใบเหลือง เหลืองจากยอดลงมา ผลหล่น ต้นโทรม และตาย	5(3)	3(9)	3	-	-
-การเจริญเติบโตช้า ไม่มีผล (h)	-	/	-	-	-
พลัม	-	-	-	5	5
-ราคาไม่ดี ผลเล็ก โครงการไม่รับซื้อ	/	8(6)	10	-	-
ห่อ กำลังปลูก อยากให้ส่งเสริมติดตาม	1(19)	7(7)	2	1	4
สาลี่	-	-	-	4	3
-ลมแรงทำให้ผลหล่น เสียหาย	/	1(11)	6	-	-
-แมลงวันทองเจาะผล	/	1(11)	6	-	-
-เนื้อหยาบ	4(7)	8(6)	9	-	-
๑ งานส่งเสริมรายได้	7(4)	/	8		
-ทอดผ้า	-	-	-	2	2
-ขายดอกด้วยตนเอง	/	/	-	1	1
-ทำเหล้าข้าวโพด (คุณภาพไม่ดีพอ)	/	/	-	3	-
-หาของป่า	-	-	-	4	3
๒ สุขภาพอนามัย (+)	4(10)	1(32)	1		
-เดินทางไปโรงพยาบาลลำบาก/ฤดูฝน-สิ้น ฤดูแล้ง-ฝุ่น	1(8)	2(8)	1	-	-
-ยาเสพติดระบาด (ฝิ่น เฮโรอีน)	2(7)	1(10)	1	-	-
-คิดว่ามีปัญหาโรคเอดส์ด้วย	/	-	-	-	-
๓ กิจกรรมสาธารณะ	4(10)	2(20)	2		
-ปลูกป่า	2(13)	1(22)	1	-	-

หมวดกิจกรรม(ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ทำแนวกันไฟ	3(11)	3(12)	3	-	-
-กันฝาย	4(9)	4(10)	4	-	-
-พัฒนาวัด โรงเรียน โบสถ์	1(17)	2(15)	1	-	-
ณ การรวมกลุ่ม	3(11)	1	6	-	-
-กลุ่มสหกรณ์	1(19)	4(15)	3	-	-
-กลุ่มแม่บ้าน	3(11)	1(21)	2	-	-
-กลุ่มเยาวชน	4(9)	5(10)	5	-	-
-กลุ่มฌาปนกิจ	6(8)	6(7)	6	-	-
-กลุ่มอนุรักษ์ (รวมการดูแลป่า-ไฟฟ้า)	4(9)	2(18)	4	-	-
-กลุ่มปราบปรามยาเสพติด	1(19)	2(18)	1	-	-
ณ ปัญหาทั่วไป					
-วิธีการแปรรูป อยากได้วิธีการแปรรูปไม่ผล (j)	3(16)	3(16)	3	-	-
-น้ำดื่มน้ำใช้ อยากมีแท่งกรองน้ำไว้ใช้	1(20)	2(22)	1	-	-
- ให้ปรับปรุงพันธุ์โคกระบือ	5(3)	4(14)	5	-	-
-ไฟฟ้า หน้าแล้งมีปัญหาไฟฟ้า มีเวรยามดูแล อยากได้ งบประมาณอุดหนุนคิดว่าเอาเองแล้วตัวเอง (k)	4(15)	1(26)	2	-	-
-พัฒนาถนน	2(17)	-	4	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- พริกไม่งามเหมือนปีก่อนๆ เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ชาวบ้านรายหนึ่งกล่าวว่า ถ้าเอามูลไก่หรือมูลวัวใส่ก็จะได้ผลเช่นเดิม
- เป็นปัญหาที่ชาวมังบ้านขุนวางกล่าวถึง
- เป็นไก่ที่ได้รับแจกจากปศุสัตว์ บางคนก็เลี้ยงรอดได้ดี ชาวบ้านบางคนซื้อพันธุ์จากข้างนอกไปเลี้ยง ตอนเล็กๆโตดี แต่พอตัวโตขึ้นน้ำหนักประมาณ 2 ขีดก็เริ่มตาย นอกจากนี้ชาวบ้านยังเล่าให้ฟังอีกว่าแม่แต่อาสารปศุสัตว์เลี้ยงเองยังตาย โดยเลี้ยง 500 ตัว พอเลี้ยงไปได้ 20 วัน ก็เริ่มตายและทยอยตายจนหมด
- สำหรับสุกรที่ปศุสัตว์แจกให้เลี้ยงรอดดีกว่าไก่ กลุ่มที่มีฐานะดีให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ดีกว่าไก่มาก ไก่แทบจะไม่ได้ผลเลย
- ในบางครั้งราคาต่ำมาก แต่บางครั้งก็ราคาดีมาก
- ชาวมังที่มีรถยนต์ของตนเองจะนำดอกไม้ที่ตนผลิตได้ไปเร่ขายตามเมืองต่างๆ เช่น เชียงใหม่ ลำปาง แพร่ ในบางครั้งเดินทางไปหลายวัน ขายไม่หมด ดอกไม้เหี่ยวก็ทิ้ง

- (g) พิจารณาจากคำให้สัมภาษณ์ของชาวบ้าน คำว่า ดินเค็ม มีความหมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ลดต่ำลงมากกว่า
- (h) บางคนปลูกมา 10 ปีแล้วก็ยังไม่ออกผลเลย อีกทั้งการเจริญเติบโตช้า
- (i) เป็นการพัฒนาถนนจากหมู่บ้านไปทาง อ. แม่วาง ซึ่งเกษตรกรสามารถใช้โรงพยาบาลโดยใช้บัตรสงเคราะห์ได้ หากจะเดินทางผ่านทาง อ.จอมทอง ซึ่งถนนดีกว่าก็ไกล ถ้าเข้าโรงพยาบาลที่ อ.จอมทองก็ไม่สามารถใช้บัตรสงเคราะห์ได้
- (j) โครงการเคียพชาวบ้านไปดูงานการแปรรูปใน ม.ช.มาแล้ว ใช้เวลา 1-2 วัน แต่ชาวบ้านก็ยังไม่สามารถทำได้ จึงเสนอให้จัดฝึกอบรมที่มีระยะเวลายาวขึ้น เน้นให้ชาวบ้านทำเป็น และควรฝึกอบรมในหมู่บ้านช่วงผลผลิตออก
- (k) ชาวบ้านฐานะยากจนอยากได้รับการสนับสนุนงบประมาณค่าอาหารในช่วงรวมตัวกันช่วยดับไฟ สำหรับชาวบ้านที่ฐานะดีเรียกร้องของงบประมาณเป็นค่ารักษาพยาบาลกรณีประสบอุบัติเหตุในช่วงดับไฟป่า เช่น การโดนไฟลวก หรือมีบาดแผล

2. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวางมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1 เกษตรกรเกิดการเบียดเบียนรับการส่งเสริมจากศูนย์ เพราะเปลี่ยนบ่อย พอมีปัญหา ก็กลับสังกัด เกษตรกรเกิดความไม่แน่ใจ (การแก้ไข เจ้าหน้าที่ทำจริง โดยคนของโครงการหลวง)	1	1
2 ปัญหายาเสพติด ผิ่น เฮอร์โชน มีการเสพ ค้าขายบ้างเป็นทางผ่าน	2	2
3 ปัญหาสาธารณูปโภค ชาวบ้านทำโครงการเตาเผาขยะของกลุ่มแม่บ้าน	3	6
4 งานของกลุ่มแม่บ้านเกี่ยวกับการทอผ้า/เย็บผ้า กำลังจัดทำ ยังไม่มีคนสนับสนุน	4	3
5 ปัญหาน้ำกินน้ำใช้ของหมู่บ้านยังไม่สะอาดพอ ไม่มีถังกรอง บางที่ขาดน้ำหน้าแล้ง (บ้านห้วยยาว)	5	7
6 หมู่บ้านอื่นยกเว้นขุนวางยังขาดศูนย์เด็กเล็ก	6	8
7 ถนนสัญจรในพื้นที่รับผิดชอบยังไม่ดีพอ ช่วงหน้าฝนสัญจรลำบาก ถนนลื่นและ		9
8 การเพิ่มประชากร ชาวบ้านมีค่านิยมเรื่องมีลูกมาก การวางแผนครอบครัวจึงไม่ได้ผล ชาวกระเหรี่ยงสนใจกว่า		10
9 การบุกรุกทำลายป่ายังมีอยู่ ประมาณ 20 % ของพื้นที่		5
10 เกษตรกรรวมกิจกรรมหลายอย่าง และยังมีกิจกรรมข้างนอก ทำให้เอาใจใส่งานที่ส่งเสริมไม่เต็มที่		10
11 จัดสำนึกเกษตรกรในการรับการส่งเสริม ในเรื่องการคืนเงินกู้ยืม ทศคนติดต่อเจ้าหน้าที่ยังไม่ดีพอ		4

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวางมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการมีสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปี ข้างหน้าคือ

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอเขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่ม		
1. ห้องเย็น (ไม้ดอก พืชผัก)	1		กำลังได้รับบริจาคอีก 1 ห้อง	
2. รถยนต์ใช้ขนของ	1			
3. รถมอเตอร์ไซด์ (เสีย)	2	1	ไม่พอใช้	
4. โรงเอนกประสงค์	1	1	ใช้เก็บเครื่องมือช่าง/อุปกรณ์	
5. โรงคัดบรรจุ	1			
6. บ้านรับรอง (1หลัง ใช้การไม่ได้)	3	2	รับรองแขก มีหน่วยงานขึ้นมามาก	
7. บ้านพักพนักงาน	3ห้อง			
8. ห้องแถว (จะปรับปรุง)	10หลัง			
9. โรงเพาะชำ	14			
10. สำนักงาน		1	ของเดิมคับแคบ	
11. อาคารฝึกอบรม		1	ยังไม่ได้ใช้อาคารเอนกประสงค์	
12. ถนนภายในศูนย์			ถนนยังไม่มีดี คนไปมาบอย(หม่อมเจ้า)	
13. เครื่องพ่นยา	2	2	ขยายงานไปหน่วยย่อย	
14. คอมพิวเตอร์	1		จะได้อีก 1 ชุด	
15. ได้รับบริจาคห้องน้ำสำเร็จรูป				

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวางมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่ม	ปัญหา/ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้ามกลุ่ม หรือรวมทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1 เจ้าหน้าที่สันป่าตองมาส่งเสริมดี	5
กลุ่มเยาวชน	1 เคยทราบข่าวตงงบประมาณ	3
กลุ่มแม่บ้าน	1 ไม่ทราบ	4
กลุ่มปราบปรามยาเสพติด	1 มีพร้อมแล้ว	1
	2 อาจต้องการมอเตอร์ไซด์	
กลุ่มอนุรักษ์	1 เครื่องมือดับไฟ	2
	2 งบประมาณค่าอาหาร	

5. มีข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวางดังนี้

1. น่าจะให้ศูนย์มีส่วนร่วมในการดำเนินการทำแผน ที่ผ่านมาแผนไม่สอดคล้อง
2. งานส่งเสริมควรจะมีผลที่ยั่งยืนทั้งด้านการผลิตและการตลาด
3. การส่งเสริมควรเป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้อย่างคุ่มทุน อยู่ได้ในระยะยาว
4. มีงานบางอย่างเสริมเข้ามาแต่ไม่มีเงิน หรือมีไม่พอ ควรจัดการให้พอเพียง
5. การทำงานในภาคสนามควรมีการประสานงานกัน ไม่ซ้ำซ้อน ควรวางแผนร่วมกันในสนาม

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

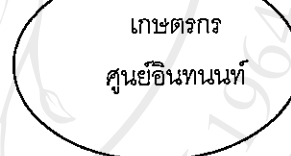
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชยังชีพ	
1. ผลผลิตข้าวต่ำ 2. ข้าวขาดน้ำ/น้ำไม่พอ 3. หนูกัดกินข้าว	1. ข้าว

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด การรวมกลุ่ม	
1.แม่บ้านขาดความสามัคคี 2.เครือข่ายลุ่มน้ำ, ไฟป่าคน ขาดจิตสำนึก 3.กลุ่มปราบปรามยาเสพติดไม่ เข้มแข็ง	-

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด ไม้ดอก	
1. ลิลลี่ ต้น,ดอก และใบ เป็นจุด 2. ลิลลี่ราคาถูกลง 3.เบญจมาศถูกไล่เคียนฝอย รบกวนทำให้รากเป็นปม	1.เบญจมาศ 2.เยอบีร่า 3.กุหลาบ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด พืชผัก	
1. พริกหวานต้นเหี่ยวตาย ทั้งต้น 2. ชูภินี ใบงอกจากเชื้อไวรัส 3. ชูภินีตลาดแคบ	1.ชูภินี 2.พริกหวาน 3.กะหล่ำปลี รูปหัวใจ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด ปัญหาทั่วไป	
1.ไฟฟ้าไม่มี 2.ถนนเข้าหมู่บ้านไม่ดี 3.ต้องการตลาดในหมู่บ้าน	-

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ อินทนนท์)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ -ข้าวผลผลิตต่ำ ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์	**	***	การปลูกข้าวยังคงมีความสำคัญสำหรับเกษตรกร โดยเฉพาะชาวเผ่ากะเหรี่ยง ซึ่งมีฐานะยากจนกว่า การส่งเสริมควรเน้นการเพิ่มผลผลิต โดยการให้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกแทนการใช้ปุ๋ยเคมี
2. พืชผัก -ส่งเสริมการผลิตทุกกีนี้และพริกหวานให้มากขึ้น	**	***	พืชผักมีความสำคัญต่อเกษตรกรฐานะยากจนมาก เพราะเป็นแหล่งที่จะทำรายได้ให้แก่เกษตรกรในระยะเวลานั้น ๆ และเป็นกอบเป็นกำ พืชผักที่ควรส่งเสริมเป็นหลักก็คือ ทุกกีนี้และพริกหวาน โดยเป็นการแก้ปัญหาโรคใบหงิกงอ และแก้ปัญหาการตลาด ทุกกีนี้ ส่วนพริกหวานควรมุ่งแก้ปัญหาโรคต้นเหี่ยวซึ่งอาจเกิดจากไส้เดือนฝอย
3. ไม้ดอก -ส่งเสริมให้มีการผลิตเบญจมาศ กุหลาบ และเยอบีร่า มากขึ้น	**	**	ไม้ดอกเป็นแหล่งรายได้เงินสดที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งของเกษตรกรในศูนย์ฯอินทนนท์ ในจำนวนนี้พืชที่มีศักยภาพได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบ และเยอบีร่า โดยการส่งเสริมควรมุ่งเน้นการแก้ปัญหาไส้เดือนฝอยในเบญจมาศ โรคโคนเน่าในเยอบีร่า และเพลี้ยไฟ/ไรแดงของกุหลาบ นอกจากนี้การส่งเสริมควรมุ่งเน้นการลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรอีกส่วนหนึ่งด้วย โดยเฉพาะด้านการลดการใช้สารเคมี
4. ไม้ผล -ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกท้อ สาลี่ พลับ และบ๊วยมากขึ้น เพื่อช่วยฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าไปด้วย	**	**	ศูนย์ฯอินทนนท์ สามารถผลิตไม้ผลได้หลายชนิด เช่น ท้อ สาลี่ พลับและบ๊วย ด้วยสภาพป่าไม้ที่ถูกทำลายไปมาก การปลูกพืชผักและไม้ดอกส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปสารเคมี การส่งเสริมไม้ผลน่าจะเป็นทางออกที่ดี แต่ทั้งนี้จะต้องเตรียมการแก้ปัญหาด้านการตลาด หรือพัฒนาด้านการแปรรูปผลผลิตไว้รองรับด้วย

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาปานกลาง

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
5. อาชีพเสริมรายได้ -สนับสนุนการขายผล ผลิตด้วยตนเองของเกษตรกร	**	*	ในปัจจุบันเกษตรกรได้นำผลผลิตที่ได้ออกจำหน่ายด้วยตนเอง บางรายออกไปตระเวนขายในต่างจังหวัด หรือติดต่อโดยตรงถึงตลาดปากคลองตลาด กิจกรรมนี้น่าจะได้รับการส่งเสริมจากศูนย์ฯ ในรูปการให้ความรู้เพิ่มเติม เช่น ช่องทางการจัดจำหน่าย การตกลงการค้า การทำบรรจุภัณฑ์
6. การอนุรักษ์ -สนับสนุนการปลูกป่า การดูแลรักษาป่า และการ ป้องกันไฟป่า ขององค์กรชาว บ้าน	***	***	สภาพป่าไม้ของศูนย์ฯ อินทนนท์ อยู่ในสภาพเสื่อมโทรม สมควรได้รับการฟื้นฟู และปกป้องรักษา ในปัจจุบันมีเครือข่ายลุ่มน้ำอันเป็นองค์กรชาวบ้าน คอยดูแลอยู่แต่การทำงานขององค์กรยังไม่ค่อยได้ผล เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน และแรงจูงใจ การจะสนับสนุนด้านงบประมาณ เช่น ค่าอาหาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการพิจารณาระบบการให้รางวัลจูงใจพอสมควร นอกจากนี้จะต้องสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรเห็นความสำคัญ รักและหวงแหนป่าไม้ อีกส่วนหนึ่งด้วย

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,280 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 21.3 °C อุณหภูมิสูงสุด 32 °C อุณหภูมิต่ำสุด 4 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,780.9 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 167.29 ตารางกิโลเมตร (104,588.90 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 31 กิโลเมตร ลูกช้าง 0.5 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 14 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 1 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 2 สถานี
- โรงเรียน มี 2 โรงเรียน
- วัด มี 2 วัด - โบสถ์ มี 9 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 1 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ลำห้วย (ไม่ระบุวักที่แห่ง)
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/เขื่อน (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 5 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
กระเหรี่ยง	13	520	1,978
ม้ง	2	298	1,514
รวม	15	818	3,492

- รายได้เฉลี่ย 51,733.63 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผลศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บวีย	ได้หวัน	ขุนห้วยแห้ง	119	0	119
บวีย	ได้หวัน	160 ราย	997	245	752
ท้อ	ไม่ระบุพันธุ์	ขุนห้วยแห้ง	484	454	30
ท้อ	ต้นตอ	58 ราย	2260	0	0
ท้อ	EARLIGRANDE		3,857	2,906	969
ท้อ	FLORDABELLE		31	31	0

(ข้อมูลไม่ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
พลัม	ไม่ระบุพันธุ์	ขุนห้วยแห้ง	112	0	112
พลัม	GULFRUBY	8 ราย	872	312	560
พลัม	เหลืองบ้านหลวง	-	89	70	19
พลัม	ไม่ระบุพันธุ์	ขุนห้วยแห้ง	210	0	210
พลัม	ต้นตอ	16 ราย	410	0	0
พลัม	P2	-	1,033	65	968
พลัม	FUYU	-	100	0	100
พลัม	HYAKUME	-	100	0	100
สาลี่	YOSHAMAWASE	10 ราย	72	72	0
สาลี่	XIANOSUI		872	822	50

3. ข้อมูลด้านการผลิตผัก

3.1 ปริมาณการผลิตผักชนิดต่าง ๆ ที่ผลิตโดย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
แตงกวายาว	40.00	34.04
มะเขือเทศผลโต	38.50	32.77
แครอทชิโอ	34.00	28.94
ถั่วแขก	5.00	4.26
รวม	117.50	100.00

3.2 ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จาก ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ชุกินี	18,942.00	42.43
พริกหวานเขียว	5,532.50	12.39
แตงกวายาว	4,342.00	9.73
กะหล่ำปลีแดง	2,423.50	5.43
พาร์สลีย์	1,813.00	4.06

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดหางหงษ์	1,353.50	3.03
ถั่วแขก	1,050.00	2.35
มะเขือเทศผลโต	1,050.00	2.35
พริกหวานเหลือง	966.20	2.16
เทอร์นิพ	932.50	2.09
กะหล่ำปลมเขียว	928.00	2.08
แรดิชิโอ	732.50	1.64
ผักกาดหอมโอ๊คสีฟแดง	680.00	1.52
หอมญี่ปุ่น	546.50	1.22
มะเขือเทศเชอร์รี่หวานพิเศษ	515.00	1.15
ผักกาดฮ่องเต้	486.00	1.09
พริกหวานแดง	482.20	1.08
แรดิซ	427.00	0.96
ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด	375.00	0.84
ถั่วลันเตา	354.00	0.79
ผักกาดหอมห่อ	308.00	0.69
กระเทียมต้น	138.50	0.31
มะเขือเทศเชอร์รี่	88.50	0.20
ถั่วลันเตาผักใหญ่	81.50	0.18
กะหล่ำดอกม่วง	80.00	0.18
ยอดถั่วลันเตา	13.50	0.03
รวม	44,641.40	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
เบญจมาศดอกช่อ	ก้าน	3,112	57,377.00	72.83
กุหลาบ	ดอก	3,061	10,287.00	13.06
เยอปีรา	ดอก	8,190	9,776.25	12.41
กุหลาบหนู	ดอก	364	758.00	0.96
อัลสโตรมีเรีย	ช่อ	250	585.00	0.74
รวม			78,783.25	100.00

หมายเหตุ : มูลค่าไม้ดอกรวมทั้งปีประมาณ 700,000 บาท

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเกษตรกรเฝ้าปากะยอ และเฝ้ามัง (อินทนนท์)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยังชีพ	1(36)	2(22)	1		
ถั่วพื้นเมือง	-	-	-	-	-
-ดอกม่วง มีเพลี้ยมาดูด สภาพอากาศไม่ดี (a)	/	/	-	-	-
-หญ้าเยอะทำให้หนูเข้ามากิน	/	/	-	-	-
ข้าวโพด	-	-	-	-	-
-หนูกัดฝัก หนูจะมาเป็นฝูงทำลายไม่ได้ฝึกภูฏาน	/	/	-	-	-
-ลมแรง ช่วงใกล้ออกฝัก กรกฎาคม-สิงหาคม ต้นล้ม	/	/	-	-	-
ข้าว	-	-	-	1	1
-ฝนตกเยอะช่วงออกดอก ทำให้เมล็ดลีบ เย็นมาก	/	/	-	-	-
-หนูกัดกิน	/	/	-	-	-
-น้ำ ช่วงต้นฤดูฝน น้ำไม่พอก็จะไม่ได้ทำนา	/	/	-	-	-
-ดิน ปลูกที่เดิมทำให้ผลผลิตไม่ดี	/	/	-	-	-
ฟักทอง	-	-	-	-	-
-ใบหึงใบงอ อาจเพราะเพลี้ยหรือเชื้อแบคทีเรีย	/	/	-	-	-
-หนูกัดกินผล	/	/	-	-	-
-แมลงวันทองเจาะผล	/	/	-	-	-
พริก	-	-	-	-	-
-ใบหึงใบงอ เพราะเพลี้ยหรือไรแดง	/	/	-	-	-
-เพลี้ยไฟจะทำให้ใบดำ	/	/	-	-	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ข พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	/	/	-	-	-
ลิ้น	/	/	-	-	-
-ราคาถูก ทำแล้วไม่คุ้มทุน (b)	/	/	-	-	-
-ใช้เวลานาน ต้องแยกขายต้น-ขายเมล็ด	/	/	-	-	-
ค ปศุสัตว์/ประมง	/	4(20)	8	-	-
สุกร	/	/	-	-	-
-ตัวเป็นผื่นแดง ตัวสั้น ชี้มและตาย	/	/	-	-	-
-ไม่มีที่เลี้ยงสุกร	/	/	-	-	-
-ไม่พอแก่การบริโภค ยอยากได้พันธุ์ส่งเสริม	/	/	-	-	-
ไก่	-	-	-	-	-
-โรคหวัด ปัส 1-2 ครั้ง	/	/	-	-	-
-โรคคอบวม อาจตายได้	/	/	-	-	-
-ตุ่มที่หน้า เป็นแผลรวมทั้งกัน ส่วนใหญ่จะเป็นกับไก่เล็ก	/	/	-	-	-
-ไก่ที่ปศุสัตว์มาส่งเสริมจะตาย 20-30% เพราะอากาศ	/	/	-	-	-
หนาว(c)					
วัว ควาย	-	-	-	-	-
-ปากเปื่อย เท้าเปื่อย	/	/	-	-	-
-โรคท้องอืด คล้ายถูกพิษตายเร็วมาก	/	/	-	-	-
-ขาเจ็บ บางตัวขาสิบลำบาก บางตัวก็หาย	/	/	-	-	-
-เอาพันธุ์ข้างนอกมาเลี้ยงไม่ได้ เพราะอุทยานไม่อนุญาต	/	/	-	-	-
ปลานิล			-	-	-
อากาศเย็นไม่เหมาะสมกับปลานิล (d)	/	/	-	-	-
ง พืชผัก	7(12)	1(25)	3	-	-
พริกหวาน	-	-	-	2	2
-โรแดง	9(3)	/	11	-	-
-หนอนม่วงใบ	/	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
- เหล็กไฟ	8(4)	/	9	-	-
- ต้นเหี่ยว ตายทั้งต้น	2(18)	1(22)	1	-	-
- ใบร่วง ต้นเป็น แต่ใบไม่มีทำให้ผลร่วงด้วย	4(12)	5(7)	4	-	-
ชุกนี้	-	-	-	/	/
- ใบงอกจากเชื้อไวรัส	3(14)	2(12)	2	-	-
- โคนเน่า เป็นหน้าฝน	6(5)	3(10)	4	-	-
- แมลงวันทองเจาะผล	/	/	-	-	-
- ราแป้ง	/	/	-	-	-
- ตลาดแคบไม่ค่อยมีคนรู้จักบริโภค	1(31)	6(6)	3	-	-
กะหล่ำรูปหัวใจ	-	-	-	4	-
ผักฮ่องเต้	-	-	-	5	3
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	6	5
กะหล่ำปลีเขียว	-	-	-	3	-
- โรคเน่าทั้งหัว	6(5)	7(5)	6	-	-
- หนอนเจาะหัว (พบปีนี้)	9(3)	9(2)	9	-	-
- แมลงทำลายใบ (๑)	5(9)	8(3)	8	-	-
- โรคเหี่ยว	/	4(8)	7	-	-
ก. ไม่ติดอก	4(24)	3(21)	2	-	-
เบญจมาศ	-	-	-	1	1
- ใบจุด เกิดจากเชื้อไวรัส	8(5)	7(4)	7	-	-
- เหล็กไฟ ไรแดง	9(4)	6(5)	7	-	-
- ไล่เดือนฝอย รากเป็นปม ใบเหลือง โตช้า	2(14)	5(9)	1	-	-
- หนอนขอนใบ	/	/	-	-	-
เยอบีร่า	-	-	-	2	2
- เหล็กไฟ ไรแดง	13(2)	13(2)	15	-	-
- โคนเน่า	5(11)	7(4)	6	-	-
- ราแป้ง/ราสนิม	/	3(10)	11	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ใบเหี่ยว อาจเป็นเพราะโคนเน่า	/	/	-	-	-
-หนอนชอนใบ	/	/	-	-	-
สแตติซ	-	-	-	4	4
-ต้นเหี่ยว	9(4)	2(15)	4	-	-
-ต้น ใบ เป็นจุด ดำไหม้	3(13)	/	9	-	-
-ในบางพื้นที่ต้นใหญ่งามดีแต่ไม่ออกดอก	1(15)	11(3)	5	-	-
อัลสโตมีเรีย (ต้องอยู่ในโรงเรือน)	-	-	-	-	-
-เพลี้ยไฟ	9(4)	11(3)	12	-	-
-ตลาดแคบ พ่อค้า/ผู้ซื้อไม่ค่อยต้องการซื้อ	/	/	-	-	-
กุหลาบ	-	-	-	3	3
-ขายยาก ขายให้โครงการเท่านั้น นามเยอะพ่อค้าไม่ซื้อ	12(3)	/	15	-	-
-เพลี้ยไฟ/ไรแดง หน้าแล้งเอาไม่อยู่ ชาวบ้านเรียก "กุหลาบ"	/	4(10)	10	-	-
-ราแป้ง/ราสนิม	/	/	-	-	-
คาร์เนชั่น	-	-	-	2	5
-โคนเน่า/ใบเหี่ยว	13(2)	8(4)	13	-	-
-หนอนเจาะดอก	/	/	-	-	-
-ดิน ต้องปรับปรุงดินเสมอทั้งไม้ได้ อาจติดเชื้อ ไม้งาม	/	/	-	-	-
ลิลลี่	-	-	-	5	6
-ตลาด ราคาถูก	4(12)	3(11)	2	-	-
-ต้น ดอก ใบ เป็นจุด อาจจะเป็น"โรคใบไหม้"	6(8)	1(17)	1	-	-
จิบไซฟิลล่า	-	-	-	-	-
-โรคโคนเน่า	7(7)	/	14	-	-
-หนอนชอนใบ	/	/	-	-	-
-เพาะชำติดยาก	/	/	-	-	-
-เกล็ดไอลัส	-	-	-	4	4

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ฉ. ไม้ผล	5(20)	5(18)	5	-	-
ห่อ	-	-	-	-	-
-ปลูกแล้วไม่ออกดอก หลังจากตอกิ่งกับต้นเดิม 3 ปี	2(22)	3(17)	2	-	-
-แมลงเจาะผล	3(19)	2(19)	2	-	-
บัว	-	-	-	4	4
-ผลติดน้อย มีรสเปรี้ยว	8(6)	4(11)	7	-	-
สาลี่	-	-	-	-	-
-หนอนเจาะผล	4(13)	6(4)	4	-	-
-ลมแรงในช่วงติดผลทำให้ผลร่วง	/	/	-	-	-
-การตลาด มีพ่อค้ารับซื้อในปริมาณน้อย	7(10)	8(1)	8	-	-
พลับ	-	-	-	2	2
-ผลร่วง อาจจะเป็นเพราะอากาศไม่เหมาะสม	4(13)	7(3)	5	-	-
-ผลดกตาย ผลดกมากก็จะตาย	6(12)	5(10)	5	-	-
พลัม	-	-	-	3	3
-ไม่มีปัญหาแต่อยากให้งดเสริม	1(24)	1(26)	1	-	-
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่นๆ	/	/	-	-	-
รับจ้าง (ก)	-	-	-	-	-
-ค่าจ้างแรงงานถูก	/	/	-	-	-
-การจ้างไม่ต่อเนื่อง	/	/	-	-	-
ค้าขาย ขายดอกไม้ในเชิงใหม่ จอมทอง	/	/	-	-	-
ค. สุขภาพอนามัย	5(20)	7(4)	7	-	-
-ยาเสพติดในสุรบ้าน กลุ่มวัยรุ่นเสพยาบ้า ผงขาว	/	/	-	-	-
-ดื่มสุรา วัยรุ่นดื่มกันมาก	/	/	-	-	-
-โรคเอดส์ ที่บ้านขุนกลางมีคนตายด้วยเอดส์ 2 ราย	/	/	-	-	-
1ใน2ติดยาเสพติด					
ณ. กิจกรรมสาธารณะ	2(35)	8(2)	5	-	-
-ทำแนวกันไฟ	2(22)	1(27)	1	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ซ่อมถนน พัฒนาวัด โรงเรียน โบสถ์	1(31)	2(22)	1	-	-
-ปลูกต้นไม้	4(12)	2(22)	3	-	-
-เก็บขยะ ทำความสะอาดในสุกรบ้าน	3(16)	4(19)	4	-	-
ญ กิจกรรมการรวมกลุ่ม	3(27)	6(6)	4	-	-
-สหกรณ์ ขายเชื้อเก็บเงินยาก อยากมีร้านค้าในเมืองขาย ของราคาถูกให้	3(26)	4(13)	4	-	-
-กลุ่มแม่บ้านขาดความสามัคคี ไม่ได้รับการอบรม	2(33)	2(26)	1	-	-
-มีการแยกบ้านรวมตัวไม่ได้ หางบประมาณไม่ได้ จะหาราย ได้เอาภาพยนตร์มาจัด อุทยานก็ไม่อนุญาต	6(12)	6(9)	6	-	-
-เครือข่ายลุ่มน้ำ ไฟไหม้ป่า คนขาดจิตสำนึก ขาดงบ ประมาณ ค่าอาหาร หรือรางวัลจูงใจ	1(37)	3(14)	1	-	-
-กลุ่มปราบปรามยาเสพติด การรวมกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง ประสานงานยังไม่มีดี ขาดงบประมาณ ขาดอำนาจการจับกุม	4(23)	1(33)	3	-	-
-กลุ่มออมทรัพย์ เคยมีแล้วยกเลิกเพราะส่งเงินไม่ต่อเนื่อง ผู้ นำไม่มีความรู้	5(19)	5(11)	5	-	-
ก ปัญหาทั่วไป	-	-	-	-	-
-ไฟฟ้ายังไม่มี/ขอให้ช่วยปรับปรุง	3(33)	1(29)	1	-	-
-ถนนเข้าสู่สุกรบ้านยังไม่มีดี	2(35)	3(23)	2	-	-
-อยากให้มีตลาดในสุกรบ้าน	1(43)	4(19)	2	-	-
-ต้องการหอประชุมประจำสุกรบ้าน	3(33)	5(16)	5	-	-
-น้ำดื่มใช้ไม่พอเพียง มีระบบประปาแต่ไม่มีน้ำ	6(18)	6(4)	6	-	-
-ของบประมาณไฟฟ้าเป็นค่าอาหารและรางวัลจูงใจ	5(32)	1(29)	4	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- a) ชาวบ้านบางคนกล่าวว่า หากฝนตกติดต่อกันสัก 1 สัปดาห์หรือไม่ตก ติดต่อกัน 1 สัปดาห์ ก็จะทำให้ดอกร่วงได้เช่นเดียวกัน
- b) ชาวบ้านที่ปลูกบวบว่า ลิ้นที่ปลูก มีลักษณะต้นเตี้ย ได้ผลผลิตไม่มากพอ เช่น ทำลิ้นขายได้ 2,000 บาท ต้องเสียค่าปุ๋ยค่ายาและค่าอื่นๆถึง 1,000 บาทเศษ ที่เหลือคิดว่าไม่คุ้มค่าแรง
- c) ชาวบ้านที่เคยได้รับแจกไก่จากปศุสัตว์พบว่า ไก่มักจะตายหลังจากรับไปได้ 1/2 - 1 เดือน เมื่ออาหารที่แจกให้หมดไป
- d) ชาวบ้านยกตัวอย่างว่า เคยเลี้ยงปลานิล 500 ตัว จะตายไปประมาณ 300 ตัว คิดว่าเป็นเพราะอากาศเย็นเกินไป
- e) เป็นแมลงมีปีก เมื่อฉีดยากำจัดจะชักโยกกระโดดลงดิน เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะขึ้นมาทำลายต่อชาวบ้านเรียกว่า "บั้งโดรม"
- f) การรับจ้างส่วนใหญ่ทำในพื้นที่ของศูนย์ เช่น ชาวบ้านผาหมอนไปรับจ้างที่บ้านขุนกลาง หรือกลับกัน มีเพียงประมาณร้อยละ 5 ที่ออกไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่

2 ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดอยอินทนนท์มีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1 ช่วงเก็บเกี่ยวข้าว เกษตรกรไม่สนใจพืชเสริม (กะเหรี่ยง)	3	-
2 มีพ่อค้าเข้ามารับซื้อ/ปล่อยสินเชื่อกองโครงการหลวงควบคุมไม่ได้ ชาวบ้านทำเองขายเอง การจัดการทำได้ยาก พ่อค้าไม่มีการควบคุมคุณภาพ/สิ่งแวดล้อม อุทยานและโครงการหลวงต้องร่วมมือตรวจสอบอุปกรณ์ก่อสร้าง	2	-
3 ปัญหานี้สินของเกษตรกร (โดยเฉพาะไม้ดอก) ลงทุนให้เกษตรกรมากเกินไป ยังไม่ศึกษาความคุ้มค่า การหักคืนไม่คุ้มหนี้ที่โครงการจ่ายไป	6	-
4 การลงทุนใช้เทคโนโลยีอาจจะสูงเกินไปโดยเฉพาะโรงเรือน	6	-
5 ปัญหาผลกระทบต่อประชากรพื้นราบสถานีอยู่ในเขตอุทยานการส่งเสริมต้องพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชาวบ้านพื้นราบ ควรเน้นการส่งเสริมไม้ผล+กาแฟเป็นหลัก	1	-
6 พ.ท.หมู่บ้านอยู่ไกล การคมนาคม การขนส่ง ผลผลิตจำกัดต่อการส่งเสริม	4	-
7 ระบบ ธ.ก.ส.เข้ามา ชาวบ้านไม่ต้องการเข้า ธ.ก.ส. สมาชิกโครงการลดลง	5	-

3. ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการ	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่ม		
1. ห้องเย็น	1	1	ปัจจุบันล้นแล้วโดยเฉพาะช่วงไม้ผลออกดอกแยกอีก 1 ห้อง อีก 1 เท่าตัว	
2. รถยนต์ที่ใช้ขนของ 4W, บรรทุก	2	1	ถ้าต้องการขยายหมู่บ้านรับผิดชอบ	
3. รถมอเตอร์ไซด์	6	-		
4. โรงเอนกประสงค์อยู่ในออฟฟิศ	1	-		
5. โรงคัดบรรจุ	1	-		

หมายเหตุ

1. อาจต้องมีการสร้างหน่วยย่อยในการส่งเสริม ในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลออกไป มีโรงเรียนเก็บปัจจัยการผลิต
2. อยากให้มีเจ้าหน้าที่ดินมาตรวจวิเคราะห์ดินและแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง (การขาดธาตุ)
3. มีโทรศัพท์ แฟกซ์ และคอมพิวเตอร์

4. หัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์มีข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรรมภายในศูนย์และตัวศูนย์พัฒนาดังนี้

1. ผู้บริหารสถานี่ควรมีคนเดียว ผู้ประสานงานแต่ละงาน อาจารย์ควรติดต่อกันโดยตรงต่อหัวหน้า
2. การวางแผนต้องพิจารณาศักยภาพในด้านการส่งเสริม/เจ้าหน้าที่ จะเอาด้วยไหม ? เพราะเจ้าหน้าที่บางส่วนอาจจะรู้สึกทำงานมากก็ลำบาก (เจ็บตัวมาก) การวางแผนควรพิจารณาการสร้างแรงจูงใจ
3. การวางแผนต้องผ่านหัวหน้าสถานีให้ประสาน

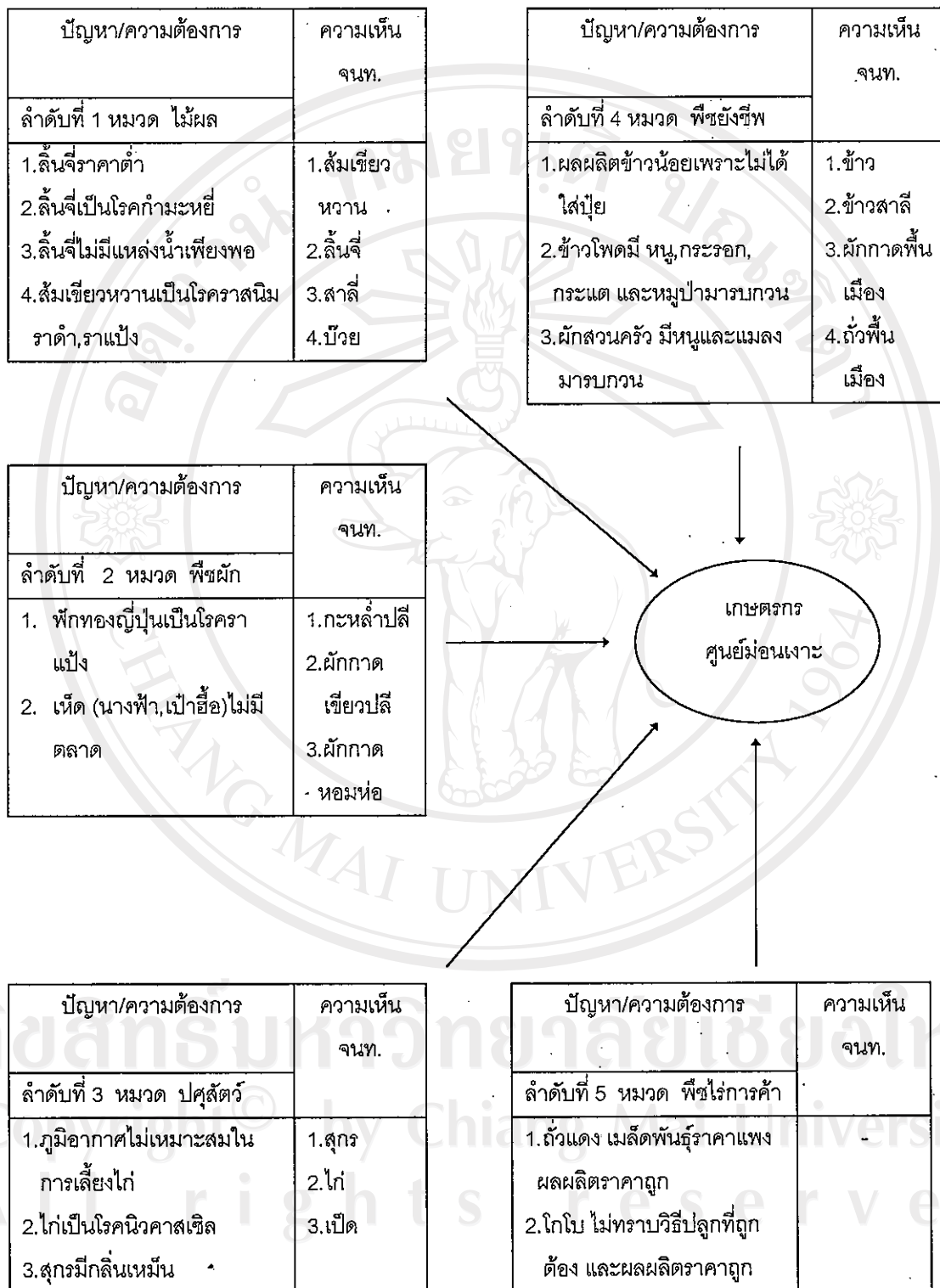

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ม่อนเงาะ)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. ไม้ผล - ลิ้นจี่ขาดแคลนน้ำ - ลิ้นจี่เป็นโรคก้ำมะหยี่ - ลิ้นจี่ราคาตกต่ำ - ช่วยเหลือการแก้ปัญหา โรคราสนิม ราดำ ราแป้งและ ใบแก้วในส้ม	*** * **	* ** *	(ดูข้อเสนอแนะเรื่องสถานะประโยชน์พื้นฐาน) ประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อจัดอบรมให้ความ รู้แก่เกษตรกรในด้านการป้องกันและกำจัดโรค จัดอบรมให้ความรู้ด้านการตลาดแก่เกษตรกร เน้นให้ เกษตรกรรู้จักการรวมกันขายเพื่อสร้างอำนาจต่อรองหรือลด ต้นทุนการขาย เช่น การขนส่ง ประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อจัดอบรมให้ความ รู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดโรคที่ได้ผล อาจพิจารณาให้ เจ้าหน้าที่ตรวจเยี่ยมแปลงเกษตรกรเป็นครั้งคราว
2. พืชผัก - การเพาะเห็ดไม่มีตลาด รองรับ ควรแก้ไขด้วยการให้ ความรู้ด้านการตลาด - ปัญหาการคัดเกรดผัก การหอมห่อ (สลัด) ควรได้รับ การแก้ไขด้วยการปรับ นโยบายการรับซื้อผลผลิต ของศูนย์ฯ	** -	- **	การเพาะเห็ดเป่าฮื้อและนางฟ้าในกลุ่มคนไทยพื้นเมืองมี ความเป็นไปได้โดยเกษตรกรเพาะกันเอง แต่ติดปัญหาด้าน การตลาด ควรให้ความรู้ด้านการตลาดแก่เกษตรกร นอก จากนี้การพัฒนาเกษตรกรที่มีศักยภาพ เพื่อทำหน้าที่ทาง การตลาดก็เป็นทางออกที่ดีอีกทางหนึ่ง แต่ควรเน้นจรรยา บรรณเรื่องการไม่เอาเปรียบเกษตรกรอื่น ๆ เข้าไปด้วย ปัญหาการคัดเกรด เกิดจากนโยบายการรับซื้อของโครงการ หลวง ซึ่งจะรับซื้อเฉพาะเกรดสูง ๆ ส่วนที่ตกเกรดจะไม่รับซื้อ จนเกษตรกรเห็นว่าการขายจะได้รายได้ดีกว่า เนื่องจาก มีผลผลิตตกเกรดเป็นจำนวนมาก และต้องทิ้งไป โครงการ หลวงควรพิจารณาปรับปรุงนโยบายการรับซื้อผลผลิตเสีย ใหม่ โดยรับซื้อทุก ๆ เกรด ให้ราคาแตกต่างกันตามเกรด เพื่อจูงใจให้เกษตรกรปรับปรุงคุณภาพผลผลิต มิเช่นนั้น เกษตรกรจะหันไปขายผลให้กับพ่อค้าข้างนอก และไม่มี การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต โครงการหลวงเองก็จะไม่ สามารถรับซื้อได้ตามโควตาที่วางไว้ในที่สุด

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
3. การเลี้ยงสัตว์/ประมง -ไก่ เป็นโรคนิวคาสเซิล และไก่ที่ปศุสัตว์นำไปแจกให้เกษตรกรเลี้ยงไม่เหมาะสมกับภูมิอากาศ -การเลี้ยงสุกรมีกลิ่นเหม็น ส่งความรำคาญแก่ชาวบ้าน ควรให้ความรู้ด้านการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธีและได้ผล	***	***	เกษตรกรยังคงสนใจที่จะเลี้ยงไก่ แต่ควรเป็นไก่พื้นเมืองที่เข้ากับสภาพภูมิอากาศบนที่สูงได้ ปศุสัตว์อำเภอควรให้การดูแล หรือให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการป้องกันดูแลรักษาโรคนิวคาสเซิล และอหิวาต์ไก่
4. การรวมกลุ่ม -พัฒนากลุ่มแม่บ้าน กลุ่มหนุ่มสาว และกลุ่มไม้ผล	**	*	สุกรเป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่เกษตรกรให้ความสนใจอยากเลี้ยง แต่มักมีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นรบกวนเพื่อนบ้าน เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้ดูแลเรื่องของเสียอย่างถูกวิธี การส่งเสริมการเลี้ยงสุกรจะต้องเป็นการให้ความรู้ เรื่องการบำบัดของเสียให้มีกลิ่นรบกวนชาวบ้านเป็นสำคัญ
5. สาธารณประโยชน์พื้นฐาน -ความต้องการพัฒนาถนน มีความจำเป็นสำหรับหมู่บ้านชาวมังที่อยู่ห่างไกล -ความต้องการพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตร	*	***	การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่มีความเข้มแข็งพอ สมาชิกไม่ค่อยสนใจกลุ่มและไม่ร่วมมือกันเท่าที่ควร การพัฒนากลุ่มจะกระทำได้อย่างไร การชี้ให้เห็นผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม และการได้เห็นตัวอย่างความสำเร็จของกลุ่มจากการดูงาน อาจช่วยให้เกษตรกรสนใจงานกลุ่มได้ อย่างไรก็ดี เกษตรกรให้ความสำคัญต่อกกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มหนุ่มสาว และกลุ่มไม้ผลเป็นลำดับแรก ๆ การพัฒนากลุ่มเหล่านี้กลับน่าจะมีโอกาสสำเร็จมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ หมู่บ้านของชาวไทยพื้นเมืองอยู่ใกล้ถนนลาดยางมากกว่า ในขณะที่ถนนเข้าไปยังหมู่บ้านชาวมังซึ่งอยู่ลึกเข้าไปมีความลำบากมากกว่ามาก โดยเฉพาะช่วงสภาพถนนที่เป็นถนนดิน ช่วงฝนตกถนนจะเป็นหลุมเป็นบ่อและลื่น ควรพัฒนาให้เป็นถนนลูกรังที่ได้มาตรฐานพอ แหล่งน้ำขาดแคลนเป็นปัญหาสำคัญของทั้งชาวไทยพื้นเมืองและชาวมัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ของชาวไทยพื้นเมืองเป็นสำคัญ ควรพิจารณาพัฒนาระบบชลประทานในสวนผลไม้ของเกษตรกร

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,300 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 19 °C อุณหภูมิสูงสุด 30 °C อุณหภูมิต่ำสุด 9 °C
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 84.27 ตารางกิโลเมตร (52,670.77 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 18 กิโลเมตร คอนกรีต 2 กิโลเมตร ลูกช้าง 7 กิโลเมตร ถนนดิน 6 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา -
- ไฟฟ้า มี 17 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 3 ศูนย์
- โรงเรียน มี 5 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุด คือ ป.6
- วัด มี 5 วัด - โบสถ์ มี 5 วัด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 4 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วย (ไม่ระบุว่่าที่แห่ง)
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/เขื่อน (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 17 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
คนเมือง	15	388	1427
ม้ง	2	70	393
รวม	17	458	1820

- รายได้เฉลี่ย 38,000 บาท / ปี

2. ข้อมูลการปลูกไม้ผล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ (สำรวจปี 2537)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
บ๊วย	ไต้หวัน	สถานี	53	30	23
บ๊วย	ไต้หวัน	112 ราย	1,496	537	959
บ๊วย	เขียงราย		55	0	55
ท้อ	EARLIGRANDE	สถานี	30	0	30

(ข้อมูลไม้ผลต่อ)

ชนิดไม้ผล	พันธุ์	เกษตรกร/สถานี	จำนวนต้นรวมและแบ่งตามการให้ผลผลิต		
			รวม	ให้ผลแล้ว	ยังไม่ให้ผล
ท้อ	FLORDABELLE	สถานี	31	0	31
ท้อ	FLORDASUN	สถานี	29	0	29
ท้อ	ต้นตอ	110 ราย	2,802	0	0
ท้อ	EARLIGRANDE		335	25	310
พลัม	GULFRUBY	สถานี	34	0	34
พลัม	เหลืองบ้านหลวง	สถานี	12	0	12
พลัม	แดงบ้านหลวง	สถานี	32	0	32
พลัม	GULFRUBY	5 ราย	25	16	9
พลัม	แดงบ้านหลวง		32	32	0
พลับ	ต้นตอ	สถานี	13	0	0
พลับ	P2	สถานี	17	0	17
พลับ	FUYU	สถานี	8	0	8
พลับ	HYAKUME	สถานี	15	0	15
พลับ	ต้นตอ	2 ราย	26	0	0
พลับ	P2	-	50	0	50
พลับ	FUYU	-	60	60	0
พลับ	HYAKUME	-	60	60	0
สาลี่	ต้นตอ	สถานี	4	0	0
สาลี่	YOKOHAMAWASE	สถานี	14	0	14
สาลี่	XIANOSUI	สถานี	8	0	8
สาลี่	YOKOHAMAWASE	13 ราย	120	90	30
สาลี่	XIANOSUI	-	90	0	90

3. ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ฟักทองญี่ปุ่น	43,413.50	93.32
แครอท	1,026.50	2.21
ข้าวโพดหวาน	905.00	1.95
ผักกาดนางหงษ์	760.50	1.63

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
ผักกาดหอมใบแดง	201.00	0.43
กะหล่ำปลีแดง	108.50	0.23
ผักกาดทางหงษ์	101.50	0.22
แรดิช	4.00	0.01
รวม	46,520.50	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
ปักษาสวรรค์	ช่อ	374	4,750.00	95.86
ฟิโลเดนดรอน ชันนาดู	ใบ	90	205.00	4.14
รวม			4,955.00	100.00

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรคนเมืองและเผ่าม้ง (ม่อนเงาะ)

1. ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง	ม้ง	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยังชีพ	6(c)	3(22)	4		
ข้าว (a)	-	/	-	1	1
ข้าวสาลี	(b)	(c)	-	2	2
ผักสวนครัว (d)	/	/	-	-	-
ถั่วพื้นเมือง	-	-	-	3	4
ผักกาดขาวพื้นเมือง	-	-	-	4	3
ข. พืชไร่การค้า	3(24)		5		
ข้าวโพด	-	-	-	/	-
ถั่วแดง (e)	/	-	-	-	-
โกโบ (f)	/	-	-	-	-
ค. พืชผัก	2(25)	2(30)	2		
เห็ด (เป้าฮื้อ นางฟ้า)	-	-	-	-	-
-ไม่มีตลาด	1(27)	-	2	-	-
-เจ้าหน้าที่ไม่ติดตาม	1(27)	-	2		
ผักทองญี่ปุ่น	-	-	-	6	5
-โรคหนด	4(13)	-	9	-	-
-โรคราแป้ง (g)	3(16)	6(9)	1	-	-
-หนู	5(5)		11	-	-

หมายเหตุ :

1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
3. อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง	มั่ง	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-ปัญหาผลแก่ ผลอ่อน (h)	-	8(4)	12	-	-
-แมลงวันทอง	-	10(1)	14	-	-
แครอท	-	-	-	10	9
-โรคเน่า	/	-	-	-	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	1	1
-โรคแมลง	-	5(12)	8	-	-
-ต้นทุนสูง ราคาต่ำ	-	1(38)	2	-	-
ผักกาดหอมห่อ	-	-	-	2	3
-ป่วยแพง	-	4(13)	7	-	-
-คัดเกรด (i)	-	3(16)	6	-	-
-ไม่มีตลาด	-	/	-	-	-
กระเทียมต้น	-	-	-	8	7
-โรคเน่าคอติน	-	7(5)	10	-	-
-โรคใบแห้ง	-	9(2)	13	-	-
หอมญี่ปุ่น	-	-	-	7	6
-ราคาไม่แน่นอน	-	2(20)	5	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	-	3	2
ผักกาดขาว	-	-	-	4	3
ชิง	-	-	-	5	4
ผักกาดหอมห่อใบแดง	-	-	-	9	8
ง ไม้ดอก (ไม่ได้ส่งเสริม)	-	-	-	-	-
จ ไม้ผล	1(48)	1(35)	1	-	-
ลิ้นจี่ (j)	-	-	-	2	2
-ราคาต่ำ	2(19)	4(13)	1	-	-
-ไม่มีแหล่งน้ำ	1(39)	/	3	-	-
-ไม่มีคนรับซื้อ	-	7(9)	11	-	-
-โรคกำมะหยี่	5(8)	3(19)	2	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง	มั่ง	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
กาแฟ (k)	-	-	-	-	-
-ราสนิม	4(10)	-	7	-	-
-ตุ่นกัดกิน	/	-	-	-	-
-หนอนเจาะต้น	7(7)	-	12	-	-
-ไม่มีราคา	-	/	-	-	-
-ไม่มีทุนซื้อปุ๋ย	-	9(5)	15	-	-
ป๊วย	-	-	-	4	4
-ขายยาก/ไม่มีตลาดรับซื้อ	/	8(6)	12	-	-
ส้มโอ	-	-	-	-	-
-แมลงเจาะผล	7(7)	-	12	-	-
-ผลไม่สมบูรณ์	/	-	-	-	-
ส้มเขียวหวาน	-	-	-	1	1
-โรคราสนิม ราดำ ราแป้ง	-	1(27)	3	-	-
-โรคใบแก้วใบเหลือง	-	2(23)	5	-	-
เมี่ยง	-	-	-	-	-
-ใบงอ	5(8)	-	10	-	-
-ปัญหาตลาด (l)	3(11)	-	6	-	-
สาลี่	-	-	-	3	3
-แมลงวันทอง	9(4)	5(12)	7	-	-
-ดูไม่ออกว่าผลแก่หรือยังอ่อนอยู่	-	/	-	-	-
ห่อ	-	-	-	6	6
-ห่อแล้วผลแห้ง	-	5(12)	9	-	-
-ขโมย	-	10(2)	16	-	-
พลัม (m)	-	-	-	5	5
	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง	มั่ง	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
น. ปศุสัตว์/ประมง	4(21)	4(20)	3		
ไก่	-	-	-	2	2
-ติดปากไก่ ไก่ทานอาหารไม่ได้ (n)	5(8)	-	8	-	-
-ภูมิอากาศไม่เหมาะสม (o)	2(20)	2(23)	1	-	-
-โรคไข้ขาว	-	4(18)	8	-	-
-นิวคัสซัล	-	1(33)	2	-	-
หมู	-	-	-	1	1
-คนเลี้ยงเป็ด (p)	4(12)	-	6	-	-
-คนเลี้ยงไม่มาก	3(16)	-	4	-	-
-กลืนเหม็น	1(27)	-	2	-	-
-ปอดบวม	-	6(11)	10	-	-
-ต้องเลี้ยงที่สะอาด	-	3(19)	5	-	-
เป็ด	-			3	3
-ไม่มีแหล่งน้ำ	6(4)	5(16)	6	-	-
-กินผักของชาวบ้าน	7(1)	-	10	-	-
ข. งานส่งเสริมรายได้อื่น	5(20)	5(12)	5		
-รับจ้าง	(q)	(r)	-	1	1
ค. สุขภาพอนามัย (s)					
โรงพยาบาลอยู่ห่างไกล	/	/	-	-	-
การเดินทางลำบากเพราะถนนไม่ดี	/	/	-	-	-
การวินิจฉัยโรคเองของชาวบ้าน	-	/	-	-	-
ณ. กิจกรรมสาธารณะ					
-ปลูกต้นไม้	3(11)	4(14)	3	-	-
-ถาง ข่มถนน	1(23)	/	4	-	-
-พัฒนาวัด โรงเรียน	2(19)	2(18)	1	-	-
-ถังขยะ	-	1(32)	2	-	-
-สสมช.	-	3(16)	4	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	คนเมือง	มั่ง	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. กิจกรรมภาครวมกลุ่ม					
-แม่บ้าน	6(3)	1(23)	1	-	-
-กลุ่มหนุ่มสาว	-	1(23)	2	-	-
-อนุรักษ์ต้นน้ำ	2(33)	-	4	-	-
-กลุ่ม อสม.	4(20)	-	5	-	-
-ออมทรัพย์	3(21)	-	6	-	-
-สหกรณ์ไฟฟ้า	5(12)	-	7	-	-
-สหกรณ์	-	4(14)	8	-	-
-กลุ่มไม้ผล	1(43)	-	2	-	-
-ฉาปนกิจ	-	3(15)	6	-	-
ข. ปัญหาทั่วไป					
-หนี้สิน ธกส.	5(12)	-	7	-	-
-ส่งเสริมอาชีพอื่นตามความต้องการของชาวบ้าน	2(34)	-	3	-	-
-แหล่งน้ำเกษตร	1(40)	3(17)	2	-	-
-พัฒนาดถนน	3(22)	1(27)	1	-	-
-ศูนย์ประสานงาน	4(20)	-	5	-	-
-น้ำดื่มขาดแคลน	-	2(25)	4	-	-
-ต้องการสถานีอนามัย	-	4(11)	6	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- ข้าวที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นข้าวไร่ แต่ก็ประสบปัญหาคือ ได้ผลผลิตน้อยเพราะไม่ได้ใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยมากก็ทำให้เมล็ดข้าวเสีย ชาวบ้านจึงหันไปปลูกพืชชนิดอื่นและซื้อข้าวกินแทนการปลูกด้วยตนเอง
- ข้าวสาลีที่ชาวบ้านปลูกมีไม่มากนักแค่พอใช้ในครัวเรือน ประสบปัญหาบ้างคือ เถาวัลย์ซึ่งเป็นวัชพืชขึ้นปกคลุม มีหนู กระรอก กระแต และหนูป่าเล็กน้อย
- ชาวบ้านปลูกไว้พอใช้ในครัวเรือน ที่เหลือก็ขายบ้างซึ่งมีเพียงเล็กน้อย ปัญหาไม่ค่อยมี
- พืชผักสวนครัวทั่วไป เช่น พริก แตง มะเขือเครือ ผักกาด แต่ละบ้านจะปลูกเพื่อใช้ ปัญหาก็มีบ้างคือ มีแมลง หนู กระรอก กระแต และเพลี้ยใบงอ

- (e) ทางโครงการนำตัวแดงมาให้ทดลองแต่มีปัญหาคือ เมล็ดพันธุ์ราคาแพง การขายราคาถูก ไม่คุ้ม มีบางคนยังสนใจปลูกแต่ไม่มีเมล็ดพันธุ์
- (f) โกโบ ทางโครงการให้มาทดลองแต่มีปัญหาคือ การปลูกต้องขุดหลุมลึก ถ้าจะปลูกพืชอื่นต้องกลบอีก และเจ้าหน้าที่ไม่ได้สอนวิธีการขุด บางคนทดลองเองก็ได้บ้างเสียบ้าง รวมทั้งราคาไม่ดีจึงงดปลูก
- (g) โรคราแป้ง คนเมืองได้รวมการเป็นเพลี้ยไปด้วย
- (h) เป็นปัญหาเกี่ยวกับตลาดคือ เก็บผลอ่อนทางโครงการก็ไม่รับ แต่ถ้าปล่อยให้แก่ก็จะโดนแดดทำให้เสีย
- (i) ทางโครงการต้องคัดเกรด ทำให้ส่วนที่ไม่ได้มาตรฐานขายไม่ได้และเสียหาย จึงไม่คุ้ม
- (j) ลิ่นจีที่ม่อนเงาะออกผลก่อนที่ฝาง
- (k) ทั้งคนไทยพื้นเมืองและม้งปลูก คนเมืองมีปัญหาเพิ่มเติมคือ ช่วงราคาดีได้เงินเข้า ส่วนม้งมีปัญหาราคาไม่ดี เนื่องจากพ่อค้าคนกลางกดราคา
- (l) เมือง คนเมืองกำลังประสบปัญหาถูกตัดราคา คือ พ่อค้าข้างนอกมาซื้อแต่ถูกพ่อค้าภายใน ไม่ให้ซื้อในราคาที่ตนซื้ออยู่ และมีการชู้หากไม่เชื่อฟังทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน จึงหันไปปลูกพืชอื่นกันมากขึ้น
- (m) พลัม เพิ่งเริ่มปลูกจึงยังไม่พบปัญหา
- (n) ตอนที่ชาวบ้านได้รับแจกไถมา ทางโครงการตัดปากบนของไถ ทำให้หว่านอาหารไม่ได้
- (o) ภูมิอากาศไม่เหมาะกับไถพันธุ์ ควรส่งเสริมให้เลี้ยงไถพันธุ์พื้นเมืองเพราะไม่ต้องดูแลมากและขายได้ง่าย
- (p) คนเลี้ยงเป็ดเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน ทุนในการซื้ออาหารสูงรวมทั้งมีกลิ่นเหม็น และการแจกให้ชาวบ้าน ตัวผู้ 1 ตัวและตัวเมีย 1 ตัวต่อ 1 ครัวเรือน ชาวบ้านจึงหาเรื่องฆ่าเพราะคิดว่าใช้พ่อพันธุ์เพียงตัวเดียวก็ได้ คือใช้พ่อพันธุ์ร่วมกัน
- (q) เป็นงานรับจ้างทั่วไป แต่ตอนนี้ไม่แน่นอนเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจทำให้เกิดการเลิกจ้าง ทำให้หันมาทำการเกษตรเช่นเดิม
- (r) เป็นงานรับจ้างในหมู่บ้านและในเมือง แต่จากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจึงหันมาทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่
- (s) ที่หมู่บ้านมีสถานอนามัย หากอาการหนักก็ส่งโรงพยาบาล มีปัญหาที่ทางไกล ถนนไม่ดี นอกจากนั้นคือ การวิเคราะห์ไม่ชัดเจน ปล่อยให้เป็นอย่างมากแล้วจึงค่อยไปหาหมอเพราะคิดว่ากินยาแล้วคงหาย

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1 เกษตรกรหลายระดับ เฝ้า	3	-
2 พ.ท.กว้าง หมู่บ้านห่างกัน เกิดปัญหาการส่งเสริม	1	3
3 เจ้าหน้าที่น้อย ทำงานหลายอย่าง งานซ้ำซ้อน ควรจะรวมกัน	2	2
4 เกษตรกรมีทางเลือก กิจกรรมต้องดีกว่า หลากหลาย เกษตรกรขาดความรับผิดชอบ/สนใจ	4	5
5 เจ้าหน้าที่ขาดความกล้าในการแสดงออก (พบคนข้างนอก)	5	-
6 ความเชื่อเก่าๆของคนเฒ่าคนแก่	5	-
7 ชาวเขามีค่านิยมที่ทำให้ประชากรเพิ่ม ไม่ค่อยคุมกำเนิด ทำให้เลื่อนลอย ข้าวไร่ ยังมีการทำลายป่าบ้าง	5	-
8 การกระจายอำนาจยังไม่ดีพอ	-	1
9 ขาดการประสานงานกัน การแบ่งงานไม่ชัดเจน ไม่ค่อยมีการปรึกษาหารือกัน	-	2
10 ไม่ค่อยรู้ปัญหาหลักของเกษตร/ผลผลิตยังน้อย	-	6
11 เกษตรกรดื้อรั้นยังมีอยู่ ประมาณ 10 %	-	4

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่มเติม	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม		
ห้องเย็น	0	-	-	-
รถยนต์ใช้ขนของ	1	-	รถยนต์เก่า	-
รถมอเตอร์ไซด์	4	-	-	-
โรงเอนกประสงค์	1	-	-	-
โรงคัดบรรจุ (ไม่มาตรฐาน)	2	-	-	-
โทรศัพท์ถึงแล้ว	/	-	-	-

4.ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการ

การรวมกลุ่ม	ปัญหา/ความต้องการ	ลำดับ
กลุ่มสหกรณ์	1.กรรมการไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร	4
	2. สมาชิกขาดความร่วมมือ	2
กลุ่มอนุรักษ์	3.ยังมีคนทำลายป่า ไม่ร่วมมือขาดจิตสำนึกในการรักษาป่า	2
ไม้ผล	4.ไม่ค่อยเอาใจใส่ในกลุ่ม	3
พืชผัก	5.การแตกแยกภายในกลุ่ม	3

5. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ มีดังนี้

1. อยากให้แผนงานต่างๆออกมาจากเกษตรกร เป็นความต้องการของชาวบ้าน
2. ความล่าช้าของแผนงาน ต้องการความเร็ว
3. ควรมีศูนย์ข้อมูลอยู่ในโครงการหลวง
4. ให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการวางแผน

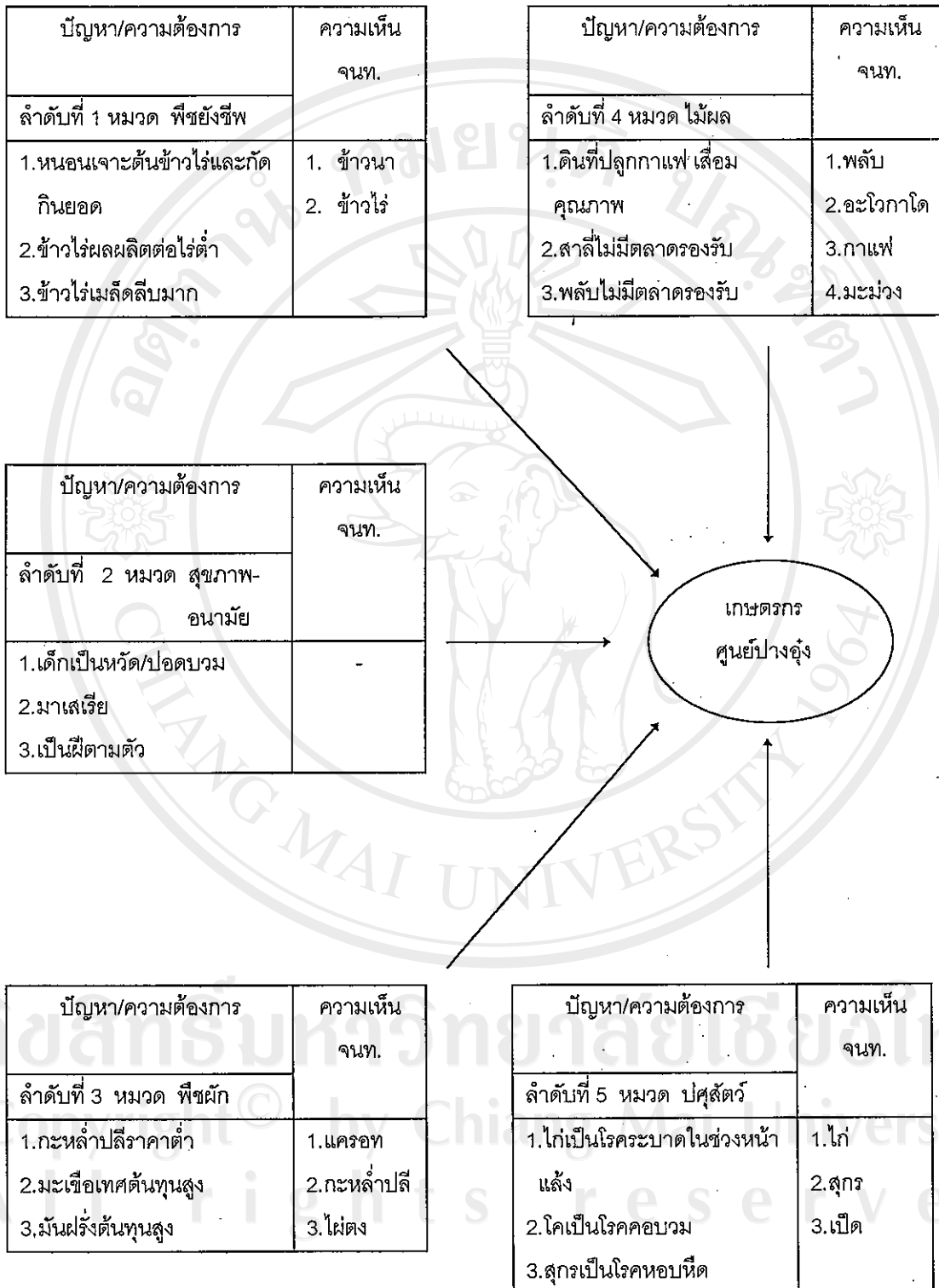

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ ปางอุ๋ง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. ไม้ผล - สาลี่ไม่มีตลาดรองรับ	***	**	ในช่วงที่ผลผลิตออกมาก ราคาจะต่ำบางครั้งขนส่งไปจำหน่าย (จำหน่ายเอง) ถึงแม่ฮ่องสอนต้องทิ้งเพราะขายไม่ได้ทางโครงการหลวง ควรจะมีการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตโดยรวมถึงไม้ผลชนิดอื่น ๆ ด้วย
2. ปศุสัตว์ - โคเป็นโรคคอบวม	**	***	ปัจจุบันเริ่มระบาดมากขึ้น สร้างความเสียหายมากเนื่องจากผู้ที่เลี้ยงส่วนใหญ่มีฐานะไม่ค่อยดี ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้เงิน เช่น เจ็บป่วย ก็จะได้ขายโคหรือไม่ก็ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำเงินกู้ โครงการหลวงควรประสานงานไปยังกรมปศุสัตว์ เพื่อให้มาบริการทำวัคซีนแก่โค ในพื้นที่ดังกล่าว
- มีการลักขโมยโค	**	**	โดยการยิงแล้วไล่เอาเฉพาะส่วนเนื้อเมื่อเจ้าของไปพบก็เหลือเฉพาะซาก สำหรับประเด็นนี้ค่อนข้างจะเป็นประเด็นทางสังคม โครงการหลวงควรจะมีการส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยเพื่อคอยดูแลในเรื่องนี้ และรวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ เช่น ยาเสพติด ซึ่งผู้ติดยามักลักขโมย
3. รายได้เสริม - การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	***	*	ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมีช้างไว้บริการนักท่องเที่ยวทั่วไป แต่ปัจจุบันยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ทางโครงการหลวงอาจมีส่วนในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาบ่อย

** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามาก

*** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
4. ปัญหาสังคม -ชาวเขาบางกลุ่มที่มี ฐานะดี ทำการเกษตรขนาดใหญ่มาก จนส่งผลกระทบต่อ ทำลายป่า	***		สำหรับม้งที่มีครอบครัวขนาดใหญ่ มีฐานะดี จะเป็นผู้จัดการ ฟาร์ม มีการบุกเบิกที่ป่าปลูกกะหล่ำปลี โดยใช้แรงงานพม่า โดยการซื้อพื้นที่ป่าแล้วให้เหมา ตั้งแต่เตรียมดิน การปลูก จน ถึงเก็บ ซึ่งขัดต่อแนวคิดการทำเกษตรที่สูง ซึ่งควรจะอยู่ ในรูปของการพอมีพอกิน ทางศูนย์ฯ ควรพยายามยับยั้งการ ผลิตในลักษณะนี้ซึ่งถ้าปล่อยไว้ก็จะทำให้เกิดการเอาอย่าง กันและมีการบุกเบิกป่ากันเป็นบริเวณกว้าง

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋ง)

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,345 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 25 °C อุณหภูมิสูงสุด 31 °C อุณหภูมิต่ำสุด -4 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,732 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 76.91 ตารางกิโลเมตร (48,068.54 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ 325 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา (ไม่มีข้อมูล)
- ไฟฟ้า (ไม่มีข้อมูล)
- สถานีอนามัย (ไม่มีข้อมูล)
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ไม่มีข้อมูล)
- โรงเรียน (ไม่มีข้อมูล)
- วัด (ไม่มีข้อมูล)
- โทรศัพท์สาธารณะ (ไม่มีข้อมูล)
- รถประจำทาง (ไม่มีข้อมูล)
- แหล่งน้ำสาธารณะ น้ำแม่หยอดน้อย และน้ำป่าเกี๊ยะ
- แหล่งน้ำก่อสร้าง ฝ่าย/เขื่อน (ไม่มีข้อมูล)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 14 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
ม้ง	3	342	1,918
กระเหรี่ยง	11	257	1,236
รวม	14	599	3,154

- รายได้เฉลี่ย (ไม่มีข้อมูล)

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรคนเมืองและเผ่ากะเหรี่ยงและเผ่าม้ง (ปางอุ๋ง)

1.ตารางการจัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ก. พืชยางพารา	2 (41)	1 (37)	3	-	-
ข้าวไร่	-	-	-	2	2
-หนอนเจาะต้นและกัดกินยอด เป็นหนอนตัวสี ดำ ถ้ำระบาด	3 (12)	1 (16)	1	-	-
จะเสียหายมาก					
-ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับสมัยก่อน	1 (32)	-	2	-	-
-มีเชื้อมาเกาะที่ลำต้น และมีหนอนกัดกิน	-	2 (15)	4	-	-
-ปลวกกินรากทำให้ต้นข้าวเหลืองและล้มง่าย	-	2 (15)	5	-	-
-ข้าวแตกเป็นตั่ว (ดอกหอม) จะแตกกอใหญ่ และมีลักษณะ	4 (11)	-	6	-	-
คล้ายดอกหอมไม่มีรวง					
-เมล็ดข้าวลีบมาก	2 (18)	-	3	-	-
ข้าวนา	-	-	-	1	1
ข้าวโพด	-	-	-	3	3
ข. พืชไร่การค้าส่งเสริม	-	-	-	-	-
ข้าวบาเลย์	-	-	-	1	-
ถั่วแดง	-	-	-	2	1
ชา	-	-	-	-	2

หมายเหตุ 1. ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง

2. ถ้า / คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ

3. อักษร a b c d..... โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม

4. ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้

5. ตัวเลขในวงเล็บ () คือ คะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ค. พืชผัก	1 (42)	-	3	3	-
กะหล่ำปลี	-	-	-	1	-
-กะหล่ำปลีราคาถูก	1 (54)	-	1	-	-
-กะหล่ำปลีถูกหนอนใยผักทำลาย	6 (12)	-	6	-	-
มะเขือเทศ	-	-	-	4	4
-มะเขือเทศต้นทุนสูง	2 (42)	-	2	-	-
-มะเขือเทศถูกเชื้อราทำลาย	7 (6)	-	7	-	-
-มะเขือเทศถูกหนอนเจาะผล	8 (5)	-	8	-	-
มันฝรั่ง (a)	-	-	-	3	-
-มันฝรั่งต้นทุนสูง	3 (26)	-	3	-	-
-มันฝรั่งถูกมดเจาะหัว	9 (1)	-	-	-	-
แครอท	-	-	4	2	1
-แครอทเป็นโรคเน่าทั้งหัวและต้น	4 (25)	-	-	-	-
-แครอทเมล็ดพันธุ์ไม่ค่อยดี ทำให้มีหลายราก หัวเล็ก	5 (21)	-	-	-	-
ผักกาดขาวปลี	-	-	5	5	-
ผักกาดทางหงษ์	-	-	-	6	-
กะหล่ำมวง	-	-	-	7	-
ชิง	-	-	-	8	-
เผือก	-	-	-	9	-
พริกกะเหรี่ยง	-	-	-	10	-
ไผ่ตง	-	-	-	-	3
ไม้ผล	4 (28)	4 (15)	4	-	-
ลิ้นจี่	-	-	-	6	-
-ลิ้นจี่มีครั่งมาติดต้นทำให้ต้องตัดกิ่งทิ้ง	4 (22)	-	5	-	-
-เป็นโรคโรครากมะหนึ่ที่ใบ ทำให้ไม่ค่อยติดดอก	6 (7)	-	9	-	-
-มีแมลงเจาะต้น	8 (4)	-	11	-	-
สาลี่	-	-	-	2	-
-สาลี่ไม่มีตลาดรองรับ	1 (61)	-	1	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
บ๊วย	-	-	-	4	-
-บ๊วยผลผลิตมีมาก (ในหมู่บ้าน) ทำให้ราคาตกต่ำ	3 (23)	-	4	-	-
พลับ	-	-	-	1	1
-พลับไม่มีตลาดรองรับ	2 (41)	-	3	-	-
กาแฟ	-	-	-	3	3
-กาแฟมีแมลงมาเจาะต้น	9 (2)	3 (8)	8	-	-
-กาแฟราคาไม่คงที่	5 (12)	4 (6)	5	-	-
-กาแฟไม่ทนแดด ถ้าอยู่ใต้ต้นไม้อื่นจะดี	7 (5)	-	10	-	-
-ดินที่ปลูกกาแฟเสื่อมคุณภาพ	-	1 (19)	1	-	-
-ปุ๋ยใส่กาแฟมีไม่พอ	-	2 (14)	5	-	-
อะโวคาโด	-	-	-	5	2
มะม่วง	-	-	-	6	4
จ. ปศุสัตว์ / ประมง	3 (30)	3 (10)	5	-	-
ไก่	-	-	-	2	1
-ไก่เป็นโรคระบาด ในช่วงหน้าแล้ง	1 (36)	3 (13)	1	-	-
-ไก่เป็นไข้เลือด และตกลงมาตายเมื่อผ่าดูเนื้อจะไข้เลือดและจะตายหมด	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	1	2
-สุกรเป็นโรคระบาด	2 (22)	-	3	-	-
-สุกรเป็นโรคหอบหืด	-	2 (16)	3	-	-
เป็ด	-	-	-	3	3
-เป็ดเป็นโรคระบาด	3 (14)	-	5	-	-
โค	-	-	-	4	-
-โคเป็นโรคคอบวม	-	1 (19)	2	-	-
ช้าง	-	-	-	5	-
อ. งานส่งเสริมรายได้อื่น	6 (16)	-	6	-	-
-รับจ้างทั่วไปไม่คอยมีงาน	-	-	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหาและความต้องการ)	ฐานะของเกษตรกร			ความเห็นเจ้าหน้าที่	
	ดี	ยากจน	รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-การทอผ้าเมื่อทำแล้วไม่มีตลาดรองรับ	-	-	-	-	-
			-	-	-
ข. สุขภาพอนามัย	5 (22)	2 (32)	2		
-มาเลเซีย	-	1 (18)	2	-	-
-ฝึ้ออกตามตัว เป็นเม็ดขนาดใหญ่	3 (14)	3 (13)	3	-	-
-เป็นหวัดปอดบวม (ในเด็ก)	1 (20)	2 (17)	1	-	-
-ทำงานหนัก ปวดหลัง	4 (10)	-	5	-	-
-ยาเสพติด	2 (22)	-	3	-	-
ค. กิจกรรมทางอาชญากรรม	7 (7)	-	7		
-ชาวบ้านมีงานมากทำให้ช่วงหลังมีค่นไม่ไป ร่วมพัฒนา, ปลุกป่า	-	-	-	-	-
ด. กิจกรรมการรวมกลุ่ม	8 (5)	-	8		
-ธนาคารข้าวมีข้าวหมกเวียนน้อย ทำให้คนที่ มายืมทีหลังไม่ได้	-	-	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

(a) มันฝรั่งที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นการปลูกส่งบริษัท ฟิโตเลย์ ลำพูน โดยบริษัทจะนำหัวพันธุ์ ปู๋ย และยามาให้แล้วจะ
หักเมื่อขายผลผลิต

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางลุ่มมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1. ไม้ผลเมืองหนาว ราคาถูก ต้องใช้ระยะเวลานาน ทำให้ชาวบ้านหันไปผลิตพืชที่มีระยะเวลาดสั้น ชาวบ้านไม่สนใจ พืชที่ส่งเสริม	-	1
2. สาลี มีหนอนเจาะผล ทำให้ผิวไม่สวย ขายได้ไม่ค่อยได้ราคา และบางส่วนกว่า 30% ต้องทิ้ง	6	8
3. ปัญหายาเสพติด มีประมาณ 60% ที่เป็นผู้ชายโดยเฉพาะชาวม้งที่ขับรถไปส่งกะหล่ำ และในช่วงหลังแพร่ เข้ามาสู่หมู่บ้านโดยมีคนมาส่ง	2	3
4. ปัญหาเรื่องสุขภาพ เป็นผี และโรคผิวหนังโดยเฉพาะกะเหรี่ยงจะเป็นมาก	9	4
5. งบประมาณมาล่าช้า ไม่ทันทำงาน การเดินทางลำบากช่วงหน้าฝน จะทำงานไม่ค่อยทัน ยังบริหารแบบราชการ	4	2
6. การตั้งกลุ่มต่าง ๆ ทำแล้วมักจะล้มเหลวโดยเฉพาะม้งจะมีการศึกษาต่ำเพราะต้องและทำงานในไร่ตั้งแต่เล็ก	7	5
7. มีกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ โดยเฉพาะม้งตระกูลใหญ่	8	-
8. มีการบุกรุกพื้นที่ป่า ชาวบ้านถางปลูกผัก โดยจ้างเหมาแรงงานพม่า	10	6
9. ปัญหาแย่งที่ทำกิน ม้งบุกรุกพื้นที่กะเหรี่ยงเนื่องจากการแบ่งเขตไม่ชัดเจน แต่ส่วนใหญ่ม้งจะชนะเนื่องจากใช้คนหมู่บ้าน	3	-
10. ปัญหาการใช้สารเคมี ในการปลูกกะหล่ำสูงมาก และทำให้ดินเสื่อม มีสารพิษค้างในดินและไหลลงสู่แหล่งน้ำ	5	7
11. ขาดความคล่องตัวในเรื่องยานพาหนะ คือ ขาดรถขับเคลื่อนแบบสี่ล้อ ซึ่งเข้าพื้นที่กันดารในบางฤดูกาล/บางช่วงได้ลำบากมาก	1	-
12. ขาดบุคลากรประจำหน่วยย่อย ซึ่งเป็นส่วนของงานพัฒนาที่จะขยายไปยังกลุ่มหมู่บ้านที่ทำไร่และยางจน	2	-
13. บุคลากรประจำศูนย์ขาดความมั่นคง เพราะเป็นอัตราจ้างชั่วคราวรายเดือนของราชการที่ต่อสัญญาปีต่อปี (มีอัตราจ้างของมูลนิธิโครงการหลวงเพียง 1 อัตรา)	3	-

All rights reserved

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มี และต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะที่สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
1. รถบรรทุกขับเคลื่อนสี่ล้อ	1	1	-รถยนต์คันที่ใช้ปฏิบัติงานอยู่ มีสมรรถภาพต่ำและใช้งานหนักมาก เป็นรถคันเดียวที่ศูนย์ฯ มีอยู่ และจะเข้าหมู่บ้านบวรวิไลได้เฉพาะฤดูแล้งเท่านั้น ในฤดูฝนซึ่งเป็นช่วงของการปฏิบัติงานปลูกพืชมีความลำบากในการขนส่งวัสดุต่าง ๆ และการขนส่งผลผลิตให้ฝ่ายตลาด	-
2. รถจักรยานยนต์	3	3	-ต้องการรถใหม่เพื่อทดแทนรถคันเก่าที่ใช้ปฏิบัติงานมานานแล้ว และมีสภาพทรุดโทรมสิ้นเปลืองน้ำมันและค่าซ่อมแซม	-
3. ห้องเย็น	1	-		-
4. ตู้เย็น	2	-		-
5. วิทยุสื่อสาร	6	-		-
6. รถแทรกเตอร์	1	-	- ต้องการอุปกรณ์ติดรถเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ โรตารี และรถพ่วงเทรลเลอร์	-

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋งมีการรวมกลุ่มและปัญหา/ความต้องการดังนี้

การรวมกลุ่มที่มีอยู่	ปัญหา / ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวมทุก ปัญหา
กลุ่มสหกรณ์ร้านค้า	1. ชาวบ้านไม่เข้าใจระบบสหกรณ์	1
	2. มีการยืมเงินจากสหกรณ์โดยผู้จัดการร้านและยังไม่ส่งคืน	2
	3. ให้ชาวบ้านซื้อของด้วยเงินสดแล้วตามไม่ค่อยได้	3
กลุ่มผู้ปลูกไม้ผล	1. ราคาผลผลิตตกต่ำ ทำให้ชาวบ้านไม่สนใจดูแลสวน ผลผลิตจึงไม่ค่อย มีคุณภาพ	1
	2. มีพืชอื่นมาแข่งกับไม้ผล ทำให้เกษตรกรไม่ค่อยให้ความสนใจ	
กลุ่มทอผ้า	1. ไม่สามารถจำหน่ายผ้าที่ผลิตออกมาได้ เนื่องจากตลาดไม่แน่นอน	
กลุ่มผู้ปลูกกาแฟ	1. ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความสนใจในการประชุม อบรม เรื่องการจัดการ	
	ในสวนกาแฟ	

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรรมภายในศูนย์ และตัวศูนย์พัฒนาของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋ง มีดังนี้

- ขยายพื้นที่ให้เป็นการพัฒนาในระบบของกลุ่มน้ำ เนื่องจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมีต่อเนื่องและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยศูนย์ฯ จะต้องมีการกระจายตัวออกเป็นหน่วยย่อยต่าง ๆ และแยกปัญหาออกไปตามลักษณะของเผ่าพันธุ์ชาวเขา ให้โอกาสคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาถิ่นเกิด
- กิจกรรมในอนาคตควรเป็นการทำการเกษตรเชิงอนุรักษ์เป็นหลัก ไม่ควรเน้นกิจกรรมแต่การปลูกพืชแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนเช่นปัจจุบัน เนื่องจากการปลูกพืชจะเกี่ยวข้องกับ
 - การใช้สารเคมีบนที่สูง
 - การใช้น้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งคนที่อยู่ต้นน้ำได้เปรียบ
 - การบุกเบิกพื้นที่ดินทำให้กระทบถึงการจัดการป่าไม้และไฟป่า
 - การเกิดการชะล้างของหน้าดินเนื่องจากมีการอนุรักษ์ที่ไม่ดีพอและเกษตรกรพลิกหน้าดินเพื่อการปลูกพืชอยู่ตลอดเวลา

กิจกรรมที่ควรจะดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ก็คือ การสร้างกิจกรรมเชิงระบบ ได้แก่

- การทำการเกษตรเชิงอนุรักษ์
- การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจบนพื้นที่สูง
- การเลี้ยงปลานบนพื้นที่สูง

3. การสร้างศักยภาพของศูนย์ให้เกิดความเข้มแข็ง โดยเฉพาะศูนย์ฯ ที่อยู่ห่างไกล ให้น่วยราชการที่รับผิดชอบอยู่ สามารถรับรองงานของมูลนิธิได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องผลักดันให้ศูนย์ฯ ที่มีสายงานราชการรองรับอย่างชัดเจนได้รับการรับรองสถานะจาก กพ. จะเป็นทางออกให้ศูนย์ฯ มีการบริหารที่คล่องตัว และรวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
4. ยิ่งพัฒนามากยิ่งมีความรู้ลึกกว่าขอบเขตของงานกว้างขวางขึ้น คนทำงานมีเท่าเดิม ความต้องการของเกษตรกรไม่สิ้นสุด จะทำอย่างไรที่จะให้ทุกส่วนเกิดความพอดี ความเหมาะสมต่อกันและกัน

ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างช้าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความเห็นของเจ้าหน้าที่

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 1 หมวด พืชยังชีพ	
1. หมี/กระรอกกินข้าวโพด	1. ข้าว
2. ดินที่ปลูกข้าวโพดไม่ดี	2. ข้าวโพด
2. ไม่มีเงินซื้อปุ๋ยใส่ข้าว	
2. ดินที่ปลูกข้าวไร่ไม่ดี	

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 4 หมวด ปศุสัตว์	
1. ต้องการตาข่ายทำเล้า	1. สุกร
เปิด/ไก่	2. ไก่/เปิด
2. ต้องการหม้อ/กระทะไว้ต้ม	3. กระบือ
ข้าวให้สุกร	4. ม้า
3. ต้องการอาหารไก่	5. ล่อ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 2 หมวด ไม้ดอก	
1. เบญจมาศเป็นโรค	1. กุหลาบ
2. กุหลาบมีเพลี้ย, ไรแดงทำให้	2. เบญจมาศ
ดอกตกเกรด	3. อะคา
	เพนซ์

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 3 หมวด ไม้ผล	
1. ตัวกินใบอ่อนพลับ	1. พลับ
2. เพลี้ยอ่อนกัดกินใบบัว	2. บัว
3. พลับผลเล็ก ตกเกรด	3. ท้อเมือง
4. ท้อเมือง โดนขโมย	4. พลับ

ปัญหา/ความต้องการ	ความเห็น จนท.
ลำดับที่ 5 หมวด งานเสริม-รายได้	
1. ค่าจ้างไม่พอค่าใช้จ่าย	1. ถักหญ้า
2. บางครั้งไม่มีคนจ้าง	2. ทอผ้า
3. ต้องรีบกลับบ้าน	3. รับจ้าง

สรุปข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย (ศูนย์ฯ อ่างทอง)

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
1. พืชยังชีพ -ปลูกข้าวและข้าวโพด ดินไม่ดี ไม่มีทุนจะซื้อปุ๋ยมา ใส่จึงได้ผลผลิตต่ำ	***	***	ข้าวและข้าวโพดเป็นพืชยังชีพที่สำคัญของเกษตรกรโดยเฉพาะเกษตรกรชาวมุขและปะหล่อง ด้วยสภาพปัจจุบันของเกษตรกรทั้ง 2 เผ่านี้ การปลูกพืชยังชีพโดยเน้นหลักการพึ่งพาตนเอง น่าจะมีความเหมาะสมกว่าการเน้นพืชการค้าเป็นหลัก พืชทั้งสองนี้จึงควรได้รับการส่งเสริม การแก้ปัญหาควรเริ่มที่สนับสนุนเงินทุนเพื่อการซื้อปุ๋ย ซึ่งศูนย์ฯ อาจพิจารณาให้สินเชื่อในรูปปุ๋ย
2. ไม้ดอก -ส่งเสริมการปลูก เบญจมาศ กุหลาบ และใบ ยูคาลิปตัสให้มากขึ้น	**	**	ภูมิอากาศและสภาพพื้นที่ของศูนย์ฯ อ่างทองมีศักยภาพสำหรับการผลิตไม้ดอกหลายชนิด ไม้ดอกที่สำคัญของศูนย์ฯ ประกอบด้วยเบญจมาศ กุหลาบ และใบยูคาลิปตัส การส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตจะเป็นรายได้เงินสดให้แก่เกษตรกร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรสามารถชำระหนี้ค่าน้ำสำหรับข้าวและข้าวโพดได้
3. ไม้ผล -ส่งเสริมการปลูกพลับ บัว และท้อ อย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนการตลาดและการ แปรรูปรองรับ	*	*	แม้ไม่มีสถิติข้อมูลการเพาะปลูกไม้ผลที่ชัดเจน การสำรวจของกรมและนรินทร์ชัย (2539) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 36 มีการเพาะปลูกไม้ผล และการสำรวจปัจจุบันเกษตรกรให้ความสำคัญแก่ไม้ผลเป็นลำดับที่ 3 ไม้ผลจึงควรได้รับการส่งเสริมเพื่อเป็นแหล่งรายได้เงินสดเสริมสำหรับเกษตรกร แต่ทั้งนี้จะต้องมีแผนงานตลาดหรือการแปรรูปผลผลิตด้วย ไม้ผลที่ควรส่งเสริมได้แก่ พลับ บัว
4. อาชีพเสริมรายได้ -สนับสนุนการแปรรูปไม้ ผล โดยเฉพาะบัวและท้อ	**	*	ในปัจจุบันการแปรรูปไม้ผล เช่น การทำบัวและท้อดองมีทำในหมู่บ้านชาวจีนฮ่อ แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนา

หมายเหตุ * หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหาน้อย
 ** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา
 *** หมายถึง ความเร่งด่วนในการแก้ปัญหามากที่สุด

ปัญหา / ความต้องการ ที่สำคัญเร่งด่วน	ฐานะเกษตรกร		หมายเหตุ
	ดี	จน	
-พัฒนาการท่องเที่ยว	**	**	เท่าที่ควร กิจกรรมนี้ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง การเสริมความรู้และความชำนาญในการแปรรูปตลอดจนการตลาดผลิตภัณฑ์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาการแปรรูปไม้ผลนี้ สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งควรดำเนินการในลักษณะ Ecotourism อย่างไรก็ดี การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเช่นนี้ควรคำนึงถึงรูปแบบที่จะส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่ ได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีฐานะยากจน มิใช่ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ไปตกกับบุคคลภายนอก
5. สังคมและศาสนา -สนับสนุน (อนุญาต) ให้ ชาวปะหล่องมีพระที่เป็นชาว ปะหล่องด้วยกันเอง	*	*	ชาวปะหล่องเป็นผู้นับถือพุทธศาสนา และมีความเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณีของตน จึงอยากมีวัดและพระที่เป็นชาวปะหล่อง ซึ่งหากได้รับการตอบสนองน่าจะมีผลให้สังคมชาวปะหล่องมีความแข็งแกร่งขึ้น และจะทำให้ง่ายแก่การส่งเสริม

ก. ข้อมูลพื้นฐาน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างช้าง)

1. ข้อมูลทั่วไป

- ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,400 เมตร
- อุณหภูมิเฉลี่ย 16.9 °C อุณหภูมิสูงสุด 23.5 °C อุณหภูมิต่ำสุด 11.9 °C
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,074.6 มม.
- จำนวนพื้นที่รับผิดชอบ 26.52 ตารางกิโลเมตร (16,576.89 ไร่)
- ถนนที่ติดต่อไปอำเภอ ลาดยาง 40 กิโลเมตร
- ระบบน้ำประปา มี 6 หมู่บ้าน
- ไฟฟ้า มี 6 หมู่บ้าน
- สถานีอนามัย มี 1 สถานี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 5 ศูนย์
- โรงเรียน มี 4 โรงเรียน สอนชั้นสูงสุดคือ ม.2 ครู 32 คน
- วัด มี 4 วัด - โบสถ์ มี 1 โบสถ์ - มัสยิด มี 1 มัสยิด
- โทรศัพท์สาธารณะ มี 3 หมู่บ้าน
- รถประจำทาง มี
- แหล่งน้ำสาธารณะ ห้วย (ไม่ระบุจำนวนแห่ง)
- แหล่งน้ำก่อกสร้างฝาย/เขื่อน ฝาย บ่อพักน้ำ (ไม่ระบุจำนวนแห่ง)
- จำนวนหมู่บ้าน / หย่อมบ้าน 6 หมู่บ้าน

เผ่า	รวมหมู่บ้าน/หย่อมบ้าน	ครอบครัว	ประชากร
จีนฮ่อ	3	245	1,101
ปะหล่อง	1	193	783
มูเซอ	2	197	901
รวม	6	635	2,785

- รายได้เฉลี่ย 11,406.24 บาท / ปี

2. ไม่มีข้อมูลด้านไม้ผล

3. ข้อมูลการผลิตผัก

3.1 ปริมาณผลผลิตผักชนิดต่าง ๆ ที่ผลิตโดยสถานีเกษตรอ่างขาง ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
กะหล่ำปลีขาวออย	651.50	10.30
กะหล่ำปลีแดง	627.00	9.92
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	595.00	9.41
ผักกาดเขียวญี่ปุ่น	566.00	8.95
ผักกาดหอมโอ๊คสีฟาง	547.50	8.66
ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด	544.00	8.60
ผักกาดฮ่องเต้เล็กญี่ปุ่น	330.00	5.22
เซเลอรี่	245.50	3.88
พาร์สลีย์	214.00	3.38
สวิสชาร์ด	199.00	3.15
ถั่วลันเตากินเมล็ด	181.50	2.87
ซีโครีซ็อคเกอร์ฮัท	181.50	2.87
เซเลอรี่แอท	165.00	2.61
ผักกาดหอมมิจโนเนท	142.50	2.25
ผักกาดฝอยพุ่มเล็ก	100.00	1.58
ผักกาดฝอยใบหยิก	83.00	1.31
มิทซูบะ	76.50	1.21
ถั่วลันเตากินเมล็ด	74.50	1.18
แรดิชิโอ	74.50	1.18
ผักกาดหอมใบแดง	72.50	1.15
เอ็นโดร	69.00	1.09
แครอท	57.00	0.90
ดอกไม้	56.50	0.89
ผักกาดหอมฟลอ	56.00	0.89

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
แรดิช	52.00	0.82
แรดิช(วิจัย)	46.00	0.73
มะเขือเทศผลโต	41.50	0.66
ยอดถัวลิ้นเตา	37.00	0.59
รูกาบ	36.00	0.57
กะหล่ำดอกม่วง	32.50	0.51
ผักกาดเขียวเส้นม่วง	32.50	0.51
กระเทียมต้น	32.00	0.51
ยอดถัวลิ้นเตา	30.50	0.48
ผักกาดสีม่วง	21.00	0.33
แรดิชหลากหลาย	20.00	0.32
มะเขือเทศเชอร์รี่	15.00	0.24
สกอโรดิเนรา	9.50	0.15
ผักกาดเดือยไก่	8.00	0.13
รวม	6,323.00	100.00

3.2 ปริมาณการรับซื้อสดผักชนิดต่าง ๆ จากเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างช้าง ปี 2540

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
รูกาบ	3,171.00	31.92
กะหล่ำปลีแดง(ม่วง)	1,810.50	18.23
กะหล่ำปลีขาวออย	1,225.50	12.34
พริกหวานเขียว	454.00	4.57
แครอท	449.00	4.52
มะเขือเทศเชอร์รี่	288.70	2.91
ผักกาดหอมโอดลิฟแดง	230.00	2.32
มะเขือเทศผลโต	227.00	2.29

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
แครอทชีโอ	193.00	1.94
เซเลอรี่แอค	157.50	1.59
ผักกาดหวาน	156.50	1.58
พริกหวานเหลือง	145.10	1.46
ผักกาดฝอยใบหยิก	134.50	1.35
ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด	134.50	1.35
เฟรนช์	123.00	1.24
พาร์สลีย์	119.00	1.20
ซีโครีชีคเกอร์ฮัท	107.50	1.08
ผักกาดเขียวญี่ปุ่น	104.50	1.05
ผักกาดใบฝอย	94.00	0.95
ผักกาดฝอยพุ่มเล็ก	85.50	0.86
ผักกาดฮ่องเต้เล็กญี่ปุ่น	63.50	0.64
พริกหวานแดง	56.40	0.57
ผักกาดหอมห่อ	49.00	0.49
มิทซูฟอร์	47.50	0.48
แครอทหลากสี	45.00	0.45
ผักกาดหอมมิจินเนท	41.00	0.41
กระเทียม	33	0.33
บัตร์	31.00	0.31
หอมญี่ปุ่น	29.00	0.29
คะน้าใบหยิก	28.00	0.28
ผักกาดฮ่องเต้	26.00	0.26
กะหล่ำปลีรูปหัวใจ	24.00	0.24
แครอท(วิจัย)	18.00	0.18
ผักกาดเดือยไก่	8.00	0.08

(ข้อมูลผักต่อ)

ชนิดผัก	ปริมาณ (กก.)	ร้อยละ
เบบี้แครอท	7.00	0.07
ผักกาดเขียวเส้นม่วง	6.00	0.06
ถั่วแขก	6.00	0.06
แรดิช	5.00	0.05
รวม	9,933.70	100.00

4. ปริมาณและมูลค่าไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่เกษตรกรผลิตได้ภายใต้โครงการส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง ม.ค. - มิ.ย. 2540

ชนิดไม้ดอก	หน่วย	ปริมาณ	มูลค่า	ร้อยละของมูลค่า
เบญจมาศดอกช่อ	ก้าน	5,027	47,799.00	26.26
เบญจมาศดอกเดี่ยว	ดอก	12,022	43,801.00	24.07
กุหลาบ	ดอก	13,722	37,247.50	20.47
ใบยูลาลิปดัส	ใบ	6,521	34,281.00	18.84
อะกาแพนทัส	ช่อ	3,717	12,350.50	6.79
แกงการูพรอ	ช่อ	2,395	4,030.00	2.21
ไบสนธิโนกิ	ก้าน	604	2,481.00	1.36
รวม			181,990.00	100.00

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข. ข้อมูลสนามจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผ่านปะหล่องและมุเซอ(อ่างขาง)

1. การ จัดลำดับปัญหา/ความต้องการของเกษตรกรและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	ผ่าน					ความเห็นเจ้า หน้าที่	
	ปะหล่อง		มุเซอ		รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
	ดี	จน	ดี	จน			
ก พืชยังชีพ	1(38)	1(31)	3(12)	-	1	-	-
ข้าว / ข้าวไร่	-	-	-	-	-	1	1
-ผลผลิตต่ำไม่พอกิน	-	1(29)(a)	/	-	2	-	-
-แมลงกัดกินราก หนอนทำลาย	4(18)	(b)/	-	9	7	-	-
-ไม่มีเงินซื้อปุ๋ย	1(29)	-	-	-	2	-	-
-พื้นที่ทำกินไม่พอ	7(12)(c)	-	-	5	11	-	-
-ดินไม่ดี	-	-	/	1	2	-	-
-หนู/สุกรป่า/นก กัดกิน	-	-	/	7	15	-	-
-ไฟไหม้ไร่ข้าว	-	-	/	-	-	-	-
-คนขี้เกียจ	-	/	-	2	7	-	-
ผักทอง	-	2(17)	-	-	11	-	-
ผักเขียว	-	3(13)	-	-	15	-	-
ข้าวโพด	-	4(2)	-	-	17	2	2
-หมี /กระรอก กินข้าวโพด	3(27)	-	/	7	1	-	-
-หนอนกัดกิน	4(18)	-	-	9	7	-	-
-ดินไม่ดี	-	-	/	1	2	-	-
-พื้นที่ทำกินไม่พอ	-	-	/	5	15	-	-
-คนขี้เกียจ	-	-	/	3	7	-	-

หมายเหตุ :

- ถ้า - คือ ไม่กล่าวถึง
- ถ้า ✓ คือกล่าวถึงแต่หลุดจากอันดับที่ระบุ
- อักษร a b c d โปรดดูคำอธิบายในข้อสังเกตเพิ่มเติม
- ตัวเลขปกติคือลำดับที่แต่ละฝ่ายให้ความเห็นไว้
- ตัวเลขในวงเล็บ () คือคะแนนดิบ

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้า หน้าที่	
	ปะหล่อง		มูเซอ		รวม	ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
	ดี	จน	ดี	จน			
-ไม่มีเงินซื้อปุ๋ย	1(29)	-	-	-	2	-	-
-ลมแรง อากาศเย็นไม่ติดผล	4(18)	-	-	-	13	-	-
ข พืชไร่การค้า/ส่งเสริม	-	-	6(7)(d)	-	6	-	-
ลีนิน	-	-	-	-	-	3	4
-ขาดแคลนพันธุ์	-	-	/	-	-	-	-
-ปลูกได้ ต้นไม่ถึง 1 เมตร ไม่ได้ขาย	-	/	-	-	-	-	-
ข้าวบาเลย์	-	-	-	-	-	2	3
-ขาดแคลนพันธุ์	-	-	(d)/	-	-	-	-
ถั่วแดง	-	-	-	-	-	4	-
ข้าวสาลี	-	-	-	-	-	1	2
-ขาดแคลนพันธุ์	-	-	(d)/	-	-	-	-
ถั่วอะสุกิ	-	-	-	-	-	5	1
ข้าวไรต์	-	-	-	-	-	6	5
-ขยายพันธุ์ปลูกเอง กระต่ายกักกิน	-	(e)/	-	-	-	-	-
ค ปศุสัตว์/การประมง	3(24)	4(11)	1(22)	-	4	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	1	1
-เป็นโรค ผอม ตาย พยาธิ	(f)/	/	2(15)	/	3	-	-
-ต้องการหม้อ กระทะ ต้มข้าว	-	-	-	2	-	-	-
ไก่/เป็ด	-	-	-	-	5	2	2
-เป็นโรคไข้หว / ผอมตาย / พยาธิ	(g)/	(n)/	3(11)	/	1	-	-
-ต้องการตาข่ายทำเล้า	-	-	-	1	5	-	-
-ต้องการอาหารไก่	-	-	-	3	-	-	-
กระบือ	-	-	-	-	1	3	3
-เลี้ยงไว้ใช้งานและขาย	-	-	1(16)	/	-	-	-
ม้า	-	-	-	-	-	4	-
-เป็นโรค	(i)	-	-	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้า	
	ปะหล่อง		มูเซอ		รวม	หน้าที่	
	ดี	จน	ดี	จน		ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ล่อ	-	-	-	-	-	5	-
ง พืชผัก	6(9)	6(4)	-	-	6	-	-
กะหล่ำปลีแดง	-	-	-	-	-	1	1
-เคยปลูก ไม่ได้ผล	/	-	-	-	-	-	-
-แมลงรบกวน ขี้ดยาไม่อยู่	/	-	-	-	-	-	-
ผักกาดเขียวญี่ปุ่น, ผักกาดหอมโอติสไฟแดง, ผักกาดหอม บัตเตอร์เช็ด, ผักกาดฮ่องเต้เสกญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-
-เคยปลูก ไม่ได้ผล	/	-	-	-	-	-	-
-แมลงรบกวน ขี้ดยาไม่อยู่	/	-	-	-	-	-	-
รูบาร์บ	-	-	-	-	-	-	-
-ราคาไม่ดี	/	-	-	-	-	-	-
-แมลงกินโคนและราก	-	(i)/	-	-	-	-	-
หอมดั้น	-	-	-	-	-	-	-
-เป็นโรคเน่า	/	-	-	-	-	-	-
-เจ้าหน้าที่ไม่มาส่งเสริม	/	-	-	-	-	-	-
พริก	-	-	-	-	-	-	3
กระเทียม	-	-	-	-	-	2	2
เขลารี่	-	-	-	-	-	-	4
แครอท	-	-	-	-	-	3	-
จ ไม้ดอก	3(24)	3(16)	1(22)	-	2	-	-
เบญจมาศ	-	-	-	-	-	2	-
-เป็นโรค	-	-	1(14)(k)	-	-	-	-
-แมลงกัด ในดอกตูม	-	-	/	-	-	-	-
-น้ำไม่พอ	-	-	-	/	-	-	-
กุหลาบ	-	-	-	-	-	3	1
-ดอกกุหลาบ มีเพลี้ย ไรแดง (ดอกเกรดตก)	/	-	2(7)(l)	/	-	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้า	
	ปะหล่อง		มูเซอ		รวม	หน้าที่	
	ดี	จน	ดี	จน		ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-หนูกัดต้น	-	-	-	/	-	-	-
-เป็นโรค	/	/	-	-	-	-	-
-ราคาไม่ดี (โดยเฉพาะตอนที่เป็นโรค)	-	/	/	/	-	-	-
อะคาแพนซัล	-	-	-	-	-	4	3
-ใบเน่า	/	-	-	-	-	-	-
กะหล่ำพอ	/	-	-	-	-	-	-
สแตติซ	-	-	-	-	-	-	4
เยอปีรา	-	-	-	-	-	-	5
คาร์เนชั่น	/	/	-	-	-	1	2
จ. ไม่ผล	2(25)	2(18)	4(11)	-	3	-	-
บัว	-	-	-	-	-	2	2
-ราคาถูก	-	-	/	/	-	-	-
-ขายกับโครงการหลวงได้เงินช้า	-	-	/	/	-	-	-
-ไม่มีเงินซื้อปุ๋ยมาใส่ จึงติดผลน้อย	-	-	/	-	-	-	-
-เน่าเสีย ระหว่างรอขาย	-	-	-	/	-	-	-
-ที่ขายไม่แน่นอน	/	-	-	-	-	-	-
-เพลี้ยอ่อนกัดกินใบอ่อน โรค	/	2(31)	-	-	2	-	-
-ปลูกมา 8-9 ปียังไม่เคยได้ผล	-	/	-	-	-	-	-
สาละ	-	-	-	-	-	-	-
-แมลงเจาะผล	-	-	/(m)	-	-	-	-
-ดูแลรักษายากกว่าผลไม้ชนิดอื่น	-	-	/	-	-	-	-
-ราคาถูก	-	-	/	-	-	-	-
-ของเสียหายระหว่างรอขาย	-	-	-	/	-	-	-
-ถูกลักขโมยผล	-	4(9)	-	-	4	-	-
พลับ	-	-	-	-	-	1	1
-ด้วงมากินใบอ่อนพลับ	-	1(34)	-	-	1	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้า	
	ปะหล่อง		มุเซอ		รวม	หน้าที่	
	ดี	จน	ดี	จน		ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
-นก / หนูทำลาย	/	/(n)	-	-	-	-	-
-ห่อปลับ แล้วโดนขโมย	-	/	-	-	-	-	-
-ไม่รู้ราคา (ส่งโครงการหลวง)	/	-	-	-	-	-	-
ปลัม	-	-	-	-	-	4	4
-ผลเล็ก ตกเกรดหมด	-	3(15)(o)	-	-	3	-	-
ห่อเมือง	-	-	-	-	-	3	3
-ขโมย	-	4(9)	-	-	4	-	-
-ราคาถูก ราคาไม่แน่นอน	/	-	/	/	-	-	-
-ไม่มีเงินซื้อปุ๋ยมาใส่ จึงไม่ค่อยติดผล	-	-	/	/	-	-	-
-เสียหายระหว่างรอขาย	-	-	-	/	-	-	-
สตอร์เบอรี่	-	(p)/	-	-	-	-	-
-โรคใบแห้ง	/	-	-	-	-	-	-
-บางครั้งใช้ยาผิด	/	-	-	-	-	-	-
งานส่งเสริมรายได้อื่น	5(15)	-	4(11)	-	5	-	-
รับจ้าง						3	-
-ราคาจ้างไม่พอใช้จ่าย	-	-	(q)/	/		-	-
-ไม่มีคนจ้าง เป็นบางครั้ง	(r)/	-	-	-		-	-
-ต้องรีบกลับบ้าน	(r)/	-	-	-		-	-
ถักหญ้า	-	-	-	-		1	1
ทอดผ้า	-	-	-	-		2	2
ข สุธภาพอนามัย	-	-	7(5)	-	9	-	-
ณ กิจกรรมการรวมกลุ่ม	-	58)	-	-	6	-	-
กลุ่มไม้ผล	/	-	-	-	-	-	-
แม่บ้าน	-	52)	-	-	5	-	-
วัฒนธรรม	-	1(19)	-	-	1	-	-
อนุรักษ์ต้นน้ำ	-	2(16)	-	-	2	-	-

หมวดกิจกรรม (ปัญหา/ความต้องการ)	เผ่า					ความเห็นเจ้า หน้าที่	
	ปะหล่อง		มูเซอ		รวม		
	ดี	จน	ดี	จน		ศักยภาพ เกษตรกร	ศักยภาพ พื้นที่
ป่าชาวบ้าน	-	4(4)	-	-	4	-	-
กลุ่มไม้ดอก	/	-	-	-	-	-	-
กลุ่มสหกรณ์	-	-	-	-	-	-	-
-ไม่มีคนรับผิดชอบ	/	3(7)(s)	-	-	3	-	-
๑ ปัญหาทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-
-น้ำดื่ม น้ำใช้ ยังไม่พอใช้	/	-	/	-	-	-	-
-ห้องส้วม / หัวส้วม	(t)/	-	-	-	-	-	-
-ไฟฟ้า (หม้อไฟฟ้า)	/	-	-	-	-	-	-
-วัด พระ	/(u)	/(v)	-	-	-	-	-
-สร้างถังน้ำดื่ม น้ำใช้เพิ่ม	/	-	-	-	-	-	-
-ควายของคนในหมู่บ้านอย่าท่อน้ำแตก	-	-	/	-	-	-	-

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

- เกษตรกรบางรายไปปลูกข้าวที่ฝั่งพม่าจะได้ผลผลิตมากกว่าที่ปลูกในสื่กรบ้าน เกษตรกรบอกว่าดินที่สื่กรบ้านมีสีแดงเป็นดินไม่ดี คนที่ไปปลูกในพม่ากลุ่มนี้มี 1 คน ได้ผลผลิตข้าวมาก จึงไม่ได้ซื้อข้าวกิน ที่เหลือในกลุ่ม 8 คน ข้าวไม่พอกิน ต้องซื้อเพิ่มทุกคน
- ต้นข้าวที่โดนแมลงตัวสีขาวกัดรากจะตาย เริ่มมีแมลงมากัด เมื่อ 3-4 ปีที่แล้ว เสียหายหนักเมื่อ 2 ปีก่อน และปีที่แล้ว บางรายเสียหายถึง 60% ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด
- ปัญหาเรื่องพื้นที่ทำกินมีน้อยต้องไปปลูกในพื้นที่พม่าโดยไปขอกับทหารและต้องไปทำงานกับทหาร ผลผลิตสูญหาย โดยเฉพาะไม่ผลจะไม่ได้ผลผลิตเลย ส่วนข้าวเมื่อเก็บแล้วต้องรีบนำกลับโดยต่างม้า ซึ่งถ้าไม่มีม้าก็ต้องจ้างผู้อื่น เช่น ได้ข้าว 10 ถัง ให้เจ้าของม้า 2 ถัง
- พืชไร่ส่งเสริมจากโครงการหลวง คือลิ้นจี่ ข้าวบาร์เลย์ และข้าวสาลี เลิกปลูกเมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา เกษตรกรยังอยากที่จะปลูกอีก เนื่องจากการปลูกและการดูแลรักษาทำง่าย ขายได้ราคาดี แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่มาแจกพันธุ์ให้ปลูก
- ข้าวโอ๊ตปลูก 2 ปี ปีแรกโครงการหลวงเอาพันธุ์มาให้และรับซื้อ ปีที่ 2 เกษตรกรขายพันธุ์เอง โครงการหลวงไม่รับซื้อ ปีที่ 2 ไม่ได้ขาย จึงเลิกปลูก แต่อยากปลูกเนื่องจากดูแลง่าย ปลูกง่าย

- (f) สุกกรเป็นโรค ผอมท้อร่วง เดินไม่ได้ 4-5 สัปดาห์ ในช่วงฤดูหนาวมักเป็นไข้ 5-6 วัน ผอมตาย มีการฉีดยา (โดย เจ้าหน้าที่โครงการก็ไม่หาย) ตายเกือบทุกบ้าน รวม 3-10 ตัว
- (g) ไก่ที่เจ้าหน้าที่โครงการนำเข้ามาแจกเป็นโรคหมัดไก่ โรคระบาด ตายทั้งหมด
- (h) สุกกรบ้านนอแลมีอาสาสมัครปศุสัตว์ 4 คน ปศุสัตว์มาแจกพันธุ์ไก่ เป็ดเทศ สุกกรพันธุ์เหมยซาน (16 ตัว ตัวละ 15 กิโลกรัม) ไก่เลี้ยงยาก ตายหมดตั้งแต่ตัวยังเล็ก เมื่อได้รับแจกมาไม่ถึงเดือน ส่วนเป็ดเทศเป็นโรคง่าย ถ้าไม่เป็นโรคจะเลี้ยงรอด ข้อมูลจากอาสาสมัคร 1 คน กล่าวว่า เป็ดเทศเลี้ยงรอด สำหรับสุกกรได้ลูกแรกจาก 1 แม่ประมาณ 10 ตัว เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาซื้อคืน ตัวเมีย 6 ตัว นำไปแจกให้คนในสุกกรบ้านที่ยังไม่มีสุกกรเลี้ยง
- (i) ม้า ใช้ขนของอาจใช้รับจ้าง ม้าที่ไม่สบายจะ给人เงินซื้อฉีดยาให้
- (j) ปัญหาแมลงมากัดกินโคนและรากของรูบาร์บ เจ้าหน้าที่มาแนะนำให้ใช้พาราดานโรยรอบต้น ยังแก้ปัญหาไม่ได้
- (k) เกษตรกรบอกว่าถึงแม้เกษตรกรจะรับทราบจากเจ้าหน้าที่โครงการหลวงว่า พื้นที่ปลูกเบญจมาศ ในปัจจุบันเป็นที่รวมของเชื้อโรคทำให้เบญจมาศมีโรคมาก และให้เกษตรกรหยุดปลูกมา 2 ปี แต่ชาวบ้านยังให้ความสนใจที่จะปลูกดอกเบญจมาศอีก
- (l) ดอกกุหลาบเป็นโรคแดง ฉีดยา 2 วันครั้ง (เอายาจากโครงการ) ราคาตอนแรกดี แต่เมื่อเป็นโรคขายไม่ได้
- (m) เกษตรกรให้ความเห็นว่าการห่อผลสาลี่เป็นการเสียเวลาและไม่คุ้มค่า จึงไม่อยากห่อกันทั้ง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ห่อ เมื่อไม่ได้ห่อจึงมีแมลงมาเจาะผลสาลี่
- (n) นกมากินพลับที่ใกล้สุกเนื่องจากเกษตรกรไม่ได้ห่อ บางต้นมีลูกพลับ 5-6 ลูก บางต้นอยู่สูง ห้อยยากและเสียเวลา บางรายที่มีการห่อผลจะเสียหายจากการโดนขโมย
- (o) พลับที่ออกผลให้หน้าแล้งจะมีผลเล็ก ไม่มีน้ำให้ต้นพลัม (ชาวบ้าน 1 รายบอกว่า ปลูกพลัม 150 ต้น ให้ผลก่อนเพื่อนบ้านไม่ได้ขายเลย ปลอ่ยให้ร่วงและเด็กในสุกกรบ้านมาเก็บไปกิน ไม่มีใครรับซื้อ มีเพียง 1 ราย ซึ่งไม่พอรับซื้อ)
- (p) เกษตรกรบ้านนอแลให้ความสนใจที่จะปลูกสตอเบอรี่มาก และบอกว่าถ้าโครงการหลวงมาส่งเสริมมาปลูกจะปลูกกัน
- (q) เกษตรกรไปรับจ้างชาวเผ่าจีนฮ่อย่านในบริเวณศูนย์อ่างช้าง เป็นการรับจ้างขุดดิน
- (r) รับจ้างนอกสุกกรบ้าน ทำงานในสวน ก่อสร้างที่ฝาง (เชียงใหม่) ขายได้ค่าจ้าง 140/วัน หญิง ได้ค่าจ้าง 100/วัน
- (s) กลุ่มสหกรณ์บ้านขอบด้งและบ้านนอแล มีสมาชิก 20 ราย ปีที่แล้วกลุ่มสหกรณ์ทำหัตถ์ของที่บ้านนอแล 100 ชิ้น เสียทั้งหมด ปีนี้สหกรณ์ไม่มีเงินทุน (ค่าหุ้นสมาชิก = 210 บาท) เกษตรกรยังอยากที่จะทำหัตถ์ของอีก เนื่องจากหัตถ์ของมีราคาดีกว่า เก็บไว้ได้นาน เก็บหัตถ์สดจากต้นแล้วดองได้เลย ถ้าเก็บหัตถ์สดรอไว้ขายให้พ่อค้า 2-3 วัน ถ้าขายไม่ได้หัตถ์จะเสีย
- (t) ห้องน้ำ-ส้วมของเกษตรกรร้อยละ 50 ที่เป็นส้วมซึม ส่วนที่เหลือเป็นส้วมหลุม ซึ่งมีกลิ่น และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
- (u) เรืองวัด ปะหล่องเป็นที่ยึดถือในประเพณีศีลธรรมอยากมีวัด และมีพระที่เป็นชาวปะหล่อง
- (v) คำนักรักษาบ้านนอแลมีพระไทยเพียง 1 รูป ชาวบ้านอยากให้มีพระปะหล่อง และเณรปะหล่องมาอยู่ พระปะหล่องเคยมาอยู่ แต่อยู่ไม่ได้ จึงย้ายไปอยู่ฝั่งพม่า ถ้าชาวบ้านมีพิธีทำบุญของปะหล่องจะไปนิมนต์มาจากพม่า พระปะหล่องอายุ 60 แก่แล้ว เดินทางลำบาก จึงอยากให้มาอยู่ที่สำนักสงฆ์บ้านนอแล

2.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขางมีปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาดังนี้

	ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
		หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1	ราคาผลผลิตที่ค่อนข้างตกต่ำ	1	1
2	ผลผลิต บางช่วงมีคุณภาพต่ำ	2	7
3	การคมนาคม บางสักรับบ้านไกลจากศูนย์ เช่น ป่าคา	3	5
4	เกษตรกรถูกแย่งไปทำงานอื่นๆ คนทำเกษตรถูกแย่งตัวมาก เช่น ไร่ดอก	4	8
5	กิจกรรมประเพณีของชาวปะหล่องและชาวมูเซอ	-	3
6	การลักขโมยผลผลิต	-	2
7	มีพืชอื่น (ข้างนอก) มาแข่ง เช่น มันฝรั่ง ผักกอก มักได้เงินและเป็นพืชที่กินได้ การดูแลรักษาง่าย	-	6
8	เกษตรกรไม่กระตือรือร้น ทำจริงช่วงแรก ๆ เท่านั้น	-	4

หมายเหตุ : 1. เกษตรกรเคยขายกาแฟได้กำไรละ 8 บาท ต่อมาไม่รับโครงการหลวงซื้อเลย

2. การที่เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรน้อยบางราย อาจเข้าไปปลูกข้าวและฝิ่นในเขตพม่า

3.ตามความเห็นของหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปศูนย์โครงการพัฒนาโครงการหลวงอ่างขางมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกใน 2-3 ปีข้างหน้าดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก	มีแล้ว	ต้องการเพิ่มเติม	เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม	ความเห็นของผู้สัมภาษณ์
ห้องเย็น	2	-	-	-
รถยนต์ที่ใช้ขนของ	-	1	เจ้าหน้าที่ต้องใช้รถส่วนตัวโดยที่สถานีให้น้ำมัน	-
โรงเอนกประสงค์	/	-	-	-
โรงคัดบรรจุ	1	1	-	-
โรงเรือนสาธิต	-	-	ใช้ปลูกผักไม้ดอกสาธิตในสักรับบ้าน ให้เกษตรกรได้ดูว่าได้ผลจริง	-

หมายเหตุ : 1. มีโรงคัดบรรจุที่บ้านขอบด้งอยู่อีก 1 โรง แต่ใช้เป็นโรงเก็บของ

2. ควรขยายโรงเรือนปลูกไม้ดอกของเกษตรกรให้มากขึ้นเกษตรกรมีความสามารถในการผสมส่งได้ และซื้อสัตย์ดี แต่รายได้ยังน้อย

3. ถนนไปบ้านนอแลมีความลาดชันสูง ทำให้การขนส่งผลผลิตทำได้ลำบาก

4. ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขางมีการรวมกลุ่มและมีปัญหาและความต้องการดังนี้

กลุ่มที่มีอยู่	ความเข้มแข็ง/ศักยภาพ	ปัญหาและความต้องการ
กลุ่มไม้ดอกนอกแล	2	-
กลุ่มไม้ดอกขอบด้ง	2	-
กลุ่มแม่บ้าน	1	-
กลุ่มสหกรณ์	1	ต้องซื้อขายแล้วไม่มีคนรับซื้อทำให้ขาดทุน
กลุ่มไม้ผล	2	-
กลุ่มงานชา	2	-
กลุ่มสตรีเบอรี่	2	-
กลุ่มเยาวชนนอกแล	1	เพิ่งเริ่มต้น
กลุ่มเยาวชนขอบด้ง	1	เพิ่งเริ่มต้น

5. ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจากหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขางมีดังนี้

1. ให้นำเอาประเด็นในข้อ 2 ข้างต้นมาแก้ไขให้มาก

บรรณานุกรม

กมล จมสมสุข และนรินทร์ชัย พัฒนพงศา 2539. รายงานผลการศึกษาระบบทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 16 แห่ง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอต่ กองพัฒนาเกษตรที่สูง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ

กองพัฒนาเกษตรที่สูง 2537. ข้อมูลการปลูกไม้ผลเขตหนาว (เอกสารโรเนียว) เชียงใหม่

กองพัฒนาเกษตรที่สูง 2540. ข้อมูลการรับซื้อผัก (เอกสารโรเนียว) เชียงใหม่

กองพัฒนาเกษตรที่สูง 2540. ข้อมูลการผลิตไม้ดอก (เอกสารโรเนียว) เชียงใหม่

กองพัฒนาเกษตรที่สูง 2540. ข้อมูลพื้นฐานศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 35 ศูนย์ กองพัฒนาเกษตรที่สูงร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง เชียงใหม่

มูลนิธิโครงการหลวง ไม่ระบุปี โครงการป้าชาวบ้าน (เอกสารโรเนียว) โครงการหลวง เชียงใหม่

อุณารุจ บุญประกอบ 2540. โครงการปรับปรุงพันธุ์ไม้ผลเขตหนาว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ-เชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวกที่ 1 ตารางผนวก

ตารางผนวกที่ 1 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรปลูกไม้ผลชนิดต่าง ๆ รวมกันมากกว่า 100 ต้นขึ้นไป
(ข้อมูลปี 2537)

ชื่อไม้ผล	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวมทั้งหมด		ลำดับ ที่
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
ท้อ	1	6.67	4	57.14	9	69.23	14	40.00	2
พลับ	1	6.67	4	57.14	6	46.15	11	31.43	4
พลัม	0	0.00	2	28.57	6	46.15	8	22.86	5
บ๊วย	3	20.00	4	57.14	10	76.92	17	48.57	1
สาลี่	1	6.67	4	57.14	9	69.23	14	40.00	2
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00	

หมายเหตุ : ศูนย์พัฒนากลุ่มที่ 1-3 แบ่งตามระดับความสูงต่ำกว่า 800 เมตร ระหว่าง 800-1,000 เมตร และสูงกว่า 1,000 เมตร ตามลำดับ

ตารางผนวกที่ 2 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรผลิตไม้ดอกชนิดต่าง ๆ ที่มีรายได้รวมมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป (ปี 2540)

ชื่อไม้ดอก	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวมทั้งหมด		ลำดับ ที่
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
เบญจมาศ	1	6.67	1	14.29	2	15.38	4	11.43	2
กุหลาบ	3	20.00	1	14.29	2	15.38	6	17.14	1
แกลดิโอลัส	1	6.67	0	0.00	1	7.69	2	5.71	5
ใบเฟิร์น	1	6.67	1	14.29	1	7.69	3	8.57	3
ใบยูคาลิปตัส	0	0.00	1	14.29	1	7.69	2	5.71	5
สะเดาดီးข	0	0.00	1	14.29	2	15.38	3	8.57	3
ลิเอทริส	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86	
คาร์เนชั่น	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86	
พูซี่ วิลโล	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86	
จิบซีฟิลล่า	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86	
เยอบีร่า	0	0.00	0	0.00	2	15.38	2	5.71	5
อะกาแพนทัส	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86	
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00	

หมายเหตุ : ศูนย์พัฒนากลุ่มที่ 1-3 แบ่งตามระดับความสูงต่ำกว่า 800 เมตร ระหว่าง 800-1,000 เมตร และสูงกว่า 1,000 เมตร ตามลำดับ

ตารางผนวกที่ 3 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรรมผลิตพืชผักชนิดต่าง ๆ ที่มีปริมาณผลผลิตรวมมากกว่า 10,000 กิโลกรัมขึ้นไป (ปี 2540)

ชื่อพืชผัก	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวมทั้งหมด		ลำดับ ที่
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
แตงกวายาว	3	20.00	1	14.29	0	0.00	4	11.43	3
ขูกีนี	1	6.67	1	14.29	3	23.08	5	14.29	2
ผักกาดหอมห่อ	1	6.67	3	42.86	3	23.08	7	20.00	1
ผักกาดหวาน	2	13.33	1	14.29	1	7.69	4	11.43	3
มะเขือเทศผลโต	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86	
ผักกาดบัตเตอร์เฮด	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86	
ผักกาดขาวปลี	1	6.67	1	14.29	1	7.69	3	8.57	
มะเขือม่วง	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86	
ถั่วแขก	0	0.00	2	28.57	0	0.00	2	5.71	
ปวยเล้ง	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86	
ฟักทองญี่ปุ่น	0	0.00	1	14.29	1	7.69	2	5.71	
กะหล่ำปลี	0	0.00	1	14.29	3	23.08	4	11.43	3
แครอท	0	0.00	2	28.57	2	15.38	4	11.43	3
เซเลอรี่	0	0.00	2	28.57	1	7.69	3	8.57	
ผักกาดหางหงษ์	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86	
กระเทียมต้น	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86	
หอมญี่ปุ่น	0	0.00	0	0.00	2	15.38	2	5.71	
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00	

หมายเหตุ : ศูนย์พัฒนาในกลุ่มที่ 1-3 แบ่งตามระดับความสูงต่ำกว่า 800 เมตร ระหว่าง 800-1,000 เมตร และสูงกว่า 1,000 เมตร ตามลำดับ

ตารางผนวกที่ 4 จำนวนและร้อยละของจำนวนศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรรมระบุความสำคัญของปัญหาลำดับที่ 1-5
จำแนกตามหมวดปัญหาและกลุ่มของศูนย์พัฒนา

หมวดของปัญหา	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวมทั้งหมด		ลำดับ ที่
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
พืชยังชีพ	12	80.00	6	85.71	12	92.31	30	85.71	1
พืชไร่การค้า	6	40.00	2	28.57	3	23.08	11	31.43	
การเลี้ยงสัตว์ /ประมง	5	33.33	6	85.71	4	30.77	15	42.86	
พืชผักการค้า	9	60.00	6	85.71	9	69.23	24	68.57	3
ไม้ดอกการค้า	0	0.00	2	28.57	3	23.08	5	14.29	
ไม้ผลการค้า	9	60.00	4	57.14	9	69.23	22	62.86	4
อาชีพเสริมรายได้อื่น ๆ	6	40.00	1	14.29	4	30.77	11	31.43	
สุขภาพ-อนามัย	11	73.33	5	71.43	9	69.23	25	71.43	2
พัฒนาสาธารณะและสิ่งแวดล้อม	10	66.67	2	28.57	7	53.85	19	54.29	5
หมวดการรวมกลุ่ม	5	33.33	1	14.29	1	7.69	7	20.00	
ปัญหาทั่ว ๆ ไป	3	20.00	1	14.29	4	30.77	8	22.86	
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00	

หมายเหตุ : ศูนย์พัฒนากลุ่มที่ 1-3 แบ่งตามระดับความสูงต่ำกว่า 800 เมตร ระหว่าง 800-1,000 เมตร และสูงกว่า 1,000 เมตร ตามลำดับ

ตารางผนวกที่ 5 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่เกษตรกรประสบความปัญหาสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับพืชเชิงชีพ

ปัญหา/ความต้องการ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าว ผลผลิตต่ำ/ดินเสื่อม/ไม่มีเงินใส่ปุ๋ย	3	20.00	0	-	8	61.54	11	31.43
ข้าว สมบูรณ์ดีแต่ไม่มีเมล็ด/ลิบ.	1	6.67	2	28.57	5	38.46	8	22.86
ข้าว ขาดน้ำ/น้ำไม่พอ	1	6.67	4	57.14	3	23.08	8	22.86
ข้าว หนอนกระทุ้ง/หนอนกอ/ด้วงทำลาย	4	26.67	1	14.29	2	15.38	7	20.00
ข้าว โปด ถูกหนู นก กัดกิน	2	13.33	1	14.29	3	23.08	6	17.14
ข้าว เป็นโรคใบจู้/ใบไหม้/ใบเหลือง	2	13.33	3	42.86	1	7.69	6	17.14
ข้าว เพลี้ยกระโดดทำลาย	1	6.67	1	14.29	2	15.38	4	11.43
ข้าว แมลงกินราก	1	6.67	2	28.57	1	7.69	4	11.43
ข้าว/ข้าวไร่ วัชพืชแย่งธาตุอาหาร	2	13.33	-	-	1	7.69	3	8.57
ข้าว นก หนู กัด	0	-	1	14.29	2	15.38	3	8.57
ข้าว โปด เมล็ดพันธุ์หายาก	2	1.33	0	-	0	-	2	5.71
ข้าว ไม่มีความรู้เรื่องปุ๋ย/ความรู้ทั่วไป	2	1.33	0	-	0	-	2	5.71
ข้าว โปด ผลผลิตต่ำ/ดินไม่ดี	1	6.67	0	-	1	7.69	2	5.71
ข้าว ไม่มีที่ดินปลูก/ที่ดินไม่พอ	2	13.33	0	-	0	-	2	5.71
ข้าว โปดขาดน้ำ/น้ำไม่พอ	1	6.67	-	-	1	7.69	2	5.71
ข้าว เป็นโรคใบสนิม/ราสนิม	0	-	1	14.29	1	7.69	2	5.71
ข้าว เป็นโรคไหม้คอรวง	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ผักสวนครัวแมลงมทำลาย	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ข้าวไร่ต้นเน่า	1	6.67	0	-	0	1	-	2.86
ผักหมั่น ขอด/ใบหด	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ข้าว ต้นทุนเพาะปลูกสูง	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ข้าว แมลงทำลายใบ	0	-	-	-	1	7.69	1	2.86
ข้าว แมลงกัดกินเมล็ด	0	-	1	14.29	0	-	1	2.86
ข้าว ไม่มีแรงงานปลูก	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00

All rights reserved

ตารางผนวกที่ 6 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์/ประมง

ปัญหา/ความต้องการ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไก่เป็นโรคหวัด/ไข้หวัด/ห่า	2	13.33	5	71.43	2	15.38	9	25.71
ไก่พันธุ์ที่แจกลี้ยงไม่ค่อยรอด/ไม่เหมาะสม	2	13.33	2	28.57	1	7.69	5	14.29
สุกร อาหารราคาแพง/ต้นทุนสูง	3	20.00	1	14.29	0	0.00	4	11.43
สุกรเป็นโรคหวัด	1	6.67	2	28.57	0	0.00	3	8.57
สุกร เป็นโรคหอบหืด	0	0.00	1	14.29	1	7.69	2	5.71
กระบือ/วัวเป็นโรคคอบวม	0	0.00	0	0.00	2	15.38	2	5.71
กระบือ เป็นฝี	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ปลา โตช้า/น้ำไม่ดี/น้ำเสีย	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ไก่เป็นโรคฝีดาษ	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ไก่ไข่ ขาดความรู้ด้านการตลาด	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ไก่ไข่ หนองแมลงวันรบกวน	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ไก่พื้นเมืองราคาไม่แน่นอน	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ไก่ เป็นโรคหวัด	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86
วัวต้องการเลี้ยง	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86
กระบือ/วัวเป็นโรคแอนแทรกซ์	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86
สุกร ไร้พันธุ์ที่ไม่ต้องการ	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86
สุกร เป็นโรคผิวหนัง/ไม่โต	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
ไก่ เป็นโรคนิวคาสเซิล	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
สุกร มีกลิ่นแรงรบกวนเพื่อนบ้าน	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
เปิด/ไก่ต้องการเล้า	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
สุกร ต้องการหม้อต้ม/กระทะต้มอาหาร	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
ไก่ต้องการอาหารไก่	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00

ตารางผนวกที่ 7 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับพืชผักการค้า

ปัญหา/ความต้องการ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กะหล่ำปลีราคาต่ำ/ไม่มีตลาด	0	0.00	1	14.29	4	30.77	5	14.29
กะหล่ำปลี ต้นทุนสูง/ปืยราคาแพง	0	0.00	1	14.29	3	23.08	4	11.43
กะหล่ำปลี หนอนไขผักกั๊ดข้าว/เจาะหัว	0	0.00	1	14.29	2	15.38	3	8.57
พริกหวาน(ยักษ์) เป็นโรครากเน่า	1	6.67	0	0.00	1	7.69	2	5.71
มะระขาว เป็นโรคจุด/ใบเหลือง	2	13.33	0	0.00	0	0.00	2	5.71
เห็ดหอม ราคาถูก	1	6.67	1	14.29	0	0.00	2	5.71
ผักกาดขาวปลี ราคาต่ำ	1	6.67	1	14.29	0	0.00	2	5.71
ผักกาดหอมห่อ หนอนซอนใบ	0	0.00	0	0.00	2	15.38	2	5.71
ชุกินีเป็น โรคใบหงิกงอ	0	0.00	0	0.00	2	15.38	2	5.71
พริก เป็นโรคเชื้อรา	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
บวบหอม มีแมลงเจาะผล	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
บวบหอม ต้องขังที่ศูนย์	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ถั่วเพิ่มไม่ทราบราคา	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ผักกาดหอมห่อ ราคาไม่แน่นอน	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ผักกาดหอมห่อ มีโรคแมลงรบกวน	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ผักกาดหอมห่อ ปลูกที่เดิมไม่ได้ผล/ดินเสื่อม	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
มะเขือม่วง ผลงอ	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ผักกาดหวาน ราคาไม่ดี	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ผักกาดขาวปลี หนอนหน้างเหี่ยวเจาะ	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
กะหล่ำปลี หนอนหน้างเหี่ยวเจาะหัว	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
มะเขือม่วง เป็นโรคดั้น/ผลเน่า	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ผักกาดฮ่องเต้ เป็นโรคโครเน่า	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
กะหล่ำปม ขายได้เงินต่ำ	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
แครอท ไม่มีโค้วค้าปลูก	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
แตงกวาญี่ปุ่น เป็นโรคใบเหลือง/แห้ง/เหี่ยว	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ถั่วแขก การคัดเกรดเข้มงวดเกินไป	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
เห็ดหอม ไม่ชำนาญการผลิตให้ได้คุณภาพ	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86

ตารางผนวกที่ 7 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับพืชผักการค้า

ปัญหา/ความต้องการ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผัก ต้นทุนสูง	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ผักกาดขาวปลี รากเน่า	1	6.67	0	0.00	0	0.00	1	2.86
ถั่วแขก เป็นโรคไรแดง	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
ถั่วแขก เป็นโรคใบจุด	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
แตงกวา แมลงวันทองเจาะผล	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
เห็ด ต้องการเครื่องอบแห้ง	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
ฟักทองญี่ปุ่น เมล็ดพันธุ์ไม่พอ	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
ผักกาดหอมห่อ ผลผลิตเสียหายมาก	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
ผักกาดหอมห่อ ไม่เข้าหัว	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
กะหล่ำปลีแดง ราคาไม่แน่นอน	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
กะหล่ำปลีแดง หนอนใบผักทำลาย	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
ผักกาดหวาน เป็นโรคใบไหม้	0	0.00	1	14.29		0.00	1	2.86
กะหล่ำปลี แผลงหรีวขาวรบกวน	0	0.00	1	14.29	0	0.00	1	2.86
ผักที่โครงการฯส่งเสริม ราคาถูก/ต่ำ	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
เซเลอรี่ หนอนซอนใบ	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
เซเลอรี่ราคาต่ำ	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
เซเลอรี่ เป็นโรคเน่า	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
กะหล่ำปลีแดง เป็นโรคเน่า	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
หอมญี่ปุ่น ผลผลิตต่ำ/ดินเสื่อม	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
หอมญี่ปุ่น ราคาไม่ดี	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
ชุกินี ตลาดแถบ/ไม่มีตลาดรับซื้อ	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
ฟักทองญี่ปุ่น เป็นโรคราแป้ง	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
เห็ด ไม่มีตลาด	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
เห็ด เจ้าหน้าที่ไม่ติดตามงาน (ตัดออก)	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
มะเขือเทศ ต้นทุนสูง	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
มันฝรั่ง ต้นทุนสูง	0	0.00	0	0.00	1	7.69	1	2.86
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00

ตารางผนวกที่ 8 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับไม้ผลการค้า

ปัญหา/ความต้องการ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลื่นจี ไม้ติดดอก/ผล	3	20.00	1	14.29	1	7.69	5	14.29
บ้วยราคาถูก	1	6.67	1	14.29	2	15.38	4	11.43
ลื่นจี เป็นโรคก้ามหือ	2	13.33	1	14.29	1	7.69	4	11.43
ไม้ผล ตกเกรดมาก	0	-	0	-	3	23.08	3	8.57
มะม่วง ไม้ติดผล	2	13.33	0	-	0	-	2	5.71
เสาวรส มีแมลง/หนอนเจาะต้น	2	13.33	0	-	0	-	2	5.71
ลื่นจี ขาดน้ำ/น้ำไม่พอ	1	6.67	0	-	1	7.69	2	5.71
เมี่ยง ไม่มีตลาด/ราคาต่ำ	1	6.67	1	14.29	0	-	2	5.71
กาแฟ หนอนเจาะต้น	0	-	1	14.29	1	7.69	2	5.71
ท้อ ไม่มีตลาด/ราคาไม่ดี	0	-	1	14.29	1	7.69	2	5.71
ท้อ เจ้าหน้าที่ไม่ดูแล/อยากให้ส่งเสริม	0	-	1	14.29	1	7.69	2	5.71
ลื่นจี ราคาไม่ดี	0	-	1	14.29	1	7.69	2	5.71
กาแฟ ไม่มีปุ๋ยใส่/ดินเสื่อม	0	-	0	-	2	15.38	2	5.71
พลับ ราคาต่ำ/ไม่มีตลาด	0	-	0	-	2	15.38	2	5.71
เสาวรส เป็นโรคต้นบวม	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
มะม่วง ถูกขโมย	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
มะม่วง ไม่มีก้านพันธ์	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
มะม่วง แมลง(วันทอง)เจาะผล	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ลำไย ถูกปวกกัดราก	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ส้มโอ หนอนเจาะผล	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ลำไย ขาดน้ำ/น้ำไม่พอ	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
มะละกอ ขาดน้ำ/น้ำไม่พอ	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
อะโวคาโด ไม่มีตลาด	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ลื่นจี หนอนกินยอดอ่อน	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ลื่นจี ผลแตก	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ส้มโอต้องการพันธุ์ดี	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ส้มไม่มีตลาด/ต้องการให้ช่วย	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
เสาวรส เป็นโรคไวรัส	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86

ตารางผนวกที่ 8 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับไม้ผลการค้า

ปัญหา/ความต้องการ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เสาวรศ ราคาต่ำ	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
กาแฟ หนู นก กินผล	0	-	1	14.29	0	-	1	2.86
หื้อ น้ำไม่พอ	0	-	1	14.29	0	-	1	2.86
สาละ ดึงกัดกิน	0	-	1	14.29	0	-	1	2.86
พลับ แมลงวันทองกัดกินยอด	0	-	1	14.29	0	-	1	2.86
กาแฟ เพลี้ยหอยกัดกินยอด	0	-	1	14.29	0	-	1	2.86
กาแฟ ผลหล่นก่อนสุก	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
ไม้ผล ถูกขโมย	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
ไม้ผล น้ำไม่พอ	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
มะม่วง หนอนเาะกิ่ง	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
พลับ โรคระบาดในฤดูฝน	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
อะโวคาโด ปลุกแล้วรอดตายน้อยมาก	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
สาละ มีปัญหาการขนส่ง/ถนนไม่ดี	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
พลับ ไม้คดผล	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
บ๊วย เป็นโรคใบเหลือง	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
ส้ม เป็นโรคราต่าง ๆ	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
สาละ ไม่มีตลาดรองรับ	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
พลับ ดึงกัดกินใบอ่อน	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
บ๊วย เพลี้ยดูดกินน้ำเลี้ยง	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
บ๊วย ไม่รู้จักวิธีการแปรรูป	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00

ตารางผนวกที่ 9 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพ-อนามัย

ปัญหา/ความต้องการ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาหาเสพติด	9	60.00	3	42.86	4	30.77	16	45.71
ใช้หวัด/ปอดบวม	1	6.67	1	14.29	6	46.15	8	22.86
สถานีนอนามัยบริการไม่สะดวก ไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านเจ้าหน้าที่/ยา	3	20.00	1	14.29	3	23.08	7	20.00
ใช้มาลาเรีย	1	6.67	2	28.57	4	30.77	7	20.00
ปัญหาโรคเอดส์	3	20.00	0	-	2	15.38	5	14.29
ใช้เลือดออก	3	20.00	1	14.29	0	-	4	11.43
โรคกระเพาะ	3	20.00	0	-	1	7.69	4	11.43
ใช้ไทฟอยด์	0	-	1	14.29	2	15.38	3	8.57
ไม่มีสถานีนอนามัย	2	13.33	1	14.29	0	-	3	8.57
การเดินทางไปสถานีนอนามัยลำบาก/ไกล	2	13.33	0	-	1	7.69	3	8.57
โรคอื่น ๆ เช่น ไข้เจ็บไข้ได้ป่วยทั่วไป	1	6.67	1	14.29	0	-	2	5.71
เด็กขาดสารอาหาร	0	-	1	14.29	1	7.69	2	5.71
น้ำดื่ม น้ำใช้ไม่สะอาด	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
โรคนี้	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
โรคท้องร่วง	0	-	1	14.29	0	-	1	2.86
ค่าบริการสถานีนอนามัยแพง	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
โรคทางเดินหายใจ	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00

ตารางผนวกที่ 10 จำนวนและร้อยละของศูนย์พัฒนาที่เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาสาธารณะและ
สิ่งแวดล้อม

ปัญหา/ความต้องการ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำประปาขุ่น/น้ำอุปโภคไม่สะอาด	10	66.67	2	28.57	4	30.77	16	45.71
ถนนขรุขระ/ชำรุด	6	40.00	1	14.29	7	53.85	14	40.00
ถังขยะชำรุด	1	6.67	0	-	0	-	1	2.86
ขาดน้ำการเกษตร	3	20.00	1	14.29	2	15.38	6	17.14
อยากได้โทรศัพท์/ไม่มีคนดูแลตู้โทรศัพท์	3	20.00	0	-	0	-	3	8.57
ปัญหาที่ทำกิน	3	20.00	0	-	0	-	3	8.57
ปลูกป่าไม่ค่อยรอดตาย	2	13.33	0	-	4	30.77	6	17.14
ปัญหาไฟป่า	0	-	1	14.29	3	23.08	4	11.43
ไฟฟ้าตก/ดับ	0	-	0	-	1	7.69	1	2.86
จำนวนศูนย์พัฒนาทั้งหมด	15	100.00	7	100.00	13	100.00	35	100.00

ภาคผนวกที่ 2 แบบสำรวจเจ้าหน้าที่

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ผู้ให้ข้อมูล q หัวหน้าศูนย์/สถานี q เจ้าหน้าที่ จำนวน คน

ตำแหน่ง

สัมภาษณ์วันที่ สิงหาคม 2541 ผู้สัมภาษณ์

ผู้ช่วยผู้สัมภาษณ์

1. โดยทั่วไปศูนย์ของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาอะไรบ้าง? (ถามทั้งหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่)

ปัญหา	ลำดับความสำคัญ	
	หัวหน้า	เจ้าหน้าที่
1		
2.		
3		

2. โดยภาพรวมแล้ว ในพื้นที่ที่ท่านรับผิดชอบอยู่เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตพืช สัตว์ และอื่น ๆ ในหมวดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้หรือไม่? ให้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมาหมวดละประมาณ 10 ชื่อ (เน้นถามเจ้าหน้าที่)

ลำดับ ที่	พืชไร่ยัง ชีพ	พืชไร่ส่ง เสริม	พืชผัก	ไม้ดอก	ไม้ผล	ปศุสัตว์ /ประมง	งานเสริม รายได้อื่น
1.							
2.							
3.							

3. เมื่อพิจารณาในแง่ศักยภาพของพื้นที่ (รวมภูมิอากาศ) ท่านเห็นว่าพื้นที่ที่ท่านรับผิดชอบอยู่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการพัฒนาในข้อ 2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในหมวดต่าง ๆ อย่างไร? (เน้นถามเจ้าหน้าที่)

ลำดับ ที่	พืชไร่ยัง ชีพ	พืชไร่ส่ง เสริม	พืชผัก	ไม้ดอก	ไม้ผล	ปศุสัตว์ /ประมง	งานเสริม รายได้อื่น
1.							
2.							
3.							

4. ศูนย์พัฒนาของท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรอยู่บ้าง? ยังต้องการอะไรเพิ่มเติมบ้าง? เพราะเหตุใด? (ถามทั้งหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่)

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนที่มีและต้องการเพิ่ม		เหตุผลที่ต้องการเพิ่ม (ให้รายละเอียดมาก ๆ หากเนื้อที่ไม่พอ เขียนต่อด้านหลังให้ชัดเจน)	ความเห็นของ คณะผู้สัมภาษณ์
	มีแล้ว	ต้องการ เพิ่มเติม		
ห้องเย็น				
รถยนต์ที่ใช้ขนของ				
รถมอเตอร์ไซด์				
โรงเอนกประสงค์				
โรงคัดบรรจุ				
อื่น ๆ (ระบุ)				

หมายเหตุ : สิ่งอำนวยความสะดวกในงานพัฒนา หมายถึง สิ่งที่ใช้ในงานพัฒนาเพื่อให้การทำงานเป็นไปได้อาจมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น เช่น ห้องเย็น รถยนต์ขนของ โรงเรือนเอนกประสงค์ โรงคัดบรรจุ เป็นต้น

5. ในศูนย์พัฒนาของท่าน เกษตรกรมีการรวมกลุ่มอะไรบ้าง? แต่ละกลุ่มมีความเข้มแข็งและศักยภาพการพัฒนาเพียงใด? และควรพัฒนาด้านใด? (เน้นถามเจ้าหน้าที่)

การรวมกลุ่ม ที่มีอยู่	ปัญหา /ความต้องการ	ลำดับ (ให้ลำดับข้าม กลุ่มหรือรวม ทุกปัญหา)
กลุ่มสหกรณ์	1.	
	2.	
	3.	

6. ท่านมีข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรภายในศูนย์และตัวศูนย์พัฒนาของท่านอย่างไรบ้าง? (ถามทั้งหัวหน้าศูนย์และเจ้าหน้าที่)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ทีมสัมภาษณ์ และ วันที่ สิงหาคม 2541

[illegible]